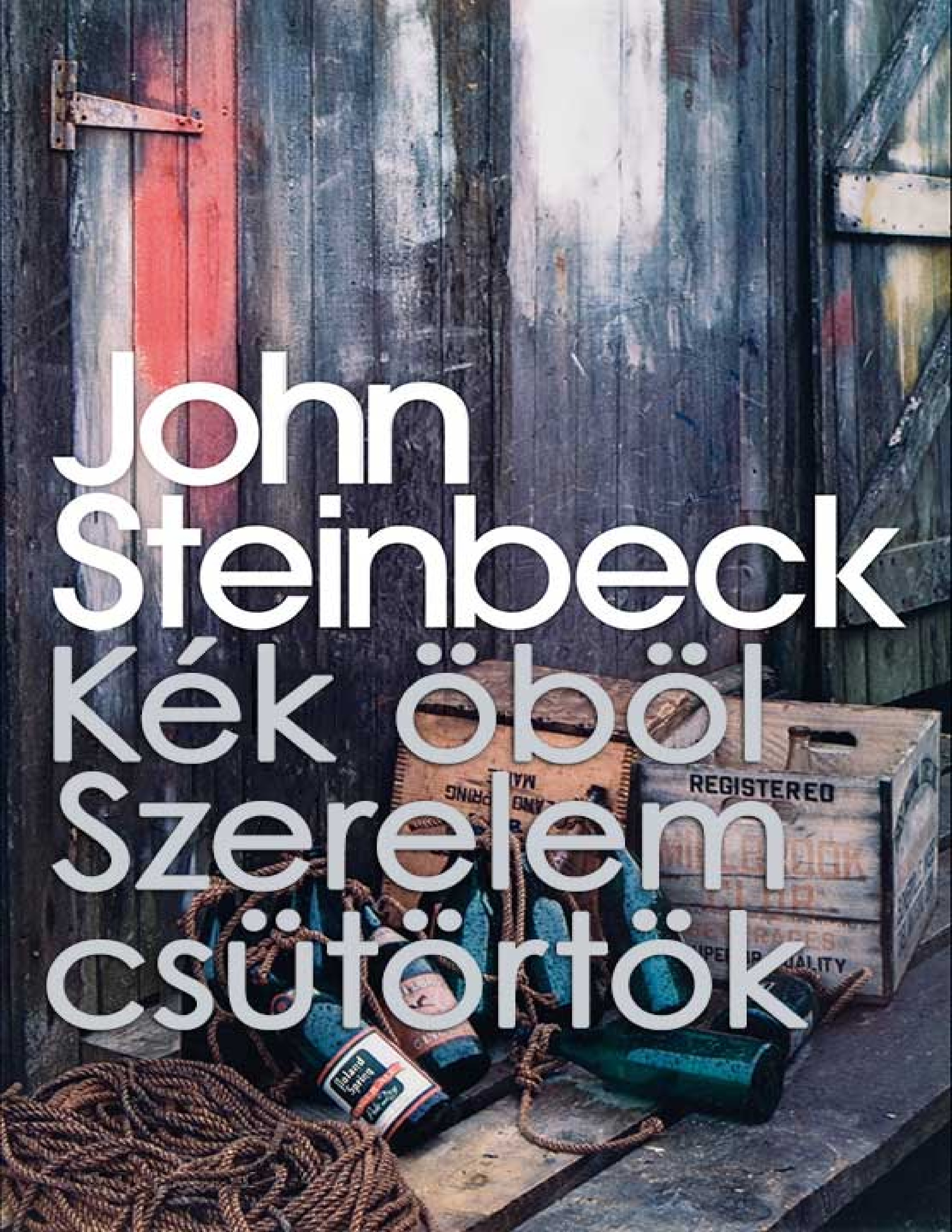
John Steinbeck

Kék öböl
Szerelem csütörtök

John Steinbeck
KÉK ÖBÖL

—

SZERELEM CSÜTÖRTÖK

Fordította: Vámosi Pál

KÉK ÖBÖL

John Steinbeck: Cannery Row

A Konzervgyár utca a kaliforniai Montereyben, költemény, bűz, fülsiketítő lárma, sajátságos fény, hangulat, magatartás, epekedés és álom. A Konzervgyár utca valóságos tohuvabohu: ón és vas és rozsda és faforgács, hepehupás úttest, gazzal benőtt telkek, ócskavas-kupacok, hullámlemezből épült szardínia-konzervgyárak, kricsmik, vendéglők és kuplerájok, kicsiny, zsúfolt szatócsboltok, laboratóriumok és lebujok. Lakói, ahogy egyszer valaki megjegyezte, „kurvák, stricik, hamiskártyások, piszkos csavargók", amin azt értette, hogy emberek. Ha az illető más szemszögből nézi a dolgot, azt is mondhatta volna, hogy „szentek, angyalok, mártírok és jámbor lelkek" – és ez is ugyanazt jelentené.

Reggelente, amikor a szardíniaflotta befejezi a fogást, a kerítőhálókat vonszoló bárkák sípolva, nehézkesen evickélnek az öböl felé. A színültig rakott csónakok kikötnek a parton, ott, ahol a konzervgyárak hátulja az öbölbe nyúlik. Szándékosan választottuk ezt a képet, mert ha a konzervgyárak szájukkal nyúlnának az öbölbe, a dobozolt szardíniák, amelyek a túlsó végen előbukkannak, legalábbis képletesen, még gusztustalanabbak volnának. Miután a csónakok befutnak, megszólalnak a konzervgyárak szirénái, a városban egy csomó férfi és nő magára kapkodja a ruháját, és futva igyekszik munkába a Konzervgyár utcán. A felsőbb társadalmi osztályok tagjai: a felügyelők, könyvelők, tulajdonosok fényes kocsikon érkeznek, és rögtön el is tűnnek az irodákban. Aztán özönével jönnek a városból a digók, kinézerek, polyákok, nadrágos, gumiköpenyes, viaszosvászon kötényes férfiak és nők. Rohanva jönnek, hogy megmossák, felaprítsák, megfőzzék és dobozba rakják a halakat. Az egész utca morajlik, nyög, csörömpöl, s közben a csónakokból egyre árad a halak ezüstös folyama, a csónakok egyre jobban kiemelkednek a vízből, míg végül teljesen ki nem ürülnek. A konzervgyárak pedig addig morajlanak, nyögnek, sivítoznak, míg az utolsó halat is megtisztították, fölaprították, megfőzték és dobozba rakták. Ekkor a szirénák újból megszólalnak, és a lucskos, bűzös, fáradt digók, kinézerek és polyákok, férfiak és nők kikecmeregnek a gyárakból, a dombon át elvánszorognak a városba, és a Konzervgyár utca visszanyeri eredeti – csöndes, varázslatos – jellegét. Visszatér hétköznapi élete. A csavargók, akik utálkozva húzódtak

be a fekete ciprusfa alá, kiülnek az üres telken heverő rozsdás csövekre. Dora műintézetéből is kijönnek a lányok egy kicsit napozni, ha süt a nap. Doki kilép a Nyugati Élettani Laboratóriumból, átvág az utcán, és bemegy Li Csong szatócsboltjába két liter sörért. Henri, a festő, akár egy vadászkutya, szimatolja végig a fűvel benőtt telket, hátha talál egy darab deszkát vagy ócskavasat a csónakhoz, amelyet épít. Azután lassan leszáll az este, Dora kupleráját előtt kigyullad az utcai lámpa – a lámpa, amely örökös holdfénnyel árasztja el a Konzervgyár utcát. Az Élettani Laborba vendégek érkeznek, és Doki újból átszalad az utcán Li Csong boltjába öt liter sörért.

Hogyan is lehetne megeleveníteni e költeményt, bűzt, fülsiketítő lármát, sajátságos fényt, hangulatot, magatartást és álmot? Ha az ember tengeri állatokat gyűjt, talál néha apró rovarokat, amelyek oly törékenyek, hogy lehetetlen őket megfogni, mert már a puszta érintésre is széttöredeznek, széthullanak. Hagyni kell hát, hadd szivárogjanak, kússzanak rá önszántukból a kés pengéjére, és akkor aztán óvatosan beemelhetjük őket a tengervízzel telt palackba. Talán ezt a könyvet is így kell megírni – üssük föl a fedelét, és hagyjuk, hadd kússzanak bele maguktól a történetek.

1

Li Csong szatócsboltját tisztának éppenséggel nem lehetett mondani, választéka viszont a csodával volt határos. Az egyetlen kicsi, dugig tömött helyiségben minden kapható volt, amit csak akart az ember, ami csak kell a boldog élethez, ruha, élelem, friss és konzervált állapotban, ital, dohány, horgászfelszerelés, gépalkatrész, csónak, kötél, sapka és disznóhús. Li Csongnál lehetett venni papucsot, selyemkimonót, whiskyt és szivart: szinte minden kedélyállapotnak megfelelő áruegyveleget összeállíthatott az ember. És az egyetlen cikk, amelyet Li Csong nem tartott, kapható volt szemközt, Doránál.

A szatócsbolt hajnalban nyitott, és mindaddig nem csukott be, amíg az utolsó kóbor tízcentest is el nem költötték, vagy nem tették el másnapra. Nem mintha Li Csong kapzsi lett volna. Szó sincs róla. De ha valaki pénzt akart költeni, Li Csong készséggel rendelkezésére állt. A városkában szerzett pozíciója Lit magát is meglepte, már amennyire egyáltalán meg tudott lepődni. Az idők folyamán a Konzervgyár utca minden lakója az adósa lett. Li sose sürgette kuncsaftjait, de ha a tartozás összege túlságosan megnövekedett, nem hitelezett többet. Adósai ilyenkor – inkább, mint hogy elballagjanak a dombon túl, a városba – rendszerint fizettek, vagy megpróbáltak fizetni.

Li kerek arcú, udvarias ember volt. Tisztes angolsággal beszélt, csak az „r” hangot nem tudta kiejteni. Amikor Kaliforniában a kínai titkos társaságok háborúskodása folyt, megesett néha, hogy Li fejére díjat tűztek ki. Ilyenkor rendszerint titokban elutazott San Franciscóba és befeküdt valamelyik kórházba, míg el nem múlt a veszedelem. Hogy a pénzét mire költötte, senki se tudta. Talán meg se kapta. Lehetséges, hogy vagyonát teljes egészében kifizetetlen számlák tették ki. Mégis jómódban élt, és az egész környék tisztelte. Vevőiben mindaddig megbízott, míg a nevetségesség veszélye nem fenyegette. Néha elkövetett ugyan egy-két üzleti tévedést, de még e tévedésekből is hasznot húzott, ha másként nem, jó híre öregbítésével. Így volt ez a Palota Lebuj és Bisztró esetében is. Ezt az ügyletet Li Csongon kívül mindenki százszázalékos veszteségnek tekintette volna.

Li Csong a szatócsboltban a szivarpult mögött szokott álldogálni, vagyis bal kéz felől a kassza, jobb kéz felől a számológép között. A pulton üveg alatt álltak a barna szivarok, a cigaretták, a Bull Durham, a Hercegi Keverék meg az Öt Testvér. Li Csong mögött pedig, a fal melletti polcokon literes, fél- és negyedliteres üvegekben az italok: a Vén Zöld Folyó, a Régi Városháza, az Agg Ezredes és a legkedveltebb: az Öreg Tennessee, ez a garantáltan négyhónapos, különlegesen olcsó, kevert whisky, amelyet a környéken csak Ócska Teniszcipő néven ismertek. Li Csong nem ok nélkül állt a whisky és a vevő közé. Egy-egy roppant gyakorlatias elme alkalomadtán megpróbálta Li figyelmét a bolt egyéb zugai felé terelni. A bolt többi részében öcsök, unokaöcsök, fiúk és menyek szolgálták ki a vevőket, de Li Csong nem hagyta ott a szivarpultot. A pult üvegtetejét használta íróasztalnak. Kövérkés kis keze az üvegen pihent, apró, virsliszerű ujjai nyugtalanul mozogtak. Egyetlen ékszere a bal keze középső ujján lévő széles aranygyűrű volt, csöndesen dobolt vele a pénzváltásra szolgáló gumilapon, amelyről a kis gumirovátkák már rég lekoptak. Li Csongnak húsos, jóindulatú ajka volt, s ha mosolygott, aranyfogainak villanása meleg, barátságos emberi érzelmekről tanúskodott. Félköríves szemüveget hordott, s mivel mindent azon át nézett, ha távolabbra akart látni, kénytelen volt hátrahajtani fejét. Kamatot, engedményt, összeadást és kivonást örökké mozgó virsliszerű kis ujjaival a számológépen számított ki, barátságos barna szeme ide-oda vándorolt a szatócsboltban, aranyfogai pedig a vevőkre villantak.

Egy este, mikor szokott helyén álldogált, lába alatt egy csomó újságpapírral, hogy meg ne fázzon, derűsen s ugyanakkor kicsit szomorúan merengett egy üzleten, amelyet aznap délután kötött, s amely még ugyanaznap késő délután semmissé vált. Ha az ember kilép a szatócsboltból, rézsút keresztülvág a fűvel benőtt telken, és átfurakodik a konzervgyárakból kidobált vastag, rozsdás csövek közt, a gizgazban egy kitaposott ösvényre bukkan. Ha továbbmegy az ösvényen, elhalad a ciprusfa mellett, átkel a vasúti sínen, és fölmászik egy kaptatón, hosszú, alacsony épülethez érkezik, amelyet már évek óta hallisztraktárként használnak. Az épület egyetlen hatalmas, fedett helyiségből áll, s valamikor egy Horace Abbeville nevű gondoktól zaklatott úriemberé volt. Horace-nak, akinek két felesége volt és hat gyermeke, az évek során rengeteg könyörgés és rábeszélés árán sikerült a szatócsboltban olyan magasra föltornásznia tartozását, mint Montereyben senki másnak. Aznap délután beállított a szatócsboltba, s a Li arcán átsuhanó szigorú ár-

nyék láttán görcsösen megvonaglott fáradt, érzékeny arca. Li kövér ujjaival most is a gumilapon dobolt. Horace kezét – tenyerével fölfelé – a szivarpultra fektette.

– Azt hiszem, tömérdek dohánnyal tartozom – jelentette ki minden kertelés nélkül.

Li foga elismerően villant meg: ez a puhatolózási mód merőben új volt számára. Komolyan bólintott, s várta, miféle trükk következik.

Horace végignyalta nyelvével az ajkát, méghozzá alaposan: szöglettől szögletig.

– Nem bírom elviselni, hogy ekkora adósság lógjon gyermekeim feje felett – mondta. – Lefogadom, hogy egy csomag prominclit se adna már nekik.

Li Csong arcán látszott, hogy egyetért e következtetéssel:

– Töméldek dohánnyal taltozik – válaszolta.

– Tudja, ugye, hogy a síneken túl lakom abban az épületben, ahol a hallisztet tárolják – folytatta Horace.

Li Csong bólintott. A halliszt az ő tulajdona volt.

– Ha magának adnám azt az épületet – kérdezte komolyan Horace –, leírná a tartozásom?

Li Csong hátrahajtotta fejét, és fél-szemüvegén át Horace-ra bámult. Gondolatban közben villámgyorsan átfutott a számlákon, jobb keze pedig nyugtalanul a számológép felé rándult. Agyában fölmérte a rozzant épületet és a telket, amely egyszer talán még értékes lehet, ha valamelyik konzervgyár terjeszkedni akar.

– Pelsze – válaszolta.

– Hát akkor vegye elő a számlákat, én meg kiállítok egy adásvételi szerződést. – Horace szemmel láthatólag sietett.

– Nem kell papil semmi – felelte Li. – Adok egy elismelvényt, hogy kiegyenlítette a taltozást.

Méltóságteljesen megkötötték az ügyletet, és Li Csong áldomásul kinyitott egy negyedliter Ócska Teniszcipőt. Aztán Horace Abbeville kihúzta magát, keresztülvágott a telken, elhaladt a ciprusfa mellett, átment a vasúti töltésen, fölmászott a kaptatón, bement az épületbe, amely nemrég még az övé volt, és odabent egy hallisztkupacon agyonlőtte magát. És bár ennek történetünkhöz semmi köze, ettől fogva egyik Abbeville gyerek se szűköl-

ködött promincliben, tekintet nélkül arra, hogy a két asszony közül melyik volt az anyja.

De térjünk vissza ahhoz az estéhez. Horace, testében a balzsamozó tűkkel, a Szent Mihály lován feküdt, két felesége pedig egymást átölelve üldögélt az épület lépcsőjén (a temetésig a legjobb barátnők voltak, de utána felosztották maguk közt a gyerekeket, és soha többé nem álltak szóba egymással). Li Csong a szivarpult mögött állt, és barátságos barna szeme szívének csendes és örök kínai bánatába révedt. Nem az ő lelkén száradt a tragédia, de azért mégis jobban szerette volna, ha megsejti: esetleg segíthetett volna. Li Csong jóindulatú és megértő lényében mélyen gyökerezett az a meggyőződés, hogy az öngyilkosság az ember elidegeníthetetlen joga ugyan, de néha egy jó barát közbelépése szükségtelenné teheti. Li már hozzájárult a temetési költségekhez, sőt egy ruháskosárra való élelmet is küldött a gyászoló családoknak.

Most tehát Li Csongé lett az Abbeville épület: még jó karban levő padlója és teteje volt, két ablaka meg egy ajtaja. Igaz, hogy magas kupacokban állt benne a halliszt, finom, átható illatot árasztva. Li Csong egy ideig azon töprengett, nem lehetne-e belőle élelmiszerüzletet, esetleg valami áruházfélét csinálni, de aztán meggondolta magát. Túlságosan messze volt, s akárki bemászhatott az ablakán. Li aranygyűrűjével a gumitálcán dobolva éppen ezen a problémán rágódott, amikor kinyílt az ajtó, és Mack lépett be. Mack korelnöke, vezére, mentora és bizonyos mértékig kizsákmányolója volt egy néhány férfiból álló csoportnak, amelynek tagjai közül egynek se volt se családja, se pénze, ételen, italon, lelki elégedettségen kívül egyéb vágya. De míg a legtöbb ember valósággal elemészti magát az elégedettség hajszolásában, és a cél előtt fáradtan összeroskad, addig Mack és barátai gondtalan szívvel, mohóság nélkül közelítették meg, gyengéd ajakkal szívták magukba az elégedettséget. Mack, Hazel, egy nagy erejű fiatalember, Eddie, a La Ida kisegítő csaposa, valamint Hughie és Jones, akik néha békákat és macskákat fogtak az Élettani Labornak, a Li Csong boltja melletti üres telken heverő nagy, rozsdás csövekben laktak. Jobban mondva csak nedves időben laktak a csövekben, szép idő esetén a telek legmagasabb pontján álló fekete ciprus árnyékába húzódtak. A ciprusfa lecsüggő ágainak lugasa alatt békén lehetett heverészni és figyelni a Konzervgyár utca eleven nyüzsgését.

Valahányszor Mack belépett, Li Csong izmai mindig megfeszültek egy kicsit, és gyorsan körülnézett a boltban: nem jött-e be Eddie, Hazel, Hughie

vagy Jones is, és nem sündörög-e valahol az áru körül.

Mack megnyerő őszinteséggel terítette ki kártyáit:

– Li – kezdte –, én és Eddie meg a többiek úgy hallottuk, hogy a te tulajdonodba került az Abbeville épület.

Li Csong bólintott, és várt.

– Én meg a barátaim úgy gondoltuk, megkérdezzük tőled, nem költözhetnénk-e be oda. Gondját viseljük – tette gyorsan hozzá. – Vigyázunk, hogy be ne törjenek, és semmi kárt ne szenvedjen. Előfordulhat, hogy a gyerekek betörik az ablakait, hiszen tudod – fűzte tovább a szót Mack. – Meg le is éghet, ha nem vigyáz rá valaki.

Li hátrahajtotta fejét, és a fél-szemüvegen át Mack szemébe nézett. Doboló ujjainak tempója lelassult, olyan mélyen elgondolkozott. Mack szeme csillogott a jóindulattól, bajtársi érzéstől és a vágytól, hogy mindenkit boldoggá tegyen. Miért érezte hát Li Csong mégis olyanformán magát, mint akit támadói bekerítettek? Miért lopakodott agyveleje oly óvatosan, akár a macska a kaktuszok közt? Mack kedvesen, csaknem emberbaráti érzülettel tette meg javaslatát. Li agya nagyokat szökkent előre, a kibúvókat latolgatta – de nem, itt nem voltak kibúvók. Ujja még lassúbb tempóban dobolt. Li elképzelte, hogy elutasítja Mack javaslatát, és máris maga előtt látta a betört ablakokat. Aztán Mack másodszor is felajánlja, hogy elvállalják az épület őrzését, s gondot viselnek rá – és Li szinte érezte a másodszori elutasítás nyomán felcsapó füstszagot, látta az épület falán felkúszó apró lángnyelveket. Mack és barátai nyilván segédkeznek majd az oltásnál. Li ujja puhán elpihent a gumitálcán. Tisztában volt vele, hogy vereséget szenvedett. Már csak abban bízott, hogy megaláztatás nélkül megússza a dolgot. Mack e tekintetben bizonyára nagylelkű lesz.

– Szóval akaljátok bélbe venni az épületet? Úgy akaltok lakni benne, mint szállodában?

Mack szélesen elmosolyodott, és nagylelkű volt:

– No nézd csak – mondta –, egész jó ötlet. Persze, kibéreljük. Mennyit kérsz érte?

Li elgondolkozott. Tudta, hogy mindegy, mennyit kér. Úgyse kapja meg. Ezért a pénzért akkora összeget is mondhat, amely megvédi tekintélyét.

– Öt dollált egy hétle – felelte.

Mack most már végigjátszotta a szerepet.

– Meg kell beszélnem a dolgot a fiúkkal – mondta kétkedő hangon. – Nem lenne elég négy dollár?
– Öt dollál – jelentette ki határozottan Li.
– Na jó, majd meglátom, mit szólnak hozzá a fiúk.
Hát így történt. Mindenki elégedett volt az üzlettel. És ha valaki azt hinné, hogy Li Csong teljes vereséget szenvedett, ő korántsem így fogta fel a dolgot. Ablakai épen maradtak. Tűz sem ütött ki az épületben, s noha bérlői egyetlen centet sem fizettek, de ha volt pénzük – ami elég gyakran előfordult –, eszükbe sem jutott, hogy másutt is el lehetne költeni, mint Li Csong boltjában. Li tehát egy kicsiny, de igen élénk, fizetőképes, s mondhatni, teljességgel lekötelezett vevőkörre tett szert. És ez még nem is minden. Ha valami részeg randalírozni kezdett a boltban, ha New Montereyből odaözönlöttek a fosztogatásra éhes utcakölykök, Linek csak kiáltania kellett, és Mackék máris rohantak, hogy segítségére legyenek. S még ennél is tovább fejlődött a kapcsolatuk: a jótevőjétől nem lophat az ember. Li Csong babkonzervben, paradicsomban, tejben és görögdinnyében többet megtakarított, mint amennyit a lakbér kitett volna. És ha ennek következtében a New Monterey-i szatócsboltokban megnőtt a súlyhiány, Li Csong igazán nem tehetett róla.
A társaság tehát be-, a halliszt meg kiköltözött. Nem tudni, ki adott nevet az épületnek, de tény, hogy ettől kezdve mindenki Palota Lebuj és Bisztró néven ismerte. A csövekben meg a ciprusfa alatt nem volt hely bútorok meg egyéb olyan csecsebecsék számára, amelyek civilizációnknak nemcsak diagnózisát adják, hanem egyben korlátait is kijelölik. Mihelyt a fiúk beköltöztek a Palota Lebujba, rögtön nekiláttak, hogy lakályossá tegyék. Előbb egy szék jelent meg, aztán egy ágy, majd ismét egy szék. Az egyik vaskereskedés egy doboz vörös festékkel járult hozzá az épület csinosításához, mi több: vonakodás nélkül, hisz nem is tudott róla; s ha új asztal vagy szék jelent meg a házban, azonnal átfestették, ami nemcsak hogy csinosabbá tette, de bizonyos mértékig álcázta is arra az esetre, ha korábbi tulajdonosa mégis egyszer bekukkantana. A Palota Lebuj és Bisztró pedig megkezdte működését. A fiúk kiültek az ajtó elé, és a vasúti töltésen, a telken és utcán át egyenesen az Élettani Labor utcai ablakaira láttak. Éjszakánként hallották, hogy zene szűrődik ki a laboratóriumból. Utána néztek Dokinak, miközben átvág az úton, és bemegy Li Csong boltjába sörért. És ilyenkor Mack megszólalt:
– Ez a Doki rendes tag. Valamivel kedveskednünk kellene neki.

2

A szó szimbólum és gyönyörűség, amely magába szív embert, tájat, fát, növényt, gyárat és kínait. Az Anyagból Szó lesz, majd újból Anyag, de most már torz, fantasztikus mintázatban. A szó magába szívja a Konzervgyár utcát, megemészti és kiköpi, és az utca immár a zöld világ és az eget tükröző hullámok fényében villódzik. Li Csong több lesz közönséges kínai szatócsnál. Többnek kell lennie. Lényét talán a rossz és a jó tartja a levegőben, egyensúlyban, mint valami ázsiai bolygót, amelyet Lao-ce[1] vonzása mozgat pályáján, és a számológép meg a kassza röpítő ereje taszít el a bölcstől – így lebeg, pörög, örvénylik Li Csong szatócsáruk és kísértetek közt. Kemény ember, ha babkonzervről, érző szívű, ha nagyapja csontjairól van szó. Li Csong ugyanis fölásta a kínai temetőben nagyapja sírját, megtalálta az elsárgult csontokat, a koponyát, amelyet még mindig szürke, kötélszerű hajzat borított. És Li gondosan becsomagolta a csontvázat, az egyenes comb- és sípcsontokat, középre helyezte a koponyát, köré a medence- és kulcscsontokat, kétoldalt pedig a bordák íveit. Aztán átküldte nagyapja gondosan ládába zárt, törékeny csontjait nyugat felé a tengeren, hadd pihenjen végre az ősök megszentelte földben.

Mack és a fiúk szintén bolygópályáikon pörögnek. Az Erényt, a Kegyelmet, a Szépséget testesítik meg Monterey zaklatott, torz tébolyában, a kozmikus Montereyben, ahol az emberek félelemtől és éhségtől űzve tönkreteszik a gyomrukat, tönkreteszik a harcban, hogy megkaparintsanak egy kis ennivalót, ahol a szeretetre éhes emberek elpusztítják maguk körül mindazt, ami szeretetre méltó. Mack és a fiúk a testet öltött Szépség, Erény, Kegyelem. Egy olyan világban, ahol gyomorfekélyes tigrisek uralkodnak, szűkölő bikák üzekednek, vak sakálok zabálják a hulladékot, Mack és a fiúk óvatosan eszegetnek együtt a tigrisekkel, ajnározzák a felindult üszőket, összegyűjtik a morzsákat, eleségül a Konzervgyár utcai sirályoknak. Mert ugyan mit ér, ha valaki meg is kaparintja az egész világot, de gyomorfekéllyel, gyulladt prosztatával és bifokális szemüveggel veszi birtokába? Mack és a fiúk elkerülték az élet csapdáit, a mérgezett csalétket, a kivetett hurkot, miközben a csapdába esett, megmérgezett, hurok fojtogatta emberek kígyótbékát kiáltottak rájuk, semmirekellőknek, naplopóknak, világ szemetjének,

tolvajnak, gazembernek, csavargónak nevezték őket. Miatyánk, ki vagy a Természetben, ki életet ajándékoztál a prérifarkasnak, a közönséges barna patkánynak, a verébnek, a házi légynek, a molynak, te bizonyára nagy, mindenek fölötti szeretetet érzel e semmirekellők, e világ szemetjei, e csavargók: Mack és a fiúk iránt. Az erény és kegyelem, lustaság és buzgalom iránt. Miatyánk, ki vagy a Természetben.

3

Li Csong boltja jobbra esik az üres telektől (ámbár isten tudja, miért nevezik üresnek, mikor halomban hevernek rajta az ócska kazánok, rozsdás csövek, nagy, szögletes gerendák, huszonöt literes kannák). Az üres telek végében húzódik a vasúti töltés, s ott áll a Palota Lebuj. Bal felől viszont egy komoly, tekintélyes épület, Dora Flood kuplerája határolja a telket; rendes, tiszta, becsületes, régimódi szórakozóhely, ahol az ember baráti társaságban fölhajthat egy pohár sört. Nem valami piti, kérész életű kupi, hanem szilárd alapokon álló, erkölcsös klub, amelyet Dora létesített, tart fenn és fegyelmez, az ötven év körüli Dora, madam is meg szajha is egy személyben, s aki a tapintat és becsületesség, jótékonyság és bizonyos valóságérzék különleges adományának gyakorlása révén komoly tekintélyre tett szert az intelligens, tanult, jóindulatú emberek körében, s ugyanezekkel a tulajdonságaival magára vonta a férjezett aggszüzek perverz és buja társaságának haragját, mindama nők gyűlöletét, akiknek férje tiszteli, de nem túlságosan szereti otthonát.

Dóra testben-lélekben hatalmas asszony, lángoló narancsszínű haja van, s különös vonzalmat érez a Nílus-zöld estélyi ruhák iránt. Tisztes házat vezet, egységárakkal, tömény italokat nem árusít, hangos vagy ocsmány beszédet nem tűr meg. A lányok egyike-másika előrehaladott kora vagy gyenge egészségi állapota miatt már nemigen tevékeny, de Dora mégse rakja ki őket, bár, ahogyan mondani szokta, havonta még három fuvart se csinálnak, ezzel szemben naponta háromszor étkeznek. Lokálpatriotizmusának pillanatnyi föllángolásában Dora Mackós Lobogó vendéglőnek nevezte el intézetét, és számos történet kering olyan vendégekről, akik valóban uzsonnázni tértek be oda. Rendes körülmények között, az öregeket is beleszámítva, tizenkét lány tevékenykedik az üzemben, továbbá egy görög szakács, valamint egy portásnak címzett férfiú, aki azonban mindenféle kényes és veszélyes feladatot is elintéz. Ő választja szét a verekedőket, penderíti ki a részegeket, csillapítja le a hisztériát, gyógyítja a fejfájást, és látja el a csapos teendőit. Ő kötözi be a vágott és zúzott sebeket, tartja szóval a zsarukat, s miután a lányoknak legalább a fele a Keresztény Tudomány vallásos szekta követője, vasárnap reggelenként ő olvassa fel a *Tudomány és Egészség*ből a

megfelelő fejezeteket. Elődje, aki kevésbé kiegyensúlyozott ember volt, rossz véget ért – ahogyan erről mindjárt beszámolunk –, Alfréd azonban diadalmaskodott környezetén, sőt, mondhatni, fölemelte magához. Alfréd tudja, ki látogathatja a lokált és ki nem. És többet tud Monterey polgárainak családi életéről, mint bárki a városban.

Ami Dorát illeti, meglehetősen kényes helyzetben leledzik. Miután tevékenysége sérti a törvényt, vagy legalábbis annak betűit, kétszerte törvénytisztelőbbnek kell lennie, mint bárki másnak. Háza táján nem tűrhet részegeskedést, verekedést, durvaságot, különben becsukják intézetét. Törvényellenes tevékenységéből következik az is, hogy Dorának különös emberbaráti érzületről kell tanúságot tennie. Bárki könnyűszerrel megvághatja. Ha a rendőrség a nyugdíjalap javára táncestélyt rendez, s mindenki más egy-egy dollárt ad, Dorának ötven dollárt kell adnia. Amikor a Kereskedelmi Kamara rendbe hozatta a parkját, a kereskedők fejenként öt-öt dollárt adtak, Dorától viszont százat kértek és kaptak. És ugyanez volt a helyzet, ha a Vöröskeresztnek, a Jótékonysági Alapnak, a Cserkészeknek gyűjtöttek. Dora dalba nem szedett, nem is hirdetett, szégyentelenül mocskos bűndíja minden adománylista élén szerepelt. De a legsúlyosabb terhek a gazdasági válság idején nehezedtek rá. Szokásos jótékonykodásán kívül Dora táplálta a Konzervgyár utca éhes gyermekeit, munka nélküli apáit és gondoktól zaklatott asszonyait, két éven át fű-fa helyett ő fizette a fűszeresszámlákat, s ebbe csaknem tönkrement. Dora tündérei jól neveltek és nyájasak voltak. Sohase szólítottak meg senkit az utcán, még akkor se, ha az illető az előző éjszakát velük töltötte.

Alfy, a jelenlegi portás belépése előtt a Mackós Lobogó vendéglőben mindenkit elszomorító tragédia játszódott le. Az előző portást Williamnek hívták, sötét hajú ember volt, arcáról lerítt a magányosság. A nappali órákban, amikor nemigen akadt dolga, rendszerint elunta a női társaságot. Az ablakon át látta Macket és a fiúkat, amint az üres telken üldögélnek a csöveken, lábukat lógatják a papsajtban, s napozgatás közben bölcs nyugalommal vitatnak meg számukra érdekes, egyébként azonban jelentéktelen ügyeket. Olykor-olykor azt is látta, hogy előhúznak egy üveg Ócska Teniszcipőt, ingük ujjában megtörlik az üveg nyakát, s szép sorjában isznak belőle. És Williamben fölébredt a vágy, hogy ő is csatlakozzék e boldog bandához. Egy szép napon kisétált a telekre, és leült az egyik csőre. De a beszélgetés menten félbeszakadt, kényelmetlen, ellenséges csend támadt. William kis-

vártatva bánatosan visszaballagott a Mackós Lobogóba, s az ablakon át látta, hogy a társalgás újból megélénkül. Ettől nagyon elszomorodott. Arcára sötét, csúnya árnyék borult, szája eltorzult a töprengéstől.

Másnap ismét kiment a telekre, de most egy üveg whiskyt is vitt magával. Mack és a fiúk megitták a whiskyt, hisz azért mégse estek a fejükre, de csak annyit mondtak, hogy „egészségünkre” vagy „proszit”.

William egy idő múlva visszaballagott a Mackós Lobogóba, s az ablakon át figyelte a fiúkat. S egyszer csak hallja, hogy Mack jó hangosan így szól:

– Az isten verje meg, de utálom a striciket!

Ami ugyan nyilvánvalóan nem volt igaz, csakhogy William ezt nem tudta. Mack és a fiúk egyszerűen nem szerették őt.

Williamnek erre megsajdult a szíve. Tehát a csavargók nem hajlandók befogadni! Úgy érzik, társadalmilag mélyen alattuk áll. William mindig is befelé forduló lélek volt, tele önváddal. Most feltette a kalapját, s végigsétált a tengerparton, egyenest a világítótoronyhoz. Megállt a szép kis temetőben, ahol mindig hallani a hullámok csobogását. Agyát sötét, töprengő gondolatok szállták meg. Senki se szereti. Senki se törődik vele. Igaz, hivatalosan portás, de valójában strici, rohadt strici, az emberiség alja. De aztán arra gondolt, hogy neki is ugyanolyan joga van az élethez, a boldogsághoz, mint bárki másnak. Igenis, ugyanolyan joga van. Dühösen hazaindult, de mire a Mackós Lobogóhoz ért, és fölment a lépcsőn, dühe elpárolgott. Este volt, a wurlitzer a *Szeptemberi hold*at játszotta. Williamnek most eszébe jutott, hogy az első ribanc, aki beleesett, ezt a dalt szokta dalolni, mielőtt faképnél hagyta, férjhez nem ment, és el nem tűnt. A dal mélységes szomorúsággal töltötte el Williamet. Dora a hátsó szalonban üldögélt, és éppen teázott, amikor William belépett.

– Mi baj? – kérdezte Dora. – Beteg vagy?

– Nem – felelte William. – De mire jó ez az egész? Rohadtul érzem magam. Legjobb, ha slusszt csinálok.

Dorának rengeteg idegbajossal volt már dolga. Heccelődni kell velük, ez volt a jelszava.

– De akkor csináld, amikor nem vagy szolgálatban – mondta. – És ne vérezd be a szőnyeget.

William szívére szürke, nyirkos felhő borult. Kibotorkált a szalonból, végigment az előszobán, és bekopogtatott Eva Flanagan ajtaján. Eva vörös hajú, átszellemült lány volt, akit a sors sok-sok testvérrel és nővérrel áldott

meg. Hetenként járt gyónni, de a legváratlanabb pillanatokban a sárga földig leitta magát. Most épp a körmét festette, elég rondán. William, amint belépett, látta, hogy a lány terhes, s Dora terhes lányt nem enged dolgozni. Eva az ujja tövéig összekente magát a körömlakkal, és mérges volt.

– Mi a nyavalya bajod van? – kérdezte.

Erre William is méregbe jött.

– Megyek, és elintézem magamat – felelte dühösen.

– Az ilyesmi utolsó, aljas, mocskos bűn – rikácsolta Éva. – Jellemző rád – folytatta ordítva –, hogy épp most akarsz lerohasztani bennünket, amikor már majdnem együtt van a dohányom, hogy East St. Louisba mehessek. Semmirekellő disznó!

Még akkor is üvöltött, amikor William becsukta maga mögött az ajtót, és bement a konyhába. Rettenetesen elege volt a nőkből. A görög, gondolta, szanatórium lesz ezek után a nők után.

A görög – kötényben, felgyűrt ingujjal – két nagy serpenyőben disznókarajt sütött, jégcsákánnyal forgatta a hússzeleteket.

– Szia, haver – mondta. – Hogy s mint?

A karajok sisteregtek, fortyogtak a serpenyőkben.

– A fene tudja, Lou – válaszolta William. – Néha úgy érzem, legokosabb volna: nyissz! – És végighúzta az ujját a torkán.

A görög a tűzhelyre tette a jégcsákányt, és feljebb tűrte inge ujját.

– Mondok neked valamit, haver. Az a tag, aki pofázik róla, sose teszi meg.

William a jégcsákány után nyúlt, fölvette, és könnyedén meglóbálta. Mélyen a görög sötét szemébe nézett, hitetlenkedést és derültséget látott benne, de aztán zavar, majd félelem villant föl a görög szemében. William észrevette a változást, világosan látta: a görög rájött, hogy ő igenis képes megölni magát, sőt meg is öli. Most már tudta, hogy meg is kell ölnie. William elszomorodott, mert érezte, milyen ostobaság az egész. Fölemelte a karját, és a jégcsákányt a szívébe döfte. Bámulatos, milyen könnyedén fúródott bele. Ez a William volt portás Alfred előtt. Alfredot mindenki szerette. Ő bármikor leülhetett a csövekre Mack és a fiúk közé. Még a Palota Lebujba is ellátogathatott.

4

Esténként, épp szürkületkor különös dolog játszódott te a Konzervgyár utcában, napnyugta és lámpagyújtás közt. Ilyenkor néhány rövid percre minden csöndes és szürke. És íme, a dombról lefelé, a Palota Lebuj mellett elhaladva, le a kaptatón, és át az üres telken jön-jön egy öreg kínai. Nyűtt, lapos szalmakalap, kék vászonkabát és nadrág van rajta és nehéz bakancs, amelynek egyik talpa már olyannyira levált, hogy minden lépésnél nagyot csattan. Az öreg fedett vesszőkosarat cipel a kezében. Arca sovány, barna és barázdás, mint a napégette föld. Öreg szeme is barna, még a fehérje is, s oly mélyen ül, mintha gödörből kukucskálna ki. Épp szürkül, amikor arra jön, átvág az utcán, majd befordul az Élettani Labor és a Hediondo konzervgyár közti átjáróba. Átvág a tengerparti kis fövényen, és eltűnik a móló cölöpei és vasgerendái közt. Hajnalig aztán nem látja senki.

De hajnalban, amikor az utcai lámpákat már eloltják, s még nincs nappal, az öreg kínai kibújik az oszlopok közül, átvág a fövényen, majd az utcán. Vesszőkosara most nehéz, csöpög belőle a víz. Levált cipőtalpa csattog a köveken. Felkaptat a dombra a második utcáig, bemegy egy magas deszkakerítésbe vágott kapun, és estig megint nem látja senki. Az emberek álmukban hallják csattogó cipőtalpát, és egy pillanatra fölriadnak. Így megy ez már hosszú esztendők óta, de mégse tudják megszokni. Vannak, akik az öreg kínairól azt hiszik, hogy Isten, a nagyon öreg emberek a Halálnak tartják, a gyerekek pedig egy mókás öreg kínait látnak benne, mert a gyerekek szemében minden mókás, ami öreg és különös. De a gyerekek nem gúnyolódnak vele, nem kiáltoznak utána, ahogy illenék, mert az öreg kínaiban van valami félelmetes.

Csak egy tízéves bátor és csodaszép kisfiú, név szerint Andy, Salinasból, szállt egyszer szembe az öreg kínaival. Andy látogatóban volt Montereyben, meglátta az öreget, és rögtön tudta, hogy rá kell kiáltania, ha másért nem, hát önbecsülésből. De akármilyen bátor is volt Andy, őt is megszállta egy kis félelem. Estéről estére figyelte az öregembert, s a kötelességérzet és a félelem viaskodott a keblében. Aztán egy este Andy nekidurálta magát, nyomába szegődött az öregnek, és éles fejhangon énekelni kezdett:

Csingi-csongi vén kinézer
kukucskál a rácson át,
arra jön egy fehérember,
s lenyisszantja a copfját.

Az öregember megállt, és megfordult. Andy is megállt. A mélyen ülő barna szempár Andyra nézett, és a vékony, barázdás ajkak megmozdultak. Hogy ezután mi történt, Andy sose tudta megmagyarázni s elfelejteni. Mert a szemek kitágultak, s addig-addig tágultak, míg egyszerre eltűnt a kínai. Csak egy szem maradt belőle, egy óriási barna szem, akkora, mint a templomkapu. Andy benézett e ragyogó, átlátszó, barna kapun, s egy elhagyatott tájat látott, egy roppant síkságot, amelyet fantasztikus alakú, tehén- és kutyafejhez, sátrakhoz és gombákhoz hasonló hegylánc szegélyezett. A síkságot alacsony, durva fű borította, csak itt-ott volt látható egy kis homokbucka. És mindegyik buckán egy apró állat ült, olyanforma, mint a mormota. A táj elhagyatottsága, a puszta és hideg magányosság nyöszörgést csalt Andy ajkára, mert a világon nem volt egy teremtett lélek se, egyedül maradt. Andy becsukta szemét, hogy ne is lássa többé a síkságot, s mire újból kinyitotta, ott állt a Konzervgyár utcában, és az öreg kínai már az Élettani Labor és a Hediondo konzervgyár közti átjáróban csittegett-csattogott. Andy volt az egyetlen a fiúk közül, aki ilyesmire vetemedett, de ő csak akkor egyszer, és soha többé.

5

Az Élettani Labor az utca túlsó oldalán áll, éppen szemközt az üres telekkel. Li Csong szatócsboltja rézsút jobbra, Dora Mackós Lobogója pedig rézsút balra fekszik tőle. Az Élettani Labor különös, gyönyörű árucikkekkel kereskedik. Szépséges tengeri állatokat árul, szivacsokat, vízi zsákokat, anemónákat, tengericsillagokat, kétteknős kagylókat, kacsakagylókat, férgeket és csigákat, mesés, sokféle alakú kis lényeket, élő és mozgó tengeri növényeket, mezítelen és köpenyes kopoltyújú puhányokat, tüskés és hegyes tengeri sünöket, rákokat és félrákokat, kis tengeri sárkányokat, csattogó garnélarákokat és kísértetrákot, amely olyan átlátszó, hogy szinte árnyékot se vet. Az Élettani Labor férgeket, csigákat és pókokat árul, csörgőkígyókat és patkányokat, mézelő méheket és arizonai óriásgyíkokat. Ezek mind kaphatók a laborban. És vannak itt kis, meg nem született csecsemők, egyesek egészben, mások vékonyra szeletelve és üveglemezre téve. A diákok láthatnak itt cápákat is, amelyeknek kieresztették a vérét, s a visszerekbe és ütőerekbe sárga meg kék színű folyadékot fecskendeztek helyette, úgyhogy egy szikével meg lehet mutogatni az egész érrendszert. De vannak itt színes vissz- és ütőerű macskák és békák is. Az ember bármilyen élőlényt megrendelhet az Élettani Laborban, és előbb-utóbb meg is kapja.

Az Élettani Labor utcára néző, alacsony épület. Az alagsorban van a raktár, plafonig érő polcokkal, a polcokon tömött sorokban állnak az üvegedénybe eltett állatok. Ugyanitt található egy kis balzsamozó medence is, a hozzátartozó műszerekkel és fecskendőkkel együtt. A hátsó udvaron keresztül egy fedett fészerhez jut az ember. Oszloplábakon áll az óceán fölött, itt vannak a nagyobb állatok: cápák, villamos ráják és polipok lakosztályául szolgáló tartályok, mindegyik fajta számára egy-egy külön betontartály. Az épület elején lépcső vezet föl az ajtóhoz. Az ajtó egy irodába nyílik, ahol egy asztal áll, rajta magas halomban hevernek a fölbontatlan levelek és a kartotékgyűjtő dobozok. Az irodában van még egy széf is, az ajtaja mindig nyitva. A széf ajtaja egyszer véletlenül becsapódott, és a zár kombinációját senki sem ismerte. A széfben egy nyitott szardíniásdoboz meg egy darab rokfort sajt volt. Mielőtt még a zár készítője közölni tudta volna a kombinációt, a széfben kitört a botrány. Doki ekkor kidolgozott egy módszert arra az

esetre, ha valaki bosszút akarna állni valamelyik bankon. „Béreljen ki egy széfet, helyezzen el benne egy friss lazacot, s utazzon el hat hónapra.” Ez után a cirkusz után tilos volt ételt tárolni a széfben. Most a kartotékgyűjtő dobozok szolgálnak erre a célra. Az iroda mögötti szobában egy akvárium van, sok-sok élő állattal. Itt találhatók továbbá a mikroszkópok, a tárgylemezek, a gyógyszerszekrénykék, a laboratóriumi üvegdobozok, a munkapadok és a kis motorok, valamint a vegyszerek. Ebből a szobából a legkülönfélébb szagok áradnak ki: formalin-, szárított tengericsillag-, sósvíz- és menthol-, karbolsav- és ecetsav-, barna csomagolópapír-, szalma- és kötélszag, kloroform- és éterszag, a motorokból áradó ózonillat, a mikroszkópokból felszálló finom acél és híg kenőolaj szaga, banánolaj- és gumibélésszag, száradó gyapjúzoknik és bakancsok szaga; a csörgőkígyók éles, maró szaga és a patkányok undorító, dohos szaga. A hátsó ajtón apálykor beáramlik a tengeri moszatok és kacsakagylók szaga, dagálykor pedig a sóé meg a tajtéké.

Az irodától balra nyílik a könyvtár. A falakat a mennyezetig könyvállványok borítják, rekeszekben állnak a brosúrák és különlenyomatok, minden rendű és rangú könyvek, szótárak, enciklopédiák, verseskötetek, drámák. A fal mellett egy nagy gramofon áll, mellette lemezek százai sorakoznak. Az ablak alatt egy vörösfenyőből ácsolt ágy, a falakra és a könyvállványokra tűzve pedig Daumier, Graham,[2] Tiziano, Leonardo, Picasso, Dali[3] és George Grosz[4] reprodukciók láthatók, szemmagasságban fölakasztva, hogy aki akarja, jól megnézhesse őket. A kis szobában egy csomó szék és pad is van, s persze itt az ágy. Előfordult már, hogy egyszerre negyvenen is voltak a szobában.

E könyvtár vagy zeneszoba mögött – nevezzük, aminek akarjuk – fekszik a konyha, szűk kis helyiség, gáztűzhellyel, bojlerrel és mosogatóval fölszerelve. Az élelem egy részét, mint tudjuk, az irodai kartotékgyűjtőkben tartják, az edényeket, a zsírt meg a zöldségfélét a konyhában, az összerakható üveges könyvszekrényben. Ez nem valami szeszély következménye, csak puszta véletlen. A konyha mennyezetéről oldalszalonnák, szalámirudak és fekete tengeriuborkák csüggnek alá. A konyha mögött van a vécé és a zuhanyozó. A vécé öt esztendőn át folyt, míg végre egy ügyes, bájos vendég egy darab rágógumival rendbe hozta.

Doki az Élettani Labor tulajdonosa és egyetlen munkatársa. Viszonylag kis termetű, de ez ne tévesszen meg senkit, mert izmos, nagy erejű férfi, aki, ha indulatba jön, igen vad is tud lenni. Szakálla van, arca félig Krisztus-, félig szatírarc, s ez az arc az igazat mondja. A fáma szerint sok lányt húzott ki a bajból, s hozott megint bajba. Dokinak olyan keze van, mint egy agysebésznek, s józan, emberszerető elméje. Doki kalapemelintéssel üdvözli a kutyákat, amikor elhajt mellettük, és a kutyák fölnéznek és rámosolyognak. Szükségből ölni is képes volna, de puszta kedvtelésből még érzelmeiben se bánt meg senkit. Csak egyetlen dologtól fél, de nagyon: hogy nedves lesz a feje, ezért télen-nyáron rendszerint kapucnit visel. Minden aggodalom nélkül akár mellig is belegázol az apálykor visszamaradt tócsákba, de ha csak egy csepp eső hull a fejére, páni rémület fogja el.

Az évek folyamán Doki a Konzervgyár utcában nem is sejtett mélységekbe eresztett gyökeret. A bölcsesség, tudomány és művészet kútfeje lett. Laboratóriumában Dora tündérkéi életükben először hallottak gregorián énekeket. Li Csongnak angolul olvasott föl Li Taj-po[5] verseiből. Henri, a festő a laborban hallott először a Halottak Könyvéről[6] s ettől annyira meghatódott, hogy alkotó módszert változtatott. Addig enyvvel, vasrozsdával, színes csirketollakkal dolgozott, most azonban új módszerre tért át, s következő négy képét különféle dióhéjakból alkotta meg. Doki bármiféle ostobaságot szívesen meghallgat, és bölcsességgé formál át. Elméje nem ismer határokat, együttérzését semmi el nem torzítja. Ért a gyermekek nyelvén, mélyenszántó dolgokról beszél nekik úgy, hogy meg tudják érteni. A csodák, a boldog izgalmak világában él. Érzéki, mint a nyúl és fenemód gyöngéd. Aki csak ismeri, adósa. És ha valaki Dokira gondol, a gondolatot máris újabb gondolat követi: „Valamivel igazán kedveskednem kellene Dokinak.”

6

Doki a félsziget csúcsán, a Nagy Apályosnak nevezett tavacskában tengeri állatokat gyűjtögetett. Mesés hely ez. Dagálykor hullámok korbácsolta medence, tajtéktól habos, vizét a zátonyon álló fütyülő bója felől özönlő tarajos hullámok csapkodják. De apálykor e kis vízi világ csupa nyugalmas szépség. A tó vize csodálatosan tiszta, mélye pedig futkározó, viaskodó, táplálkozó és párosodó állatokkal teli fantasztikus ország. A lebegő algák közt rákok rohangásznak levélről levélre. Éti- és kacsakagylók fölött tengericsillagok gubbasztanak, rájuk tapasztják millió kis csápjukat, majd hihetetlen erővel lassan-lassan addig emelgetik prédájukat, mígnem leszakítják a szikláról. És akkor a csillag kifordítja gyomrát, és magába öleli táplálékát. Narancsszínű, foltos és fodros puhányok suhannak kecsesen a sziklák fölött, szoknyájukat lebegtetve, mint a spanyol táncosnők. A hasadékokból fekete angolnák dugják ki fejüket, prédára lesve. A csattogó garnélarákok fegyver ravaszához hasonló ollóikkal hangosan durrogtatnak. Olyan csodálatos, színes világ, mintha üvegtető borítaná. A tó fenekén pajkos gyermekek módjára remeterákok futkároznak a homokban. Egyikük üres csigaházra bukkan, tetszetősebbnek találja saját otthonánál, kimászik hát belőle, egy pillanatra kiteszi puha testét az ellenséges támadás veszélyének, aztán gyorsan bebújik új lakásába. Majd hullám csap át a gáton, egy másodpercre fölkorbácsolja a tó sima tükrét, buborékokat kever vizéhez, de aztán megint minden kitisztul, elcsendesedik, s a vízi világ újból csupa csoda, csupa gyilkos indulat. Itt egy rák éppen most szakítja le egy másiknak a lábát. Amott az anemónák puha, ragyogó virágszirmokként terülnek szét, karjaikba csábítgatják az elfáradt és megzavarodott állatokat, de mihelyt valamelyik aprócska rák vagy alga enged a zöld és bíbor karok hívogatásának, a szirmok rögtön összecsapódnak, a szúrós sejtek áldozatukba merítik álmot hozó apró tűiket, a rákocska elernyed, el is kábul, s az égető, maró emésztőnedvek feloldják a testét.

És most előlopakodik a surranó gyilkos, a polip. Lassan, lágyan siklik, akár a szürke köd, vízi növénynek, sziklának, rothadó húsdarabnak álcázza magát. De gonosz, élvhajhászó szeme hidegen kémlel erre-arra. Sodortatja magát az árral, lebegve közeledik egy táplálkozásba merült rákhoz, sárga

szeme tűzben lángol, ziháló teste a vágytól és dühtől rózsaszínbe öltözik. Majd hirtelen nekilendül, könnyedén fut karjai hegyén, vadul támad, akár a felingerelt macska. Könyörtelenül veti magát a rákra, fekete nedve kibuggyan, s a viaskodó testeket szépiafelhő borítja be, miközben a polip végez zsákmányával. A vízből kiágaskodó sziklaéleken kacsakagylók bugyborékolnak zárt ajtóik mögött, étikagylók szárogatják testüket. A sziklákat fekete legyek lepik el, mindent fölzabálnak, amit csak találnak. A levegőt betölti az algák maró, jódos szaga, a meszes testek agyagszaga, a nagy erejű amőbák szaga, az ondók és peték szaga. A vízből kiálló sziklákon a tengericsillagok spermát és tojásokat bocsátanak ki sugaraik közül. Az élet, a bőség, a halál, az emésztés, a pusztulás és születés páráitól fojtott a levegő. A gát felől sós tajtékot hoz a szél, odakint az óceán várakozik, hogy visszanyerje erejét, s a dagály érkeztével újból elárassza a Nagy Apályost. A zátonyon pedig a fütyülő bója úgy bőg, mint egy bánatos, türelmes bika.

Doki és Hazel együtt dolgozik a tavacskában. Hazel a Palota Lebujban lakik Mackkel és a fiúkkal. Nevét ugyanolyan véletlenül kapta, mint ahogy találomra éli egész életét. Gondoktól zaklatott anyja nyolc év alatt hét gyermeket szült. Hazel nyolcadiknak jött a világra, s születésekor anyja összezavarta a nemét. Egyébként is agyongyötört asszony volt, belefáradt a hét gyermek és az apjuk táplálásába, ruházásába. Minden úton-módon megpróbált pénzt előteremteni, papírvirágokat gyártott, gombát termelt, nyulat tenyésztett, húsáért és prémjéért, miközben férje a nyugágyban üldögélve minden segítséget megadott neki, amit csak tanács, érvelés és bírálat formájában nyújtani tudott. Az asszony egyik nagynénjét hívták Hazelnek, s azt beszélték róla, hogy életbiztosítása volt. A nyolcadik csemetét tehát Hazelnek keresztelték, mielőtt még anyja észbe kapott volna, hogy fiú. Addigra már megszokta nevét, s nem vette magának a fáradságot, hogy megváltoztassa. Hazel felcseperedett, négy évet töltött az elemi iskolában, négyet a javítóintézetben, de se itt, se ott nem tanult semmit. A javítóintézetekben állítólag minden bűnre és gonoszságra kioktatják a növendékeket, de Hazel nem figyelt eléggé, így hát, amikor kikerült a javítóból, ugyanannyi fogalma volt a bűnről, mint, mondjuk, a törtszámokról vagy a bonyolultabb osztási műveletekről. Hazel szerette hallgatni mások beszélgetését, de nem a szavakra figyelt, csak a szavak muzsikájára. Kérdéseket is tett föl, de persze nem a válasz kedvéért, hanem azért, hogy a társalgás el ne akadjon. Huszonhat éves volt, fekete hajú, kedves fiatalember, erős, szolgálatkész és hű-

séges. Dokinak elég gyakran segédkezett az állatok összefogdosásában, és feladatát – ha tudta, mit kívánnak tőle – igen jól el is látta. Keze olyan fürgén mozgott, akár a polip karja, olyan erősen markolt és szorított, akár az anemóna. Biztos lábbal járta a csúszós sziklákat, és élvezte a vadászatot. Doki munka közben kapucnit és magas gumicsizmát hordott, Hazel teniszcipőben és kalikónadrágban tocsogott a tengerben. Tengericsillagokat gyűjtöttek. Dokinak háromszáz darabra volt rendelése.

Hazel a tó fenekéről kiemelt egy mutatós bíborszínű tengericsillagot, és csaknem teli vászonzsákjába pottyantotta.

– Kíváncsi volnék, mit kezdenek ezekkel? – mondta.

– Mikkel? – kérdezte Doki.

– A tengericsillagokkal – felelte Hazel. – Maga eladja őket. Hordószámra küldözgeti erre-arra. De azok a tagok, azok mit kezdenek velük? Megenni nem tudják.

– Tanulmányozzák őket – mondta türelmesen Doki. Erre a kérdésre emlékezete szerint már legalább százszor megadta Hazelnek a választ. De Dokinak volt egy elmebeli sajátsága, amitől nem tudott szabadulni. Abból a föltevésből indult ki, hogy ha valaki kérdez valamit, a válaszra is kíváncsi. Doki esetében ez csakugyan így volt. Ő mindig a válasz kedvéért kérdezett, s nem tudta elképzelni, hogy olyan agy is akadhat, amely kérdez, de választ nem akar. Hazel azonban magában a beszélgetésben gyönyörködött s ezért olyan rendszert eszelt ki, amelyben a kérdésre adott válasz már a következő kérdés kiindulópontját is magába foglalta, így aztán a társalgás nem rekedt meg.

– Mit tanulmányoznak rajtuk? – folytatta Hazel. – Tengericsillagok, és kész! Millió és millió van belőlük. Akár egy milliót is összeszedhetnék.

– Bonyolult és érdekes állatok – felelte Doki kissé védekező hangsúllyal. – És különben is ezeket az Északnyugati Egyetemnek küldjük.

Hazel megszokott cseléhez folyamodott:

– Miért, ott nincs tengericsillag? – kérdezte.

– Nincs óceán – felelte Doki.

– Ja úgy! – mondta Hazel. Gondolatai kétségbeesetten cikáztak erre-arra, hogy megtalálja a láncszemet az újabb kérdéshez. Szörnyű, ha így elakad a beszélgetés! De most nem forgott elég gyorsan az agya. Mert amíg töprengett, Doki tett föl egy kérdést. Ami pedig Hazel számára azzal a borzasztó következménnyel járt, hogy a válaszért ide-oda kellett kutatnia agyában, s

Hazel agyában kutatni olyan volt, mintha valaki egy elhagyott múzeumban mászkált volna magányosan. Hazel agyát zsúfolásig megtöltötték a nem katalogizált kiállítási tárgyak. Soha semmit el nem felejtett, de annyi fáradságot már nem vett, hogy emlékeit rendezze is. Minden hegyén-hátán hevert benne, mint a csónak fenekén a halászfelszerelés: horog, süllyesztőón, zsineg, csalétek, csáklya, teljes összevisszaságban.

– Hogy vagytok meg a Palotában? – kérdezte Doki.

Hazel végiggereblyézte ujjaival haját, s közben belelesett az agyában uralkodó zűrzavarba.

– Klasszul – felelte. – Az a Gay nevű pók is valószínűleg odaköltözik. A felesége csúnyán meg szokja bunyózni. Ha ébren van, nem is bánná, csakhogy az asszony kivárja, amíg elalszik, és akkor esik neki. Ezt nem bírja. Mert így muszáj fölébrednie, hogy elrakja az asszonyt. De mikor újra elalszik, az megint nekiesik. Nincs egy csöpp nyugalma se, hát odaköltözik hozzánk.

– Ez új trükk – jegyezte meg Doki. – Eddig azt a módszert követte, hogy elfogatási parancsot könyörgött ki Gay ellen, és lecsukatta.

– Úgy is van! – mondta Hazel. – De az csak addig tartott, míg föl nem építették az új börtönt Salinasban. Annak előtte Gay mindig harminc napot kapott, és fenemód igyekezett kikerülni. De ez az új börtön egész más, a cellákban rádió van, kényelmes priccsek meg a seriff is rendes hapsi. Most ha Gayt lesittelik, nem akar kijönni. Annyira szeret ott lenni, hogy a felesége többé nem csukatja le. Ezért kieszelte, hogy alvás közben bunyózza. Gay azt mondja, idegtépő figura. Maga is ugyanúgy tudja, mint én, Gay sose lelte örömét abban, hogy elagyabugyálja az asszonyt. Csak önbecsülésből tette. De most belefáradt. Valószínűleg odaköltözik hozzánk.

Doki kiegyenesedett. A hullámok már átcsapdostak a Nagy Apályos gátján. Megjött a dagály, és a tengerből a sziklákon át kis patakok folydogáltak. A fütyülő bója felől friss szél fútt, és a szirtfokról idesereglettek az ugató oroszlánfókák. Doki tarkójára tolta kapucniját.

– Már elég tengericsillagunk van – mondta, majd így folytatta: – Ide figyelj, Hazel. Tudom, hogy a zsákod aljára eldugtál hat-hét kis étikagylót. És ha a vadőr megállít, persze azt fogod mondani, hogy az enyémek? Hogy az én engedélyemre szedted, ugye?

– Hát igen – vallotta be Hazel.

– Ide figyelj – mondta Doki barátságos hangon. – Tegyük föl, hogy étikagylókra kapnék rendelést. Akkor a vadőr azonnal gyanút fogna, hogy többet szedek össze, mint amennyire az engedélyem szól. Még azt hinné, hogy megeszem őket.

– Affenét! – mondta Hazel.

– Úgy van ez, mint az ipari szesz-ellenőrzéssel. Csuda gyanakvó emberek! Azt hiszik, megiszom. Mindenkiről azt hiszik.

– És nem iszik belőle?

– Csak keveset – felelte Doki. – Annak a vacaknak, amit hozzátesznek, szörnyű íze van. Lepárolni meg elég körülményes.

– Nem is olyan rossz az a pia – mondta Hazel. – Én és Mack a múltkor megkóstoltuk. Mit tesznek bele?

Doki már válaszolni akart, amikor rájött, hogy Hazel csak csalafintáskodik.

– Na menjünk – mondta. Vállára emelte a tengericsillagokkal teli zsákot. De a Hazel zsákjának alján megbújó étikagylókról közben már megfeledkezett.

Utána Hazel is kimászott a tóból, s a síkos ösvényen fölkapaszkodott a szilárd talajra. Lépteikre az aprócska rákok ijedten futkároztak szerteszét. Hazel úgy gondolta, hogy az étikagylók témájának sírját még mélyebbre kell ásnia.

– Az a festő pacák visszajött a Palotába – próbálkozott.

– Igen?

– Ja – mondta Hazel. – Az összes képünket, tudja, csirketollakból csinálta, és most valamennyit át akarja dolgozni dióhéjra. Azt mondja, megváltoztatta a met... met... metódusát.

– Még építi azt a csónakot? – kuncogott Doki.

– Hát persze – mondta Hazel. – Teljesen átalakította. Új csónak lett belőle. De azt hiszem, ezt is szétszedi majd, és megint átalakítja. Mondja, Doki, dilis az a pacák?

Doki a földre dobta csillagállatokkal teli zsákját, és megállt, hogy egy kicsit kifújja magát.

– Dilis? – kérdezte. – Igen, valószínűleg. Épp annyira, mint mi, csak másképp.

Efféle gondolat sohase merült volna föl Hazel agyában. Önmagát az értelem kristálytiszta tavának tekintette, életét pedig a nem méltányolt erények

fölkavart kelyhének. Doki kijelentése kissé méregbe hozta.

– De az a csónak... – kiáltotta. – Hisz úgy tudom, már hét éve építi. A fatuskók elrohadtak, betonra kellett állítania. És valahányszor már-már kész van vele, mindig átalakítja, és elölről kezdi. Dilis az! Hét évet eltölteni egy csónakkal!

Doki a földön ült, és gumicsizmáját huzigálta lefelé.

– Te ezt nem érted – mondta csendesen. – Henri szerelmes a csónakokba, de fél az óceántól.

– Akkor minek neki a csónak? – kérdezte mérgesen Hazel.

– Mert szereti – válaszolta Doki. – Tegyük föl, hogy egyszer elkészülne vele. Akkor az emberek azt mondanák: mért nem bocsátod vízre? Ha meg vízre bocsátja, akkor ki kell mennie vele, az óceánt viszont utálja, így aztán sose fejezi be a csónakot, hogy ne kelljen vízre bocsátania.

Hazel egy bizonyos pontig követte Doki érvelését, de még a végkövetkeztetés előtt abbahagyta a figyelést, sőt azon töprengett, hogyan tudna témát változtatni.

– Szerintem dilis – mondta ernyedten.

A fekete földön, ahol kristályvirágok nyíltak, százával nyüzsögtek a fekete büdösbogarak. Legtöbbjük égnek emelte hátsórészét.

– Nézze ezeket a büdösbogarakat – szólt Hazel, és hálás volt a bogaraknak, hogy ott nyüzsögnek.

– Érdekes rovarok – mondta Doki.

– Mondja csak, mért emelik égnek a feneküket?

Doki összegöngyölte gyapjúzokniját, betette a gumicsizmába, a zsebéből száraz zoknit és könnyű sarut húzott elő.

– Nem tudom – felelte. – Nemrégiben utánanéztem a könyveimben. Egészen közönséges állatok, és legközönségesebb szokásuk, hogy a hátsórészüket az ég felé tartják. De a könyvek egyike sem említi, hogy ez a szokásuk, és hogy miért éppen ez.

Hazel nedves teniszcipője orrával a hátára fordított egy büdösbogarat. A fényes fekete rovar vadul kalimpált a lábával, hogy újból hasra fordulhasson.

– És maga szerint mért teszik?

– Azt hiszem, imádkoznak – mondta Doki.

– Micsoda-a? – tört ki Hazelból a megbotránkozás.

– Nem az a különös – mondta Doki –, hogy hátsórészüket az égnek meresztik. Az az igazán hihetetlen és különös ebben, hogy mi ezt különösnek találjuk. Mi csak egy mércével mérünk, önmagunkkal. És ha mi valamilyen megmagyarázhatatlan és különös dolgot művelünk, akkor valószínűleg imádkozunk, így hát lehetséges, hogy ezek a bogarak is imádkoznak.

– Na pucoljunk innét, de gyorsan – mondta Hazel.

7

A Palota Lebuj nem egykettőre fejlődött otthonná. A valóság az, hogy amikor Mack, Hazel, Eddie, Hughie meg Jones beköltözött, eleinte alig tekintette többnek, mint menedéknek, ahol megbújhat a szél meg az eső elől, ahol ellehet, ha már minden bezárt, vagy ha a fogadtatás szívélyessége a túlságosan sűrű igénybevétel folytán elkopott, megfonnyadt. Akkoriban a Palota csak hosszú, ürességtől kongó helyiség volt, amelyet gyéren világított meg a két kis ablakon át beszivárgó fény, csupasz deszkafalai átható hallisztszagot árasztottak. A Palotát akkor még nem szerették. Mack azonban tudta, hogy valamilyen szervezésre van szükség, különösen az ilyen ragadozó individualisták esetében.

Ha egy gyakorlatozó hadseregnek nincsenek fegyverei, nincs tüzérsége, se tankja, képletes fegyverekkel, maskarába bújtatott teherautókkal utánozza a gyilkos harceszközöket, és egyre izmosodó katonái kerekekre fektetett gerendákon tanulják meg a tábori ágyú kezelését.

Mack tehát krétával öt téglalapot rajzolt a padlóra, hét láb hosszú és négy láb széles téglalapokat, és mindegyikbe beírt egy-egy nevet. Ezek jelképezték az ágyakat. A maga területéhez mindenkinek szent és sérthetetlen joga volt. Jogos erőszakot alkalmazhatott, ha valaki megsértette felségterületét. A szoba többi része köztulajdon volt. Ilyen állapotok uralkodtak az első időkben, amikor Mack és a fiúk még a padlón ültek vagy kuporogtak, kártyáztak, és a kemény deszkapadlón aludtak. És talán csak az időjárás szeszélyének köszönhetik, hogy életük nem merevedett meg ebben a formában. Mert egy példa nélkül álló, több mint egy hónapig tartó felhőszakadás mindent megváltoztatott. A fiúk a négy fal közé zárva elunták az örökös kuporgást. A csupasz deszkafalak láttán vérbe borult a szemük. Szívükbe fogadták az otthont, mert menedéket nyújtott. Szívükbe fogadták azért a ritka bájáért is, hogy sose látott dühöngő háziurat. Mert Li Csong még a közelébe se ment a Palotának. És aztán egy délután Hughie egy szakadt vitorlavászonhuzatú tábori ággyal tért haza. Két óra hosszat varrogatta-foldozgatta halászzsineggel a vásznat. És akkor éjjel a többiek a téglalapokon heverve nézték, milyen kecsesen bújik Hughie az ágyába, hallották csodás kényelem

fakasztotta sóhaját. És Hughie már régen horkolva aludt, amikor a többiek még mind ébren voltak.

Másnap Mack zihálva cipelt föl a dombra egy rozsdás matracrugózatot, amelyet egy ócskavas-kupacban talált. A tespedésnek egyszeriben vége szakadt. A fiúk versengve csinosították a Palota Lebujt, néhány hónap múlva szinte már sok is volt benne a bútor. A padlót ócska szőnyegek borították, mindenfelé székek álltak, ülőkével vagy anélkül. Mack egy élénkpirosra festett, fonott pamlag boldog tulajdonosa lett. A bútorzatot asztalok egészítették ki meg egy számlap és szerkezet nélküli ingaóra. A falakat bemeszelték, amitől a szoba csaknem világossá, levegőssé vált. Hamarosan képek is megjelentek a falakon, jórészt naptárak, rajtuk valószínűtlenül érzéki szőke szépségek, kezükben Coca-Colás üvegekkel. Henri csirketoll-periódusából két darabbal járult hozzá a Palota fényéhez. Az egyik sarokban egy köteg aranyozott nádbuzogány állt, az ingaóra mellett pávatollbokréta díszelgett a falon.

Jó időbe telt, amíg tűzhelyet is tudtak szerezni. Amikor végre találtak egy ízlésüknek megfelelőt, egy ezüst kacskaringókkal díszített szörnyeteget, virágos mintájú sütőkkel, tulipánkertre emlékeztető nikkellemezes homlokzattal, nehézségük támadt az elhozatala körül. Ahhoz, hogy ellopják, túlságosan nehéz volt, tulajdonosának viszont nem akarózott megválni kincsétől annak a nyolcgyermekes beteg özvegynek kedvéért, aki Mack agyának szüleménye és szívének pártfogoltja volt. A tulajdonos másfél dollárt követelt, és csak háromnapi alku után engedte le nyolcvan centre. A fiúk megkötötték az üzletet, az ellenértékre kötelezvényt adtak, amely valószínűleg még ma is az egykori tulajdonos birtokában van. Ez az ügylet az egyik tengerparti villában jött létre, és a kályha nem kevesebb, mint százötven kilót nyomott. Mack és Hughie tíz napig próbálták valahogy ingyen hazaszállíttatni, s csak amikor már az összes számba jövő lehetőséget kimerítették, és végleg meggyőződtek róla, hogy erre a kutya se vállalkozik, szánták el magukat, hogy hazacipelik. Három napjukba telt, amíg eljutottak vele a Konzervgyár utcába, öt mérföld távolságra. Éjjel mindig a tűzhely mellett táboroztak le. De mikor végre fölállították a Palota Lebujban, otthonuk dísze, melegforrása, középpontja lett. Nikkel virágai és levelei vidáman csillogtak. A mosolygó Palota villogó aranyfoga lett. Fényt és meleget árasztott a nagy szobában. Sütője csodákat művelt, fényes fekete lapján akár tükörtojást is lehetett készíteni.

A nagy tűzhellyel büszkeség költözött a szívükbe, s a büszkeség otthonná varázsolta a Palotát. Eddie hajnalkát futtatott az ajtó fölé, Hazel pedig húszliteres bádogedényekbe ritka fuksziafajtát ültetett, ami a bejáratnak ünnepélyes, de ugyanakkor kissé rendetlen külsőt kölcsönzött. Mack és a fiúk forrón szerették a Palotát, és néha-néha még ki is takarították. Fensőbbséges mosollyal gondoltak az otthontalanokra, akiknek nincs hová lehajtaniuk a fejüket, és büszkeségükben olykor még vendégeket is hívtak egy-két napra a Palotába.

Eddie beugró csapos volt a La Idában. Whiteyt, az állandó csapost helyettesítette, ha megbetegedett. Whitey pedig, amikor csak tehette, megbetegedett. Eddie beugrásai alkalmával egy-két üveg ital mindig ugrott, s így túl gyakran nem vállalhatta a helyettesítést. Whitey azonban szerette, ha Eddie helyettesíti, mert meg volt győződve róla – és joggal –, hogy Eddie nem akarja megkaparintani állását. Ilyen szempontból Eddie-ben úgyszólván mindenki megbízhatott. Eddie-nek nem kellett túl sok italt csórnia. A pult alatt egy négyliteres korsót tartott, a korsó szájába pedig egy tölcsért dugott. És mielőtt elmosta a poharakat, a maradékot a tölcsérbe töltötte. Ha a La Ida vendégei történetesen vitába vagy dalba fogtak, vagy az esti órákban, amikor a baráti hangulat már logikus konklúziójához jutott el, Eddie félig, sőt kétharmadig telt poharakat öntögethetett a tölcsérbe. Az ital, amelyet e tevékenység gyümölcseként hazavitt a Palotába, mindig érdekes volt, időnként pedig határozottan meglepő. A rozspálinka, sör, burgundi, whisky, bor, rum és gin vegyülési aránya nemigen változott, de olykor-olykor előfordult, hogy egyik-másik elpuhult vendég koktélt, ánizs-likőrt vagy küraszót rendelt, s ez utóbbiakból már néhány csepp is sajátos jelleget kölcsönzött a keveréknek. Eddie egyébként távozás előtt egy kis angosztúrát is öntött a korsóba. Jó forgalmú estéken két-három liter itókával tért haza. Különös elégedettséggel töltötte el a tudat, hogy senkit se károsít meg. Mert megfigyelte, hogy az emberek fél pohár italtól ugyanúgy lerészegednek, mint egy egésztől, feltéve persze, hogy kellő hangulatban vannak hozzá.

Eddie tehát igen kívánatos lakónak számított a Palota Lebujban. Takarítás alkalmával a többiek sose kérték fel, hogy segítsen, sőt egyszer az is megesett, hogy Hazel kimosta Eddie négy pár zokniját.

Mármost aznap délután, amikor Hazel a Nagy Apályosban serénykedett Dokival, a fiúk a Palotában üldögéltek, és Eddie legfrissebb szerzeményé-

nek gyümölcsét szürcsölgették. Gay, a banda legújabb tagja is jelen volt. Eddie elgondolkozva kortyolgatott poharából, és az ajkát nyalogatta.

– Fura, hogy összeesnek néha a dolgok – jegyezte meg. – Például tegnap este. Legalább tíz pók rendelt Manhattant. Máskor meg jó, ha ketten isznak egy hónapban. A gránátalmától van ilyen íze.

Mack megkóstolta az italt – kiadós kóstoló volt –, aztán újratöltötte poharát.

– Igen – mondta nagy komolyan –, a semmiségekből fakadnak a különbségek. – Körülnézett, hadd lássa, aranyköpésének milyen hatása van a többiekre.

De csak Gay fogta föl a mondás teljes jelentőségét.

– Pontosan! – mondta. – Szentigaz...

– Hazel hol kószál egész nap? – kérdezte Mack.

– Kiment Dokival tengericsillagot szedni – felelte Jones.

Mack komoly képpel bólintott.

– Ez a Doki fene rendes tag – mondta. – Bármikor kaphat tőle negyed dollárt az ember. Mikor egyszer megvágtam magam, mindennap új kötést rakott a sebemre. Fenemód rendes tag.

A többiek mélységes egyetértésük jeléül bólintottak.

– Már rég töröm a fejem – folytatta Mack –, hogy valamivel kedveskednünk kellene neki. Olyasmivel, aminek örülne.

– Tán egy klassz nővel – javasolta Hughie.

– Három-négy nője is van – mondta Jones. – Mindig tudni lehet, hogy nő van nála, ha lehúzza az utcai függönyt, és azt a templomi zenét játssza a gramofonján.

– Csak azért, mert nem mutogatja a nőit fényes nappal pucéron az utcán – fordult Mack feddőleg Hughie-hoz –, már azt hiszed, hogy celebrátust fogadott?

– Hát az meg mit jelent? – kérdezte Eddie.

– Hogy nem fekhet le nővel – okosította ki Mack.

– Én mindig azt hittem, hogy ez a kifejezés valami murival van összefüggésben – jegyezte meg Jones.

Csönd borult a szobára. Mack megfordult a pamlagon. Hughie abbahagyta a hintázást a széken. Egy ideig mindannyian a semmibe bámultak, aztán Mackre néztek.

– Hm! – mondta Mack.

– Mit gondolsz, milyen fajta murinak örülne Doki?
– Miféle egyéb muriról lehet szó? – kérdezte Jones.
– Dokinak ez az ital aligha ízlene – töprengett Mack.
– Honnét tudod? – reccsent rá Hughie. – Még sose kínáltad meg vele.
– Azért azt tudni lehet – mondta Mack. – Doki egyetemet járt. Egyszer láttam egy pipit valódi bundában bemenni hozzá. Azt viszont nem láttam, hogy kijött volna. Éjjel kettő volt, amikor utoljára kikukucskáltam, és akkor még szólt az a templomi zene. Nem, ilyen itallal nem lehet őt megkínálni.
Szólt, és újratöltötte poharát.
– A harmadik pohár után már egész jó íze van – jegyezte meg lojálisan Hughie.
– Nem – mondta Mack. – Dokinak ez nem jó. Whisky való neki, valódi klassz whisky.
– A sört is megissza – vélekedett Jones. – Egész nap folyton sörért járkál Lihez, néha még éccaka is.
– Ha az ember sört vesz, egy csomó egyéb vacakot is vesz vele – mondta Mack. – Nyolc százalék a sör, a többi kilencvenkettő víz és festék meg maláta és más efféle. Eddie – tette hozzá –, tudnál esetleg öt üveg whiskyt szerezni a La Idában, ha Whitey megbetegszik legközelebb?
– Hogyne – felelte Eddie. – Hogyne tudnék, csak ezzel végleg betenném az ajtót. Vége lenne a szüretnek. Johnnie, azt hiszem, már így is gyanakszik. A múltkorjában azt mondta: „Szarka jár ide, Eddie-nek hívják.” Lapulnom kell. Egy ideig csak a korsót hozhatom haza.
– Úgy is van – mondta Jones. – Ne veszítsd el azt az állást. Ha Whiteyval történik valami, akár egy-két hétre is beugorhatsz, amíg valaki mást találnak. Ha murit akarunk csapni Dokinak, azt hiszem, nincs más hátra, pénzért kell whiskyt vennünk. Mibe kerül egy üveggel?
– Nem tudom – mondta Hughie. – Én a magam részéről két decinél többet sose iszom... mármint egy slukkra. Ha az ember ennél többet rendel, rögtön csőstül szerzi a haverokat. De ha csak egy féldecit rendel, a nagyját már meg is itta, mielőtt... na igen, mielőtt még csődület támadna körülötte.
– Egy ilyen Doki-féle muri jó kis dohányba kerülne – mondta Mack. – Mert ha már rendezünk neki, annak princ murinak kell lenni. Nagy tortával. Kíváncsi volnék, mikor van a születésnapja?
– Mért kell egy murihoz születésnap? – kérdezte Jones.

– Kelleni nem kell – mondta Mack. – De úgy szebb. Egy olyan muri, amiért nem kell szégyenkeznünk, azt hiszem, tíz-tizenkét dollárba is belekóstálna.

Elgondolkozva nézegették egymást.

– A Hediondo konzervgyár munkásokat keres – vetette föl Hughie.

– Nem! – vágta rá Mack. – Erről szó se lehet. Megvan a jó hírünk, és azt nem kockáztathatjuk. Eddig ha munkába álltunk, egy-két hónapig mindig becsülettel dolgoztunk. Ezért kapunk munkát, amikor csak akarunk. De ha tegyük föl, egy-két napra beállunk, máris oda a jó hírünk, ami a munkájához ragaszkodó melósnak kijár. És akkor, ha csakugyan rászorulunk, hogy dolgozzunk, senki se vesz majd föl.

A többiek egyetértésük jeléül hevesen bólogattak.

– Én most, azt hiszem, egy-két hónapig dolgozni fogok – jegyezte meg Jones. – Novemberben, és valamit decemberben. Karácsony táján jól jön egy kis dohány. Süthetnénk az idén egy pulykát.

– De még mennyire! – mondta Mack. – Tudok egy helyet fenn a Carmel völgyben, ahol ezerötszáz van egy rakáson.

– A völgyben, mondod – jegyezte meg Hughie. – Ott fenn a völgyben gyűjtöttem néha Doki számára mindenféle vacakot, teknőst, homárt, békát. Öt centet adott a békák darabjáért.

– Én is annyit kaptam tőle – mondta Gay. – Egyszer fogtam vagy ötszázat.

– Ha Dokinak történetesen békák kellenének, már egyenesbe is volnánk – mondta Mack. – Fölmennénk a Carmel folyón egy kis kirándulásra, Dokinak nem mondanánk meg, mire kell a dohány, és akkor klassz kis murit rendezhetnénk neki.

A Palota Lebuj levegőjét csöndes izgalom fűtötte föl.

– Gay – mondta Mack –, kukkants ki, hogy ott áll-e Doki kocsija a ház előtt?

Gay letette a poharát, és kinézett.

– Még nem – jelentette.

– Minden percben megérkezhet – mondta Mack. – Na, figyeljetek, a figura a következő...

8

1932 áprilisában a Hediondo konzervgyár kazánjában két héten belül háromszor volt csőrepedés. Az igazgatóság, amely Mr. Randolphból és egy gyorsírónőből állt, arra a következtetésre jutott, hogy az örökös üzemszüneteknél olcsóbb megoldás volna egy új kazánt beállítani. Mikor az új kazán megérkezett, a régit kirakták a Li Csong szatócsboltja és a Mackós Lobogó közötti üres telekre. Ott várta, farönkökre állítva, amíg Mr. Randolph egy ihletett pillanatában kiötli, hogyan lehetne pénzt csinálni belőle. Az üzemmérnök apránként kiszedte az ócska kazán csöveit, hogy a gyár többi elnyűtt berendezését kijavítsa velük. A kazán kerekek nélküli, ódivatú mozdonyhoz hasonlított. Az orra közepén nagy ajtó, s egy szűk etetőnyílás tátongott. Testét lassanként vörösre, puhára ette a rozsda, körülötte kiburjánzott a papsajt: a lemálló rozsda táplálta a növényeket. Oldalain bimbózó lizinka kúszott föl, és a levegőt vadánizs illata töltötte be. Valaki egy maszlaggyökeret hajított el a közelben, vastag, húsos fa sarjadt ki belőle, nagy fehér harangszerű virágjai a kazánajtó fölé hajoltak, és éjszakánként a szerelem és a forró izgalom illatát, kimondhatatlanul édes és bűvös illatot árasztottak.

1935-ben beköltözött a kazánba Mr. és Mrs. Sam Malloy. Addigra a csövek már mind eltűntek, és a kazán tágas, száraz és biztonságos lakosztálynak bizonyult. Igaz, ahhoz, hogy az ember az etetőnyíláson keresztül bejusson, négykézlábra kellett ereszkednie, de odabent, a kazán belsejében már bőségesen volt hely, s szárazabb, melegebb otthont kívánni sem lehetett. A házaspár az etetőnyíláson át bevonszolt egy matracot, és véglegesen letelepedett. Mr. Malloy boldogan, elégedetten éldegélt itt, s hasonlóképpen érezte magát elég hosszú ideig Mrs. Malloy is.

A kazán alatt egy halom nagy cső hevert a dombon, ezeket is a Hediondo konzervgyárból dobálták ki. 1937 vége felé temérdek volt a hal, a konzervgyárak teljes gőzzel dolgoztak, és lakáshiány következett be. Ekkor történt, hogy Mr. Malloy a nagyobb csöveket magános férfiaknak igen alacsony bérért kiadta. A csövek – egyik végükön kátránypapírral, a másikon egy darab négyszögletes pokróccal beborítva – igen kényelmes hálóhelyiségekké alakultak át, jóllehet aki összehúzódva szeretett aludni, vagy letett erről a szo-

kásáról, vagy kiköltözött. Egyesek azt állították, hogy horkolásuk túlságosan visszhangzik a csőben, s minduntalan fölébrednek tőle. De egészében véve Mr. Malloy biztos kis üzlethez jutott, és boldogan élt.

Mrs. Malloy is elégedetten élt mindaddig, amíg férjéből nem lett háziúr. Ekkor azonban kezdett megváltozni. Előbb ágyelő kellett neki, aztán mosdó, majd meg színes selyemernyővel borított lámpa. Végül egy szép napon, miután négykézláb bebújt a kazánba, pihegve szólt férjéhez:

– Holmanéknál függönykiárusítás van. Egy valódi csipkefüggöny, kék és rózsaszín rojtokkal, csak egy dollár kilencvennyolc cent, a rudakat ráadásul adják.

Mr. Malloy fölült a matracon.

– Függöny? – kérdezte. – Mi a fenének kell neked függöny?

– Szeretem a szép dolgokat – felelte Mrs. Malloy. – Mindig is szerettem, ha szép dolgok vannak tekörülötted – tette hozzá, és alsó ajka megremegett.

– De drágaságom! – kiáltotta Sam Malloy. – Semmi kifogásom a függönyök ellen. Én is szeretem a függönyöket.

– Az egész csak egy dollár kilencvennyolc cent – szólt Mrs. Malloy reszkető hangon. – Sajnálsz tőlem egy dollár kilencvennyolc centet! – Szipogott, keble pihegett.

– Dehogy sajnálom! – felelte Mr. Malloy. – De drágaságom, mi a csudát csinálnánk itt a függönyökkel? Hisz nincs ablakunk!

De Mrs. Malloy csak zokogott és zokogott, mire Sam a karjába zárta, és vigasztalni kezdte.

– Ti, férfiak – hüppögött az asszony –, nem értitek, mi megy végbe egy asszonyi lélekben. Sose próbáltátok egy asszony helyébe képzelni magatokat.

És Sam lefeküdt a felesége mellé, és addig dörgölgette a hátát, míg Mrs. Malloy álomba nem szenderült.

9

Doki kocsija megállt a laboratórium előtt. Mack és a fiúk titokban figyelték, amint Hazel segít behordani a tengericsillagokkal teli zsákokat. Kisvártatva Hazel gőzölögve baktatott fel a kaptatón a Palota felé. Nadrágja combig nedves volt a tengervíztől, s ahol már megszáradt, fehér sógyűrűk rajzolódtak ki rajta. Kimerülten vetette magát a türelmes hintaszékbe, amelynek boldog tulajdonosa volt, s lerúgta nedves teniszcipőjét.

– Hogy van Doki? – kérdezte Mack.

– Prímán – felelte Hazel. – Egy szót se érteni, hogy mit beszél. Tudjátok, mit mondott a büdösbogarakról? Nem, jobb, ha el sem mondom.

– Barátságos, jó hangulatban van? – tudakolta Mack.

– Persze – válaszolta Hazel. – Két-háromszáz tengericsillagot szedtünk össze. Jókedvében van.

– Mi volna, ha mind átmennénk hozzá? – kérdezte önmagát Mack, majd rögtön válaszolt is a kérdésre: – Nem, jobb, ha csak magam megyek. Ha mind odamennénk, még begurulna.

– Miről van szó? – kérdezte Hazel.

– Terveink vannak – felelte Mack. – Magam megyek, nehogy megijedjen. Ti maradjatok itt, és várjatok. Pár percen belül jövök vissza.

Mack kiment, lebotorkált a kaptatón, átvágott a vasúti töltésen. Mr. Malloy a kazánja előtt ült egy téglán.

– Hogy s mint, Sam? – kérdezte Mack.

– Kitűnően.

– Hát az asszony?

– Ő is. Tudsz valami szert, amivel a ruhafélét a vashoz lehet ragasztani?

Rendes körülmények között Mack fejest ugrott volna a problémába, de most nem hagyta eltéríteni magát céljától.

– Nem – felelte.

Átvágott az üres telken meg az utcán, és bement a laboratóriumba.

Doki közben már levette a kalapját, miután odahaza gyakorlatilag nem fenyegette az a veszély, hogy nedves lesz a feje, hacsak egy cső meg nem reped. A tengericsillagokat szedte ki a csöpögő zsákokból, és rendezgette el a hűvös betonpadlón. Az állatkák összecsavarodtak, összegubancolódtak,

mert a tengericsillagok szeretnek megkapaszkodni valamiben, és most már egy óra óta csak egymásba kapaszkodhattak. Doki hosszú sorokban rendezte el őket, így aztán lassanként kiegyenesedtek, míg végül szimmetrikus csillagalakzatban feküdtek a betonpadlón. Doki hegyes barna szakálla munka közben átnedvesedett az izzadságtól. Kissé idegesen pillantott föl, amikor Mack belépett. Nem mintha Mack jövetele mindig bajjal járt volna, de valami mindig történt, ha felbukkant.

– Hogy s mint, Doki? – kérdezte Mack.

– Jól – felelte Doki kicsit nyugtalanul.

– Hallotta, mi történt Phyllis Mae-val a Mackós Lobogóban? Szájon vágott egy ittas tagot, és a tag foga belement az öklébe. Egész könyékig megfertőzte a karját. Phyllis meg is mutatta a fogat. Műfogsorból való. Mondja, Doki, a hamis fog méreg?

– Ami az ember szájából jön, az majdnem biztos, hogy méreg – felelte Doki intő hangon. – Orvos már látta?

– A kidobó bekötötte – válaszolta Mack.

– Majd viszek neki szulfamidot – mondta Doki, és várta, mikor tör ki a vihar. Tudta, hogy Macknek szándékai vannak, és Mack is tudta, hogy Doki tudja.

– Nincs mostanság valamilyen állatra szüksége, Doki? – kérdezte Mack.

Doki megkönnyebbülten sóhajtott föl.

– Miért? – kérdezte óvatosan.

Mack most nyílt szívvel bizalmába fogadta Dokit.

– Megmondom – felelte. – Nekem meg a fiúknak muszáj egy kis dohányra szert tennünk. Egyszerűen muszáj. Jó célt szolgálna, úgy is mondhatnám, nemes célt.

– Phyllis karjáról van szó?

Mack észbe vette a kínálkozó lehetőséget, latolgatta, de végül is elvetette.

– Nem – felelte. – Ennél fontosabb dologról. A kurvák elpusztíthatatlanok. Egész másról van szó. Én meg a fiúk azt gondoltuk, ha valamire szüksége volna, megszereznénk magának, és így egy kis aprópénzhez juthatnánk.

Mindez igen egyszerű és ártatlan javaslatnak hangzott. Doki négy újabb tengericsillagot fektetett le a padlóra.

– Három-négyszáz békát használni tudnék – mondta. – Magam is összeszedhetném, csakhogy este La Jollába kell mennem. Holnap igen kedvező

lesz a vízállás, nekem meg szükségem van egypár polipra.

– A békák ára a régi? – kérdezte Mack. – Öt cent darabja?

– Annyi – felelte Doki.

– Ne csináljon gondot a békákból – mondta Mack barátilag. – Szerzünk magának annyit, amennyi csak kell. Egy percig se fájjon a feje miattuk. Hisz ott fönt a Carmel folyónál temérdek van. Tudok egy jó helyet.

– Rendben van – mondta Doki. – Mind átveszem, amit hoztok, de összesen vagy háromszáz kellene.

– Sose fájjon a feje, Doki. Emiatt nyugodtan alhat. Megkapja a békákat, akár hétszázat is.

Miután a békák felől így megnyugtatta Dokit, könnyű felhő suhant át Mack arcán.

– Doki – kérdezte –, nem adná kölcsön a kocsiját, hogy fölmenjünk vele a Carmel völgybe?

– Nem – felelte Doki. – Este indulok La Jollába, hogy apálykor ott legyek.

– Kár – mondta Mack leverten. – Nagy kár. De ne csináljon magának gondot ebből. Tán megkaphatjuk Li Csong öreg teherautóját. – De erre még jobban leesett az álla. – Doki – kérdezte –, egy ilyen nagyszabású üzlethez nem tudna véletlenül két-három dollárt előlegezni benzinre? Li Csong biztos nem ad nekünk.

– Nem – felelte Doki. Ebbe a csapdába egyszer már beleesett. Gayt finanszírozta teknősbékagyűjtési akciója alkalmával. Két héten át finanszírozta, s a végén Gay, felesége följelentésére, a börtönben kötött ki, ő meg sose kapta meg a teknősbékákat.

– Akkor tán el se tudunk menni – jegyezte meg bánatosan Mack.

Dokinak viszont csakugyan szüksége volt a békákra. Megpróbált hát kigondolni olyan megoldást, amely üzlet és nem emberbaráti cselekedet.

– Tudod, mit – mondta. – Adok neked egy írást a benzinkutasomhoz, amire kaptok negyven litert. Rendben van?

– Nagyon is – mosolygott Mack. – Príma. Én meg a fiúk holnap korán indulunk. Mire visszaér Délről, annyi békája lesz, mint még soha.

Doki a címkéző asztalhoz lépett, és egypár sort írt Red Williamsnek, a benzinállomásra. Fölhatalmazta, hogy a terhére negyven liter benzint kiadjon Macknek.

– Tessék – mondta.

Mack széles mosolyra derült.

– Doki – szólt vidáman –, nyugodtan alhat az éjjel. Ne is gondoljon a békákra. Mire visszaérkezik, biliszám lesz békája.

Doki kissé nyugtalanul nézett a távozó Mack után. Üzleti ügyei Mackkel és a fiúkkal mindig érdekesek voltak, de csak elvétve jövedelmezőek. Enyhe bánattal emlékezett vissza arra az esetre, amikor egyszer Mack eladott neki tizenöt kandúrt, és estig mind elvitték a gazdáik őket.

– Mack – kérdezte akkor –, miért kandúr valamennyi?

– Ez az én találmányom, Doki – felelte Mack –, de magának, mint jó haveromnak, elmondom. Csinál az ember egy nagy drótcsapdát, de csalétket nem tesz bele. Csalétekként... mondom, csalétekként egy cicahölgyet rak oda. Ily módon akár az ország összes kandúrját is összefogdoshatja.

A laboratóriumból kijövet Mack átment az utca túlsó oldalára, és a forgóajtón át belépett Li Csong szatócsboltjába. Mrs. Li a nagy húsvágó tőkén épp sonkát szeletelt. Az egyik Li-unokaöcs a kissé már fonnyadt salátafejeket igazgatta, ahogyan a lányok igazítják a homlokukba hulló fürtöket. Egy hatalmas narancshalmon macska szunyókált. Li Csong megszokott helyén, a szivarpult mögött és az italos polc előtt álldogált. A gumitálcán doboló ujja Mack megjelenésekor kissé gyorsabb ütemre váltott át.

Mack egy pillanatot sem vesztegetett bemelegítésre.

– Li – mondta –, Dokinak odaát van egy nagy problémája. A New York-i múzeumtól hatalmas rendelést kapott békákra. Nem kis dolog számára. A dohányt leszámítva is óriási megtiszteltetés egy ilyen rendelés. De Dokinak Délre kell mennie, ezért én meg a fiúk megígértük, hogy kisegítjük. Az embernek ki kell húznia a haverját a bajból, különösen, ha olyan rendes tagról van szó, mint Doki. Fogadom, hogy nálad is hatvan-hetven dollárt elvásárol havonta.

Li nem szólt, csak figyelt. Húsos ujja alig-alig mozdult a gumitálcán, csak billegett, akár a macska farka.

Mack most már fejest ugrott a propozícióba.

– Kölcsönadod az öreg teherautód, hogy a Carmel völgyből békákat hozzunk Dokinak? A jó öreg Dokinak?

Li diadalmasan mosolygott.

– Tehelautó lossz – mondta. – Ellomlott.

Ez egy pillanatra meghökkentette Macket, de gyorsan visszanyerte lélekjelenlétét. Kiterítette a benzinutalványt a pultra.

– Ide süss! – mondta. – Dokinak kellenek azok a békák. Ezt a benzinutalványt adta, hogy összeszedhessük őket. Nem hagyhatjuk cserben Dokit. Mármost Gay klasszul ért az autókhoz. Ha megjavítja és rendbe teszi az autód, kölcsönadod?

Li hátrahajtotta a fejét, hogy szemüvegén át jobban megnézhesse magának az ajánlattevőt. A javaslat rendben levőnek látszott. A teherautó tényleg elromlott, Gay tényleg értett az autókhoz, a benzinutalvány pedig a becsületes szándék kétségbevonhatatlan bizonyítéka volt.

– Mennyi időle kell az autó? – kérdezte Li.

– Fél napra, egy napra. Amíg össze nem szedjük a békákat.

Li kissé nyugtalan volt, de nem látott semmiféle kiutat. Az ügy sok veszélyt rejtett magában, s Li valamennyivel tisztában volt.

– Lendben van – mondta.

– Príma! – örvendezett Mack. – Tudtam, hogy Doki számíthat rád. Szólok Gaynek, hogy tüstént hozza rendbe a kocsit. – Megfordult, és indulni készült. – Várjunk csak – mondta. – Doki öt centet fizet nekünk a békák darabjáért. Hét-nyolcszázat összeszedünk. Nem adnál hitelbe egy üveg Ócska Teniszcipőt, amíg megjövünk a békákkal?

– Hitel nincs! – mondta Li Csong.

10

Frankie tizenegy éves volt, amikor először fölbukkant az Élettani Labor környékén. Egy-két hétig csak az alagsor üvegajtajánál álldogált, és bekukcskált rajta. Aztán egy nap már az ajtón belül állt. Tíz nappal később megjelent az alagsorban. Frankie-nek nagy-nagy szeme volt, és fekete, drótszerű, piszkos, kócos haja. Keze mindig mocskos. Első ténykedéseként fölvett a földről egy marék fagyapotot, és a szemétvödörbe dobta, aztán Dokit nézegette, aki épp címkéket ragasztott egy csomó bíborszínű velellával teli üvegre. Végül Frankie a munkapadhoz osont, és piszkos ujjaival megtapogatta. Három hétbe telt, amíg eddig jutott, s ezalatt minden percben készen állt, hogy kirohanjon az ajtón.

Végül egy nap Doki megszólította:

– Hogy hívnak, fiam?

– Frankie-nek.

– Hol lakol?

– Ott fent – s a domb felé intett.

– Miért nem vagy iskolában?

– Nem járok.

– Miért?

– Nem engednek oda.

– A kezed csupa mocsok. Mosakodni nem szoktál?

Frankie megrettenve nézett Dokira, aztán a mosdóhoz ment, megsikálta a kezét, s attól fogva mindennap szinte véresre sikálta.

És attól fogva mindennap megjelent a laboratóriumban. Kapcsolata Dokihoz kevés szóra épült. Doki egy telefonbeszélgetéssel meggyőződött róla, hogy Frankie igazat mondott. Nem vették föl az iskolába. Tanulni nem tudott, és egyensúlyérzéke körül is lehetett valami hiba. Nem iskolába való volt. Nem volt idióta, se veszélyes, szülei vagy szülője azonban nem akart fizetni, hogy intézetbe kerülhessen. Frankie csak ritkán aludt a laboratóriumban, de a nappalokat ott töltötte. Néha bemászott a fagyapotos ládába, és elaludt. Ez bizonyára olyan alkalmakkor történt, amikor odahaza valamilyen válság tört ki.

– Miért jössz ide? – kérdezte Doki.

– Mert nem ver meg, és nem is ad öt centet – felelte Frankie.

– Otthon megvernek?

– Odahaza mindig bácsik vannak. Az egyik hátba vág, és azt mondja, takarodjam, a másik öt centet ad, és azt mondja, takarodjam.

– Az apád hol van?

– Meghalt – felelte Frankie bizonytalanul.

– És az anyád hol van?

– A bácsikkal.

Doki levágta Frankie haját, és megszabadította a tetvektől. Aztán Li Csongnál vett neki egy kezeslábast meg egy csíkos szvettert, s Frankie alázatos szolgája lett.

– Szeretem magát – jelentette ki Frankie egy délután. – Ó, hogy szeretem!

Dolgozni akart a laboratóriumban. Naponta kisöpörte, de mindig elkövetett valami kis hibát. A padló sohasem lett egészen tiszta. Aztán megpróbált segíteni a rákok nagyság szerinti osztályozásában. Egy vödörben voltak, mind együtt. Nagy tálakba kellett őket csoportosítani, kifektetve egy tálba rakni az összes tíz centimétereseket, tizenkét centimétereseket és így tovább. Frankie iparkodott, homloka gyöngyözött az izzadságtól, de a dolog sehogy se sikerült. Méretekről egyszerűen nem tudott fogalmat alkotni magának.

– Nem jó – mondogatta Doki. – Ide nézz, Frankie! Tedd őket az ujjad mellé, így ni, és mérd hozzá. Érted? Ez például az ujjad hegyétől a hüvelykujjad tövéig ér. Na, most keress ki egy másikat, amelyik ugyancsak az ujjad hegyétől odáig ér. És úgy majd jó lesz.

Frankie megpróbálta, de még így se sikerült. Amikor Doki fölment az emeletre, Frankie a fagyapotos ládába bújt, és egész délután nem jött elő.

De Frankie kedves, jószívű, szeretetre méltó fiúcska volt. Megtanult tüzet adni Dokinak, és szerette volna, ha Doki egész nap szivarozik, hogy tüzet adhasson neki.

És Frankie mindennél jobban szerette, ha a laboratóriumban vendégek voltak. Ha lányok és férfiak üldögélnek ott, és beszélgetnek, s a nagy gramofonból árad a zene, amelytől remeg a gyomra, és agyában óriási, gyönyörű képek forognak, bizonytalan alakzatokban. Frankie ezt mindennél jobban szerette. Ilyenkor az egyik sarokban egy szék mögé kuporodott, ahol nem látta senki. Onnét lesett, és hallgatózott. Ha valamilyen, számára érthe-

tetlen tréfára felharsant a nevetés, boldogan nevetett széke mögött, ha meg a társalgás elvont témákra fordult, homlokát redőkbe vonta, s komoly, feszült arccal figyelt.

Egy délután szörnyű dolgot művelt. A laboratóriumban kisebb társaság volt. Doki a konyhában sört töltögetett, amikor Frankie hirtelen mellé lépett. Fölkapott egy pohár sört, berohant vele a szobába, és odaadta egy lánynak, aki a nagy karosszékben üldögélt.

A lány elvette a poharat, és Frankie-re mosolygott:

– Na nézd csak! – mondta. – Köszönöm szépen.

És Doki bejött a konyhából, és így szólt:

– Bizony, bizony, Frankie rengeteget segít nekem.

Frankie ezt nem tudta elfelejteni. Újból és újból végiggondolta az esetet, hogyan kapta föl a poharat, hogyan ült a lány a karosszékben. Hallotta a hangját, amint azt mondja: „Na nézd csak! Köszönöm szépen”, és Doki szavait: „Frankie rengeteget segít nekem – bizony, bizony, Frankie rengeteget segít nekem – Frankie” – ó, Úristen!

Tudta, hogy nagyszabású vendégségnek néznek elébe, mert Doki húst és sok-sok sört hozott, és megengedte neki, hogy segítsen odafönt kitakarítani. De ez semmi volt ahhoz képest, amit Frankie forgatott az agyában. Már látta is lelki szemeivel, hogyan fog lejátszódni. Újból és újból végiggondolta tervét. Gyönyörű volt, maga a tökély.

És aztán kezdetét vette a vendégség, emberek jöttek, leültek az utcai szobában, lányok, fiatal asszonyok és férfiak.

Frankie-nek meg kellett várnia, míg egyedül marad a konyhában, zárt ajtó mögött. Ez némi időbe telt. De végül is egyedül maradt, s az ajtó csukva volt. A konyhába behallatszott a hangos társalgás meg a nagy gramofonból áradó muzsika. Frankie ekkor nagyon-nagyon csöndesen munkához látott – előbb elővette a tálcát, aztán a poharakat, óvatosan, csak óvatosan, hogy össze ne törjenek. Azután sört töltött a poharakba – várjuk csak meg, míg a hab leülepszik, s aztán újra töltsünk hozzá egy keveset.

Na most kész! Nagyot lélegzett, és kinyitotta az ajtót. Muzsika és beszélgetés örvénylett körülötte. Frankie fölemelte a tálcát, és bement az ajtón. Tudta, mit kell tennie. Egyenest ahhoz a fiatal lányhoz lépett, aki a múltkor megköszönte neki a sört. És ekkor, épp a fiatal lány előtt állva, megtörtént a baj. Egyensúlyérzéke hirtelen fölborult, keze remegni kezdett, a megrettent izmok és idegek süket és béna központhoz kiáltottak segítségért: válasz

nem jött. A tálca a sörrel együtt a fiatal hölgy ölébe pottyant. Frankie egy másodpercig dermedten állt. Aztán megfordult, és elrohant.

A szobában néma csönd lett. A vendégek hallották, ahogy Frankie lerohan a lépcsőn, beszalad a pincébe. Aztán tompa neszezést hallottak – majd csönd lett.

Doki lassan lesétált a lépcsőn, és bement a pincébe. Frankie a fagyapotos ládába fúrta be magát, le, egészen a fenekéig, s magára húzott egy halom fagyapotot. Doki hallotta, hogy nyöszörög. Várt néhány pillanatig, aztán csöndesen visszament az emeletre.

Az égvilágon semmit se tehetett.

11

Li Csong régi típusú Fordja igen tisztes múltra tekintett vissza. 1923-ban dr. W. T. Waters személygépkocsija volt. A doktor öt évig használta, aztán eladta egy Rattle nevű biztosítási ügynöknek. Ez a Rattle nem volt valami óvatos ember. A kocsit, amelyet tiszta és jó állapotban vásárolt meg, eszeveszetten hajtotta. Mr. Rattle szombat esténként ivott, és ennek is a kocsi adta meg az árát. Sárhányói összevissza repedeztek, horpadtak. Azonkívül Mr. Rattle a pedált sem kímélte, és az abroncsokat is állandóan cserélgetni kellett. Amikor aztán Mr. Rattle elsikkasztotta egyik ügyfele pénzét, és San Joséba szökött, hamarosan elkapták egy kontyos szöszke társaságában, és tíz nap múlva már a dutyiban csücsült.

A kocsi karosszériája addigra olyan ütött-kopott állapotba került, hogy új tulajdonosa kettévágatta, és egy kis pótkocsit csatoltatott hozzá.

A következő tulajdonos levétette a kocsi elülső részét és a szélvédőt. Tintahalat szállított a kocsival, és szerette, ha a friss szél az arcába csap. Ezt az embert Francis Almonesnek hívták. Szomorú életet élt, mert valamicskével mindig kevesebbet keresett, mint amennyire szüksége lett volna. Apjától örökölt ugyan valami kis pénzt, de bármilyen keményen dolgozott, bármilyen takarékos volt, pénze évről évre, hónapról hónapra apadt. A végén egy vasa se maradt, s aztán őt magát is elfújta a szél.

Li Csong egy fűszerszámla ellenében jutott az autóhoz.

Addigra a kocsi voltaképpen már csak négy kerékből meg egy motorból állt, s a motor olyan szeszélyes, morcos és szenilis volt, hogy állandó szakszerű ápolásra és ajnározásra lett volna szüksége. Li Csongtól azonban se egyiket, se másikat nem kapta meg, és így a kocsi többnyire a szatócsbolt mögött állt, a magas fűben, küllői közt vidáman virágzott a papsajt. Hátsó kerekein megbízható abroncsok voltak, az elülsők pedig fatuskókon nyugodtak.

Valószínű, hogy a Palota Lebuj bármelyik lakója meg tudta volna indítani a kocsit, mert mindannyian kitűnő amatőr szerelők voltak, de Gay valósággal ihletett szerelő volt. Ilyenre csak egyetlen jelző illik: aranykezű. Mert csupán egy pillantást vet a gépre, egy-két másodpercig hallgatózik, egy kicsit igazgat rajta, és a gép máris működik. Az ilyen ember puszta jelenléte

föllelkesíti az autót. Gay is ezek közé tartozott. Simogató, bölcs és biztos kézzel nyúlt akár a gyújtásszabályozóhoz, akár a karburátorhoz. A laboratórium kényes elektromotorját is ő javította meg. A konzervgyárakban, ha akarja, állandó alkalmazást találhatott volna, mert ebben az iparágban, amely teli van keserves panasszal, ha az évi nyereség nem hozza be a teljes befektetést, a gépekre sokkal kisebb gondot fordítanak, mint a pénzügyi mérlegre. Sőt: az igazság az, hogy ha főkönyvekkel lehetne szardíniát gyártani, akkor repesne csak igazán a tulajdonosok szíve, így aztán csupa megrokkant, ziháló gépszörnyeteget használnak, amelyek bizony nagyon is rászorulnának egy ilyen Gay-féle ember állandó gondozására.

Mack korán fölkeltette a fiúkat. Megitták kávéjukat, és rögtön kivonultak a fűben pihenő autóhoz. A karmesteri pálcát Gay tartotta kezében. Először is belerúgott a föltámasztott első kerekekbe.

– Szerezzetek egy pumpát – adta ki az utasítást –, és fújjátok föl ezeket.

Aztán fölemelte az ülésnek használt deszkalapot, és egy botot dugott a benzintankba. Csodák csodája: félhüvelyk magasságban állt benne a benzin. Most Gay sorra vette a legvalószínűbb hibaforrásokat. Kiemelte a gyújtótekercset, letisztogatta a kábelvégeket, beszabályozta az elosztófejet, aztán mindent visszatett a helyére. Kinyitotta a karburátort, hogy megnézze, átmegy-e rajta a gáz. Majd megtekerte a kurblit, hogy nincs-e befagyva, s a dugattyúk nem rozsdásodtak-e bele a hengerekbe.

Időközben a pumpa megérkezett, és Eddie meg Jones felváltva dolgozott az abroncsokon.

– Pam-papam-pam-papam – dünnyögte munka közben Gay. Kiemelte a gyújtógyertyákat, levakargatta a végüket. Aztán egy kannából benzint töltött mindegyik hengerbe, s visszatette a gyújtógyertyákat. Majd kiegyenesedett. – Két szárazelem kellene – mondta. – Próbáljátok meg, hátha kaptok Li Csongtól.

Mack eltávozott, de néhány másodperc múlva már vissza is tért. A válasz általános érvényű Nem! volt, amely Li Csong részéről az esetleges jövőbeli igényekre is vonatkozott.

Gay mély töprengésbe merült.

– Tudok két darabot – mondta –, méghozzá jó állapotban. Csakhogy én nem megyek el értük.

– Hol vannak? – kérdezte Mack.

– A pincémben – felelte Gay. – Az utcai ajtó csengőjét működtetik. Ha valamelyikőtök vállalja, hogy besurran oda anélkül, hogy a feleségem észrevenné, a mestergerendán találja őket, a bejárattól balra. De az isten szerelmére, nehogy elkapja az illetőt a feleségem!

A sebtiben megtartott konferencia a küldetésre Eddie-t szemelte ki, aki rögtön el is indult.

– Ha elkapna, rólam egy szót se! – kiáltotta utána Gay. Közben kipróbálta a fékszalagokat. A kuplung nem feküdt egészen rajta a padlón, itt nyilván maradt még egy kis szalag. A fékpedál viszont már a padlót érte, tehát nem is fékezett, a rükvercnek azonban még jó szalagja volt. A Ford kocsinál a rükverc jelenti a biztonságot. Ha a fék elromlik, a rükvercet lehet használni fék helyett. És ha a sebességváltó már túlságosan kivan ahhoz, hogy a kocsi egy meredek domboldalra fölkaptasson, még mindig meg lehet fordulni, és rükvercben mászni meg a dombot. Gay megállapította, hogy a rükverc kifogástalan, és így nem fenyeget nagyobb veszély.

Az is jó előjel volt, hogy Eddie minden baj nélkül jött meg a szárazelemekkel. Mrs. Gay a konyhában tartózkodott. Eddie hallotta, hogy a feje fölött járkál, de az asszony nem hallotta meg őt. Eddie ebben nagy volt.

Gay összekötötte a szárazelemeket, gázt adott, majd késleltette a gyújtást.

– Tekerjétek meg a kurblit! – adta ki az utasítást.

Hát ilyen csoda volt Gay – Istenke kis szerelője, minden forgó, tekergő, robbanó dolgoknak, tekercseknek, szerelvényeknek és motoroknak Szent Ference. És ha egyszer majd az ócskavastelepekre dobott Dusenbergek, Buickok, De Sotók és Plymouthok, amerikai Austinok és Isotta-Fraschinik egyetlen zengő kórusban dicsérik Istent, ez jórészt Gaynek és a vele egyívásúak testvéri szövetségének érdeme lesz.

Egy kurblizás, egy kicsinyke kurblizás, és a motor begyulladt, nekidurálta magát, egy másodpercig akadozott, aztán megint nekilendült. Gay előgyújtást adott, s levette a gázt. Aztán mágneses gyújtásra váltott át, és Li Csong Fordja boldogan csuklott, zötyögött, csörömpölt, mert tudta, hogy olyan embernek dolgozik, aki szereti és érti.

Fölmerült azonban két kisebb jogi probléma: a kocsinak nem volt se érvényes rendszáma, se lámpája. De a fiúk mintegy puszta véletlenségből egy rongyot dobtak a hátsó számtáblára, hogy eltakarják ezt a hiányosságot, az elülsőt pedig jó vastagon bekenték sárral. Az expedíció felszerelése szerény volt; néhány hosszú nyelű békafogó hálóból és vászonzsákokból állt. Városi

vadászok sportfelszerelésüket étellel-itallal szokták kiegészíteni, de nem így Mack. Ő ugyanis abból indult ki, és helyesen, hogy épp faluról jön az elesség. Így tehát egész élelmiszerkészletük két cipóból és Eddie maradék italkeverékéből állt. A társaság fölcihelődött a kocsira. Gay vezetett, Mack mellette foglalt helyet. Zötykölődve megkerülték Li Csong boltját, a csövek között kígyózva átvágtak az üres telken. Mr. Malloy a kazán mellett üldögélve integetett nekik. Gay lassan áthajtott a járdán, óvatosan döccent le róla, mert az első kerekek abroncsai már nagyon kopottak voltak. Minden ügyességük ellenére délután lett, mire elindultak.

Red Williams benzinkútja előtt a kocsi lefékezett. Mack kiszállt, és átadta az írást.

– Doki – mondta – kicsit szűkében volt az aprópénznek. Azt üzeni, tölts be húsz litert, és a többi fejében adj egy dollárt. Neki Délre kellett mennie. Valami nagyobb üzlet végett.

Red arca jóindulatú mosolyra derült.

– Tudod, Mack – mondta –, Doki sokat gondolkozott rajta, vajon milyen trükköt tudtok csinálni ezzel az írással. És pontosan arra az eredményre jutott, mint te. Ez a Doki csuda okos fiú. Már az este ide telefonált.

– Hát akkor töltsd be az egészet – mondta Mack. – Nem! Várj egy kicsit. Lotyogni fog benne, és a végén még kiloccsan. Tölts bele csak húsz litert, és a többit add ide egy kannában. Lepecsételtben.

Red arcára boldog mosoly ült ki.

– Doki erre is gondolt – mondta.

– Akkor töltsd be az egészet – mondta Mack. – De egy csepp se maradjon a slaugban.

A kis expedíció elkerülte Monterey központját. A számtábla és lámpa okozta kényes helyzet arra késztette Gayt, hogy a mellékutcákon hajtson végig. Úgyis jön az a jó négymérföldes útszakasz, a főországúton, amikor minden arra járó zsaru szeme láttára kell fölkaptatniuk a Carmel-dombra, aztán leereszkedniük a Völgybe, míg elérik az aránylag néptelen Carmel-völgyi utat. Gay tehát azt a mellékutcát választotta, amely a Péter-kapu mellett, épp a Carmel-domb meredek emelkedője előtt torkollik az országútba. Szörnyű zaj és csörömpölés közepette vágtak neki a dombnak, de negyvenötven méter után Gay már levette lábát a pedálról. Tudta, hiába kísérletezik, a kocsi túlságosan kivan. Sík területen még megjárná, de dombon nem. Megállt, megfordította a kocsit, és levezette a dombról. Aztán gázt adott, és

rükvercben indult meg fölfelé. A rükverccel nem volt semmi hiba. A teherautó rák módjára lassan, de biztosan kapaszkodott fel a Carmel-dombon.

És csak kevés hiányzott, hogy föl is érjen. A hűtőben persze fölforrt a víz, de a legtöbb Ford-szakértőnek amúgy is az a véleménye, hogy ez így van rendjén.

Valakinek egy szakszerű esszé keretében föl kellene egyszer mérnie azt a morális, fizikai és esztétikai hatást, amelyet a régi típusú Ford kocsi az amerikai nemzetre gyakorolt. Két amerikai nemzedék többet tudott a Ford kocsi gyújtótekercséről, mint, mondjuk, a női csiklóról, többet a motor bonyolult szerkezetéről, mint a naprendszer csillagairól. A Ford kocsi rést ütött az enyém-tied elvén. A laposfogó megszűnt magántulajdon lenni, és a pumpa azé lett, aki utoljára fölvette a földről. Ebben a korszakban a csecsemők zöme Ford kocsiban fogantatott, és nem egy közülük ott látta meg a napvilágot is. Az angolszász otthonról alkotott fogalmak szinte jóvátehetetlenül eltorzultak.

A teherautó kitartóan hátrált fölfelé a Carmel-dombon, elhaladt a Jack's Peak út mellett, s már épp az utolsó, legmeredekebb szakasznak vágott neki, amikor a motor elfulladt, csukladozott, lélegzete kihagyott. Amikor a motor elnémult, igen nagy csönd támadt. Gay, aki amúgy is völgy iránt állt a kocsival, most lehajtott vagy ötven métert, és bekanyarodott a Jack's Peak útra.

– Mi baj? – kérdezte Mack.

– Úgy látszik, a karburátor döglött be – mondta Gay. A motor sistergett, nyikorgott a hőségtől, és a csövön kiáramló gőz úgy sziszegett, akár egy alligátor.

A Ford kocsi karburátora korántsem bonyolult, viszont ahhoz, hogy működjön, minden alkatrészére szükség van. Így például hozzátartozik egy tűszelep, a tűnek pedig hegye van, és ennek a hegynek a maga helyén kell lennie, különben a karburátor nem működik.

Gay kezébe vette a tűt, és kiderült, hogy letört a hegye.

– Hogy a fenébe törhetett le? – kérdezte.

– Varázslat – felelte Mack. – Egyszerűen varázslat. Meg tudod csinálni?

– Fenét tudom – mondta Gay. – Másikat kell szerezni.

– Mibe kóstál? – kérdezte Mack.

– Újonnan egy dollár, ócskásnál egy negyed.

– Van egy dollárod? – tudakolta Mack.

– Van, de nem lesz rá szükség.

– Gyere vissza, amilyen gyorsan csak tudsz. Mi itt maradunk, ahol vagyunk.

– Tűszelep nélkül úgyse jutnátok messzire – mondta Gay. Lelépett a kocsiról. Három autónak is intett, míg végül az egyik fölvette. A fiúk nézték, hogy mászik be a kocsiba, és indul lefelé a dombon. És aztán fél évig nem látták.

Ó, a lehetőségek végtelenek! Másképp nem történhetett volna meg, hogy a kocsi, amely Gayt fölvette, bedöglött, mielőtt még Montereybe ért. És ha Gay nem olyan kiváló szerelő, nem javítja meg a kocsit. És ha nem javítja meg a kocsit, a tulajdonos nem hívja meg Jimmy Brucia kocsmájába egy korty italra. És miért kellett mindennek épp Jimmy születésnapján történnie? A világon létező összes lehetőségek közül – a millió és millió lehetőség közül – csak azok valósultak meg, amelyek egyenest a salinasi börtönbe vezettek. Sparky Enea és Tiny Coletti épp kibékültek, és ennek örömére ők is részt vettek Jimmy születésnapjának megünneplésében. Ekkor lépett be a szöszke. Mire egy kis zenés vita alakult ki a wurlitzer előtt. Gay új barátja ismert egy judofogást, és ezt be akarta mutatni Sparkynak. A fogás nem sikerült, viszont a csuklója eltörött. Tetejébe jött egy gyomorbeteg rendőr – mennyi összefüggéstelen, jelentéktelen, apró részlet, és mégis mind egy irányba vezetett! A Végzet egyszerűen nem akarta, hogy Gay békavadászatra menjen, és a Végzet tengernyi fáradságot vett magának, egy egész sereg embert és eseményt hozott mozgásba, hogy Gayt távol tartsa a békáktól. Amikor pedig a dolgok tetőpontjukra hágtak, vagyis Holman cipőboltjának üvegportálja betörött, és a társaság a kirakatban ülve próbálgatta a cipőket, egyedül Gay nem hallotta meg a tűzoltószirénát. Csak ő nem ment tüzet oltani, így aztán mikor a rendőrség megjelent, egymaga üldögélt a cipőbolt kirakatában, egyik lábán barna fűzős félcipővel, a másikon meg egy szürke betétes estélyi lakkcipővel.

De térjünk vissza a kocsihoz. Amikor besötétedett, és az óceán felől hűvös légáramlatok kúsztak föl a dombra, a fiúk egy kis tüzet gyújtottak. Fejük fölött a fenyőfák sóhajtozva hajlongtak a friss szélben. A fiúk lefeküdtek a tűlevelekre, és a fenyőágak között a magányos eget kémlelték. Egy ideig még elbeszélgettek, latolgatták, milyen nagy nehézségei támadhattak Gaynek a tűszelep beszerzése körül, de aztán, ahogy telt-múlt az idő, nem emlegették többet.

– Valakinek vele kellett volna menni – mondta Mack.

Tíz óra körül Eddie fölállt.

– Itt valamivel feljebb építkezés folyik – mondta. – Megnézem, nincs-e véletlenül egy régi típusú Fordjuk.

12

Montereynek sok évtizedes, ragyogó irodalmi hagyományai vannak. A város örömmel és némi büszkeséggel emlékszik vissza rá, hogy valaha itt élt Robert Louis Stevenson. A *Kincses sziget* kétségtelenül Point Lobos környékét, partvonulatait idézi. Újabban a Carmelben sok-sok irodalmár fordult meg, de az igazi szépirodalom ősi zamata, régi méltósága már odavan. Pedig egykor az egész város fölhorkant, mert a polgárok úgy érezték, hogy egyik írójukat sérelem érte. Ez a sérelem Josh Billingsnek, a nagy humoristának halálához fűződött.

Ahol ma az új postahivatal áll, valaha mély árok húzódott. Víz csordogált az alján, s egy palló vezetett rajta keresztül. Az árok egyik oldalán szép, öreg vályogépület állt, a másikon meg a doktor lakott, akinek vállán nyugodott a városban előforduló összes betegségek, születések és halálesetek terhe. Állatokkal is foglalkozott, mi több: franciaországi tanulmányainak eredményeként a balzsamozás mesterségébe is beleártotta magát. A régi vágású emberek közül ezt egyesek érzelgősségnek, mások pazarlásnak, megint mások egyenesen szentségtörésnek tartották, miután ilyesmiről a szent könyvek egyikében sem történik említés. De a jobb és gazdagabb családok körében meghonosodott, és már-már úgy látszott, divattá válik.

Egy reggel az öregecske Mr. Carriaga lesétált otthonából a dombon az Alvarado utca irányába. Épp a pallón haladt át, amikor figyelmét egy kisfiú meg egy kutya ragadta meg, akik az árokból iparkodtak kifelé. A fiúcska egy májat tartott a kezében, a kutya pedig néhány méter belet vonszolt maga után. A bél végén még ott fityegett a gyomor is. Mr. Carriaga megállt, és udvariasan köszöntötte a kisfiút:

– Jó reggelt.

Akkoriban még a kisfiúk is udvariasak voltak.

– Jó reggelt, bácsi.

– Hová, hová azzal a májjal?

– Földarabolom, és megyek makrélát fogni vele.

– És a kutya – kérdezte mosolyogva Mr. Carriaga –, az is veled megy?

– A gyomrot a kutya találta. Az az övé, bácsi. Az árokban találtuk.

Mr. Carriaga mosolyogva továbbsétált, de aztán hirtelen elgondolkozott. Ez nem marhamáj, annál kisebb. És nem is borjúmáj, ahhoz túl vörös. Nem is birkamáj... Gondolatai fürgén cikáztak erre-arra. A sarkon Mr. Ryanbe ütközött.

– Meghalt valaki az éjjel Montereyben? – tudakolta.

– Nem tudok róla – felelte Mr. Ryan.

– Nem öltek meg senkit?

– Nem.

Együtt folytatták útjukat, s eközben Mr. Carriaga beszámolt a kisfiúról és a kutyáról.

Az Otthon kocsmában már délelőtti tereferére gyülekeztek a polgárok. Mr. Carriaga ott újból elmondta történetét, és éppen a végére ért, amikor belépett a kocsmába a rendőr. Neki hivatalból tudnia kellett, hogy meghalt-e valaki.

– Montereyben senki se halt meg – mondta. – De kint a Del Monte hotelban meghalt Josh Billings.

A kocsma hirtelen elcsendesedett. Valamennyiük agyán ugyanaz a gondolat futott át. Josh Billings nagy ember volt, nagy író. Megtisztelte Montereyt azzal, hogy ott hunyt el, s íme most ilyen gyalázat érte. A jelenlevők minden további vita nélkül bizottságot alakítottak. A szigorú férfiak sietős léptekkel az árokhoz vonultak, átkeltek a pallón, s bedörömböltek a doktornál, aki Franciaországban sajátította el az orvostudományt.

A doktor késő éjszakáig dolgozott. A dörömbölésre ágyából kelt ki, s borzas hajjal-szakállal, hálókabátban nyitott ajtót. Mr. Carriaga komoran megkérdezte:

– Bebalzsamoztad Josh Billingset?

– Igen. Miért?

– És a „belsőségekkel” mit csináltál?

– Az árokba dobtam, mint máskor.

Ráparancsoltak, hogy azonnal öltözzék fel, aztán lesiettek a tengerpartra. Ha a kisfiú nem tesz-vesz olyan sokáig, elkésnek. De így a bizottság megérkeztekor még épp csak indulóban volt a csónakkal. A bél a homokban hevert, ahol a kutya hagyta.

A francia doktorral összeszedették a belső részeket. Aztán kényszerítették, hogy alázatosan megmossa és amennyire csak lehet, tisztítsa meg a homoktól. A doktornak kellett viselnie ezenkívül annak az ólomdoboznak a

költségeit is, amelyet Josh Billings koporsójába helyeztek. Mert Monterey nem az a város, amely szó nélkül tűri, hogy egy irodalmárt efféle gyalázat érjen.

13

Mack és a fiúk az igazak álmát aludták a tűleveleken. Kevéssel pirkadás előtt Eddie visszaérkezett. Nem könnyen talált Ford kocsit. És amikor végre talált egyet, azon töprengett, érdemes-e kivennie azt a tűt, vagy sem. Hátha nem passzol a kocsijukba? Így aztán elhozta az egész karburátort. Megérkezésekor a fiúk nem ébredtek fel. Eddie tehát lefeküdt melléjük, és elaludt a tűleveleken. A régi Ford kocsiknak van egy remek tulajdonságuk. Alkatrészeik az egyes kocsik között kicserélhetők, s ráadásul nem is ismerhetők fel.

A Carmel lejtőjéről gyönyörű a kilátás. Az öböl homokján tajtékos hullámok játszadoznak, a tengerparti villanegyedet homokbuckás táj veszi körül, s a domb tövében meleg szívvel, otthonosan terül el a város.

Mack hajnalban fölkelt, meglazította nadrágját, ahol szorította, aztán végigjáratta tekintetét az öblön. Egy-két halászcsónak húzott a part felé. A tengerparti negyed kikötőjében egy tankhajó olajat vett fel. Mack mögött nyulak mocorogtak a bokorban. Aztán feljött a nap, úgy rázta ki a levegőből az éjszaka hűvösségét, ahogy a rongyot szokás. A nap első meleg sugaraira Mack megborzongott.

Mialatt Eddie beszerelte az új karburátort, a fiúk egy kis kenyeret majszoltak. Amikor Eddie elkészült, nem sokat bajlódtak a kurblizással, kitolták a kocsit az országútra, s hagyták, hadd fusson lefelé, amíg a motor beindul. Aztán Eddie-vel a volánnál fölhátráltak az emelkedőn, át a dombtetőn, majd megfordultak, és lefelé hajtva elhagyták Hatton Fieldset. A Carmel völgyében szürkészöld ruhában büszkélkedett az articsóka, a folyó mentén pedig buja zöld ágakkal bókoltak a fűzfák. Bal kéz felé fordulva vágtak neki a völgynek. Kezdettől fogva mosolygott rájuk a szerencse. Egy poros Rhode Island-i vörös kakas, amely túlságosan messzire tévedt társaitól, épp a kocsi előtt iparkodott át az országúton. Eddie-nek sikerült elütnie, anélkül, hogy túlságosan le kellett volna kanyarodnia az útról. Hazel, aki a kocsi végében ült, menet közben megkopasztotta, szélnek eresztve a tollakat. A terhelő bizonyítékokról ily módon példátlanul széles körben tudomást szerezhettek az emberek, mert Jamesburg felől könnyű hajnali szellő fújt, s néhány vörös tollat Point Lobosig, sőt egy-kettőt egészen a tengerig repített.

A Carmel gyönyörű folyócska. Nem nagyon hosszú, de vándorútja során mindabban bővelkedik, ami a folyót folyóvá teszi. Hegyvidékben ered, egy darabon lefelé bukdácsol, zátonyos térségeken fut keresztül, gátak közt tóvá szélesedik, lezúdul a gátról, óriási köveken száguld sisteregve, lustán csörgedezik szikomorok árnyékában, pisztrángtól hemzsegő tavacskába ömlik, majd homokpadra száll alá, ahol rákok tanyáznak. Télidőben örvényes, vad, aljas kis folyóvá változik, nyáron viszont szívesen fogadja a medrében totyogó gyerekeket, kóborló halászokat. Partjain békák pislognak, és sűrű páfrány nő. Vizéből szarvasok és rókák isznak, titokban, reggel és estefelé, s hébe-hóba még egy-egy puma is lehasal mellé, hogy lefetyeljen belőle. Az áldott völgyecske gazdaságai lenyúlnak a folyóig, s innen vezetik a vizet gyümölcsöseikbe és zöldségeskertjeikbe. Szomszédságában fürjek hallatják hívogató szavukat, és alkonyatkor turbékoló vadgalambok szálldosnak fölötte. Partjain mosómedvék lopakodnak békákra vadászva. A Carmel igazi, tökéletes folyó.

Néhány mérfölddel a völgy bejárata után magas szikla alá kanyarodik, amelyről páfrány csüng alá. A szikla tövében mély, zöld tavacska búvik meg, a tó túlsó oldalán pedig egy kis homokos térség húzódik, ahol kellemes elüldögélni, ebédet főzni.

Mack és a fiúk repeső örömmel szállták meg e helyet. Eszményi volt! Ha valahol akad béka, itt aztán akad. Ez a táj enyhülést, boldogságot ígért a szívnek. Ide vezető útjuk közben a fiúk megtollasodtak. A nagy vörös kakason kívül egy zsák sárgarépával meg egy fél tucat vöröshagymával is gazdagabbak lettek. Az előbbi lepottyant egy zöldséges kocsiról, az utóbbi nem. Mack egy csomag kávét is őrzött a zsebében. A kocsiban magukkal hoztak egy húszliteres kannát, amelynek nem volt teteje. A korsó csaknem félig volt itókával. Sót és paprikát is hoztak magukkal. Mack és a fiúk felettébb bolondnak tartották volna az olyan utast, aki só, paprika és kávé nélkül indul el hazulról.

A fiúk minden különösebb erőlködés, zavar és töprengés nélkül négy gömbölyű követ görgettek a tavacska partjára. A kakas, amely reggel még harsány hangon vonta felelősségre a felkelő napot, most feldarabolva, megpucolva feküdt a vízzel telt húszliteres kannában, körülötte hagymagerezdek úszkáltak, alatta pedig a kövek között száraz fűzfaágakból rakott tüzecske, nagyon-nagyon kis tüzecske pattogott. Mert csak a bolond rak nagy tüzet. Hosszú időbe telik, míg a kakas megfő, hiszen hosszú időbe telt az is,

amíg ekkorára nőtt, és ilyen inas lett. De mihelyt a víz lágyan forrni kezdett körülötte, tüstént igen kellemetes illatokat árasztott.

Mack buzdító beszédet intézett társaihoz.

– Békafogásra az éjszaka a legkedvezőbb idő – mondta. – Ezért legjobb, ha békén pihenünk, amíg besötétedik.

Leültek az árnyékba, egyik a másik után kezdett nyújtózkodni, aztán elaludtak.

Macknek igaza volt. Nappal a békák nem sokat mocorognak, páfrány alá bújnak, kövek alól, lyukakból leselkednek. Békát éjjel kell fogni, zseblámpa fényénél. A fiúk nagyot aludtak, mert tudták, hogy éjszaka kemény munka vár rájuk. Csak Hazel virrasztott, hogy időnként egy-egy ágat dobjon a kakas alá a kis tűzre.

A szikla környékén nem ömlik el a délután aranya. Amikor a nap két óra tájban elhaladt fölötte, nyomában suttogó árnyék borult a tópartra. A szikomorok suhogtak a délutáni szélben. A kövek közül kis vízisiklók bújtak elő, lágyan leereszkedtek a vízbe, és körülúszták a tavacskát. Apró periszkópok módjára föltartották fejüket, mögöttük táguló körökben kicsiny hullámok fodrozódtak. A tóban egy nagy pisztráng ugrándozott. A szúnyogok meg moszkitók kerülik a napot, de most már előjöttek, és a víz fölött döngicséltek. A napot kedvelő bogarak: legyek, szitakötők, darazsak, lódarazsak már mind hazatértek. És amikor a tópartra árnyék borult, s megszólaltak a fürjek, Mack és a fiúk fölébredtek. A kanna felől szívfacsaró illat áradt. Hazel a folyóparti babérfáról friss levelet tépett, és a levesbe dobta. Már a sárgarépa is a kannában úszkált. A kávé a maga kannájában a saját szikláján zümmögött, jó magasan a láng fölött, hogy ne forrjon föl túlságosan. Mack fölébredt, talpra ugrott, kinyújtózkodott, lebotorkált a tóhoz, tenyerébe vizet merített, és megmosta az arcát, krákogott, köpködött, kiöblítette a száját, szellentett egyet, meghúzta övét, combját vakargatta, ujjaival megfésülte haját, húzott egyet a korsóból, böffentett, aztán leült a tűz mellé.

– Micsoda illat! – mondta.

A férfiak ébredéskor nagyjából mind ugyanazt a szertartást csinálják végig. Mack példáját több-kevesebb hűséggel társai is követték. És csakhamar mindnyájan ott ültek a tűz mellett, és bókokkal halmozták el Hazelt. Hazel zsebkését a kakas izmaiba döfte.

– Omlósnak éppenséggel nem lesz mondható – jegyezte meg. – Ahhoz, hogy omlós legyen, legalább két hétig kellene főnie. Szerinted mennyi idős

lehetett, Mack?

– Én negyvennyolc vagyok – felelte Mack –, de nem hiszem, hogy ilyen rágós volnék.

– Mit gondoltok, hány évet élhetne meg egy ilyen kakas? – kérdezte Eddie. – Már ha senki se birizgálná, és nem is betegedne meg?

– Erre, azt hiszem, soha senki nem fog tudni felelni – vélekedett Jones.

Ilyen kellemesen telt-múlt az idő. A korsó körbejárt, és szívüket-lelküket jóleső melegség töltötte el.

– Eddie! – szólalt meg Jones. – Nem panaszképpen mondom. Csak úgy eszembe jutott. Mi volna, ha két-három korsót tartanál a pult alatt. És az egyikbe mondjuk a whiskyt töltenéd, a másikba a bort, a harmadikba a sört...

Szavait enyhe megbotránkozás csöndje fogadta.

– Ne érts félre – tette hozzá gyorsan Jones. – Nekem így is ízlik...

Jones a kelleténél többet beszélt. Érezte, hogy vétett az illem ellen, és ezért nem tudta abbahagyni a magyarázkodást:

– Azt szeretem benne, hogy az ember sosem tudhatja, hogyan lesz részeg tőle – mondta. – Itt van például a whisky – hadarta. – Az ember többé-kevésbé tudja, mit fog tenni. A verekedős tag verekszik, a sírós sír, de ennél itt – folytatta nagylelkűen –, ennél itt sose tudhatod, fenyőfára mászol-e tőle, vagy esetleg átúszol Santa Cruzba. Ez jobb hecc – fejezte be ernyedten.

– Ha már az úszásnál tartunk – mondta Mack, hogy eloszlassa a szavak kínos hatását, és elhallgattassa Jonest – kíváncsi volnék, mi történt azzal a McKinley Moran nevű pacákkal. Tudjátok, a mélytengeri búvárral.

– Ismertem a tagot – mondta Hughie. – Egy időben együtt mászkáltunk. Nem sok munkája volt, így aztán rákapott a piára. És a piálás meg búvárkodás együtt valahogy nem megy. Lógatta is az orrát. A végén eladta a búvárruháját, a sisakját meg a szivattyút, csapott egy marha nagy murit, aztán odébbállt a városból. Fogalmam sincs, hová lett. Akkor készült ki, amikor leszállt az után a digó után, akit a *Tizenkét testvér* horgonya magával rántott. McKinley egyből utána ugrott. Megrepedt a dobhártyája, s ekkortól kezdve kész volt. A digónak meg kutya baja se lett.

Mack újból belekóstolt a korsóba.

– Az alkoholtilalom idején nagy dohányt nyalt fel – mondta. – A tengerfenéken piát kutatott. A kormánytól napi huszonöt dollárt kapott, hogy kutasson, Louie-tól meg ládánként hármat, hogy ne találja meg őket. Azt öt-

lötte ki, hogy naponta egy ládát felhoz, hadd legyen a kormánynak is valami öröme. Louie ezt nem bánta. Úgy intézte a dolgot, hogy új búvárokat ne vegyenek föl. McKinley akkor nagy dohányt nyalt föl.

– Igen – mondta Hughie. – De ő sem volt különb a többinél. Mihelyt volt egy kis lóvéja, nősülni akart. Háromszor is megnősült, míg elúszott a lóvé. Mindig előre tudhatta az ember. Vett egy fehér rókát, és puff!... a következő percben már nősült.

– Kíváncsi volnék, mi történt Gayvel? – szólalt meg Eddie. Most először hozták szóba.

– Valószínűleg ugyanaz – felelte Mack. – Nős tagban nem lehet bízni. Akárhogy nem bírja az asszonyt, mégis visszatér hozzá. Egy ideig töpreng, tökölődik, aztán visszamegy. És akkor már nem lehet többé bízni benne. Itt van például Gay – folytatta. – Az asszony bunyózza. De bármibe fogadom, ha Gay három napig nincs vele, bebeszéli magának, hogy ő volt a hibás, és visszamegy, hogy kibékítse.

Sokáig, jóízűen eszegettek, fölszúrtak egy-egy csepegő húsdarabot, tartogatták, míg kihűl, s aztán lerágták az inas húst a csontról. A sárgarépákat kihegyezett fűzfaágra szúrták, végül körbeadták a kannát, és a levest is kiitták. Körülöttük, mint finom, halk muzsika, szállt le az este. A fürjek a tópartra hívogatták párjaikat. A tavacskában egy pisztráng szökött ki a vízből. És midőn a nappali fényesség sötétbe váltott át, megjelentek a pillék, és repdesni kezdtek a tó fölött. A fiúk körbeadták a feketéskannát. Bensőjükben kellemes meleg áradt szét, jóllakottan, csöndben üldögéltek.

– Az isten verje meg – szólalt meg aztán Mack. – Utálom a hazugokat.

– Ki hazudott neked? – kérdezte Eddie.

– Azt nem bánom, ha a tag időnként füllent egyet, hogy mondjon valamit, vagy hogy élénkítse a dumát, de azt utálom, ha valaki magamagának hazudik.

– Kiről beszélsz? – tudakolta Eddie.

– Magamról – felelte Mack. – Meg tán rólatok is. Nézzünk szembe magunkkal – folytatta komolyan. – Mik vagyunk? Egy nyavalyás, vacak banda. Kifundáltuk, hogy csapunk egy murit Dokinak. Eljöttünk hát ide, és most fene jól érezzük magunkat. Aztán hazamegyünk, és fölszedjük Dokitól a dohányt, öten vagyunk, így ötször annyit fogunk inni, mint ő. És egyáltalában nem vagyok biztos benne, hogy ezt az egészet Doki kedvéért csináljuk. Nem vagyok biztos benne, hogy nem a magunk kedvéért. Doki meg túl

rendes tag ahhoz, hogy így bánjunk vele. Doki a legrendesebb tag, akit valaha ismertem. Nem szeretnék azok közé tartozni, akik kihasználják. Egyszer, tudjátok, megpróbáltam levágni egy dollárra. Marha nagy történetet adtam le neki. De mikor a közepére értem, észrevettem, hogy tudja, az egész csak meredek duma. Így aztán a közepén azt mondtam: „Doki, ez az egész egy állati nagy hazugság!" És akkor benyúlt a zsebébe, és kivett egy dollárt. „Mack, mondta, szerintem ha egy pacáknak annyira kell a dohány, hogy hazudik miatta, akkor annak igazán kell", és ideadta a dollárt. Másnap visszaadtam neki. El se költöttem. Csak egy éjszakán át őriztem, és másnap visszaadtam.

– Dokinál jobban senki sem szereti a klassz murikat – mondta Hazel. – Hát mi csapunk neki egyet. Nem értem, mi itt a hézag?

– Nem tudom – felelte Mack. – Csak tán annyi, hogy szeretnék valami olyasmit adni neki, amit nem kapok zömmel vissza.

– És ha valamilyen ajándékot adnánk neki? – javasolta Hughie. – Mondjuk, vennénk egy üveg whiskyt, odaadnánk neki, és kész?

– Ez az – mondta Mack. – Ezt fogjuk csinálni. Adunk neki egy üveg whiskyt, és eltűnünk.

– És akkor mi történik? – szólt közbe Eddie. – Henri meg a többi carmeli ürge kiszagolja a whiskyt, és akkor ötünk helyett húszan lesznek rá. Doki egyszer mesélte nekem, hogy még azt is kiszagolják, ha húst süt, a Konzervgyár utcától le egészen Point Surig. Jobban jön ki, ha mi csapjuk neki a murit.

Mack fontolóra vette az érveket.

– Lehet, hogy igazad van – mondta végül. – De mondjuk, hogy adunk neki a whiskyn kívül valami mást is. Például egy pár monogramos kézelőgombot.

– Kutyaszart – mondta Hazel. – Kell is az Dokinak!

Közben leszállt az éj, és a csillagok kivillantották ezüst szemüket. Hazel ágakat dobott a tűzre, fénye valóságos kis szobát varázsolt köréjük a tópartra. A dombon túl éles hangon ugatott egy róka. És most az éjszakában zsályaillat áradt feléjük a dombokról. A víz kuncogott a köveken, ahogy kicsordogált a mély tóból.

Mack épp az iménti érvek utolsó láncszemeit forgatta agyában, amikor lépéseket hallottak. Hátranéztek. Egy ember közeledett feléjük, sötéten, hatalmasan, karján puska, mögötte egy félénk, óvatos vizsla.

– Mi a fenét csinálnak itt? – kérdezte az ember.

– Semmit – válaszolta Mack.

– Ez magánterület. Itt tilos minden, halászat, vadászat, tábortűz. Na, pakoljanak, oltsák el a tüzet, és tisztuljanak innét.

Mack nagy alázatosan fölállt.

– Nem tudtam, kapitány úr – mondta. – Szavamra, nem láttuk a táblákat, kapitány úr.

– Mindenütt ki vannak rakva a táblák. Lehetetlen, hogy ne látták volna őket.

– Nézze csak, kapitány úr, hibát követtünk el, hát bocsánatot kérünk – mondta Mack, majd közelebbről megnézte magának a nagy, melák alakot. – Ugye, uram, ön katona? Egyből látni lehet. A katonák másként tartják aválluk, mint a közönséges emberek. Magam is sokáig szolgáltam, egyből meg tudom mondani.

Az ember szinte észrevétlenül kiegyenesítette vállát, nem feltűnően, csak most egy kicsit másképp tartotta magát.

– Nem engedek tüzet gyújtani a földemen – mondta.

– Igazán sajnáljuk – mondta Mack. – Már itt se vagyunk, kapitány úr. Tudósok számára dolgozunk, tetszik tudni? Békákat szeretnénk fogni. Rákkutatással foglalkoznak, és mi segítünk nekik békákat fogni.

Az ember egy pillanatig habozott.

– Mit csinálnak a békákkal? – tudakolta.

– Hát az úgy van, uram – mondta Mack –, hogy beoltják rákkal a békákat, és aztán tanulmányozzák őket, kísérleteznek velük. Ha nincs békájuk, nagy pácba kerülnek. De ha ön, kapitány úr, nem tűr meg bennünket a földjén, megyünk máris. Ide se jöttünk volna, ha tudjuk. – Mack hirtelen úgy tett, mintha most látta volna meg a vizslát. – Szavamra, szép kis szuka! – mondta lelkesen. – Pont úgy néz ki, mint az a Nola, amelyik múlt évben Virginiában megnyerte a szabadtéri versenyt. Ugye, virginiai kutya, kapitány úr?

A kapitány egy szempillantásig habozott, aztán hazudott.

– Igen – felelte kurtán. – De sántít. Kullancs ment a lapockájába.

Mack arcára tüstént kiült a részvét.

– Megnézhetném, kapitány úr? Gyere, kislányom, gyere csak.

A vizsla előbb gazdájára nézett, aztán Mack felé húzódott.

– Dobj a tűzre egypár faágat, hogy jobban megnézhessem – szólt oda Hazelnek Mack.

– Egészen fönt van, még nyalogatni se tudja – mondta a kapitány, és Mack válla fölé hajolt, hogy jobban lásson.

Mack egy kis gennyet nyomott ki a ronda kelésből a kutya lapockáján. – Nekem is volt egyszer egy kutyám – mondta –, abba is épp így belement a kullancs, és megölte. Ez nemrég kölykezett, ugye?

– Igen – válaszolta a kapitány. – Hatot. Jóddal szoktam bekenni.

– Az nem húzza ki a gennyet – mondta Mack. – Keserűsója van otthon?

– Van, egy nagy üveggel.

– Csináljon keserűsós meleg borogatást, és azt tegye rá. Gyenge még, tetszik tudni, a kölykezéstől. Nagy kár volna, ha most betegedne meg. A kölyköket is elvesztené.

A vizsla mélyen belenézett Mack szemébe, és megnyalta a kezét.

– Tudja mit, kapitány úr? Majd magam teszem rá a borogatást. A többit a keserűsó elvégzi. Ez lesz a legjobb.

A kapitány megsimogatta a kutya fejét.

– Mondok valamit. Fönt a házamnál van egy tó, abban annyi a béka, hogy éjszaka nem tudok aludni tőlük. Jöjjenek föl oda. Azok a nyomorultak egész éjjel brekegnek. Boldog volnék, ha megszabadulnék tőlük.

– Igazán kedves öntől – mondta Mack. – Fogadom, hogy az orvosok igen hálásak lesznek. De előbb szeretném rátenni a kutyára a borogatást. – Azzal a fiúkhoz fordult. – Oltsátok el a tüzet – mondta –, de vigyázzatok, egy szem parázs se maradjon. És szedjétek össze a szemetet. Ne hagyjuk itt piszkosan a helyet. Én és a kapitány úr megyünk, és rendbe tesszük Nolát. Ti, ha végeztetek, jöttök utánunk.

És ezzel Mack és a kapitány eltávozott.

– Lefogadom, hogy Mack, ha akarna, akár az Egyesült Államok elnöke is lehetne – mondta Hazel, miközben homokot rugdosott a tűzre.

– Na bumm! – mondta Jones. – És akkor mi van? Azt hiszed, elnöknek lenni fenékig tejfel?

14

A hajnal varázslatosan szép a Konzervgyár utcában. A derengést követő szürkületben, napkelte előtt az utca szinte a múló időn kívül lebeg az ezüstös fényben. Az utcai lámpák kialszanak, a fű ragyogó zöldben tündököl. A konzervgyárak valamennyi hullámlemeze gyöngyösen csillog, akár egy platina ékszer vagy egy öreg cinkkancsó. Ilyenkor autók még nem futkároznak. Az utca néma, forgalomnak, kereskedésnek nyoma sincs. Csak a hullámok játékos csobbanását hallani, ahogy a konzervgyárak pilléreinek csapódnak. A nagy békesség ideje ez, magányba burkolózó idő, a nyugalom néhány perces korszaka. A kerítéseken macskák ugrálnak át, mint a szirup kúsznak végig a földön, halfejet keresgélve. Csöndes kora reggeli kutyák sétálgatnak, méltóságteljesen és józanul válogatnak a lehetőségek közt, hogy melyik fát vagy követ tiszteljék meg. Sirályok szállnak szárnyukat csattogtatva a tenger felől, a konzervgyárak tetejére ereszkednek le, és onnan lesik az aznapi hulladékot. Váll váll mellett üldögélnek odafent a konzervgyárak csúcsos tetején. A Hopkins hadikikötő előtti sziklláknál a fókák mint a vadászkutyák ugatnak. A levegő üde, hűvös. A kertek végében a pockok a friss nedves földből megépítik reggeli dombocskáikat, majd kibújnak, és virágokat vonszolnak be üregeikbe. Embert nemigen látni, csak épp annyit, hogy az utca még a valóságosnál is elhagyatottabbnak lássék. Dora egyik leánykája most tér haza egy kuncsafttól, aki túlságosan gazdag és beteg ahhoz, hogy személyesen keresse föl a Mackós Lobogót. Arcán a smink már kissé ragadós, lába fáradt. Li Csong kiteszi boltja elé a járdaszélre a szemetes vödröket. Az öreg kínai kilép a tengerből, és csittegve-csattogva átvág az úton, elcsoszog a Palota előtt. A konzervgyári őrök kikukkantanak az utcára, pislognak a reggeli fényben. A Mackós Lobogó kidobóembere ingujjban kiáll a verandára, nyújtózkodik egyet, ásít, hasát vakargatja. Mr. Malloy bérlői vastag, alagútszerű hangon horkolnak csöveikben. Ez a gyöngyház színek, a nappal és az éjszaka közti átmenet órája, amikor az idő megáll, és önmagát vizsgálgatja.

Egy ilyen reggelen, ilyen fények között két katona és két lány sétált végig könnyű léptekkel az utcán. A La Idából jöttek, nagyon fáradtan és nagyon boldogan. A lányok megtermettek, nagy mellűek, izmosak voltak, szőke ha-

juk kissé összekócolódott. Mintás műselyem estélyi ruhájuk gyűrötten tapadt domborulataikra. A két lány fején katonasapka ült, az egyik hátratolta a tarkójára, a másik csaknem az orráig húzta le az ellenzőt. Telt ajkú, széles orrú, nagy csípőjű lányok voltak, s nagyon-nagyon fáradtak.

A katonák zubbonya nyitva állt, övüket átdugták vállpántjukon. Nyakkendőjüket kissé lehúzták, hogy kigombolhassák gallérjukat. És a katonák a lányok kalapját viselték, az egyik egy kis sárga szalmakalapot, tetején margarétacsokorral, a másik egy kötött sipkát, kék celofándíszek csüngtek le róla. Kéz a kézben sétáltak, ütemesen lóbálták karjukat. A járda szélén sétáló katona egy nagy papírzacskóban néhány üveg sört vitt. Halk léptekkel sétálgattak a gyöngyszínű fényekben. Csudálatos perceket éltek át, és nagyszerűen érezték magukat. Kényeskedve mosolyogtak, mint a gyermekzsúrra emlékező kisfiúk és kislányok. Hébe-hóba egymásra néztek, elmosolyodtak, és karjukat lóbálták. Elhaladtak a Mackós Lobogó mellett, „hogy s mint”-tel köszöntötték a kidobót, aki a hasát vakargatta. Aztán hallgatták a csövekből kiszűrődő horkolást, s ezen egy kicsit nevettek. Li Csong boltja előtt megálltak, nézegették a rendetlen kirakatot, ahol kéziszerszámok, szövetek és élelmiszerek zsúfolódtak össze s kínálták magukat. Karjukat lóbálva, csoszogó léptekkel mentek tovább, a Konzervgyár utca végére érve a vasúti töltés felé fordultak. A lányok fölkapaszkodtak a sínekre, végigsétáltak rajtuk, a katonák meg átfogták karjukkal húsos csípőjüket, hogy le ne essenek. Elhaladtak a hajógyár mellett, és befordultak a Hopkins hadikikötő kertszerű udvarába. A kikötőépület előtt egy félkör alakú apró strand van, kis sziklapadok közt egy miniatűr strand. A partot könnyű reggeli hullámok nyaldosták, halkan susogva. A vízből kiálló sziklák felől moszatok finom szaga áradt. Amikor négyesben a partra értek, a strand csúcsánál, Tom Work földje fölött kibukkant a nap csücske, bearanyozta a vizet, sárgára festette a sziklákat. A lányok szertartásosan leültek a homokba, lesimították térdükön a szoknyát. Az egyik katona kinyitotta a sörösüvegeket, és körbeadta. Aztán a fiúk is lefeküdtek, fejüket a lányok ölébe tették, és az arcukba néztek. Mosolyogtak egymásra, fáradtan, békésen, csodálatos titkokat rejtegetve.

A kikötőépület tájékáról kutyaugatás hallatszott, az éjjeliőr, sötét, mogorva ember, meglátta őket, s ugyancsak fölfigyelt rájuk sötét, mogorva spánielje is. Az őr odakiáltott, s mikor nem mozdultak, kutyája egyhangú ugatásától kísérve lejött a partra.

– Nem tudják, hogy itt tilos feküdni? Tisztuljanak innét! Ez magánterület!

A katonák, úgy látszott, még csak nem is hallják. Tovább mosolyogtak, a lányok meg csak simogatták a fiúk halántékán a hajfürtöket. Végül az egyik katona lassított filmszerű mozdulattal megfordította fejét, úgy, hogy arca most a lány lába közt pihent. Jóindulatúan mosolygott rá az őrre.

– B...d meg röptében a holdat! – javasolta jóságosan, és visszafordította fejét, hogy a lányra nézzen.

A napsugarak a lány szőke hajára hullottak. A lány megvakargatta a fiú fülét. Még csak nem is látták, ahogy az őr visszamegy a házába.

15

Amikor a fiúk a tanyára érkeztek, Mack már a konyhában tartózkodott. A vizsla az oldalán feküdt, és Mack keserűsóval átitatott rongyot rakott a kullancs marta sebre. A kutya lábai közt nagy, kövér kölykök fészkelődtek, tolakodtak a tejért, anyjuk pedig türelmesen nézett Mack arcába, mintha azt akarta volna mondani:

– Látod, hogy van ez? Hiába magyarázom a gazdámnak, nem érti.

A kapitány lámpát tartott a kezében, így nézett le Mackre.

– Örülök, hogy megmutatta, mit kell csinálni – mondta.

– Nem akarok beavatkozni a dolgába, uram, de ezeket a kölyköket jó volna elválasztani. A szukának nem sok teje maradt, és ezek még ízekre szedik.

– Tudom – jegyezte meg a kapitány. – Okosabb lett volna, ha csak egyet tartok meg belőlük, a többit vízbe fojtom. De annyi a dolgom ezzel a gazdasággal. És manapság az emberek már nem veszik úgy a vadászkutyákat, mint valaha. Ma csak pudlit, bulldogot meg pincsit lehet eladni.

– Igaz – mondta Mack. – Holott a vizslánál nincs jobb kutya a világon. Nem tudom, mi ütött az emberekbe. De azért csak nem fogja vízbe fojtani őket, uram?

– Tudja – magyarázta a kapitány –, mióta a feleségem politikára adta a fejét, olyan vagyok, mint az őrült. Beválasztották a kerületi gyűlésbe, és ha a törvényhozás ülésezik, megy, és beszédeket tart. Itthon pedig egész idő alatt csak a papírokat tanulmányozza, és törvényjavaslatokat szerkeszt.

– Gondolom, milyen rohadtul... akarom mondani, milyen magányosnak érezheti magát – mondta Mack. – De ha nekem egy ilyen kutyakölyköm volna – váltotta a szót, és fölemelt egy mocorgó, piszkosbarna pofájú kölyköt –, három éven belül valódi vadászkutyát faragnék belőle. Bármikor elfogadnék egy ilyen szukát.

– Akar egyet? – kérdezte a kapitány.

Mack fölpillantott.

– Mért, adna? Jézusom, persze hogy akarok!

– Hát akkor válasszon – mondta a kapitány. – Manapság, úgy látszik, senki sem méltányolja már a vadászkutyákat.

A fiúk eközben a konyhában álldogáltak, és gyors benyomásokat gyűjtöttek. Az asszony szemmel láthatóan nem volt idehaza. A nyitott konzervdobozok, a tükörtojás-maradványokkal csipkézett tepsi, a morzsás konyhaasztal, a kenyérládán tátongó töltényes doboz, mind a távollevő asszonyt siratta, míg a fehér függönyök, az edényespolc papírcsíkjai, a rúdon lógó kicsinyke kéztörlők arról tanúskodtak, hogy valaha volt itt asszony. A fiúk tudat alatt örültek, hogy most nincs itthon. Mert az olyan fehérnép, aki papírcsíkot rak a polcokra, kis kéztörlőket aggat fel, ösztönös bizalmatlanságot, viszolygást érez Mack és a vele egyívásúak iránt. Az ilyen asszony tudja, hogy ez a fajta az otthon legádázabb bomlasztója, mert a kellemetességet, a mélázást, a pajtáskodást képviseli a csín, a rend, az illendőség helyett. Igen, a fiúk örültek, hogy az asszony távol van.

A kapitány viszont, úgy látszik, kegynek fogta föl látogatásukat. Igyekezett marasztalni őket.

– Maguknak, fiúk – mondta habozva –, biztos jólesne egy kis szíverősítő, mielőtt békavadászatra indulnak.

A többiek Mackre néztek. Mack homlokát ráncolta, mint aki erősen gondolkodik.

– Ha tudományos munkán vagyunk – mondta –, szigorú szabály nálunk, hogy italhoz nem nyúlunk. – Aztán, mint aki attól fél, hogy túl messzire ment, gyorsan hozzátette: – De ha már ilyen kedves, egy kis kupicával azért elfogadnék. Nem tudom, a fiúk hogy vélekednek?

A fiúk úgy vélekedtek, hogy ők is meginnának egy kis kupicával. A kapitány erre zseblámpát kerített, és a pincébe ment. Hallották, amint odalent fatuskókat és ládákat tologat. De csakhamar visszatért, ölében egy húszliteres tölgyfa hordócskával, és az asztalra állította.

– Az alkoholtilalom idején – mondta – szereztem egy kevés kukoricawhiskyt, és félretettem. Most eszembe jutott, megnézhetnénk, miféle. Már jó régi lehet, egészen megfeledkeztem róla. Tudják, a feleségem... – Itt elhallgatott, hiszen nyilvánvaló volt, mindannyian tudják, mit akar mondani. A kapitány kiverte a tölgyfa hordó csapját, majd poharakat vett le a csipkés papírcsíkkal takart polcról. Húszliteres hordóból nem könnyű dolog egy kis kupicára való italt tölteni, így aztán mindannyian egy fél vizespohárral kaptak a tiszta barna nedűből. Szertartásosan megvárták, míg a kapitány is kitölti a maga adagját, aztán „egészség! egészség!” kiáltással fölhajtották. Vé-

gigfuttatták torkukon, nyelvükkel ízlelgették, szájuk szélét nyalogatták, s szemükben távolba meredő révület villant.

Mack úgy nézett üres poharába, mintha annak fenekén valamilyen evangéliumi kinyilatkoztatást olvasna. Aztán fölemelte szemét.

– Ezt szó le nem írhatja – lelkesedett. – Ilyet üvegbe nem tesznek. – Mélyet lélegzett, majd kieresztette, és újból visszaszippantotta a levegőt. – Ilyen finomat életemben nem ittam.

A kapitánynak szemmel láthatóan jólesett a dicséret. Pillantása a hordócskára vándorolt.

– Jó kis ital – mondta. – Mi a véleményük, igyunk még egy keveset?

Mack újból a poharába bámult.

– Tán egy rövidet – mondta beleegyezőleg. – Nem volna egyszerűbb, egy kancsóba tölteni valamicskét belőle? Így könnyen kiloccsanhat.

Két órával később eszükbe jutott, hogy tulajdonképpen miért is jöttek ide.

A békástó ötven láb széles, hetven láb hosszú és négy láb mély négyszög volt. Szélein buja, hajlós fű sarjadt, vizét egy kis árok vezette ide a folyóból, és kis árkok futottak belőle a veteményeskertekhez. Béka volt itt bőven, ezerszámra. Hangjuk betöltötte az éjszakát, szakadatlanul lármáztak, vartyogtak, brekegtek, kuruttyoltak. Daloltak a csillagokhoz, a fogyó holdhoz, s hajladozó fűszálakhoz. Szerelmi és harci dalokat zengtek. A fiúk az éj sötétjében a tó felé lopakodtak. A kapitány egy csaknem teli whiskys kancsót hozott magával, és a fiúk mindegyikének megvolt a maga pohara. A kapitány szerzett számukra zseblámpákat is. A zsákokat Hughie és Jones cipelte. Ahogy közeledtek a tóhoz, a békák meghallották jöttüket. Az éjszakát eddig betöltötte a békák lármás danászása, de most hirtelen csend lett. Mack és a fiúk meg a kapitány leültek a földre, hogy még egy rövidet kortyintsanak, és megbeszéljék a hadműveletet. Vakmerő tervet eszeltek ki.

Az évezredek során, mióta béka és ember együtt él a földön, az ember valószínűleg mindig vadászott a békára. És ez idő alatt kialakultak a támadás és elhárítás törvényei. Az ember hálóval, nyíllal, lándzsával vagy puskával – véleménye szerint zajtalanul – megközelíti a békát. A törvények azt követelik, hogy a béka mozdulatlanul, tökéletesen mozdulatlanul üljön, és várjon. A játékszabályok azt kívánják, hogy a béka egészen a legeslegutolsó pillanatig várjon, amikor már a háló lecsapni készül, a lándzsa a levegőbe emelkedik, az ember ujja lenyomja a ravaszt, és akkor ugorjék, huppanjon a vízbe, szálljon le a tó fenekére, és ott várakozzék, amíg az ember odábbáll.

Ez az előírásos eljárás, mióta világ a világ. A békák teljes joggal elvárhatják, hogy a jövőben is mindenkor ez legyen az eljárás. Hébe-hóba ugyan előfordul, hogy a háló a kelleténél gyorsabban csapódik le, a lándzsa testet ér, a puska tüze villan, s egy-egy béka kimúlik, de ez nem kifogásolható, a játékszabályokhoz tartozik. A békák ezt nem is veszik rossz néven. Ám ki gyaníthatta volna Mack új módszerét? Ki láthatta volna előre az elkövetkező percek borzalmait? A zseblámpák fényének hirtelen villanását, a kiáltozó, rikoltozó férfiakat, a lábak rohanását. A békák mind egy szálig a magasba szökkentek, a tóba huppantak, és eszeveszetten buktak le a fenekére. És ekkor az emberek hada belevetette magát a tóba, taposta, kavarta a vizet, kalimpáló lábakkal vad csatasorban vonult végig a medencén. A békák békés búvóhelyükről kiűzetvén, hisztérikusan menekültek a vadul rúgkapáló lábak elől, de a lábak egyre követték őket. A békák jó úszók, csak nem elég kitartóak. Átúsztak a tavon, de a végére érve összetorlódtak, összezsúfolódtak. A lábak, a vadul forgolódó testek egészen odáig követték őket. A békák közül egy-kettő elvesztette fejét, átevickélt a lábak között, s ez a néhány meg is menekült. De a többség úgy döntött, hogy örökre elhagyja a tavat, új otthont keres új hazában, ahol ilyesmi nem fordulhat elő. Az őrjöngő, csalódott békák, nagyok és kicsik, barnák és zöldek, hímek és nőstények hatalmas hullámban törtek ki a partra, kapaszkodtak, ugrottak, loholtak. Fölevickéltek a fűbe, egymásba csimpaszkodva, kicsik a nagyok hátán lovagolva. És íme – borzalmak borzalma! – a zseblámpák fénye itt is megtalálta őket. Két ember úgy szedte össze az egész társaságot, akár az epret. A férfiak hadsora kijött a vízből, elvágta előlük a menekülés útját, és úgy szedte össze őket, akár a krumplit. Tízesével, ötvenesével hulltak a zsákokba, s a zsákok megteltek fáradt, megrettent, kiábrándult, lucskos, nyöszörgő békákkal. Egy-kettő persze elszökött, és egy-kettő menedéket talált a tóban. De mindent összevéve a békatörténelem ehhez hasonló vérfürdőt még nem jegyzett fel. Kilószám, húszkilószám vesztek a békák. Senki se számlálta meg a fogságba esetteket, de lehettek vagy hat-hétszázan. És ekkor Mack boldogan bekötötte a zsákok száját. A fiúk lucskosak voltak, ruhájukból csepegett a víz, és a levegő hűvös volt. Még egy rövidet kortyintottak a fűben, mielőtt visszamentek a házba, persze csak azért, hogy meg ne fázzanak.

Kétséges, hogy a kapitánynak valaha is volt-e ilyen mulatságban része. Mélységes hálát érzett Mack és a fiúk iránt. Később, amikor a függönyök

tüzet fogtak, s oltásukra a kis kéztörlőket használták fel, a kapitány azt mondta a fiúknak, hogy hagyják, ne töltsék ezzel a drága idejüket, s hogy megtiszteltetésnek érezné, ha akár az egész ház leégne, amennyiben vendégei így kívánják.

– A feleségem – mondta egy szónoklat keretében – csodálatos asszony. A legcsodálatosabb. Férfinak kellett volna születnie. Ha férfinak születik, nem vettem volna el feleségül.

Ezen a mondáson hosszan nevetett, háromszor-négyszer is elismételte, sőt elhatározta, megjegyzi magának, hogy másokat is megnevettessen vele. Egy korsót megtöltött whiskyvel, és Macknek adta. Bárcsak, mondta, a Palota Lebujba költözhetne, és ott élhetne a fiúkkal. Azt is kinyilvánította, hogy felesége biztosan szeretné Macket és a fiúkat, ha megismerhetné őket. Végül lefeküdt a padlóra, és elaludt, feje a kutyakölykök közt pihent. Mack és a fiúk még egy rövidet töltöttek maguknak, és komoly pillantásokkal méregették a kapitányt.

– Ezt a korsó whiskyt nekem adta, igaz-e? – mondta Mack. – Ti is hallottátok?

– Persze hogy neked adta – szólt Eddie. – Hallottam.

– És egy kutyakölyköt is ígért, ugye?

– Persze, válassz magadnak. Mindnyájan hallottuk. Mért kérdezed?

– Részegtől sose loptam – mondta Mack –, és ettől a szokásomtól most se akarok eltérni. Legjobb, ha gyorsan lelépünk. Mert előbb-utóbb felébred, rohadt kedvében lesz, és akkor mindent ránk tol. Ezt meg nem akarom kivárni.

Mack az elégett függönyökre, a whiskytől és kutyapiszoktól ragadós padlóra, a tűzhely tetejére fagyott szalonnazsírra pillantott. Majd a kutyakölykökhöz lépett, alaposan megvizsgálta őket, megtapogatta csontjukat és fejüket, s végül kiválasztott egy gyönyörű foltokkal tarkított, májvörös orrú, szép sötétsárga szemű kis szukát.

– Gyere, kedves – mondta neki.

A tűzveszély miatt elfújták a lámpát. Már pirkadt, mire kiléptek a házból.

– Ilyen kellemes kirándulásban még sose volt részem – mondta Mack. – De aztán eszembe jutott, hogy hazajön az asszony, és ettől végigfutott a hátamon a hideg. – A kutyakölyök fölvinnyogott a karjai közt, betette hát a kabátja alá. – Ez a kapitány – mondta – igazán rendes tag. Persze, csak ha már az ember jókedvre hangolta. – Nagy léptekkel igyekezett arrafelé, ahol

a Fordot leállították. – Ne felejtsük – fűzte tovább a szót –, hogy mindezt Doki kedvéért csináljuk. Abból, ahogy a dolgok kikerekednek, úgy látszik, Doki igen szerencsés pacák.

16

A Mackós Lobogó leánykái tán még sose éltek át oly serény, munkás napokat, mint akkor márciusban, a nagy halfogás idején. Mert nemcsak a halak ezüstös milliói ömlöttek szakadatlanul a konzervgyárakba, s nemcsak a pénz ömlött szinte ugyanilyen bőséggel. Hanem a Presidióba új ezred vonult be, és az újdonsült legénység szokás szerint jó ideig nézelődik, szimatol erre-arra, mielőtt végleg letelepednék. Ráadásul Dora épp ekkor munkaerőhiánnyal küszködött, mert Eva Flanagan East St. Louisban üdült, Phyllis Mae eltörte a lábát, amikor kiszállt a Santa Cruz-i hullámvasútból, Elsie Doublebottom pedig kilencnapos ájtatosságon vett részt, és ilyenkor semmi másra nem lehetett használni. A szardíniaflotta legénysége csak úgy dagadt a sok pénztől, egész délután ki-be járkált a Lobogóban. Sötétedéskor szoktak hajóra szállni, éjjel halásznak, és így csak a délutánjuk marad szórakozásra. Este pedig az új ezred katonái kopogtattak be, a wurlitzert nyaggatták, Coca-Colát iddogáltak, szemrevételezték a lányokat, hogy zsoldfizetéskor majd melyikkel szórakozzanak. Dorának jövedelmi adó gondjai voltak, mert megint belebonyolódott a rejtélybe, hogy üzletét törvénytelennek mondták ki, és mégis megadóztatták. Mindezek tetejébe ott voltak az állandó vendégek, a hűséges kuncsaftok, akik már évek óta látogatták a műintézetet. A kavicsbánya munkásai, a tanyai lovasok, a vasúti munkások, akik az utcai ajtón át jöttek be, a városi hivatalnokok, a jó hírű kereskedők, akik az ösvényeken át lopakodtak a hátsó bejárathoz, hogy aztán a nekik fenntartott, vászonhuzatos bútorokkal berendezett szalonokban szórakozzanak.

Mindent összevéve csuda klassz hónap volt, de pont a közepén ki kellett törnie az influenzajárványnak. Az egész várost ágynak döntötte. Lányával együtt megkapta Mrs. Talbot, a San Carlos hotel tulajdonosa. Megkapta Tom Work. Megkapta Benjamin Peabody és a felesége. Megkapta őfőméltósága Maria Antonia Field. És az egész Gross család.

Monterey orvosai, akik különben elegen voltak hozzá, hogy a mindennapos betegségekkel, balesetekkel és idegrohamokkal megbirkózzanak, majd beleőrültek a sok munkába. Még arra sem futotta idejükből, hogy azokat a betegeket ellássák, akik, ha nem is fizették ki az orvosi számlát, de legalább volt pénzük, hogy fizessenek. A Konzervgyár utcában, amely a város többi

részénél szívósabb fajtát tenyészt ki, csak később ütötte föl a fejét a járvány, de végül az ottaniakat is elkapta. Az iskolákat becsukták. Nem akadt olyan ház, ahol ne lettek volna lázas gyermekek, beteg szülők. A betegség, az 1917. évitől eltérően, nem volt halálos, de a gyermekeknél gyakran középfülgyulladás követte. Az orvosi karnak viszont nemcsak hogy rengeteg dolga volt, hanem ráadásul a Konzervgyár utca ellátását anyagi szempontból kockázatos vállalkozásnak is tekintette.

Mármost Doki, a Nyugati Élettani Laboratórium tulajdonosa jog szerint nem folytathatott orvosi praxist. Nem az ő hibája volt, hogy az utcában mégis mindenki hozzá fordult orvosi tanácsért. Mielőtt még föleszmélt volna, már azon vette észre magát, hogy viskóról viskóra futkos, lázat mér, orvosságot osztogat, takarókat kér és ad kölcsön. Mi több: ételt hord házról házra, s az ágyakból itt is, ott is gyulladt szemű anyák tekintenek rá, köszönetet rebegnek, és a felelősséget gyermekeik felépüléséért mindenestül az ő nyakába varrják. Egy-egy súlyosabb esetben Doki orvosért telefonált, s olykor, ha a helyzet valóban válságosnak látszott, el is jött az orvos. De az érintettek szemében valamennyi eset válságos volt. Dokinak nemigen maradt ideje alvásra. Sörön és szardínián élt. Egyszer, amikor betért Li Csonghoz sörért, Dorába ütközött, aki éppen körömvágó ollót vásárolt.

– Maga egészen kivan – jegyezte meg Dora.

– Igen, kivagyok – vallotta be Doki. – Egy hét óta jóformán nem alszom.

– Tudom – mondta Dora. – Hallom, rosszul állnak a dolgok. És rossz időben jött.

– Halottunk eddig még nem volt – magyarázta Doki –, de a gyerekek közt akad egy-két súlyos beteg. A Ransel gyerekeknél középfülgyulladás lépett föl.

– Segíthetnék valamiben? – kérdezte Dora.

– Hát hogyne – felelte Doki. – Az emberek, tudja, hamar begyulladnak, tehetetlenné válnak. A Ranselék például halálosan meg vannak rémülve, félnek egyedül maradni. Ha maga vagy az egyik lány csak épp elüldögélne náluk.

Dora, akit egyébként kenyérre lehetett volna kenni, szükség esetén kemény is tudott lenni, mint a gyémánt. Visszament a Mackós Lobogóba, és tüstént megszervezte az ügyeletes szolgálatot. Nem jókor jött a dolog, de ezzel most nem törődött. A görög szakács egy ötvenliteres üstben erős levest főzött, és gondoskodott róla, hogy mindig ugyanannyi és ugyanolyan

erős maradjon. A lányok igyekeztek a szakmában is helytállni, de emellett egymást váltva látogatták a családokat, és ilyenkor levest is vittek magukkal. Doki szinte állandó keresletnek örvendett. Dora az ő tanácsai szerint irányította a lányokat. És eközben a Mackós Lobogóban virágzott az ipar. A wurlitzer szakadatlanul harsogott. A halászflotta legénysége és a katonák hosszú sorokban várakoztak. És a lányok elvégezték, amit vártak tőlük, aztán fogták a leveses lábast, és elindultak a Ranselekhez, McCarthykhoz és Ferriákhoz. A hátsó kapun surrantak ki, és időnként megesett, hogy amíg az alvó gyermekek mellett üldögéltek, maguk is elaludtak a fáradtságtól. Még a munkához sem festették ki magukat. De nem is volt rá szükség. Dora azt mondogatta, hogy az aggok háza összes hölgyeit alkalmazni tudná. Ennél serényebb munka emberemlékezet óta nem folyt még a Mackós Lobogóban. Mindenki örült, amikor végre túl voltak rajta.

17

Doki – barátságos lénye és barátai ellenére – magányos, mondhatni befelé forduló ember volt. Valószínűleg Mack volt az első, aki ezt észrevette. Társaságban Doki mindig magányosnak látszott. Ha a laborban égett a villany, a függönyöket behúzták, s a nagy gramofon gregorián énekeket játszott, Mack ki-kitekintett a Palota Lebujból a laborra. Tudta, hogy Dokinál lány van, s mégis úgy érezte, valami nagy-nagy magányosság árad ki onnét. Doki, gyanította, még a szerelem édességének karjában is magányos. Doki éji bogár volt. Egész éjszaka égett nála a villany, és mégis mintha nappal is állandóan fenn lett volna. A laborból éjjel és nappal egyaránt áradtak a muzsika hatalmas hullámai. Néha, amikor már minden elsötétedett, és úgy látszott, hogy végre álom borul a házra, a laboratórium ablakaiból egyszerre kiözönlöttek a sixtusi kápolna kórusának gyémánt tisztaságú gyermekhangjai.

Doki a gyűjtést is kénytelen volt állandóan folytatni. A kedvező apály nyomában járta a partot. A tengeri sziklák és öblök voltak a raktárai. Tudta, mit hol talál, ha szüksége van rá. Árucikkeit külön rekeszekben őrizte, a kagylókat itt, a polipokat ott, a tömlősállatokat és a tengeriárvácskát megint más-más helyen. Tudta, hol találhatja meg őket, viszont nem mindig mehetett el értük, amikor éppen szüksége lett volna rájuk. Mert a Természet zár alatt tartotta Doki árucikkeit, és csak néha nyitotta fel a raktárakat. Dokinak nemcsak az árapály jellegzetességeit kellett ismernie, hanem azt is tudnia kellett, hogy egy bizonyos helyen mikor kedvező az apály. S ha ennek eljött az ideje, Doki kocsijába rakta gyűjtőszerszámait, az edényeket, üvegeket, lemezeket, konzerváló szereket, s kiment a tengerpartra, ahhoz a zátonyhoz vagy arra a sziklaperemre, ahol a kívánt állatok el voltak raktározva.

Ezúttal kis polipokra kapott megrendelést, és a legközelebbi hely, ahol megszerezhette őket, Los Angeles és San Diego között a La Jolla-i sziklás árterület volt. Ez oda-vissza ötszáz-ötszáz kilométeres autóutat jelentett, s ráadásul Dokinak pontosan az apály beálltára kellet odaérkeznie.

A polipcsemeték, homokba ágyazott sziklák között élnek. Miután félénkek és fiatalok, szívesen bújnak meg a tengerfenéken, ahol barlangokba, kis hasadékokba és iszapba rejtőzhetnek a zsákmányra éhes karmok és a hullá-

mok elől. De ugyanezeket a rejtekhelyeket milliószám lepik el a kagylók is. Doki a kapott poliprendelés teljesítésével egyidejűleg kiegészíthette kagylókészleteit is.

Az apály kezdetét csütörtök délután 5 óra 17 percre jelezték. Ha Doki szerda reggel elindul Montereyből, kényelmesen eléri a csütörtöki apályt. Szívesen vitt volna magával útitársat, de véletlenül összes ismerősének egyéb dolga akadt. Mack és a fiúk a Carmel-völgyben békákra vadásztak. Három fiatal hölgyismerőse, akiknek társaságában jól érezte volna magát, állásban volt, tehát a hét közepén nem mehetett el vele. Henri, a festő sem volt szabad, mert a Holman áruház ezúttal nem zászlórúd-ülőt, hanem zászlórúd-görkorcsolyázót fogadott fel. Az áruház tetején ágaskodó árbocrúdra egy kis kerek dobogót szereltek, és a görkorcsolyázó azon járt körbe-körbe. Már három nap, három éjjel korcsolyázott odafent. Új csúcsot akart felállítani a dobogó-görkorcsolyázásban. A korábbi csúcs 127 óra volt, s így még jó ideig ki kellett tartania. Henri az utca túlsó oldalán Red Williams benzinkútjánál táborozott le. Henrit a görkorcsolyázó határtalanul lenyűgözte. Azon töprengett, hogy *A zászlórúd-görkorcsolyázó alapvető álma* címmel hatalmas absztrakt festményt készít. Henri tehát nem távozhatott el a városból, amíg a görkorcsolyázó odafent volt. A zászlórúd-görkorcsolyázásnak, hangoztatta, olyan filozófiai vetületei vannak, amelyekkel ez idáig még senki sem foglalkozott. Henri egy széken üldögélt, hátát annak a kerítésnek támasztotta, amely Red Williams benzinkútjánál a férfi vécé ajtaját rejtegette. Le nem vette szemét a kísérteties görkorcsolyázó dobogóról, és így szó se lehetett arról, hogy Dokival La Jollába menjen. Dokinak viszont indulnia kellett, mert az apály nem várt.

Kora reggel összeszedte holmiját. Személyes cókmókját egy kis tarisznyába tette, egy másikba pedig műszereit és fecskendőit helyezte el. Miután becsomagolt, megfésülte, megnyesegette szakállát, meggyőződött róla, hogy ingzsebében vannak-e a ceruzái, hajtókáján lóg-e a nagyítóüveg. Aztán berakta a kocsi hátuljába a tálcákat, üvegeket, üveglapokat, konzerváló szereket, a gumicsizmáját meg a takaróját. A gyöngyragyogású hajnali percekben megállás nélkül dolgozott, elmosta a három nap alatt felgyűlt piszkos edényt, a szemetet kiöntötte a tengerpartra. Becsukta az ajtókat, de a kulcsot nem fordította rájuk. Kilenc órakor már úton volt.

Dokinak az utazás több időt vett igénybe, mint másoknak. Nem hajtott gyorsan, és igen gyakran megállt egy-egy húsos szendvicsre. Ahogy fölhaj-

tott a Világítótorony utcán, odaintett egy kutyának. A kutya hátrafordult, és Dokira mosolygott. Montereyben, mielőtt még nekivágott volna az útnak, megéhezett, és betért Herman bisztrójába szendvicsre és sörre. Amíg a szendvicset majszolta és a sört kortyolgatta, emlékezetében régi beszélgetések foszlányai merültek fel.

– Te túlzottan szereted a sört – mondta neki egyszer Blaisedell, a költő. – Le merném fogadni, hogy egy szép nap tejsör turmixot rendelsz.

Ez persze csak amolyan heccelődés volt, de Dokit azóta se hagyta nyugodni. Kíváncsi lett volna, milyen is lehet a tejsör turmix. A gondolatától is undorodott, de mégse tudta kiverni a fejéből. Ahányszor egy pohár sört ivott, mindig felrémlett. Vajon a tej megaludna? Meg kell-e cukrozni? Olyan volt ez, mint a fehér elefánt. Ha egyszer befészkelte magát az ember agyába, nem lehet tőle szabadulni. Doki végzett a szendviccsel, és fizetett. Szándékosan nem nézett a hátsó fal mentén felsorakoztatott csillogó turmixmasinákra. Ha az ember tejsör turmixot rendel, gondolta Doki, legalább ne abban a városban tegye, ahol ismerik. Másfelől ha egy szakállas ember olyan városban rendel tejsör turmixot, ahol nem ismerik, tán rendőrt hívnak. A szakállas embert amúgy is mindig némi gyanakvással méregetik. Ki merné bevallani, hogy azért visel szakállt, mert szereti? Az emberek nem bírják el az igazságot. Azt kell mondani, hogy sebhelyes az álla, azért nem tud borotválkozni. Egyszer, amikor még a chicagói egyetemen tanult, Doki szerelmi bánatában a kelleténél többet dolgozott. És ekkor felmerült benne a gondolat, hogy jót tenne egy hosszabb kirándulás. Fölkapta kis hátizsákját, és Indianán, Kentuckyn, Észak-Carolinán és Georgián keresztül egészen Floridáig elbandukolt. Útközben farmerekkel, hegyi- és mocsárlakókkal, halászokkal találkozott. És az emberek mindenütt megkérdezték tőle, miért járja gyalog az országot.

Doki, aki szerette az igazságot, megpróbálta elmagyarázni nekik. Azt mondta, ideges, és amellett szeretné megismerni az országot, magába szívni a föld illatát, csodálni fát, füvet, madarat, élvezni a falusi tájakat, s ezt másképp nem teheti, csak ha gyalog jár. De az emberek furcsállották, hogy megmondta az igazat. Gúnyolódtak vele, fejüket rázták, homlokukra mutogattak, vagy nevettek, mint akik tudják, hogy az egész csak hazugság, és ők nagyra becsülik a hazugot. De olyanok is akadtak, akik a lányukat vagy a malacukat féltették tőle, s azt mondták, hogy tűnjön el gyorsan, iparkodjék, s meg se álljon a következő városig, ha jót akar.

Így hát letett az igazmondásról. Ehelyett, ha kérdezték, azt válaszolta, hogy fogadásból járja az országot, száz dollár üti a markát, ha ő nyer. Erre aztán mindenki szívesen fogadta, és hitt neki. Ebédre hívták, szállást adtak, útravalóval látták el, szerencsét kívántak, és csuda remek fickónak tartották. Doki még mindig szerette az igazságot, de már rájött, hogy bizony nem mindenki rajong érte, s hogy az igazság igen veszélyes szeretővé válhatik.

Salinasban Doki nem állt meg egy szendvicsre. De megállt Gonzalesben, King Cityben és Paso Roblesban. Santa Mariában szendvicset és sört rendelt, sőt repetált, mert hosszú az út Santa Barbaráig. Santa Barbarában levest, fejes- és babsalátát, rostélyost és krumplipürét, ananásztortát és rokfortot evett, egy csésze kávét ivott, majd benzint vett fel, és a vécét is fölkereste. Mialatt a szervizben ellenőrizték, nem fogyott-e ki az olaja, rendben vannak-e az abroncsok, Doki megmosta az arcát, megfésülte szakállát, s mire visszatért kocsijához, egy egész sereg reménybeli autóstopos várakozott rá.

– Délnek tart, miszter?

Doki sokat járta az országutakat. Ismerte már a dörgést. Az ember legyen óvatos, hogy kit vesz fel a kocsijába. Legjobb, ha tapasztalt autóstopost választ, mert az ilyen rögtön hallgatásba merül. A kezdők viszont úgy akarják meghálálni az ingyen fuvart, hogy érdekesnek tüntetik fel magukat. Doki már összeakadt egy-kettővel, aki lyukat beszélt a hasába. És ha az ember már eldöntötte magában, hogy a jelentkezők közül melyiket választja, jó, ha elővigyázatosságból azt mondja, nem megy messzire. Mert ha később mégis elege lenne útitársából, gyorsabban megszabadulhat tőle. Másrészt az is előfordulhat, hogy az ember szerencsés, és olyat választ ki, akivel nagyon is érdemes megismerkedni. Doki gyors pillantással szemrevételezte a sort, és egy kék ruhás, vékony képű, ügynökforma embert választott ki útitársul. Szája körül mély barázdák húzódtak, sötét, töprengő szeme volt.

– Délnek tart, miszter? – kérdezte a kiválasztott, és enyhe undorral nézett Dokira.

– Igen – mondta Doki –, egy darabig.

– Elvinne magával?

– Szálljon be! – válaszolta Doki.

Venturába nem sokkal a kiadós ebéd után futottak be, és így Doki csak egy pohár sörre állt meg. Az autóstopos odáig ki se nyitotta a száját. Doki egy út menti kocsmánál lefékezte kocsiját.

– Megiszik egy pohár sört?

– Nem – felelte az autóstopos. – És azt se hallgathatom el, hogy nem a legjobb ötlet, ittasan kocsit vezetni. Hogy önnön életével mit csinál, az nem az én dolgom, de jelen esetben automobillal van, az pedig részeg vezető kezében gyilkos fegyver lehet.

Az első szavakat Doki kissé meghökkenve hallgatta.

– Szálljon ki a kocsiból – mondta csöndesen.

– Mi?

– Ha nem száll ki a kocsiból, amíg tízet számolok – mondta Doki –, orrba vágom. Egy... kettő... három...

Az ember a kilincs körül motozott, majd gyorsan kihátrált a kocsiból. De amikor végre kint volt, üvöltve támadt Dokira:

– Rendőrt hívok! Lecsukatom magát!

Doki kinyitotta a szerelvényfal fiókját, és elővett egy franciakulcsot. Vendége látta a mozdulatát, és sietősen odábbállt.

Doki haragosan lépett a kocsma pultjához.

A pincérnő, egy szőke szépség, csak épp egy árnyalatnyi golyvával, mosolyogva fordult hozzá:

– Mivel szolgálhatok?

– Tejsör turmixot kérek.

– Mi-it?

Most már benne volt, hát ott egye a fene. Jobb minél előbb túlesni rajta.

– Viccel? – kérdezte a szőke.

Doki tudta, hogy sajnos, nem adhat magyarázatot, nem mondhatja meg az igazat.

– Hólyagbántalmaim vannak – mondta. – Az orvosok ezt bipalychaetsonectomiának hívják. Tejsör turmixot kell innom, orvosi előírásra.

A szőke szépség bátorítóan mosolygott.

– Ó! – mondta huncutkásan. – Azt hittem, viccel. Mondja meg, hogy csináljam. Nem tudtam, hogy beteg.

– Nagyon beteg vagyok – felelte Doki –, és azt hiszem, hamarosan még betegebb leszek. Vegyen egy kis tejet, és öntsön hozzá egy fél üveg sört. A másik felét adja ide pohárban. Cukrot ne tegyen a tejhez.

Amikor a lány odaadta az italt, Doki kényszeredetten kóstolgatta. Végeredményben nem is olyan rossz, pont olyan íze volt, mintha állott sörhöz tejet kevernek.

– Rémesen hangzik – mondta a szöszke.

– Nem olyan rémes, ha már megszokta az ember – mondta Doki. – Én már tizenhét éve ezt iszom.

18

Doki lassan hajtott. Már késő délután volt, amikor megállt Venturában, olyan késő, hogy Carpenteriába érve csak egy sajtos szendvicset evett és a vécére ment ki. Egyébként is Los Angelesben alaposan be akart vacsorázni, s már sötétedett, mire odaért. Áthajtott a városon, és egy nagy Csibecsárdánál állt meg, amelyet már korábbról ismert. Itt sült csirkét evett kapros burgonyával, utána meleg mézespiskótát, ananásztortát és rokfortot. Termoszát megtölttette kávéval, hat sonkásszendvicset készíttetett, és két liter sört vett a reggelihez.

Éjjel nem olyan érdekes az utazás. Kutyát nem látott, fényszórója csak az országutat világította meg. Doki gyorsított, hogy most már minél hamarabb célhoz érjen. Két óra tájban érkezett meg La Jollába. A városon át a sziklához hajtott, amely alatt a zátonyos árterület feküdt. Ott megállította a kocsit, megevett egy szendvicset, ivott rá egy kis sört, aztán eloltotta a lámpát, és az ülésen összekuporodva elaludt.

Vekkerre nem volt szüksége. Olyan régóta folytatta már ezt a mesterséget, hogy álmában is megérezte az árapály váltakozásait. Hajnalban fölébredt, s a szélvédőn át kipillantva látta, hogy a víz már visszavonulóban van a sziklás homokpadról. Ivott egy-két korty forró kávét, megevett három szendvicset, és utána felhajtott egy liter sört.

Az apály szinte észrevétlenül áll be. Sziklák bukkannak ki a víz alól, mintha ágaskodnának, az óceán meg visszavonul, kis tavacskákat, nedves gizgazt, mohát és szivacsot, csupa irizáló, barna, kék meg vörös növényt hagy maga után. A tavak fenekén ott marad a tenger már-már hihetetlen üledéke: törött, lepattogzott kagylók, csontvázdarabkák, rákollók; mintha a tengerfenék egyetlen fantasztikus temető volna, amelyen elevenek futkároznak, tolongnak.

Doki fölhúzta gumicsizmáját, és aprólékos gonddal fejére igazította kapucniját. Aztán fogta a vödröket, az edényeket, az emelőrudat, a szendvicseket az egyik, a termoszt a másik zsebébe tette, és a szikla oldalán lereszkedett a homokpadra. Munka közben lépésről lépésre haladt végig rajta a visszahúzódó tenger nyomában. Emelőrúdjával megforgatta a köveket, olykor-olykor villámgyorsan lenyúlt az állóvízbe, és kiemelt onnét egy ha-

ragos, vonagló polipot, amely dühében elvörösödött, tintát köpködött a kezére. Doki a zsákmányt a többi közé dobta, a tengervízzel töltött üvegbe, ahol az újonnan jött mérgében rendszerint bajtársaira támadt.

Doki aznap szerencsével járt. Huszonkét kis polipot szedett össze, és sok-sok száz kagylót is tett a favödrébe. A visszahúzódó tenger nyomában járt, s közben reggel lett, felkelt a nap. A homokpad kétszáz méterre nyúlt ki, és a végében, mielőtt a mély vízbe hanyatlott volna, gazzal fedett, súlyos sziklák sorakoztak. Doki egészen a torlasz széléig haladt előre. Amit akart, nagyjából már együtt volt, a hátralevő időben kövek alá kukucskált, előrehajolt, csillogó mozaikból kirakott tavacskákba, rohanó, bugyborékoló életükbe bámult. És végül eljutott a külső torlaszig, ahonnét hosszú, bőrszerű, barna algák csüngtek le a vízbe. A sziklákat vörös tengericsillagok lepték el, a torlaszon föl-le csapkodott a tenger, várt, hogy újra betörhessen. A torlasz két mohos sziklája közt a víz alatt hirtelen valami fehér villant, s aztán újból eltakarta a lebegő gizgaz. Doki leereszkedett a csúszós sziklákon, jól megkapaszkodott, majd óvatosan lenyúlt, széthajtotta az algákat. Egy pillanatra szinte megdermedt. Egy lányarc nézett föl rá, fekete hajú, csinos, sápadt lány. Nyitott szeme tiszta fényben csillogott, arca üde volt, haja lágyan lebegett feje körül. Teste, amely a hasadékok közé szorult, rejtve maradt. Ajkai kissé szétnyíltak, kivillant a foga, s az arcáról nyugalom és béke tükröződött, semmi más. Közvetlenül a víztükör alatt feküdt, és a tiszta víz csodálatosan széppé varázsolta. Doki úgy érezte, már hosszú-hosszú percek óta bámulja, és az arc mélyen beleégeti magát emlékezetébe.

Most nagyon lassan fölemelte kezét, mire a lebegő barna gizgaz újra eltakarta az arcot. Doki szíve vadul dobogott, torka elszorult. Fölvette vödrét, edényeit, az emelőrudat és a síkos sziklán fölkapaszkodva lassan visszaindult az öböl felé.

És a lány arca mindenütt előtte járt. Doki leült az öböl partján, a durva, száraz homokba, és felhúzta a cipőjét. Az edényben összezsúfolva tolongtak a kis polipok, iparkodtak minél messzebbre húzódni társaiktól. Doki fülét muzsika hangjai ütötték meg, magas, vékony, áthatóan édes fuvolaszó, amely hullámverésként dübörgő fafúvós kísérettel soha-soha nem hallott dallamot dúdolt. A fuvolaszó érzékelhetetlen magasságokba szökkent föl, de még ott is dúdolta valószínűtlenül édes dallamát. Doki karja lúdbőrös lett tőle. Megborzongott, szemét, mintha valami csodálatos szépség gyújtópontjába tekintett volna, elöntötték a könnyek. A lány szeme szürke volt, és tisz-

ta, fekete haja lágyan lebegett, lengedezett arca fölött. A kép örök időkre bevésődött emlékezetébe. Doki a homokban üldögélt, miközben a tenger első kis köpködő hullámai már átcsaptak a zátonyon, a dagály közeledtét jelezve. A muzsikát hallgatva üldögélt, mialatt a tenger lopakodva újból elárasztotta a sziklás homokpadot. A zene ritmusát dobolta, agyában egyre dúdolt a hátborzongató fuvolaszó. Igen, a szeme szürke volt, ajkai kis mosolyra nyíltak, vagy mintha az elragadtatástól levegő után kapkodtak volna.

Szinte álomból verte föl egy hang. Egy ember állt előtte.

– Halászni volt?

– Nem. Gyűjtögettem.

– Hát ezek micsodák?

– Polipcsemeték.

– Ne mondja?! Nem is tudtam, hogy errefelé is találni. Pedig amióta megszülettem, itt élek.

– Csak keresni kell – vetette oda Doki közömbösen.

– Hallja, maga rosszul van? – kérdezte az ember. – Olyan sápadt, mintha beteg volna.

A fuvolaszó megint egyre feljebb emelkedett, alatta cselló pengett, s közben a tenger mind közelebb és közelebb lopakodott a parthoz. Doki elkergette a muzsikát, a lányarcot, kiűzte testéből a dermesztő hűvösséget.

– Rendőrőrszoba van itt a közelben? – kérdezte.

– Csak a városban. Mért, mi a baj?

– Egy holttest fekszik ott kint a homokpadon.

– Merre?

– Itt mindjárt, két szikla közé szorulva. Egy lány.

– Ne mondja! – szólt az ember. – Hulláért jutalom jár. Nem tudom, mennyi.

Doki fölállt, és összeszedte holmiját.

– Bejelentené? – kérdezte. – Én nem érzem jól magam.

– Beijedt tőle, igaz? Olyan csúnya? Már rothad vagy beleettek a halak?

Doki elfordult.

– Vegye fel a jutalmat – mondta. – Nekem nem kell. – A kocsi felé indult. Agyában már csak egészen elmosódottan dúdolt a fuvolaszó.

19

A Holman áruháznak talán egyetlen reklámhadjárata se talált még olyan kedvező visszhangra, mint a zászlórúd-görkorcsolyázó felléptetése. A bajnokjelölt nap nap után odafent keringett kis kerek dobogóján, éjszakánként is ott lehetett látni az égboltra rajzolódó sötét alakját, s így mindenki tudtalátta, hogy egyetlen percre sem jön le. Viszont az is köztudomású volt, hogy éjjel a dobogó középpontján át egy acélrudat tolnak fel hozzá, és ahhoz szíjazza magát. De le nem ült, s az acélrudat senki sem vette rossz néven. Jamesburgból, sőt Grimes Pointig a tengerpart minden részéből jöttek emberek, hogy megbámulják. Salinasból tömegesen érkeztek, és a város Tanyasi Szövetkezete a görkorcsolyázónak mindjárt ajánlatot is tett egy újabb föllépésre, amikor kísérletet tehet saját rekordja megdöntésére, hogy az új világcsúcs dicsősége Salinas nevéhez fűződjék. Miután viszonylag kevés zászlórúd-görkorcsolyázó akad, s az itteni valamennyi közül messze kimagaslott, egy esztendeje csak saját rekordjait döntögette.

Holmanék elragadtatással figyelték a vállalkozás sikerét. Fehéráru-, maradékáru-, alumínium- és edényáru-kiárusítást tartottak, valamennyit egy időben. Az utcán hatalmas tömeg gyűlt össze, s a dobogón keringő magányos embert bámulta.

A második napon a görkorcsolyázó leüzent, hogy valaki légpuskával lődöz rá. Az áruház propagandaosztályának tagjai összedugták a fejüket, meghánytak-vetettek minden lehetőséget, és végül megállapították, ki a támadó. Az öreg Merrivale doktor volt, aki irodája függönye mögül lődözött légpuskájával. Nem jelentették föl, s viszonzásul a doktor megígérte, hogy abbahagyja a szórakozást. Merrivale doktor a szabadkőműves-páholy egyik kimagasló egyénisége volt.

Henri, a festő nem mozdult benzinkút melletti székéből. Az ügy összes lehetséges filozófiai vetületét megvizsgálta, és arra az elhatározásra jutott, hogy odahaza fölállít egy dobogót, és maga is megpróbálja a görkorcsolyázást. A városban mindenki többé vagy kevésbé a görkorcsolyázó hatása alá került. A messzebb eső boltokban a forgalom megcsappant, a Holman áruház környékén viszont megnövekedett. Mack és a fiúk is elmentek, hogy

megnézzék a bajnokot, de csak egy pillantást vetettek rá, és máris visszatértek a Palotába. Nem sok értelmét látták az egésznek.

A Holman áruház kirakatában egy dupla ágyat állítottak föl. Az volt a szándékuk vele, hogy ha a görkorcsolyázó megdöntötte a világcsúcsot, a kirakatban alussza ki magát, anélkül, hogy lecsatolná a korcsolyát. A derékalj márkáját az ágy végébe akasztva egy kis névjegy hirdette.

Szóval az egész város nagy érdeklődéssel kísérte a sporteseményt, sokat vitatkoztak róla, de a legérdekesebb kérdést, amely pedig mindenkit izgatott, senki se hozta szóba. Egyetlen célzás sem hangzott el, és mégis mindenkinek ez motoszkált a fejében. Ezen töprengett Mrs. Trolat, ahogy egy zacskó vajas zsemlével kilépett a péküzletből. Ezen tépelődött Mr. Hall, a férfidivatáru kereskedő. A három Willoughby lány, akárhányszor erre gondolt, menten elkuncogta magát. De senki se vette magának a bátorságot, hogy nyíltan előálljon vele.

Richard Frostot, ezt a túlfeszített idegzetű, ragyogó képességű fiatalembert mindenki másnál jobban izgatta a probléma. A szó szoros értelmében üldözte. Szerda este nyugtalanság költözött a szívébe, csütörtök este már nem találta a helyét. Pénteken leitta magát, és összeveszett a feleségével. Az asszony egy ideig sírdogált, aztán úgy tett, mintha aludna. Hallotta, hogy Richard kikel az ágyból, és bemegy a konyhába, hogy még egy pohárral fölhajtson. Aztán azt is hallotta, hogy csendben felöltözik, és elmegy hazulról. Erre még egy sort sírdogált. Már nagyon késő volt. Mrs. Frost egy pillanatig sem kételkedett benne, hogy férje a Mackós Lobogóba ment.

Richard a fenyőerdőn át határozott léptekkel lement a dombról, egészen a Világítótorony utcáig. Ott balra fordult, és a Holman áruház felé tartott. Egy üveget vitt a zsebében, és mielőtt az áruház elé ért volna, még egyet húzott belőle. Az utcai lámpák már csak pislákoltak. A város kihalt volt. Egy teremtett lélek se járt az utcán. Richard megállt az úttest közepén, és fölnézett.

A magas árbocrúd tetején épp hogy ki lehetett venni a görkorcsolyázó magányos alakját. Még egyet kortyintott az üvegből. Aztán tölcsért formált a tenyeréből, és rekedten felkiabált:

– Hé! – Semmi válasz. – Hé! – kiáltotta most már hangosabban, és gyorsan körülnézett, nem jönnek-e elő a zsaruk a bank melletti őrhelyükről.

Egyenest az égből érkezett a mogorva felelet:

– Mi kell?

Richard újból tölcsért formált a tenyeréből.

– Hogy... hogy megy maga ott vécére?

– Van itt fönt egy edényem – válaszolta a hang.

Richard megfordult, és ugyanazon az úton, amerre jött, elindult hazafelé. Végigment a Világítótorony utcán, átvágott a fenyőerdőn, és bement a házába. Vetkőzés közben észrevette, hogy az asszony ébren van. Alvás közben ugyanis kicsit nyáladzni szokott. Richard bebújt az ágyba, s az asszony helyet csinált neki.

– Van odafönt egy edénye – mondta Richard.

20

Kora délelőtt az ócska Ford diadalmasan begördült a Konzervgyár utcába, átdöccent a kanálison, és a gizgaz között benyikorgott a szatócsbolt mögötti állomáshelyére. A fiúk föltámasztották az elülső kerekeket, üvegbe öntötték a maradék benzint, aztán fogták a békákat, és fáradtan hazaballagtak a Palota Lebujba. Ezt követően Mack hivatalos látogatásra indult Li Csonghoz, a fiúk pedig begyújtottak a nagy kályhába. Mack méltósággal köszönetet mondott Li Csongnak a kocsiért. Beszámolt a sikeres kirándulásról, elmondta, hogy sok száz békát fogtak. Li szemérmesen mosolygott, és várta az elkerülhetetlen erőpróbát.

– Csuda passzban vagyunk! – lelkendezett Mack. – Doki öt centet ad a békák darabjáért, és hoztunk vagy ezret.

Li bólintott. A szabványos ár. Közismert dolog.

– Doki nincs itthon – folytatta Mack. – Úristen, kibújik a bőréből örömében, ha meglátja ezt a sok békát.

Li megint csak bólintott. Tudta, hogy Doki nincs itthon, és azt is tudta, mire megy ki a beszélgetés.

– Egyébként mondd csak – szólt Mack, mint akinek most jutott az eszébe –, pillanatnyilag egy kicsit pénzszűkében vagyunk... – Hangjából félreérthetetlenül kicsendült, hogy az ilyesmi náluk egészen kivételes eset.

– Nincs whisky – mondta Li Csong széles mosollyal.

Mack fölháborodott.

– Kell is nekünk a te whiskyd! Olyan whiskynk van, amilyet te életedben még nem ittál. És annyi, hogy majd kicsordul az üvegből. Különben – folytatta – én meg a fiúk örülnénk, ha átugranál hozzánk egy kis piára. A fiúk a lelkemre kötötték, hogy szóljak neked.

Li akarata ellenére boldogan elmosolyodott. Nem hívnák, ha nem volna whiskyjük.

– De hadd mondjam meg nyíltan – mondta Mack –, hogy én meg a fiúk kicsit szűkében vagyunk a dohánynak, és megéheztünk. Tudod, mi a béka ára? Húsz darab egy dollár. Mármost Doki nincs itthon, mi pedig megéheztünk. De támadt egy gondolatunk. Nem akarjuk, hogy veszíts az üzleten,

adunk neked huszonöt békát egy dollárért. Öt békát keresel rajta, és se te, se mi nem járunk rosszul.

– Nem – felelte Li. – Nincs dohány.

– Fenét nincs, Li – mondta Mack. – Hisz csak valami harapnivaló kellene. Megmondom, mi a helyzet. Egy kis murit akarunk Dokinak csapni, ha visszajön. Pia van bőven, de kellene egypár szelet hús meg más efféle is. Doki olyan rendes tag. Mikor a feleségednek fájt a foga, ki adott rá orvosságot? Nem Doki?

Li benn volt a csőben. Hálával tartozott Dokinak, mélységes hálával. Viszont az már kissé nehezen ment a fejébe, Doki iránti hálája miért kötelezné arra, hogy Macknek hitelezzen.

– Nem jelzáloghitelt akarunk felvenni a békákra – folytatta Mack. – Ténylegesen leolvasunk a kezedbe huszonöt békát minden dollár értékű harapnivalóért. És ráadásul a murira is meghívunk.

Li orra úgy szaglászta körül az ajánlatot, akár az egér a sajtot. Nem talált benne semmi hibát. Az üzlet jogilag kifogástalannak látszott. A békák, tekintve, hogy Dokiról volt szó, valóban készpénzt értek, az áruk szabott ár, s Li kettős hasznot remélhetett az üzletből. Egyrészt itt volt az ötbékás árrés, másrészt pedig a normális bolti haszonkulcs. Az egész azon múlt, csakugyan megvannak-e a békák.

– Gyele nézni békát – mondta végül Li.

A Palota előtt ittak egy-két korty whiskyt, megszemlélték a nedves békászsákokat, aztán megkötötték az üzletet. Li azonban fenntartotta magának a jogot, hogy döglött békát nem vesz át. Mack kiszámolt egy kannába ötven békát, és Li Csonggal együtt visszament a boltba. Ott aztán két dollár értékben szalonnát, tojást és kenyeret vásárolt.

Li – remélve, hogy élénk forgalom lesz békában – az élelmiszerosztályon egy nagy ládát helyezett el. Ebbe öntötte bele az ötven békát. Sőt nedves vászonzsákot is borított rájuk, hogy gondozottjainak ne legyen semmi okuk panaszra.

És a forgalom valóban élénk volt. Csakhamar besétált a boltba Eddie, két békáért Bili Durham dohányt vásárolt. Nem sokkal később Jones felháborodva vette tudomásul, hogy a Coca-Cola árfolyama egy békáról kettőre szökött. És az elkeseredés még csak fokozódott, mert ahogy előrehaladt a nap, az árak folyton emelkedtek. Például a karajé. A legkitűnőbb minőségű karaj kilójának sem lett volna szabad húsz békánál többe kerülnie, de Li hu-

szonkettő és félért árusította. Az őszibarackkonzerv ára egyenesen az égig szökött, a másodosztályú nyolc békába került. Li azonban markában tartotta vevőit. Mert semmi kétsége sem volt afelől, hogy a Bőség vagy a Holman áruház nem fogadná el ezt az új pénzegységet. Ha tehát a fiúk karajt akarnak enni, fizessék meg Li árait. A felháborodás akkor érte el tetőpontját, midőn Hazel, aki már régóta vágyott egy pár sárga selyem karszalagra, azt a választ kapta, hogy ha nem fizet harmincöt békát, mehet máshová. A kapzsiság mérge már megfertőzte az eredetileg oly ártatlan és dicséretre méltó kereskedelmi megállapodást. Az elkeseredés nőttön-nőtt. De nőttön-nőtt a Li ládájában lapuló békák száma is.

Mack és a fiúk szívébe azonban a kalmárkeserűség nem tudott mély gyökeret ereszteni, hiszen nem voltak kalmárlelkek. Örömeiket nem eladott javakkal, énjüket nem bankbetéttel méricskélték, s vonzalmaikat sem azzal, hogy mibe kerülnek. Bár egy kicsit bosszantotta őket, hogy Li az ő nyakukon hág vagy inkább szökken fel a jólét csúcsaira, viszont az ő gyomrukban egy finom korty whiskyre két dollár értékű szalonnás rántotta került, a reggelit pedig újabb korty finom whiskyvel öntözték meg. Mi több, saját otthonukban, a saját székükben üldögéltek, s onnét figyelték Kedvest, hogyan tanul szardíniás dobozból tejet inni. Kedves igen boldogan élt közöttük, s hasonló boldog jövőnek nézett elébe, mert a férfiak öt főből álló bandájában a kutyaidomítást illetően öt különböző elmélet uralkodott, és ezek az elméletek oly szöges ellentétben álltak egymással, hogy Kedves semmiféle oktatásban nem részesült. Kezdettől fogva korán érett szukának bizonyult. Mindig annak a férfinak az ágyán aludt, aki utoljára vesztegette meg. A fiúk még loptak is a kedvéért. És egymástól csalogatták el. Időnként mind az öten egyetértettek abban, hogy ez nem mehet így tovább, Kedvest meg kell regulázni, de a módszer feletti vitában a szándék minduntalan elkallódott. A fiúk odavoltak a kutyáért, a padlón keletkezett kis tócsák egyenesen elbűvölték őket. Ismerőseiket halálra untatták Kedves méltatásával, s a szeretett lényt talán agyon is etették volna, ha annak véletlenül nincs több esze, mint nekik.

Jones az ingaóra aljában vetett ágyat Kedvesnek, de a kutyuska sosem aludt ott. Hol az egyik, hol a másik férfi ágyába bújt, amelyikhez pillanatnyi szeszélye éppen hajtotta. Elrágta a takarókat, elszakította a matracokat, kiszórta a tollat a vánkosokból. Gazdáival kokettált, kijátszotta az egyiket a másik ellen. A fiúk meg csak csodálták. Mack különféle trükkökre akarta

megtanítani, hogy aztán a cirkuszban mutogassa, de még odáig se jutott vele, hogy szobatiszta legyen.

Akkor délután tehát a fiúk békésen üldögéltek, cigarettáztak, emésztettek, latolgatták ezt-azt, s időnként egy jót húztak a korsóból. És minden alkalommal figyelmeztették egymást, hogy nem szabad túlságosan sokat inniuk, hiszen az italt Dokinak szánták. Erről egy percre sem szabad megfeledkezniük.

– Mit gondolsz, mikor ér haza? – kérdezte Eddie.

– Rendszerint nyolc-kilenc óra szokott lenni, mire megjön – felelte Mack. – Itt az ideje, hogy eldöntsük, mikor legyen a muri. Azt hiszem, legjobb, ha ma tartjuk.

– Úgy is van – helyeseltek a többiek.

– Nem lesz nagyon fáradt? – kérdezte Hazel. – Hosszú út van mögötte.

– Affenét! – szólt Jones. – Egy jó kis murinál nincs jobb pihenés. Velem előfordult, hogy olyan kutya fáradt voltam, a lábam is alig bírtam emelni, aztán elmentem egy murira, és mindjárt klasszul éreztem magam.

– Alaposan meg kell hánynunk-vetnünk a dolgot – mondta Mack. – Hol csapjuk a murit? Itt nálunk?

– Doki szereti azt a muzsikát. Ha vendégség van nála, mindig járatja a gramofonját. Talán szívesebben venné, ha nála rendeznénk.

– Mondasz valamit – jegyezte meg Mack. – De szerintem ennek meglepetésnek kell lennie. Viszont hogy lesz belőle muri, ha egyszerűen csak átmegyünk, és viszünk egy üveg whiskyt?

– Mi volna, ha földíszítenénk a labort? – vetette föl az ötletet Hughie. – Mintha, mondjuk, nemzeti ünnep vagy karácsony volna?

Mack a messzeségbe révedt, ajkai szétnyíltak. Már látta is az egészet.

– Hughie – mondta –, azt hiszem, fején találtad a szöget. Sose gondoltam volna rólad, de most, szavamra, telibe találtál. – Hangja bársonyosan csengett, szeme a jövőbe kémlelt. – Szinte látom magam előtt. Doki hazajön. Fáradt. Megáll a kocsijával a kapu előtt. Az egész ház csupa fény. Azt hiszi, betörők járnak nála. Felmegy a lépcsőn, és lám, a lakás oltári klasszul föl van díszítve. Mindenfelé krepp-papír, girland meg egy óriási torta. Jesszusom, akkor már egyből tudná, hogy muri készül. És nem is akármilyen piti, egérszaros muri. Mi meg elbújunk, hogy az első pillanatban ne is sejtse, kik rendezik. Aztán ordibálva előugrunk. Szinte látom az arcát. Istenemre, Hughie, nem is tudom, hogy jöttél rá ilyen halálos ötletre.

Hughie elpirult. Az ő elképzelései ennél jóval maradibbak voltak, valójában a La Idában rendezett újévi mulatság tapasztalatain alapultak, de ha már így állt a dolog, hajlandó volt vállalni az apaságot.

– Csak úgy gondoltam, hogy így volna klassz – szerénykedett.

– Mi az, hogy klassz? Csuda klassz! – mondta Mack. – És hadd tegyem hozzá, hogy ha az első meglepetésen túl leszünk, meg is fogom mondani Dokinak, kinek az ötlete volt.

Hátradőltek székükön, és töprengésbe merültek. Képzeletükben a feldíszített laboratórium a Del Monte hotel báltermévé alakult át. Fölhajtottak még egy-két pohár whiskyt, csak hogy jobban beleéljék magukat a tervezgetésbe.

Li Csong boltja különleges áruraktárral büszkélkedett. Példának okáért a legtöbb bolt sárga-fekete csíkos krepp-papírt, fekete papírmacskát, álarcot és papírmasé tököt októberben szerez be. Mindenszentek előtt igen élénk a kereslet az ilyesmi iránt, utána azonban az efféle cikkek általában eltűnnek. Vagy eladják, vagy kidobják, de akárhogy is van, júniusban ilyesmit sehol se kap az ember. Ugyanez áll a július negyediki dekorációra, a zászlókra, drapériákra, tűzkígyókra. Hol látni ilyet januárban? Sehol. Ki tudja, hová tűnnek? De Li Csongnál nem ez volt a helyzet. Az ő boltjában novemberben is kapni lehetett farsangi maskarát s augusztusban májusfát. A raktárán található tűzijátékokat még 1920-ban szerezte be. Megfejthetetlen rejtély, hogy ebben a nem éppen tágas boltban hol talált helyet ekkora árukészletnek. Akadt ott olyan korból származó fürdőruha, amikor még hosszú szoknya, fekete harisnya és tarka fejkendő volt a divat. Biciklicsíptetőt, csipkeszövőt, mádzsong-készletet is tartott raktáron. „Emlékezz Maine-re!” feliratú jelvényeket, „Dicső katonáink!” hímzésű zászlócskákat őrizgetett, meg emléktárgyakat: kis ékszertornyocskákat az 1915-ös Panamai Világkiállítás idejéből. És amellett Li Csong módszerei még egy fontos szempontból különböztek az ortodox üzleti módszerektől. Soha nem tartott kiárusítást, maradékvásárt, sose volt nála árleszállítás. Ami 1912-ben harminc centbe került, azt ma is annyiért adta, bár egyesek szerint a molyok és egerek némileg már csökkentették az áru értékét. De ez a kérdés Li Csongnál szóba se kerülhetett. Ha valaki egy laboratóriumot általános és nem idényszerű formák között óhajtott földíszíteni, nemzetközi zászlóünnepélybe ojtott orgia színhatásaira törekedett, a kellékekért Li Csonghoz kellett fordulnia.

Ezzel Mack és a fiúk is tisztában voltak.

– Csakhogy – mondta Mack – hol kapunk egy nagy tortát? Li Csong csupán aprósüteményt árul.

Hughie korábbi sikerén felbuzdulva, most újabb ötlettel állt elő:

– Eddie süthetne egyet – javasolta. – Hisz egy darabig szakácskodott a San Carlosban.

A javaslatot követő spontán lelkesedés hatására Eddie kénytelen volt bevallani, hogy még soha életében nem sütött tortát.

Mack érzelmi okokra hivatkozva nem adott helyt az ellenvetésnek.

– Annál jobban örül majd a Doki – érvelt. – Nem valami nyavalyás, ócska, bolti tortát kap. Szívünk-lelkünk benne lesz.

Ahogy apadt a délután és a whisky, a lelkesedés mind nagyobb hullámokat vetett. Egyre-másra keresték fel Li Csong boltját. Az egyik békászsák már kiürült, Li ládája viszont zsúfolásig megtelt. Hat órára a whisky elfogyott, s a fiúk most negyedliterenként hozták az Ócska Teniszcipőt, adagját tizenöt békáért. Ezzel szemben a Palota Lebuj padlóján halomban állt a dekorációs anyag, sok kilométer hosszúságban a népszerű vagy a divatból már rég kiment ünnepi alkalmakkor használt krepp-papír.

Eddie, akár a kotlóstyúk vigyázta a tűzhelyet. Lavórban sütötte a tortát. A biztos sikert a margaringyár garantálta. Csakhogy a torta kezdettől fogva furcsán viselkedett. Mire megkelt, úgy vonaglott és lihegett, mintha száz és száz féreg izgett-mozgott volna a belsejében. A sütőben pedig akkora dudor támadt rajta, mint egy futball-labda, s ez a dudor mind feszesebbé, mind fényesebbé vált, s a végén hirtelen felszisszent, és összerogyott. Olyan tölcsér támadt a nyomában, hogy Eddie újabb adag tésztát készített, és azzal tömködte be. De erre a torta igen-igen furcsán reagált, mert amíg az alja égett, és fekete füstöt eregetett, addig a teteje kis robbanások közepette ragacsosan fel-le hullámzott.

És amikor Eddie végre kivette a sütőből, hogy hűljön, olyan volt, mint egy vulkanikus csatateret ábrázoló Bel Geddes-miniatűr.[7]

Ezt a tortát egyébként nem kísérte sok szerencse. Mert mialatt a fiúk a laboratóriumot díszítgették, Kedves, amennyit csak bírt, megevett belőle, aztán kihányta, s végül belefeküdt a még meleg tésztába, és elaludt.

Mack és a fiúk pedig fogták a krepp-papírt, az álarcokat, a seprűnyeleket és papírtököket, a vörös, fehér meg kék drapériákat, s a telken meg az utcán

át a laboratóriumba vonultak. Az utolsó maradék békáért egy liter Ócska Teniszcipőt és tíz liter 49 centes bort vásároltak.

– Doki imádja a bort – vélekedett Mack. – Tán még a whiskynél is jobban szereti.

Doki sose zárta be a labort. Abból az elgondolásból indult ki, hogy aki be akar törni, úgyis könnyűszerrel betörhet, hogy az emberek alapjában véve becsületesek, s végül: hogy a laborban úgy sincs olyasmi, amit egy átlagember el akarna lopni. Doki értékei a könyvek és lemezek, orvosi műszerek és nagyítóüvegek meg más hasonló tárgyak voltak, ezekre pedig józan gyakorló betörő még egy pillantást se veszteget. Elmélete, ami a betörőket, besurranó tolvajokat és kleptomániásokat illeti, helyesnek bizonyult, de barátaira vonatkoztatva teljesen csődöt mondott. Könyveit gyakran „kikölcsönözték”. Soha egyetlen babkonzerv sem élte túl távollétét, s nemegyszer előfordult, hogy ha későn tért háza, vendéget talált az ágyában.

A fiúk az előszobában halomba rakták a dekorációs anyagot, de ekkor Mack megállította őket.

– Mi okozza majd Dokinak a legnagyobb örömet? – kérdezte.

– A muri! – felelte Hazel.

– Nem – mondta Mack.

– A dekoráció? – tudakolta Hughie, mert ezért ő érzett felelősséget.

– Nem – válaszolta Mack. – A békák! Ezektől lesz a legboldogabb. Csakhogy mire hazaérkezik, Li Csong esetleg már bezár, és akkor holnap reggelig nem is láthatja a békáit. Nem, gyermekeim! – kiáltotta Mack. – A békáknak itt a helyük, a szoba kellős közepén, zászlóval letakarva, és fölöttük egy tábla: „Isten hozott, Doki!”

A Li Csong elé járuló küldöttség sziklaszilárd ellenállásba ütközött. A kínai gyanakvó agyában egymást váltották a különféle eshetőségek. De megmagyarázták neki, hogy ő is ott lesz a murin, felügyelhet a vagyonára, tulajdonjogát senki se vonja kétségbe. Mack írást adott, amelyben a békákat Lire ruházta át, ha netán valaki ezt a kérdést feszegetni próbálná.

Amikor Li Csong ellenállása némileg meggyengült, a ládát átcipelték a laborba, letakarták egy vörös-fehér-kék lobogóval, jóddal rárajzolták egy kartonlapra az üdvözlő szavakat, aztán nekiláttak a labor földíszítésének. Addig a whiskyt már mind megitták és igazi, murihoz illő hangulatba kerültek. A szobán keresztül-kasul kifeszítették a krepp-papírt, fölaggatták a tököket. Csakhamar utcai járókelők is részt kértek a mulatságból, s átugrottak

Lihez egy kis italért. Néhány percre Li Csong is megjelent a mulatságon, de gyomra sohasem bírta az italt, s most se volt másképpen: Li rosszul lett, és haza kellett mennie. Tizenegy órakor a fiúk megsütötték és megették a karajokat. A lemezek között turkálva valaki fölfedezett egy operett-albumot, és a nagy gramofon fölharsogott. Bömbölését a hajógyártól egészen a La Idáig hallani lehetett. A Mackós Lobogó vendégeinek egy kisded csoportja, abban a hiedelemben, hogy az Élettani Labor konkurrens intézménnyé lépett elő, örömteljes csatakiáltással megrohamozta a lépcsőt. A felháborodott házigazdák kitették ugyan a szűrüket, de csak hosszú, boldog és véres csata árán, amelynek folyamán az utcai ajtót kiemelték helyéből, két ablakot meg betörtek. A laboratóriumi üvegedények csörömpölése felettébb kellemetlen zajt okozott. Hazel a konyhán át a vécébe ment, útközben magára rántotta a forró zsíros lábast, és csúnya égési sebeket szenvedett.

Fél kettőkor egy részeg jelent meg a színen, s olyan megjegyzést tett, ami Dokira nézve sértőnek találtatott. Mack akkora pofont kevert le neki, hogy az még máig is emlékezés és élénk vita tárgya. A hívatlan vendég fölemelkedett a földről, kis ívet írt le a levegőben, és a láda falát áttörve a békák közé zuhant. Lemezváltás közben valaki leejtette a gramofon karját, és eltörte a kristályt.

A haldokló mulatságok lélektanát még senki se tanulmányozta. Az őrjöngő, üvöltő, forró hangulatot egyszer csak valamiféle lázas állapot váltja fel, majd egy kis csönd támad, aztán a mulatságnak egykettőre vége is szakad. A vendégek hazamennek vagy elalszanak, vagy más kalandok csábításainak engedve vándorútra indulnak, de mindenképpen holttetemet hagynak maguk mögött.

A laboratórium fényárban tündöklött. Az ajtó az egyik sarokvason kókadozott. A padlót üvegcserepek borították. Mindenfelé törött vagy épp csak csorba gramofonlemezek hevertek. Tányérok éktelenkedtek a padlón, a könyvespolcokon, rajtuk karajdarabkák meg alvadt zsír, tányérok kukucskáltak ki az ágy alól. Itt is, ott is whiskysüvegek feküdtek, bánatosan, oldalvást billenve. Valaki megpróbált fölmászni a könyvespolcokra, lerántott egy egész sor könyvet, s ezek most törött háttal, kusza összevisszaságban hevertek a padlón. És a laborban nem volt egy árva lélek se, a mulatság véget ért.

De most a ládán ütött résen kiugrott egy béka. Körülszimatolt, tiszta-e a levegő, s hamarosan csatlakozott hozzá egy másik. Orrukat az ajtó és a törött ablakok felől friss, nedves, hűvös légáramlatok csapták meg. Egyikük a

felborult táblára ült, amelyen az „Isten hozott, Doki!” szavak ékeskedtek. Aztán a két béka félénken az ajtó felé szökdécselt.

Jó ideig egész kis békafolyam, örvénylő, áradó folyam szökellt le a lépcsőn. A Konzervgyár utcát jó ideig ellepték, elárasztották a békák. Egy taxi, amely szokatlanul kései vendéget fuvarozott a Mackós Lobogóba, ötöt taposott el közülük az utcán. De már jóval pirkadat előtt mind odábbálltak. Egy-kettő a kanálisba húzódott, volt, amelyik a dombon át a medence felé vette útját, vagy egyszerűen megbújt az üres telken a gizgaz közt.

És a csöndes, elhagyott laboratóriumban még egyre ontották fényüket a lámpák.

21

A laboratórium udvari szobájában a fehér patkányok fel-alá rohangásztak, vinnyogtak ketreceikben. Az egyik különálló ketrecben, a sarokba húzódva egy anyapatkány feküdt vaksi, mezítelen újszülöttei közt. Miközben kicsinyei táplálkoztak, az anya idegesen, vadul nézelődött erre-arra.

A csörgőkígyó-ketrecben a kígyók összegöngyölt testükre fektették fejüket, komor, egykedvű, szürke szemmel meredtek maguk elé. A szomszéd ketrecben az arizonai óriásgyík lassan felemelte farkát, bőre akár a gyönggyel kivarrt táska csillogott. Lomhán, nehézkesen megkapaszkodott a ketrec rácsában. Az akváriumban az anemónák kitárulkoztak, látni engedték zöld és bíbor csápjaikat, halványzöld hasukat. A kis tengervíz-szivattyú halkan surrogott, a tartályokba áramló vékony, sziszegő sugarak bugyborékokat kergettek a víz színére.

A Konzervgyár utca a gyöngyszínű derengés óráját élte. Li Csong a járda szélére rakta a szemetesvödröket. A kidobóember a Mackós Lobogó verandáján állva a hasát vakargatta. Sam Malloy előkászolódott a kazánból, leült kedvenc fatuskójára, és a keleten felcsillanó fényeket bámulta. A Hopkins hadikikötő melletti szikláknál egyhangúan ugattak az oroszlánfókák. Az öreg kínai kilépett a tengerből, és víztől csepegő kosarával csittegve-csattogva megindult fel a domboldalon.

Most egy autó fordult be a Konzervgyár utcába, Doki hajtott a laboratórium elé. Szeme véraláfutásos volt a kimerültségtől. Lassan, fáradtan mozgott. Amikor megállította a kocsit, egy pillanatig még mozdulatlanul ült, hogy idegei feledhessék a hepehupás utakat. Aztán kiszállt a kocsiból. Lépteire a csörgőkígyók kiöltötték hullámzó, villás nyelvüket, és fülelni kezdtek. A patkányok őrjöngve rohangásztak föl-alá ketrecükben. Doki fölballagott a lépcsőn. Meghökkenve bámult a kókadozó ajtóra, a betört ablakokra. Fáradtsága mintha elillant volna. Gyors léptekkel bement a házba, sietve ment szobáról szobára, az üvegcserepeket kerülgetve. Majd hirtelen lehajolt, fölvett egy törött gramofonlemezt és megnézte a címét.

A konyha padlóján a kiömlött zsír fehérre olvadt. Doki szeme vörös villámokat szórt a dühtől. Leült az ágyára, behúzta a nyakát, teste remegett mérgében. Hirtelen fölugrott, és bekapcsolta nagy gramofonját. Feltett egy le-

mezt, és ráállította a gramofonkart. De a hangszóróból csak sziszegő zörejek törtek elő. Doki felemelte a gramofonkart, leállította a korongot, és újra leült az ágyra.

A lépcső felől csoszogó, bizonytalan léptek hallatszottak, és az ajtón Mack jött be. Arca vörös volt. Bizonytalanul állt meg a szoba közepén.

– Doki – mondta –, én és a fiúk...

Egy másodpercig Doki mintha nem is látta volna. Aztán talpra ugrott. Mack hátrálni kezdett.

– Ez a ti művetek?

– Hát én és a fiúk...

Doki kemény kis öklével villámgyorsan szájon vágta Macket. Szeme vörös, állati dühtől égett. Mack a földre bukott. Doki ökle kemény volt és erős. Mack ajka fölhasadt, s az egyik elülső foga veszedelmesen befelé hajolt.

– Kelj fel! – mondta Doki.

Mack föltápászkodott. Karja erőtlenül lógott le. Doki újból megütötte, hideg, számító, kemény csapást mért a szájára. Áldozata ajkából kiserkedt a vér, lecsorgott az állára. Mack tétován nyalogatta ajkát.

– Dugd föl az öklöd! Üss vissza, te nyomorult fráter! – kiáltotta Doki. Újból megütötte, s hallotta a kitört fog reccsenését.

Mack feje hátrabillent, de erre az ütésre már felkészült, és így nem esett el. Karja mozdulatlanul lógott.

– Csak folytassa, Doki! – nyögte felhasadt ajkával. – Kijár ez nekem.

Doki legyőzötten magába roskadt.

– Te nyomorult fráter! – mondta keserűen. – Te nyomorult, piszkos csavargó!

Leült az ágyra, és fölrepedt öklét bámulta.

Mack egy székre ült, és Dokit nézte. Tágra nyílt szemében fájdalom tükröződött. Még az állán végigcsorgó vért sem törölte le. Doki agyában Monteverdi *Hor ch'el Ciel e la Terrá*-jának[8]-egyszólamú indítása csendült fel, Petrarca végtelenül szomorú, reményvesztett búslakodása Laura után.[9] Doki a muzsika hullámain át látta Mack felhasadt ajkát, muzsika járt a fejében, lengett körülötte a levegőben. Mack mozdulatlanul ült, mintha ő is hallotta volna a zenét. Doki odapillantott, ahol a Monteverdi-album feküdt, de aztán eszébe jutott, hogy a gramofon eltörött.

Fölállt.

– Menj, mosd meg az arcod! – mondta. Kiment a laborból, le a lépcsőn, át Li Csong boltjába. Li, miközben kivett két liter sört a jégszekrényből, nem is mert a szemébe nézni. A pénzt is minden szó nélkül vette át. Doki visszasétált a laborba.

Mack a mosdóban véres arcát mosogatta egy nedves papírtörülközővel. Doki kinyitotta az egyik sörösüveget, s úgy fektette a pohár szájára, hogy a sörnek minél kevesebb habja legyen. Aztán megtöltött még egy poharat, és átment velük az utcai szobába. Közben Mack is visszajött, a nedves törülközővel borogatta száját. Doki a sör felé intett. Mack a sör felét egy hajtásra öntötte le a torkán. Hatalmasat sóhajtott, és a pohárba bámult. Doki már kiitta a magáét. Behozta hát az üveget, és újból megtöltötte a két poharat. Aztán leült az ágyra.

– Mi történt? – kérdezte.

Mack a padlóra pillantott, ajkáról egy csepp vér hullt a sörbe. Újból megtörölgette felhasadt ajkát.

– Én meg a fiúk egy kis murit akartunk csapni magának. Azt hittük, éjszakára itthon lesz.

– Értem – bólintott Doki.

– Valahogy elkanászosodott – folytatta Mack. – Hiába is mondanám, mennyire sajnálom. Egész életemben csak sajnálkoztam. Nem új dolog ez. Mindig is így volt. – Nagyot kortyintott a pohárból. – Volt egyszer egy feleségem – mondta tovább. – Azzal se volt másképp. Amihez nyúltam, megkeseredett. Nem bírta tovább. Ha valami jót tettem, abba is méreg cseppent. Ha ajándékot vittem neki, azzal is baj volt. Csak bánatot okoztam neki. Nem bírta tovább. És mindennel ugyanez volt a helyzet, míg végül aztán rákaptam a bohóckodásra. Most már egyebet se teszek, csak bohóckódom. Iparkodom megnevettetni a fiúkat.

Doki újból bólintott. A muzsika még egyre csengett a fejében, panasz és lemondás együtt.

– Tudom – mondta.

– Szinte örültem, hogy megütött – folytatta Mack. – Azt gondoltam magamban: „Ez tán jó lecke lesz. Ezt nem fogod elfelejteni.” Csakhogy én mindent elfelejtek, a fene egye meg. Nem tanulok én semmiből. Doki! – kiáltotta Mack. – Én úgy képzeltem, majd mindannyian vígan leszünk, jól szórakozunk. Maga örülni fog, hogy murival fogadjuk. És mi is örülni fo-

gunk. Úgy képzeltem, remek muri lesz. – A padlón éktelenkedő romhalmaz felé intett. – Ugyanez volt a házasságommal is. Kigondoltam valamit, és aztán... más jött ki belőle.

– Így van ez – mondta Doki. Kinyitotta a másik üveget, és megtöltötte a poharakat.

– Doki! – mondta Mack. – Én meg a fiúk majd kitakarítunk itt, és megfizetünk mindent, ami összetört. Ha öt évbe telik, akkor is kifizetjük.

Doki megrázta fejét, és letörölte bajszáról a sör habját.

– Nem – felelte. – Majd én kitakarítok. Én tudom, minek hol a helye.

– Megfizetjük a kárt, Doki!

– Nem, Mack – felelte Doki –, nem fogjátok megfizetni. Csak töritek rajta a fejeteket, jó ideig rágjátok magatokat miatta, de megfizetni sose fogjátok. Ami üvegedényt összetörtetek, belekerül vagy háromszáz dollárba. Ne mondd, hogy ezt megfizetitek. Az ilyen ígérettől csak kutyábbul éreznétek magatokat. És lehet, hogy két-három évbe is beletelnék, míg elfelejtenétek, és megint rendbe jönnétek. De fizetni se így, se úgy nem fizetnétek.

– Azt hiszem, igaza van – felelte Mack. – Az isten verje meg, nem hiszem, hanem *tudom*, hogy igaza van. Tehetnénk valamit?

– Már túl vagyok rajta – mondta Doki. – Azzal a szájba veréssel kiadtam a mérgem. Felejtsük el az egészet.

Mack kiitta sörét, és felállt:

– Viszlát, Doki – mondta.

– Viszlát, Mack. Mondd csak, Mack... és mi lett a feleségeddel?

– Nem tudom – válaszolta Mack. – Elment.

Esetlenül leballagott a lépcsőn, átvágott a telken, és a kaptatón fölsétált a Palota Lebujhoz. Doki az ablakon át figyelte. Aztán fáradtan elővett a bojler mögül egy seprűt. Egész napjába telt, míg eltakarította a szemetet.

22

Henri, a festő nem volt francia, és nem is hívták Henrinak. Tetejébe még csak nem is volt igazi festő. De olyan mélyen beleásta magát a Párizs Balpartjáról szóló történetekbe, hogy ott élt, anélkül, hogy valaha is Párizsban járt volna. A folyóiratokban lázasan figyelte a dadaista mozgalmakat, a skizmákat, a furcsán nőies féltékenykedéseket és vallásosságot, a művészi iskolák alakulásának és fölbomlásának ködös szellemiségét. Rendszeresen lázadozott az elavult technikai módszerek és anyagok ellen. Az egyik idényben lemondott a perspektíváról. Egy másik évben a vörössel szakított, még bíbor árnyalatában sem kímélte. Aztán magával a festészettel is fölhagyott. Nem lehet tudni, hogy Henri jó festő volt-e vagy sem, mert oly hévvel vetette bele magát a mozgalmakba, hogy voltaképpen semmiféle alkotásra nem maradt ideje.

Festményeit illetően helye van a kétkedésnek. Mert művészetéről a különféle színes csirketollak és dióhéjak alapján elég nehéz volna ítéletet alkotni. Ezzel szemben csónaképítőnek felülmúlhatatlan volt. Ehhez a mesterséghez csodálatosan értett. Eleinte, amikor évekkel ezelőtt hozzáfogott a csónak megépítéséhez, sátorban élt, míg elkészült a konyha és a kabin, ahová beköltözhetett. De mihelyt tető volt a feje felett, a csónakra fordított idő már elvesztette jelentőségét. Inkább szobrászta, mint építette a csónakot. Harmincöt láb hosszú volt, vonalait a szakadatlan változás jellemezte. Egy ideig klipperszerű orral, torpedórombolóra emlékeztető legyezős tattal büszkélkedett. Később inkább karavellának lehetett volna mondani. Henrinek nem volt pénze, és így néha hónapokba telt, amíg egy megfelelő deszkát, vasdarabot vagy egy tucat rézcsavart tudott szerezni. De ez így meg is felelt vágyának, mert Henri egyáltalában nem akart elkészülni művével.

Csónakja fenyőfák között állt egy telken, amelyet Henri évi öt dollárért bérelt. Ez a bér fedezte a telekadót, és a telek tulajdonosa ennyivel be is érte. A csónak betontalapzatra helyezett sólyán nyugodott. Oldaláról egy kötélhágcsó lógott le, kivéve, ha Henri odahaza volt. Olyankor ugyanis fölhúzta a hágcsót, és csak akkor eresztette megint le, ha vendégei érkeztek. Kis kabinjának három oldalán széles, párnázott ülés futott körbe. Ezen aludt, és vendégei is ezen üldögéltek. A bútorzatot egy falra szerelt asztalka

egészítette ki, amelyet, ha kellett, lecsaphattak. A mennyezetről sárgaréz lámpa lógott alá. A konyhácska szűk területének kihasználásában Henri valóságos csodát művelt, igaz, minden egyes darabja hosszú hónapok tervezgetésének és munkájának gyümölcseként született meg.

Henri fekete képű, mogorva ember volt. Baszk sapkát hordott, amikor már rég senki sem viselte, lopótök-pipát szívott, fekete haja az arcába lógott. Henrinek sok-sok barátja volt, akiket nagyjából két csoportra osztott: olyanokra, akik enni adtak neki, és olyanokra, akiknek ő kellett hogy enni adjon. Csónakjának nem volt neve. Azt mondta, majd akkor kereszteli el, ha elkészült vele.

Henri tíz esztendeje lakott a csónakban, és azóta egyfolytában építette. Közben kétszer nősült, és egy sor többé-kevésbé hosszú életű viszonya volt. És minden fiatal asszony egy és ugyanazon okból hagyta faképnél. A hét láb hosszú kabin túlságosan kicsinek bizonyult két személy számára. A hölgyek rossz néven vették, hogy ha felállnak, beverik a fejüket, és kifejezetten hiányolták az angol vécét. Hajóvécé földhöz kötött csónakban természetesen nem működik, Henri viszont semmiféle hamis, szárazföldi patkányokhoz illő vécében nem volt hajlandó kiegyezni. Ő és pillanatnyi szíve választottja a természet követelő parancsára a fenyőfák közé húzódott. És valamennyi szerelme, egyik a másik után, faképnél hagyta.

Alighogy az a lány, akit Alice-nek hívott, odábbállt, nagyon különös dolog történt Henrival. Addig, valahányszor faképnél hagyták, formailag gyászolt ugyan, valójában azonban megkönnyebbülést érzett. Végre kinyújtózkodhatott a kis kabinban. Ehetett, amit akart. Élvezhette, hogy egy időre megszabadult a nők szakadatlan élettani funkcióitól.

Szokásává vált, hogy valahányszor hűtlenül elhagyták, öt liter bort vásárolt, kényelmesen kinyújtózott kemény fekhelyén, és berúgott. Olykor-olykor egy kicsit sírdogált magában, ami azonban voltaképpen kéjes állapot volt, s a testi-lelki elégedettség nagyszerű érzése fakadt belőle. Ilyenkor fennhangon, igen rossz kiejtéssel Rimbaud-t[10] szavalt, s közben váltig csodálta páratlan beszédkészségét.

A szóban levő különös dolog az elvesztett Alice miatti rituális gyászszertartások egyike alkalmával történt. Éjszaka volt, a kabinban égett a lámpa, és Henri még épp csak irányt vett a részegség felé, mikor hirtelen rádöbbent, hogy nincs egyedül. Óvatosan végigjártatta tekintetét a kabinban, s

íme ott, a túlsó oldalon egy ördögi fiatalember, egy sötét hajú, csinos ifjú üldögélt. Szeméből ész, szellem és tettrekészség sugárzott, foga villogott. Arcában volt valami nagyon megnyerő és mégis hátborzongató. Mellette egy aranyhajú fiúcska, szinte még csecsemő ült. A férfi a csecsemőre pillantott, az meg oly boldogan nevetett vissza rá, mint aki valamilyen csodálatos eseménynek néz elébe. Ekkor a férfi Henrire tekintett, elmosolyodott, majd újból a csecsemő felé fordult. Mellényének bal felső zsebéből egy ódivatú, egyenes pengéjű borotvát vett elő. Kinyitotta, és egy fejmozdulattal jelezte, hogy a gyerekre gondol. Majd az aranyos fürtök közé dugta kezét, s míg a gyerek önfeledten nevetett, a férfi hátrabillentette állát, és elvágta a torkát. A csecsemő egyre csak nevetett, de Henri félelmében felüvöltött. Hosszú időbe telt, míg rájött, hogy már sem a férfi, sem a csecsemő nincs a kabinban.

Amikor borzadálya némileg alábbhagyott, kirohant a kabinból, átugrott a csónak korlátján, és a fenyőerdőn át lesietett a domboldalon. Órák hosszat járkált, míg végül lement a Konzervgyár utcába.

Doki az alagsorban macskákkal foglalatoskodott, amikor Henri betört hozzá. Miközben elmondta, mi történt, Doki folytatta munkáját, s csak a beszámoló végén vette alaposabban szemügyre a festőt, hogy lássa, mi van túlsúlyban: a tényleges félelem vagy a színészkedés. Kiderült, hogy az előbbi.

– Mi volt ez? Kísértet? – riadozott Henri. – Valamilyen megtörtént esemény visszfénye, vagy énemből fakadt freudi borzalom, vagy tán teljesen megkergültem? Tisztán láttam, mondom magának. Az orrom előtt játszódott le, és olyan tisztán láttam az egészet, mint most magát látom.

– Nem tudom, mi lehetett – mondta Doki.

– Jöjjön velem! Hátha visszatér.

– Nem megyek – felelte Doki. – Ha én is látom, biztos, hogy kísértet. Attól pedig nagyon megrémülnék, mert én nem hiszek a kísértetekben. Ha pedig csak maga látja újból, én meg nem, akkor hallucináció, és maga ijed meg tőle.

– De hát mit csináljak? – kérdezte Henri. – Ha újból eljönne, már előre tudnám, mi következik, és ezt nem élném túl. Az ember, tudja, nem is hinné róla, hogy gyilkos. Ő is meg a gyerek is olyan kedvesen viselkedik, fütyülnek az egészre. És mégis elvágta a gyerek torkát. Saját szememmel láttam.

– Nem tudom, mi lehetett – mondta Doki. – Nem vagyok sem lélekbúvár, sem pedig kísértetvadász, és most már nem is akarom efféle mesterségekre adni a fejem.

Egy lányhang szólt le az alagsorba:

– Helló, Doki, bejöhetek?

– Bújjon be – felelte Doki.

Igen csinos és igen eleven lány volt. Doki bemutatta őt Henrinek.

– Nagy problémája van – mondta Doki. – Vagy kísértetek járnak nála, vagy rossz a lelkiismerete, és nem tud választani a kettő közül. Mesélje el, Henri, mi történt.

Henri újból elmondta a történetet. A lány szeme ragyogott.

– Micsoda rémség! – mondta, amikor Henri a történet végére ért. – Még soha színét se láttam egy kísértetnek. Gyerünk, hátha újra megjelenik!

Doki kissé savanyúan nézett utánuk. Hisz végre is neki volt randevúja a lánnyal.

A lány kísértetet ugyan nem látott, viszont Henrit megkedvelte, és kerek öt hónapba telt, míg a zsúfolt kabin meg a vécé hiánya aztán őt is csak elűzte.

23

A Palota Lebujra sötét bánat nehezedett. Falai közül minden öröm elillant. Mack felrepedt ajakkal, kitört foggal tért vissza a laborból. Vezeklésképpen meg se mosta az arcát. Ágyba bújt, fejére húzta a takarót, és egész nap nem kelt föl. Szíve ugyanúgy vérzett, mint az arca. Gondolatban fölsorolta mindazt a rosszat, amit életében tett, és úgy érezte, mást se tett, csak rosszat. Nagyon-nagyon szomorú volt.

Hughie és Jones egy ideig a semmibe révedezve üldögélt, aztán rosszkedvűen átballagott a Hediondo konzervgyárba, munkát kért és kapott is.

Hazel keserűségében Montereybe ment, ott belekötött egy katonába, és szándékosan elvesztette a harcot. Ettől kissé felvidult. Vigasztaló érzés volt, hogy olyan ember verte ripityára, akit fél kézzel is helybenhagyhatott volna.

Az egész társaságban egyedül csak Kedves élvezte az életet. A napot Mack ágya alatt töltötte, boldogan zabálta cipőit. Ügyes kutya volt, foga éles. Sötét bánatában Mack kétszer is lenyúlt az ágy alá, és társaságnak maga mellé vette Kedvest, de a kutyus mindkétszer kicsúszott a keze közül, és visszatért a cipőfogyasztáshoz.

Eddie leőgyelgett a La Idába, és elbeszélgetett barátjával, a csapossal. Kapott egy-két pohár itókát, kölcsönkért néhány centet, és ötször egymás után eljátszatta a wurlitzerrel a *Bánatos leány*t.

Mack és a fiúk fölött az általános megvetés árnya lebegett. Ezt ők is tudták, s azt sem tagadták, hogy megérdemlik. Kiközösített páriák voltak. Jó szándékaikat senki se méltányolta. Azt a körülményt, hogy a murit Dokinak rendezték, senki sem említette, senki sem írta javukra. A történtek híre futótűzként terjedt el a Mackós Lobogóban. A konzervgyárakba is eljutott. A La Idában a részegek az erkölcsi felháborodás mellhangján tárgyalták. Li Csong minden kommentártól tartózkodott. Pénzügyileg, úgy érezte, veszteség érte. És a történet menet közben egyre dagadt: Mackék italt és pénzt loptak. Gonosz szándékkal betörtek a laborba, és puszta rosszindulatból, ördögi kegyetlenséggel, tervszerűen mindent elpusztítottak. Még azok is ezen a véleményen voltak, akik pontosan tudták, mi történt. A La Ida ittas vendégeinek egyike-másika azt latolgatta, hogy elmegy a Palotába, összeveri az egész bandát, hogy megmutassa: Dokival nem lehet így bánni.

Macket és a fiúkat csupán az összetartás érzése és harcra termettségük mentette meg a megtorlás ilyen vagy olyan módjától. Ellenlábasaik erkölcsi szempontból mérlegelték az ügyet, de az erkölcs alapanyaga ezekben a körökben csak tiszavirág életű. Az egész bandában a leghangosabb Tom Sheligan volt, aki maga is elment volna a mulatságra, ha idejében hírét veszi.

Macket és a fiúkat tehát kiközösítette a társadalom. Ha elmentek a kazán előtt, Sam Malloy szóba se állt velük. Magukba húzódtak, és senki meg nem jósolhatta, hogyan szabadulhatnának elszigeteltségükből. A társadalmi számkivetettség két következménnyel járhat: vagy azzal az elhatározással kerül ki belőle az ember, hogy ezentúl nemesebb, tisztább, jobb életet fog élni, vagy ellenkezőleg: a rossz felé fordul, szembeszegül a világgal, és a korábbiaknál még gonoszabb dolgokat művel. És ez az utóbbi a megbélyegezettség sokkalta gyakoribb következménye.

Mack és a fiúk a jó és rossz mérlegén ide-oda ingadoztak. Kedveshez jók és nyájasak voltak, egymás iránt megértők, türelmesek. Az első megrázkódtatás elmúltával úgy kipucolták a Palota Lebujt, mint még soha. A kályha fémdíszeit kifényesítették, valamennyi ruhadarabjukat és takarójukat kimosták. Pénzügyi vonatkozásban megbízhatókká lettek, Hughie és Jones dolgozott, és hazahozta a bérét. Élelmiszert most a dombon, a Bőség áruházban vásároltak, hogy elkerüljék Li Csong szemrehányó tekintetét.

Ebben az időben történt, hogy Doki egy megfigyelést tett, amely talán helyes volt, csakhogy okfejtéséből egy tényező kimaradt, így aztán végeredményben nem lehetett tudni, igaza van-e vagy sem. Július negyedike volt, Doki a laborban üldögélt Richard Frost társaságában. Sört ittak, új Scarlatti-lemezeket[11] hallgattak, s közben kinézegettek az ablakon. Mack és a fiúk a Palota Lebuj előtt egy nagy farönkön ültek a kora délelőtti napon. A lejtő irányába, a laboratórium felé fordulva búslakodtak.

– Látod? – mondta Doki. – Ott ülnek a te igazi bölcselőid. Mack és a fiúk – folytatta –, azt hiszem, mindent tudnak, ami valaha is történt a világban, és valószínűleg azt is tudják, ami a jövőben történni fog. Jobban megbirkóznak a mi mai világunkkal, mint bárki más. Egy olyan korban, amikor az emberek becsvágyból, irigységből, idegességükben darabokra szaggatják egymást, ők lelki feszültségektől mentesen élnek. A mi úgynevezett sikeres embereink beteg emberek, gyomruk és lelkük egyaránt rossz, ezzel szemben Mack és a fiúk egészségesek, furcsa mód tiszták. Kényük-kedvük sze-

rint cselekszenek. Kielégítik vágyaikat anélkül, hogy más neveket adnának nekik.

Ez a hosszú monológ annyira kiszárította Doki torkát, hogy, az egész pohár sört fölhajtotta. Majd fölemelte két ujját, és mosolygott.

– Nincs jobb az első korty sörnél.

– Szerintem ők is csak olyanok, mint bárki más – jegyezte meg Richard Frost. – Csak nincs pénzük.

– De kereshetnének – felelte Doki. – Tönkretehetnék az életüket, és lehetne pénzük. Mackben van valami a lángészből. És a többieknek is megvan a magukhoz való eszük, ha meg akarnak kapni valamit. Csak túl jól ismerik a dolgok természetét, s ezért nem hagyják magukat vágyaiktól lépre vezetni.

Ha Doki tudott volna Mack és a fiúk bánatáról, a most következő észrevételét nem tette volna meg. De senki sem említette neki, milyen társadalmi nyomás nehezedik a Palota lakóira.

Doki lassú mozdulattal sört töltött poharába.

– Azt hiszem – mondta –, bizonyítékkal is szolgálhatok. Figyeled, hogy ülnek ott, felénk fordulva? Körülbelül félóra múlva a július negyediki fölvonulás itt halad majd el a Világítótorony utcában. Ha csak megfordítják a fejüket, már láthatják, ha fölállnak, végignézhetik, és ha két rövidke háztömbbel odább mennek, az orruk előtt vonul el a tömeg. Én pedig egy lityi sörbe lefogadom, hogy meg se billentik a fejüket.

– Tegyük fel, hogy igazad lesz – mondta Richard Frost. – Mit bizonyít ez?

– Mit bizonyít? – kiáltotta Doki. – Azt, hogy pontosan tudják, milyen lesz a fölvonulás. Hogy az első autóban a polgármester fog ülni, s a kocsi tetejéről lobogókat lebegtet majd a szél. Utána meg Hosszú Bob jön, fehér lovon, a zászlóval. Aztán a városi tanács, két század katona a Presidióból, majd a Jávorszarvasok bíbor ernyőkkel, aztán meg a Templomosok fehér strucctollakkal, kardosan. Végül a Kolumbusz-lovagok vörös strucctollakkal, szintén kardosan. Mack és a fiúk ezt pontosan tudják. És azt is, hogy majd megszólal a rezesbanda. Már nemegyszer látták. Nem kell, hogy még egyszer megnézzék.

– Akit a parádék nem érdekelnek – mondta Richard Frost –, az nem is él.

– Hát akkor áll a fogadás?

– Áll.

– Nem furcsa – mondta Doki –, hogy amit csodálunk az emberben: a jóságot, nagylelkűséget, őszinteséget, becsületet, megértést, gyengédséget, a mi rendszerünkben mind a kudarc velejárói. Amit viszont megvetünk: a ravaszkodást, mohóságot, pénzvágyat, aljasságot, önzést, önteltséget, mind a siker tényezői. És míg az előbbieket csodáljuk, az utóbbiakat boldogan kitenyésztjük magunkban.

– Mért akarjon valaki jó lenni, ha éhezés az ára? – kérdezte Richard Frost.

– Ó, itt nem az éhezésről van szó. Egészen másról. A lélek áruba bocsátása a földi javak elnyerése céljából tökéletesen önkéntes, és csaknem általános. Csaknem, de mégsem egészen. Mindenütt a világon akadnak olyanok, mint Mack és a fiúk. Rájuk bukkantam egy mexikói fagylaltárusban, egy alaszkai aleutában.[12] Tudod ugye, hogy mulatságot akartak rendezni nekem, csak valahogy félresikerült. De a lényeg az, hogy szándékuk szerint mulatságot akartak rendezni nekem. Figyelj csak – mondta –, nem a rezesbandát hallom?

Gyorsan megtöltötte a két poharat, aztán mindketten az ablakhoz álltak.

Mack és a fiúk letörten üldögéltek a farönkön, arccal a laboratórium felé fordulva. A rezesbanda hangja a Világítótorony utca felől hallatszott, dobpergés visszhangzott a házfalakról. És most a polgármester kocsija átfutott az utcán, hűtőjén lobogtak a kis zászlók. Aztán megjelent Hosszú Bob, fehér lován, kezében a lobogó, utána a rezesbanda, a katonák, a Jávorszarvasok, a Templomosok, a Kolumbusz-lovagok. Richard és Doki előrehajolva, feszülten figyelt, de nem a parádét, hanem a rönkön ülőket lesték.

És ott a rönkön egyetlen fej se biccent, egyetlen nyak se moccant. A menet végigvonult az utcán, de ők nem mozdultak. A parádé eltűnt. Doki kiitta sörét, aztán lassan fölemelte két ujját:

– Ha! – mondta. – Nincs jobb az első korty sörnél.

Richard az ajtó felé indult.

– Milyet akarsz?

– Ugyanilyet – mondta Doki lágyan. A domb felé pillantott, mosolyogva nézte Macket és a fiúkat.

Könnyű azt mondani, hogy „az idő a legjobb orvos, ez is majd elmúlik. Az emberek könnyen felejtenek”. A „kívülállónak” könnyű efféléket mondania, de annak, aki bajban van, nem múlik az idő, az emberek nem felejte-

nek, a bajba jutott a változatlanság kellős közepében áll. Doki nem tudott a Palota Lebujban sajgó fájdalomról, az önpusztító lelkiismeret-furdalásról, mert másként megpróbált volna segíteni rajta. Mack és a fiúk viszont nem ismerték Doki érzelmeit, különben újra fölemelték volna fejüket.

Rossz idők jártak. Az üres telken sötétén lopakodott a gonosz. Sam Malloy többször is összeveszett feleségével, és az asszony szüntelenül sírdogált. A visszhangos kazánban mintha víz alól hangzott volna a sírás. Mack és a fiúk, mondhatni, a bajok csomópontjában álltak. A derék kidobóember kivágott egy részeget a Mackós Lobogóból, de túlságos erővel, túlságosan messzire vágta ki, s a részeg a nyakát törte. Alfrédnak háromszor is el kellett mennie Salinasba, hogy tisztázza az ügyet, és ettől nemigen kerekedett jókedvre. Pedig különben olyan kiváló kidobó volt, hogy soha senkiben nem tett kárt. Részeghajítását mindenkor csodálatos ritmusérzék és báj jellemezte.

Mindezek tetejébe a város fennkölt gondolkozású hölgyeinek egy csoportja azzal a követeléssel állt elő, hogy az amerikai ifjúság erkölcsi tisztaságának megóvása érdekében zárják be a bűnbarlangokat. Ez általában évenként megismétlődött, július negyedike és az állami vásár közti időben. Dora ilyenkor egy hétre bezárta a Mackós Lobogót. Ami végül is nem volt nagy baj. Mindenki szabadságra ment, és a vízvezeték meg a falak körüli apróbb javítási munkálatokat el lehetett végeztetni. Csakhogy ebben az esztendőben a hölgyek valóságos keresztes hadjáratot indítottak. Ezúttal fejeknek kellett hullaniuk. Az eseménytelen nyár után a hölgyek ingerültek voltak. Odáig fajult a dolog, hogy a végén tudomásukra kellett hozni, kik azoknak a barlangoknak a tulajdonosai, ahol a bűnt gyakorolják, mennyi bért szednek, és bezárásuk milyen nélkülözéseket vonna maga után. Már ennyire borotvaélen táncoltak a dolgok.

Dora két teljes hétre bezárt, viszont ez alatt az idő alatt Montereyben három kongresszust is tartottak. Amikor a műintézet bezárásának a híre elterjedt, Monterey a következő esztendei kongresszusok közül ötnek a rendezési jogát elvesztette. És baj bajt követett. Dokinak kölcsönt kellett fölvennie, hogy a mulatság alkalmával összetört üvegedények árát kifizethesse. Elmer Rechati elaludt a Southern Pacific sínein, és erre mindkét lába rárment. Egy hirtelen támadt, teljesen váratlanul jött vihar négy halászcsónakot leszakított horgonyáról, s most törötten, búsan hányódtak a Del Monte öbölben.

Az ilyen sorozatos csapásokra nincs magyarázat. Mindenki önmagát vádolja. Az emberek elméjük mélyén titokban elkövetett bűnöket idéznek föl, és eltűnődnek, nem ők indították-e el e gonosz folyamatot. Van, aki a bajokat a napfoltoknak tudja be, és van, aki az időjárás-jelentésekre hivatkozva tagadja ezt a lehetőséget. Még az orvosok se húztak hasznot a dolgok ilyetén alakulásából, mert sokan ágynak dőltek ugyan, de senki se jövedelmező betegségtől. Jó hashajtóval vagy más, recept nélkül is kapható gyógyszerrel valamennyit ki lehetett kúrálni.

A bajok betetőzéséül Kedves is megbetegedett. Midőn a kór lecsapott rá, jó húsban levő, eleven kutyuska volt, de az ötnapos láztól csont és bőr lett. Májvörös orra rózsaszínűre sápadt, ínye kifehéredett. Szeme üvegesen csillogott a láztól, teste forró volt, noha időnként kirázta a hideg. Se enni, se inni nem akart, kövér kis hasa a gerincéig fonnyadt, és még a farkán is, a bőr alatt látni lehetett az ízületeket. Semmi kétség: szopornyicába esett.

Erre azután a Palota Lebujban szörnyű pánik tört ki. Kedves nélkülözhetetlen volt számukra. Hughie és Jones tüstént otthagyták állásukat, hogy szükség esetén kéznél legyenek. A fiúk turnusokban látták el az ápolói teendőket. Hidegvizes borogatást raktak Kedves homlokára, de a kutyus mind gyengébb, mind betegebb lett. Végül is Hazelt és Jonest, hiába vonakodtak, elküldték Dokihoz. Doki épp egy árapálytérképen dolgozott, s közben csirkebecsináltat evett, amelynek fő alkateleme azonban nem csirke, hanem tengeriuborka volt. A fiúk úgy látták, kissé hűvösen néz rájuk.

– Kedvesről van szó – mondták. – Beteg.

– Mi baja?

– Mack azt mondja, szopornyica.

– Nem vagyok állatorvos – válaszolta Doki. – Fogalmam sincs, mit kell rá adni.

– De mégis, ha csak megnézné – mondta Hazel. – Szörnyen beteg.

Dokit körülállták a fiúk, miközben megvizsgálta Kedvest. Megnézte a szemgolyóját, ínyét, megtapogatta a fülét, hogy lássa, mennyire lázas. Ujját végighúzta a kutyus abroncsként kiálló bordáin, gerincén.

– Nem akar enni? – kérdezte.

– Egy falat se megy le a torkán – felelte Mack.

– Erőltetni kell az etetést. Adjatok neki erőlevest, tojást és csukamájolajat.

Mackék úgy érezték, ezek hűvös, érzéketlen szavak. Doki pedig visszatért a térképeihez és a becsinálthoz.

De Macknek és a fiúknak most legalább volt valami tennivalójuk. Húslevest főztek, olyan erős lett, akár a whisky. Kedves nyelvére csukamájolajat öntöttek, jó mélyen, hogy egy-két cseppet le is nyeljen. Föltartották a fejét, száját tölcsérszerűen szétfeszítették, és beleöntötték a langyos levest. Választania kellett, vagy lenyeli, vagy megfullad. Kétóránként megetették-megitatták. Eddig turnusokban aludtak, most egyikük se feküdt le. Szótlanul üldögéltek, és várták a krízist.

A krízis a kora reggeli órákban következett be. A fiúk ültő helyükben szunyókáltak, de Mack ébren volt, és szemét a kutyuson tartotta. Kedves kétszer megbillentette fülét, mellkasa fölemelkedett. Aztán lassan, végtelen fáradtsággal pipaszárlábára tápászkodott, az ajtóhoz vonszolta magát, négy kortyot lefetyelt a vízből, majd összeesett a padlón.

Mack ordítva riasztotta föl a fiúkat. Aztán döngő léptekkel táncra perdült. A fiúk összevissza üvöltöztek egymással. Li Csong, miközben kitette a szemétvödröket, hallotta ordítozásukat, és haragosan fölhorkant. Alfréd, a kidobóember is hallotta őket, azt hitte, mulatoznak.

Kilenc órára Kedves saját jószántából megevett egy nyers tojást s hozzá két deci tejszínhabot. Délre már láthatóan gyarapodott a súlya. Egy nap múlva már hancúrozott is egy kicsit, s a hét végére teljesen fitt formában volt.

A gonosz bástyáján ezzel rés támadt. Vereségének bizonyítékai itt is, ott is láthatóvá váltak. A halászcsónakokat bevontatták és lehorgonyozták. Dora üzenetet kapott, hogy tiszta a levegő, kinyithatja a Mackós Lobogót. Earl Wakefield egy kétfejű pókhalat fogott, és nyolc dollárt kapott érte a múzeumtól. A gonosznak, a várakozásnak bástyái megtörettek. Romokban hevertek. Akkor éjszaka a laborban a függönyöket behúzták, hajnali kettőig áradt a gramofonból a gregorián zene, aztán elhallgatott, de az épületből senki se jött ki. Li Csong szívében valamilyen küzdelem zajlott le, aminek eredményeként egy keleties pillanatában megbocsátott Macknek és a fiúknak, leírta a békatartozást, amely kezdettől fogva amúgy is csak pénzügyi fejfájást okozott neki. És bocsánatának jeléül egy fél liter Ócska Teniszcipővel megjelent a Palotában, és ajándékképpen átnyújtotta. Mackék üzleti kapcsolata a Bőség áruházzal sértette Li érzelmeit, de most ennek is vége szakadt. Li látogatása egyébként egybeesett Kedves visszanyert egészségé-

nek első pusztító megnyilvánulásával. Addigra már annyira elkényeztetett kutyus volt, hogy a szobatisztaság kérdése többé fel se merülhetett. Amikor Li Csong megjelent az ajándékkal a Palotában, Kedves épp azzal foglalatoskodott, hogy elégedett gazdáinak tapsai közepette megfontolt szándékkal, boldogan darabokra tépje Hazel egyetlen pár gumicipőjét.

Mack üzletileg sohase kereste fel a Mackós Lobogót. Ez, úgy gondolta, a vérfertőzést súrolná. Volt egy másik műintézet, a baseballpálya mellett, azt pártfogolta. Amikor hát belépett a Mackós Lobogó bárjába, mindenki azt hitte, csak egy pohár sörre tér be. Mack odalépett a pulthoz.

– Dora itt van? – kérdezte Alfrédtól.

– Mit akarsz tőle?

– Kérdezni szeretnék tőle valamit.

– Mit?

– Semmi közöd hozzá – felelte Mack.

– Jól van, jól. Ahogy akarod. Mindjárt megkérdem, bemehetsz-e hozzá.

Egy perc múlva bevezette Macket a szentélybe. Dora redőnyös íróasztalánál ült. Narancsszínű haja gyűrűkben tornyosodott, homlokán zöld szemellenző volt. Széles végű írótollával könyvelését hozta napra kész állapotba, egy szép, régi főkönyvbe jegyezgetett. Gyönyörű rózsaszínű selyemköntös volt rajta, csuklóját és nyakát csipke szegélyezte. Amikor Mack belépett, Dora villámgyorsan megperdült forgószékén, és szembenézett vele. Alfréd a küszöbön állt és várt. Mack azonban nem kezdett hozzá, amíg Alfréd be nem tette az ajtót, és el nem távozott.

Dora gyanakodva kémlelte Mack arcát.

– Nos – kérdezte végül –, miben lehetek segítségére?

– Kérem, asszonyom – mondta Mack. – Bizonyára hallotta, mit műveltünk a múltkoriban odaát Dokinál?

Dora föltolta homlokán a zöld szemellenzőt, tollát egy régimódi, tekercsrugós tartóba nyomta.

– Igen! – mondta. – Hallottam.

– Asszonyom – folytatta Mack –, Doki kedvéért csináltuk. Akár hiszi, akár nem, neki akartunk egy kis murit csapni. Csakhogy nem jött haza időben, és a muri valahogy elkanászosodott.

– Nekem is így mondták – jegyezte meg Dora. – És én mit tehetek ebben az ügyben?

– Én meg a fiúk – felelte Mack – úgy gondoltuk, megkérdezzük magát. Jól tudja, mit jelent nekünk Doki. Meg szeretnénk kérdezni magától, mit gondol, mit tehetnénk, amivel kimutathatnánk érzéseinket?

– Hm – hümmögött Dora. Hátradőlt a széken. Keresztbe rakta a lábát, köpenyét elsimította a térdén. Aztán cigarettát vett elő, rágyújtott, és elgondolkozva nézett maga elé.

– A múltkori mulatságon, amit a tiszteletére rendeztek, nem vett részt. Mért ne rendeznének most egy olyat, amelyiken részt vesz?

– Jesszusom! – mondta később Mack a fiúknak. – Hát így egyből kivágta. Állati okos asszony! Nem csoda, hogy kuplerájosnő lett belőle. Állati okos asszony!

24

Mary Talbot, azaz Mrs. Tom Talbot, gyönyörű teremtés. Vörös hajában zöld fények csillognak. Bőre zöld alapra fölrakott arany, s zöld szemét apró arany pettyek tarkítják. Arca háromszögletű, arccsontjai szélesek, szeme mélyen ülő, álla hegyes. Hosszú lába van, akár egy táncosnőnek, a járása is olyan: szinte nem is érinti a földet. Felindult lelkiállapotban – ami elég gyakori nála – arca aranypírba borul. A déd-déd-déd-déd-déd-nagyanyját annak idején megégették mint boszorkányt.

Mary Talbot mindennél jobban szerette a vendégeskedést: zsúrokat rendezni, zsúrokra járni. Mivel Tom Talbot nem sokat keresett, Mary sem rendezhetett folyton zsúrokat, így aztán különböző trükkökkel másokat vett rá. Néha felhívta valamelyik barátnőjét, és kerek perec megkérdezte:

– Nem volna ideje már zsúrt rendezned?

Mary évente általában hatszor ünnepelte a születésnapját, s jelmezbálokat, alkalmi összejöveteleket, ünnepi estélyeket is szervezett. Karácsonyeste Maryéknél: ennél izgalmasabbat el se lehet képzelni. Mary a zsúrokon izzott, akár a parázs. És izgalma még férjét is magával ragadta.

Délutánonként, amikor Tom dolgozott, Mary néha teadélutánokat rendezett a környék macskáinak. Egy zsámolyra babacsészéket és kistányérokat helyezett. Aztán összeszedte a macskákat – egész csapatra való akadt – és erről-arról, hosszan elcsevegett velük. Mary nagyon élvezte ezt a játékot; csúfondáros játék volt, arra való, hogy önmaga előtt is leplezze: nincsenek szép ruhái, és pénzük sincs. Talboték többnyire a tönk szélén álltak, de Marynek még a legválságosabb percekben is sikerült nyélbe ütnie valamilyen zsúrt.

Ehhez nagyon értett. Képes volt egy egész házat megfertőzni vidámsága varázsával, és ezt a képességét védőpajzsként használta a csüggedés ellen, amely állandóan ott lappangott a ház körül, s csak arra várt, hogy lecsaphasson Tomra. Mary azt érezte fő feladatának, hogy távol tartsa Tomtól a csüggedést, hisz mindenki tudta, Tomból előbb-utóbb nagy ember lesz. Általában sikerült is elkergetnie a sötét árnyakat, de néha-néha mégis belopakodtak, és rávetették magukat Tomra. Tom ilyenkor órák hosszat ült és tépelő-

dött, miközben Mary kétségbeesett erőlködéssel igyekezett föléleszteni a vidámság hunyó parazsát.

Egyik elsején szűkszavú felszólítást kaptak a vízművektől, a lakbért se tudták kifizetni, a *Collier's*-től visszajött egy kézirat, a *New Yorker* pedig visszaküldte a karikatúrákat, Tom, akit ráadásul még mellhártyagyulladás is kínozott, a szobájába ment, és lefeküdt.

Mary beosont hozzá, mert Tom mélabújának kékesszürke árnya kiszűrődött az ajtó alatt és a kulcslyukon. Mary papírcsipkébe csomagolt tatárvirág-csokrocskát szorongatott a kezében.

– Szagold csak meg – mondta, és Tom orra alá tartotta a csokrot. Tom megszagolta a virágot, de nem szólt semmit. – Tudod, milyen nap van ma? – kérdezte Mary. Kétségbeesetten töprengett, mivel tehetné ünnepivé a napot.

– Miért nem nézünk egyszer szembe a helyzettel? – kérdezte Tom. – Itt a vég. Elmerülünk. Minek áltatjuk magunkat?

– Szó sincs róla – mondta Mary. – Mi a szerencse gyermekei vagyunk. Mindig is azok voltunk. Emlékszel, hogy egyszer tíz dollárt találtál az egyik könyvben, emlékszel, amikor az unokatestvéred öt dollárt küldött? Velünk nem történhet baj!

– De most történt – mondta Tom. – Ne haragudj – folytatta –, nem tudom többé áltatni magamat. Torkig vagyok az egésszel! Ez egyszer, csak most az egyszer, szeretnék szembenézni az igazsággal.

– Rendezhetnénk egy kis zsúrt ma este – mondta Mary.

– Miből? Csak nem akarsz megint képeslapból kivágni sonkát, és azt tálalni fel a vendégeknek? Torkig vagyok már az effajta tréfákkal. Elkoptak. Csak sírni tudok rajtuk.

– Azért egy kis zsúrt össze tudnék ütni – erősködött Mary. – Egy icipicit. Amire nem kell kiöltözni. Ma van a Bloomer Liga megalapításának az évfordulója. Ugye, erről megfeledkeztél?

– Semmi értelme – felelte Tom. – Tudom, csúnya dolog tőlem, de egyszerűen nem futja az erőmből. Jobb volna, ha kimennél, becsuknád az ajtót, és békén hagynál. Különben még rád ragad a rosszkedvem.

Mary jól megnézte férjét, és látta, hogy komolyan beszél. Nesztelenül kiment, becsukta maga mögött az ajtót, Tom pedig hasra fordult, és tenyerébe temette az arcát. Hallotta, hogy az asszony sürgölődni kezd a szomszéd szobában.

Mary régi karácsonyfadíszekkel, üveggolyókkal meg aranyfüsttel földíszítette az ajtót, aztán egy kartonlapra ráírta: „Isten hozott, Tom, hazánk hős fia.” Egy ideig fülelt az ajtónál, de nem hallott semmit. Erre kicsit szomorúan elővette a zsámolyt, és leterítette egy szalvétával. A zsámoly közepére odaállította egy vázában a csokrot, és négy kis csészét és tányért rakott köré. Kiment a konyhába, teát öntött a kannába, és vizet tett fel forrni. Aztán kiment az udvarra.

Randolph Cica az utcai kerítésnél sütkérezett.

– Randolph kisasszony – mondta Mary –, egy-két barátnőm eljön hozzám teára, magát is szívesen látnám.

Randolph Cica kéjesen a hátára fordult, és elnyújtózott a forró napon.

– Legkésőbb négyre várom – mondta Mary. – A Bloomer Liga centenáriumi fogadására készülünk a Nagyszállóba a férjemmel.

Megkerülte a házat, s átment a hátsó udvarba, ahol a kerítést befutották a szederindák. Casini Cica a földön guggolt, morgott, és vadul billegette a farkát.

– Mrs. Casini – kezdte Mary, de hirtelen torkán akadt a szó, mert észrevette, mit művel a macska. Casini Cica egeret fogott. Gyengéden, behúzott karmokkal paskolgatta, s az egér rémülten igyekezett menekülni, megbénult hátsó lábát maga után vonszolva. A macska a szederinda menedéket nyújtó közelébe engedte, aztán könnyedén utánanyúlt, mancsából fehér tüskék meredtek ki. Finnyásan beledöfte karmait az egér hátába, és visszahúzta a vonagló állatkát. Farkát elragadtatva, kéjesen billegette.

Tom már-már félálomban volt, amikor arra riadt, hogy valaki szólítgatja. Fölugrott, és kiabálni kezdett:

– Mi baj? Hol vagy?

Hallotta, hogy Mary sír. Kiszaladt az udvarra, és tüstént látta, mi történt.

– Ne nézz oda! – kiáltotta, és agyonütötte az egeret. Casini Cica a kerítés tetejére szökkent, és haragosan nézett rá. Tom felkapott egy követ, hozzávágta a macskához, és elkergette a kerítésről.

Mary még odabent is pityergett egy kicsit. Aztán vizet öntött a teáskannába, és a kis asztalra tette.

– Oda ülj – mondta Tomnak. A férfi leguggolt a padlóra, a zsámoly mellé.

– Kaphatnék egy nagyobb csészét? – kérdezte.

– Nem hibáztatom Casini Cicát – mondta Mary. – Ismerem én a macskákat. Nem ő a hibás. De... ó, Tom! Hogy hívom meg legközelebb? Egy ideig rá se tudok nézni, akárhogy is igyekszem.

Fürkészve nézett Tomra, és észrevette, hogy homlokán kisimultak a ráncok, s már nem pislog olyan szomorúan.

– Igaz, most néhány napig amúgy is a Bloomer Ligával leszek elfoglalva – mondta. – Azt se tudom, hol áll a fejem, annyi a dolgom.

Mary Talbot abban az évben terhességi zsúrt rendezett. És mindenki azt mondta:

– Barátom! Annak a gyereknek aztán lesz része mókában!

25

Biztos, hogy az egész Konzervgyár utca, sőt alighanem egész Monterey érezte a levegőben a változást. Jó, jó, hogy az emberek nem hisznek a szerencsés vagy baljós előjelekben. Senki sem hisz bennük. De azért kockázatot vállalni oktalanság, és nem is vállal senki. A Konzervgyár utca éppoly kevéssé babonás, mint a többi, s mégis: melyik lakója sétálna el egy létra alatt, vagy nyitna ki odahaza egy ernyőt? Doki tetőtől talpig tudós volt, semmiféle babonában nem hitt, mégis mikor egyszer későn este hazatért, és fehér virágfüzért talált a küszöbén, megborzongott. De a Konzervgyár utca lakóinak zöme egyszerűen nem hisz az efféle dolgokban, csak épp óvakodik tőlük.

Mack például egy pillanatig sem kétkedett abban, hogy a Palota Lebujra sötét árnyak nehezednek. Kielemezte a mulatság sikertelenségének okait, és arra az eredményre jutott, hogy akkor este minden kis résen át baj szivárgott, csőstül zúdult rájuk a balszerencse. És ha az ember egyszer ilyen passzba kerül, a legokosabb, ha ágyba fekszik, s kivárja, míg jobb napok virradnak fel. Mert sorsát senki el nem kerülheti. De Mack nem volt babonás, hogy is lett volna az!

Most azonban boldogság szüremkedett be az utcába és onnan tovább. Doki hölgylátogatói egész soránál szinte természetfölötti sikereket aratott. Pedig még csak nem is strapálta magát. A Palota kutyusa úgy nőtt, mint a futóbab, és ezer meg ezer idomított ősének tapasztalatát felhasználva, nekilátott önmaga idomításának. Megundorodott a padlóra brunzolástól, s a házon kívül végezte el a dolgát. Nyilvánvaló volt, hogy Kedvesből derék, szeretetre méltó kutya lesz. És még vitustáncot sem kapott a szopornyicától.

A jóindulat ózondús levegője végigömlött a Konzervgyár utcán. Elszállingózott egészen Herman bisztrójáig és a San Carlos hotelig. Szippantott belőle Jimmy Brucia meg Johnny, a dalos kedvű csapos is. Meg Sparky Evea, aki a jóindulat hatására kedvtelve vetette bele magát a három új vidéki zsaruval folyó ütközetbe. Még a salinasi börtönbe is beszivárgott, ahol Gay mind ez ideig remekül élt, mert hagyta, hogy a seriff, akivel dámát szokott játszani, megverje, most azonban hirtelen elkanászkodott, és egyetlen

partit sem veszített el többé. Emiatt ugyan le kellett mondania kiváltságairól, viszont újból embernek érezhette magát.

Eljutottak a friss légáramlatok az oroszlánfókákhoz is, s ugatásuk olyan árnyalatokkal és lejtésekkel gazdagodott, hogy boldog örömmel töltötte volna el Szent Ferenc szívét. A katekizmusba mélyedt kislányok hirtelen fölpillantottak, és minden ok nélkül vihogni kezdtek. Egy érzékeny elektromos keresővel talán meg lehetett volna állapítani a szerteáradó boldogság és jó szerencse forrását. Háromszögeléssel valószínűleg a Palota Lebuj és Bisztróban lelték volna meg. Annyi bizonyos, hogy a Palota zsongott az örömtől. Mack és a fiúk telítve voltak elektromossággal. Jones egy alkalommal fölpattant a székről, dzsiggelt egyet, s aztán visszaült, Hazel mosolyogva révedezett. A boldogság olyan általános és cseppfolyós volt, hogy Mack csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudta a célnak megfelelően összpontosítani. Eddie, aki ez idő tájt elég rendszeresen dolgozott a La Idában, némi reményekre jogosító italkészletet halmozott föl. Most már nem öntött sört a többi italhoz. Áporodott ízt ad a keveréknek, jelentette ki.

Sam Malloy hajnalkát ültetett, hogy befuttassa vele a kazánt. Egy kis ponyvát is kifeszített, és esténként gyakran elüldögélt alatta felesége társaságában. Az asszony ágyterítőt horgolt.

A jókedv még a Mackós Lobogóba is beférkőzött. Az üzlet virágzott. Phyllis Mae lába szépen javult, remélhető volt, hogy hamarosan megint munkába állhat. Eva Flanagan visszatért East St. Louisból, s nagyon boldog volt, hogy ismét itthon lehet. East St. Louisban nagy volt a hőség, s a város korántsem volt olyan kellemes, mint ahogy Eva emlékezetében élt. Igaz, hogy fiatalabb is volt azokban a boldog időkben.

A tudat vagy meggyőződés, hogy Doki számára muri készül, ezúttal nem hirtelen fogamzott meg. És nem is egyik percről a másikra feslett ki teljes pompájában. Az emberek hírét vették, de hagyták, hadd fejlődjön csak ki szép lassan képzeletük gubójában, mint a lárva.

Mack realista nézeteket vallott.

– Legutóbb – mondta a fiúknak – erőltettük. Pedig úgy nem lehet jó murit csapni. Az az igazi, ha lassacskán környékezi meg az embert.

– De hát tulajdonképpen mikor lesz? – kérdezte türelmetlenül Jones.

– Nem tudom – felelte Mack.

– Meglepetésnek szánjuk? – kérdezte Hazel.

– Úgy kellene – válaszolta Mack. – Az a legjobb módja.

Kedves egy teniszlabdát hozott neki, amelyet talált valahol. Mack kidobta az ajtón a gizgazba. Kedves utánairamodott.

– Ha tudnánk, mikor van Doki születésnapja – mondta Hazel –, születésnapi murit csaphatnánk neki.

Macknek tátva maradt a szája. Hazel mindig újabb meglepetésekkel szolgált.

– Istenemre, Hazel, mondasz valamit – kiáltotta. – Úgy is van, ha születésnapi murit rendezünk neki, ajándékot is kap. És ez az igazi. Most már csak azt kell megtudnunk, mikor van Doki születésnapja.

– Hát ezt könnyen megtudhatjuk – jegyezte meg Hughie. – Kérdezzük meg tőle!

– Hogyisne! – mondta Mack. – Egyből rájön, miről van szó. Ha megkérdezel valakit, mikor van a születésnapja, különösen, ha már csaptak neki egy murit, mint mi tettük, rögtön rájön, honnét fúj a szél. Okosabb, ha átmegyek hozzá, és szaglászok egy kicsit, de nem jövök elő a farbával.

– Én is veled megyek – mondta Hazel.

– Nem! Ha ketten megyünk, képes kitalálni, hogy készülünk valamire.

– De hát a fenébe is! Az én ötletem volt! – tiltakozott Hazel.

– Tudom – mondta Mack. – És ha jól sül el a dolog, meg is mondom majd Dokinak, hogy az ötlet a tied volt. De most, azt hiszem, mégis okosabb, ha egyedül megyek át.

– Milyen kedvében van? – kérdezte Eddie. – Barátságos?

– Hát persze, tip-top.

Mack a laboratórium földszinti hátsó szobájában akadt rá Dokira. Hosszú gumikötény volt rajta meg gumikesztyű, hogy megvédje kezét a formaldehidtől. Törpecápák vissz- és ütőereibe fecskendezett festéket. A kis mixer szakadatlanul forgott, keverte a kék festéket. A vörös folyadék már a fecskendőben volt. Doki finom keze akkurátusan dolgozott, beszúrta a tűt a kellő helyre, aztán megnyomta a pravazt, s a sűrített levegő belenyomta a vénákba a festéket. A cápákat szépen halomba rakta. Még egyszer kézbe kell majd vennie őket, hogy az artériákba kék festéket fecskendezzen. A törpecápa bonctani célokra igen jól bevált.

– Helló, Doki – köszönt Mack. – Megy a munka?

– Megyeget – felelt Doki. – Hogy van a kutyus?

– Prímán. De ha maga nincs, már régen beadta volna a kulcsot.

Dokit egy pillanatra elöntötte az óvatosság hulláma, de aztán el is ült. Általában gyanakodva szokta fogadni a bókokat. Mackkel kapcsolatban különben is voltak már tapasztalatai. De Mack hangjából ezúttal csak hála csendült ki, semmi egyéb. Doki tudta, mennyire rajong a kutyáért.

– Hogy mennek a dolgok a Palotában? – kérdezte.

– Prímán, Doki, prímán. Két új széket szereztünk, örülnék, ha egyszer meglátogatna minket. Már egész szépen berendezkedtünk.

– Majd elmegyek egyszer – jelentette ki Doki. – Eddie még mindig hordja haza a korsókat?

– Persze – felelte Mack. – De sört most már nem önt hozzá, és szerintem jobb is így. Erősebb.

– Az erejével eddig se volt hiba – jegyezte meg Doki.

Mack türelmesen várt. Doki előbb-utóbb bejön az utcájába, csak ki kell várnia. Ha maga Doki tér a tárgyra, kevésbé lesz gyanús a dolog. Mack módszere mindig ez volt.

– Rég nem láttam Hazelt. Csak nem beteg?

– Dehogyis – felelte Mack és megindította a hadműveletet. – Kutya baja. Ő meg Hughie állati vitát folytatnak egymással. Már legalább egy hete – kuncogott. – De a legjobb az egészben az, hogy olyasmin vitatkoznak, amihez egyik sem konyít. Én nem avatkozom bele, mert én se értek hozzá, de ők csak folytatják. Már majdhogy hajba nem kapnak.

– Miről van szó? – kérdezte Doki.

– Hát – felelte Mack – Hazel egyre-másra vásárolja a planétákat, és a szerencsés napokat meg más efféléket bogarássza rajtuk. Hughie meg azt mondja, hogy hülyeség az egész. Hazel kardoskodik, hogy ha tudja, mikor született valaki, megmondja a jövőjét. Hughie erre azt mondja, hogy ebből csak annak a pacáknak van haszna, aki rásózza Hazelre a planétákat, darabját huszonöt centért. Én nem értek hozzá. Magának mi a véleménye, Doki?

– Én inkább Hughie nézetét osztom – mondta Doki. Kikapcsolta a mixert, kimosta a fecskendőt, és kék festékkel töltötte meg.

– Egyik este már majdnem összeverekedtek. Kérdik tőlem, mikor születtem. Mondom: április 12-én. Erre Hazel megy, vesz egy planétát, és mindenfélét rám olvas. Nem tagadom, egy-két dolgot eltalált. De majd minden jó volt, amit mondott, és a jót szívesen elhiszi az ember. Hogy bátor vagyok meg okos meg hű barát. Hazel azt állítja, ez mind igaz. Magának mikor van a születésnapja, Doki?

A hosszú szósz végén egészen magától értetődőnek hatott a kérdés. Senkiben se keltett volna gyanút. De Doki, mint tudjuk, már régóta ismerte Macket. Ha nem így áll a dolog, elárulta volna, hogy december 18-án van a születésnapja, nem mondott volna október 27-ét, amikor nem volt.

– Október huszonhetedikén – felelte. – Kérdezd meg Hazelt, mit tud ennek alapján kisütni rólam.

– Valószínűleg süket duma az egész – vélekedett Mack. – De Hazel komolyan veszi. Majd szólok neki, nézze meg, mit tud mondani magáról, Doki.

Amikor Mack eltávozott, Doki egy-két pillanatig eltöprengett, vajon mire megy ki a játék. Mert tudta, hogy valami készül. Ismerte Mack technikáját, módszerét. Fölismerte a stílusát. Szerette volna tudni, mit kezd Mack a kapott felvilágosítással. De a teljes igazságra csak később jött rá, amikor itt is, ott is elkapott valamit a szállongó hírekből. Pillanatnyilag csak megkönnyebbülést érzett, mert arra számított, hogy Mack meg akarja vágni.

26

A két kisfiú a hajógyár udvarán játszadozott, míg föl nem mászott egy macska a kerítésre. Rögtön üldözőbe vették, átkergették a vasúti síneken, s közben megtömték a zsebüket kövekkel. A macska bemenekült előlük a magas fűbe, de a kisfiúk azért eltették a köveket, mert mind súlyra, mind alakra és nagyságra tökéletesen megfeleltek a célnak: sose tudhatja az ember, mikor lehet szüksége ilyen kövekre. A gyerekek befordultak a Konzervgyár utcába, és megcélozták a Morden-féle Konzervgyár hullámlemez homlokzatát. Az irodaablakon egy ijedt ember kukkantott ki, az ajtóhoz rohant, de a kisfiúk gyorsabbak voltak nála. Már rég egy gerenda mögött lapultak, mire az ember az ajtóhoz ért. Ha száz évig keresi őket, akkor se találja meg.

– Fogadni mernék, hogy egy életen át se találna meg minket – mondta Joey.

Egy idő múlva elunták a bujkálást, mivel senki se kereste őket. Fölkeltek hát, és végigballagtak a Konzervgyár utcán. Sokáig bámulták Li Csong kirakatát, vágyakozó pillantást vetettek a fogókra, fűrészekre, a mozdonyvezető-sipkákra meg a banánra. Aztán átmentek az utca túlsó oldalára, és leültek a laboratórium emeletére vezető lépcső legalsó fokára.

– Ez a pacák itt – szólalt meg Joey – csecsemőket tart üvegben.

– Miféle csecsemőket? – kérdezte Willard.

– Valódiakat. Azzal a különbséggel, hogy ezek még nem születtek meg.

– Nem hiszem – mondta Willard.

– Pedig így van. A Sprague srác látta is őket, és azt állítja, hogy csak ekkorák, ni, és egész pici kezük, lábuk meg szemük van.

– Hajuk is van? – firtatta Willard.

– Azt nem mondta Sprague.

– Meg kellett volna kérdezned. Biztosan hazudott.

– Szerencse, hogy nem hallja – mondta Joey.

– Akár meg is mondhatod neki, hogy mit mondtam. Nem félek se tőle, se tőled. Senkitől se félek. Megmutassam? – Joey hallgatott. – Akarod?

– Nem – felelte Joey. – Azon gondolkodom, hogy miért ne mehetnénk föl a pacákhoz, és kérdezhetnénk meg tőle, csakugyan vannak-e üvegben tartott

csecsemői. Lehet, hogy meg is mutatná, ha tényleg vannak neki.

– Nincs itthon – mondta Willard. – Ha itthon volna, itt állna a kocsija. Elment valahová. Szerintem hazugság az egész. Az a Sprague hazudik. Meg te is. Ha nem tetszik, tegyél róla!

Álmos nap volt. Willardnak nagyon meg kellett erőltetnie magát, hogy izgalmasabbá tegye.

– Meg gyáva is vagy. Ha nem tetszik, tegyél róla.

Joey nem felelt. Willard kénytelen volt taktikát változtatni.

– Hol az öreged? – kérdezte színlelt egykedvűséggel.

– Meghalt – felelte Joey.

– Igazán? Nem is tudtam. Mibe?

Joey egy pillanatig nem válaszolt. Tudta, hogy Willard is tudja, miben halt meg az apja, de ezt nem mondhatta, ha nem akar összeverekedni Willarddal. Márpedig Joey félt Willardtól.

– Öngyilkos... Megölte magát.

– Igazán? – Willard komoly képet vágott. – És hogyan?

– Patkánymérget vett be.

Willard vad röhögésbe tört ki.

– Mért? Patkánynak képzelte magát?

Joey kuncogott egyet a tréfán, éppen csak a látszat kedvéért.

– Biztos patkánynak képzelte magát – rikácsolta Willard. – Nem mászkált négykézláb? Így ni, ide nézz! Nem ráncolta az orrát? Hosszú farka is volt? – Willard ájuldozott a röhögéstől. – Vett volna inkább egy patkányfogót, és dugta volna bele a fejét!

Ezen mindketten jót röhögtek, legalábbis Willard. Aztán újabb tréfával próbálkozott.

– És hogy nézett ki, amikor bevette? Így?

Kancsalított, kitátotta a száját, és kiöltötte a nyelvét.

– Egész nap beteg volt – felelte Joey. – Csak éjfélkor halt meg. Iszonyú fájdalmai voltak.

– Miért csinálta? – kérdezte Willard.

– Nem kapott munkát – felelte Joey. – Már majd egy éve nem dolgozott. És tudod, mi a legviccesebb az egészben? Éppen másnap reggel jött valaki, hogy tudna munkát adni neki.

Willard megpróbálta még egyszer elsütni a viccét.

– Biztosan azt hitte magáról, hogy patkány – mondta, de ez már az ő fülének is laposan hangzott.

Joey fölállt, és zsebre vágta a kezét. Észrevette, hogy az árokban csillog valami, elindult arrafelé, de épp amikor föl akarta venni, Willard ellökte, és ő vette föl a centet.

– Én láttam meg előbb – kiáltotta Joey. – Az enyém!

– Csak volt. És ha nem tetszik, tegyél róla – mondta Willard. – Vegyél be patkánymérget.

27

Mack és a fiúk – az Erény, a Boldogság, a Szépség megtestesítői. A Palota Lebujban ültek, ihletük, akár a tóba dobott kő, végigfodrozott a Konzervgyár utcán, sőt azon is túl, Pacific Grove-ig, Montereyig, sőt a domb mögött egészen Carmelig.

– Ezúttal biztosra kell mennünk, hogy Doki ott lesz a murin – mondta Mack. – Ha nem, meg se rendezzük.

– És hol fogjuk rendezni? – kérdezte Jones.

Mack a falnak billentette székét, és beleakasztotta lábfejét a szék lábába.

– Ezen már magam is rengeteget gondolkoztam – felelte. – Persze csinálhatnánk nálunk is, csakhogy akkor fuccs a meglepetésnek. És amellett Doki szereti a maga vackát. Meg ott van a muzsikája is. – Mack fenyegető pillantással nézett körül a szobában. – Nem tudom, ki törte el a múltkor a gramofonját – mondta. – De ha most valaki csak egy ujjal is hozzáér, személyesen taposom ki a belét.

– Akkor hát legjobb volna nála rendezni – vélekedett Hughie.

Az emberek nem hallottak semmit a mulatságról, de lassanként rájöttek, mi készül. Meghívót senki se kapott. De mindenki el akart menni. Október 27-e köré képzeletben vörös karikát rajzoltak. S mivel születésnapi mulatság készült, ajándékról is kellett gondoskodni.

Vegyük például Dora leányzóit. Nem akadt köztük egy sem, aki egyszer-másszor ne ment volna át a laborba tanácsért, gyógyszerért vagy egyszerűen azért, hogy ne mindig csak szakmai társalgást folytasson. És látták Doki ágyát. Tüskével, bogánccsal, homokkal teli, ócska, kifakult vörös takaró borította, mert Doki magával szokta vinni tengerparti túráira. Ha pénzhez jutott, laboratóriumi eszközöket vásárolt rajta. Sose jutott eszébe, hogy új takarót vegyen. Dora leányzói tarka selyemdarabokból gyönyörű paplant varrtak neki. S miután a rendelkezésükre álló selyemdarabkák többnyire fehérneműkből meg estélyiruhákból kerültek ki, a paplan testszínű, orchidea, halványsárga és cseresznyepiros színekben tündökölt. A lányok délelőttönként dolgozgattak rajta, meg délutánonként is, míg a szardíniaflotta legénysége meg nem érkezett. A közös munka során a kuplerájokra jellemző örökös sértődések és torzsalkodások teljesen megszűntek. Li Csong huszonöt

láb hosszú tűzkígyót meg egy nagy zsák kínai liliomhagymát szedett elő. Úgy gondolta, hogy a jól sikerült mulatságnak ez a legszükségesebb kelléke.

Sam Malloynak régóta megvolt a maga külön elmélete a régiségekről. Tudta, hogy a maguk idejében teljesen értéktelen öreg bútorok, üveg- és cserépedények becsessége és pénzértéke az idők múltával szépségüktől és hasznosságuktól függetlenül aránytalanul megnövekszik. Tudott olyan székről, amely ötszáz dollárt hozott a tulajdonosának. Sam autóalkatrész-régiségeket gyűjtött, és abban a meggyőződésben élt, hogy gyűjteménye egy szép napon, miután őt dúsgazdaggá tette, a legelőkelőbb múzeumokban fekete bársonypárnákon fog pihenni. Sam sokat töprengett a készülő mulatságon, aztán szemügyre vette kincseit, amelyeket a kazán mögött őrzött, egy nagy, lelakatolt ládában. Elhatározta, hogy gyűjteménye egyik legszebb darabjával, egy 1916-ból való Chalmers-tengellyel és -dugattyúval ajándékozza meg Dokit. Addig dörzsölte és fényesítette szépséges kincsét, mígnem úgy ragyogott, akár egy régi-régi páncél. Aztán egy kis ládát készített neki, s fekete szövettel bélelte ki.

Macknek és a fiúknak nagy gondot okozott az ajándék, és végül is arra a következtetésre jutottak, hogy Dokinak mindig szüksége van macskákra, viszont elég nehezen jut hozzájuk. Mack elővette kettős ketrecét. Aztán kikölcsönöztek egy épp vonzó állapotban levő cicahölgyet, és az üres telek végében, a ciprusfa alatt fölállították a csapdát. A Palota egyik sarkába drótketrecet szerkesztettek, s a dühös kandúrok száma éjszakáról éjszakára növekedett. Jonesnak napjában kétszer is el kellett látogatnia a konzervgyárakba halfejért, hogy zsákmányukat táplálhassák. Mack úgy vélekedett – igen helyesen –, hogy huszonöt kandúrnál szebb ajándékkal nem is lephetnék meg Dokit.

– Dekorációt ezúttal nem csinálunk – mondta Mack. – Csak egy szolid, jó kis murit csapunk, tenger piával.

Gay még a távoli salinasi börtönben is hírét vette a mulatságnak. Megállapodott a seriffel, hogy arra az estére kiereszti, és az oda-vissza buszjegyre kölcsönkért tőle két dollárt. Gay nagyon szépen viselkedett a seriffel, s a seriff nem olyan ember volt, aki az ilyesmit elfelejti. Annál kevésbé, mert közeledett a választás, és Gay – legalábbis saját állítása szerint – rengeteg szavazatot tud majd neki szerezni. Amellett, ha akarja, rossz hírbe keverheti a salinasi börtönt.

Henri egy ihletett pillanatában rájött, hogy a régimódi, színes gombostűkkel kirakott párna valamikor nagy népszerűségnek örvendett, a múlt század kilencvenes éveiben érte el virágkorát, de azóta feledésbe merült. Életre keltette e művészi formát, és elragadtatva tapasztalta, mi mindent lehet kifejezni a színes tűkkel. A kép sose vált befejezetté: a tűk átrendezésével bármikor módosítani lehetett rajta. Éppen kiállítást készült rendezni ezekből a műalkotásokból, amikor hírét vette a mulatságnak. Erre abbahagyta saját munkáját, és nekiállt egy óriási tűpárnát készíteni Dokinak. Bonyolult, ingerlő mintát tervezett zöld, sárga és kék tűkből, csupa hűvös színből, s a kompozíciónak a *Praecambriumi Emlék* címet adta.

Eric, Henri barátja, egy művelt borbély, aki első kiadású könyveket gyűjtött, olyan művekből, amelyek soha nem jelentek meg második kiadásban vagy olyan szerzőktől, akik nem is írtak második könyvet, szobaevezővel szándékozott Dokit meglepni. A szobaevezőt csődeljárás során szerezte egyik ügyfelétől, háromévi borbélyszámla fejében. A szerkezet kitűnő állapotban volt, nem sokat használták. Mert szobaevezőt nemigen használnak.

Az összeesküvés egyre szélesebb körökre terjedt ki, véget nem érő látogatások kezdődtek, megbeszélték az ajándékokat, az italt, meg hogy mikor kezdik a murit, és hogy senki se szól egy szót se Dokinak.

Doki nem is tudta volna megmondani, mikor figyelt föl rá, hogy valami készül körülötte. Ha belépett Li Csong boltjába, a beszélgetés hirtelen abbamaradt. Eleinte azt hitte, ismerősei elhidegültek iránta. Mikor aztán már vagy fél tucat ember megkérdezte tőle, mit csinál október 27-én, végleg zavarba jött, mert már régen elfelejtette, hogy ezt a napot jelölte meg születésnapjának. Voltaképp érdekelte volna, mit mond a horoszkóp erre az állítólagos születésnapra, de Mack azóta se hozta szóba, ő pedig megfeledkezett róla.

Egyik este betért a Félút vendéglőbe, ahol olyan csapolt és kellő hőmérsékleten tartott sört mértek, amelyet különösen szeretett. Fölhajtott egy pohárral, s már nekikészülődött a második pohár gyönyöreinek, amikor meghallotta, hogy egy részeg odaszól a csaposnak:

– Elmegy a murira?

– Miféle murira?

– Hát a Dokiéra – súgta bizalmasan a részeg –, a Konzervgyár utcában.

A csapos körülnézett a helyiségben, aztán visszafordult.

– Csuda murit csapnak – mondta a részeg. – A születésnapjára.

– Kik?

– Hát mindenki.

Doki eltöprengett a hallottakon. A részeget még hírből sem ismerte.

Vegyes érzelmek töltötték el. Jólesett neki, hogy mulatságot akarnak rendezni a tiszteletére, ugyanakkor meg is borzadt, mert még emlékezett a múltkori mulatság gyászos kimenetelére.

Most már mindent értett. Mack kérdését is, meg azt is, hogy elhallgatnak, ha betoppan valahová. Akkor éjjel, íróasztala mellett üldögélve, sokat töprengett a dolgon. Körülnézett, mit kell majd elzárnia. Tudta, hogy a mulatság sokba fog neki kerülni.

Másnap nekilátott, hogy a maga részéről is megtegye az előkészületeket. Legértékesebb lemezeit becipelte a hátsó szobába, ahol el lehetett zárni őket. Ugyanoda rakott minden törékeny holmit. Tudta, mi lesz: vendégei megéheznek, de ennivalót nem hoznak magukkal. Az ital is egykettőre elfogy, mint mindig. Kicsit kámpicsorodottan elballagott hát a piacra, ahol volt egy derék és megértő hentes ismerőse. Részletesen megtárgyalták, mennyi hús kéne. Doki hét kiló karajt, öt kiló paradicsomot, tizenkét fej salátát, hat kenyeret, egy nagy üveg amerikai mogyoróvajat, egy üveg eperdzsemet, húsz liter bort és négy liter jó tömény, de nem túl finom whiskyt rendelt. Már előre tudta, hogy elsején kellemetlensége lesz a bankkal. Még három-négy ilyen mulatság, és rámegy a laboratórium.

Eközben a Konzervgyár utcában a tervezgetés tetőpontjára ért. Dokinak igaza volt, ennivalóra senki se gondolt, csak italt tettek félre fél literenként, literenként. Az ajándékok halmaza egyre nőtt, és a vendégek listája, ha egyáltalában volt ilyen, lassanként népszámlálási ívre emlékeztetett. A Mackós Lobogóban szakadatlanul folyt a vita, ki mit vegyen föl. Miután a lányok nem munkába készültek, nem akarták gyönyörű, hosszú estélyi ruháikat fölvenni, mert ez végtére is az egyenruhájuk volt. Úgy döntöttek hát, hogy utcai ruhában mennek. A dolog azonban korántsem volt olyan egyszerű. Dora ugyanis ragaszkodott ahhoz, hogy az állandó vendégek igényeinek kielégítése céljából egy törzsgárda maradjon szolgálatban. A lányok váltott műszakban fognak dolgozni, egy részük otthon marad, míg a váltás meg nem érkezik. Kénytelenek voltak sorsot húzni, melyik csoport menjen elsőnek a mulatságra. Az első csoport tagjai látják majd, milyen arcot vág Doki, amikor átadják neki a gyönyörű paplant. A paplan az ebédlőben volt kifeszítve egy keretre, már csaknem készen volt. Mrs. Malloy egy időre abbahagyta az

ágyterítőhorgolást. Most Dokinak készített hat kis tálcakendőt a söröspoharak alá. A Konzervgyár utcában az első izgalom elült, és helyébe egyre fokozódó halálos komolyság lépett. A Palota Lebujban tizenöt kandúr szorongott a ketrecben, éjszakai nyivákolásuk kissé az idegeire is ment már Kedvesnek.

28

Elkerülhetetlen volt, hogy Frankie is előbb-utóbb tudomást ne szerezzen a mulatságról. Mert Frankie úgy sodródott, mint valami kis felhő. Mindig ott settenkedett valamelyik csoport szélén. Senki se vette észre, senki se törődött vele. Nem lehetett megállapítani, figyel-e vagy sem. De Frankie mindenesetre hallott a mulatságról, hallott az ajándékokról is, és túláradó, beteges vágyakozás öntötte el a szívét.

Jacob ékszerboltjának kirakatában a világ legcsodálatosabb holmiját fedezte föl. Már jó ideje ott állt. Egy fekete ónix óra, arany számlappal, de az igazi szépség a tetején volt. Egy bronzszobor: Szent György, amint megöli a sárkányt. A sárkány a hátán feküdt, karmai égnek meredtek, mellében Szent György lándzsája. A szent teljes fegyverzetben, fölemelt sisakrostéllyal ült egy kövér, nagy fenekű lovon, s lándzsájával a földhöz szögezte a sárkányt. De a legnagyobb elragadtatással az töltötte el Frankie-t, hogy a szentnek hegyes szakálla volt, és egy kicsit Dokira hasonlított.

Frankie hetenként többször is végigballagott az Alvarado utcán, megállt a kirakat előtt, és megbámulta a csodálatos órát. Még álmodott is róla, álmában megsimogatta a fényes, sima bronzot. Már hónapok óta csodálta, amikor értesült a készülő mulatságról és az ajándékokról.

Frankie egy óra hosszat álldogált a járdán, mielőtt belépett a boltba.

– Mit akarsz? – kérdezte Mr. Jacob.

Mr. Jacob alaposan szemügyre vette Frankie-t, mikor belépett, és tudta, hogy legföljebb hetvenöt centje lehet.

– Mibe kerül az ott? – kérdezte rekedten Frankie.

– Melyik?

– Az ni!

– Ja, az az óra? Ötven dollár, a szoborral együtt hetvenöt.

Frankie szó nélkül kifordult az üzletből. Lement a partra, bebújt egy fölfordított csónak alá, és kikukucskált a játszadozó hullámokra. A bronzcsoda olyan élénken bevésődött agyába, hogy szinte maga előtt látta. Szörnyű érzés fogta el: mintha csapdába esett volna. Meg kell szereznie azt a csodát! Szemében vad fények gyúltak ki, ha rágondolt.

Az egész napot ott töltötte a csónak alatt, de éjszaka előbújt, és visszaballagott az Alvarado utcába. Az emberek bementek a moziba, ki is jöttek, betértek az Aranypipacsba, s Frankie még mindig föl-alá sétált az üzlet előtt. Nem volt se fáradt, se álmos, mert a csoda úgy lobogott benne, mint a tűz.

Végre megritkult a járókelők serege, az utca lassan elnéptelenedett, a parkoló kocsik is eltűntek, a város nyugovóra tért.

Egy rendőr alaposan végigmérte Frankie-t.

– Mit keresel ilyenkor az utcán?

Frankie elinalt, megkerülte a sarkot, és a mellékutcában bebújt egy hordó mögé. Fél háromkor odasurrant a boltajtóhoz, és lenyomta a kilincset. Zárva volt. Frankie visszament a mellékutcába, leült a hordó mögé, és töprengeni kezdett. A hordó mellett megpillantott egy darab cementet. Fölvette.

A rendőr később jelentette, hogy hallotta a csörömpölést, és oda is rohant. Jacob kirakata be volt törve. Megpillantotta a menekülő foglyot, és üldözőbe vette. Fogalma sincs róla, hogy tudott a fiú a huszonöt kilós órával meg a bronzszoborral olyan messzire és olyan gyorsan elszaladni, de tény, hogy kis híján sikerült meglépnie. Ha nem téved egy zsákutcába, meg is lépett volna.

A rendőrfőnök másnap felhívta Dokit:

– Megtenné, hogy idefárad hozzám? Szeretnék beszélni magával.

Bevezették Frankie-t, szeme vörös volt, arca szörnyen piszkos és mosdatlan. De erősen összeszorította a száját, s még egy kis mosolyt is küldött Doki felé, amikor meglátta.

– Mi történt, Frankie? – kérdezte Doki.

– Az éjszaka betört Jacobhoz – felelte a rendőrfőnök. – El is lopott valamit. Beszéltünk az anyjával. Azt mondja, nem ő tehet róla, mert a fiú állandóan a maga lakása körül lebzsel.

– Nem lett volna szabad ilyesmit csinálnod, Frankie – mondta Doki. Az elkerülhetetlen végzet mint súlyos kő nehezedett a szívére. – Nem adhatná ki, ha jótállok érte? – kérdezte a rendőrfőnöktől.

– Nem hiszem, hogy a bíró belemegy – felelte a rendőrfőnök. – Itt a jelentés az elmeállapotáról. Tudja, ugye, hogy mi a baja?

– Igen – felelte Doki –, tudom.

– És azt is tudja, hogy mi várható, ha pubertáskorba kerül?

– Igen – felelte Doki –, tudom. – És a kő iszonyúan nyomta a szívét.

– Az orvos szerint zárt intézetben volna a helye. Eddig nem helyezhettük oda, de most bűntettet követett el, és így, azt hiszem, nincs más hátra.

Mikor Frankie ezt meghallotta, kialudt szemében az öröm fénye.

– Mit lopott? – kérdezte Doki.

– Egy nagy órát meg egy bronzszobrot.

– Megfizetem – mondta Doki.

– Ó, megvan minden. Nem hinném, hogy a bíró belemegy a dologba. Megismétlődhet az eset. Ezt maga is tudja.

– Igen – mondta halkan Doki –, tudom. De talán valami különös oka volt rá. Frankie – fordult a fiúhoz –, miért csináltad?

Frankie sokáig nézett rá.

– Mert szeretem magát – jelentette ki.

Doki kirohant, kocsijába vetette magát, és elment állatokat gyűjteni Port Lobos alá, a barlangokba.

29

Október huszonhetedikén négy órára Doki az utolsó medúzákat is üvegbe rakta. Kimosta a formalinos kancsót, megtisztította a csipeszeket, lehúzta és bepúderezte a gumikesztyűt. Fölment az emeletre, megetette a patkányokat, s legértékesebb lemezeit és a mikroszkópokat bevitte a hátsó szobába. Aztán bezárta a szobát. Megesett néha, hogy egy-egy ittas vendég mindenáron a csörgőkígyókkal akart játszani. Doki remélte, hogy a gondos előkészületek után, amelyek során minden eshetőséget számba vett, talán megússza a murit halálos baleset nélkül, s mégse lesz unalmas.

Vizet tett föl kávénak, fölrakta a gramofonra a *Nagy Fúgá*t,[13] és lezuhanyozott. Gyorsan elintézte, mert már tiszta ruhában hörpölgette a kávéját, mikor a zene véget ért.

Az ablakon át kikémlelt a telekre, aztán a Palota felé, de sehol egy lélek se moccant. Dokinak fogalma se volt róla, kik és hányan jönnek el. De tudta, hogy figyelik. Egész nap érezte. Nem látott ugyan senkit, de biztos volt benne, hogy valaki vagy valakik szemmel tartják. Azt is tudta, hogy a mulatságot meglepetésnek szánják. Tehát meg kell lepődnie. Legjobb lesz, ha úgy csinál mindent, ahogy szokott, mintha semmi se lenne készülőben. Átment Li Csonghoz, és vett két liter sört. Li boltját valami fojtott, keleties izgalom ülte meg. Szóval ők is jönnek. Doki visszament a laborba, és töltött magának egy pohár sört. Az első poharat azért itta meg, mert szomjas volt, a másodikat már azért, mert ízlett neki. A telek és az utca még mindig néptelen volt.

Mack és a fiúk a Palotában zárt ajtók mögött készülődtek. A kályha egész délután duruzsolt, fürdővíz forrt rajta. Még Kedvest is megfürdették, s vörös szalagot kötöttek a nyakába.

– Szerintetek mikor menjünk át? – kérdezte Hazel.

– Szerintem nyolc előtt semmi esetre se – felelte Mack. – Viszont semmi kifogásom se lenne ellene, ha egy kicsit bemelegítenénk.

– Mi lenne, ha Dokit is bemelegítenénk? – kérdezte Hughie. – Talán átvihetnénk neki is egy üveggel, csak úgy.

– Nem – mondta Mack. – Épp most járt Linél sörért.

– Gondolod, hogy sejt valamit?

– Ugyan, hogy sejtene?

A sarokban két kandúr vitába elegyedett egymással, s a többi macska hangos morgással, begörbített háttal kísérte a vitát. Csupán huszonegy kandúrjuk volt. Lemaradtak a tervszámtól.

– Csak azt szeretném tudni, hogy visszük át a macskákat? – mondta Hazel. – Ezzel a nagy ketreccel be se férünk az ajtón.

– Nem is visszük át – felelte Mack, – Emlékezz csak, mi történt a békákkal. Csak megmondjuk Dokinak, hogy itt vannak. Ő majd átjön, és elviszi őket. – Fölállt, és kinyitotta Eddie egyik italos korsóját. – Gondolom, kezdhetjük a bemelegítést – mondta.

Fél hatkor az öreg kínai csittegve-csattogva lejött a dombon, elhaladt a Palota előtt. Átvágott a telken, majd az utcán, és eltűnt az Élettani Labor és a Hediondo közötti átjáróban.

A Mackós Lobogóban a lányok már készülődtek. Szalmaszállal sorsolták ki, ki maradjon otthon. Óránként fogják váltani egymást.

Dora tündökölt. Frissen festett narancsszínű haja gyűrűkben tornyosodott. Ujján karikagyűrű, keblén hatalmas gyémántbross pompázott. Fekete bambuszmintás fehér selyemruhát viselt. A hálószobákban a szokásos gyakorlattal ellentétes műveletek folytak.

Az otthon maradókon hosszú estélyi ruha volt, azokon, akik elmentek, rövid, mintás utcai ruha; igen jól festettek bennük. A kész, bélelt paplan egy nagy kartondobozban a bárban várakozott. A kidobóember morgott egy kicsit, mert úgy döntöttek, hogy ő nem mehet el a mulatságra. Valakinek vigyáznia kell a házra. Az előírásokkal dacolva mindegyik lány eldugott magának egy üveg italt, és leste a jeladást, hogy egy korty szíverősítővel felkészüljön a mulatságra.

Dora méltóságteljesen bevonult az irodájába, és bezárta maga mögött az ajtót. Kinyitotta redőnyös íróasztala legfelső fiókját, üveget meg poharat vett elő, és töltött magának egy kis itókát. És az üveg halkan megkoccant a pohár száján. Az ajtónál hallgatózó lány hallotta a koccanást, és jelt adott. Dora most már nem érzi majd a leheletükön az italt. A lányok szobáikba nyargaltak, és elővették az eldugott üvegeket. A Konzervgyár utcára lassan leszállt az alkony, a napnyugta és a lámpagyújtás közti szürkeség. Phyllis Mae kikukucskált az utcai szoba függönye mögül.

– Látod? – kérdezte Dora.

– Igen. Villanyt gyújtott. Úgy ül ott, mintha olvasna. Jézusom, mit összeolvas ez a pacák! Az ember azt hinné, tönkre akarja tenni a szemét. Egy pohár sör van a kezében.

– Akkor – mondta Dora – mi is ihatnánk egy kortyot.

Phyllis Mae egy kissé még mindig bicegett, de ettől eltekintve tökéletes kondícióban volt. Úgy érzi, mondogatta, már a városi tanácstagoknál is megállná a helyét.

– Hát nem muris – mondta. – Ott üldögél, és nem is sejti, mi készül.

– Nálunk soha egy numerát se ad le – jegyezte meg Doris kissé szomorúan.

– Sokan nem szeretnek pénzt adni érte – mondta Phyllis Mae. – Bár úgy többe kerül nekik, de azért azt hiszik, mégis más.

– Talán szereti őket.

– Kiket?

– Hát akik járnak hozzá.

– Az lehet. Egyszer át voltam nála. Még csak nem is tapizott.

– Persze hogy nem – mondta Doris. – De ez még nem jelenti azt, hogy ha más szakmában dolgoznál, épen megúsznád.

– Azt akarod mondani, hogy nem szereti a mesterségünket?

– Ugyan, dehogyis. Csak valószínűleg azt hiszi, hogy a magunkfajta dolgozó nőknek más a hozzáállásuk.

Erre ittak még egy kortyot.

Dora az irodában szintén töltött magának még egy pohárkával, kiitta, aztán bezárta a fiókot. A falitükörben megigazgatta csodás haját, megvizsgálta fényes, vörös körmét, és kiment a bárba. Alfréd, a kidobó, durcáskodott. Nem mintha bármit is mondott vagy barátságtalan arcot vágott volna, de mégis durcáskodott. Dora hűvös pillantást vetett rá.

– Olyan képet vágsz, mintha kitoltak volna veled.

– Nem – mondta Alfréd. – Nincs semmi baj.

Ez aztán végképp kihozta Dorát a sodrából.

– Nincs semmi baj? Azt mondod? Te itt állásban vagy, fiam, ha nem tudnád. Meg akarod tartani, vagy nem?

– Nincs semmi baj – ismételte meg jéghideg hangon Alfréd. – Egy szót se szóltam. – Karjával a pultra támaszkodott, és nézegetni kezdte magát a tükörben. – Mulasson jól – tette hozzá. – Majd én vigyázok a házra. Nyugodt lehet.

Fájdalma meglágyította Dora szívét.

– Ide figyelj! – mondta. – Nem szeretném férfi nélkül hagyni a házat. Megeshet, hogy egyik-másik bepiált pali balhézni kezd, és a lányok nem bírnak vele. De kicsit később majd átjöhetsz, és az ablakon át szemmel tartod a Mackót. Mit szólsz hozzá? Onnét is meglátod, ha valami történik.

– Szeretnék ott lenni – mondta Alfréd, megenyhülve Dora engedékenységétől. – Később tán átmegyek pár percre. Tegnap éjjel is randalírozni kezdett az egyik részeg. Tudja, Dora, azóta, hogy az a pacák a nyakát törte, rosszak az idegeim. Nem vagyok olyan biztos magamban, mint régen. Attól félek, legközelebb orrba vágok valakit, és máris kitör a gyalázat.

– Pihenésre volna szükséged – vélte Dora. – Tán megkérem Macket, ugorjon be a helyedbe, és akkor elmehetsz vagy két hétre.

Hát ilyen csodálatos madam volt Dora.

Odaát a laborban Doki whiskyvel öblítette le a sört. Kissé spiccesnek érezte magát. Milyen rendes tőlük, hogy mulatságot rendeznek neki! Lejátszotta a *Pavanét egy infánsnő halálára*,[14] s ettől szentimentális és kissé szomorkás hangulatba került. S ha már ilyen hangulatban volt, a *Daphnis és Chloé*val[15] folytatta a muzsikálást. Ebben volt egy részlet, ami valami egészen másra emlékeztette. A marathóni csata előtt az athéni hírszerzők jelentették, hogy nagy porfelhőt láttak úszni a Síkság fölött, fegyvercsörgést hallottak, és hallották az eleuziszi dalokat. És Doki most erre a képre emlékezett.

Amikor a lemez véget ért, Doki még egy korty whiskyt ivott, és azt latolgatta, hogy lejátssza az egyik *Brandenburgi verseny*t.[16] Ez kiragadná édeskés, beteges hangulatából. De mi kifogása lehet az édeskés, beteges hangulat ellen? Hisz végeredményben igen kellemes.

– Azt játszom, amit akarok – mondta hangosan. – Lejátszhatom a *Clair de Lune*-t vagy a *Lenhajú lány*t[17] is. Szabad ember vagyok.

Töltött magának egy pohár whiskyt, és felhajtotta. Aztán a *Holdfény szonátá*ban[18] egyezett ki. Látta a La Ida neonfényeinek villogását. És a Mackós Lobogó előtti utcai lámpa is kigyulladt.

Nagy barna bogarak vágódtak csapatostul a lámpának, lehulltak a földre, lábukkal kalimpáltak, a csápjaikkal tapogatóztak. Az út szélén egy nőstény cicus sétálgatott magányosan, kalandra várva. Azon tűnődött, mi történhe-

tett a kandúrokkal, akik az életet oly érdekessé, az éjszakákat oly rúttá szokták tenni.

Mr. Malloy négykézláb kikukucskált a kazánajtón, hogy lássa, indulnak-e már az emberek a mulatságra. A Palotában a fiúk türelmetlenül figyelték a vekker fekete mutatóit.

30

A mulatságok természetét ez ideig még nem tanulmányozták kellő alapossággal. Az viszont általánosan elfogadott nézet, hogy a mulatságoknak megvan a maguk patológiája, hogy a mulatság voltaképpen valamiféle egyéniség, méghozzá igen fajtalan egyéniség. És az is közismert tény, hogy a mulatságok szinte sohase zajlanak le terv szerint. Ez az utóbbi megállapítás természetesen nem érvényes azokra a rémséges rabszolga-estélyekre, amelyeket emberevő, professzionista háziasszonyok tűzzel-vassal hoznak össze, tartanak kordában. Ezek valójában nem is mulatságok, lényegük a puszta alakoskodás és kérkedés, körülbelül annyi bennük a játékosság, mint a bélmozgásban, és olyan érdekesek is, mint a bélmozgás végterméke.

A Konzervgyár utcában valószínűleg mindenkinek volt valami elképzelése, hogy milyen is lesz a mulatság: az üdvrivalgások, a gratulációk, zenebona és a jókedv. Csakhogy egyáltalában nem így indult. Pontosan nyolc órakor Mack és a fiúk, kifésülködve, kimosakodva, fölkapták korsóikat, lemasíroztak a kaptatón, átvágtak a vasúti töltésen, a telken meg az utcán, és fölmentek az Élettani Labor lépcsőjén. Mindannyian zavarban voltak. Doki kitárta előttük az ajtót, és Mack egy kis beszédet tartott:

– Lévén ma az ön születésnapja – mondta –, én meg a fiúk eljöttünk, hogy minden jót kívánjunk, és bejelentsük, hogy ajándékul szereztünk huszonegy macskát.

Mack elhallgatott, és csak álldogáltak gyámoltalanul a lépcsőn.

– Kerüljetek beljebb – mondta Doki. – Ez igazán nagy... meglepetés. Nem is sejtettem, hogy tudjátok, ma van a születésnapom.

– Mind egy szálig kandúr – jegyezte meg Hazel. – De nem hoztuk magunkkal őket.

Szertartásosan leültek a bal oldali szobában. Hosszú csend következett.

– Ha már itt vagytok – mondta Doki –, talán ihatnánk egyet.

– Hoztunk egy kis piát – szólt Mack, és az Eddie által összegyűjtött három korsó italra mutatott.

– Sör nincs benne – jegyezte meg Eddie.

Ehhez az italhoz Doki még túl józan volt. De igyekezett leplezni vonakodását.

– Nem – mondta –, majd én hozok valami innivalót. Véletlenül van idehaza egy kevés whiskym.

Szertartásosan üldögéltek, óvatosan hörpölgették a whiskyt, amikor megérkezett Dora a lányokkal. Átadták a paplant. Doki az ágyra terítette. Gyönyörű volt. És Doráék is elfogadtak egy kis italt. Nyomukban megjelent Mr. és Mrs. Malloy az ajándékával.

– Kevesen tudják – mondta Sam Malloy, és elővette az 1916-os Chalmers-tengelyt meg a dugattyút –, mit fog ez a darab egyszer még érni. Azt hiszem, az egész világon nemigen lehet már háromnál több belőle.

Most aztán már csapatostul érkeztek a vendégek. Megjelent Henri háromszor négy láb nagyságú tűpárnájával. Szívesen tartott volna egy kisebb előadást erről az új művészi formáról, csakhogy addigra a szertartásos hangulat már föloldódott. Megérkezett Mr. és Mrs. Gay is. Li Csong átnyújtotta ajándékba a hosszú tűzkígyót meg a kínai liliomhagymákat. Tizenegy órára valaki megette a liliomhagymákat, a tűzkígyó későbbre maradt. A La Idából is átjöttek néhányan, viszonylag idegenek. A kezdeti merevség most már gyorsan oldódott. Dora egy trónszékszerűségben ült, narancsszínű haja szinte lángolt. Kényeskedve, kinyújtott kisujjal tartotta kezében a whiskyspoharat. És közben vigyázta a lányokat is, hogy illedelmesen viselkedjenek. Doki tánclemezt tett föl a gramofonra, aztán kiment a konyhába, hogy kisüsse a karajt.

Az első ütközet nem volt túlságosan heves. A La Idából érkezett vendégek egyike tisztességtelen ajánlatot tett Dora egyik leányzójának. A lány tiltakozott, mire Mack és a fiúk, az illemsértésen fölháborodva, egykettőre – és anélkül, hogy bármiben is kárt tettek volna – kitették a pasas szűrét. Ettől fényes kedvük támadt, mert úgy érezték, hogy hozzájárultak az est sikeréhez.

Doki közben a konyhában három tepsiben sütögette a karajt, majd paradicsomot szeletelt, és halomba rakta a kenyérszeleteket. Nagyon jól érezte magát. Mack személyesen őrködött a gramofonra, s talált egy albumot Benny Goodman együttesének lemezeivel. Megkezdődött a tánc, s a mulatság egyre barátibb, egyre élénkebb lett. Eddie bement az irodába, és dzsiggelni kezdett. Doki kivitt magával egy üveg italt a konyhába, és azt iszogatta. Mind jobb és jobb hangulatba került. Amikor föltálalta a húst, mindenki nagyon meglepődött. Valójában senki se volt éhes, s így pillanatokon belül

eltüntették a húst. A táplálék hatására a társaságot kellemes emésztési szomorúság fogta el. A whisky elfogyott, és Doki előhozta a bort.

Dora a trónszékből megszólalt:

– Doki, játsszon valamit abból a szép muzsikából. Azzal az oltári wurlitzerrel odaát már torkig vagyok.

Doki erre egy Monteverdi-albumból lejátszotta az *Ardó*t és az *Amor*t.[19] A vendégek csendben, magukba mélyedve üldögéltek. Dora szinte itta a szépséget. Két újonnan jött vendég lábujjhegyen osont fel a lépcsőn, halkan léptek be a szobába. Dokin jólesõ, kellemes mélabú lett úrrá. A muzsika véget ért, de a vendégek tovább is csendben ültek. Doki elővett egy könyvet, és tiszta, mély hangon olvasni kezdett:

Még most is,
ha lelkemben látom a citromkeblű lányt,
az aranyszínűt, arca, mint egünkön a csillagok,
futnék felé; testét, hol csapkod a láng,
a vágy izzó lándzsája döfi át,
engem meg ifjú évei sebeznek legvéresebbre,
s ekkor dobogó szívem ellepi a hó.

Még most is,
ha lótuszszemével rám nézne a kedves,
fáradtan ifjú szerelme igája alatt,
újra e két fonnyadt karomba venném,
ajkáról innám nehéz borát
miként a zümmögő méhkalóz, mely könnyedén libegve
orozza el a tavirózsa mézét.

Még most is,
ha látom őt tágra nyílt szemmel feküdni,
arca két gödrét sápadt homlokáig,
hófehér füléig rajzolja ki a szemkenőcs,
Így gyötri a láz, hogy nem vagyok vele,
szerelmem virághágcsóként nyújtanám neki,
s éjszakám fekete fürtös szeretőül a nappal kebelén.

Még most is
rajzolja hunyni vágyó szemem, egyre rajzolja
elveszett kedvesem arcát. Ó, ti arany fürtök,
magnolialevélke-orcáját simogatók,
ó, te puha pergamenek legfehérebbje,
melyre szegény, elárvult ajkam csókok
csodás verssorait írta, s többé sosem írja.

Még most is
elküldi nékem a Halál kedvesem vad szemén
púderes szemhéja rebbenését, karcsú testét,
mit a kéj korbácsa szánalmasra tépett,
elküldi vigaszul kendők fölött hullámzó keble
vörös virágait, s keservül nedves bíborajka
mit egykor, mint magamét haraptam.

Még most is
bazárról bazárra adják a szót: gyenge volt,
ő, aki engem oly erősen szeretett. S az emberkék,
kik ezüstért adnak-vesznek, e rabszolgalelkek
szemük körül ráncolják a hájt. De se város,
se tenger hercege nem kapta meg őt,
nem vitte kegyetlen ágyába. Énhozzám simultál
magányos, kicsi lány, akár a ruhám, ó, kedves.

Még most is
szeretem nagy fekete szemét, e selymesen simogatót,
mindig szomorú, mindig nevető szemét,
szemhéját, mely oly gyönyörű árnyakat vet,
hogyha lehunyja, szinte új csodás pillantást idéz,
szeretem friss száját, ó, ez illatos szájat,
fürtös haját, mely finom, mint a füst,
könnyű ujját, mosolya zöld ékszerét.

Még most is

emlékszem, mily halkan válaszoltad,
egy lélek vagyunk, kezed hajamban pihent,
égő emlék zárt ajkaidnak íve;
láttam én Rati[20] *papnőit fogyó hold fényeinél szeretkezni,*
majd szőnyeges teremben aranylámpák tüzénél
közömbösen, ahol épp hely akadt, aludni térni.[21]

Amikor Doki befejezte a verset, Phyllis Mae leplezetlenül sírt, sőt maga Dora is a szemét törölgette. Hazelt annyira lenyűgözte a szavak zenéje, hogy értelmükre nem is figyelt. De valamennyiüket elfogta valami kis földi bánat. Mindegyikük felidézett egy-egy elvesztett szerelmet, egy-egy elnémult hívó szót.

– Jézusom, de szép! – mondta Mack. – Eszembe jut egy baba... – s itt elhallgatott. Megtöltötték borospoharaikat, és csendben üldögéltek. A mulatság az édes mélabú hullámain hajózott. Eddie az irodába ment, dzsiggelt egy kicsit, majd visszajött, és leült. A társaság már épp azon a határon volt, hogy hátradőljön, és elaludjon, amikor léptek dobogása hangzott föl a lépcsőn.

– Hol vannak a lányok? – kiáltotta egy mély hang.

Mack csaknem boldogan ugrott föl, s gyorsan az ajtóhoz lépett. Hughie és Jones arcán is örömteli mosoly villant föl.

– Miféle lányokra gondol? – kérdezte Mack.

– Hát nem ez a kupleráj? A taxisofőr azt mondta, hogy errefelé van.

– Eltévesztette a házszámot, miszter – mondta Mack vidáman.

– Hát azok ott bent miféle hölgyikék?

Erre kezdetét vette az ütközet. A jövevények, egy San Pedró-i tonhal-halászhajó matrózai, belevaló, markos, jókedvű, tapasztalt harcosok voltak. Első rohamukkal áttörték a társaság sorfalát. Dora leányzói levették cipőjüket, és a hegyénél fogva szorongatták a markukban. A dulakodás közepette a vasalt sarkokkal jókat koppintottak a támadók fejére. Dora kiugrott a konyhába, és üvöltve tért vissza, feje fölött egy húsdarálót forgatva. Még Dokit is magával ragadta a harci kedv. Az 1916-os Chalmers-dugattyúval és -tengellyel vagdalkozott maga körül.

Kemény tusa volt. Hazel elcsúszott; kétszer rúgták arcba, mielőtt újra lábra tudott állni. A villanykályha nagy robajjal fölborult. A sarokba szorí-

tott jövevények a polcokról lekapott vastag könyvekkel védekeztek. De lassan visszaszorították őket. A két utcai ablak betört. Alfréd az utcán át meghallotta a harci zajt, s váratlanul hátba támadta az ellenséget. Kedvenc fegyverével, egy baseballütővel vonult a csatába. A küzdelem előbb a lépcsőkön, majd az utcán, végül a telken folyt tovább. Az ajtó újból az egyik sarokvason kókadozott. Doki inge elszakadt, keskeny, erős válláról egy karmolás nyomán vér csöpögött. Az ellenséget már a telek közepéig szorították vissza, amikor fölvijjogtak a szirénák. A születésnapi vendégseregnek épp csak annyi ideje maradt, hogy visszavonuljon a laborba, benyomja a törött ajtót, s eloltsa a villanyt, mielőtt a rendőrautó megérkezett. A zsaruk már semmit se találtak. A társaság boldogan kuncogva, borozgatva üldögélt a sötétben. A Mackós Lobogóban maradt lányokat fölváltották. Az új turnus csupa tűzzel robbant be. A mulatság csak most kezdődött igazán. A zsaruk visszajöttek, benéztek, csettintettek egyet a nyelvükkel, és csatlakoztak a társasághoz. Mack és a fiúk a riadóautóval elmentek Jimmy Bruciához még egy kis borért, és Jimmy is velük jött. A zenebonától az egész Konzervgyár utca visszhangzott. A mulatság immár egy zendülés és egy barikádokon töltött éjszaka legvonzóbb tulajdonságait egyesítette magában. A San Pedró-i tonhal-halászhajó legénysége alázatosan visszatért, és csatlakozott a társasághoz. Baráti öleléssel és csodálattal adóztak nekik. Öt háztömbbel odább egy asszony rendőrt akart hívni, hogy panaszt emeljen a ricsajozás miatt, de közel s távolban egy rendőrt sem talált. A zsaruk bejelentették, hogy valaki ellopta a riadóautójukat, de később megtalálták a tengerparton. Doki keresztbe tett lábakkal ült az asztal tetején, mosolygott, és lágyan dobolt a térdén az ujjával. Mack és Phyllis Mae indián módra birkózott a padlón. A törött ablakokon át az öböl felől hűvös szél áramlott be. És ekkor történt, hogy valaki meggyújtotta a huszonöt láb hosszú tűzkígyót.

31

A Konzervgyár utcában a papsajttal benőtt üres telek sűrűjében egy jókora pocok ütött tanyát. Ennél jobb helyet nem is kívánhatott volna magának. A mélyzöld, buja papsajt magasra nyújtogatta gazdag, friss leveleit, és amikor megért, apró gyümölcsei hívogatón lógtak alá. A föld pompás lakást kínált a pocoknak, fekete volt és puha, de kissé agyagos is, nem porladt szét, az alagutak nem omlottak be. A kövér, jól táplált pocok mindig elegendő élelmet tárolt pofazacskóiban. Fülecskéi tiszták, formásak voltak, fekete szeme színre és nagyságra egy ódivatú gombostűfejhez hasonlított. Ásásra termett mancsa jó erős volt, hátán a prém barnás színben tündökölt, mellét hihetetlenül lágy és tömött, sárgásbarna szőr borította. Szájából hosszú, sárga fogak villantak elő, farka kurtára nőtt. Mindent egybevéve gyönyörű, élete virágkorában levő pocok volt.

Messzi földről jött ide, megtetszett neki a hely, és azonnal hozzálátott, hogy megépítse odúját. Egy kisebb magaslatot szemelt ki, ahol kikukucskálhatott a papsajtból, megfigyelhette a Konzervgyár utcában elhaladó teherautókat. Megleshette Mack és a fiúk lábát, midőn a telken átvágva a Palota Lebuj felé tartottak. És minél mélyebbre ásott le a szénfekete földbe, annál pompásabbnak találta, mert a talaj alatt nagy kövek feküdtek. Az élelem elraktározására szolgáló nagy termet egy ilyen kő alá építette, s így a terem a legnagyobb felhőszakadásban sem omolhatott be. Itt kedvére letelepedhetett, s korlátlan számú utódot nevelhetett, mert az odút minden irányban kibővíthette.

Az első reggel, amikor kidugta a fejét az odúból, gyönyörű látvány fogadta. A papsajton zöld fények szivárogtak át, a felkelő nap első sugarai bevilágítottak üregébe, s kellemes meleget árasztottak. A pocok igen elégedetten és kényelmesen feküdt odújában.

Midőn megásta a nagy termet, a négy vészkijáratot, valamint vízmentes óvóhelyét, hozzálátott az eleséggyűjtéshez. Csak a legtökéletesebb papsajtszárakat válogatta ki, pontosan a kívánt méretre vágta, asztagba rakta a nagy teremben, és gondosan elrendezte, nehogy megerjedjenek vagy megsavanyodjanak. Jobb helyet nem is találhatott volna a letelepedésre. Kert nem volt a közelben, nem kellett csapdától félnie. Macskák ugyan nagy

számban akadtak, de a konzervgyári halfejektől és belektől akkorára duzzadt a bendőjük, hogy már réges-rég fölhagytak a vadászgatással. A talaj eléggé homokos volt, tehát a víz nem maradt meg rajta, hosszabb időre nem öntötte el odúját. A pocok kitartóan dolgozott, míg a nagy terem színültig nem telt eleséggel. Ekkor kis oldalsó termeket épített, az eljövendő utódok számára. Néhány év múlva ezrével és ezrével szélednek majd szét az ősi tűzhely mellől.

De ahogy teltek-múltak a napok, a pocok türelmetlenkedni kezdett, mert egyetlen nőstény se bukkant fel. Reggelenként kiült odújának bejárata elé, és éles hangon cincogott, emberi fül ugyan nem foghatta föl, a többi pocoknak azonban még mélyen a föld alatt is meg kellett volna hallania. De hívogató szavára se bukkant föl nőstény. Türelmetlenségében végül is átvágott a vasúti töltésen, ahol aztán talált is egy másik pocokodút. Bejáratánál kihívó cincogásba fogott. Mozgolódást hallott bentről, nőstényszagot is érzett, csakhogy az odúból egy vén, harcedzett kan pocok jött elő, s úgy elagyabugyálta, összevissza harapta, hogy hazakecmergett, és három napig feküdt a nagy teremben, míg fölépült. A küzdelemben mellső mancsának két ujját is elvesztette.

Tovább várt hát, tovább cincogott a csodálatos telken csodálatos odúja előtt, de nőstényt még véletlenül se látott. Egy idő múlva kénytelen volt elköltözni. Két háztömbbel odább, a domboldalra költözött, egy dáliakertbe, ahol minden éjjel csapdákat állítottak föl.

32

Doki lassan, nehézkesen ébredt föl álmából, ahogy egy kövér ember botorkál ki az úszómedencéből, öntudata többször is áttört a felszínen, de aztán újból visszazuhant. Szakálla rúzsfoltos volt. Kinyitotta szemét, meglátta a paplan ragyogó színeit, s erre gyorsan megint lehunyta. De kisvártatva újból fölnézett. Pillantása a paplanról a padlóra tévedt, a sarokban heverő törött tányérra, a fölfordított asztalon álló poharakra, a kiömlött borra, és a könyvekre, amelyek mint kimúlt lepkék feküdtek a földön. A lakás tele volt összegyűrt piros papírdarabkákkal; orrát a tűzkígyó erős szaga csapta meg. A konyhaajtón át megpillantotta a föltornyozott húsos tányérokat és a zsírtól mocskos tepsiket. A padlót száz és száz eltaposott cigarettavég borította. És a tűzkígyó szagába bor, whisky és parfüm finom egyvelegének illata keveredett. Szeme egy pillanatra megakadt egy kis hajtűkupacon, amely a szoba közepén hevert.

Doki lassan a másik oldalára fordult, és könyökére támaszkodva kibámult a törött ablakon. A Konzervgyár utca némán sütkérezett a napon. A kazán ajtaja tárva-nyitva állt. A Palota Lebuj ajtaja viszont be volt csukva. Az üres telken békésen aludt a gizgazban egy ember. A Mackós Lobogó ablakát-ajtaját lehunyta.

Doki fölkelt, kiment a konyhába, majd útban a vécé felé meggyújtotta a bojlert. Aztán visszatért, az ágy szélére ült, és lábujjait tornáztatva fölmérte a pusztulást. A dombtető felől harangszót hallott. Amikor a bojler duruzsolni kezdett, visszament a fürdőszobába, lezuhanyozott, kék nadrágot és flanelinget vett föl. Li Csong boltja ugyan még zárva volt, de a kínai meglátta, ki áll az ajtóban, és kinyitott. A jégszekrényhez ment, és kérés nélkül kihozott egy üveg sört. Doki fizetett.

– Jól mulatott? – kérdezte Li. Barna szeme alatt a könnyzacskók kissé gyulladtak voltak.

– Jól! – felelte Doki, és a hideg sörrel visszatért a laborba. Kent magának egy mogyoróvajas szendvicset, azt eszegette a sörhöz. Az utca nagyon csöndes volt. Egy lelket se lehetett látni. Doki fejében muzsika szólt – violák és csellók, gondolta. Hűvös, lágy, enyhet adó zene, kiemelkedő mozzanatok nélkül. Doki eszegette a szendvicset, hörpölt hozzá a sörből, és hall-

gatta a zenét. Amikor végzett a sörrel, kiment a konyhába, és kirakta a piszkos edényt a mosogatóból. Forró vizet eresztett bele, s annyi szappanpelyhet szórt a vízbe, hogy a fehér hab teljesen elborította. Akkor összeszedte az épen maradt poharakat, és belerakta a meleg szappanos vízbe. A tűzhelyen magas toronyban álltak a barna szósztól és a fehér zsírtól egymáshoz ragadt húsos tányérok. Doki helyet csinált az asztalon az elmosott poharaknak. Aztán kinyitotta a hátsó szobát, kihozott egy album gregorián lemezt, föltett a gramofonra egy *Paternoster*t és egy *Agnus Dei*t.[22] Az angyali, testetlen hangok betöltötték a labort, hihetetlenül tisztán, édesen zengtek. Doki óvatosan mosogatta a poharakat, vigyázott, hogy össze ne koccanjanak, meg ne zavarják a zenét. A fiúkórus föl-le szárnyalt a dallammal, egyszerűségében is oly gazdagon, ahogy csak gyerekek tudnak dalolni. Amikor a lemez lejárt, Doki megtörölte a kezét, és kikapcsolta a gramofont. Meglátott egy könyvet, amely félig az ágy alatt feküdt, fölvette, és leült az ágyra. Egy másodpercig magában mondta a szavakat, de aztán megmozdult az ajka, és egy pillanat múlva már hangosan olvasott, lassan, minden sor végén megállva.

Még most is
bosszant a bölcsek fecsegése, kik tornyokból
bújnak elő, hol eltöprengték ifjúságukat,
s hogy hallgatom beszédük, nem lelem bennük
kedvesem suttogó szava sóját,
a kusza színek mormolását, míg az álom peremén hevertünk,
a bölcs, az elmés aprócska szavakat,
mik ömlöttek bőven, mint a víz, buzgó, mézes folyó.

A mosogatóban a magas, fehér hab lehűlt, és egymás után pattantak szét a buborékok. Kint, a pillérek alatt magasba szökött a dagály, és a hullámok a sziklákat csapkodták, amelyeket már régen nem értek el.

Még most is
bánom, hogy valaha ciprusra, rózsára pazaroltam szerelmem,
nagy kék hegyekre, szürke dombocskákra,
tenger morajára. Mert ím, egy napon
különös szemeket láttam, lepkekönnyű kezet,

s reggelente a kakukkfűről nékem röppent fel a pacsirta,
s gyermekek jártak fürödni a kis patakokba.

Doki becsukta a könyvet. Hallotta odakint a pillérek alatt csapkodó hullámokat, hallotta a fehér patkányok futkározását a ketrec rácsain. A konyhába ment, és látta, hogy a mosogatóban a víz kihűlt. Forró vizet eresztett hozzá. És fennhangon mondta tovább a verset a mosogatónak, a fehér patkányoknak és önmagának:

Még most is
tudom, hogy az élet forró gyönyörét ízleltem,
zöld és arany csészékből ittam dús lakomáján,
s néhány, oly kurta, elfeledett percre
kedvesemről szemembe csapott
az örök fények legtisztább sugara...

Keze fejével megtörölte szemét. És a fehér patkányok ide-oda rohangáltak ketreceikben. És az üveg mögött mozdulatlanul feküdtek a csörgőkígyók, szürke, töprengő szemmel bámultak a semmibe.

SZERELEM CSÜTÖRTÖK

John Steinbeck: Sweet Thursday

ELŐJÁTÉK

Egy este a Palota lebujban Mack hátradőlt az ágyán.

– Az a könyv, az a *Kék öböl* mondta – az első perctől kezdve nem tetszett. Én egész másképp fogtam volna meg.

Kis idő múlva a másik oldalára fordult, és felkönyökölt.

– Lehet, hogy nagyon igényes vagyok. De ha össze találnék futni azzal a mukival, aki írta, mondanék neki egyet s mást.

– Például? – kérdezte Whitey I.

– Hát – tűnődött Mack –, például ilyesmiket. Mondjuk, van első fejezet meg második fejezet meg harmadik fejezet. Ez idáig még rendben volna, csakhogy én szeretem, ha már az elején megtudom egy-két szóból, miről fog szólni a fejezet. Tegyük fel, hogy vissza akarok lapozni, és ilyenkor a fejezet számából nem tudok meg semmit. Egy-két szó kéne csak az elejére, és mindjárt tudnám, hogy az-e, amire vissza akartam lapozni.

– Hát még – szólt Whitey I.

– Aztán szeretem, ha egy könyvben sok a duma, de nekem ne nagyarázzon közbe senki, hogy az a muki, aki dumál, hogy néz ki. Azt majd én kisütöm a dumájából. És még egy. A dumájából szeretem kisütni azt is, hogy mit gondol a muki. Egy kis leírás is jöhet – folytatta –, mert szeretem tudni, milyen színük van a dolgoknak meg milyen szaguk, tán azt is, hogy néznek ki, meg a muki hogy van velük... de ebből se legyen túl sok.

– Hát igényesnek elég igényes vagy – állapította meg Whitey II. – Sose néztem volna ki belőled, Mack. Van még?

– Van – felelte Mack. – Én nem bánom, ha a könyv néha megszalad, és jön a zöngicse. Ha már egy muki könyvet ír, legyen meg neki az a kis öröme, hogy zöngicsélhet. Én nem bánom, nyomjon egy kis mutatósabb szöveget, vagy valami idegen nyelvű dalt. Az még szép. De akkor külön rakja, hogy ne muszájjon elolvasni. Nem bírom, amikor a zöngicsélés összekeveredik a történettel. Akkor már tegye rögtön az elejére, ha zöngicsélni akar, szerintem. Mert akkor vagy átlapozok rajta, vagy esetleg visszahajtok, ha már tudom, hogy a történetnek mi lesz a vége.

Eddie is megszólalt. – Te Mack, ha az a muki, annak a *Kék öböl*-nek az írója be találna jönni ide, ezt mind elmondanád neki?

– Hajjaj! – szólt bele Whitey II. – Mack képes bárkinek bármit elmondani. Még egy kísértetet is képes lenne felokosítani, hogy hogyan járjon haza.

– Képes hát – jelentette ki Mack. – És abban nem is volna asztaltáncoltatás meg lánccsörgés. A kísértetjárásban évek óta nem történt semmi komoly újítás. De még mennyire, hogy fölokosítanám, Whitey!

Hátradőlt, és az ágy mennyezetét kezdte bámulni.

– Már látom is magam előtt – jegyezte meg.

– A kísérteteket? – kérdezte Eddie.

– Fenét! – válaszolta Mack. – A fejezeteket...

1. AMI KÖZBEN TÖRTÉNT

Amikor Montereybe és a Konzervgyár utcába bekopogtatott a háború, többé-kevésbé mindenki harcolt, így vagy úgy. S mire az ellenségeskedés véget ért, sebet is szerzett mindenki.

A konzervgyáriak úgy harcoltak, hogy elintézték a halászati tilalom felfüggesztését, s a halakat egytől egyig kifogták. A hazafias szándék vezette őket, de ezt hiába magyarázták a halaknak. „Mind egy szálig fölfalták”, mint az osztrigákat az *Alice*-ben. Ugyanez a nemes ösztön irtotta ki a nyugat-amerikai erdőségeket, napjainkban pedig a vizet szívja ki Kalifornia földjéből, gyorsabban, mint ahogy az eső pótolhatná. Ha majd sivataggá válik a vidék, az emberek nézhetnek, ahogy a Konzervgyár utca is csak nézett szomorúan, amikor az összes szardíniát kifogták, dobozba rakták, és megették. A gyöngyszürke hullámlemezből épült konzervüzemek elcsöndesedtek, kihaltak, csak az őr járkált bennük föl-alá. A teherautók dübörgésétől egykor oly hangos utca elnéptelenedett, kihalt.

Igen, mindenkit elkapott a háború. Dokit behívták. A Nyugati Élettani Laboratóriumot rábízta egyik barátjára, akit az öreg Csinnadratta néven ismertek, maga pedig mint műszaki őrmester húzta le az idejét egy géhás alakulatnál.

Doki filozofikusan fogta fel a dolgot. Üres óráit a kormány korlátlan alkoholkészletével tette tartalmassá, sok barátot szerzett, és makacsul ellene szegült az előléptetésnek. Amikor a háború véget ért. Dokit a hálás hadvezetőség még egy időre benn tartotta, hogy bizonyos leltári problémákat tisztázzon. Erre a munkára már csak azért is kiváltképp alkalmas volt, mert az összevisszaságot is nagyrészt ő idézte elő. Győzelmünk után két esztendővel szerelték le, érdemeinek elismerése mellett.

Hazatért az Élettani Laborhoz, és kifeszítette a nedvességtől bedagadt ajtót. Öreg Csinnadratta évek óta felé se nézett a laboratóriumnak. Por és penész borított mindent. A mosogató teli volt piszkos edénnyel meg lábassal. A szerszámokat rozsda ette, az élő állatok ketrecei üresen tátongtak.

Doki leroskadt régi székébe, és elnehezült a szíve. Átkokat szórt öreg Csinnadrattára, élvezte halk fullánkos szavait, aztán gépiesen fölállt, és átsétált a néma utcán Li Csong szatócsboltjába, sörért. Jól öltözött, mexikói-

forma férfi állt a pult mögött, és Dokinak csak akkor jutott eszébe, hogy Li Csong elutazott.

– Sört – mondta Doki. – Két litert.

– Jön – felelte a Gazda.

– Mack idehaza van?

– Biztos. Legalábbis azt hiszem.

– Mondja meg neki, hogy beszélni szeretnék vele.

– Mit mondjak, ki szeretne beszélni vele?

– Csak annyit mondjon, hogy Doki hazajött.

– Oké, Doki – felelte a Gazda. – Ez a sör megfelel?

– Nincs sör, ami ne felelne meg – válaszolta Doki.

Doki és Mack késő estig üldögélt együtt a laborban. A sör már nem fogott rajtuk, be kellett vetni egy liter Ócska Teniszcipőt. Iddogálás közben Mack beszámolt az elkótyavetyélt esztendőkről.

Változás, változás mindenütt. Sokan elmentek, és sokan megváltoztak, ami lényegében ugyanaz. Neveket emlegettek – néha még élők nevét is – szomorúan. Gay meghalt, egy légvédelmi lövedék repesze ölte meg Londonban. Folyton az eget bámulta, ha bombáztak. Felesége Gay életbiztosításából egykettőre megint férjhez ment, de a Palota lebujban nem nyúltak Gay ágyához – meghagyták szentélynek. Még csak azt se engedték meg, hogy valaki leüljön a szélére.

És Mack azt is elmondta Dokinak, hogy Whitey I. egy oaklandi hadiüzemben dolgozott, de már a második napon kitörte a lábát, s volt három boldog hónapja. A fehér kórházi ágyon megtanult szájharmonikázni, s ez a tudománya sok örömet szerzett neki élete későbbi folyamán.

És aztán ott volt az új Whitey: Whitey II. Mack büszke volt rá, mert Whitey II. az első tengerészhadosztályhoz vonult be, és mint utánpótlást kivitték a frontra. Valaki – nem Whitey II. – azt mesélte, hogy Whitey II. bronzcsillagot szerzett, de hiába, mert később elvesztette, bizonyítéka tehát nem volt a dologra. Azt azonban Whitey II. sose tudta megbocsátani a tengerészetnek, hogy elkobozta diadalmi emlékét – egy literes üveget, pálinkában eltett fülekkel. Az ágya fölötti polcra akarta fölrakni, a hazának tett szolgálatai emlékéül.

Eddie továbbra is Terjedelmes Idánál dolgozott a La Ida presszóban. Ha a sorozó orvos Eddie nyilvántartó lapjára pillantott, a lapon feltüntetett betegségek alapján csakis arra a következtetésre juthatott, hogy Eddie gyakorlatilag már legalább tizenkét esztendeje halott. Eddie azonban csak tovább éldegélt, s amikor a sorozó bizottságok mindenkit beszipkáztak, úgyszólván állandó csapos lett Terjedelmes Idánál. Csupa szentimentalizmusból a boroskorsók tartalmát továbbra is hordócskákba gyűjtötte, s ahogy teltek, sorra bedugaszolta, és elásta őket. Mostanában a Palota az egyik legjobban ellátott lebuj Montereyben.

Amikor az első liter Ócska Teniszcipőnek a felénél tartottak, Mack elmesélte, hogy halt meg álmában Dora Flood, és hogy borult gyászba utána a Mackós Lobogó. A lányok szíve majd megszakadt a bánattól. Három napig tartó zártkörű ivászatot rendezlek. Az ajtóra kiakasztották az „Üzemszünet” táblát, de a falakon áthallatszott, amint Dora emlékére három szólamban énekelik az *Idők Sziklájá*-t*,* az *Ott alszol a mélyben*-t meg a *Szent Jakab kórházá*-t. A lányok csakugyan gyászoltak – gyászoltak, ahogy az üvöltő prérifarkasok szoktak.

A Mackós Lobogó vezetését Dora legközelebbi rokona vette át: egyik nővére, aki San Franciscóból jött Montereybe. San Franciscóban esztendőkig egy Éjféli Missziót vezetett a Howard utcában, persze üzleti alapon. A Mackós Lobogóban különben kezdettől fogva csendestárs volt, tőle származtak a műintézet páratlan elvei és gyakorlati módszerei. Dora például Magányos Csillagnak szerette volna elnevezni műintézetét, mert ifjúkorában egyszer egy csodálatos víkendet töltött Fort Worthben. De nővére ragaszkodott hozzá, hogy a házat Kalifornia zászlajának tiszteletére Mackós Lobogónak kereszteljék. Ha valaki – mondogatta – palira vesz egy államot, legalább tisztelje meg valamivel. Új foglalkozása, véleménye szerint, nem sokban különbözött a régitől. Mind a kettőt közszolgálatnak tekintette. Csillagjóslással is foglalkozott, és kitartóan buzgólkodott – legalábbis üzemzárás után – azon. hogy a Mackós Lobogót valamiféle leánytovábbképző intézetté alakítsa át. Flórának hívták, de a Misszióban egyszer egy úri csavargó azt mondta neki, amikor végzett a levessel: „Flóra, maga szerintem inkább fauna.”

– Tudja, mit, egész jó tipp! – mondta Flóra. – Nincs kifogása ellene, hogy megtartsam ezt a nevet?

És ettől kezdve örökre Fauna maradt.

Már ez is mind elég szomorú volt, de a legszomorúbbat Mack még mindig halogatta. Sehogy se akaródzott neki rátérni. Ezért aztán inkább azt mondta el, mi történt Henrivel, a festővel.

Mack egy kicsit hibáztatta is magát Henri miatt. A festő hajót épített magának, nagyszerű kis hajót, csinos kabinnal. De az erdőben építette, mert az óceántól félt. A hajó betoncölöpökön állt, és Henri nagyon jól érezte magát benne. Egyszer, amikor nem akadt egyéb dolguk, Mack és a fiúk megtréfálták a festőt. Unatkoztak. Lementek a tengerparti sziklákhoz, lefaragtak róluk egy zsákra való kacsakagylót, és gyorsan kötő cementtel Henri hajója fenekére ragasztották. Henri egészen odavolt, főképp mert senkinek se szólhatott a dologról. Doki megnyugtathatta volna, de Doki akkor éppen katona volt. Henri lekaparta a hajó fenekéről a kagylókat, újrafestette az egészet, de alig száradt meg a festék, a fiúk megint teleragasztották kagylóval, sőt még egy kis tengeri algát is rákentek. Később aztán iszonyúan szégyellték magukat, amikor megtudták, mi lett a következménye a dolognak. Henri eladta a hajót, és huszonnégy óra alatt eltűnt a városból. Sehogy se tudott szabadulni a borzasztó és kísérteties gondolattól, hogy amíg ő alszik, a hajó a tengereket járja.

És Mack elmondta, hogy Hazel is volt katona, noha ezt az égvilágon senki nem hinné. Mikor aztán megkapta a papírt a leszerelésről, beiratkozott a kaliforniai egyetemre. A felvételi űrlapon az asztrofizikát pipálta ki. Három hónap múlva, amikor az év eleji rumliból kezdtek kikászolódni, az egyetemi hatóságok kiszúrták Hazelt. Az Elmekórtani Intézet mindenáron bent akarta tartani, csakhogy ez törvénybe ütköző cselekmény lett volna.

Hazel sokat töprengett rajta, mi a csoda is lehetett az, amit kipipált a felvételi űrlapon. Meg akarta kérdezni Dokitól, de mire az hazatért, Hazelnek az egész dolog kiment már a fejéből.

Doki kitöltötte az első üveg Ócska Teniszcipő utolsó csöppjeit.

– Mindenről beszéltél már, Mack, csak magadról nem. Te mivel töltötted az időt?

– Hogy is mondjam? Vigyáztam a házra – felelte Mack hogy ne essék baj semmiben.

Mack tehát vigyázott a házra, és közben megvitatta a háború eseményeit, akivel csak találkozott. Háborúját először is Nagy-Nagy Háborúnak nevezte el. Ez volt számára a legfontosabb. A háború után az atombomba-kísérletek keltették föl hazafias érdeklődését. Az a hatalmas jutalom, amelyet a kor-

mány új urániumtelepek földerítésére tűzött ki, valóságos láncreakciót indított el Mackben, s vásárolt magának egy használt Geiger-számlálót.

Montereyben fölszállt a buszra, zümmögtetni kezdte a Geiger-számlálót, és elindult – előbb San Franciscóba, onnét Marysville-be, Sacramentóba és Portlandbe. Macket annyira lekötötte a tudományos érdeklődés, hogy észre se vette a lányt, aki ugyanazon a buszon utazott. Jobban mondva: nem nagyon vette észre. Nos, egyik dologból következett a másik, ami Mack esetében nem volt szokatlan. A lány Jacksonville-be, Florida államba utazott. Macknek már Tacománál el kellett volna válnia tőle, de a Geiger-számláló kelet felé mutatott. A Kansas állambeli Salináig jutott el, a lánnyal együtt. Ott aztán egy fülledt, forró napon a lány egy légy után kapott az autóbuszon, eltörte az óráját, és Mack akkor jött rá, hogy az óra világító számlapját követte a Geiger-számlálójával. Már olyan korban volt, amikor a romantika egymagában nem elég. Egy vasúti teherkocsin, egy Fort Ordba szállított középnagyságú tank viaszosvászon takarója alatt érkezett vissza Montereybe. Boldog volt, amikor végre otthon lehetett. A teherkocsin néhány dollárt nyert az őrtől. Fölsikálta a Palota lebujt, még egy sor hajnalkát ültetett a ház elé, és Eddie-vel együtt fölkészült a hazatérő hősök fogadására. És amikor a hősök hazavergődtek, jó kis murit csaptak.

Dokira és Mackre aranyos melankólia ereszkedett, akár az őszi levélhullás, melankólia, amelyben egyenlő arányban elegyedett az Ócska Teniszcipő meg a régi idők és elveszett vagy megváltozott barátok emléke. És mindketten tudták, hogy egy bizonyos tárgyat kerülgetnek, apróságokról beszélnek a lényeg helyett. De végül kimerítettek minden lehetőséget, és szembe kellett nézniük az igazi témával.

Doki tiszteletre méltó bátorsággal vágott bele.

– Mi a véleményed a szatócsbolt új tulajdonosáról?

– Nincs vele semmi baj – felelte Mack. Érdekes alak. Csak hát Li Csongot sose fogja pótolni. Olyan barát, mint Li Csong volt, nincs több a világon – folytatta leverten.

– Nincs – állapította meg Doki. Bölcs volt és jószívű. Meg furfangos mondta Mack.

– Meg rámenős – mondta Doki.

– Sok embernek viselte a gondját – mondta Mack.

– És soknak okozott gondot mondta Doki. Így labdáztak a témával, Li Csong olyan erényeire emlékeztek, amelyek őt magát is meghökkentették

volna: hogy bölcs volt. Sőt szép is. S miközben az egyik még nagyban mesélt valami nagyszerű történetet a kínai kalmárról, a másik alig várta, hogy ráduplázhasson. Az emlékezetük mélyéről így fölmerülő lény szinte már nem is ember volt, hanem a jóság sárkánya, az ármány angyala, így születnek az istenek.

Csakhogy a flaska közben teljesen kiürült. Az üres flaska bosszantotta Macket, és bosszúsága rácsöppent Li Csong emlékére.

– Alamuszi volt a nyavalyás jegyezte meg. Nekünk igazán megmondhatta volna, hogy kiárusítja a boltot, és továbbáll. Nem volt szép tőle, hogy az egész dolgot barátai segítsége nélkül csinálta.

– Talán éppen ettől a segítségtől félt vélekedett Doki. Írt is nekem a dologról. De hát én nem tudtam tanácsot adni neki olyan messziről. Így aztán megúszta.

– Az ember sose tudja, mi jár egy ilyen sárgának a fejében – mondta Mack. – Ki gondolta volna. Doki, hogy... hogy is mondjam csak... összeesküvést sző ellenünk?

Szó, ami szó, csakugyan felháborító volt a dolog. Li Csong oly régóta kereskedett már köztük, hogy senki se láthatta előre, mire készül. Annyira belegabalyodott a Konzervgyár utca táplálásába-ruházásába, hogy azt hitték, örökké köztük marad. Ki gyaníthatta titkos szövevényeit ellentmondásos keleti elméjének, amely, úgy látszik, néha furcsa módon párjára talál az ellentmondásos nyugati elmében.

A közhit szerint a tengerészkapitány, kabinjában ülve, arról ábrándozik, hogy lesz egyszer egy szatócsboltja, amelyet se vihar, se zátonyra futás nem fenyeget. Li Csong is ábrándozott, miközben a számológép golyóit tologatta. Ócska Teniszcipőt decizett ki, és hosszú kezével vékony szeleteket vágott a szalonnából. De még ennyire, hogy ábrándozott – méghozzá – a tengerről. Terveibe senkit nem avatott be, senkitől nem kért tanácsot. Pedig kapott volna bőven.

Egy szép napon aztán eladta a boltját, és vett egy szkúnert.

Déltengereken szeretett volna kereskedni. Pálmákról és polinézekről álmodott. A szkúner fenekébe berakta egész árukészletét a konzerveket, gumicsizmákat, sapkákat, tűket, szerszámokat, tűzijátékokat, naptárakat, sőt még az üvegszekrényeket is, amelyekben az aranyozott inggombokat meg az öngyújtókat tartotta.

Mindent magával vitt. Amikor utoljára látták, álomhajója hídjáról integetett kék tengerészsapkájával, miközben a Point Pinos-i fütyülő bója mellett elhaladt, és beleveszett az alkonyatba. És ha el nem süllyedt, most is ott áll a hídon vagy a hátsó fedélzeti ponyva alatt hever egy függőágyban, mialatt igen lengén öltözött, gyönyörű polinéz lánykák turkálnak árukészletében, a paradicsomkonzervek és csíkos szerelősapkák közt.

– Maga szerint, Doki, mi vihette erre? – kérdezte Mack.

– Ki tudja? – mondta Doki. – Ki tudja, mi lakozik az ember elméje mélyén? Ki tudja, ki mire vágyik?

– Pedig nem lesz ott boldog – mondta Mack. – Magányos lesz azok közt az idegenek közt. Tudja, Doki; én már rájöttem: azok a nyavalyás filmek mentek az agyára. Emlékszik, ugye, hogy minden csütörtök este bezárt. Tudniillik mindig csütörtökön mutatok be új filmet a moziban. Egyetlen filmet se hagyott ki. Igen, a mozi ment az agyára. Mink ketten, Doki, maga meg én, tudjuk, miket hazudik a mozi. Nem lesz ott boldog. Csak túl komiszul fogja érezni magát, hogy visszajöjjön. Doki tönkrement laboratóriumát nézegette.

– A legszívesebben én is ott lennék vele!

– Ki nem? – jegyezte meg Mack. – Már a polinéz lányok végett, akik biztos, hogy kicsinálják. Hiába, nem olyan fiatal ő se, mint valaha.

– Tudom – mondta Doki. – Neked, Mack, meg nekem, ott kellene lennünk vele, hogy megvédjük önmagától. Mit gondolsz, Mack, menjek át, és hozzak még egy fél litert, vagy feküdjek le inkább?

– Dobjon fel egy tízcentest!

– Dobd fel te – mondta Doki. – Az igazság az, hogy nincs nagy kedvem még lefeküdni. Ha te dobod fel, legalább tudom, mi jön ki.

Mack feldobta a pénzt. Dokinak igaza lett.

– Átlépek én maga helyett, Doki. Csak üldögéljen itt kényelmesen, mindjárt visszajövök.

Úgy is lett.

2. JÓZSEF ÉS MÁRIA HÁNYATOTT ÉLETE

Mack visszaérkezett a fél liter Ócska Teniszcipővel, és töltött belőle Doki poharába meg a magáéba.

– Miféle alak az új tulaj... mexikói, nem? – kérdezte Doki.

– Rendes tag – válaszolta Mack. – Nagy hilós. József és Mária Rivasnak hívják. Csuda rámenős pali, de valahogy mégis peches, Doki... röhögnivaló-an peches. Tudja, hogy van ez. Ha egy strici szerelmes, nem számít, hogy boldogtalan, röhögni kell rajta. Jó zsef és Mária ez a fajta.

– Mit tudsz róla?

– Magam is tanulmányoztam – felelte Mack –, meg egy-két dolgot ő is elmondott, aztán a kettőn már eligazodtam. Furfangos pali! Csak tudja, Doki, az a fajta, amelyik a saját torkát vágja el. Biztos maga is látott már olyan embert, akit annyira elfoglal az esze, hogy másra nem is jut ideje. Hát József és Mária ez a fajta.

– Beszélj csak!

– Azt hiszem, nincs két ember, aki annyira különböző lenne, mint maguk – kezdte Mack. – Maga, Doki, maga rendes és tudományos, de aki furfangosnak tartja, az hülye. Magára mindenki csak vigyáz, mert magából olvasni lehet. De József és Máriát bárki lecsapná hátulról, mert folyton ide-oda táncol, meg megjátssza magát. Azzal együtt rendes tag.

– Honnét került ide? – kérdezte Doki.

– Elmesélem – felelte Mack.

Macknek igaza volt. Doki meg József és Mária pontos ellentétei voltak egymásnak, mégpedig finom ellentétei. Különbségeik egyensúlyban tartották egymást, mint a libikókán ülő gyerekek. Doki minden szándékát és ösztönét a törvényesség és a jogrend irányította. Ha a saját feje után megy, nyilván minden törvényt betart, még a forgalmi jelzéseknek is engedelmeskedik. Nem az ő hibája volt, hogy minduntalan törvénybe ütköző cselekményekbe bonyolódott, hanem a barátaié – Terjedelmes Idáé, akit az italmérési előírások úgy szorongattak, akár a szűk fűző, meg a Mackós Lobogóé, amelynek tevékenységét tudomásul vették, és hasznosították ugyan, mégis az összes létező törvénykönyv becsmérlő szavakkal illette.

Mack és a fiúk olyan régóta éltek már a minősített csavargásról szóló törvény árnyékában, hogy pajzsuknak tekintették. Gyanúsították már őket lopással, csalással, munkakerüléssel, törvénybe ütköző gyülekezéssel, minden rendű-rangú bűnszövetkezés a rovásukon volt, a Konzervgyár utca lakói ezeket a bűnöket nemcsak hogy vállalták, hanem még büszkélkedtek is velük. József és Máriához képest azonban Mackék a becsület és erény szeplőtlen gyermekei voltak. József és Mária minden cselekedete a dolgok természete szerint szemben állt a törvénnyel, zsenge gyermekségétől fogva. Szülővárosában, Los Angelesben egy huligánbanda vezére volt már gyerekkorában. Az a vád, hogy egyszer cinkelt ötcentesekkel kapták el, ma már bizonyíthatatlan ugyan, de igen hihető. Úgyszólván születése pillanatától kezdve tagadta az elemelhető dolgok magántulajdonának elvét. Nyolcéves korában már olyan sikeresen fosztogatta a játékkaszinót, hogy tengerésztiszteknek kellett összefogniuk ellene. Amikor Los Angeles mexikói negyedében kitört a háborúság a gengszterbandák közt, József és Mária már kinőtt a huligánsorból. Rugós késekkel, ismétlőpisztolyokkal, bokszerekkel, és – a legszegényebbek számára – homokkal töltött, olcsó, de igen hatásos harisnyákkal gazdagon felszerelt mozgó boltot nyitott. Tizenkét éves korában fölvették a javítóintézetbe, ahonnét két esztendő múlva dicséretes eredménnyel távozott. A bűnözés technikájának úgyszólván minden csínját-bínját sikerült elsajátítania. A tizennégy éves, szomorú szemű, ártatlan tekintetű, jóképű fiú minden széfet ki tudott nyitni, akár az ujjával, akár sztetoszkóppal. Két emeletnyi magasra úgy mászott fel a falon, mintha tapadó korongok lettek volna a lábán. De mihelyt mindezt kitanulta, máris abbahagyta, mert túlságosan nagynak tartotta a kockázatot; ravasz gyerek volt. József és Mária olyan foglalkozás után nézett, ahol az áldozat egyben cinkosa is a rablónak. A zsarolás, bordélyházi vendégek kifosztása és a házasságszédelgés már közelebb járt eszményeihez. De még ez sem volt az igazi. Körözőlevelet sose adtak ki ellene, és nem is óhajtotta, hogy kiadjanak. Úgy érezte, kell lennie olyan foglalkozásnak, amely elég törvénytelen ahhoz, hogy erkölcsileg kielégítse, és mégis eléggé kiesik a szórásból. Mondhatni már szépen el is indult a pályáján, amikor váratlanul lecsapott rá a pubertás, s érdeklődése pár évre másfelé fordult.

József és Mária jó néhány esztendeig a lopás és csalás mezein vegetált. Mire szeme előtt eloszlott a köd, és újból tisztán látott, érett férfi volt. De épp amikor megint nekivágott volna pályájának, fülön csípte a hadsereg, s

mindaddig benn tartotta, amíg csak jó lelkiismerettel tehette. Dicstelen elbocsátólevele állítólag a szépítő körülírás remekműve volt.

József és Mária sose futott be. Megint elindult a kiszemelt úton, de a dolgok azonnal rosszra fordultak. Egy fiatal és megértő pap az Anyaszentegyház szerető keblére vonta, amelynek egyébként születésétől fogva tagja volt. József és Mária Rivas helyeselte a gyónást meg a bűnbocsánatot, és úgy érezte, mint talán Francois Villon is annak idején, hogy a reverenda védelme alatt kibontakozhatnak képességei. Murphy atya megismertette vele a becsületes munka fogalmát, s amikor József és Mária magához tért az első megrázkódtatásból, elhatározta, hogy egyszer megpróbálja. Még formálható jellem volt, s így sikerült neki, ami Villonnak nem: nem mocskolta be kezét az egyház tulajdonával. Murphy atyának szava volt a városi tanácsnál, így aztán József és Mária városi alkalmazott lett, bizonyos méltósággal járó állást kapott, s havonta egy csekket; a beváltásnál nem kellett félnie, hogy ujjlenyomatot vesznek le róla.

A Los Angeles-i Plaza gyönyörű tér, sok kertecske, nagy cserepekbe ültetett pálma, és rengeteg virág díszíti. Fontos csomópont, a turisták kedvenc találkozóhelye, a város büszkesége, mert Mexikó ma már ismeretlen mexikói jellegét őrzi. József és Máriának a Plaza növényzetét kellett öntöznie, gondoznia munkája nemcsak könnyű volt és kényelmes, de állandóan közvetlen kapcsolatba került a „művészi fotók” iránt érdeklődő turistákkal. Noha József és Mária hamar rájött, hogy ebből a munkából sose fog meggazdagodni, mégis élvezte, hogy tevékenységének legalább egyik fele törvényes. Effajta kielégülést az emberek többsége a bűnökben talál.

A Los Angeles-i rendőrség akkoriban egy megoldhatatlannak látszó rejtéllyel küszködött. Nagy mennyiségű marihuana került forgalomba, méghozzá igen olcsó áron. A kábítószer-csoport egyik razziát a másik után rendezte, de nem sikerült kideríteni, ki hozza forgalomba a marihuánát. San Pedrótól Eagle Rockig valamennyi üres telket átkutatták. Aztán az egész környéket körzetekre osztották, és a hegyes levelű marihuana utáni hajsza egyre szélesebb körben folyt: északon még Santa Barbarán is túl, keleten a Colorado folyóig, délen egészen a határig. A határt lezárták, s köztudomású, hogy a Csendes-óceánban nem terem marihuana. A hat hónapig tartó szorgos kutatás, amelybe az egyes városok helyi hatóságai, sőt az államrendőrség is bekapcsolódtak, a legcsekélyebb eredménnyel sem járt. A ma-

rihuána-árusítás zavartalanul folytatódott, s a kábítószer-csoport meg volt győződve róla, hogy maguk a közvetítők sem tudják, ki hozza forgalomba.

A jó ég tudja, meddig tartott volna ez az állapot, ha egy szép szombat délután a tizenhárom éves Mildred Bugle, aki a Los Angeles-i középiskolában osztályelső volt a Növénytan Alapelemeiből, végig nem sétál a Plazán, le nem tép néhány különös levelet, amelyek egy cserépben álló pálma körül tenyésztek, és teljes határozottsággal meg nem állapítja, hogy *Cannabis Americaná*-t tart a kezében.

József és Mária nagy pácba kerülhetett volna, csakhogy a Los Angeles-i rendőrség még nála is nagyobb pácban volt. Nem állíthatta bíróság elé József és Máriát. Mert mi történt volna, ha az újságok kiszagolnák, hogy a Plazáról származott a marihuana? Hogy ezt a veszedelmes terméket egy városi alkalmazott ültette és nevelte, városi vízzel öntözte, városi trágyával táplálta?

József és Mária olyan szóbeli felmondást kapott, hogy a szeme is szikrázott bele. A rendőrség még buszjegyet is váltott neki San Luis Obispóig.

– Tudod, Mack – kuncogott Doki –, te szinte már a becsületesség bajnokává léptél elő.

– Mindig is kiálltam mellette – felelte Mack.

– És a búvárokkal hogy keveredett üzleti kapcsolatba? – kérdezte Doki.

– Áttekintette a terepet, hol van valami lehetőség – felelte Mack –, és a búvárbujtatás valóságos kincsesbányának látszott. József és Mária minden szemszögből megvizsgálta a dolgot, a hasznot is beleértve. Gondolja csak végig. Doki, és rá fog jönni, hogy nem fizethetett rá.

Föltartotta mind az öt ujját, hogy felsorolja a bizonyítékokat, de előbb még kortyintott egyet, hogy addig se maradjon szomjasan, amíg a keze foglalt lesz. Aztán jobb mutatóujjával megérintette bal keze kisujját.

– Egy – mondta. – J és M tud mexikóiul, mert a papa-mama Mexikóban élt, mielőtt LA-ba költözött.

Most a gyűrűsujját érintette meg.

– Kettő! A búvárok maguktól jönnek. Senki se hívja őket. A kínálat állandó. Három: nem tudnak angolul, összetévesztik a hekust a mókussal. Kell nekik valaki, aki, mint József és Mária törődik velük, munkát szerez nekik, és elszedi a fizetésüket. Ha egyik-másik elszemtelenedne, J és M-nek egyszerű a dolga: följelenti, és máris teszik át a mukit a határon, J és M-nek semmi baja belőle. Mindig ilyen bulira vágyott, amelyik simán tejel. Kispe-

kulálta, hogy összehoz három-négy zöldséges brigádot, azok melóznak, ő meg szépen hanyatt fekszik, és a hasát sütteti. Mindig ez volt a szíve vágya, ezért vette meg Li Csong boltját is. Olyan munkaközvetítőfélének szánta, ahol az embereit leültetheti, és el is ad nekik egyet-mást. Ráadásul nem is valami nagyon törvényellenes, amit csinál.

– A hangodból érzem – jegyezte meg Doki –, hogy nem sikerült a dolog. Miért?

– A zene miatt – felelte Mack.

Mert igaz ugyan, hogy József és Mária megvizsgált minden szempontot, az átlagot, százalékot, és a módszerével nem lehetett veszteni, neki mégis sikerült. Rossz esélyekkel indul, aki a kockát hívja segítségül számításaihoz, s ez a törvény érvényes mindaddig, míg valami csoda bele nem segít a buliba.

Az országban a szó szoros értelmében milliószám hemzsegtek a búvárok – az illegális mexikói bevándorlók: csöndes, szorgalmas, tudatlan emberek, akik zokszó nélkül görnyedeznek, dolgoznak a zsarnok földeken. Tiszta ügynek látszott, amin nem lehet veszíteni. Hogyan történhetett hát, hogy József és Mária brigádjában épp egy tenorista meg egy gitáros került össze? Nagy megdöbbenésére lassan egy egész zenekar jött össze: két gitáros, egy-egy guitarónos, dobos, maracás, egy tenorista és két baritonista. Nyilván az egész bandát átrakatta volna a határon, ha nem csatlakozik hozzájuk tulajdon unokaöccse, Cacahuete is, egy pisztonnal.

József és Mária búvárai – otthagyták a sárgarépa- meg a karfiolföldeket, és elszegődtek a kaliforniai kisvárosok táncparkettjeire. *Espaldas Mojadas*-nak nevezték el zenekarukat. A *Ven a Mi, Mi Chica Dolorosá*-t játszották, meg a *Mujer de San Luis*-t és az *El Nubito Blanco que Llorá*-t.

A zenekar tagjai feszes *charro* ruhát, hozzá széles karimájú mexikói kalapot viseltek, és a Spreckeli Tűzoltóklubban, a soledadi Véd- és Dacszövetségben, a King City-i Jávorszarvasoknál, a greenfieldi Garázsban, meg a San Ardó-i Városi Színházban játszottak. József és Mária végül is feladta a harcot, és menedzselni kezdte őket. Az üzlet olyan jól bevágott, hogy J és M új, zenei talentummal megáldott búvárokat is keresett. Ez volt az első vállalkozása a kultúrfronton, és vele született becstelensége azt súgta neki, hogy végre jó úton jár.

– Látja, Doki – mondta Mack –, a zene húzta csőbe. Az ember manapság már semmiben se bízhat. Itt van például Fauna; a Mackós Lobogóhoz ha-

sonló kupi nincs még egy a földkerekségen. És a madám illemórákat ad a lányoknak, étkezésre meg mozgásművészetre tanítja őket. Ráadásul a csillagokból jósol. Ilyet én még nem pipáltam. Minden megváltozott, Doki, minden az égvilágon.

Doki végigpillantott penészlepte laboratóriumán, és megborzongott.

– Lehet, hogy én is megváltoztam.

– A fenébe is, Doki! Magának nem szabad megváltoznia! Kire támaszkodjunk akkor? Ha maga is megváltozik, Doki, itt egy csomóan beadják a kulcsot. Hisz alig vártuk, hogy hazajöjjön, és úgy élhessünk megint, mint régen.

– Pedig nem vagyok a régi, Mack. Nem találom a helyem.

– Csípjen fel magának egy pipit, Doki – javasolta Mack. Játsszon neki egy kis templomi zenét a gramofonján. Én meg majd megint jövök, és letarhálom néha egy-két dollárra. Próbálja meg, Doki! Ennyivel tartozik a barátainak.

– Megpróbálom – mondta Doki. – De nem nagyon bízom a dologban. Félek, hogy megváltoztam.

3. ZÖNGICSE (1)

Ha később visszatekint az ember, rendszerint rájön, melyik volt a pillanat, amikor egy új korszak kezdetét vette, de ha benne él, a egyik nap olyan, mint a másik:

Pedig azon a télen és tavaszon történt néhány szörnyű csoda, mutatkozott egy-két baljós előjel, csakhogy az ilyesmire utólag jön rá az ember. A Toro hegy egyik oldalán a Pine kanyonig, másikon Jamesburgig ereszkedett le a hó. A Carmel völgyében hatlábú borjú született. Monterey fölött O és N alakot öltött egy arra sodródó felhő. A metodista templom alagsorának betonpadlójából gombák nőttek ki. A vén, kilencvenhárom éves Mr. Rolettit aggkori szatíriázis szállta meg, erőszakkal kellett visszatartani, hogy le ne teperje a középiskolás lánykákat. A tavasz hideg volt, az esőzés késve köszöntött be. A hólyagos medúzák bíbor rajokban milliószámra úsztak be a Monterey-öbölbe, a tengerár partra vetette őket, ott aztán elpusztultak. A Seal sziklák közelében a oroszlánfókákat kardszárnyú delfinek támadták meg, és egy csomót megöltek közülük. Dr. Wick kivett egy követ Mrs. Gasto veséjéből, akkorát, mint az öklöm, s ráadásul a kőnek kutyafej, méghozzá rendőrkopó-fej formája volt. Az Oroszlánok Klubja ötvendolláros pályázatot írt ki a legjobb tanulmányra, amely *A futballról mint a jellemformálás eszközéről* szól. És végül, de egyáltalán nem utolsósorban, a Sherman rózsa szegfűbimbót hajtott. Lehet, hogy mindez nem jelentett semmit. De az ilyesminek jelentőségére mindig csak utólag figyel föl az ember.

Monterey megváltozott, és megváltozott a Konzervgyár utca is, lakóival együtt. Ahogy Mack mondta: – A tam-tam változik, új jő a végére. Az Isten is mindig másképp veri.

Doki is megváltozott, akarata, tudata és barátai imái ellenére: Miért lett volna ez lehetetlen? Az ember változik, és a változás úgy jön, miként a könnyű szellő, amely alkonyatkor meglebbenti a függönyt, úgy jön, akár a fűben megbújó vadvirágok lopva szállongó illata. A változás érkezését jelezheti valamilyen aprócska sajgás, az ember azt hiszi, tán megfázott. Vagy esetleg undort érez valami iránt, amit előző nap még szeretett. De az is megeshetik, hogy a változás éhség formájába öltözik, s ezt az éhséget még amerikai mogyoróval sem lehet csillapítani. Azt szokták mondani, hogy aki

zabál, azt az elégedetlenség hajtja. De hát nem épp az elégedetlenség szüli a változást?

A háború előtt Dokinak szép élete volt, irigységet is keltett sok kukacos emberben. Doki abból élt (méghozzá olyan jól, ahogy szükségét érezte vagy kívánta), hogy tengeri állatokat gyűjtött, spirituszba rakta, és eladta különböző iskoláknak, egyetemeknek meg múzeumoknak. Szelíden és elnézően szemlélte az izgalomtól fortyogó világot. A tenger szépségének élvezetével az ember leggyönyörűbb alkotásának: a zenének az élvezetét párosította. Remek gramofonján meghallgathatta a sixtusi kápolna kórusának angyali zengzeteit, s önfeledten kóborolhatott William Byrd csodálatos miséinek világában. Az volt a véleménye, hogy az emberiségnek két olyan teljesítménye van, amely az összes többi fölé tornyosul: Goethe *Faust*-ja és *A fúga művészete* J. S. Bachtól. Doki sohase unatkozott. Barátai rajongtak érte, kihasználták, és ez őt boldoggá tette. Mert nem felejtette el, mit válaszolt Gyémánt Jim Brady, amikor azt mondták neki egyszer, hogy a barátai palira veszik: „Örüljön, aki megengedheti magának, hogy palira vegyék." Doki megengedhette magának ezt az örömet. Nem volt benne hiúság, ami arra készteti az embert, hogy ravaszkodjék.

Dokinak a nők iránt érzett, vele született csodálatát és vágyait a nők önként elégítették ki. Nem volt egyéb kötelessége, mint hogy kedves, nagylelkű, jókedvű férfi legyen. Ezt pedig nem érezte tehernek. Egyszóval, mindig elégedett és kielégült ember volt. Egy ilyen ritka lény sóvár irigységet ébreszt másokban, mert milyen kevesen vannak, akik szeretik munkájukat, életüket – milyen kedves ember szereti önmagát! Doki szerette önmagát, nem valamiféle öntömjénező értelemben, hanem ahogy embertársait szerette. És miután elégedett volt önmagával, elégedett volt a világgal is.

Voltak idők, amíg a hadseregben szolgált, amikor elfogta a vágy a zene, az állatkái, laboratóriumának csendje és munkája után. A hazaérkezés, a nedvességtől bedagadt ajtó fölfeszítése gyönyört és egyben fájdalmat is okozott neki. A könyvespolcok láttán fölsóhajtott. Tíz percébe telt, míg eldöntötte, melyik lemezt játssza le először. De aztán a múlt tovatűnt, és szembe kellett néznie a jövővel. Öreg Csinnadratta a kis vállalkozást még Dokinál is élhetetlenebbül vezette, s a végén hagyta, hogy teljesen tönkre is menjen. Az alkoholban eltett állatokból hírmondó sem maradt. Üzleti kapcsolatai megszakadtak. A bankot, amely zálogkölcsönt adhatott volna a házra, már nem kötelezték hazafias szempontok. Kétségesnek látszott, hogy

Doki megélhet-e ismét ebből a különleges szakmából. Régebben efféle gondjait sokfajta szórakozása és sokoldalú érdeklődése egykettőre elűzte volna. De most az elégedetlenség piszkálta – nem fájdalmasan ugyan, de szakadatlanul. Hol kezdődik az elégedetlenség? Az ember jó melegben üldögél, mégis borzong. Teli a gyomra, mégis éhség mardossa. Szeretik, de vágyai új vadászterületekre hajszolják. És mindennek tetejébe itt az ösztökélő idő, ez a nyavalyás Idő. Az élet talán már nem is tart olyan borzasztó sokáig – már látja az ember a végét, mint a futó a célszalagot, amikor hajrázni kezd, és ilyenkor fölteszi magának a kérdést: „Eleget dolgoztál? Eleget ettél? Eleget szerettél?" Mindhárom, persze, az ember legnagyobb átkának forrása, és ugyanakkor talán legnagyobb dicsősége. „Mi érdeme volt eddigi életemnek, és mi érdemük lehet még hátralevő napjaimnak?" Ezzel eljutottunk a gonosz, mérgező szúrásig: „Mivel írtam be magamat a Főkönyvbe? Mit érek?" És ez a kérdés nem hiúságból vagy nagyravágyásból fakad. Az ember, úgy látszik, olyan adóssággal születik, amit, bárhogy próbálja is, sohase tud leróni. Csak egyre gyűlik a fejére. Az ember tartozik valamivel önmagának. Ha semmibe veszi ezt a tartozást, megmérgezi vele az életét, ha meg fizetni akar, csak növekszik az adóssága. Az ember értékének mércéje tehetségének minősége.

Doki legfőbb tehetsége az volt, hogy menet közben is tudott fizetni. A célvonal az ő számára mit sem jelentett, hacsak azt nem, hogy minél teljesebb életet akart belesűríteni a célegyenesbe. Minden nap az estével ér véget, minden gondolat eredménye valamilyen végső következtetés, minden hajnalon új szabadság ébred a keleti hegyek fölött, és fényével beragyogja a világot. Dokinak eszébe se jutott, hogy ez másképpen is lehet. Az emberek elzarándokoltak a laboratóriumába, hogy megfürödjenek Doki tervszerű, szeretetre méltó céltalanságában. Mert van-e elérhető cél, amit az ember előtt milliónyian el nem értek? Mondhat-e olyat, amit nem találni meg Lao Cenél, a *Bhagavad-Gítá*-ban, vagy Ézsaiás próféta könyvében? Jobb üldögélni, és megértően töprengve szemlélni a világot, amelyben a szépség mindig a rútságra támaszkodik, s ha kidöntenék ezt a pillért, a szépséget menten szemünk elől vesztenénk. Doki szert tett valami jóra, amire rajta kívül sokan szerettek volna szert tenni.

Most mégis az elégedetlenség férge rágta. Talán mert eljutott az emberélet útjának feléig – mirigyei már lassabban szolgáltatták a nedveket, bőre fényét vesztette, pillantása már nem volt oly átható, füle tompult, s az ízeket

sem érezte már úgy, mint régen. Az is lehet, hogy elégedetlenségét a Konzervgyár utca addig nem tapasztalt üressége – az elnémult gépek, a rozsdásodó fém okozta. Valahol a lelke mélyén Doki úgy érezte, hogy élete zátonyra futott. De azért valóságérzéke sem hagyta cserben. Megnézette, megröntgeneztette fogait. Dr. Horace Dormody tetőtől talpig megvizsgálta, és nem talált semmilyen rejtett gennyes gócra, amely nyugtalanságát indokolttá tette volna. Doki tehát belevetette magát a munkába, mert azt remélte, ahogyan ez már szokás, hogy a fáradtság majd elfojtja kedvetlenségét. Állatokat gyűjtött, spirituszba tette, injekciózta őket, míg laboratóriuma polcai újból zsúfolásig megteltek. Gyapotpatkányok új nemzedéke futkározott a ketrecek rácsain, s négy új csörgőkígyó törődött bele a fogságba és az édes semmittevésbe.

De elégedetlenségét nem tudta elűzni. Mint feszengő nyugtalanság vagy hirtelen megugró szívverés jött rá a gyötrő érzés. A whiskyben nem találta meg a szokott harapós élvezetet, s az első nagy korty jeges sör se okozott már igazi örömet neki. Ha valaki hosszabb történettel szórakoztatta, a közepén már nem figyelt oda. Barátai látogatásának se tudott őszintén örülni. S olykor, ha a Nagy Apályosban nekiállt, hogy elhengergessen valami nagy sziklát, amely alatt tudta – izgatott állatkák egész légiója rejtőzik, hirtelen mást gondolt, és visszaejtette helyére a sziklát. Csak állt, keze a csípőjén, és nézte a tengert, amely fölött rózsaszín vagy fekete peremű kerekded, fehér felhők gyülekeztek. És elgondolkozott. Min töprengek? Mit akarok? Hová mennék? Ámulat fogta el, meg némi türelmetlenség, mintha üvegfalon át vizsgálta volna önmagát. És a lelke mélyén megszólalt egy hang, néha több is, mintha valami távoli zenét hallana.

Az is megesett, hogy késő éjszakáig dolgozott ócska, ütött-kopott mikroszkópjával, a tárgylemezen üvegszállal óvatosan tologatta, rendezgette a planktonokat. És bensejében egyszerre három hang is szólt, kórusban. Gondolkodó elméjének legfelső hangja így énekelt: „Milyen gyönyörű testecskék, se nem növények, se nem állatok, hanem valahogy ezek is, azok is – az élet alapjai, minden élelem forrásai. Ha kivesznének, velük pusztulna az élővilág.” Érző elméjének középső hangja ezt énekelte: „Mit keresel, emberke? Önmagadat akarod fölfedezni? Kicsiny dolgokkal bíbelődsz, hogy megfuthass a nagyok elől?” És a harmadik hang talán a veséje mélyéről szólt: „Magányos vagy! Magányos! Mire jó ez? Kinek használ? A gondol-

kodás az érzelmek kerülgetése. Csak magányosságod lékeit tömögeted vele.”

És megesett, hogy abbahagyta a munkát, kisétált a világítótoronyhoz, elnézte a horizonton pásztázó fehér fénysugarakat. Gondolatai odakint is visszatértek a planktonhoz. „Fehérje, persze, mi más? – töprengett. – Ha megtalálnám a módját, hogy az emberek ehhez a táplálékhoz közvetlenül hozzájussanak, örökre száműzhetném az éhséget.” Ilyenkor szólalt meg a legmélyebb hang: „Magányos vagy! Magányos! Csak érdemeket akarsz magadnak szerezni!”

Doki azt hitte, elégedetlenségéről egyedül ő tud, de tévedett. A Konzervgyár utcában mindenki figyelte, mindenkit aggasztott az állapota. Mack és a többiek is aggódtak érte.

– Dokinak nő kéne – mondta Faunának Mack.

– Cégem mindenkor tárt kapuval várja – felelte Fauna.

– Nem erről van szó – mondta Mack. – Stabil nő kéne neki. Akivel téphetik egymást. Mert ha az ember kerülgeti a pofonokat, akkor nincsen ideje, hogy furdaltassa magát a lelkiismerettel.

Fauna jóindulattal viseltetett a házasság intézménye iránt. Nemcsak kívánatos társadalmi helyzetet látott benne, hanem üzleti lehetőséget is: legjobb kuncsaftjait a házasság intézményének köszönhette.

– Akkor házasítsuk meg! – vélekedett.

– No, no – mondta Mack. – Álljon meg a menet. Dokit megházasítani? Annyira még nem vagyunk.

Doki a régi módszerrel is megpróbálta megoldani a problémát. Hosszú, komótos kirándulást tett La Jollába, vagy négyszáz mérföldre déli irányban. Szokása szerint nagyobb mennyiségű sört vitt magával meg egy ifjú hölgyet, akiben – remélte fel tudja kelteni a gerinctelenek iránti érdeklődést, és ebben nem is csalatkozott.

A kirándulás teljes sikerrel járt: szélcsendes, meleg volt az idő, alacsony a vízállás. A dagálykor tenger borította part hínáros kövei alatt Doki, kimondhatatlan szerencséjére, huszonnyolc polipbébire bukkant, mindegyiknek nyolc-tíz centiméteres csápjai voltak. Kisebb vagyon, ha élve haza tudja vinni őket. A lehető legnagyobb gyöngédséggel rakta be favödrébe egyiket a másik után, tengeri algával takarta le őket, s izgatottsága nőttön-növekedett. Az ifjú hölgy viszont egy kissé csalódott volt. Doki nagy rajongása a polipok iránt arra mutatott, hogy az ő érdeklődése nem olyan könnyen tágít-

ható. Márpedig a lányok nem szeretnek kikerülni a vonzalmak gyújtópontjából, különösen polipok miatt nem. A négyszáz mérföldes visszaút rövid futamok sorozata volt, mert Doki szinte mérföldenként megállt, hogy megnedvesítse a gyűjtővödör fölé borított zsákot.

– A polip nem bírja a hőséget – magyarázta.

Nem mondott verseket a lánynak. Szeme, érzései, bőre, gondolatai szóba se kerültek. Ehelyett Doki a polipokról mesélt neki – a téma két nappal korábban nyilván még lenyűgözte volna a lányt.

– Csodálatos állatok – mondta Doki –, érzékenyek, furcsák, félénkek.

– Ronda dögök – felelte a lány.

– Dehogy rondák! – tiltakozott Doki. – De értem, miért mond róluk ilyet. Mindenki undorodik a polipoktól, s ugyanakkor mégis lenyűgözve bámulja őket. A polipok tekintete baljós, kegyetlen. Meg mindenféle mítoszt is szőttek köréjük. A kraken történetét persze ismeri?

– Persze – vágta rá a lány.

– A polip valójában igen félénk teremtés – folytatta izgatottan Doki. – És igen-igen furcsa. Majd meglátja, ha bent lesznek már az akváriumban. Hasonlóságról persze nem beszélhetünk, de vannak bizonyos jellemvonásaik, amelyek szinte már emberiek. Többnyire elrejtőznek, kerülik a zűröket, de láttam már polipot, amelyik szántszándékkal megölte a társát. Úgy látszik, félni és haragudni is tudnak. Ha megzavarják, vagy felbosszantják őket, megváltozik a színük, olyanformán, mint amikor az ember dühében elpirul.

– Nagyon érdekes – mondta a lány, s a szoknyáját kezdte igazgatni a térdén.

– Néha annyira feldühödnek – folytatta Doki –, hogy összeesnek és megdöglenek. Mintha gutaütést kaptak volna. Nagyon érzékeny állatok. Már gondoltam rá, hogy írok róluk egy tanulmányt.

– Közben talán arra is rájön, hogy az ember mitől kap gutaütést – jegyezte meg a lány. De Doki nem figyelt rá, így aztán nem is hallotta ki a gúnyt a lány szavaiból. A lány nevét szükségtelen elárulnunk. Feléje se nézett többé az Élettani Labornak. Tudományos érdeklődése kialudt, mint a gyertya. Dokiban viszont kigyulladt valami láng.

Minden eszme olyan hirtelen fogamzik meg, mint ahogy a láng fölvillan és kialszik, s az ember utána csak bámul, megrendülve s ugyanakkor boldogan és tele félelemmel. Példa persze akad erre bőven. Mindenki ismeri Newton esetét az almával. Charles Darwin azt állította, hogy *A fajok erede-*

té-nek alapgondolata egyetlen másodperc alatt villant fel az agyában, s életének hátralevő részét ennek a gondolatnak a bizonyításával töltötte el; Einstein a relativitáselméletre annyi idő alatt jött rá, amíg valaki egyet tapsol. Ez az emberi elme legnagyobb rejtélye: az induktív ugrás. Egyszerre minden a helyére kerül, az össze nem függő dolgok egységbe olvadnak, a disszonanciából harmónia lesz, s ami értelmetlen volt, értelmet kap. De ez a mindent megvilágosító ugrás a zűrzavar termékeny talajáról indul, s az ugró bizony megismerkedik a kínokkal is.

A lány köszönt, és távozott, s Doki észre se vette, hogy elment. Az igazság az, hogy már azt se tudta, hogy a lány egyáltalán vele volt.

Doki végtelenül gondosan kisúrolt egy nagy akváriumot, tengeri homokot terített az aljára, s a homokba szivacsokkal, hidroidákkal és anemónákkal ellepett köveket rakott. Tengeri algát is ültetett bele, s fogott egy csomó kis rákot, angolnát és algát. Vödörszám cipelte haza a vizet a tengerpartról, és bekapcsolt egy szivattyút, hogy a tartály és az akvárium között állandóan mozgásban tartsa a vizet. Figyelembe vett minden tényezőt, amit csak ismert – a növényi és állati lét összefüggéseit, gondoskodott az élelmezésről, szűrésről, oxigénellátásról. Külön kis polipvilágot teremtett az üvegfalak közt, igyekezett előre fölmérni a polipok minden előre látható szükségletét, eleve elhárítani minden veszélyt a fejük felől. A világítás és kellő hőmérséklet problémájával is foglalkozott.

A polipok közül nyolc megdöglött, de a húsz életben maradt új otthona mélyére húzódott, és elrejtőzött; testük lüktetett, vöröslött az izgalomtól. Doki az akvárium mellé húzott egy széket, és elnézte a kis világot, amelyet ő teremtett, és agyában hideg zöld gondolatok és hatalmas számjegyek keringtek. Pillanatnyilag nyugalom költözött a szívébe. A polipok sápadt, kifejezéstelen tekintete mintha csak az ő szemét kereste volna.

A következő napokban Doki kedélyállapota olyan kiszámíthatatlan volt, hogy Mack minden más lehetőséget kimerített, mielőtt rászánta magát, hogy elmenjen az Élettani Laborba a két dollárért, amelyre véleménye szerint égető szüksége volt.

Macknek egész eddigi pályafutása során ez volt a legalaposabban kidolgozott hadművelete. Nyugodt ütemben indult, és csak gondos előkészítés megtörténte után kezdett lassacskán alakot ölteni. Akkor aztán megcsillantotta az érzelmi szálakat is, és elmosódottan ugyan, de a tragikus szükségesség komor motívumai is fölcsendültek. A dráma, ahogy illik, a maga őstala-

jából sarjadt ki. Mack hangja lefojtott és lágy volt – még nem remegett –, megfontoltan, észrevehetően erősödött, és a szenvedély lehetőségeit is magában hordozta. Mack tudta, hogy jól csinálja a dolgot. Hallotta önmagát, és úgy érezte, ha hozzá beszélnének így, ő képtelen volna megállni, hogy meg ne puhuljon. Mi lehet hát az oka, hogy Doki még csak le sem veszi tekintetét a halványan megvilágított akváriumról? Hiszen mikor Mack bejött, visszaköszönt neki, hogy „hello!”. Mack egy kicsit reszketegen megcsendítette a *vox angelicá*-t, a *vox dolorosá*-t s végül a *bendiga stupendá*-t is, oly megindítóan, hogy könnyek gyűltek a szemébe.

Doki azonban meg se moccant.

Macknek elállt a szava. Borzasztó dolog, ha az ember már mindennel, de mindennel kipakolt, eljutott a zárszóig, és semmi válasz. Macknek fogalma se volt róla, mihez kezdjen ezek után.

– Doki! – szólalt meg jó hangosan.

– Hello! – felelte Doki.

– Rosszul érzi magát?

– Nem én. Mennyi kell?

– Két dollár.

Doki a farzsebébe nyúlt a tárcájáért, de közben egy pillanatra sem vette le tekintetét az akváriumról. Mack nagy produkciója fölösleges időpocsékolás volt. Minden fakszni nélkül elkérhette volna a pénzt. Tudta, hogy ilyen csúcsokra soha többé el nem ér. Hirtelen méregbejött, s már azon kezdett gondolkozni, hogy visszautasítja a pénzt, de természetes józan esze megóvta ettől a könnyelműségtől. Csak állt, és gyűrögette az ujjai között a két bankjegyet. – Mi ütött magába, Doki? – kérdezte.

Doki lassan feléje fordult.

– Van egy nagy problémám – szólalt meg. – Hogyan oldom meg a világítást? Ez egyébként is komoly probléma, de adott esetben alighanem megoldhatatlan.

– Miféle világítást, Doki?

– Már rögtön kezdetben két nyilvánvaló probléma merül föl – folytatta Doki. – Először is: nem bírják a nagy meleget, másodszor: meglehetősen fényérzékenyek. Fogalmam sincs róla, hogy fogok megfelelő mennyiségű hideg fényt adni nekik? Mit gondolsz, lehetséges volna kondicionálni, azaz tartósan megvilágítani őket, úgy, hogy fényérzékenységük megszűnjön?

– Biztos – felelte Mack kényelmetlenül.

– Csak ne légy olyan biztos benne – mondta Doki. – Magának a kondicionálásnak művelete, ha nem is öli meg őket, megváltoztathatja normális reakcióikat. Az olyan reakciókat, amelyek már-már az érzelmekkel határosak, nem könnyű előre megállapítani. Ha nem normális környezetükben helyezem el őket, elvárhatom-e, hogy reakcióik normálisak legyenek?

– Nem – felelte Mack.

– Emóciókat lehetetlen boncolással megállapítani – folytatta Doki. – Ha egyszer egy más fajtához tartozó lény boncolna föl egy emberi testet, nyomát se lelné emócióinak és gondolatainak. Erről jut eszembe, hogy a düh, helyesebben azok a szimptómák, amelyek dühnek látszanak, már önmagukban is eléggé abnormálisak. Azt már megfigyeltem, hogy játszódik ez le akváriumokban. De vajon előfordul-e ilyesmi a tengerfenéken is? Nemcsak az akváriumokra korlátozódik-e ez a jelenség? Nem, ezt a föltevést nem engedhetem meg magamnak, mert egész tézisem összeomlik.

– Doki! – kiáltotta Mack. – Doki! Én vagyok itt, Mack!

– Hello, Mack! – mondta Doki. – Mit mondtál, mennyi kell?

– Már ideadta – felelte Mack, de alighogy kimondta, érezte, hogy szamár volt.

– Jobb felszerelés kell – mondta Doki. – Különben semmire se megyek, a nyavalya törje ki!

– Mi volna, ha átugranánk, és meginnánk egy fél liter Ócska Teniszcipőt, Doki?

– Remek ötlet – felelte Doki.

– Én fizetem – jelentette ki Mack. – Van rá két dollárom.

– Pénz kellene – folytatta élesen Doki. – Hol szerezhetnék pénzt, Mack?

– Mondtam, hogy én fizetek, Doki.

– Egy széles látószögű binokulárszkóp és megfelelő fényforrás kellene. Meg kell találnom a világítás helyes módját... talán a szoba túlsó végéből kellene megvilágítanom egy fénysugárral! Nem jó, abból kiúsznának! Hátha van valamiféle új lámpa! Utána kell néznem!

– Gyerünk, Doki!

Doki vett egy fél liter Ócska Teniszcipőt, aztán még egy fél litert hozatott Mackkel. Ott üldögéltek egymás mellett a laborban, s könyökükkel a polcra támaszkodva az akváriumot bámulták. Odáig jutottak, hogy már vizet is öntöttek a whiskyhez. – Van egy nagybátyám – mondta Mack –, annak van

ilyen szeme. Gazdag vén szivar. Mitől van az, hogy ha meggazdagszik valaki, olyan hideg lesz a szeme?

– Önvédelemből – felelte ünnepélyesen Doki. – Gondolom, a rokonok elleni önvédelemből.

– Már mondtam, Doki: az utcában mindenki aggódik magáért. Az embernek néha egy kis szórakozásra is szüksége van. Maga meg csak kószál elanyátlanodva.

– Azt hiszem, most tájolom újra be magam.

– Egyesek szerint nő kéne magának. Az majd kiráncigálná a csigaházból. Ismerek egy mukit, aki valahányszor ilyen leprás hangulatban van, mindig hazamegy az asszonyhoz. Akkor aztán rájön, milyen jó sora volt nélküle. Erre megint lelécel, és princül érzi magát.

– Sokk-terápia – felelte Doki. – Semmi bajom, Mack. Dehogy kell nekem feleség; nincs szükségem rá, hogy asszonyt varrjanak a nyakamba. Azt hiszem, egy férfi életének valami célja kell legyen. És nekem ez hiányzik. Cél nélkül csak lézeng az ember.

– Én bírom az ilyet – mondta Mack.

– A tanulmánynak azt a címet fogom adni, hogy *Egyes cephalopodák gutaütésszerű szimptómái.*

– Magasságos atyaúristen! – kiáltott fel Mack.

4. NEM IS VOLNA JÁTÉK

Amikor József és Mária közelebbről megismerte Dokit, valami szeretet-féle támadt benne iránta – mert a szeretet az ismeretlenből és a megismerhetetlenből táplálkozik. Doki becsületessége csupa egzotikum volt József és Mária számára. Rejtélyesnek találta. Vonzotta, bár nem értette. Úgy érezte, van valami mögötte, ami elkerülte figyelmét, de sehogy sem tudott rájönni, mi.

Egy szép napon József és Mária az Élettani Laborban fölfedezett egy sakktáblát. Amikor megtudta, hogy valami játék, neki meg a játék általában erős oldala volt, megkérte Dokit, tanítsa meg rá. J és M könnyen felfogta, melyik a bástya, futár, huszár, király meg paraszt, s hogy kell velük lépni. Az első játszma folyt, mikor Dokit telefonhoz hívták.

– Hohó, maga közben lépett az én egyik parasztommal, meg a saját királynőjével és egyik huszárjával! – mondta, amikor visszatért.

– Honnét tudja? – kérdezte a Gazda.

– Tudok sakkozni – felelte Doki. – Ide figyeljen, József és Mária: valószínűleg a sakk az egyetlen játék a világon, amelyiknél nem lehet csalni.

József és Mária elképedve tagadta ezt a kijelentést.

– Miért nem? – kérdezte.

– Mert ha csalni lehetne benne, már nem is volna játék.

József és Máriának ez sehogy se ment ki a fejéből. Még éjszaka is ezen rágódott. Minden szempontból megvizsgálta a dolgot. Aztán újból elment Dokihoz, hátha sikerül többet is megtudnia. Egészen el volt bűvölve a dologtól, csak képtelen volt megérteni.

– Mindkétjátékos pontosan ugyanazt látja-tudja – magyarázta türelmesen Doki. – Sakkozni még gondolatban is lehet.

– Nem értem!

– Hát ide figyeljen! A matematikában, a költészetben vagy a zenében se lehet csalni, mert az igazságon alapulnak. A hamisság és a csalás egyszerűen összeférhetetlen velük. A számtanban nem het csalni.

József és Mária csak a fejét rázta. – Nem értem. Felháborító gondolat volt és mégis vonzó, mert szörnyűségében József és Mária valamiféle, számára eddig ismeretlen, újszerű csalást gyanított. Agytekervényei mélyén egy öt-

let volt születőben: mi lenne, ha valaki a becsületességből csinálna üzletet – az volna aztán kemény dió a hekusoknak! Annyira újszerűnek találta dolgot, hogy szinte visszarettent tőle, mégse hagyta nyugodni.

– Hátha kidolgozott valamilyen szisztémát! – morfondírozott magában.

5. SUZY MEGJELENIK A SZÍNEN

A kisvárosi rendőröket szívesen festik le ostoba és balkezes fickóknak. A regényekben rendszerint ők játsszák a tökfilkó szerepét. És az emberek makacsul kitartanak emellett, még akkor is, ha tudják, hogy nem igaz. Mennyi mindent elhiszünk, amiről tudjuk, hogy nem igaz!

Egy rendőr, ha szolgált már néhány évet, többet tud a városról, mint bárki más, méghozzá minden szinten. Tisztában van vele, milyen ingatag a politikai egyensúly a polgármester és a tanácstagok, a tűzrendészet és a biztosítótársaságok között. Tudja, miért rendez Mis. Geltham nagy estélyt, és kiket fognak rá valószínűleg meghívni. Ha Mabel Andrews rátelefonál, hogy tolvaj jár a lakásában, tudni szokta, hogy patkány motoszkál-e az ebédlőben vagy tényleg tolvaj, vagy csak vágyálom az egész. A rendőr azt is tudja, hogy Mr. Gelthamnek a tanítónő a babája, és hogy hányszor fekszik le vele hetenként. Tudja, mikor térnek át a gimnazisták a ginről a marihuánára. Egyetlen kis hullámfodrocska se kerüli el a figyelmét a város életének felszínén. Ha bűntényt követtek el, rendszerint tudja, ki nem lehet a tettes, sőt néha azt is, hogy ki az. Amikor belevaló rendőr van szolgálatban, sok minden nem történik meg, ami különben esetleg megtörténne. Néha elég egy kurta diskurzus egy mellékutcában, néhány mondat a telefonba, vagy puszta árnyékának megjelenése az utcai lámpa alatt. Ha leszed a fáról egy macskát, máris mindent tud a macska tulajdonosáról. És hány szülő biztatta kisfiú és kislány teszi sírva a rendőr markába az Egységár Áruházból ellopott filléres holmit, s a rendőr, ha igazán belevaló rendőr, ilyenkor a törvény nevében kegyelmet gyakorol anélkül, hogy a törvény méltóságán csorbát ejtene.

Az idegennek, aki leszáll Montereyben a Del Monte expresszről, fogalma sincs róla, hogy valaki számon tartja megérkezését, de ha aznap éjjel történik valami, rögtön tapasztalni fogja.

Joe Blaikey ilyen belevaló rendőr volt Montereyben. Rendőrfőnök ugyan sose lett belőle, de nem is nagyon vágyott rá. A városban mindenki szerette, és bízott benne. Montereyben ő volt az egyetlen ember, aki szét tudta választani a verekedő házasfeleket. Gyakorlati ismereteit a társadalmi élet, valamint a tettlegesség terén annak köszönhette, hogy tizenöt kedves-rendes, de erőszakos természetű testvér közt ő volt a legfiatalabb. Az otthoni csalá-

di élet volt a tanítómestere. Joe mindenkit ismert Montereyben, és egy idegenről szinte az első pillantásra meg tudta állapítani, miféle.

Történt egyszer, hogy a Greyhound buszról leszállt egy Suzy nevű leányzó, végignézett az utcán, berúzsozta száját, aztán fölemelte ütött-kopott bőröndjét, és elindult az Aranypipacs vendéglő felé. Suzy csinos lány volt, orra pisze, szája kicsit nagyra sikerült. Alakja jó, éveinek száma huszonegy, magassága százhatvanöt, hajszíne valószínűleg barna (de szőkére volt festve). Öltözéke: barna posztókabát, nyúlszőr gallérral, szövetruha, barna (kissé letaposott sarkú) cipő, a jobb cipője orrán horzsolás. Jobb lábára kicsit bicegett. Mielőtt bőröndjét felemelte volna, kinyitotta barna műbőr táskáját. Tükör volt benne, foghíjas fésű, egy csomag Lucky Strike, egy doboz gyufa, címkéjén Hotel Rosaline, San Francisco, fél csomag „Életmentő" mentacukor, nyolcvanöt cent ezüstben, bankjegy nulla, rúzs, de púder nélkül, doboz aszpirin, kulcs egy se.

Ha aznap éjjel gyilkosság történik a városban, Joe Blaikey ezeket az adatokat pontosan beírta volna a jelentésbe, de most még nem is tudatosodtak az agyában. Joe többnyire az ösztöneit követte. Amikor az Aranypipacsba érkezett, a pincérnő éppen egy csésze kávét tett Suzy elé a pultra, Joe fölkapaszkodott a leány melletti székre.

– Hello, Ella! – köszöntötte a pincérnőt. – Egy kávét!

– Jön – felelte Ella. – Hogy van az asszony, Joe?

– Köszönöm, jól. De azért még mindig nem a régi erőben.

– Ezt persze maga sínyli meg – mondta Ella. – A férfiak nehezen értik meg az ilyesmit. Adjon neki valami erősítőt, és hagyja pihenni. Főzök friss kávét, ha van kedve kivárni.

– Helyes – felelte Joe.

Ella a pult közepére ment, és kávét meg vizet tett a presszógépbe.

– Mi a baj, kislány? – kérdezte Joe nyugodt hangon Suzytól.

– Semmi az égvilágon – felelte Suzy. Nem nézett a férfira, de a pult mögött a turmixmasina tükörfényes oldalán tisztán látta az arcát.

– Vakációzik?

– Igen.

– Meddig?

– Még nem tudom.

– Állás után néz?

– Esetleg.

Ella elindult feléjük, de mikor látta, mi a helyzet, a pult másik végében kezdett szorgoskodni.

– Van ismerőse a városban?

– A nagynénim.

– Hogy hívják?

– Csak nem zsaru?

– De az.

– Akkor mindjárt más. Nincs itt semmiféle nagynénim.

Joe rámosolygott, s Suzy mindjárt jobban érezte magát. Szerette az olyan fickókat, akik törődnek a feleségükkel.

– Portyán? – kérdezte Joe.

– Még nem – felelte Suzy, aztán hozzátette: – Mondja, miszter, bajba akar keverni?

– Ha nem feltétlenül muszáj, nem – felelte Joe. – Társadalombiztosítási igazolványa van?

– Elvesztettem – mondta Suzy.

– Ez itt nehéz terep – mondta Joe. – Szervezetten folyik az ilyesmi. Az utcán ne stricheljen. A hatóságok nem veszik jó néven. Ha pénzre van szüksége, hogy leléceljen innét, csak forduljon hozzám. A nevem Joe Blaikey.

– Kösz, Joe. De nem vagyok kurva, becsszóra.

– Nem – felelte Joe –, még nem. Csakhogy amióta a konzervgyárak becsuktak, pokoli nehéz munkához jutni ebben a városban. De azért csak fel a fejjel. Fölállt, és nyújtózkodott egyet.

– Majd később benézek a kávéért – szólt oda Ellának, aztán kiment.

Ellának, úgy látszik, nem volt sürgős munkája. Egy darab nedves ronggyal törölgetni kezdte a pultot.

– Rendes fickó – jegyezte meg. – Akar még egy kávét? Elkészült a friss.

– Annak látszik – szólt Suzy. – Kérek.

Ella elébe tette a kávét.

– Hol lakik?

– Még nem tudom.

– A nővérem albérlőkből él. Nagyon rendes szobái vannak. Négy dollár egy hétre. Fölhívhatom, nincs-e kiadó szobája.

– Talán előbb körülnézek egy kicsit a városban – felelte Suzy. – Mondja, itthagyhatnám a bőröndömet? Elég nehéz.

– Persze. Berakom ide a pult mögé.

– És ha közben leváltják?

Ella a szeme közé nézett.

– Engem épp nem vált le senki, húgocskám.

Suzy végignézte a kirakatokat az Alvarado utcában, aztán lement a kikötőbe, és megbámulta a cölöpökhöz kötött halászcsónakokat. A móló árnyékában mindig rajokban úszkáltak az apró halak. Két kisfiú horgászott ott kézihoroggal, de nem sikerült semmit fognia. Négy óra tájban aztán Suzy végigballagott a kihalt Konzervgyár utcán, a szatócsboltban vett egy csomag Lucky Strike-ot, futó pillantást vetett az Élettani Laborra, majd bekopogtatott a Mackós Lobogóba.

Fauna a hálószobájában fogadta, az volt az irodája is.

– Őszintén szólva – jelentette ki Fauna –, az utóbbi időben nem valami jól megy a bolt. Júniusban talán nagyobb lesz a forgalom. Szívesen felvennélek. Nem tudsz valami szívfacsaró történetet, amivel megpuhítanál?

– Nem – felelte Suzy.

– Leégtél?

– Le.

– De nem csinálsz nagy dolgot belőle. – Fauna hátradőlt a forgószéken, és kacsintott egyet. – Valamikor egy Missziót vezettem. Kívülről tudok minden szívfacsaró történetet. Annyi ilyet hallottam, hogy ha kötetbe gyűjteném őket, vastagabb lenne a Bibliánál. Ráadásul némelyik még igaz is volt. Körülbelül sejtem a te históriádat is.

Suzy csak ült szótlanul – se tartása, se keze, se az arca nem árult el semmit.

– Ronda családi életed volt – kezdte Fauna. – Napirenden voltak a bunyók. Valószínűleg még tizenöt-tizenhat éves lehettél, amikor elvett a fiú, vagy tán nem akart elvenni. Csak azért mentél vele, hogy szabadulj az állandó bunyóktól.

Suzy nem szólt rá semmit.

Fauna félrefordította a tekintetét. Nem akarta látni, hogy a lány a kezét tördeli.

– Aztán persze teherbe estél – mondta Fauna. – Ettől a fiú begyulladt, és olajra lépett. Mit mondtál?

– Semmit – felelte Suzy.

– Hol a gyerek?

– Meghalt.

– Gyűlölöd azt a fiút?
– Nincs semmi mondanivalóm.
– Nekem mindegy. Tulajdonképpen nem is érdekel. Vannak, akik direkt erre a szakmára születtek. Vannak, akik csak lusták dolgozni, vagy gyűlölik a férfiakat. Alig akad egy-kettő, aki élvezettel csinálná, amit csinál. A csapos se szereti az italt. Te nem úgy nézel ki, mint aki kurvának született. Lusta se vagy. Miért nem keresel inkább valami állást?
– Voltam már pincérnő, meg áruházban is dolgoztam. Csak annyi a különbség, hogy ott még három dollárt se kaptam érte, inkább moziba vittek.
– Szóval szerencsét akarsz próbálni?
– Hátha sikerül.
– Van valakid?
– Nincs.
– Utálod a fiúkat?
– Nem.
– Nyertél – sóhajtott föl Fauna. Sikerült megfőznöd. Klassz lány vagy. A magad feje után mész, mint valami tapasztalt vén kurva. Ezt szeretem. Az ilyesmivel jobban meg lehet főzni, mint akármilyen szívfacsaró históriával. Mondd csak, van vaj a fejeden?
– Mi?
– Úgy értem, keresnek-e? Feljelentett-e valaki?
– Nem.
– Sitten voltál már?
– Egyszer. Egy hónapig. Csavargásért.
– Más flekked nincs?
– Nincs.
– Nem tudsz mosolyogni? Elijeszted a kuncsaftokat!
Suzy kényszeredetten rávigyorgott Faunára.
– Jóságos atyaúristen! – kiáltott fel Fauna. – Mint aki citromba harapott! Tartok tőle, hogy ráfizetek az ügyre. Hogy mi a fenének vagyok ilyen balek? Dolgoztál már kupiban?
– Nem.
– Hát a strichelésnél mindenesetre jobb. Wilkins doki majd holnap megnéz.
– Hozhatom a bőröndömet?

– Ezek szerint. – Fauna a pénztárcája után nyúlt. – A J. C. Penney hatig nyitva. Vegyél valami ruhát magadnak, mutatós legyen, de olcsó. Meg egy fogkefét. Aztán, ha visszajössz, az Isten szerelmére, csinálj valamit azzal a szénaboglyával a fejeden. Egész jóképű lány lennél, ha egy kicsit rendbe hoznád.

– Busszal jöttem – mentegetőzött Suzy.

– Hát akkor elintéztük – mondta Fauna. – Vacsora fél hétkor. Mikor ettél utoljára?

– Tegnap.

– Marhapörkölt lesz, sárgarépapüré meg cseresznyebefőtt.

Suzy megállt az ajtóban, és kaparászni kezdte az ajtófélfát.

– Máris kifaggatott egy zsaru. Valami Joe Blaikey.

– Rendes fiú. Akár meg is vághatod.

– Fel is ajánlotta – felelte Suzy. Aztán hozzátette: – Imádom a marhapörköltet.

Az Aranypipacsban Ella átemelte a bőröndöt a pulton.

– Úgy néz ki, mint aki munkát kapott.

– Úgy. Mondja, hol a J. C. Penney?

– Jobbra a második utcában. Egy sárga épület. Remélem, még találkozunk.

– Persze – felelte Suzy.

Az utcán melléje szegődött Joe Blaikey, és elvette tőle a bőröndöt.

– Derék nő az öreglány – mondta. – Csak ne csinálj semmi balhét, akkor nem lesz semmi zűr.

– Honnan tudja máris? – kérdezte Suzy.

– Felhívott az öreglány – felelte Joe. – Szóval vigyázz magadra.

– Oké.

Elvette Joe-tól a bőröndöt, és bement a J. C. Penneybe.

– Parancsol?

– Ruha kéne. Nem túl drága.

– Tessék, válasszon.

– Az a vöröses ott csinosnak látszik.

– Új szín, „paradicsomalma”.

– Tényleg paradicsomszínű.

– Műselyem. Nem fogja tudni elnyűni.

– Remek. Tizenkettes nagyságot kérek.

– Cipőt is parancsol hozzá?
Suzy nagyon mélyet lélegzett.
– Ó! De még mennyire!

6. AZ ALKOTÁS KÍNJA

Dokiban napokig lobogott a láng, a hamvaiból megelevenedett gondolat. Igaz, hogy nem volt jó mikroszkópja, de volt hál' istennek éles szeme és analitikus elméje, amely levedlett magáról minden érzést, kínt, indulatot. Elnézte a polipokat, és tézise kezdett formát ölteni. Egyet addig ingerelt az üvegszállal, míg az félelmében és dühében megtámadta és megölte saját testvérét. Egy másikat, amelyik túlságosan passzívan viselkedett, külön edénybe rakott, enyhe mentol- és keserűsó-oldattal kezelte, egy kicsit elbágyasztotta, aztán megint magához térítette. Majd meg fölingerelte, s mikor az állat lüktető teste megváltoztatta színét, kevéske kokainszulfátot öntött a vízbe, mire a fölingerelt állat álomba kókadt, ha ugyan a polipok esetében lehet álomról beszélni. Akkor sós vízzel fölébresztette, elkezdte megint piszkálgatni az üvegszállal, megfigyelte, hogy vörösödik el egyre jobban, hogy csapkod és tapogatózik egyre bizonytalanabbul a karjaival, míg hirtelen magába nem roskad, és meg nem döglik. Doki kivette az edényből a döglött polipot, fölboncolta, és megpróbálta megkeresni a szétpukkadt hólyagokat.

– Megy a dolog! – kiáltott föl. – Megfelelő fölszerelés híján nem tudtam megfigyelni, hogyan történt, de biztos, hogy gutaütésszerű tünetek okozták a halálát. Valahol föltétlenül görcs áll be, ha nem is látom. Ezzel a megfigyeléssel kezdhetem a tanulmányt.

Vásárolt egy csomag sárga blokkot és két tucat ceruzát. Sorban rakta őket íróasztalán, a tűhegyesre faragott ceruzák úgy festettek, mint megannyi sárga ruhás katona. Az egyik blokk tetejére nyomtatott betűvel felírta: MEGFIGYELÉSEK ÉS KÖVETKEZTETÉSEK. A ceruza hegye letört. Fogott egy másikat, az M köré kacskaringót rajzolt, a „következtetések" kezdőbetűjét kiigazította még nagyobbra, és a cím elejére meg végére rajzolt egy-egy kampót. Bokája viszketett. Letűrte zokniját, és megvakarta, mire a füle kezdett viszketni.

– Valaki emleget – mondta, és a sárga blokkra bámult. Aztán elkezdett tűnődni, megetette-e a gyapotpatkányokat. Ha az ember a gondolataival van elfoglalva, könnyen megfeledkezik az ilyesmiről.

Miközben elnézte a patkányokat, hogyan vetik rá magukat a ketrecbe dobott ételre, eszébe jutott, hogy még nem evett. Megír egy-két oldalt, gondolta, aztán süt magának tükörtojást. De nem volna okosabb most enni, hogy később ne kelljen félbeszakítania gondolatai árját? Már jó ideje várt a békének, a zavartalanul folyó gondolatoknak e perceire. Igen, csak ez csillapíthatja le nyugtalanságát: a béke meg az agy munkálkodása. Okosabb lesz, ha előbb eszik. Megsütött két tojást, és evés közben a lámpaernyő alatt heverő sárga blokkot nézte. Túlságosan erős a fény. Visszaverődik a papírról, bántja a szemet. Mikor Doki végzett a két tojással, elővett egy rajzlapot, és a lámpaernyő szélére ragasztotta. Időbe telt, míg sikerült szép rendesen megcsinálnia. Megint leült a sárga blokk elé, kacskaringókat rajzolt a cím összes betűje köré, aztán leszakította, és eldobta a lapot. Már öt ceruzának kitört a hegye. Szépen kihegyezte mind az ötöt, és betette a sorba, a többi mellé.

Egy autó állt meg a Mackós Lobogó előtt. Doki az ablakhoz lépett, és kinézett. A látogatót nem ismerte, de megpillantotta Macket, amint éppen bemegy a szatócsboltba. Eszébe jutott, hogy valamit kérdezni akar tőle.

Nehéz dolog belejönni a gondolatok összpontosításába. Az emberi agy ide-oda szaladgál, mint a csirke, igyekszik menekülni a gondolkodás elől, pedig a gondolkodás az ember leggyümölcsözőbb ténykedése. De Doki nyilván megbirkózik ezzel is. Ha valaki tudja, mit akar, meg tudja csinálni. Összeszorította állkapcsát, és már éppen vissza akart menni íróasztalához, amikor csak úgy a szeme sarkából egy suhanó szoknyát látott megvillanni. Újból kinézett az ablakon. Egy lány lépett ki a Mackós Lobogóból, és a Konzervgyár utcán elindult Monterey irányába. Doki a lány arcát nem látta, de járása kecses volt, combja, térde, bokája szabadon, büszkén lendült, nem döcögött és bukdácsolt, ahogy sok nő jár, mintha lépcsőn zötykölődne lefelé. Nem, ez a lány kihúzott vállal, fölemelt fővel járt, karja ütemesen lengett. Vidám járás, gondolta Doki. A járás sok mindent elárul – kedvetlenséget, betegséget, határozottságot. Van szögletes, aljas járás, meg hetvenkedő járás, meg félénk, lopakodó járás is, ez azonban vidám járás, mintha a leány találkára menne boldogan, valakivel, akit szeret. Büszkeség is van a járásában, de hiúság nélkül. Doki remélte, hogy a lány nem fordul be a sarkon, de csalódott. A szoknya libbent egyet, és a lány eltűnt. De Doki képzeletében még mindig látta lendületes járását, hallotta könnyű, gyors mozgásának me-

lódiáját. Valószínűleg ronda, akár egy madárijesztő, gondolta, s aztán kinevette önmagát.

– A kör bezárult – szólalt meg fennhangon. – Gratulálok, agyam! Fölcsigáztad bennem a nemi ösztönöket, majd átalakítottad esztétikává, hogy aztán azzal végezd, hogy savanyú a szőlő. Micsoda becstelenség! És mindezt, mert nincs kedvem dolgozni. Gőzerővel dolgozom, hogy ne kelljen dolgoznom! Gyerünk, agyvelő! Nincs menekvés... vissza az asztalhoz!

Ceruzát fogott, és írni kezdett: „A megfigyelt egyedeket – húsz kis polipot – La Jolla város szomszédságában a dagály idején tenger borította partvidéken gyűjtöttük. Az egyedeket nagy akváriumba helyeztük, amennyire csak lehetséges, természetes környezetüknek megfelelő viszonyok közé. A tengervizet állandóan szűrtük, és huszonnégy óránként cseréltük. A környezetbe jellegzetesen ökológus állatközösségeket vezettünk be, gyűjtési pontról származó homokkal, kaviccsal és algákkal egyetemben. Eledelül kis rákfajták szolgáltak. Öt egyed, minden óvintézkedés ellenére, egy héten belül elpusztult. A megmaradt tizenöt látszólag aklimatizálódott, habozás nélkül megfogta és elfogyasztotta az akváriumba helyezett kis grapszoid rákokat. A világítás...” A ceruza hegye letört. Doki fogott egy másik ceruzát, de annak már az első mozdulatra eltörte a hegyét, sőt még a papírba is beleszakított vele. Elolvasta, amit leírt. Unalmas – gondolta –, unalmas és száraz. Miért tételezem föl, hogy egy állat, amely ekkora távolságban van az embertől... talán csak bolondítom magamat. „Magad keresed a vízben – énekelte halkan a középső hang –, a lelkedet kutatod, emberke, a polipok között – a hiúságban keresel kielégülést. Többre tartod magad Macknél, azt hiszed, jogod van a tudomány titkos papi szavaival leplezni, hogy nincs mondanivalód?”

„Magányos vagyok! Magányos! – mormolta gyászosan a legmélyebbről jövő hang. – Engedj föl a fénybe, a melegségbe! Magányos vagyok!”

Doki felugrott, odament az akváriumhoz, és belebámult a megvilágított vízbe. Az egyik kő alól egy polip nézett ki, egyik karját ütemesen lengette, mintha zenekart vezényelne, és az ütem vidám volt, szabad és lebegő – miként a combok, térdek, bokák lendülése.

Doki tenyerébe temette arcát, eltakarta szemét, míg zöld és vörös fényfoltok nem kezdtek rajzani előtte. Akkor fölállt, és átment sörért.

7. KI-KI MAGA MESTERSÉGÉT

József és Mária szerette, sőt egyenesen csodálta Faunát. Ennek ellenére kissé erkölcstelen dolognak tartotta, hogy a Mackós Lobogó, egy biztos jövedelemmel járó intézmény, nőé legyen. Ha csak vezetné, hagyján, de hogy az ő tulajdona, az már túlzás. Az illem azt súgta József és Mária fülébe, hogy a háttérben egy férfinak kellene lennie, aki lefölözi a hasznot. Megfigyelte, hogy ha a nőknek pénzük van, rendszerint idegesek lesznek. Az ő észjárása szerint csak az olyan nő lehet egészséges, akinek egy vasa sincs. A pénzes nő olyan, mint egy impotens férfi. Már nem azon fáradozik, hogy nő legyen, pedig, miként ez köztudomású, a nő legszebb tulajdonsága éppen az, hogy nő.

József és Mária sokat töprengett, hogyan szabadíthatná meg Faunát a jövedelemmel járó felelősségtől. Ha az övé volna a Mackós Lobogó, és Fauna csak vezetné, helyreállna a természetes, ésszerű egyensúly. Faunának mindeddig sikerült megtalálnia a módját, hogy József és Mária felebaráti érzelmeinek hálójából kibújjon. József és Mária mégse adta föl a reményt, hiszen a remény nem járt semmilyen kockázattal.

A jó tőzsdeügynök elolvassa az újságok közgazdasági rovatát, szemmel tartja saját részvényeinek árfolyamát, de azért megnézi a többi részvényét is, hátha adódik valami. József és Mária is így figyelte a Mackós Lobogót. Remélte, hogy egy szép napon Fauna egy pillanatra őrizetlenül hagyja az üzletet. Most, hogy saját ügyei egyenesbe jutottak, nyájas ragadozó szemét szabadon legeltethette mások dolgain. Tudott Suzyról, mielőtt még a lány első vízben kimosta volna fehérneműjét, s úgy érezte, hogy Fauna megindult lefelé a lejtőn.

– Ezzel az új tündérrel aztán jól bevásárolt – mondta Faunának.

– Magam is azt hiszem – felelte Fauna.

– Minek vette fel?

– Időnként megengedek magamnak egy-egy baklövést. Kurvának csakugyan nem való. De ha majd meggyúrtam, mind a tíz ujját megnyalhatja, aki feleségül veszi.

– Ez a lány palira veszi magát – jelentette ki a Gazda.

– Nem baj, ha az embert néha palira veszik – felelte Fauna.

– Aki sose volt még balek, nem is érezheti igazán jól magát. Voltam én már misszionáriusnő is Dél-Amerikában.
– Minek? – kérdezte a Gazda.
– Hamarjában nem jut eszembe.
– Mit csinált mint misszionáriusnő?
– A felebaráti szeretetre tanítottam az indiánokat.
– És ők mit csináltak?
– Ők meg megtanítottak, hogyan kell fejet zsugorítani.
– Vadak! – mondta a Gazda.
– Tévedés. Azok a fejvadászok nagyon rendes népek és becsületesek. Aki ilyen fejet vásárol tőlük, megfelelő értéket kap a pénzéért. De azért köztük is akad okos mikulás. Volt ott például egy Atatulagulu nevű született fej-fusizó. Kifundálta, hogy lehet majomfejekkel átejteni a vevőket. Ha jó alaposan leberetválta a majomfejeket, nem is kellett nagyon zsugorítani őket. S az emberekre mindent rá lehet sózni.
– Tudom – jegyezte meg a Gazda.
– Egyszer ott járt a püspök – folytatta Fauna –, és alaposan leszedte rólam a keresztvizet, hogy megvásároltam azokat a majomfejeket.
– Csak nem azt akarja mondani, hogy maga vette meg a bóvlit. – kérdezte a Gazda.
– De igen, persze hogy én. Egy egész ládára való van belőlük a fáskamrában. Mindenki azt mondta, bediliztem, de megérte.
– Hogyhogy?
– Hát úgy, hogy az én törzsem tisztességes volt, és tisztességes fejeket zsugorított. Képzelje csak el, hogy útnak indítok egy szállítmányt, és az a nyavalyás Atatulagulu becsempész közéjük egy-két majomfejet... egykettőre fuccs a bizalomnak. Az emberek még a valódi fejeket se fogják megvenni. Fölvásároltam hát a majomfejeket, hogy ne kerüljenek piacra. Gondolni kellett a cégem jó hírére.
– Na ja, de az a csibész... – kezdte a Gazda.
– Tudom, mit akar mondani, és igaza is van. A markába kerültem. Drágábban szállította nekem a majomfejeket, mint amennyit a valódi áruért fizettem. Tudta, hogy a markában vagyok.
– Pontosan erre gondoltam. Más is ezt csinálta volna – mondta a Gazda.
– Még így is kifizetődött a dolog – felelte Fauna. – Ha egyszer csungla fejet vásárol, biztos lehet, hogy príma árut kap.

– Na és mi lett azzal a csibésszel?

Fauna kihúzta íróasztala fiókját, és elővett egy gyönyörű kis izét, fekete volt, mint a fényezett ébenfa, és nem nagyobb egy citromnál.

– Szép árut csinált, igaz? – kérdezte Fauna.

A Gazda idegesen félrefordította fejét.

– Vissza kell mennem a boltba – mondta. – Csak az unokaöcsém van ott.

– Mi az, már nem pisztonozik?

– Meg kell őrülni tőle. Új pisztont szerzett. Egész nap fújja. Leküldtem a tengerpartra gyakorolni. Azt hittem, a hullámverés meg a fókák majd csak kikészítik. Valamelyik éjszaka jelzést adott le egy hadivontatónak, még ma is keresik, honnét jött. De tegnap este mindenre föltette a koronát. A tengerparton beletrararázott a kanálisba azzal az átkozott pisztonnal. Marha jól rezonált, mondta. Állítólag az egész környék vécéi harsogtak a *Rossz idő*-től. Az öreg Somersné éppen beöntést adott magának. Nem is hiszem, amit mesélnek, hogy mi történt. De mennem kell. Olyan magas hangokat fúj az a kölyök, hogy betörik tőlük az ablak.

– Aztán majd még nézzen el megint.

– Ne felejtse el, mit mondtam Suzyról.

– Nem fogom – felelte Fauna.

Fura dolog, de az emberek sose szeretnek a legközelebbi üzletben vásárolni. Az utca túlsó oldalán mindig jobb a cigaretta. A Mackós Lobogóban a lányok sose vásároltak cigit az ottani automatából, ha Lucky Strike-ra vagy valami egyéb különlegességre vágytak, átmentek a Gazdához. Igaz, hogy a Konzervgyár utcában csaknem mindenki mindennap bekukkantott valamennyi boltba.

József és Mária alig ért vissza a boltba, betoppant Suzy. A Gazdáról éppenséggel nem lehet azt állítani, hogy isten legszebb teremtményének különösen nagy rajongója lett volna, de nála gyorsabban senki se tudott fölbecsülni egy kurvát. Ha érzelmileg nem volt érdekelve, mindig telibe talált. A rövid idő alatt, amíg Suzy pénzt váltott, és József és Mária automatáján megnyomta Lucky Strike gombját, már mindketten alaposan megstírölték egymást, és tudták, kivel állnak szemben.

Suzy értékelése: „Hájtömeg, ravasz, sunyi. Vigyáz, ha adni akar valamit. Csak a pénzre bukik. Mindig vigyorog, de szeme mint a kígyóé. Egyszer

még megüti a bokáját, a nagy eszével.”

A Gazda értékelése: „Tiszta rizikó egy kupinak. Jellem. Fütyül a játékszabályokra. Átverheti az embert. Túl barátságos. Ha beleszeret valakibe, elveszthetí a fejét.”

A Gazda simán kitette volna a szűrét a Mackós Lobogóból. Tudta, hogy csak a száz százalékig önző emberekben lehet bízni. Mert az önzők mindig megőrzik a formájukat. Minden lépésük ki lehet számítani. De akinek az alaptermészete a jóság, könnyen bolonddá teheti az embert. Igazi balek csak a totál önzők között akad. Fauna szabad prédája lesz a lánynak.

József és Mária olyan alaposan megnézte Suzyt, mintha használt kocsit akart volna vásárolni. Csinos az alakja, bokája, lába jó, de túl kicsi a fara, túl telt a keble. Rossz jel: a jó kurva lapos mellű. Az arca elég szép, ha megfelelő hangulatban van. Le lehet olvasni az arcáról a hangulatát. Jóképű, ha jókedvű. Az igazi kurva álarcot visel, mindenkire egyformán néz, jóképű, de másnap reggel már nem emlékszik az arcára az ember, Suzy viszont nem az a fajta, akit el lehet felejteni. Fene nagy rizikó. Suzy vagy szeret valakit, vagy nem. Ez már magában véve is szerencsétlen dolog.

Cacahuete, a Gazda unokaöccse, a polcokat törölgette, s ragyogó mosolyt villantott Suzy felé.

Suzy földerült. Nem mosolygott: vigyorgott. Ajka telt volt, szája nagy; ha vigyorgott, szeme körül apró ráncok keletkeztek, egész lényéből valami melegség és valami mégis aggasztó áradt. Fene nagy rizikó. És ráadásul még szívós és kemény is, de nem a megbízható, ostoba fajtából való. Suzy még Jack Dempseynek is behúzna. Ravasznak nem ravasz. József és Mária szempillantás alatt kicsinálná. Az a fajta ostoba nőcske, aki képes belepistulni egy pacákba, anélkül, hogy a bankkontóját kiszagolná. Fenemód bajba keverhetné az embert, de hogy maga is beleszállna a buliba, azt már nem. Egyben-másban hasonlít a Dokihoz. A Gazda elhatározta, hogy újból figyelmezteti Faunát. Ez a csibe tisztára lepusztíthatja a kupit. Ez volt a Gazda jól megalapozott véleménye Suzyról, és a Gazda az ilyesmiben tanár volt. Betegség esetén orvostól kell tanácsot kérni, ha kurváról van szó, nyugodtan meg lehet bízni a Gazdában. Persze ez is, az is tévedhet. A szemle és véleményalkotás úgyszólván pillanatok műve volt: mire Suzy föltépte a csomagot, és a szájába dugott egy cigarettát, mindketten tökéletesen tisztában voltak egymással.

– Hogy s mint? – kérdezte József és Mária.

– Oké – felelte Suzy. – Faunának néhány darab sárga blokk kéne meg két ceruza, de jó puha.

A Gazda elébe tette a blokkokat meg a ceruzákat.

– Rengeteget firkál – jegyezte meg. – Havonként vagy hat blokkot is elhasznál.

– Horoszkópokat csinál.

– Maga hisz ebben a marhaságban?

– Nem, de ártalmatlan szórakozás.

– Ismertem egy pacákot – mondta a Gazda –, aki remekül megélt belőle.

– Fauna ingyen csinálja.

– Tudom – mondta a Gazda. – Csak azt nem értem, miért. Nem fejre ejtett nő.

– Az biztos – felelte Suzy.

Doki lépett be két üres sörösüveggel.

– Két üveggel, a jégről.

Suzy rápillantott, megnézte, aztán el is fordította a fejét. Kicsit meghökkentette a szakálla. De azért nem bámulta meg, mint ahogy a nyomorékokat se bámulja meg az ember.

– Mért nem vesz egy jégszekrényt? – kérdezte a Gazda. – Akkor egyszerre elvihetne egy egész ládával.

– Egyszerűbb, ha maga bajlódik a jéggel.

– Ugye, még nem ismeri Suzyt? Most szerződött le a Mackós Lobogóba.

– Jó napot – mondta Doki.

– Jó napot – felelte Suzy is. Másnak „helló”-val köszönt volna.

– Fura figura – mondta a Gazda, amikor Doki eltávozott.

– Sokféle ember van – felelte Suzy.

– Olyasmiket tud, amiket soha életemben nem is hallottam – védte Dokit a Gazda, mint ahogy más is védte volna.

– Felvágós?

– Fenét! Csak ilyen kurta-furcsa a modora. Nem is tud más lenni.

– Hát – mondta Suzy –, sokféle ember van.

– Rovarokat, meg egyéb nyavalyákat gyűjt a tengerparton, eladja.

– Kinek?

– Vevő mindenre akad.

– Az igaz. S hogyhogy mások nem csinálják?

– Túl fáradságos munka. Meg aztán tudni kell, hol az áru.

– Mondja, minek neki az a szakáll? Ismertem egyszer egy birkózót, annak volt ilyen szakálla...

– Nem tudom, minek. A birkózónak mire volt jó? – kérdezte a Gazda.

– Azt hitte, attól strammabbnak látszik.

– Lehet, hogy Doki is azt hiszi; de nem, Doki nem akar strammnak látszani. A hadseregben – folytatta a Gazda – mindenkinek lenyírják a szakállát. Azt mondják, hogy aki szakállt hord, más akar lenni, mint a többiek. A katonaságnál meg mindenkinek egyformának kell lenni, ha boldogulni akar.

– Lehet. Én nem bánom, ha valaki más, mint a többi, de csak módjával.

– A nők még csak elviselik valahogy. Nem szeretik, de elviselik. De mi a fenének is dumálok annyit? Van elég dolgom.

– Maga mexikói? – kérdezte Suzy.

– Amerikai. Az öregem volt mexikói.

– Tud beszélni eszpanyole?

– Persze.

– Parlivu?

– Az más nyelven van.

– Viszlát – mondta Suzy. Azzal kiment a boltból, s becsapódott mögötte az üvegajtó.

Nem rossz lány gondolta a Gazda, de én bizony úgy kitenném a szűrét a Mackós Lobogóból, mint a sicc!

Doki kikukucskált az Élettani Labor ablakán. Nézte, ahogy Suzy átsétál az üres telken, és felmegy a Mackós Lobogó verandájára. A lány már éppen indult fölfelé a lépcsőn, amikor megfordult, és körülnézett. Úgy érezte, valaki figyeli. De nem vette észre Dokit.

8. A NAGY ROKK-HÁBORÚ

Pacific Grove és Monterey egymás mellett terül el egy dombon az öböl mentén. A két város egészen összeér, még sincs köztük semmi hasonlóság. Míg Montereyt valamikor régen idegenek: indiánok, spanyolok meg más efféle népek alapították, és teljesen tervszerűtlenül, összevissza módra fejlődött várossá, Pacific Grove kész városként pattant ki egy pszicho-ideomorális vallás vaskebeléből. A múlt század nyolcvanas éveiben épült, menedékhelynek szánták, s elejétől fogva szigorú törvények, eszmék, szokások szerint kormányozták. A város alapítólevele értelmében minden ingatlanra vonatkozó tulajdonjog érvényét veszti, ha a szóban forgó ingatlanon valaha is szeszes italt fogyasztanak. Ennek következtében óriási a kereslet a vas- és bortartalmú frissítők iránt. Pacific Grove-ban törvény írja elő, hogy a rolókat napnyugta után le kell ereszteni, és törvény tiltja, hogy napnyugta előtt leeresszék. Biciklivel száguldozni tilos, mint ahogy tilos vasárnap fürödni és csónakázni. Van azután olyan bűn is, amelyet közelebbről ugyan nem határoztak meg, de kifejezetten törvényellenes. Mindenfajta tivornyázás tilos. Viszont el kell ismerni, hogy e törvények betartását túlságosan sose erőltették. A kerítésnek, amely Pacific Grove-t valamikor körülvette, ma már nyoma sincs.

Pacific Grove története során egyszer bajba került, igen nagy bajba. A város alapításakor ugyanis sok öregember költözött ide, akikről nem is hitte volna az ember, hogy ilyen menedékhelyre volna szükségük. Ezek az öregek idővel egyre morcosabbak lettek, mindenbe beleütötték az orrukat, és tenger bajt okoztak, míg egy Deems nevű emberbarát meg nem ajándékozta a várost két rokkpályával.

A rokk a krokett egyik bonyolult válfaja, keskeny kapukkal és rövid ütőkkel játsszák. A golyóknak, mint a biliárdnál, falat kell érinteniük. Igen bonyolult játék. Állítólag jellemfejlesztő.

Az ilyen helyi jellegű sportokat versenyekkel, díjak kitűzésével kell népszerűsíteni. Pacific Grove-ban minden esztendőben kupaversenyeket rendeztek. Ki gondolná, hogy az ilyesmi lángra lobbanthatja a szenvedélyeket, különösen, ha a játékosok jó része túl van a hetvenen? Pedig ez történt.

Az egyik csapatot Kékeknek, a másikat meg Zöldeknek hívták. Az öregek ennek megfelelő színű sapkát és csíkos sportkabátot viseltek.

Nos, két év sem telt bele, s rettenetes ramazuri támadt. A Kékek és a Zöldek közvetlenül egymás mellett levő pályáikon szokták az edzéseket tartani, de nem voltak egymással beszélő viszonyban. És az ellenségeskedés csakhamar a játékosok családtagjaira is átterjedt. A családok vagy a Kékekhez, vagy a Zöldekhez húztak. Végül aztán az ellenséges érzületek az egész várost hatalmukba kerítették. Vagy a Kékek szurkolótáborába tartoztak, vagy a Zöldekébe. Odáig fajult a dolog, hogy a kék szülők megpróbálták lebeszélni a fiaikat, hogy a zöld lányokat vegyék feleségül, és vice versa. Az ellenségeskedés hamarosan a politikai életre is ráütötte bélyegét: egy kék agyában föl sem merülhetett a gondolat, hogy zöld jelöltre szavazzon. Az egyházat kellős közepén szelte ketté a viszály. A kékek és a zöldek nem voltak hajlandók a templomban ugyanazon az oldalon ülni. S már azt tervezték, hogy külön-külön templomot építenek maguknak.

Tetőpontjára persze verseny idején hágott az izgalom. Ilyenkor bármely apróság robbanással fenyegetett: Az öregek a legdúsabb fantáziát is megszégyenítő szenvedéllyel vetették magukat a harcba. Előfordult, hogy két nyolcvanéves apóka kivonult az erdőbe, ahol aztán élethalálharcban leltek rájuk. Sőt még titkos nyelvet is teremtettek maguknak, hogy a másik tábor ne érthesse, miről folyik a szó.

A szenvedélyek végül is annyira fölkorbácsolódtak, hogy az állam se maradhatott tovább tétlen. Az egyik kék szurkolónak fölgyújtották a házát, egy zöld pártit pedig rokkütővel agyonvertek, holtan találták az erdőben. A rokkütő rövid nyelű, súlyos szerszám, halálos fegyver lehet. Az öregek közt az a szokás terjedt el, hogy mint valami csatabárdot, csuklóra szíjazott rokkütőt hordtak magukkal. Egy lépést se tettek nélküle. Nincs olyan bűn, amellyel ne vádolták volna meg egymást, olyan bűnöket is beleértve, amelyeket koruknál fogva már akkor se követhettek volna el, ha akartak volna. A Kékek nem vásároltak zöld boltokban. Az egész város a feje tetején állt.

Mr. Deems, a voltaképpeni jótevő, rendes öreg fickó volt. Időnként, ha a törvény épp megengedte, szívogatott egy kis ópiumot, s sikerült megőriznie egészségét és nyugodt kedélyállapotát, volt magas vérnyomása, és nem kapott tébécét. Jóindulatú ember volt, s amellett bölcselkedésre hajlamos. Amikor látta, mihez vezetett, hogy Pacific Grove-ot rokkpályákkal ajándékozta meg, elbúsult, majd meg egyenesen elborzadt. Azt mondta, most már

tudja, mit érezhet Isten. Közeledett július 30-a, a verseny napja, s a városban olyan hangulat uralkodott, hogy az emberek revolverrel jártak. A kék srácok és a zöld srácok bandaharcokat folytattak. Mr. Deems, sokéves tapasztalata alapján, végül is arra a meggondolásra jutott, hogy aki úgy érez, mint Isten, az jogosan cselekedhet is úgy, mint Isten. A városban túlságosan elharapóztak már az erőszakos cselekedetek.

Július 29-én éjjel Mr. Deems harcba vetett egy bulldózert. Reggelre a rokkpályák helyén mély, hepehupás gödör tátongott. Ha Mr. Deemsnek lett volna rá ideje, még tovább is halad az Isten által kijelölt úton. Vízzel töltötte volna föl a gödröt. Mr. Deemst kiűzték Pacific Grove-ból. Még pellengérre is állították volna, ha sikerült volna elkapniuk, csakhogy már biztonságban csücsült Montereyben, s szalonnát sütögetett egy olajlámpás fölött.

És Pacific Grove lakói mind a mai napig július 30-án esztendőről-esztendőre összegyűlnek, és nyilvánosan elégetik Mr. Deems képmását. Az esemény ünnepélyes keretek között játszódik le: a megfelelően felöltöztetett, életnagyságú figurát először felhúzzák egy fenyőfára, aztán meggyújtják. Az emberek égő fáklyákkal masíroznak el alatta, és Mr. Deems szegény, gyámoltalan képmása minden esztendőben lángban-füstben pusztul el.

Bizonyára akadnak majd, akik azt mondják, ez a történet elejétől végéig hazugság, holott tévedés azt hinni, hogy valami szükségképpen hazugság, ha a valóságban nem történt meg.

9. AKIT AZ ISTENEK SZERETNEK, MEGŐRJÍTIK

Futólagos megfigyelő szemében a Konzervgyár utca csupa önálló és önmagának élő egység, tevékenységüket semmilyen szál nem fűzi egymáshoz. A La Ida presszó, a Mackós Lobogó, a szatócsbolt (amelyet még mindig „Li Csong szatócsboltja a Mennyei Virághoz” néven ismertek), a Palota lebuj és az Élettani Labor között nemigen volt látható kapcsolat. A valóságban viszont valamennyit leheletfinom acélszálak kötötték össze – ha bármelyiküket sérelem érte, valamennyi bosszúért lihegett. Ha szomorúság érte valamelyiküket, a többi is vele zokogott.

Doki nemcsak első polgára volt a Konzervgyár utcának, több annál: lelki sebek és megvágott ujjak gyógyítója. Élete szigorúan a törvényesség sáncain belül folydogált, barátainak gondjai-bajai mégis, minduntalan a törvénysértés mezsgyéje felé taszítgatták. Bárki megvághatta őt egy-két dollárra, méghozzá minden nagyobb erőbedobás nélkül. Amikor látták, hogy Dokinak valami baja van, mindenki felszisszent.

De tulajdonképpen mi baja volt Dokinak? Ő maga se tudta. Mélységesen, fájdalmasan szerencsétlennek érezte magát. Órák hosszat üldögélt íróasztala mellett, előtte a sárga blokk s a tűhegyesre faragott ceruzák glédája. Néha a szemétkosár színültig telt összegyűrt, összefirkált papirossal, máskor még egy krikszkrakszra se futotta erejéből. Ilyenkor az akvárium mellé állt, és azt bámulta. Bensejében a hangok üvöltöttek, kiabáltak, nyüzsögtek „Írj!” – mondta a legfelső hang. „Dolgozz!” – énekelte a középső, a legmélyebbről jövő hang pedig így sóhajtozott: „Magányos vagy! Magányos!” De Doki nem adta meg magát harc nélkül. Fölelevenítette régi szerelmi kalandjai emlékét, belevetette magát a muzsika mélységeibe, elolvasta *Werther keservei*-t, de a hangok csak nem akartak elnémulni. A hívogató sárga papírlapok ellenségeivé váltak. A polipok sorra elpusztultak az akváriumban. A megfelelő mikroszkóp hiánya egyre gyengébb érvnek látszott.

Amikor az utolsó polip is megdöglött, Doki örömmel kapott az ürügyön. Ha barátai meglátogatták, rögtön ezzel hozakodott elő: „Egyedek nélkül nem folytathatom a munkát, és a tavaszi árapályok előtt nem tudok újakat

keríteni. Mihelyt lesznek új egyedeim meg egy új mikroszkópom, egy ültömben befejezem a cikket.”

A barátokat, akik látták szenvedését, megfertőzték, megszállták Doki kínjai. Tudták, közeledik az idő, amikor tenniük kell valamit.

A Palota lebujban egy kisebb megbeszélés adódott, igen: adódott, mert senki sem hívta össze, senki sem tervezte meg előre, és mégis mindenki tudta, miről lesz szó. Terjedelmes Ida teljes életnagyságában ott terpeszkedett. A Mackós Lobogót Agnes, Mabel és Becky képviselte. A fiúk mind egy szálig jelen voltak. A megbeszélést – ahogy általában szokás – odavetett, burkolt értelmű megjegyzések vezették be.

– Terjedelmes Ida a múlt éjszaka kihajított egy siker tagot, és belerándult a válla – jegyezte meg Hazel.

– Nem vagyok már a régi – felelte komoran Terjedelmes Ida.

– Visszapofázott neki a tag – folytatta Hazel. – A járda érintése nélkül hagyta el a terepet. Ha a siker-hajítás olimpiai szám volna, Terjedelmes Ida egyből megnyerné.

– Belerándult a vállam – mondta Ida.

Tovább kerülgették a témát.

– Fauna hogy van? – kérdezte Mack.

– Jól. Persze vannak gondjai – felelte Agnes.

Becky óvatosan piszkálgatta körméről a lakkot.

– Ez a Fauna – mondta – csuda egy alak. Terítésből tart nekünk órákat. Van vagy harmincötféle villája, és esküszöm, mindről tudja, mire való.

– Hát nem evésre való mind? – kérdezte Hazel.

– Jesszusom – mondta Becky –, milyen buta! Fogadni mernék, hogy a desszertvillára azt mondaná, injekcióstű.

– Mért, maga például hallotta már hírét a kardánvillának? – kérdezte harciasan Hazel.

– Nem, mi az?

– És még maga mondja, hogy buta vagyok! – felelte Hazel.

– Dokinál minden a régiben? – tért rá a témára Terjedelmes Ida.

– Igen – válaszolta Mack. – Tegnap este voltam nála. Csinálni kellene valamit.

Töprengésbe merültek. Ha Dokira nehéz idők jártak, barátai, akik szerették, osztoztak gondjaiban. A régi Doki maga a tökély volt. Nem ismert lehetetlent, talán mert nem vágyott semmi lehetetlenre. Barátai szívében, aka-

ratuk ellenére, most valami megvetésforma érzés csírázott ki iránta – jóindulatú, szeretetteljes megvetés, amely valószínűleg sohase született volna meg, ha Doki nem lett volna valaha olyan óriás. Akik valaha áhítattal ejtették ki a nevét, most többnek érezték magukat nála, mert kiderült, hogy mégse több náluk.

– Halvány gőzöm sincs, hogy fogjunk hozzá – mondta Mack.

– Tán megkérhetnénk Faunát, csinálja meg Doki horoszkópját – vetette fel Hazel. – Az enyémet épp most csinálja.

– Neked nincs jövőd! – vélekedett Mack.

– Már hogyne volna! – mondta Hazel. – Lefogadom, Fauna meg tudná mondani, mit kezdjünk Dokival.

Mack szemében megvillant az érdeklődés.

– A semminél jobb – mondta. – *Hoc sunt.* Te, Eddie, kaparj csak elő egy hordót azok közül, amiket a háború alatt elástál! Te pedig Hazel, kérd meg Faunát, jöjjön át egy pohárkára. Mondd meg, hogy hozza magával a csillagjósló cuccát is.

– Az enyémmel közben tán már végzett is – szólt Hazel..

Fauna mindig sajnálta egy kicsit, hogy ő nem hisz teljesen a csillagjóslásban, de azt tapasztalta, az emberek zömének jólesik elhinni, hogy a csillagok figyelik sorsunkat. Tudománya módot adott rá neki, hogy előírhassa az embereknek, mit kell cselekedniük, s Faunának igen határozott nézetei voltak, hogy kinek mi a tennivalója.

Titkolt kételyei ellenére időnként megesett, hogy egyik-másik horoszkópja őt magát is ámulatba ejtette. Hazelé például annyira meghökkentette, hogy a lélegzete is elállt. Már-már arra gondolt, hogy elégeti, és nem is szól róla a fiúnak.

Hazel átkísérte Faunát a Palota lebujba. Mack pedig töltött neki a korsóból. Fauna – még mindig tépelődve – egyből felhajtotta az italt.

– Megvan már a csillagjaimmal? – kérdezte Hazel aggodalmas hangon.

Fauna búbánatos tekintetet vetett rá.

– Hagyjuk. Jobb, ha nem beszélünk róla.

– Mért? Olyan rosszakat jósol?

– Pokoli rosszakat.

– Rajta, ki vele! Nem vagyok szívbajos.

Fauna nagyot sóhajtott.

– Már vagy százszor átvizsgáltam – mondta. – Biztos, hogy jó születésnapot mondtál?

– Biztos.

– Akkor hát nem lehet szó tévedésről. – Fauna csüggedten megfordult, és a többiekre nézett. – A csillagok szerint Hazel az Egyesült Államok elnöke lesz.

Döbbent csend támadt.

– Ez egy kicsit erős – mondta Mack.

– Nem akarok elnök lenni! – robbant ki Hazel, és nem is akart.

– Nincs más választásod – jegyezte meg Fauna. – Meg van írva a csillagokban. Washingtonba kerülsz.

– De nem akarok! – kiáltotta Hazel. – Egy lelket se ismerek Washingtonban!

– Csak azt szeretném tudni, mi, többiek hová pucolhatnánk – jegyezte meg Whitey II. – A Csendes-óceánban láttam egypár klassz szigetet. Csakhogy a rohadt mindenét, az is mind Hazelé lesz. Az USA-nak mandátuma van rájuk.

– Nem vállalom – jelentette ki Hazel.

– Ki is nyiffanthatjuk! – jelentette ki Mack.

– A csillagokban szó sincs ilyesmiről – jegyezte meg Fauna. – Hetvennyolc évig fog élni, és osztrigamérgezésben hal meg.

– Nem is szeretem az osztrigát – mondta Hazel.

– Majd megszereted Washingtonban!

– Hátha tévedett – fordult Fauna felé Mack.

– Magam is azt reméltem – felelte Fauna. – De vagy százszor végignéztem. Nem, uram! Hazelből elnök lesz.

– Átvészeltünk mi már jó néhány komisz napot – jegyezte meg csüggedten Eddie.

– És nem mondhatom meg nekik, hogy nem csinálom? – kérdezte kétségbeesetten Hazel. – Frász beléjük, inkább elbújok.

Fauna komoran megcsóválta a fejét.

– Megnézem még egyszer – mondta –, de nem hiszem, hogy fikarcnyi reményed is lenne! Kilenc lábujjad van, ugye?

– Nem tudom.

– Hát számold meg.

Hazel levette a cipőjét, s csak az ajkát mozgatva számolni kezdett. – Kilenc – állapította meg elkeseredetten.

– A horoszkópod szerint is. Nem tehetünk egyebet, mint hogy imádkozunk, hogy jól süljön el a dolog.

– Úristen! – mondta Whitey II. – Egy a kilenchez az esélyünk! De most, hogy a kutyafüliből sikerült elnököt csinálnia, mi lenne, Fauna, ha Dokival is megíratná a cikkét?

– Kicsoda a kutyafüle? – horkant föl Hazel.

– A kínai császár.

– Ja! Az más.

Agnes rekedt szopránján közbesipított:

– Doki teljesen el van kenődve. Vittem neki egy kis piát, de még; csak rá se bagózott. Csak ült, és nézte azt a sárga papirost. És tudják, mi volt a papíron?

– Tojás! – mondta Whitey I.

– Nem. De el se mondom. Annyira pikáns.

– Mi a fene! – mondta Mack. – Tán akkor mégis jobban lesz! Ki vele, mi volt az?

– Hát... egy pucér nőt rajzolt – mondta megbotránkozott hangon Agnes –, mellé meg egy olyan ronda polipot. Csak épp pipa volt a szájában. A régi Doki nem csinált volna ilyet.

Terjedelmes Ida fölocsúdott böhöm nagy tespedtségéből.

– Nem volt nála jobb természetű ember a világon. Most meg tisztára búskomor. Ha nem Dokiról volna szó, azt hinném, nő van a dologban. De hát a fenébe is! Doki a legklasszabb nőt is fölcsípheti vagy ejtheti!

– Sőt – mondta Mack –, Doki a legklasszabb nőt is fölcsípheti *és* ejtheti!

Fauna csípőre tette a kezét.

– Hé, fiúk, biztosak vagytok benne, hogy nem egy pipi van mégis a dolog mögött, akit Doki nem tud felcsípni?

– Nem – felelte Hazel. – Bárcsak kibökné, mi baja! De hiába dumál neki az ember, mukkot se szól, még csak oda se figyel.

– Elhajthatnánk előtte egy-két nőcit, hátha valamelyikre rákacsint – szólt Whitey II.

– Nem hiszem, hogy beválna – mondta Mack. – Jobb szeretném, ha Fauna próbálna valamit a csillagaival. Hátha kapunk valami tippet.

– Olyan palira még nem akadtam – mondta Fauna –, akinek horoszkóp kellett, és hitt is volna benne. Talán még magam se hiszek. De azért Dokiét persze megcsinálom. Mikor van a születéspapja?

Csak most eszméltek rá, hogy egyikük se tudja.

– Úgy rémlik, valamikor ősszel – mondta Eddie.

– Meg kell tudni – mondta Fauna. – Mit gondol, Mack, ki lehet szedni Dokiból?

– Remélem. Mondja, Fauna, nem sértené túlságosan az erkölcseit, ha egy kis falsot adna bele?

– Hogy érti?

– Hát hogy megmondaná Dokinak, hagyja a francba azt a nyamvadt cikket, és kapcsoljon vissza a hetyegésre.

– Mi baj lenne, ha mégis megírná azt a cikket? – kérdezte Hazel.

Mack a hasát vakargatta.

– Nézzünk szembe a dologgal – mondta. – Doki szeretné megírni azt a nyavalyás cikket. Annyira, hogy már lassan becsavarodik tőle. Szerintem, ha tudni akarjátok, sohase fogja megírni. Hazel fölállt:

– És miért nem?

– Mert vannak, akiknek hajlamuk van a karambolra. Akármit csinálnak, a végén beverik az orrukat. Mintha csak keresnék a karambolt. Azt hiszem, Doki igazában nem is akarja megírni azt a cikket.

– Hát hogy kínlódik vele, az fix – mondta Whitey I.

– Tudjátok, mi az a kompenzálás? – kérdezte Mack.

– Valami futballtrükk? – tapogatózott Eddie.

– Egy fenét! – mondta Mack. – Amikor egy pók valami mással hozakodik elő, hogy ne kelljen kijönnie a farbával, s tán maga se tudja, mi a farba.

– Te gyalázni mered Dokit? – kérdezte Hazel.

– Nyugi, nyugi! – felelte Mack. – Csak azt akartam mondani, hogy Doki nem meri megírni a cikket, mert tudja, hülyeség az egész. *Quod erat demonstrandum.*

– Hogy mondta? – kérdezte Fauna.

– *Q. E. D.* – felelte Mack.

– Ja, vagy úgy – mondta Fauna. – Persze, persze.

10. A VALÓSÁGON MINDIG AKAD LYUK, AMELYEN ÁTKUKUCSKÁLHATUNK, HA AKARUNK

Doki átrendezte a szobáját. Íróasztalát az ablak elé húzta. Szélsebesen irkált a sárga blokkra.

„A színelváltozás, úgy látszik, nemcsak annak a következménye, hogy a nedvek a felületen koncentrálódnak, hanem a feltüremkedett szöveteknek is, amelyek esetleg visszaverik a fényt, és színhatást keltenek.”

Ajtó csapódott valahol. Doki kinézett az utcára. Léptek hangzottak a járdán. Erre megint fölnézett. Terjedelmes Ida ballagott a presszója felé. József és Mária kilépett a Mennyei Virágból, átvágott az úttesten, fölsétált az Élettani Labor lépcsőjén, és bekopogtatott.

– Tessék! – kiáltotta Doki; megkönnyebbülés hallatszott a hangjából.

– Gondoltam, átjövök egy kis dumára. Az a nyavalyás zenekar az emeleten gyakorol. Meg kell őrülni tőle.

– Sok a dolgom – mondta Doki. J és M körülnézett a szobában.

– Mért tart kígyókat?

– Eladásra.

– Ki a fene vesz kígyót? – kérdezte J és M. – Kit bámul úgy? – kezdte nyújtogatni a nyakát. – Ja, az új csibe. Faunának még sok hasfájása lesz miatta.

– Mije? – kérdezte Doki.

– Ide se figyelt, mi?

– Dolgoznom kell – mondta Doki.

– Tudja, nekem még mindig nem megy a fejembe.

– Mi?

– Valami módja csak kell legyen, hogy a sakkban is irányítsa az ember a szerencsét!

– Nincs. Sajnos, mennem kell.

– Hová rohan?

– Itt az apály!

Doki a tengerparton sétált, a világítótornyon túl. Fehér hullámok csapódtak a partnak, néha egészen Doki bokájáig. Sárszalonkák futkároztak előtte, mintha kerekeken gurulnának. Az aranyos délután Kína felé libegett, s a láthatár szélén egy rönkfával megrakott szkúner ringatózott a vízen. Baloldalt fehér homokbuckák gömbölyödtek, mögöttük a sötét fenyők mintha naphosszat az éjszaka árnyait őrizgették volna.

„Ingerlő hatásokra – töprengett Doki – a lüktetés fokozódik, mint amikor az ember fizikai vagy érzelmi feszültséget érez, és adrenalin választódik ki... csak nem tudom bizonyítani. És a tavaszi árapályokig nem lesznek egyedeim."

„Lehet, hogy egy szót se hiszel az egészből – vitatkozott a középső hang. – Mért nem tudsz nevetni magadon? Valamikor tudtál. Az önteltség csapdájába estél."

„Magányos vagy! – kiáltozta a zsigereiből jövő alsó hang. – Nem adsz, nem kapsz, senkinek, senkitől. Senki se elég gyöngéd, nem elég kedves neked."

Doki kétségbeesetten igyekezett visszatérni régi életéhez – mint a férfi, aki reménytelenül vágyódik gyerekénje után, s közben feledi, mennyit szenvednek a gyerekek. Doki letérdelt, és a puszta kezével egy kis gödröt vájt a nedves homokba. Aztán elnézte, ahogy lassan megtelik vízzel, és beomlik az oldala. A göröngyök közt turkáló ujjai elől ijedten menekült egy homoki rák.

Mögötte megszólalt egy hang.

– Mit keres a homokban?

– Semmit – válaszolta Doki anélkül, hogy megfordult volna.

– Errefelé nincsenek kagylók.

– Tudom – mondta Doki. S a felső hangja így énekelt: „Csak egyedül akarok lenni. Nincs kedvem beszélgetni, magyarázni, vitatkozni, hallani se akarok senkit. Most mindjárt el fogja mondani, miféle oceanográfiai elméletet agyalt ki. Nem, nézek hátra!"

– A tengerben tömérdek a fém – mondta a hang a háta mögött. – Egyetlen köbmérföld tengervízben annyi magnézium van, hogy az egész országot be lehetne vele borítani.

„Vonzom őket – gondolta Doki. – Ha mérföldnyi körzetben akad egy dilinós, biztos rám talál."

– Látnok vagyok – mondta a hang.

Doki dühösen megpenderült a sarkán.

– Oké – felelte. – Pont ez az én szakmám is! De azért csak mondja tovább! – Még sohase volt ilyen udvariatlan egy ismeretlennel.

Nagydarab, szakállas ember állt előtte, szeme élénk, ártatlan, mint az egészséges csecsemőké. Nyűtt kezeslábast, a sok mosástól kifakult kék inget viselt, és mezítláb volt. Szalmakalapja karimáján két nagy lyuk tátongott, annak jeléül, hogy valaha egy ló hordta.

Dokiban feltámadt a kíváncsiság.

– Bevett szokásom – mondta a látnok –, hogy megvendégelem az idegeneket. Az ötlet persze nem eredeti. Harun-al-Rasid ugyanezt csinálta. Kérem, kövessen.

Doki fölegyenesedett. Térdízületei ropogtak, sajogtak. A látnok toronyként magasodott föléje, kék szeme közelről nézve valóban olyan vidáman ragyogott, mint egy okos csecsemőé. Az arca azonban gránitból volt – próféták és pátriárkák anyagából faragott arc. Talán a szentek között akadhatott hasonló, tűnődött Doki. Kék inge rongyos ujjából vastag, szőlőindaszerű csuklók nyúltak ki, kérges, barna kezét kagylóvágta hegek árkolták keresztül-kasul. A látnok egy pár ütött-kopott tornacipőt tartott a bal kezében, s mikor észrevette, hogy Doki csodálkozva nézi, azt mondta:

– Csak a tengerben hordom. A tengeri sünöket meg a kacsa-kagylókat nem állja a lábam.

Dokit akarata ellenére lenyűgözte az idegen.

– Harunt – mondta – meglátogatták a dzsinnek, a föld, a tűz és a víz szellemei. Magát is meglátogatják?

„Úristen – gondolta Doki –, én még továbbjátszom ezt a hülyeséget? Ahelyett, hogy köpnék egyet a négy égtáj felé, és eltűnnék innét! Nem tart vissza senki!”

A látnok oldalvást lenézett Doki arcába.

– Egyedül élek – felelte egyszerűen. A szabad ég alatt. Éjszakánként hallgatom a hullámverést, nézem az égre kirajzolódó sötét fenyőágakat. Köröttem hangok és csönd, színek és magány, hát persze, hogy vannak látomásaim. Másnak is lennének a hevemben.

– De ugye nem hisz bennük? – kérdezte Doki reménykedőn.

– Hinni, nem hinni, nem ez a lényeg – felelte a látnok. – Biztosan látta már a napot, amint ellapul, és különös alakot ölt, mielőtt tengerbe hanyatla-

na. Vajon minden egyes alkalommal el szokta mondani magának, hogy ez csak illúzió, amit az atmoszferikus por és a vízeltorzította fények okoznak, vagy minden további nélkül gyönyörködik a látvány szépségében? Magának nincsenek látomásai?

– Soha – mondta Doki.

– És ha zenét hallgat, vágyai és emlékei nem öltenek alakot?

– Az más – felelte Doki.

– Szerintem nem – mondta a látnok. – Na jöjjön, kész az ebéd.

A homokbuckák között vannak kis mélyedések, ahol a széltől meghajolt fenyők szembeszegülnek a görgő homokkal, s az egyik ilyen mélyedésben, alig száz méterre a tengerparttól volt a látnok otthona. A szélvédett kis völgyecske fölé fenyőágak borultak, homokját jó szagú vastag fenyőtűszőnyeg takarta. Ahogy a kis mélyedésbe ért az ember, hallani lehetett, hogyan söpör végig a szél odafent a fenyők csúcsán, s a meggörbült fák alatt örökös félhomály honolt. A fenyők csak annak köszönhették fönnmaradásukat, hogy engedelmeskedtek a náluk hatalmasabb erő parancsának – mélyen meghajoltak, tagjaikat széliránt nyújtották, s így óvták azokat a kis kúszónövényeket, amelyek lelassítják a kóbor homokbuckák futását. A fák alatt tűz égett, s a lapos kövekből készített tűzhelyen kormos konzervdobozokban párolgott az étel.

– Ez az otthonom – mondta a látnok. – Isten hozta. Pompás ebédünk lesz.

Az egyik villás faágról leemelt egy pléhdobozt, a dobozból kivett egy fehér cipót, és két jókora szeletet vágott belőle. Azután a víztől csepegő zsákból egy marék kacsakagylót húzott elő, egy kövön feltörte őket, s tartalmukat a kenyérre kente.

– A hímek édesek, a nőstények savanyúak – mondta. Én a kettőt vegyíteni szoktam.

– Már kóstoltam ezt a fajtát mondta Doki. – Az olaszok nagyon szeretik. Tömérdek fehérje van benne. Vannak, akik azt mondják, szerelmi vágyat ébreszt.

A látnokból vas-egyszerűség sugárzott. Mintha a logika kősziklája lett volna, amelyen az emberi badarság minden hulláma megtörik.

– Következő fogásunk tengericsiga mondta a látnok. – Azt majd tűvel esszük. A tengeri salátát szereti? Csak meg kell szokni az ízét. Aztán halászlét is csináltam, afféle potpurrit, nem árulom el, mi van benne. Majd meglátja.

– Minden táplálékát a tengerből szerzi?

A látnok elmosolyodott.

– Nem, nem mindent. Bár úgy lenne! Sokkal egyszerűbbé tenné a dolgot. Fehérjét annyit szerzek a tengerből, amennyi csak kell, sőt még többet, de az ember gyomra keményítőre is vágyik. Egy kis kenyérre meg krumplira. A fehérjét savval szeretem. Látja, van egy üveg ecetem meg néhány citromom. És ínyenc ételeim a füvek: a rozmaring, a kakukkfű, a zsálya és a majoránna.

– De honnét szerez cukrot? – kérdezte Doki. – Azt nem talál az öböl vizében.

A látnok lesütötte szemét, egy fekete hangyára bámult, amely egy homokgörgetegre próbált felkapaszkodni, de folyton visszacsúszott.

– Édességet lopni szoktam – mondta a látnok, s hangja most félénk volt és szégyenlős. – Ezen, úgy látszik, nem tudok segíteni.

– A test gyarló – szólt Doki.

– Az még nem volna baj – mondta a látnok. – Az étvágy jó dolog. Minél jobb az étvágya valakinek, annál gazdagabb, csakhogy engem arra tanítottak, hogy „ne lopj”. Nem szeretek lopni. Ha mégis megteszem, utána kutyául érzem magam, és az édesség se ízlik úgy, mintha nem loptam volna. De mit csináljak? Imádom a Ramónát meg a nápolyit.

Tűvel szedegették ki kagylójából a csigát, és citromlébe mártották. A potpurri fokhagymával és rozmaringgal ízesített étikagylókból, rákokból és kis halakból készült.

– Van, aki nem szereti – jegyezte meg a látnok.

Mikor végeztek az ebéddel, Doki hanyatt dőlt a tűlevélszőnyegen, és jóleső békesség töltötte el a szívét. A levegő, a puha fenyőszőnyeg, a moszatok, a fák és a jófű illata, a szélben susogó fenyőágak, a hullámok muzsikája meg teli gyomra valóságos kis szobát építettek köré.

– Csodálkozom, hogy nem tesznek ilyen józanul gondolkodó embert lakat alá – mondta Doki. – Jellemző tünete korunknak, hogy mindenkiben veszélyt lát, aki olyan, mint maga: nem ágál, nem rohangászik. És különösen azok az emberek veszélyesek, akik nem hiszik, hogy jön a világ vége.

– Hát persze hogy jön – felelte a látnok. – Amióta a világ megszületett.

– Nem értem, mért nem csukják be magát. Hát van annál nagyobb bűn, mint ha valakinek nincs semmije, és mégis boldog?

– Ó – mondta a látnok –, meg szokták tenni. Időnként megfigyelés alá helyeznek.

– Erről a lehetőségről megfeledkeztem – mondta Doki. – Maga őrült, ugye?

– Azt hiszem – felelte a látnok. – De nem közveszélyes. És még sose kaptak rajta édességlopáson. Ebben ügyes vagyok: egyszerre csak egy szeletet lopok.

– Csak tanítványokat ne gyűjtsön maga köré – figyelmeztette Doki. – Akkor egykettőre megfeszítik.

– Ilyen veszély nemigen fenyeget. Nem tanítok én senkit semmire.

– Nem olyan biztos – jegyezte meg Doki. – Korunk alapelve, hogy az ember csak akkor boldogul, ha dögivel van mindene. És ha maga nem is prédikálja az ellenkezőjét, a puszta életmódja eretnekség.

– Lusta vagyok – mondta a látnok. – Ivott már jófűteát?

– Még soha.

– Erős, illatos és enyhe hashajtó. Sörösüvegből megissza?

– Mért ne innám?

– Vigyázzon! Az üveg forró! Itt egy ág, csavarja köréje!

Egy idő múlva a látnok megkérdezte: – Mi bántja magát? Vagy nincs kedve beszélni róla?

– Beszélnék szívesen, ha tudnám, mi bánt – felelte Doki. – Az igazság az, hogy pillanatnyilag semmi.

– Aha, szóval olyanfajta! – állapította meg a látnok. – Felesége, gyereke van?

– Nincs.

– Nem is akarja, hogy legyen?

– Nem hinném.

– Múlt éjjel – szólt a látnok – láttam egy sellőt. Emlékszik tán, félhold volt, és ritkás köd szállingózott. Színes éjszaka volt, nem olyan, mint a közönséges fekete, szürke és fehér éjszakák. Lent az öböl végében egy sziklapárkány nyúlik a tengerbe, s olyan erős volt az apály, hogy egy puha moszatágy bukkant ki a vízből. A sellő egészen a víz széléig úszott, s ott habot vert a farkával, mint a lazac, amikor hirtelen kiugrik a vízből. Aztán a moszatágyra hevert, és fehér karját meg a kezét illegette, mint a táncosnők szokták. Ott maradt, míg a dagály el nem borította ágyát.

– Álmot látott? Vagy képzelődött?

– Nem tudom. De ha igen, büszke vagyok rá, hogy képzeletem ilyen szépet tud teremteni. Maga mire vágyik?

– Sokat törtem rajta a fejem – felelte Doki. – Szeretném összeszedni mindazt, amit láttam, gondoltam, tanultam. Szeretném részekre szedni, összeilleszteni és addig-addig csiszolgatni, míg valami értelmes és hasznos dolog nem lesz belőle. De úgy látszik, hiába próbálkozom vele.

– Talán még nem érett meg rá. Vagy az is lehet, hogy segítségre van szüksége.

– Miféle segítségre?

– Vannak dolgok, amiket nem tud egyedül elvégezni az ember. Nekem eszembe se jutna ilyen roppant munkába fogni anélkül, hogy... Elhallgatott. Erős hullámok csapkodták a sziklapartot, s a lenyugvó nap sárga fénye egy keletnek tartó felhőre esett, aranyröggé festette.

– Anélkül, hogy...?

– Anélkül, hogy szeretnék valakit. De most mennem kell a lenyugvó naphoz. Odáig jutottam, hogy azt hiszem, már le se tudna nyugodni nélkülem. És ettől úgy érzem magam, hogy még szükség van rám.

Fölállt, leseperte elnyűtt kezeslábasáról a fenyőtűket.

– Meglátogatom máskor is – mondta Doki.

– Lehet, hogy már nem talál itt – felelte a látnok. – Nyughatatlan ember vagyok. Valószínűleg nem talál itt.

Doki elnézte, ahogy a látnok átbandukol a homokbuckák peremén, látta, hogy a szél megemeli szalmakalapja szegélyét, arcán és szakállán megcsillan a sárga nap.

11. HAZEL TÉPELŐDIK

Amikor Mack eltávozott hazulról (és Dokit történetesen nem találta otthon), Hazel csak üldögélt magában, és tépelődött. Hazelnek lassan forgott az agya. Hallotta Mack elméletét, hogy Doki sohase fogja megírni a cikkét, de e kijelentés hordereje csak akkor hatolt el tudatáig, amikor egyedül maradt. Igaz, a Konzervgyár utcában mind mélyebb gyökeret vert az érzés, hogy Doki már nem csalhatatlan, Hazelhez azonban eddig még nem talált utat a hír. Azt ő is tudta, hogy Doki bajban van, de a baráti megvetés érzése őt még nem kerítette hatalmába. Ha Hazel szerette volna tudni, melyik napon és hány órakor lesz a világ vége, megfellebbezhetetlen válaszért még mindig Dokihoz fordult volna. Most magányosan tépelődött, nem Doki gyengeségén, hanem az álnok barátokon, akik kételkedtek, kételkedni mertek Dokiban.

Hazel egy ideig hintaszékének karfáját ütögette öklével, aztán fölállt, és átment Terjedelmes Ida presszójába. A bárpult mögött éppen Eddie állt, Hazel tehát fölhajtott két kupica whiskyt egy Coca-Cola áráért.

Két konzervgyár közt kisétált a tengerpartra. Egy törött szárnyú sirály fölkeltette gyöngéd érdeklődését. Segítőkészsége jeléül megkergette, de a sirály elmenekült, kiúszott a tengerbe, és alámerült.

Hazel valóságos földrengést élt át, és most e megrázkódtatás okozóját kereste. A sziklák mentén elsétált a Pacific Grove-i partokig, de még a barnára sült ifjak se érdekelték, akik tótágast álltak a lányok kedvéért. Fölment a dombra, és körbejárta a Holman áruház alagsorát. Itt maga az alagsori főnök szegődött mellé kísérőül: ez a figyelmesség és óvintézkedés csak keveseknek jutott osztályrészül. De Hazel még csak nem is vett tudomást a pultokon csillogó kéziszerszámokról.

Senkitől se lehet elvárni, hogy ha kihúzzák a talajt a lába alól, úgy viselkedjék, mintha mi sem történt volna. Hazafelé menet Hazel egy temetkezési vállalat mellett haladt el, ahol épp tekintélyes tömeg volt gyülekezőben. Máskor lelkesen csatlakozott volna bármiféle ünneplő közönséghez. De most csak nézte, hogyan hordják ki a rengeteg kardvirágot, és még csak szikrája se villant benne az együttérzésnek. A fölékesített holttetemet ezúttal Hazel nélkül kell átadni az anyaföldnek.

New Montereyben átvágott egy dulakodó csoport kellős közepén, ahelyett, hogy kikerülte volna. Már az említett megnyilvánulások is mélységes aggodalomba döntötték volna barátait, de igazán csak akkor rettentek volna meg, ha tudják, min töri Hazel a fejét.

A gondolkodás általában keserves dolog, Hazel esetében egyenesen hősiességnek számított. A folyamat érzékeltetése tengeribeteggé tenné az olvasót. Képzetek, élmények, szavak, ábrák kavarogtak agyában, szürke, örvénylő forgatagban. Mintha valami nagy útkereszteződésnél, egy forgalmi dugó közepén állt volna Hazel, és megpróbált volna valamit valamerre elindítani.

Visszaballagott a Konzervgyár utcába, de nem ment be a Palota lebujba. Ösztönszerűen bemászott az üres telken álló fekete ciprusfa lombjai alá, ahol a Palotakorszakot megelőző időkben annyi évet töltött. Hazel gondolatai nem voltak bonyolultak. De már az is rendkívüli dolog volt, hogy egyáltalában gondolkozott.

Hazel szerette Dokit. Doki bajban van. Valaki ezért felelős. De ki? Hogy esetleg állapotról és nem személyről is szó lehet, már meghaladta Hazel szellemi képességeit. A bajkeverőt meg kell állítani, akár gyilkosság árán is. Hazel elvileg nem volt ellensége a gyilkosságnak. Csak azért nem ölt meg még senkit, mert nem akart, vagy nem volt rá szükség. Megpróbálta fölidézni emlékezetében mindazt, amit Doki gondjáról-bajáról hallott, de az összkép homályos volt és zagyva, egy tényt kivéve: Mack azt mondta, hogy Doki nem tudja megírni cikkét. Ez volt az egyetlen félreérthetetlen kijelentés, amely ebben az ügyben elhangzott. Tehát Mack a bajkeverő. Mert ha tudja, miről van szó, nyilván felelős is érte. Ez a gondolat nehéz bánatként ülte meg Hazel szívét, mert Macket nagyon szerette. Remélte, hogy nem kell megölnie.

A ciprusfa alatt lassan besötétedett, olvasni már nem lehetett volna. Hazel a fényerősséget mindig aszerint mérte, hogy elegendő lenne-e az olvasáshoz vagy sem, jóllehet ő maga soha semmit sem olvasott. A Mackós Lobogó utcai verandáján kigyúlt a lámpa. Az Élettani Labor azonban még sötét volt. Fönt a dombon, a Palota lebuj ablakain petróleumlámpa halvány fénye szűrődött ki. Hazel újból és újból megpróbált visszatalálni az édes nemtörődömség kikötőjébe, de hasztalanul. Mack a felelős. Mack keze van a dologban.

Hazel fölállt, lesöpörte ruhájáról a ciprus mocskát. Végigsétált rozsdás csövek meg az üres kazán mellett, átvágott a vasúti síneken, és elindult fölfelé a kis ösvényen. Háta mögött, a konzervgyárak zajától letompítva, fölhangzott Cacahuete trombitáján a *Rossz az idő,* s olykor-olykor fölugattak a China Point-i fókák.

A Palota lebujban Mack és a fiúk krétával iskolát rajzoltak a padlóra, és játszottak. A pálinkásüveget kezük ügyében tartották.

– Hello, Hazel! – mondta Mack. – Szállj be!

– Mack – szólalt meg bánatosan Hazel –, gyere csak ki, és kösd a gatyát!

Mack megpenderült a sarkán.

– Micsoda?

– Porhanyósra verlek – jelentette ki Hazel.

– Miért? – kérdezte Mack.

Hazel pontosan ettől a kérdéstől félt. Iparkodott gyors, kemény választ találni:

– Gyere csak ki, majd megtudod!

– Hazel... – mondta Mack és fölállt –, Hazel kincsem, mi emészti a szíved. Halljam! Hátha tudok segíteni.

Hazel érezte, hogy hadállásai gyengülnek.

– Nem bánhatsz így Dokival – mondta dühösen. – Bárki mással, de vele nem!

– Miért, hogy bánok vele? Nem csináltam neki semmit, legfeljebb megvágtam néha. De ezt mindnyájan megtettük, még te is megpróbáltad.

– Azt mondtad, nem tudja megírni a cikkét!

– Te jó ég! – kiáltott fel Mack.

– Szóval begyulladtál?

– Oké, begyulladtam. Ha majd elmúlik, elfenekellek! Ülj le. Húzz egy kortyot.

Addig-addig ajnározták, totojgatták, míg Hazel szeme könnybe nem lábadt a gyönyörűségtől. De ha egyszer belecsimpaszkodott valamibe az agya, nem engedte el egykönnyen.

– Segítenünk kell rajta – ismételgette. – Boldogtalan, el van szontyolodva. Segítenünk kell rajta.

– Nem egészen a mi hibánk – mondta Mack. – Az a baj, hagyja, hogy mint a féreg a bimbót, a titkolás úgy ölje rózsaarcát.

– Ez tény – jegyezte meg Whitey II.

– Semmiféle kifogást nem fogadok el – jelentette ki Hazel.

Mack minden szemszögből megvizsgálta a kérdést.

– Igaza van Hazelnek – mondta végül. – Önzők voltunk. Nincs még egy olyan igaz barátunk, mint Doki, és cserbenhagyjuk őt. Pirulok a szégyentől! Hazel kinyitotta a szemem. Ha egyszer bajba kerülnék, nem hozzá fordulnék ugyan ötletekért, de az biztos, hogy szeretném, ha csupa olyan barátom lenne, mint ő.

Hazel zavartan behúzta a nyakát. Élete során olyan kevés bókot kapott, hogy nem tudta, mit kezdjen velük.

– Ünnepélyesen javaslom – folytatta Mack –, hogy ürítsük poharunkat Hazelre, erre a nemes, nemes lélekre!

– Ugyan, fiúk, menjetek a fenébe! – mondta Hazel, és ingujjával törölgette szemét.

Mindnyájan körbeállták: Mack és Eddie, Whitey I. és Whitey II., és sorra ittak az egészségére. S olyan magasztos érzelem fogta el őket, hogy meg is ismételték, s már épp a harmadik rundhoz akartak látni, amikor Hazel megszólalt:

– Nem lehetne valaki másra inni, hogy én is piálhassak?

– Éljen Vasöklű Joe! – kiáltotta Eddie.

Ezzel megtört a jég. A vidámság korszakának kapui kitárultak. Előástak még egy hordócskát a titkos készletből, amelyet Eddie a háború alatt halmozott föl. Ő maga húzta ki a dugaszt, és kéjjel szagolgatta.

– Erre emlékszem – jegyezte meg. – Néhány dél-amerikai járt itt, és volt egy üveg abszintjük.

– Az egész ház illatozik tőle – szólt Mack.

– Akárcsak a régi jó időkben – mondogatták. – Csak Gay hiányzik... igyunk a jó öreg Gayre, megboldogult barátunkra.

Az abszint elvette a keverék csípősséget, és valami édes, ódon zamatot kölcsönzött neki. A Palota lebuj lakóinak körében kibimbózott az udvariasság, a régivilág-beli jómodor. Versenyre keltek, hogy ki igyon utolsónak, nem elsőnek az újratöltött korsóból.

– Ha legközelebb gubánk lesz, elmegyünk a Woolworthba, és veszünk egy-két poharat – mondta Mack.

– Mi a fenének? – jegyezte meg Whitey II. – Úgyis rögtön összetörnének. De azért értem, mire gondolsz.

Úgy érezték, oly pillanatot élnek át, amikor a történelem pihenőt tart, számba veszi a körülményeket, és irányt változtat. Tudták, ha majd egyszer visszatekintenek rá, azt fogják mondani, ez az éjszaka volt a kezdet. Ilyenkor ösztökéli valami szónoklásra az embert.

Mack megfogódzott a kályhában, és megkocogtatta a kályhacsövet, hogy figyeljenek rá.

– Uraim – mondta –, fogadjuk meg ünnepélyesen, hogy kihúzzuk Doki fenekét a búbánat hínárjából!

– Ha jól emlékszem – jegyezte meg Eddie –, volt már ilyen figura, és Dokinak majdhogy mindene rá nem ment.

Csakhogy Mack ragyogó kedvét nem egykönnyen lehetett elrontani.

– Akkor még ifjabbak és bohóbbak voltunk – mondta. – Most majd úgy csináljuk, hogy ne csússzon bele hiba.

Hazelt annyira visszaédesgették a bajtársiasság lágy ölébe, hogy boldog zagyválkodásba süllyedt.

– Éljen Vasöklű Joe! – kiáltotta. Mack kinyitotta a kályhaajtót, és ráült.

– Az utóbbi időben sokat töprengtem a dolgon – mondta. – Tulajdonképpen egyebet se csináltam.

– Máskor se nagyon csinálsz egyebet – jegyezte meg Whitey II.

Mack nem akarta fölvenni a kesztyűt. – Van egy elméletem... – kezdte.

– Kuss! – mondta Eddie.

– Ezt kinek mondtad? – kérdezte Whitey II.

– Nem tudom – felelte Eddie ártatlan képpel. – De akinek nem inge...

– Van egy elméletem – mondta Mack –, ha lennétek szívesek ide figyelni. – Mikor a kedélyek lecsillapodtak, így folytatta: – Ha meghalljátok az elméletemet, lehet, hogy bediliztek tőle. Jobb, ha szunyáltok rá egyet, mielőtt nyilatkoznátok. Szerintem Dokinak asszony kellene.

– Micsoda?

– A fenébe is – mondta Mack –, nem kell feltétlenül elvenni. Értitek, hogy gondolom...

Ha az abszint nem tanította volna türelemre őket, Mack nyilván rögtön a tettlegességek sorozatába bonyolódik.

– Legyetek szívesek, és ne szakítsatok félbe – mondta. – Áttekintést kívánok nyújtani a hazai csajhelyzetről. Ha megnézitek mennyi a válás, és miért válnak el az emberek, csak egy következtetésre juthattok: az egyetlen tag, akinek nem szabadna kiválasztania a feleséget, az az, aki elveszi. Ez tény.

Az is tény, hogy ha egy tag a maga feje után megy, többnyire olyan nőt vesz el, aki nem hozzávaló.

– Legjobb, ha tutira megy az ember, és nem vesz el senkit – jegyezte meg Whitey II.

– Vannak, akik nem bírják ki egyedül – mondta Mack.

– Szóval az a tipped, hogy húzzuk csőbe Dokit, a legjobb barátunkat?

– Mondtam, hogy ne pofázzatok, amíg nem szunyáltatok egyet – felelte méltóságteljesen Mack.

Hazel megrángatta Mack kabátujját:

– Nem viccelsz, Mack?

– Nem, nem viccelek.

– Ha valami baja lesz belőle Dokinak, tudod, mit csinálok veled?

– Tudom – felelte Mack. – Tudom... és azt hiszem, akkor meg is érdemlem.

Hazel ágya mennyezetes volt, tartóoszlopait paplan borította. Egy filmen látott ilyet, annak alapján szerkesztette. Amikor a Palota lebuj végre elcsendesedett, Hazel csak feküdt az ágyán, és a paplan mintáját bámulta a feje fölött. Agyában teljes volt a zűrzavar. Valahogy egyszerűbben szeretett volna Dokin segíteni, nem olyan kockázatos műtéttel, amilyet Mack javasolt. Egyszer fölkelt az ágyból, kibámult az ajtón, s látta, hogy a laboratóriumban még mindig ég a zöld ernyős lámpa. – Szegény szerencsétlen – suttogta.

Nem aludt jól aznap éjjel: csupa gombaforma álmot látott.

12. VIRÁG A FALREPEDÉSBEN

Elegáns Joe sápadt, csikófrizurás fiatalember volt. Hosszú ébenfa szipkából külföldi cigarettát szívott, és a Mackós Lobogóban szakácskodott. A lányok azt mondogatták, hogy ő főzi a világon a legjobb korhelylevest, és szombat éjjel – mikor a flotta befutott – minden görcsöt ki tud masszírozni az emberből. Többnyire gúnyosan vigyorgott, s az étkezések idejét kivéve állandóan a Mackós Lobogó mögötti kis sufnijában tartózkodott, ahonnét még késő éjjel is kihallatszott írógépe kattogása. Egy reggel, nem sokkal megérkezése után, Suzy éppen a kávéját iszogatta, miközben Elegáns Joe a korábbi reggelik morzsáit söpörte le az asztalról.

– Remek kávét tud főzni – mondta Suzy.

– Köszönöm.

– Maga nem úgy néz ki, mint akinek itt kéne dolgoznia.

– Csak átmenetileg vagyok itt, legyen nyugodt.

– Tudok egy remek gombócreceptet. Kell?

– A menüt Fauna állapítja meg.

– Maga nem valami barátságos!

– Mért volnék?

Épp akkor ment el a lány mögött. Suzy hirtelen megmarkolta Joe gallérját, és lecibálta a fejét, hogy jól a szemébe nézhessen.

– Hallja, maga... – kezdte, és dühösen meredt Joe kidülledt szemébe. Egye meg a fene – mondta aztán, és eleresztette Joe-t.

Elegáns Joe egy lépést hátrált, megmasszírozta torkát, és megigazította a gallérját.

– Ne haragudjon – mondta Suzy.

– Semmi baj.

– Mért olyan undok?

– Már megmondta. Nem idevaló vagyok.

– Hát hova?

– Nem hinném, hogy megértené.

– Talán túl jó ide?

– Mondjuk úgy, hogy más vagyok.

– Komolyan kérdem – mondta Suzy.

– Regényt írok.
– Tényleg? Miről? Imádom a regényeket.
– Az enyémet nem imádná.
– Mért nem?
– Mert nem értené.
– És az olyan regény mire jó?
– Nem az átlagembereknek szántam.
– Én meg az vagyok, mi? Azt hiszem, van is benne valami. Biztos marha jó dolgokat ír össze.
Elegáns Joe nagyot nyelt, és megrándult az arca.
– Egyszer majd felolvasok valamit belőle.
– Nahát, az remek lenne! De hát azt mondta, úgyse érteném.
– Megmagyaráznám.
– Nagyon jó lenne. Sok minden van, amit nem értek.
– Szereti a karamellát?
– Imádom.
– Csinálok magának. Jöjjön át valamelyik délután a lakosztályomba. Kap egy csésze teát is.
– Nahát, maga igazán kedves! Van még egy kis kávéja?
– Rögtön főzök frisset.

13. A HASONLÓK KÖZÖTT KAPCSOLATOT KELL TEREMTENI

Dokinak nyugtalan éjszakája volt. Fejében sárga blokkok, látnokok, polipok kavarogtak. Máskor, ha nem tudott aludni, dolgozott vagy olvasott, most azonban folyton csak a sárga blokkot és a fölsorakoztatott ceruzákat látta maga előtt, ha villanyt gyújtott.

Amikor az öböl fölött pitymallani kezdett, Doki elhatározta, hogy hosszú sétát tesz, esetleg lemegy a part mentén egészen Carmelig. Fölkelt, s mivel a laboratóriumban még mindig sötét volt, villanyt gyújtott, és nekiállt kávét főzni.

Terjedelmes Ida a La Ida kapujából észrevette, hogy Dokinál kigyullad a villany. Papírzacskóba dugott egy félliteres, címke nélküli palackot valami barna itókával, és átment az Élettani Laborba.

– Doki – mondta –, megvizsgálná ezt a vacakot?

– Mi az?

– Állítólag whisky. Csak azt mondja meg, nem hal-e bele, aki megissza. Marha olcsón jutottam hozzá. Odafönt csinálják, a Pine kanyonban.

– Ez törvényellenes – mondta Doki.

– Az emberölés is törvényellenes – vágta rá Terjedelmes Ida. Doki a szesztilalom és az emberölés malomkövei közt őrlődött.

Mindig behúznak valami ilyesmibe, gondolta szomorúan. Nem is a jó meg a rossz, hanem a rossz és kevésbé rossz közé. Gyorsan vegyelemezte az italt.

– Nem méreg – mondta –, de nem is tesz jót a gyomornak. Van benne egy kis kozmaolaj. De nem hinném, hogy ártalmasabb az Ócska Teniszcipőnél.

– Kösz, Doki. Mivel tartozom?

– Mondjuk, egy literrel... de nem ebből a vacakból.

– Majd átküldők egy kis Old Taylort.

– Túlzásokba azért ne essen!

– Hallom, Doki, hogy valami baja van.

– Nekem? Mi?

– Csak úgy hallottam.

– Semmi bajom – mondta mérgesen Doki. – Mi a fenének pletykálnak annyit! Úristen, mindenki úgy viselkedik velem, mintha beteg volnék. Mit mondanak, mi bajom van?

– Csak gondoltam, hátha tudnék segíteni – mondta Ida, azzal gyorsan elszelelt, még az üveget is otthagyta.

Doki kortyintott egyet belőle, elfintorította az arcát, aztán nagyot húzott az üvegből. Szíve dühösen kalapált. Nem akarta beismerni, hogy barátai szánakozása is azt igazolja, hogy kátyúba jutott. Tudta, hogy a szánakozás és a megvetés tejtestvérek. Összeszorította ajkát. „Csak azért is elmegyek La Jollába, ha megjönnek a tavaszi árapályok! – mondta magának. – Csak azért is szerzek egy új mikroszkópot!" De a legmélyebbről jövő hang így suttogott: „Valahol gyengédségre lelnél!"

Leült, és dühösen írni kezdett: „A hasonlók között kapcsolatot kell teremteni." Még egyet húzott az üvegből, és fölbontotta az előző napi postát. Rendelést kapott az Oaklandi Politechnikai Főiskolától, a tengericsillag-embrió fejlődéséről kértek hat sorozat mikroszkopikus felvételt. Doki szinte örült, hogy régi rutinmunkáját végezheti. Fogta a vödreit, bedobta gumicsizmáját az ócska tragacsba, és kikocsizott a Nagy Apályoshoz.

14. ÁTOK SZERDA

Vannak napok, amelyek ocsmánynak születnek, pirkadástól kezdve átok ül rajtuk, akármilyen az idő, és ezt mindenki megérzi. Senki se tudja, miért, de az ilyen napokon nem akarózik fölkelni, mindenki irtózik az előtte álló naptól. S amikor végre az éhség vagy a munka miatt mégis muszáj felkelni, rájön, hogy a nap valóban olyan ocsmány, amilyennek előre gondolta.

Ilyen napokon nem sikerül jó kávét főzni, a cipőfűző elszakad, a csésze magától leugrik a polcról és összetörik, a különben őszinte kis lurkók összevissza hazudoznak, a máskor jó magaviseletű srácok leszerelik a gázsütő fogantyúját, elvesztik a csavarokat, úgyhogy a végén kénytelen elfenekelni őket az ember. Ilyenkor kölykeznek meg a macskák, és brunzolnak a nappali szőnyegére a szobatiszta kutyák.

Ó, milyen rémes tud lenni egy ilyen nap! A postás rég esedékes számlákkal kopogtat be. Ha süt a nap, szörnyű meleg van, ha meg borult, az embernek még jobban lekókad a kedve.

Mack tudta, hogy ilyen napra ébredt. Már a nadrágját se találta. Aztán keresztülesett egy ládán, amely az útjába pimaszkodott. A Palotában valamennyi cimboráját legorombította, s amikor átvágott az üres telken, nem sajnálta a fáradságot, hogy móresre tanítson egy pitypangot. Rosszkedvűen ücsörgött egy vascsövön, amikor arra jött Eddie, s persze elment vele a La Idába, hátha ott írt lel bánatára. Ide-oda lézengett, leste, hogy Terjedelmes Ida eltűnjön, és Eddie odacsúsztasson neki egy kupicával. De Terjedelmes Ida a pult fölé hajolva nagyban szórta az átkokat egy levélre.

– Adó! – siránkozott. – Állandóan emelik az adót! Szerencsés flótás maga, Mack. Nincs semmije, és nem is keres semmit. Amíg a bőrünkre nem vetnek ki adót, nyugodtan ülhet.

– Mi a baj? – kérdezte Mack.

– Városi és megyei adó – felelte Terjedelmes Ida.

– Mire?

– Erre a lokálra. Nem sok, de épp most akartam leelőlegezni egy új Pontiacot.

Máskor ez a kijelentés őszinte részvétet keltett volna Mackben, és tán még gratulál is önmagának, hogy nincsenek megadóztatható értékei. Most

azonban gyötrő gondok emésztették, hazaballagott hát a Palota lebujba, hogy kényelmesebben emészthesse magát. Gondolatban végigment a Palota lebuj történetén.

Valamikor Li Csongé volt. Jóval a háború előtt Mack és a fiúk kibérelték tőle havi öt dollárért, de bért természetesen soha nem fizettek. Li Csong egyenesen megbotránkozott volna, ha fizetnek. Aztán Li Csong eladta boltját József és Máriának. Vajon a Palota lebuj is benne volt a vételárban? Mack nem tudta, de ha benne is volt, a Gazda nyilván nem tudja. Mert a Gazda nem Li Csong! Ő már követelte volna a bért. Viszont ha az épület a Gazdáé, most kivetik rá érte az adót. És ha kivetik rá érte az adót, biztos, hogy rámászik Mackre és a fiúkra. A Gazda nem ad ki egy fillért se úgy, hogy ne kapjon többet érte, az nem vitás.

Égbekiáltó igazságtalanság! Otthonuk, biztonságuk, még társadalmi helyzetük is kockán forog. Mack feküdt az ágyán, és gondolkozott, mit lehetne csinálni. Hátha a Gazda visszamenőleg is követelni fogja a bért, kismillió évre visszamenőleg? Egy efféle, emberben nem lehet bízni. Micsoda rohadt egy nap! Mack nem tudta, mitévő legyen, ezért megbeszélésre hívta össze a fiúkat, még Eddie-t is elküldte Hazelért a La Idába.

Komor, megdöbbent tanácskozás volt. Mack mindent részletesen elmagyarázott, úgy, hogy végül még Hazel is fölfogta, milyen veszélyes a helyzet. A fiúk körmüket bámulták, a plafont nézegették, ujjukat ropogtatták. Eddie fölállt, és megkerülte székét, hátha fordul a szerencse, és eszébe jut valami jó ötlet.

– És ha ellopnánk a postáját, hogy ne kapja meg az adókivetést? – vetette fel végül Whitey II.

– Nem célszerű – mondta Mack. – Különben is törvénybe ütköző cselekedet.

– Ki is csinálhatnánk a palit – vélekedett Hazel.

– Az ilyesmit se veszi jó néven a törvény, ha nem tudnád – intette Mack.

– Úgy gondolom, esetleg valami baleset érné – mondta Hazel. – Mondjuk, legurulna a Point Lobosról.

– Akkor valaki más örökölné a Palotát, s még azt se tudnánk, ki.

Az ingatlantulajdon elvének igazságtalansága mint nehéz kő nyomta a szívüket.

– Hátha rá tudnánk venni Dokit, hogy beszéljen vele. Szereti Dokit. – Ez Whitey I. tippje volt.

– Ezzel csak felkeltenénk a figyelmét – mondta Mack. – Még képes lenne fölemelni a bért!

– S tán még meg is próbálná behajtani! – jegyezte meg Eddie.

Hazel szívét lassú, de vakító tűz emésztette. Rábámult a Palota lebuj meszelt falaira, a Coca-Cola naptáron tündöklő lányokra, a hatalmas, ócska, fafűtéses kályhára, az ingaórára és a sport hőseinek bekeretezett fényképeire. Szemében őszinte, leplezetlen könnyek csillogtak:

– Aljas strici! – mondta. – Mennyi munkánk fekszik benne, és elveszi az otthonunkat, az egyetlen helyet, ahol boldog voltam! Hogy lehet valaki ilyen átkozottul aljas?

– Még nem vette el – jegyezte meg Mack. – Lehet, hogy nem is tudja, hogy az övé!

– Bárcsak Dokié lenne! – mondta Eddie. – Dokival könnyen kijönnénk.

Mack gyors pillantást vetett rá.

– Ez hogy jutott az eszedbe? – kérdezte.

– Hát a fenébe is! Doki hétszám nem bontja fel a leveleit. Dokinak esze ágában se lenne lakbért szedni, hát még az adókivetést megnézni!

Mack szeme izgatottan felcsillant.

– Eddie, lehet, hogy fején találtad a szöget!

– Hogyhogy?

– Még meg kell rágnom a dolgot – mondta Mack, de nincs kizárva, hogy ez a mi drága Eddie-nk lángész!

Eddie elpirult örömében.

– Mondd már, Mack, miért?

– Még nem mondhatom meg – felelte Mack.

– De hát a fenébe is, szeretném tudni, mitől lettem olyan nagy lángész!

– Okos gondolat volt – felelte Mack. – Szenzációs gondolat. Már csak a Gazdát kell meggyúrnunk. Mit gondoltok, bátor legény?

– Hajaj! – felelte Hazel. – És marha okos!

– Nézzük csak – gondolkozott lassan, hangosan Mack. – József és Mária, hogy úgy mondjam, vagány bizonyos értelemben...

– Hilós pacák – szólt közbe Hazel.

– És egy vagány – folytatta Mack – nem engedheti meg magának, hogy ellenségeket szerezzen, hacsak nem akar odábbállni. Mindenkivel fönn kell tartania a barátságot.

– Rajta, Mack – mondta Whitey I. – Bökd már ki, mire akarsz kilyukadni!

– Nézzétek, fiúk, ha most kibökném, aztán kiderülne, hogy alma a dolog, lebuknék nálatok. Szeretném alaposan megrágni, hogy tudnám levenni a lábáról a fiút. De ha üt az óra, mindnyájatoknak be kell ám szállni!

– Mibe?

– Most hagyjatok békén, fiúk – mondta Mack, és visszafeküdt az ágyra. Keresztbe fonta a karját a feje alatt, és a Palota lebuj gerendáit kezdte tanulmányozni.

Hazel odalopózott Mack ágyához:

– Ugye nem hagyod, hogy elvegyék az otthonunkat, Mack? – Nem! Ezt ígérem! – jelentette ki hevesen Mack. – Hol van Eddie?

– Visszament a La Idába.

– Megtennél nekem valamit, Hazel?

– Hogy a csodába ne?

– Akkor fogd azt a zsírosbödönt, és nézz utána, meg tudná-e tölteni sörrel Eddie, anélkül, hogy cirkusz lenne belőle. Könnyebben forogna az agyam.

– Meglesz! – jelentette ki Hazel. – Csak törd a fejed, Mack. Mondd, hogy lehet az, hogy Eddie-nek mindig támad valamilyen marha jó ötlete, még amikor nem is tud róla, nekem meg soha?

– Mi az, már megint rád jött? – kérdezte Mack.

– Mi? Ja, vagy úgy! Ó, hogy a fene enné meg!

15. EGY ELŐKELŐ LÁNYNEVELŐ INTÉZET

Fauna három, nem mindennapi vállalkozást virágoztatott fel. Több mint valószínű, hogy az acél- vagy a vegyiparban, sőt tán még a General Electric élén is megállta volna a helyét, mert meg voltak benne a korszerű üzleti tevékenységhez kellő adottságok. Jóindulatú volt és ugyanakkor hitelképes, a közérdeket sohase tévesztette szem elől, de mint magánember individualista volt, könnyű kézzel adott, ugyanakkor kitűnő érzékkel tudta egyensúlyban tartani a tartozik és követel oldalt, szentimentális volt, de nem erélytelen. Bármilyen nagy részvénytársaság igazgatói székét is betölthette volna. És a műintézetében tevékenykedő lányok sorsát igen-igen szívén viselte.

Nem sokkal azután, hogy átvette a Mackós Lobogót, kiválasztott egy szobát, és berendezte társalgónak. Jókora, barátságos szoba volt, három ablaka az üres telekre nézett. Fauna kényelmes karosszékeket és élénk színű virágos kretonnal behúzott pamlagokat tétetett a szobába. A függönyök összhangban voltak a bútorokkal, a képek viszont az érdeklődés tompítását, az érzékek csillapítását szolgálták: a rézkarcok tóban fürdő teheneket, folyóban úszkáló szarvasokat, patakban lubickoló kutyákat ábrázoltak. A nedves állatok, úgy látszik, valamiféle emberi szükségletet elégítenek ki.

Hogy szórakozni is lehessen, Fauna beállított egy ping-pong- meg kártyaasztalt, továbbá egy pacsézi táblát. A társalgóban lehetett pihenni, olvasni, pletykázni és tanulni, s a lánykák egyikét-másikát ténylegesen űzték is benne.

Az egyik falon hatalmas, bekeretezett tábla ékeskedett, óriási aranycsillagokkal, és erre Fauna különösen büszke volt. A társalgó derűs volt és nőies, egzotikus keleti illat töltötte be: egy guggoló gipsz Buddha megfeketedett ölében égő tömjén illata.

Háromnegyed három körül Agnes, Mabel és Becky a társalgóban pihent, élvezte a jóleső tespedés perceit. Az üres telek tiszta, halvány napfényben fürdött, még a rozsdás csövek és az ócska kazán is szépnek tűntek. A nyúlánk papsajt olyan buja zöld színben pompázott, akár a pázsit. Egy kinyalt, szürke, lusta perzsa macska pockokra vadászott a fűben, de nem nagyon törte magát a zsákmány után.

Mabel az ablaknál állt.

– Úgy hallottam – mondta –, hogy azt az ócska kazánt valaha lakásnak használták.

Agnes a lába ujján festette a körmöket, és ide-oda lóbálta a lábát, hogy a lakk megszáradjon a körmein.

– Az még akkor volt, amikor nem voltál nálunk – felelte. – A Malloy házaspár lakott benne, igen szépen berendezte, perzsaszőnyeget akasztott eléje. Ha bemászott az ember az etetőnyíláson, igazán barátságos volt odabenn. Mrs. Malloy értette a módját, hogy kell berendezni egy otthont.

– És mért költöztek el? – kérdezte Becky.

– Összevesztek. Az asszony, folyton függönyt szeretett volna, a férje meg nem engedte, hogy vegyen, mert nem volt ablakuk. Olyan állati veszekedéseket csaptak, hogy totál az idegeire ment, mert a kazán irtózatosan visszhangzott. A férfi azt szokta mondani, hogy olyan szűk a hely, hogy oda se tud sózni a nejének. Most a megyei dutyiban ül; közmegbecsülésnek örvendő személyiség ott. Mrs. Malloy Salinasban kulizik egy koszos beizliben, és várja, hogy a férje kikerüljön a sittről. Nagyon rendes népek voltak. A férfi magas tisztséget tölt be a Jávorszarvas jótékonysági egyesületben.

– Hallottátok, hogy ma este idejön a Csörgőkígyó Klub Salinasból? Az egész lokált kibérelték.

– Aha – felelte Becky. – Ünnepi ülést rendeznek az elhunyt tagok emlékére. Fauna kedvezményt adott nekik.

Agnes fölemelte bal lábát, és körmeit fújta. – Tetszik a szín?. – kérdezte.

– Csuda szép – felelte Becky. – Olyan, mintha már rohadnál egy kicsit. De hol a fenében van Suzy? Még mindig nem tudja, hogy ha Fauna három órát mond, csakugyan három órát ért rajta. Úristen, micsoda faramuci nép ez a Fauna!

– Tulajdonképpen Flórának hívják – mondta Mabel. – Mit jelent az egyáltalában, hogy Fauna? Még sose hallottam, hogy valakit így hívtak volna.

– Olyasmi, mint az őzike – válaszolta Becky. – Nem hiszem, hogy Suzy sokáig itt marad. Kicsit dilinós... a szemén látszik. Szabad idejében sétálni szok.

– Két perc múlva három – szólt Mabel. – Igazán itt lehetne már!

Pontban háromkor nyílt az ajtó, és Fauna kijött a hálószobájából. Narancsszínű fürtjeit ezüstszalag övezte, éppúgy festett, mint az egyik nemrégiben elhalálozott közéleti dáma. Eleganciájára csak a régi gazdagok sza-

lonjaiban és a nagyvilági kuplerájokba lehetett volna példát találni. Kövér volt, de könnyű, fürge léptekkel járt. Nagy kosarat cipelt a kezében.

– Suzy hol van? – kérdezte.

– Nem tudom – felelte Mabel.

– Menj, nézd meg a szobájában.

Mabel kiment.

Fauna a pacsézi táblához lépett.

– Valaki kockázott a táblán – mondta.

– Honnét veszi? – kérdezte Becky.

– Két dollár van a bal oldali fiókban. Nem tűrök hazárdjátékot a társalgóban! Ha valamelyik kisasszony le akar gombolni néhány dollárt a kuncsaftról, ám legyen, de ceruzanyomokat nem akarok többé látni a kockacukron. A hazárdjáték bűn. Nem egy szépreményű kurvát ismertem, aki hazárdjátékon eljátszotta a jövőjét.

– Mi a fene? Hisz maga is pókerezik! – mondta Becky.

– A póker nem hazárdjáték – oktatta ki Fauna. – Különben is vigyázz a nyelvedre, Becky! Az efféle közönséges beszéd rossz hírbe hozhat egy kuplerájt.

A kosárból elővett egy abroszt, és a pacsézi táblára terítette. Aztán szalvétát, tányért, borospoharakat és egy halom ezüst evőeszközt rakott rá.

Mabel és Suzy belépett.

– Nem szeretem, ha a kisasszonyok elkésnek – jegyezte meg Fauna. A kosárból mutatópálcát vett elő. – Nos, melyik kisasszony szeretne elsőnek felelni?

– Én – mondta Agnes.

– Egy frászt! – förmedt rá Mabel. – Tegnap is te voltál! Ma rajtam a sor!

– De kisasszonyok! – szólt rájuk szigorúan Fauna. – Mi lenne, ha egy jól nevelt butuska fiatalember hallaná, hogy beszélnek? Nos, Mabel?

Pálcájával sorra vette a teríték egyes darabjait. Mabel pedig rákezdte, mint egy gyerek, aki verset mond:

– Osztrigás villa... salátás villa... halvilla... pecsenyevilla... desszcrtvilla... tányér... tortavágókés... pecscnyeszeletelő kés... halkés...

– Helyes – mondta Fauna. – Na, most ezeket!

És Mabel folytatta: – Víz... fehérbor... vörösbor... burgundi... portói... konyak.

– Kitűnő – ismételte Fauna. – A salátát melyik oldalra teszed?

– A bal oldalra, hogy a ruhám ujja a szószba ne érhessen.

Fauna mélységesen meg volt elégedve. – Nagyszerű, esküszöm, nagyszerű. Nem lennék meglepve, ha Mabelt hamarosan ott látnám azok között a csillagok között. – S a falitáblán tündöklő aranycsillagokra mutatott. – Azok mik? – kérdezte Suzy.

– Mindegyik csillag – magyarázta büszkén Fauna – a Mackós Lobogó egy-egy fiatal hölgyét jelképezi, aki férjhez ment, s méghozzá jó partit csinált. Az első csillagnak négy gyereke van. Férje az egyik nagyáruház igazgatója. Hátulról a harmadik a salinasi Csak Előre Klub elnöke, s a Fák napján egész bokrot vitt a menetben. A következő csillag magas tisztséget tölt be a polgári közrendészetben, és a San José-i protestáns templom alténekese. Az én kisasszonyaim jól mennek férjhez. No, Suzy...

– Tessék!

– Mi ez?

– Ez a furi villa.

– Igen. Mire használják?

– Nem tudom.

– Próbálj gondolkozni, Suzy. Mit esznek vele?

– Tört krumpliból nem sok férne rá – tűnődött el Suzy. – Talán savanyúságot?

– Ez csiga villa – mondta Fauna. – Mondd szépen utánam: csigavilla.

– Én ugyan meg nem enném a csigát – jelentette ki Suzy –, még ha lapátot adna is hozzá!

– Micsoda tehén! – jegyezte meg Agnes. – Ez mindig ilyen hülyéket szokott mondani?

– Ki szok hülyéket mondani? – horkant föl Suzy.

– Szok! – visított Mabel. – Halljátok? Azt mondja: szok! Még az ikes igéket se ismeri.

– Azok mik?

– Ha nem tudod, hogy úgy mondják, hogy szokott, tehén vagy!

– Ki? Én? – ugrott neki Suzy.

– Ha egyes ifjú hölgyek nem hagyják abba azonnal a randalírozást – bömbölte Fauna –, úgy fenéken lesznek billentve, hogy megemlegetik! Na! Térjünk át a helyes testtartásra. Hol vannak a könyvek?

– Az hiszem, Elegáns Joe olvassa őket – felelte Agnes.

– A mindenségit neki! – mondta Fauna. – Direkt azért választottam ki azokat a könyveket, hogy senkinek ne támadjon kedve elvinni őket. Mi a fenének kellenek neki? *Egy állattenyésztő naplója* meg a *Kaliforniai Polgári Törvénykönyv?* Mit lehet azokon olvasni? Hát akkor be kell érnünk a kosárral. Agnes, tedd a fejedre a kosarat!

Fauna szemügyre vette a lányt.

– Ide figyeljenek, hölgyeim – mondta. – Magában az, hogy összeteszik a lábukat, és nem riszálják a csípőjüket, még nem jelen azt, hogy szép a testtartásuk! Agnes, húzd be a feneked! A testtartás a lelkiállapot kifejezője. Az a szép testtartás, amikor a hölgy, behúzza a fenekét, és azzal együtt olyan egyenesen tartja magát, mintha könyv volna a fején.

Kopogtattak. Elegáns Joe jelent meg egy levélkével. Faun elolvasta, és kéjesen fölsóhajtott:

– Ez a Mack! – mondta. – Micsoda úriember! A balzsamozó szeszt is lehörpölné halott nagymamájáról, de mi több, előkelően.

– Meghalt a nagymamája? – kérdezte Agnes.

– Mit tudom én! – felelte Fauna. – Ezt hallgassák meg, hölgyeim! „Mack és a fiúk szívesen látnák Önt lakosztályukban holnap délután egy kis finom itókára, valamint egy fontos megbeszélés végett. A lányokat is hozza el. Szíves válaszát várjuk."

– Átkiabálhatott volna az ablakon is – tette hozzá kis szünet után Fauna –, de nem, Mack nem csinál ilyet; ő örömmel látna bennünket. – Nagyot sóhajtott. – Micsoda úriember! Ha nem volna olyan csavargó, biz' isten megpróbálnám megkaparintani valamelyikük számára, kisasszonykáim.

– Mi a baj Mack nagymamájával? – kérdezte Agnes. Azt se tudom, van-e neki – felelte Fauna. – Nos, ha holnap átmegyünk, maguk, kisasszonykáim, fogják be szépen a kereplőjüket, és csak figyeljenek. Fontos ügy... – tűnődött. – Lehetséges, hogy Macknek húsz dollár kell, ez az egész. Szóval ti csak tartsátok szépek szépen a szátokat, én majd gondolkozom helyettetek is. Fauna hirtelen a homlokára csapott.

– Majd elfelejtettem! Elegáns Joe sütött egy ménkű nagy tortát. Suzy, fogd azt a tortát meg négy üveg jégbe hűtött sört, és vidd át Dokihoz, hátha fölvidul tőle!

– Oké! – mondta Suzy. – Noha valószínű, hogy megpenészedik a gyomrában.

– A gyomrához semmi közöd – felelte Fauna. Amikor Suzy lelépett, Fauna megjegyezte:

– Ennek a kölöknek szívesen föltűzném arra a táblára egy csillagot. De üzletileg hajítófát se ér!

16. SZENT MACK KIS VIRÁGAI

Doki tíz nagy tengericsillagot rakott ki az egyik polcra, majd sorba állított nyolc tengervízzel félig töltött üvegedényt. Egyéb dolgaiban hajlamos volt a nemtörődömségre, de laboratóriumi munkáját aprólékos gonddal végezte. Az embriósorozat elkészítésében örömét lelte. Már sok száz ilyen sorozatot állított össze, s a jól ismert munka biztonságérzéssel töltötte el – nem kellett semmin töprengenie. Ezt meg ezt csinálja, aminek ez meg ez lesz a következménye. A rutinmunkának is megvannak a maga kellemetességei.

Régi élete elevenedett föl emlékezetében – az elégedettség fennsíkja, a gyönyörűségek szerény dombtetői, ahol nem szaggatják az önálló gondolkodás tüskéi, nem gyötri a fölfedezés magányossága. Gramofonján halk zene szól, jól ismert, biztonságos Bach-fúgák melódiája, oly tisztán, miként egy matematikai egyenlet. Munka közben kellemes érzés árasztotta el. Megint úgy szerette magát, mint valaha régen, szerette önnön lényét, ahogyan valaki mást szerethetett volna. Az önmaga iránti gyűlölet – oly sok emberi lélek megmérgezője –, amely mostanában marcangolta, egy időre elmúlt. Elméjében a legfelső hang békességről és rendről dalolt, az érdes középső most halkan dúdolt dünnyögött, mormolt, de alig hallhatóan. A legmélyebbről jövő hang néma volt, biztonságos, forró tengerekről álmodott.

A csörgőkígyók a drótketrecekben hirtelen fölkapták fejüket, villás nyelvüket öltögették, s aztán egyszerre mind a négy tompa csörgő hangot hallatott. Doki fölnézett munkájából. Mack jött be a laborba.

– Az új kígyók még nem szoktak meg – pillantott Mack a ketrecekre.

– Beletelik egy kis időbe – jegyezte meg Doki. – Mostanában ritkán látogatsz meg.

– Az volt az érzésem, nem szívesen lát – mondta Mack.

– Sajnálom, Mack. Úgy látszik, kijöttem a rendes kerékvágásból. Ezentúl majd jobban vigyázok.

– Abbahagyja végre a vacakolást azokkal a nyavalyás polipokkal?

– Még nem tudom.

– Azokba betegedett bele.

Doki elnevette magát.

– Nem a polipokban volt a hiba. Hanem hogy gondolkodni próbáltam. És úgy látszik, elszoktam tőle.

– Én meg se szoktam – mondta Mack.

– Ez nem igaz – jegyezte meg Doki. – Nem ismerek senkit, aki annyit törné a fejét imponderábiliákon, mint te.

– Még hírüket se hallottam soha. Mondja, Doki, mi a véleménye a Gazdáról, de őszintén, kerek perec!

– Nem értem az észjárását. Nem egyforma fából vagyunk faragva.

– Jól mondja – szólt Mack. – Nagy hóhányó.

– Ezt nevezem szakértői véleménynek – mondta Doki.

– Hogyhogy?

– Hát hogy kellő tapasztalat beszél belőled.

– Értem, mit akar mondani – szólt komolyan Mack –, de nézzen csak a szívébe, Doki, és meg fogja látni, hogy én másképp vagyok hóhányó. Valahogy tisztességesebben. Nem ejtek át senkit, még magamat se. És még valami: én tudom, mikor csinálok sötét dolgot. József és Mária nem is tudja, mi tisztességes, mi nem.

– Van benne valami – állapította meg Doki. – Azon töröm a fejem, hogy a Gazda alighanem rühellne, ha kitörne errefelé a gyalázat.

– Az ilyesmit senki se szereti.

– De neki különösen kellemetlen volna – mondta Mack. – Ha az egész utca rámászna, ezt a kockázatot nem merné vállalni. Nem gondolja, Doki?

– Talán ha elárulnád, mire akarsz kilyukadni, többet tudnék mondani – felelte Doki.

– Csak szeretném megtalálni a módját valaminek – mondta Mack.

– Hát ha úgy érted, hogy a Gazda meglehetősen kényes helyzetben van...

– Pontosan úgy – mondta Mack. Nem engedheti meg magának, hogy ellenségeket szerezzen.

– Senki se óhajt ellenségeket szerezni magának.

– Tudom. Csakhogy neki ebből nagyobb balhéja lehet, mint másnak. Boltja van meg vagyona.

– Értem már. Meg akarod fejni, és tudni szeretnéd, mit fog csinálni. Mit szeretnél szerezni tőle?

– Á, csak a fejemet töröm.

– Te sose szoktad hiába törni a fejed. Ha te törni kezded a fejed, abba valakinek beletörik a feje.

Még nem törtem be a fejét senkinek. Doki.

– Legalábbis nem nagyon. Nem úgy, hogy belehalt volna.

Mack kényelmetlenül érezte magát. Nem akarta, hogy ő kerüljön a beszélgetés középpontjába. Témát változtatott.

– Hallotta, Doki? Az egész megyei golfklub hűségesküt tett a tizennyolcadik lyuknál. Whitey II. jelen volt mint labdaszedő. A klubtagok mind egy szálig levették a kalapjukat, és megesküdjek, hogy nem nyírják ki az amerikai kormányt.

– Igazán örülök! – mondta Doki. – Már nagyon nyugtalan voltam. A labdaszedők is letették az esküt?

– Néhányan igen, de Whitey nem. Ő, hogy úgy mondjam, idealista. Azt mondja, hogy ha egyszer az az ötlete támadna, hogy fölgyújtja a Kapitóliumot, nem szeretné, ha ráhúznák a hamis eskü vádját. Nem is engedik többé labdát szedni.

– Csak nem akarja fölgyújtani a Kapitóliumot?

– Nem. Most nem, de azt mondja, hogy a jövő hónapban lehet, hogy igen. Egész kiselőadást vágott le róla. Azt mondja, ő tengerész volt, eleget harcolt a hazáért, személyesen érdekelve van hát a sorsában. Neki ne írja elő senki, hogy mit csináljon.

– Szóval – nevetett Doki – az idealizmusa miatt nem szedhet többé labdát.

– Azt mondják, hogy nemzetvédelmi szempontból veszélyes elem. Whitey viszont azt állítja, nincs elég jó emlékezőtehetsége ahhoz, hogy nemzetvédelmi szempontból veszélyes lehessen. Különben is a golfpályán csakis pénzről meg nőkről folyik a duma.

– Mindennek a hősök adják meg elsőnek az árát – mondta Doki.

– Ha már a nőknél tartunk, Doki...

– Nos?

– Mi történt azzal a klassz, bundás pipivel, aki ide szokott, járni?

– Nincs valami jól.

– Kár. Mi baja?

– Valami homályos betegség. Nem tudnak rájönni.

– Megesik, ha valakinek annyi dohánya van...

– Hogy érted ezt?

– Sokszor láttam már ilyesmit – mondta Mack. – Ha egy nő olyan taghoz megy férjhez, aki csak heti huszonöt dollárt keres, még baltával se lehet agyonütni. Gyerekeket szül, mos, takarít, hébe-hóba tán elfárad, de ennél nagyobb baj nem éri. De mihelyt a tag fizetését fölemelik heti hetvenötre, az asszony rögtön hülékeny lesz, és vitaminokat kezd szedni.

– Egészen új orvosi elmélet – szólt Doki.

– Dehogy új! A fenébe is, Doki, nyissa csak ki jobban a szemét. Ha a tagnak sikerül felsrófolni a fizuját heti száz dollárra, az asszony *Time*-ot kezd olvasni, de még a végére se ér az első oldalnak, megkapja a legfrissebb nyavalyát. Ismertem asszonyt, aki még a legjobb orvost is ki tudta volna okosítani. Most valami allergia a divat. Azelőtt szénaláznak hívták... tüsszög tőle az ember. Az az okos mikulás, aki az allergiát kitalálta, szabadalmat érdemelne. Allergia az, ha valaki egyből ágynak dől, mihelyt nem akar valamit megcsinálni. Ismertem nőket, akik a mosogatásra voltak allergiások. Ha a férj egy kicsit jobban keres, máris beállat betegápolónak.

– Cinikus vagy! – szólt közbe Doki.

– Dehogy vagyok! Mutasson csak egyetlen asszonyt, akinek pénzes ura van, és nem beteg.

– Gondolod – kuncogott Doki –, hogy ez történt az én barátnőmmel is?

– Fenét! – mondta Mack. – Nagyobb dologról van itt szó. Ha valakinek annyi a dohánya, mindjárt más a helyzet. Akkor a baba olyan betegséget kap, amiről senki se tudja, micsoda. Nem olyan akármilyet, amire közönséges aszpirin is jó. Hanem olyat, amitől doktorok bediliznek. Körülállják, stírölik elöl meg hátul, aztán csak a fejüket csóválják, vakaróznak: még a büdös életben nem láttak ilyen betegséget.

– Már rég nem beszéltél ennyit egyfolytában – jegyezte meg Doki.

– Mert nem volt úgy hangolva, hogy ennyi dumát meghallgasson. Mondja, Doki, maga szerint a doktorok becsületes pacákok?

– Még nem tapasztaltam az ellenkezőjét. Miért?

– Fogadni mernék, hogy én ki tudnám kúrálni a pénzes nőket, legalábbis egy időre.

– Hogy csinálnád?

– Hát először is fölfogadnék asszisztensnek egy süketnéma pacákot. Csak az volna a dolga, hogy üljön, hallgasson, és vágjon gondterhelt pofát. Aztán vennék egy üveg keserűsót, klassz kis fémkupakos üvegekbe tölteném, és elnevezném Holdpornak. Kábé harminc dollárt vasalnék be egy teáskanál-

nyi adagért, és a rendelőmbe muszájna jönni érte. Aztán kitalálnék egy masinát, amire rá lehet szíjazni a babát. Csupa króm lenne, és pillanatonként más-más színű lámpák gyulladnának ki rajta. Fél órára tizenkét dollárba kerülne, s a babának ezalatt úgy kellene mozgatnia kezét-lábát, mintha rumplival melózna. Az majd kikúrálná! Én meg vagyont szereznék vele. Persze a baba hamarosan megint nyavalyogni kezdene, úgyhogy valami egyebet is ki kéne találnom, például ébresztővel kevert altatót, amitől a kúra végén ott tartana, ahol az elején volt.

– Hál' istennek, hogy nem vagy orvos – jegyezte meg Doki.

– Miért?

– Őszintén szólva, nem is tudom. És megelőzésre mit rendelnél?

– Mármint arra, hogy ne kapják meg a nyavalyát?

– Igen.

– Arra van egy varázsigém – válaszolta Mack. – Légy sóher!

Doki egy darabig némán ült. A tengericsillagokra pillantott, és észrevette, ahogy sugaraik közül szivárogni kezd a megtermékenyítő váladék.

– Mondd csak, Mack – kérdezte –, nem azért jöttél át, mert akarsz tőlem valamit?

– Nem hinném. Ha akartam is valamit, elfelejtettem. Nagyon örülök, hogy már kilábalt belőle, Doki.

– Miből?

– Hát azokból a nyavalyás cefetpodokból!

– Ide figyelj, Mack! – fortyant föl hirtelen Doki. – Verd ki a fejedből ezt a hülyeséget! Igenis meg fogom írni azt a cikket! Ha megjönnek a tavaszi árapályok, lemegyek La Jollába!

– Jó, jó, Doki! A maga dolga! De amikor visszatért a Palota lebujba, a következőképpen számolt be tapasztalatairól a fiúknak:

– Mintha jobban lenne valamivel, de még nincs egészen túl rajta. Segítenünk kell rajta, hogy ne írja meg azt a nyavalyás cikket.

17. SUZY RÁDUPLÁZ

Suzy szinte nesztelenül járt. Már fölért a lépcsőn, és bekopogtatott az Élettani Labor ajtaján, mire a csörgőkígyók észbe kaptak.

– Tessék! – kiáltotta Doki anélkül, hogy fölnézett volna a mikroszkópból.

Suzy megállt a küszöbön. Egyik kezében egy óriási tortát, a másikban egy papírzsákot cipelt, abban voltak a sörösüvegek.

– Jó napot kívánok – köszönt szertartásosan.

Doki fölnézett. – Ó! Hello! Úristen, hát ez meg mi?

– Torta. Elegáns Joe sütötte.

– Hogy jutott ilyesmi az eszébe? Biztos Fauna utasítására.

– Hát... remélem, maga szereti a tortát.

Suzy fölkacagott. – Nem hinném, hogy ez enni való torta. Csak nézni való. Fauna küldött egy kis sört is.

– Azt jobban szeretem – mondta Doki. – És mit akar tőlem mindezért?

– Semmit.

– Érthetetlen.

– Hová tegyem a tortát?

Doki ránézett Suzyra, Suzy meg Dokira, mindketten ugyanarra gondoltak, és kirobbant belőlük a kacagás. Suzy úgy kacagott, ogy a könnye is kicsordult. – Úristen! – mondta. – Úristen! – Teliszájjal nevetett, szemét meg becsukta. Doki a combját csapkodva, fejét hátrahajtva, harsogva kacagott. És ez a vígság olyan jólesett mindkettőjüknek, hogy még akkor is iparkodtak tartani, mikor már halódóban volt.

– Úristen! – szólalt meg végül Suzy. – Még a könnyem is kicsordult. – Letette a tortát a csörgőkígyók ketrecének tetejére, mire azok hisztérikusan csörögni kezdtek. Suzy hátraugrott. – Mik ezek?

– Csörgőkígyók.

– Mit csinál velük?

– Kiveszem és eladom a mérgüket.

– Én a világért se laknék együtt egy csomó mocskos kígyóval.

– Nem mocskosak. Időnként még át is vedlenek. Ilyesmire az ember nem képes.

– Utálom őket – mondta Suzy, és megborzongott.

– Nem utálná, ha jobban ismerné őket.
– Semmi kedvem hozzá. Mocskos férgek.
Doki hátradőlt a székén, és keresztbe tette a lábát.
– Látja, ez érdekel. A kígyók tisztábbak, mint a legtöbb állat. Mért mondja hát rájuk, hogy mocskosak?
Suzy a szemébe nézett.
– Tényleg kíváncsi rá?
– Persze.
– Mert meggyanúsítja Faunát.
– Hohó! – mondta Doki. – Hogy én...? Dehogy gyanúsítottam!
– Maga mondta, hogy Fauna nyilván akar magától valamit a tortáért meg a sörért. Pedig csak kedveskedni akart.
Doki elgondolkozva bólintott.
– Értem. S erre maga azzal vág vissza, hogy mocskosaknak nevezi a kígyóimat.
– Maga az oka, uram. Előttem senki se gyanúsítsa Faunát!
– Csak tréfáltam – védekezett Doki.
– Nem úgy hangzott!
– Fauna az egyik legjobb barátom – mondta Doki. – Igyunk meg egy üveg sört, és béküljünk ki!
– Oké – válaszolta Suzy. – De maga tegye az első lépést.
– Mondja meg Elegáns Joe-nak, hogy a torta csodás.
– Csokoládémázzal van bevonva!
– Faunának meg, hogy az életemet mentette meg a sörrel.
Suzy arca megenyhült. – Oké – mondta. – Így már, azt hiszem, rendben vagyunk. Hol a sörnyitó?
– Ott hátul a mosogatóban.
Suzy kinyitott két üveg sört, és odatette Doki asztalára.
– Mondja, maga mit csinál? – kérdezte.
– Mikroszkóp-felvételeket. Azzal kezdem, hogy ezekbe az üvegekbe tengericsillag-ondót meg -petét teszek. És minden félórában megölöm az egyik üvegben a fejlődő embriót. És amikor kész az egész sorozat, lemezekre teszem őket, és így egyetlen lemezen látni lehet az egész fejlődést.
Suzy az üvegek fölé hajolt.
– Nem látok semmit.
– Túlságosan kicsik. De megmutathatom a mikroszkóp alatt.

Suzy visszahúzódott. – És ezt minek csinálja?
– Hogy a diákok lássák, hogy születik a tengericsillag.
– És miért kell ezt nekik tudni?
– Azt hiszem, azért, mert az emberek is így születnek.
– Akkor mért nem embereken tanulják?
– Kicsit nehéz volna félóránként megölni egy-egy születendő csecsemőt – nevetett Doki. – Tessék, nézzen bele! – A mikroszkóp alá tett egy üvegedényt.
– Atyaisten! – kiáltott fel Suzy a mikroszkópba pillantva. – Én is így néztem ki egyszer?
– Valahogy így.
– Néha még ma is ilyennek érzem magam. Hallja, Doki, fura egy foglalkozása van magának... férgek meg ilyesmi.
– Vannak ennél furcsább foglalkozások is – felelte Doki élesen.
Suzy megmerevedett. – Az enyémre gondol? Magának nem tetszik a foglalkozásom, mi?
– Mindegy, hogy tetszik vagy nem. Ez a foglalkozása. Csak egy kicsit szomorú pótléknak érzem a szerelem helyett; a magányos ember pótlékának.
Suzy csípőre tette a kezét. – És magának mije van, uracskám? Férgei meg kígyói? Nézzen csak körül ebben az odúban! Bűzlik! A padlót évek óta nem súrolták fel! Még egy tisztességes ruhája sincs! És valószínűleg már nem is emlékszik rá, mikor evett utoljára meleg ételt. Csak itt ül, kotlik a férgein! Mit gondol, ez mi helyett pótlék?
Volt idő, amikor Doki jót mulatott volna Suzy szavain, de most elevenébe talált, és úgy öntötte el a méreg, mint valami heveny betegség.
– Azt csinálok, amit akarok! – kiáltotta. – Úgy élek, ahogy akarok. Szabad vagyok, érti? Szabad vagyok, és azt csinálok, mit akarok!
– Nincs semmije az égvilágon! – folytatta Suzy. – Csak férgek, kígyók meg egy koszos lakás! Fogadni mernék, hogy lebőgette valami nő! Azt próbálja pótolni! Van felesége? Nincs! Nője? Nincs!
Doki azon vette észre magát, hogy ordít. – Nekem nem is kell feleség! Annyi nőt kapok, amennyit csak akarok!
– Az nem ugyanaz – jelentette ki Suzy –, hogy valakinek egy nője van, vagy annyi, amennyit akar. Az a pacák, akinek sok nője van, annak egy sincs!

– Nekem így jó!

– Így jó? – gúnyolódott Suzy. – Maga egy lebőgetett alak. Azért nincs nője, mert egynek se kell. Ki a fenének volna kedve férgekkel meg kígyókkal lakni egy lakásban?

– Kinek volna kedve lefeküdni olyan nővel, akit három dollárért bárki megkaphat? – vágott vissza gorombán Doki.

– Akinek van esze! – felelte jéghideg hangon Suzy. – Akinek van hozzávaló esze. Azt kapja, amit akar. Különben úgy hallottam, hogy maga valami csodálatos, marha nagy cikket ír!

– Ki mondta?

– Az egész utca beszéli. Mindenki magán röhög a háta mögött! És tudja mért? Mert mindenki tudja, hogy csak szédíti magát. Soha a büdös életben nem fogja megírni azt a cikket, mert nem tudja megírni! Csak csücsül itt, mint valami taknyos kölyök, aki mesebeli királyfinak álmodja magát!

Látta, hogy szavai, mint a mérgezett nyilak találják szíven Dokit, és elfogta a boldogtalanság meg a szégyen.

– Jaj, miket beszélek – szólt halkan. – Jézusom, de sajnálom!

– Lehet, hogy az igazat mondta – felelte csöndesen Doki. – Lehet, hogy rátapintott az igazságra. Szóval mindenki rajtam röhög? Szóval mindenki kiröhög...?

– Suzynak hívnak – mondta a lány.

– Csakugyan röhögnek rajtam, Suzy?

– Dehogyis – felelte Suzy. – Csak vissza akartam vágni, isten a tanúm rá. Nem úgy gondoltam, ahogy mondtam.

– Szeretem az igazságot – mondta Doki. – Még akkor is, ha fáj. Nem jobb, ha tudja az ember magáról az igazat? – Ezt már önmagától kérdezte. – De igen, jobb. Sokkal jobb. Tökéletesen igaza van, semmim sincs. Ezért találtam ki, hogy cikket fogok írni, és addig-addig mondogattam, amíg magam is elhittem. Mint a törpe, aki óriásnak, vagy a bolond, aki bölcsnek játssza meg magát.

– Fauna megöl – nyöszörgött Suzy. – Kitekeri a nyakam. Hallja, Doki, mért tűri, hogy egy ócska kurva ilyeneket mondjon magának?

– Nem mindegy, kinek a szájából jön az igazság, ha egyszer igazság?

– Doki! – mondta Suzy. – Még soha nem éreztem ilyen pocsékul magam. Legalább jól lehordana.

– Miért hordjam le? Lehet, hogy egy csomó badarságot akadályozott meg. Talán még idejében észre térített egy bolondot.

– Legalább hordjon le – könyörgött Suzy. – Tessék! Üssön pofon!

– Bárcsak ilyen egyszerűen el lehetne intézni! – kuncogott Doki.

– Akkor hát – szomorodott el Suzy –, nincs más választásom. S ráordított Dokira. – Maga rohadt csavargó! Maga féleszű! Mit képzel, ki maga?

Léptek hallatszottak, s hirtelen kivágódott az ajtó. Becky volt.

– Suzy! Gyere már! Megjöttek a Csörgőkígyók! Indulás! Gyorsan vedd föl a vörös ruhádat!

– Paradicsomalma színű – felelte nyugodt hangon Suzy. – Viszlát, Doki! – Azzal Beckyvel együtt távozott.

Doki utánuk nézett. – Alighanem az egyetlen őszinte ember, akivel valaha találkoztam – mondta hangosan. Aztán az asztalra tévedt a pillantása, és hirtelen fölüvöltött: – Az istenfáját neki! Megfeledkeztem miatta az időről! A büdös kurvája! Kezdhetem elölről az egészet!

És az üvegek tartalmát a szemétvödörbe löttyintette.

18. MUNKA UTÁN ÉDES A PIHENÉS

A sok fontos és értékes újítás között, amit Fauna meghonosított a Mackós Lobogóban, nem utolsó az a kedves szokás, hogy a lányok munka után, lefekvés előtt egy kis időt a pihenésnek és elmélkedésnek szentelnek a társalgóban. Felszínre kerülnek és orvoslásra találnak a sérelmek, elsimulnak a viszályok, és az élet aprócska örömeit és bánatait tényleges jelentőségüknek megfelelően értékelik. Aztán mindenki megkapja, ami jár neki: a dicséretet vagy a feddést, s végül tervek kerülnek szőnyegre, élettapasztalattal és tapintattal szőtt tervek, hogy miképpen lehetne még jobb munkát végezni. Fauna kitartóan sarkallta, ösztökélte, noszogatta lányait a nyugodalmas éjszakai álmok szülőanyja, a szívbeli jóság felé. Nemegyszer fölszolgáltak üdítő italokat is, és a kisasszonykák néha kórusban elénekelték az *Otthon, édes otthon*-t*, A jó öreg Joe bácsi*-t*,* az *Ott, ahol a molnárok vize csordogál*-t vagy a *Szeptemberi hold*-at. Ez a kis virrasztás a társalgóban balzsam volt a fölborzolt idegek, megviselt testek számára.

Aznap este, amikor a salinasi Csörgőkígyók Klubja elhunyt tagjai emlékére ünnepi találkozót rendezett, a Mackós Lobogó létszámhiánnyal küszködött. Helen és Wistaria ugyanis hatvan napot kapott azért a bokszmeccsért, amelyet a konzervgyár udvarában még ma is csodálattal emlegetnek.

Amikor az utolsó Csörgőkígyó is eltávozott, és becsukták a nagykaput, a lányok kimerülten vánszorogtak be a társalgóba, leültek, és lerúgták a cipőjüket.

– Az egyik Csörgőkígyó – szólalt meg Becky – azt mondta, hogy korszakalkotó intézet vagyunk.

– Ha kifogunk még egy-két Suzyt – jegyezte meg csípősen Agnes –, akkor valóban intézet leszünk, elmegyógyintézet. Egyik nagybátyám is egy olyanban csücsül, még most is a San Juan Hill-i csatát vívja az ellenséggel. Hol van Suzy?

– Itt vagyok – lépett be Suzy. – Kivettem azt a repedt lemezt á wurlitzerből. Tyű, de kivagyok! Gyerünk szunyálni!

– Mielőtt Fauna jóccakát kívánna? Megőrültél? – ripakodott rá Mabel. – Megütné a guta.

– Micsoda éjszaka! – sóhajtott Becky. – Ezúttal az átalány bevágott. Ezek a Csörgőkígyók éjfél után egy árva fuvart se csináltak, igaz, addig elég klassz formában voltak.

– Amíg volt pia, remekül bírták – mondta Mabel. – Az az újfajta, amit Terjedelmes Ida küldött, úgy látszik, ugróbabból készül.

– Már azt hittem, hogy ha az a tökmag még egyszer elmeséli, hogy vágott kettőbe a kölyke ásóval egy gilisztát...

– Mi az, te is kifogtad? Tudod, mit mondott a kis taknyos? Még csak négyéves. „Apu, kinyíltam egy gilisztát.” Ha egy tevét vágott volna kettőbe, biztos még egy csomószor végig kellett volna hallgatnom.

– Na és az a kopasz! – szólt közbe Mabel. – Hogy az ő feleségén micsoda műtétet hajtottak végre! Az egész cuccát kirámolták! Mintha legalábbis megnyúzták volna, úgy dumált róla. S közben úgy bőgött, hogy nem is tudtam rájönni, mi baja lehet a spinének.

– Rosszindulatú mimózája – mondta Becky. – Illetve mimómája. Elmondattam vele szótagolva.

– Suzy! – szólt közbe Mabel. – Máskor ne vitatkozz a kuncsaftokkal!

– Ha a Csörgőkígyó Klub élő tagjai ilyenek, milyenek lehetnek halottak? – mondta Suzy. – Ilyen hervadt palikat még nem pipáltam.

Fauna kijött a hálószobájából, és megállt a küszöbön. Szesszel dörzsölgette be a kezét. Már őszibarack színű hálóköntös volt rajta.

– Gúnyolódjanak csak a Csörgőkígyókon, hölgyeim! Majd ha egyszer maguk is kuplerájt fognak vezetni, megtanulják becsülni ilyen tisztes polgárokat! Egész csomó tekintélyes személyiség Volt itt Salinasból! Kedvezményes tarifát kaptak, de látják, egyetlen bútordarabban sem esett kár! Azok a matrózok bezzeg múlt szombaton, akik olyan könnyen szórták a pénzt, nyolcvanöt dolláromba kerültek. Ennyit fizettem a javításokért. Az a helyes fiú, is öt dollár borravalót adott Beckynek, betört két ablakot, és az őrszobából meglovasította a fogast!

– Úristen, de álmos vagyok! – szólalt meg Suzy.

– Suzy! – szólt rá élesen Fauna. – Nálam az a szabály, sose fejezzük be a napot fullánkos szóval vagy rendezetlen számlával! Megvakarta az orrát egy ceruzával. – Bárcsak több Csörgőkígyó volna!

– De lehetőleg halott! – jegyezte meg Suzy.

– Már megint csipkelődsz, Suzy! – mondta Fauna. – Nézd meg, milyen vígan csiripelnek a madarak, végy példát róluk! No de hagyjuk! Ki kér sört?

– Ha azt mondanám, hogy én – mondta Becky –, mehetnék, és hozhatnék mindenkinek. Tyű, de kivannak a pálcáim! Tudjátok, mit jártunk? Francia négyest!

– Láttam – jegyezte meg Fauna szárazon. – Azt hiszem, még rád fér egy kis oktatás. Csinos kis francia négyes volt, mondhatni. Nem a lábadnak kellene kilennie. Hiába oktattalak annyit a szép testtartásra, úgy táncoltál, mint egy kokott!

– Mi az a kokott? – kérdezte Becky.

– Az is kurva – felelte Mabel.

– Szóval úgy táncoltam, mint egy kokott? – kérdezte Becky.

– Fauna – szólt közbe Agnes –, nem ártana, ha megmondaná Suzynak, ne lődörögjön annyit, ha elküldik valahová. Majd egy órát volt át Dokinál, amikor a Csörgőkígyók még klassz kondiban voltak.

– Mondja, Fauna – kérdezte Suzy –, mi a difi Dokinál?

– Difi? Nincs nála semmi difi – felelte Fauna. – Aligha van rendesebb tag a Konzervgyár utcában! Csoda, hogy még bírja, hogy mindenki csak őt buzerálja. Terjedelmes Ida vele vizsgáltatja meg a pálinkáját, Mack és a fiúk állandóan fejik, s ha akármelyik Konzervgyár utcai kis kölyök megvágja az ujját, rohan a Dokihoz, hogy kösse be. No és amikor Becky összebalhézott azzal a trapperrel, és a pacák a vállába harapott, az egész karja rámehetett volna, ha Doki nincs. Mutasd meg a heget, Becky!

– Doki sose jár ide? – kérdezte Suzy.

– Nem. De azért ne hidd, hogy homokos. Finom hölgyek járnak hozzá, bundában meg mindenféle smukkal, és valami templomi zenét játszik nekik a gramofonon. Doki tip-top. Olyan nőt kaphat, amilyet akar. Dora mesélte, hogy mindegyik lány be akarta fűzni. Én egyszer s mindenkorra véget vetettem ennek.

– Mért? – kérdezte Suzy.

– Mert tartogatom, azért. Kukkants csak oda azokra az aranycsillagokra: mindegyik csillag egy-egy lány, akinek klassz férjet szereztem.

– Ki vesz el egy kurvát? – kérdezte Suzy.

– Igen helytelen nézet – felelte hűvösen Fauna. – Ezt szeretném kigyomlálni belőletek. Nézd csak azt a csillagot ott, hátulról a harmadikat. Nem tagadom, a dáma mostanában kissé fenn hordja az orrát, de mért is ne? Előénekes az egyik nagy San Luis Obispó-i templomban. Én mondom neked, az én lányaim mind férjhez mennek, méghozzá jól.

– És mi köze ennek Dokihoz?
– Az, hogy őt az Igazi számára tartogatom – felelte Fauna. – Egy szép napon majd rá is kivetem a hálót.
– Ugyan! Egy nyavalyát akar az megnősülni.
– Vigyázz a nyelvedre, Suzy – figyelmeztette Fauna, aztán érdeklődve megkérdezte: – Hogy jöttél ki vele?
– Összebalhéztunk – felelte Suzy. – Ő kiborított engem, én meg őt. Hallja, az a sok rohadt féreg meg az a cikk a polipok idegösszeomlásáról Egy szép napon majd jön érte a diliházból egy fehér köpenyes mandró!
– Ne hidd! – mondta Fauna. – Némelyik féregért még tíz dollárt is kap.
– Darabjáért? – kérdezte Suzy.
– Persze. Előfordul, hogy negyed dollárért vesz egy koszos macskát, vörös meg kék meg sárga festéket fecskendez bele, és tizenötöt kap érte!
– Mi a fene? – mondta Suzy.
– Suzy, ha nem vigyázol a nyelvedre, majd én vigyázok rá! Ezért most indulj, és hozd a sört. Tudatlan csirke vagy, de hogy ráadásul közönséges is légy, nem tűröm. Nem, én, a szentséges istenit!
Amikor Suzy kiment, hozzátette:
– Tán jó lenne Dokinak, csak nagyon nagy a szája. Lyukat beszélne a hasába.
Suzy egy tálcán behozta a sörösüvegeket.
– Fauna – kérdezte Becky –, mért nem csinál horoszkópot Suzyról?
– Olyat, amiben a csillagok vannak meg ilyesmi? – kérdezte Suzy. – Minek?
– Hogy lássuk, férjhez mész-e Dokihoz – felelte Becky.
– Szeretem ugyan a tréfát – mondta mérgesen Suzy –, de azért jobb lesz, ha leszállsz rólam!
– Bántott valaki? – kérdezte Becky.
– Nem hiszek az egész csillagmarhaságban – felelte Suzy. – És nekem ne gyere Dokival! Egyetemet végzett, annyi könyvet olvasott, hogy azt se tudja, hányat, és nem is ponyvákat! Szóval, szállj le rólam meg Dokiról!
– Elég, kisasszony! – mondta Fauna. – Látod ott azt a táblát? Nézd csak meg azokat az aranycsillagokat! Különösen azt, amelyikre még egy aranycsillag van rátűzve. Az ifjú hölgy egy stanfordi professzorhoz ment férjhez. Kábé millió könyve van, és őnagysága még a betűket se ismeri. Tudod mi a trükkje? Ha valaki megkérdezi: „És ez az asszonyka ezt a sok könyvet mind

elolvasta”, csak titokzatosan somolyog. És ha valami kérdést tesznek föl neki, tudod, mit csinál? Ebből tanulhatsz, Suzy, ha kinyitod a füled! Megismétli a három utolsó szót, amit mondtak neki, és egyből azt hiszik, hogy ő találta ki. Még a saját férjét is átrázta, hogy tud írni-olvasni! Észnél légy, Suzy! Dokinak nem olyan asszony kell, aki annyit tud, mint ő. Akkor miről beszélgetne vele? Csak hagynod kellene, hogy ő beszéljen, és ne te jártasd a szád!

– Ezt Suzy nem bírja – mondta Becky. – Imádja jártatni a száját.

– Pedig sokkal jobban tenné, ha megtanulná csukva tartani – mondta Fauna –, különben sose lesz belőle aranycsillag. Egyébként ez jó tipp a horoszkóppal. Mikor van a születésnapod, Suzy?

– Február huszonharmadikán.

– És hány órakor születtél?

– Biz’ isten nem tudom, de azt hiszem, szökőév volt.

– Lefogadom, éjjel született – szólt közbe Agnes. – Mindenkiről egyből leolvasom!

Fauna bement a szobájába, kihozott egy csillagtérképet, és felakasztotta a falra. A mutogató pálcáját is kihozta.

– Na, ez vagy itt te – mondta. – Pisces, vagyis a Halak.

– Mért, én hal vagyok? – kérdezte Suzy.

– Az – felelte Fauna.

– Halandzsa az egész – mondta Suzy. – Nem is szeretem a halat. Ha csak ránézek, már rókázok!

– Akkor ne nézz rá! – felelte Fauna. – De ha csakugyan akkor van a születésnapod, akkor hal vagy. De nézzük csak... a Halak a Jupiterben vannak, kettő átmegy a Saturnusba és a három maradék a Venus jegyébe...

– Egy büdös szót se hiszek belőle – mondta Suzy.

Fauna fölpillantott a csillagtérképről. – Meséld el neki, Mabel, miket jósoltam már meg!

– Csuda dolgokat – mondta Mabel. – Egyszer volt egy kölyökkutyám. Fauna megcsinálta a horoszkópját. Az állt benne, hogy a kutya a harmadik születésnapján tíz órakor szétpukkan.

– És tényleg szétpukkant? – kérdezte Suzy.

– Hát nem egészen. Valami tévedés csúszott a dologba. A kutya a harmadik születésnapján tíz órakor meggyulladt. Én éppen citromvízzel öblögettem a szájam.

– Most is rád férne – mondta Fauna.
– És mitől gyulladt meg? – kérdezte Suzy.
– Meggyulladt. Csak úgy magától, vagy hogy. Nagyon rendes kutya volt, de nem valami okos. Nem tudtam rászoktatni, hogy szobatiszta legyen. Rendszerint Elegáns Joe-t brunzolta le.
– Fogadni mernék, hogy ő gyújtotta meg – mondta Suzy.
– Az eszed tokját! – vágta rá Mabel. – Elegáns Joe akkor épp kórházban volt.
Fauna hirtelen a homlokára csapott: – Te jóságos atyaisten!
– Mi az? – kérdezte Becky. – Mi baj?
– Suzy! – mondta teljes meggyőződéssel Fauna. – Tudod, mi lesz a férjed? Rák!
– Azt tudtam, hogy fogják – mondta Suzy. – Csak azt nem, hogy férjnek!
– Csak ne viccelődj! – felelte Fauna. – Tehát Rák lesz, és az is júliust jelent. Gondolkozzatok csak, ki foglalkozik rákokkal meg ilyesmivel?
– Joe Anguro, a halpiacon – mondta Becky.
– Doki! – robbant ki Fauna. – És ha júliusban van a születésnapja, menthetetlen. Agnes, mikor van Doki születésnapja?
– Nem tudom. Majd Mack kiszedi belőle.
– Feltétlenül meg kell tudnunk! Csak meg ne sejtse, mért!
– Macket nem kell félteni – mondta Agnes. – Nem először fogja átejteni Dokit.
– Csak aztán rögtön megtudjam. Na, lányok, takarodó! Tudjátok, miféle hajó fut be ma a kikötőbe? – Fauna a hajába dugta a ceruzát. – Egy nagy, kövér, szaftos torpedóromboló! És tudjátok, milyen nap van?
– Te magasságos úristen – felelték a lányok kórusban. – Zsoldnap!

Faunának öt percébe került, míg feltűzte a haját, s már kész is volt, hogy utoljára körülnézzen, kirakták-e a szemetet, eloltották-e a villanyokat. A sötét társalgóban cigaretta parazsa izzott.
– Ki az? – kérdezte.
– Én – mondta Suzy.
– Mért nem vagy ágyban?
– Gondolkozom.

– Most már biztos, hogy nem lesz belőled jó kurva. Min gondolkozol, a horoszkópodon?
– Aha!...
– Szerelmes vagy Dokiba, mi?
– Szíven találtam, Fauna. De ő borított ki.
– Mért nem bízod rám a dolgot? – kérdezte Fauna. – Azt hiszem, meg tudnám fogni neked.
– Nem akar megnősülni. És ha akarna is, akkor se kéne neki magamfajta.
– Egy férfi se tudja, mit akar – mondta Fauna. – Úgy kell őket noszogatni. Hol az az épeszű ürge, aki meg akarna nősülni? A végén mégis mind bekapja a horgot.
– Tán szerelemből.
– Igen... és ez a legrosszabb eset. Ide hallgass, Suzy. Ha egy férfi szerelmes lesz, száz az egyhez, hogy a legkevésbé hozzáillő nőbe esik bele. Ezért szoktam magam intézni az effajta ügyeket.
– Hogy érti? – kérdezte Suzy.
– Hát úgy, hogy ha egy pacák maga szemel ki egy nőt magának, saját drágalátos személyével kapcsolatban szerelmes valamibe, aminek semmi köze a nőhöz. Lehet, hogy a nő az anyjához hasonlít, vagy barna, a pacák meg fél a szőkéktől, esetleg kvittelni akar valakivel, vagy nem bízik túlságosan férfiúi erényeiben, és igazolni akarja őket. Egyszer valakitől, aki az ilyesmit tanulmányozta, azt hallottam, hogy a férfiak nem is a nőkre buknak. A vágyálmaikat kergetik, mindig új meg új vágyálmokat. A legjobb partikat olyanok hozzák össze, akiknek megvan ugyan a kellő tapasztalatuk, de maguk nincsenek benn a csőben. Szerintem te Dokihoz való vagy.
– Mért?
– Mert nem olyan vagy, mint ő. Akarod, hogy kézbe vegyem a dolgot?
– Nem – mondta Suzy. – Nem szeretnék senkit, legkevésbé Dokit, letaglózni.
– Mindenki letaglózza a másikát – jegyezte meg Fauna.
– Tudja, Fauna – mondta Suzy csöndesen –, maga kitalálta az igazat. Tizenhat éves voltam, amikor megesett velem. De hát úgy beszélt velem, ahogy szokás egy lánnyal. Már nem is emlékszem, milyen érzés az.
Fauna a lány vállára tette a kezét. – Egyszer talán újból megtudod még – mondta. – Ha ezt nyélbe ütöm, vörös gyűrűt festek az aranycsillagod köré. Most már fogsz majd aludni?

– Remélem – mondta Suzy. – De Dokit azért ne taglózzuk le.

Suzy megvárta, míg Fauna lefeküdt, aztán kiosont a kapun. Az Élettani Laborban még mindig égett a villany. Suzy átvágott az utcán, elszaladt a lámpa alatt, fölment a lépcsőn, és halkan kopogtatott. Doki nem válaszolt. A lány kinyitotta az ajtót: Doki az asztal mellett ült, vörös volt a szeme, előtte az üvegedények. Nagyon fáradtnak látszott, s szakálla fölött szürke volt a bőre.

– Ilyen későig dolgozik? – kérdezte Suzy,

– Igen. Maga miatt tönkrement az első sorozat. Újra kellett csinálnom az egészet. S ehhez idő kell.

– Igazán sajnálom! Doki, meg kell írnia azt a cikket. Én ugyan azt se tudom, mi fán terem, de meg kell írnia.

– Azt hiszem, az első alkalommal mondott igazat – felelte Doki. – Talán meg se tudom írni.

– Hogyne tudná! Maga mindent meg tud csinálni, amit akar.

– Lehet, hogy épp ez a baj. Lehet, hogy nem is akarom megírni.

– De én akarom.

– Magának mért olyan fontos?

Suzy elpirult, és az ujjait nézegette. – Mindenki ezért drukkol – mondta. – Vízben hagyja az egész utcát, ha nem írja meg.

– Ez nem túl nyomós érv, Suzy! – nevetett Doki.

Suzy más taktikával próbálkozott: – Ki nem állhatják a gyáva embereket...

– Ha gyáva vagyok is, kinek mi köze hozzá?

– Meg kell írnia, Doki.

– Nem írom!

– Szívesen segítenék magának, ha tudnék.

– Hogy a csudába tudna segíteni?

Suzy arca lángba borult. – Úgy, hogy jól fenékbe rúgnám. Lehet, hogy az hiányzik magának.

– Mért nem hagy békén? – fortyant föl Doki. És aztán: – Az istenit neki! Megint elpasszoltam maga miatt!

– Nem miattam! – kiáltotta Suzy. – Saját magának köszönheti! Persze másra tolná. Zsibbadt fejű alak! Saját magának köszönheti!

– Mars vissza a kuplerájba! – ordította Doki. – Gyerünk! Ki innen!

A leány visszanézett a küszöbről.

– Úristen, hogy utálom az ilyen hülyéket! – mondta, és bevágta maga mögött az ajtót.

Kisvártatva megkocogtatták az ablakot.

– Takarodjon haza! – ordította Doki.

Mack kinyitotta az ajtót.

– Én vagyok az. Nem Suzy.

– Szóval hallgatóztál.

– Dehogyis. Mondja, Doki, maga szerint jó befektetés egy ingatlan a Konzervgyár utcában?

– Nem! – felelte Doki.

– Klassz kis nő – mondta Mack.

– Mintha azt mondtad volna, hogy nem hallgatóztál.

– Ide figyeljen, Doki! Senki se hallgatózott, de az egész környék hallotta. Azt szokták mondani, három nyomós ok van rá, hogy az ember kurvát vegyen feleségül.

– Miket fecsegsz itt összevissza? Mack előszámlálta az ujjain.

– Egy: nem valószínű, hogy elstrabancol, mert már kielégítette kíváncsiságát. Kettő: nemigen érheti se meglepetés, se csalódás. Három: ha egy kurva kiveti a hálóját valakire, annak csak egy oka lehet.

Doki lenyűgözve hallgatta. – Éspedig?

– Szerelmes az illetőbe. Jóccakát, Doki.

– Ülj le, igyunk egyet.

– Nem tehetem. Le kell feküdnöm. Dolgom van reggel... Jóccakát, Doki!

Mikor Mack kiment, Doki az ajtóra bámult. A festetlen fenyőfa évgyűrűi lázasan tekeregtek fáradt szeme előtt.

19. SZERELEM CSÜTÖRTÖK (1)

Ha utóbb visszatekint az ember, rendszerint rájön, melyik volt a nap, amikor a történelem kereke fordult egyet: a szarajevói merénylet, a müncheni egyezmény napja, a sztálingrádi vagy a Valley Forge-i csata döntő pillanata. A napot, az órát saját élményeink segítségével rögzítjük. Pontosan tudjuk, mit csináltunk aznap, amikor a japánok Pearl Harbort bombázták.

Kétségtelen, hogy azon a bizonyos csütörtökön a Konzervgyár utcában igen jelentős erők léptek működésbe. A kiváltó okok és áramlatok némelyike már nemzedékek óta készülődött erre a napra. Mindig akadnak emberek, akik azt állítják, előre megérezték, hogy valami készül. Mikor visszaemlékeznek rá, azt mondják, olyasmi volt a levegőben, mint földrengés előtt szokott lenni.

Csütörtök volt, s egyike azoknak a napoknak, amikor Montereyben a levegő tiszta és fényes, akár a nagyítóüveg lencséje: az öböl túlsó oldalán, húsz mérföldnyi távolságban látni lehet a Santa Cruz-i házakat és Watsonville fölött a hegyen az óriás vörösfenyőket. Keleten, éppen szemközt Salinasszal, Fremont's Peak kőszirtje büszkén emelkedett az ég felé. A nap arany sugarakat szórt, s a vörös muskátlik körül szinte izzott a levegő. A sarkantyúvirágok olyanok voltak, mint az égre nyíló apró ablakok.

Ilyen napokat másutt ritkán él át az ember. Meg is becsüli az emlékét, mint valami drága kincset. A kisgyerekek minden látható ok nélkül nagyokat rikkantanak, s az üzletemberek szükségét érzik, hogy valamilyen ingatlan megtekintése ürügyén autókázzanak egyet. Az öregek a messzeségbe bámulnak, s csalfa emlékezetük azzal áltatja őket, hogy ifjúságuk minden napja ilyen szépséges volt. A lovak meghemperegnek a legelő zöld füvében, a tyúkok boldogan kotkodácsolnak, és ijesztő zenebonát csapnak.

Ez a csütörtök ilyen varázslatos nap volt. Miss Winch, aki máskor egyenesen büszke volt rá, hogy milyen morcos délelőtt, jó reggelt köszönt a postásnak.

Elegáns Joe korán ébredt, és elhatározta, hogy a regényén fog dolgozni, azon a jeleneten, amikor a fiatalember kiássa sírjából nagyanyját, hogy meggyőződjék róla, valóban olyan szép volt-e, amilyennek emlékezetében él. Bizonyára önök is emlékeznek az *Oidipusz király pi gyöke* című regé-

nyére. Csakhogy Elegáns Joe megpillantotta az aranyfényben fürdő üres telket és a papsajtok kelyhén szikrázó gyémánt harmatcseppeket. Mezítláb kiment a nedves fűbe, és mint a kiscica futkározott benne, míg rá nem jött a tüsszögés.

Miss Graves, aki a Pacific Grove-i pillangó-ünnepségeken mint karvezető és szólista szokott közreműködni, a víztartály mögött életében először látott koboldot – de ki tudná fölsorolni, mi minden történt ezen a varázslatos csütörtökön?

Mack és a fiúk számára ez a reggel az Igazság reggele volt, s mivel Macknek kellett viselnie a terhét, barátai meleg reggelit készítettek neki, és Eddie valódi bourbont kevert a kávéjába. Hazel kipucolta Mack cipőjét, és kikefélte legjobb kék pantallóját. Whitey I. elővette apja kalapját, egy keskeny karimájú, csúcsos, fekete kalapot, korona volt rátűzve. Whitey I. apja váltókezelő volt a Southern Pacific vasúttársaságnál, ez a kalap volt rá a bizonyíték. A bőrszegély alá Whitey I. annyi vécépapírt tömködött, hogy a kalap jól üljön Mack fején.

Mack egész idő alatt egy szót sem szólt. Tudta, mennyi minden függ tőle, és egyidejűleg vakmerő volt és alázatos. A fiúk markába nyomták a nyomtatott betűkkel gondosan kitöltött jegyeket, és útnak indították. Aztán leültek a fűbe, és vártak. Tudták, hogy Mack egész belseje remeg az izgalomtól.

Mack végigment a kis ösvényen, majd átvágott a vasúti síneken. Elhaladt az ócska kazán mellett, s tettetett virtuskodásból rávert a rozsdás csövekre.

A szatócsbolt előtt meleg érdeklődéssel szemügyre vette a kirakatban díszelgő csavarhúzókat, s csak aztán lépett be.

A pult mögött Cacahuete állt, és a *Vezérszólam* egyik számát tanulmányozta. Aranyzsinóros bíbor bőrzekét viselt. Nyurga, jóképű fiú volt, szemében a zsenialitás vad, komor tüze lobogott.

– Szia! – köszönt Mack.

– Hello! – válaszolta Cacahuete.

– József és Mária?

– Fönt van az emeleten.

– Beszélni szeretnék vele.

Cacahuete hosszan, morcosan végigmérte, majd hátrament, és elordította magát: – Tio mio!

– Mi kell?

– Mack szeretne beszélni veled.

– Mit akar?
– Mit tudom én?
József és Mária világoskék selyem fürdőköpenyben jött le lépcsőn.
– Jó reggelt, Mack! Ezeknek a mai kölyköknek fogalmuk sincs a jó modorról.
Cacahuete vállat vont, és a *Vezérszólam* társaságában egy krumplisláda tetejére ült.
– Korán keltél! – jegyezte meg a Gazda.
– Te még nem rég élsz köztünk, József és Mária – kezdte ünnepélyes komolysággal Mack –, de máris sok barátot szereztél magadnak, jó barátokat.
A Gazda megforgatta agyában e kijelentést. A benne rejlő apró pontatlanság nem kerülte el figyelmét, de – gondolta – egyelőre minden kockázat nélkül belemehet a játékba.
– Szeretem az itteni népeket – mondta. – Rendesek hozzám. Álmosan pislogott, ami nála annyit jelentett, hogy olyan éber, akár egy radarvevő.
– Egy ilyen kisvárosban – fűzte tovább a szót Mack – az emberek könnyen betokosodnak. De te világfi vagy. Sokfelé jártál. Kiismered magad a dolgokban.
A Gazda egy mosollyal nyugtázta bölcsességének ilyeténképpeni elismerését, és várt.
– Tanácsot szeretnénk kérni tőled, én meg a fiúk – mondta Mack. – Nem sok fejtörésedbe fog kerülni.
A Gazdát enyhe nyugtalanság fogta el:
– Miről van szó? – tapogatózott. Mack mély lélegzetet vett.
– Egy magadfajta dörzsölt üzletember tán süket dolognak tartaná, de te már elég régen itt vagy ahhoz, hogy megértsd. Érzelmi ügy. Dokiról van szó. Nekem és a fiúknak annyi a tartozásunk nála, hogy sose fogjuk tudni megfizetni.
– Mennyi? – kérdezte a Gazda. Megfordított egy seprűt, kihúzott belőle egy cirokszálat, és a fogát kezdte piszkálni. – Lépj le – szólt oda halkan Cacahuetének, mire az unokaöcs eltűnt a balfenéken.
– Nem dohányról van szó – felelte Mack. – Háláról. Doki éveken át törődött velünk; kúrált, ha betegek voltunk. Kisegített, ha leégtünk.
– Mindenki ugyanezt mondja róla – jegyezte meg a Gazda. Még nem tudta, hogyan fog támadni Mack, de hogy támadni fog, abban biztos volt.

Önnön hangjának csengése jóleső, megnyugtató érzéssel töltötte el Macket. Úgy játszott a szavakkal, mint a hivatásos, aki hivatását gyakorolja.

– Még évekig pumpolhattuk volna Dokit – mondta –, ha nem kerül irtózatos pácba.

– Bajban van?

– Te is tudod, hogy igen – felelte Mack. – A szerencsétlen csak ül, és töri a fejét azokon a nyavalyás cefetpodokon.

– Ezt már mesélted.

– Nohát, mi elhatároztuk, hogy csinálunk valamit az ügyben. Nem nézhetjük ölbe tett kézzel, hogy legjobb barátunk becsavarodjon. Fogadni mernék, hogy neked is tett már egy-két szívességet.

– Tudod, hogy a sakkban nem lehet svindlizni? – kérdezte a Gazda.

– Ezt már kitárgyaltuk – mondta Mack türelmetlenül. – Dokinak rosszul mennek az ügyei. Addig nem tud a végére járni ennek a cefetpod dolognak, amíg nem szerez egy marha nagy mikroszkópot. Kábé négyszáz dollárt kóstál.

– Ha körülhordjátok a csárót, bedobok egy tízest – jelentette ki$_s$ sietve a Gazda.

– Kösz! – mondta szenvedélyesen Mack. – Mindig tudtam, hogy derék fiú vagy. De nem erről van szó. Én és a fiúk magunk akarjuk elintézni az ügyet. Nekünk nem a tízesed kell, hanem a tanácsod.

A Gazda a pult mögé lépett, kinyitotta a jégszekrényt, elővett két üveg sört, leszedte róluk a kupakot, és az egyik üveget Mack elé tolta.

– Kösz! – mondta Mack, és leöblítette kiszáradt torkát a sörrel. – Ejha! Ez jólesett! Szóval a helyzet a következő. Van valamink, amit szeretnénk tombolán kisorsolni. És abból, ami a tombolán bejön, megvesszük Dokinak a mikroszkópot. Szeretnénk, ha segítenél a jegyeladásban meg minden.

– Mit akartok kisorsolni? – kérdezte a Gazda.

Elérkezett hát a pillanat, a rettenetes pillanat. Mack keze kissé reszketett, amikor felhajtotta a maradék erős, hideg sört. Még a gyomra is remegett.

– A Palota lebujt – mondta –, az otthonunkat.

A Gazda felvett a pultra kirakott készletből egy fésűt, és végiggereblyézte vele fényes fekete haját.

– Az nem ér négyszáz dollárt – mondta.

Mack majdnem elsírta magát a megkönnyebbüléstől. A legszívesebben kezet csókolt volna a Gazdának. E percben valósággal imádta József és Máriát. Erős, de gyengéd hang buggyant ki a torkán:

– Azt tudjuk – mondta –, hiszen az otthonunkról van szó. Magam is tudom, hogy nem ér sokat, de mit csinál az ember, ha olyasmit akar eladni, ami nem ér sokat? Kisorsolja tombolán. Ha jó ügyről van szó, még egy pár ócska zoknit is lehet sorsolni.

A Gazda szemében a tisztelet fénye villant meg:

– Ebben van valami – mondta, aztán hozzátette: – És ki fogja megnyerni?

Mack most már biztos volt a dolgában. Tudta, kivel áll szemben. És kész volt fölhasználni emberismeretét.

– Te dörzsölt fiú vagy – mondta bizalmaskodva. – Hiába próbálnálak átrázni. Hiába jönnék azzal, hogy tiszta dolgot csinálunk, egyből tudnád, hogy sóder az egész. Megmondom hát nyíltan: van egy ötletünk.

A Gazda előrehajolt. Ébersége kissé alábbhagyott. Palira még nem lehetett volna venni, de már puhult.

– Mi az az ötlet? – kérdezte.

– Hát laknunk azért csak kell valahol, igaz? De köztünk marad. Oké?

– Oké – felelte a Gazda.

– Szóval arra gondoltunk, hogy Dokinak is eladunk egy jegyet, vagy egyszerűen csak kiállítunk egyet a nevére, aztán úgy kártyázzuk meg a dolgot, hogy ő legyen a nyertes.

– Nem értem – mondta a Gazda.

– Ide figyelj! – mondta Mack. – Doki megkapja a mikroszkópját, igaz? Mi meg ott maradunk továbbra is a Palota lebujban, azzal a különbséggel, hogy Dokié lesz. Egy kis dohány öreg napjaira, mint az életbiztosítás. Én meg a fiúk azt gondoltuk, ez a legkevesebb, amit meg kell tennünk érte.

– És ha eladja?

– Doki? Csak nem gondolod, hogy kipakol bennünket az utcára?

A Gazda széles, csinos ábrázatán mosoly ömlött el. Ez a buli tényleg hibátlan.

– Úgy látszik, alábecsültelek – mondta. – Firkás legény vagy. Tán még valami közös üzletet is csinálhatnánk... úgy gondolom, majd egyszer. Megvannak a tombolajegyek?

– Tegnap este készültünk el velük.

Mack egy kis halom kartonlapot tett a pultra.

– Hogy darabja?

– Rájuk van írva – felelte Mack. – Két dollár.

– Áll az első ajánlatom – mondta a Gazda. – Veszek öt darabot, és eladásra is itt hagyhatsz egypárat.

– Húszat vállalnál?

– Gondolom, elsózok vagy ötvenet – mondta a Gazda. – Kiadom az *Espaldas Mojadas*-nak.

Mack lába remegett, ahogy végigment a kis ösvényen. Üveges tekintettel meredt maga elé. Meg se állt, úgy ment el a fiúk mellett, egyenest be a Palota lebujba, és leroskadt az ágy szélére. A fiúk utánamasíroztak, és körülállták.

– Nyertünk! – mondta Mack. – Nem tudja, hogy az övé. Vett öt jegyet, és elad még ötvenet a búvárainak.

A megkönnyebbülésnek és diadalnak van egy olyan foka, ahol nincs helye szónak. Eddie kiment, és barátai hallották, hogy ásni kezd. Mack is, meg a fiúk is tudták, hogy egy hordócskával tér majd vissza.

És ez csak egyike volt e varázslatos csütörtök eseményeinek.

20. SZERELEM CSÜTÖRTÖK (2)

Fauna mindig egészen leeresztette hálószobája redőnyét. Tekintettel a kései üzleti órákra, délig aludt, hogy kipihenhesse magát. De ezen a csütörtök reggelen a nap alaposan megtréfálta. A redőnyön ugyanis volt egy aprócska lyuk, nem nagyobb, mint egy tűhegy, ám a játékos kedvű nap, miután összegyűjtötte a Konzervgyár utca eseményeit, a tűhegynyi lyukon át valamennyit Fauna hálószobájába csempészte, fejtetőre állította, és teljes színpompájában a falra vetítette. Terjedelmes Ida tótágast slattyogott végig a falon, piros pipacsmintás ruhában, fekete svájcisapkával. A Pacific Gáz- és Elektromosművek teherautója ugyancsak tótágast gördült végig a hálószoba falán, kerekei égnek álltak. Mack fejjel lefelé ballagott át a szatócsboltba. És valamivel később megjelent Doki is, tótágast, fáradtan ballagott végig a tapétán, kezében sörösüveggel, amelyből kiömlött volna az ital, ha a fejtetőn álló kép nem lett volna puszta szemfényvesztés. Fauna először megpróbált visszabújni az álom ölébe, de aztán eszébe jutott, hogy hátha elmulaszt valamit. Doki tótágast járó kis színes figurája végleg kiugratta az ágyból.

Általános tapasztalat, hogy az este még nehéznek látszó problémák az álom jótékony közreműködésével reggelre egyszeriben megoldódnak. Ez történt Faunával is. Szíve örömtől repesett, amikor fölhúzta a redőnyt, és meglátta, milyen gyönyörű napra ébredt. A Hediondo konzervgyár teteje, ahol sirályok tanyáztak, gyöngyszemként ragyogott.

Fauna szigorúan hátrafésülte haját, és szoros, fekete flitteres kalapot húzott rá. Sötétszürke kötött ruha volt rajta, kezén kesztyű. A konyhában hat üveg sört rakott egy papírzsákba, aztán még valami eszébe jutott: előkapart egy összezsugorított majomfejet. Ajándéknak szánta. Ahogy fölkapaszkodott az Élettani Labor lépcsőjén, és kissé lihegve megállt az ajtó előtt, inkább a Vöröskereszt, mintsem a Mackós Lobogó ügyintézőjének látszott.

Doki éppen kolbászt sütött, és beszórta egy kis csokoládéporral. Ettől különös, keleties zamata lesz, gondolta.

– Korán fölkelt ma reggel – üdvözölte Faunát.

– Egy liter sör, gondoltam, nem sokáig tart.

– Hát nem is – mondta Doki. – Parancsol egy kis kolbászt?

– Jöhet – felelte Fauna, mert tudta, hogy az ajándékozó adósa lesz a megajándékozottnak. – Hoztam magának egy majomfejet, utazgatásaim egyik kedves szuvenírja.

– Vicces – jegyezte meg Doki.

– Vannak, akik azt hiszik, hogy emberfej – mondta Fauna.

– Nem értem, hogy lehet. Nézze csak a szem meg a fül formáját. Vagy az orrát.

– Ó, nem mindenki nézi meg ilyen alaposan – mondta Fauna. – Megihatnánk egy üveg sört!

A csokoládés kolbász íze meglepte Faunát.

– Ilyet még nem pipáltam – jegyezte meg. – Szöcskét evett már, Doki?

– Igen. Egyszer, Mexikóban. Olyan borsos íze van.

Fauna nem szokta sokáig kerülgetni a forró kását.

– Biztos unja már, hogy mindenki akar magától valamit.

Doki elmosolyodott.

– Azt unnám, ha másképp volna – felelte. – Miben állhatok rendelkezésére? Ejnye, még meg se köszöntem a tegnap esti tortát meg a sört.

– Mi a véleménye arról a kölökről? – kérdezte Fauna.

– Furcsa teremtés – felelte Doki. – Valahogy nem tudom elképzelni, hogy a Mackós Lobogóban dolgozik.

– Én se – mondta Fauna. – Nem is oda való, de úgy látszik, belegabalyodtam. Az a baj Suzyval, hogy van benne valami úrilányos, és nem tudom, hogyan gyomláljam ki belőle.

Doki elgondolkozva majszolta a kolbászt, aztán kortyintott egyet a sörből:

– Sose gondoltam volna – mondta –, hogy ez alkalmasint hátrány is lehet.

– Igazán helyes kölök – folytatta Fauna. – Egészen a szívemhez nőtt. De üzleti szempontból csak tehertétel.

– Mért nem adja ki az útját?

– Ó, azt nem tehetem. Nehéz élete volt. És különben is, képtelen vagyok csak úgy kirakni valakit az utcára. Bárcsak fölcsípne magának valakit, és állna odább vele! Mint ribinek nincs jövője.

– Nekem alaposan beolvasott – jegyezte meg Doki.

– No látja? – mondta Fauna. – Jellem. Kupiban az ilyennel csak baj van.

– A fejemhez vágott egy-két alapvető igazságot – mondta Doki. – Éles szeme van, az bizonyos.

– És még élesebb nyelve. Tenne nekem egy szívességet?

– Hát persze – felelte Doki. – Ami csak tőlem telik.

– Máshoz nem fordulhatok – folytatta Fauna. – Nem értené meg.

– Miről van szó?

– Nézze, Doki – mondta Fauna –, én sokfelé kószáltam, mindenféle emberrel összeakadtam. Én mondom, ha valakiben van valami úrilányos, megette a fene, semmi másnak nem való. Maga nem jár hozzánk, a Mackós Lobogóba. Úgy látszik, a maszek portékát szereti. Ami engem illet, én drága mulatságnak tartom, nem ütöm az orrom mások dolgába.

– Őszintén szólva nem értem, hová akar kilyukadni.

– Oké, játsszunk nyílt kártyákkal. Mikor azokat a maszek babákat főzögeti, ugye, rengeteget kell dumálnia, míg sikerül lefektetni őket? Így van?

Doki kesernyésen mosolygott:

– Így.

– És mindig komolyan is gondolja, amit mond nekik?

Doki az ajkát harapdálta:

– Hát... abban a pillanatban... azt hiszem, igen.

– De utána?

– Utána? Hát ha jól meggondolom...

– Éppen erről van szó – mondta Fauna. – Szóval azért, mert leadott egy kis etyele-petyele dumcsit, még nem köti föl magát?

– Magából jó analitikus lenne – mondta Doki. – Szóval?

Ez a kölyök, ez a Suzy tele van ábrándokkal. Kurvának nem való, mert van benne valami úrilányos. Hogy igazi úrinő lesz-e belőle, vagy se, nem tudom. De szeretném lerázni a nyakamról. Mondja, Doki, nagyon rühellene elhetyegni vele egy kicsit? Mármint úgy, ahogy azokkal a hölgyekkel szokott, akik ide járnak.

– Mi jó sülne ki abból?

– Hát lehet, hogy tévedek, de úgy gondolom, hogy maga, ha akarna, tudna neki olyan ábrándos dolgokról dumálni. S ha úgy fűzné a kölköt, ahogy az úrilányokat szokás, esetleg kiderülne, hogy tényleg az.

– Még mindig nem látom, mi jó sülne ki ebből – mondta Doki.

– Otthagyná a Mackós Lobogót. Nem akarna tovább is egy koszton élni a ribikkel.

– És rám nem gondol?

– A többit se veszi feleségül, nem?

– Nem, de hát...
– Tegyen próbát vele, jó, Doki? – kérlelte Fauna. – Semmi kára m lehet belőle. Suzy meg tán kikecmereg innét, és elmegy gépírónőnek vagy telefonos kisasszonynak. Megteszi a kedvemért, Doki?
– Nem volna tisztességes dolog.
Fauna taktikát változtatott.
– Beszélgettem vele az este. Azt mondta, már nem is emlékszik rá, mikor beszélt vele úgy egy fiú, ahogy lányokkal szokás. Hát akkor mi baj lehet belőle?
– Esetleg szerencsétlen lesz.
– Vagy abbahagyja az ipart.
– Hátha jól érzi magát benne!
– Nem érzi jól. Mondom, hogy tisztára olyan, mint egy úrilány. Ide figyeljen, Doki, vigye el vacsorázni, én fizetem. Nem kell kikezdenie vele. Csak legyen kedves hozzá.
– Még gondolkoznom kell a dolgon.
– De van remény rá, hogy megteszi?
– Van.
– Helyes kölök, csak megfelelően kell bánni vele. Nagy szívességet tesz nekem, Doki.
– És ha ő nem akar jönni?
– Akar. Arról majd én gondoskodom.
Doki kinézett az ablakon, jóleső melegség járta át, nem is emlékezett rá, mikor érezte ilyen jól magát.
– Meggondolom – mondta.
– Bedobok három üveg pezsgőt, ha igent mond – tette hozzá Fauna.

Ebéd után Elegáns Joe fölolvasta Faunának regénye legújabb fejezetét. Elmagyarázta neki a mítoszokat meg a szimbólumokat.
– A nagymama tehát a bűntudat jelképe.
– De hát meghalt és eltemették, nem?
– Igen.
– Zűrös egy bűntudat.
– Ez a valóságon túli valóság – jegyezte meg Elegáns Joe.

– Süket duma – mondta Fauna. – Ide figyeljen, Joe, miért nem ír regényt a valóságról?

– Talán maga akarja megmagyarázni nekem, hogy kell regényt írni?

– Miért ne? Van egy pacák, és lefekszik egy nővel.

– Rendkívül eredeti – jegyezte meg Joe.

– Ha egy férfi főz egy nőt, el is hiszi, amit mond neki, még akkor is, ha magában azt gondolja, hogy hazudik.

– Jóságos ég! Miket beszél?

– Száz az egyhez, hogy megszabadulok valakitől, és fölrakok a táblára egy új aranycsillagot. Akar fogadni?

– Hogy ízlett Dokinak a tortám? – kérdezte Joe.

– El volt ragadtatva tőle.

Ilyképp játszódott le e varázslatos csütörtök másik nagy eseménye.

21. SZERELEM CSÜTÖRTÖK OLTÁRI SZÉP NAP VOLT

Az atomhasadás a Palota lebujban következett be, és a láncreakció minden irányban onnan terjedt tovább. A Konzervgyár utca tüzet fogott. Mack és a fiúk energiája és lelkesedése, fölért a plutóniuméval. Csak a nagyon lusta emberek képesek ilyen rövid idő alatt ennyi mindent csinálni. Ó, az a sok tárgyalás, rengeteg üzenet, terv és ellenterv! Macknek mind több és több tombolajegyet kellett gyártania. Ami enyhe zsarolásnak indult, a Doki iránti közszeretet zubogó folyamává dagadt. Mindenki tombolajegyeket vett és adott; üzérkedtek velük. Ügynökök lepték el a Southern Pacific raktár és a Greyhound buszállomás környékét. Még Joe Blaikey, a rendőr is tombolajegyeket hordott magával, és a parkolási előírások megszegői ellen nem indított eljárást, ha két dollárral szerencsét próbáltak a Palota lebuj tombolán. Whitey I. behatolt a Pebble Beach, a Carmel és a Highlands környéki külföldiek lakta luxusnegyedekbe. Whitey II. módszere jellegzetesen direkt módszer volt: az első embernek, aki elutasította, kővel beverte kocsiján a szélvédőüveget, s ennek aztán gyorsan híre terjedt.

A fiúk valóságos keresztes hadjáratot folytattak. A nyertes jegy, persze rajta Doki nevével, egy paradicsomkonzerv-dobozban, az üres telken lapult. Dokinak, a hallgatólagos megegyezéssel, senki se tett említést a tomboláról. Barátainak Mack és a fiúk elárulták, hogy az eredmény előre meg van kártyázva, de az idegeneknek – az idegenekkel a kutya se törődött. Az egész hadművelet az emberi közösségek jó- és nagylelkűségének ragyogó példája volt.

Ám ahogy a közösségeknek van Jó Tündérkéjük, van Gonosz Manójuk is, aki a Jó Tündérkével párhuzamosan, olykor kéz a kézben tevékenykedik. A Konzervgyár utca Gonosz Manója fölfigyelt rá, hogy a Jó Tündérke ébredezik, s erre menten akcióba lépett. Néhány szócskát sugdosott ügyfelei fülébe, mire a rokonlelkek rosszindulatú vigyorral feleltek, és ilyenféle gondolatokat forgattak agyukban: a Gazda dörzsölt fickó. Nemrég jött ide, srég pali, a szegény tehetetlen búvárok zsírján élősködik, mert ismeri a dörgést. Li Csong a bolttal együtt biztos eladta neki a Palota lebujt is, csak nem em-

lékszik rá, vagy nem tud róla. Viszont ha Doki megnyerte a lebujt, a Gazda már nem mer majd mozdulni.

Micsoda jó móka átrázni egy dörzsölt vagányt! A Konzervgyár utca Gonosz Manójára nagy napok virradtak, és ez egyszer úgyszólván az erényesség mezébe öltöztethette tevékenységét. Az emberek több jegyet vettek a Gazdától, mint akárki mástól. Figyelték az arcát, hogy összehasonlítsák azzal a pofával, amit akkor vág majd, ha rájön a csalafintaságra.

Rendes körülmények között Mack és a fiúk hetekig vacakoltak volna a tombolajegyekkel, de most versenyt kellett futniuk az idővel. Mert ha a Gazda megkapja a megyétől az adókivetést, egész tervük dugába dől. A pénteket még meg kellett kockáztatniuk – szombatot jelölték ki hát határnapul. A fiúk közhírré tették, hogy szombat este a Palota lebujban középnehéz italokat szolgálnak föl, és hogy bármilyen természetű hozzájárulást szívesen fogadnak.

Mack szerelem csütörtök délután fölkereste Dokit.

– Ha nincs már programja szombat estére – mondta –, én és a fiúk kis murit rendezünk. RSVP.

– *Moi, je respond oui.*

– Hogy?

– Ott leszek – felelte Doki.

Macknek eszébe jutott, hogy még egy megbízatása van.

– Jöhetnék hátulról is – mondta – ahogy egyszer már csináltam. De mért vacakoljak, nyíltan felteszem a kérdést. Mikor van a születésnapja?

Doki megborzongott.

– Könyörgöm, ne rendezzetek több estélyt! Már a legutolsóba is majdnem tönkrementem.

– Szó sincs estélyről – mondta Mack –, csak egy fogadásról. Egy dollár néz ki számomra belőle. Szóval mikor van?

Doki az első dátumot mondta, ami az eszébe jutott:

– Július negyedikén – mondta.

– Nocsak, úgy hangzik, mint a függetlenség ünnepe!

Majdnem – felelte Doki, és megkönnyebbülten fölsóhajtott.

– Később, de még a délután folyamán Fauna és a lányok szertartásosan leviziteltek a Palota lebujban, eleget téve Mack írásbeli meghívásának egy

kis iszatra. Suzy nem jött el. Egész reggel szavát se lehetett venni, majd sétára indult, andalogva kószált a Point Pinos-i világítótoronyhoz vezető tengerparti ösvényen. Elnézegette a tavacskákat, csokrot szedett az apró virágokból, amelyek egészen az óceán partjáig merészkednek. Nyugtalan volt és szomorú. Várakozásteli izgalmat érzett, de ugyanakkor rosszullét környékezte. Mosolyogni és sírni szeretett volna, remegett a félelemtől, boldog volt és ugyanakkor reményvesztett. Doki meghívta vacsorára, a móló menti Sonny Boyba, és Fauna biztatta, hogy menjen el.

Suzy először hevesen tiltakozott:

– Nem megyek! – kiabálta.

– Dehogynem mégy – mondta Fauna. – Ha vasvillával kell, hogy rávegyelek, akkor is elmégy.

– Nem kényszeríthet rá!

– Megmutassam? No lám, én meg hogy törtem magam, hogy valami örömet szerezzek neked.

– Még egy tisztességes ruhám sincs!

– Dokinak sincs. Ha ő elmehet úgy, ahogy van, mért kellene egy kis ribinek kicsípnie magát?

– A fenébe is, Fauna! Ő legalább belül valaki! A magamfajtának muszáj kiöltöznie, mert egyebe nincs. Attól félek, pimaszkodni fogok vele, csak mert nem tudom, hogy kell rendesen viselkedni.

– Adok neked egy tanácsot, Suzy. Ha nem fogadod meg, szólok Joe Blaikeynek, s már kinn is vagy a városból. Sose húzz be elsőnek! Várd meg, amíg képen törölnek, s csak aztán mutogasd az ökleidet. Meg fogod látni, az embereknek többnyire eszük ágában sincs, hogy megüssenek.

– Tán a kosztümöt felvehetnem – mondta Suzy. – Csak van rajta egy nagy folt.

Kérd meg Elegáns Joe-t, ő majd kipucolja és kivasalja. Mondd neki, hogy én küldtelek hozzá.

Így történt, hogy Suzy ezen a szerelem csütörtökön a tengerpart mentén elsétált egészen a világítótoronyig.

A Palotában tartott megbeszélésre tulajdonképpen már nem is lett volna szükség, mert a tombola híre úgyis elterjedt már az utcában. Fauna tíz jegyet vásárolt, és a lányokkal is vétetett egyet-egyet.

Eddie poharakat vett kölcsön Terjedelmes Idától, ez egyszer az engedelmével. Idát is meghívták a megbeszélésre, két liter Pine Canyon-i whiskyt hozott magával.

– Jóformán ingyenbe van – magyarázta.

Az összejövetel nagyon szertartásosan folyt le. Agnes és Mabel már akkor szépen összetette a térdét, amikor leült, Becky pedig Fauna villámló tekintetére olyan gyorsan kapta össze a magáét, hogy még az ital is kicsordult a poharából.

– Csuda nagy hecc lesz – mondta Mack. – Alig várom, hogy lássam Doki arcát, amikor megtudja, hogy ő a nyertes.

– Hogy fogja elhitetni vele, hogy ő nyert – érdeklődött Terjedelmes Ida –, amikor nem is vásárolt jegyet?

Majd azt mondjuk, egyik barátja vette, aki nem akarja elárulni a nevét. Az imént beszéltem Dokival. Biztosra ígérte, hogy eljön.

– Megtudta, mikor van a születésnapja? – kérdezte Fauna.

– Persze. Július negyedikén.

Fauna akkorát fújt, mint amikor gáz szabadul ki a palackból. – Jesszusom! Akkor máris elveszett ember! Tiszta sor. Ennél jobban már nem is stimmelhetnek a dolgok!

– Miről van szó? – kérdezte Mack.

Fauna szeme fátyolos lett az izgalomtól.

– Mack! – mondta rekedt hangon. – Nem akarom magam beleártani az estélyükbe, de nem lehetne egyúttal eljegyzést is tartani?

– Kik a jegyesek?

– Egyelőre még nem azok... de lesznek.

– Kik?

– Doki és Suzy. Benne van a horoszkópjukban.

– És ha mégse?

– Majd meglátja – mondta Fauna. – Mérget vehet rá, hogy így lesz!

A kis társaság némán üldögélt, aztán Mack halkan így szólt:

– Azt mondtam az előbb, hogy csuda nagy hecc lesz? Hát most meg azt mondom, ennél oltáribbat még senki se látott! Amerika felfedezése óta nem volt ilyen marha nagy esemény. De biztos, hogy Doki benne lesz a dologban?

– Ezt bízza csak rám! De nehogy beköpjék neki! Menedzseltem én már bokszolót is, a Halálcsókja Kellyt, veltersúlyú volt. Majd betaszigálom én

Dokit is a szorítóba!

– És Suzy? – kérdezte Eddie.

– Ő már benne is van – mondta Fauna.

Csöndben váltak el egymástól, de az érzelmek lángja magasan lobogott bennük. Nem volt még ilyen nap, mint ez a szerelem csütörtök. Pedig még nem is volt vége.

22. FEGYVERBE

Délután fél ötkor Fauna magához rendelte Suzyt teljes szerelvényével egyetemben az iroda-hálószobába. Suzy egy kupacban Fauna ágyára borította a ruháit.

– Ügyes! – jegyezte meg Fauna. – Így fix, hogy nem gyűrődnek össze!

Kiemelte a halomból a szürke gyapjúkosztümöt, kiterítette, megvizsgálta, nem maradt-e rajta folt, és megszagolta, nem érzik-e a tisztítószer szaga.

– Szép darab – állapította meg.

– Szeretetadomány – jegyezte meg Suzy. – A jótékonysági alaptól.

– No, aki előtted hordta, az nem onnét szerezte – mondta Fauna.

Aztán a barna cipőt vette szemügyre. Az ajtóhoz ment, és a kikiáltott:

– Joe! Elegáns Joe!

Joe bedugta a fejét.

– Állítólag nem vagyok szolgálatban.

– Hajcsárnak születtem – válaszolta Fauna. – Ugorjon át a Wildockhoz, és tétessen új sarkat erre. És mondja meg, hogy hozzák rendbe ott, ahol le van horzsolva. És pucolják ki szép fényes re. Várja is meg, és hozza rögtön vissza.

Joe morogva indult, de indult.

– Kesztyűd van? – kérdezte Fauna.

– Nincs – felelte Suzy.

– Majd adok kölcsön, itt van, ez a fehér. És itt egy zsebkendő is. De nehogy rúzsfoltos legyen! Ide figyelj, te Suzy lány! Mindig vigyázz a cipődre, viselj tiszta kesztyűt, legyen nálad fehér zsebkendő, és a harisnyádon a varrás legyen mindig egyenes. Akkor már az se számít, ha apagyilkos vagy. Ez nagyon jó kis kosztüm, az a fajta anyag, amelyik minél öregebb, annál jobban mutat, persze nem félretaposott cipővel. Szólj csak Beckynek, jöjjön be!

Amikor Becky bejött, Fauna megkérdezte:

– Ugye, neked van fehér pikégallérod és kézelőd?

– Épp most varrtam fel.

– Add kölcsön Suzynak. Hozz cérnát, és férceld fel a kézelőt erre a kabátra.

– De aztán neki kell kimosni!
– Ki fogja mosni.
Amíg Becky a kézelőt fércelte, Fauna odaszólt Suzynak:
– Borítsd ki a retikülöd!
Szemügyre vette az ágyra borított holmit.
Aszpirin! Ez minek? Hagyd itthon! Nesze a fésűm, a magadét meg dobd a szemétbe! Nincs rondább, mint egy foghíjas fésű. Tégy a táskádba egy-két papírzsebkendőt. Vidd el a púderkompaktom is, aztán egyszer-egyszer pamacsold be az orrodat, hogy ne legyen fényes. Mutasd a körmöd! Hmmm, egész jó. A hajad megmostad?
– Tán adjon rá parókát – jegyezte meg Becky, miközben elharapta a cérnát.
– Te csak ne pimaszkodj. Gyerünk, állj már föl a fenekedről, aztán csinálj valamit a hajával, de ne amolyan francosat! – Majd Suzyhoz fordult: – Becky ügyesen tud frizurát csinálni. Ezt a kabátod nem veheted föl. A jótékonysági alap ebben az esetben jobban is kitehetett volna magáért.
Ceruzájával megkopogtatta a fogát, aztán fölkelt, és kivett a szekrényéből két nyestet, amelyek egymás fejét harapták.
– Ezt dobd a vålladra – mondta. – De ha elveszíted őket, vagy valami bajuk történik, kitaposom a beled! No, hol is tartottunk? Parfüm nem kell. Tégy magadra egy kicsit ebből a levendulából, olyan ódivatú és mégis fiatalos szaga van.
Becky közben Suzy haját fésülte, kefélte, igazgatta.
– Túl nagy a füle. Talán ráfésülhetném egy kicsit.
– Jó frizirdám lett volna belőled – jegyezte meg Fauna.
A végső szemlére hat órakor került sor zárt ajtók mögött.
– Hátra arc! – mondta Fauna. – Össze a lábakat! Indulj! Jól van. Igazán szép járásod van. Ahogy mondtam, egész jóképű kölök vagy, ha egy kicsit kikészíted magad.
Suzy megnézte magát a tükörben, és elmosolyodott, mert úgy látta, tényleg csinos. Meglepődött, megörült, s az örömtől még csinosabb lett. De egyszerre legörbült a szája széle, és vak félelem ült ki az arcára.
– Mi baj? – kérdezte Fauna.
– Miről fogok vele beszélni? Fauna, én nem megyek! Nem vagyok én olyan emberhez való, mint Doki! Jézusom, Fauna, mondja neki azt, hogy rosszul érzem magam. Nem megyek.

Fauna türelmesen kivárta, míg Suzy befejezi mondókáját.

– Csak az hiányzik – mondta aztán nyugodt hangon –, hogy bőgni kezdj, és ennyi fáradtság után, amit rád áldoztam, vörös szemekkel menj el. No rajta, kezdd már!

– Ne haragudjon – mondta Suzy. – Maga nagyon rendes hozzám. De hát én olyan senki vagyok. Fölöslegesen pazarolja rám az idejét. Tudom, mi fog történni. Amint Doki mond valamit, amit nem értek, mindjárt elvesztem a fejem. Be vagyok gyulladva.

– Persze, hogy be vagy gyulladva – felelte Fauna. – De ha nem érdekelne Doki, nem lennél begyulladva. Ezt nem te találtad ki. Olyan nő még nem volt, aki ne lett volna begyulladva, amikor először megy randevúra azzal, akit szeret.

– Mesebeszéd! – mondta Suzy.

– Ha én volnék a te korodban, olyan pofival és miegymással, mint a tied, no meg a mai eszemmel, tudom, egy férfi se léphetne meg előlem! A szakértelmem megvolna, csak más egyebem nincs. Na jó! Mondanék neked egy-két dolgot, Suzy, és ha szót fogadnál, mindent megkaphatnál, amit csak akarsz! De egy frászt fogsz te szót fogadni! Senki se fogad szót, és mire a maga kárán megtanulja a leckét, már késő. Talán így is van jól, ki tudja.

– Szót fogok fogadni.

Ezt csak úgy mondod! Hallgass rám, Suzy! Abból még senkinek se lett baja, ha befogta a száját. Ha visszagondolsz, mikor és mért kerültél zűrbe, rá fogsz jönni, mind abból származott, hogy pofáztál!

– Ez igaz – mondta Suzy. – Úgy látszik, nem tudom idejében abbahagyni.

– Ezt is úgy kell megtanulni, mint minden egyebet: gyakorlatban. Aztán itt a másik dolog. Te is meg én is mindenről egyből kimondjuk a véleményünket? A mienket? Egy fenét! Hát van nekünk véleményünk? Mi csak azt szajkózzuk, amit itt vagy ott felcsíptünk, vagy a moziban láttunk. Attól félünk, elszalasztunk valamit, hogy elmegy a busz az orrunk előtt. Ez hát a második szabály: hagyd a francba a véleményeket, mert igazában úgysincs semmiről véleményed.

– Látom, meg is számozta a tanulnivalókat jegyezte meg Suzy.

– Akár könyvet is írhatnék róluk! „Neked is sikerülhet” lehetne a címe. Következik a harmadik számú szabály. Az emberek többsége képtelen a másikra figyelni. Pedig milyen gyerekjáték! Hisz amíg figyelsz, egyebet nem kell csinálnod. És amellett érdekes is. Ha valaki olyasmiről beszél, ami

érdekel, ne rejtsd véka alá. De inkább azon próbálj töprengeni, amire ő gondol, mint azon, hogy mit pofázz vissza neki!

– Az elevenemre tapintott, az fix – mondta halkan Suzy.

– Na, már csak egy dolog van hátra, de ez mind közt a legnehezebb, azazhogy a legkönnyebb.

– Ennek mi a száma?

– Már nem tudom, hánynál tartottam. Sose igyekezz megjátszani, hogy az vagy, ami nem vagy, és hogy olyat tudsz, amit nem tudsz, mert előbb-utóbb úgyis fenékre ülsz vele. És ehhez tartozik még valami, mindegy, hogy hányas számú: még soha senki nem sértődött meg azért, hogy kérdeztek tőle valamit. Például, ha Doki valami olyat mond, amiről nem tudod, mit jelent, kérdezd meg tőle! Szebbet nem is tehetsz senkivel, mint hogy hagyod, hogy segítsen neked.

Suzy némán ült, a kezét nézegette.

– Milyen szép a körmöd! – mondta Fauna. – Hogy tudod így rendben tartani?

– Nagyon könnyen – mondta Suzy. – Nagymama tanított rá. Akárhányszor megmosom a kezem, egy kifacsart citrom héjával megdörzsölöm a körmöm. Aztán egy kis púdert szórok a tenyerembe, kifényesítem vele, a bőrt meg letolom egy citrommaggal.

– No látod, hogy igazam volt? – kérdezte Fauna.

– Miben?

– Csak kérdeztem tőled valamit.

Suzy elpirult.

– Hát bekaptam a horgot, az biztos.

– Nem kaptál be semmiféle horgot. Tényleg tudni akartam. És az a legjobb, ha akkor kérdezel, amikor tényleg tudni akarsz valamit.

– Kösz – mondta Suzy. – Maga csuda kitanult nő. És gondolja, hogy ezt én mind meg tudom tanulni?

– Igen, ha néhány dolgot jól az agyadba vésel. Először: te Suzy vagy, senki más, csak Suzy. Aztán, hogy Suzy egy princ teremtés, gyöngyszem, nincs nála különb a világon. Nem baj, ha olykor-olykor el is mondogatod magadban. S ha már jól az agyadba vésted, gondolj arra is, hogy ez a Suzy mennyi mindent nem tud. Az egyetlen mód, hogy tanuljon valamit, ha nézelődik, olvas és kérdez. Az emberek zöme csak önmagát csodálja, ezért van az életben annyi tülekedés-dulakodás.

– És mi a negyedik tudnivaló? – kérdezte Suzy.

– No lám! – mondta Fauna. – Büszke vagyok rád! Figyeltél. A negyedik az, hogy gondolkodnod kell egy kicsit. Mert Suzy senkit nem érdekel különösebben, fütyülnek rá. Az emberek annyira el vannak foglalva önmagukkal, hogy nem könnyű rávenni őket, foglalkozzanak egy kicsit Suzyval is. De van két-három jól bevált módja annak, hogy fölkeltsd az emberek figyelmét. Például, ha beszélsz róluk. Ha valami rendes, jó vagy szép dolgot látsz tőlük, mondd meg nekik. De persze ne csak hízelgésből. Aztán tanuld meg, hogy ne balhézz össze senkivel, ha nem muszáj. Te magad sose kezdj balhézni, és ha valaki rákezdi, várd ki, igazából svungot vesz-e, mielőtt te is beszállnál. Nincs a világon jobb módja a védekezésnek, mint ha behúzod a karmaidat. Ha pedig már sikerült fölhívnod magadra az emberek figyelmét, első dolguk az lesz, hogy tenni akarnak majd érted valamit. Hagyd, hogy tegyenek. Ne hordd fönn az orrod, ne mondd, hogy nem vagy rájuk szorulva, vagy nem akarod, hogy tegyenek érted valamit. Ez olyan, mintha fenékbe rúgnád őket. Az emberek akkor a legboldogabbak, ha adhatnak valamit, amire szükséged van, és aminek örülsz. Ez nem humbug. Bevált módszer. Próbáld ki.

– Gondolja, hogy Doki is bukik az ilyesmire?

– Csak próbáld ki.

– Fauna – kérdezte Suzy –, maga nem volt soha férjnél?

– Nem.

– Hogy lehet az?

– Mire megtanultam mindazt, amit most elmondtam neked, már késő volt – mosolygott Fauna.

– Maga egy angyal! – mondta Suzy.

– No nézd csak! Egészen ellágyultam. Szeretném, ha elfogadnád ajándékba azokat a nyesteket.

– Egy fr...

– Ki ne mondd!

– Jaj, dehogy mondom! Hát akkor köszönöm szépen! Nem írná le nekem, amiket elmondott, hogy bemagolhassam?

– Dehogynem. És ide figyelj, Suzy! Ma este, mielőtt kimondanál valamit, előbb mondd el magadban, olyan lepuculom-formán.

– A káromkodásra gondol?

– Arra is, meg tudod... annyi minden van, amit nem mondanánk ki, ha előbb meggondolnánk. Fene sok minden van, amiről azt hisszük, társalgás, pedig csak szócséplés. No, azt hiszem, végeztünk is.

– Meghálálhatnám valamivel. Fauna?

– Igen. Mondd szépen utánam: „Suzy vagyok, és senki más.”

– Suzy vagyok és senki más.

– „Gyöngyszem vagyok.”

– Gyöngyszem vagyok.

– „Nincs nálam különb az egész világon.”

– Nincs nálam... az istenit neki, Fauna, a végén még vörös lesz a szemem!

– Annál szebb lesz – felelte Fauna.

Hét órakor Doki nyitott ingben, nyakkendő nélkül, bőrkabátban, katonanadrágban csöngetett be a Mackós Lobogóba. Ránézett Suzyra, és azt mondta:

– Még telefonálnom kell egyet! Ugye, nem haragszik? – És rohant vissza a laborba.

Tíz perc múlva újból megjelent. Vasalt nadrág, tweedkabát és nyakkendő volt rajta, amit már évek óta hordott. Fauna látta, ahogy ott áll a verandán a lámpa alatt.

– Szivikém! – fordult Suzy felé. – Az első menetet pontozással megnyerted!

23. EZ AZ ESTE A SZERELEMÉ

Sonny Boy kétségkívül az egyetlen görög származású amerikai, akit Sonny Boynak hívnak. Étterme és mulatója van Monterey kikötőjében. Kövér, és még mindig hízik. Jóllehet San Franciscóban, a Sutro park közelében született, és állami iskolába járt, mégis eleven megtestesítője a Közel-Kelet minden rejtelmének. Tökéletesen kerek ábrázata láttán az Orient expressz és gyönyörű kémnők jutnak az ember eszébe. Mély rezgésű hangja természettől fogva bizalmaskodó. Sonny Boy úgy tud „jó estét” köszönni, mintha valami nemzetközi összeesküvésről lenne szó. Étterme barátokat szerez számára, és biztosítja megélhetését. Nincs kizárva, hogy Sonny Boy, bizonyos értelemben, hosszú, fekete köpenyt visel, és ott, ahol az Aranyszarv-öböl fövenyét két tenger csókolgatja, balkáni grófnőkkel vacsorázik – ettől függetlenül remek étterme van. Valószínűleg több titkot tud, mint bárki más a környéken, mert martinije az igazmondásra kényszerítő és hazugságleleplező szerek egyfajta keveréke. Hiszen a *veritas* nem rejtőzik el *in vino:* rendszerint ki is bugyborékol belőle.

Doki ócska tragacsával Sonny Boy vendéglője elé hajtott, kiszállt, megkerülte a kocsit, kinyitotta a másik ajtót, és kisegítette Suzyt.

A lány ezen kissé megbotránkozott, de hallgatott. Már a nyelve hegyén volt, hogy „az isten szerelmére, nem vagyok nyomorék!”, de eszébe jutott Fauna tanácsa, s így csak maga elé suttogta, és lenyelte a szavakat. Doki kezének érintése mágikus hatást gyakorolt Suzyra: vállát kiegyenesítette, állát fölemelte. Szemében kialudtak az ellenkezés szúrós szikrái.

Doki kinyitotta a bár ajtaját, és félreállt, hogy maga elé engedje Suzyt. A bárpult mellett üldögélő törzsvendégek az ajtó felé fordultak. Pillantásuk a csinos arcról a csinos lábra siklott, s útközben még a nyesteket is fölmérte. Suzyt egy másodpercre páni rémület fogta el, de úgy vette észre, hogy a törzsvendégek egyike sem ismerte fel.

Sonny Boy oldalt került, és előrejött a bár túlsó végéből.

– ...stét, népek! – mondta. – Már meg van terítve az asztaluk. Itt isznak meg egy koktélt, vagy küldjem át?

– Inkább leülünk – mondta Doki.

Sonny Boy könnyed meghajlással az étterem felé irányította vendégeit, s Suzy szép járásával előrement. A görög, Doki mellett görögve, összeesküvő hangon suttogta:

– A titkárnője telefonált. Minden rendben. Maga titkárnőt tart, Doki?

– Csak fél napra – felelte Doki elfojtva meglepetését.

– A hölgy kicsoda? Mostanában került ide?

– Mostanában – felelte Doki, és felzárkózott Suzy mellé.

– Erre parancsoljanak – mondta Sonny Boy.

Vendégeit egy kerek asztalkához vezette, a kandalló elé. A kandallóban fenyőfa pattogott, már messziről érezni lehetett az illatát. Az asztal közepén váza állt, mezei nőszirommal. Üvegtálcákon feszes vigyázzban sorakoztak a kenyérszeletek. Az összecsavart szalvéták úgy díszelegtek, mint megannyi kis királyi korona. Ez volt a legjobb asztal az étteremben, meghitt, de mégse eldugott, és elég világos.

Suzy végigpillantott a termen. A többi asztalon nem volt virág.

És most valami csoda játszódott le Suzyban. Nem kerülte meg az asztalt, és ült le egyszeriben, hanem megvárta, amíg Doki kihúzza neki a széket, s mikor leült, mosolyogva fölnézett rá:

– Köszönöm.

Sonny Boy az asztal körül sürgött-forgott.

– Jó, hogy telefonáltatott – mondta. – Nehezen tudtam pompanót szerezni, de a végén mégis sikerült. Küldjem a koktélt? A bort már jegelik.

– Egy alkalommal – mondta Doki – ittam itt valamilyen...

– Emlékszem! – vágott közbe Sonny Boy. – Webster F. utcai Gondűzőt: martini, sartrőz helyett vermuttal. Kitűnő!

– És ha jól emlékszem, igen hatásos – jegyezte meg Doki. – Két nagyot.

– Küldöm – mondta Sonny Boy. – Üzentem Tonnynak, hogy jöjjön zongorázni, ahogy kívánta, de beteg.

Doki a lányra pillantott, tudja-e, hogy mindezt Fauna rendezte így. Nem tudta.

Valószínű, hogy ha Doki nem Webster F. utcai Gondűzőt rendel, akkor is azt kap. A gyorsaságból, amellyel az ital megérkezett, arra lehetett következtetni, hogy már készen várta.

Doki fölocsúdott a nyakkendő okozta megrázkódtatásból. Az asztalon át Suzyra mosolygott, és azon tűnődött, hogy mi az a báj egy lányban, ami csak úgy jön és megy? Ez a Suzy egyáltalán nem hasonlít a goromba ri-

banchoz, aki tegnap este úgy ordítozott vele. Fölemelte a koktélos poharakat:

– Milyen csinos! Örülök, hogy eljött. Egészségünkre.

Suzy ivott egy kortyot, visszatartotta könnyeit, és várt, hogy újból lélegzethez jusson.

– Figyelmeztetnem kellett volna – jegyezte meg Doki –, hogy ez az ital állítólag csörgőkígyóméregből és nyers ópiumból készül.

Suzy közben visszanyerte beszélőképességét.

– Finom – mondta –, csak amíg a jobb egyenesét vigyáztam, behúzott egy bal horgot!

És az agya máris fölsírt: „Ezt nem kellett volna mondanom! Máris megfeledkeztem magamról!”

Aztán látta, hogy Doki jót mulat rajta, s így nincs semmi baj.

Észrevette, hogy egy pincér lézeng arrafelé, hallótávolságban. És rájött valamire. Ha nem vagy biztos valamiben, lassan járj. Fejét a pincér felé fordította, mire az odébbállt. Fölfedezése – ez a lassított felvétel-mozgás – örömmel töltötte el. Lassan fölemelte a poharát, jól szemügyre vette, picit kortyintott belőle, és egy darabig a kezében tartotta, mielőtt letette volna. Las-sú-ság – ez mindennek értelmet kölcsönöz. Mindent fenségessé tesz. Eszébe jutott, hogy a sok bizonytalankodó, nyugtalan ember hogy ugrál, kapkod, trémázik. Lassan, csak lassan, kényszerítsd magad lassúságra – ez a gondolat a biztonság eddig nem ismert érzésével töltötte el. Ne feledd! – mondta magának. Sose feledd el! Lassan! Lassan!

Doki cigarettával kínálta, tüzet adott, Suzy pedig olyan lassan hajolt előre, hogy a láng már-már Doki ujját érte, mielőtt a cigaretta meggyulladt volna. Édes, jóleső érzés járta át Suzy testét. A merészség érzése, nem a védekező merészségé, hanem a biztonságé.

– Vajon tudják itt, hogy mi vagyok? – kérdezte.

A Gondűző mindenkire egyformán megteszi a maga hatását.

– Azt tudják – mondta Doki –, hogy velem van. És többet nem kell tudniuk. Iszunk még egyet?

De mielőtt még felemelhette volna az ujját, már ott is volt az ital. Ha már összeesküvés, Sonny Boy nem akart kimaradni belőle. Ha szerető szívek találkozása, azt se bánta.

– Szeretem a tüzet – mondta Suzy. – Egyszer laktam valahol, ahol kandalló volt.

– Maga milyen csinos. Istenemre, csinos!

Suzy lenyelte az első ajkára tolakodó szavakat, majd a következőket is, s végül lesütötte szemét, és halkan azt mondta:

– Köszönöm.

A pincért, aki a jégbe hűtött burgundit hozta, Sonny Boy személyesen elkísérte. Hátralépett egyet, és szemügyre vette az asztalt.

– Minden rendben, Doki?

– Nagyon is.

– Jöhet a vacsora?

– Jöhet.

Suzy fölfedezése – csak lassan, nyisd ki a szemed, tartsd a szád – továbbra is tökéletesen bevált.

A pompanónak nevezett hideg, feltört héjú rákkal még sohase találkozott, fogyasztása számára ismeretlen technikát igényelt. Kivárta hát, mit csinál Doki, s a férfi észre sem vette, hogy a lány minden mozdulatát figyeli.

Amikor a pezsgőt, a gyümölcsöt és a sajtot szervírozták, Suzy rádöbbent, hogy egy időre egyedül kell lennie. Olyan ijesztő gondolat kerítette hatalmába, hogy a térde remegett, a vér a halántékába szökött. Lassan!, figyelmeztette magát. Nyugalom! A libegő lángokra pillantott, majd Dokira nézett.

– Megbocsát...?

– Természetesen – ugrott fel Doki, és már húzta is hátra a lány székét. Suzy fenséges nyugalommal sétált a „Hölgyek” feliratú helyiség felé. Lába mintha nem is érintette volna a padlót.

Doki figyelte a járását. Különös, különös, gondolta magában. Mi is erre a helyes kifejezés? Szűzies, igen, ez az! Egyfajta árva és ijesztő erényesség. Mi okozta a változást? Megjátssza, mondta magában. Fauna kitanította. De valójában tudta, hogy nem így van. Ha csak színészkednék, elárulná a szeme. A pirulást nem lehet tanítani. Doki megforgatta a pezsgősüveget a vödörben, s hirtelen rádöbbent, mennyire várja vissza Suzyt. Kutató pillantása egy ablakra esett, amelyben látni lehetett a női mosdó ajtaját.

Az ajtó mögött Suzy megnedvesített egy papírtörülközőt, és a homlokára nyomta. Majd a tükörbe bámult, és nem ismert az arcára. A vacsorán töprengett.

– Utálom a halat – mondta hangosan. – Hányingert kapok tőle. És mégse rókáztam!

S most már készen állt, hogy szembenézzen a gondolattal, amely a mosdóba vezette: a jelképpel, a misztériummal, a kérlelhetetlen irányjelző cövekkel. Lehetetlen volt nem észrevennie, annyira szembeszökő volt. A Végzet nemcsak egyszerűen mutatta neki az utat, hanem már ösztökélte is előre. A tálakra gondolt, amelyeket elvittek az asztalról: a ráklábakra és ollókra meg... A horoszkópjukat ették végig! Rákot és halat!

– Mindenható atyaúristen! – mondta Suzy, ernyedten pihegve a Végzet tenyerén.

Sonny Boy újból megjelent az asztalnál.

– Minden rendben?

– Tökéletesen – mondta Doki.

– Ahogy parancsolta.

– Mi?

– A titkárnője közölte, mit óhajt.

– Ja persze! – mondta Doki. – Minden rendben volt.

Amikor Suzy visszatért, sorsa már megpecsételődött. A Végzettel nem lehet időtlen időkig harcolni, s ha valaki egyszer megadta magát neki, egyszeriben nagyon erős lesz, mert minden energiája immár egy cél felé tör.

Doki alátolta a széket, majd kihúzta a pezsgősüveg dugóját, és megszagolta.

– Megkaphatom a dugót? – kérdezte Suzy.

– Persze.

Suzy megforgatta az ujjai közt, és alaposan megnézte. Gyönyörű példány volt. Táskájába tette, és a vázából kivett egy szál virágot.

– Szereti a pezsgőt?

– Imádom – mondta Suzy, s közben azon töprengett, vajon milyen ízű lehet. De eltalálta: csakugyan imádta.

– A homokbuckáknál – mondta Doki – kis fenyőborította völgyek vannak. Egyszer, ha lesz ideje, kimehetünk oda. Viszünk húst meg mindent, és magunk főzünk vacsorát. Nagyon kellemes.

– A tűzről jutott eszébe – mondta Suzy.

– Eltalálta. Okos lány.

– Doki, elmagyarázná egyszer, mi az a sok izé, amit a lakásán láttam?

– Természetesen.

Dokit elöntötték a vonzalom hullámai. De kicsit félt is a lány borzasztó erényességétől. Suzy szeméről a nősziromra nézett.

– Van egy régi walesi mese – mondta. – Egy szegény lovagról, aki virágokból csinált magának feleséget...

A bor már erősen éreztette hatását Suzyban. Kétszer is elismételte magában a mondatot, mielőtt hangosan kimondta volna:

– Remélem, nem hervadt el.

Dokiból végül is kitört bensőjének legalulról jövő hangja.

– Magányos vagyok – mondta.

Mint egyszerű tényt szögezte le – csodálkozva. Aztán hamar bocsánatot kért:

– Azt hiszem, többet ittam a kelleténél. – Nagyon félszegnek érezte magát. Megtörölte a poharakat. – Az ördögbe! Igyunk egy kis konyakot is!

Suzy kicsit elfordította arcát, a fenyőfa szökellő lángjai megvilágították sziluettjét.

– Maga járt már azon a helyen, amiről beszélt... ott kint a homokbuckáknál?

– Igen.

– Megnézhetnénk?

– Amikor akarja.

– Hazafelé menet?

– Tönkreteszi a cipőjét.

– Tudom – mondta Suzy.

– De le is vetheti.

– Majd levetem – felelte Suzy.

24. PÉNTEK, A VÁRAKOZÁS NAPJA

A pénteket nem mindenki tartja éppenséggel szerencsétlen napnak, de abban csaknem mindenki egyetért, hogy a várakozás napja. A kereskedelmi életben a hétnek tulajdonképp már vége. Az iskolában már félig nyitva a kapu a szabadság felé. A péntek nem ünnep, de nem is munkanap: a töprengés ideje, hogy mit hoz a szombat. Az üzleti élet és a szórakoztató ipar pang. Az asszonyok a szekrényben matatnak, nézik, mit vehetnének majd fel. A vacsora a heti menü maradékaiból kerül ki.

Elegáns Joe a Mackós Lobogó részére lepényhalat rendelt a vacsorához. Az *Espaldas Mojadas* hazatért legújabb diadalútjáról, és tagjait a legnagyobb előzékenységgel kísérték föl a szatócsbolt fölötti szobába. A Gazda tequilát osztott szét közöttük. De egy kistányéron altatót is készenlétben tartott. Mert a búvárokat néha-néha elővette a honvágy. És az alvás, vélekedett a Gazda, bölcsebb dolog, mint a csihi-puhi.

Doki sokáig aludt, s amikor reggeli söréért átment a szatócsboltba, József és Máriát éberen, jókedvben találta. A lépcső felől danolás hallatszott.

– Jól mulattak? – kérdezte a Gazda.

– Mire gondol?

– Egy kis kiruccanást csapott tegnap, nem?

– Ja persze – felelte Doki. De olyan hangsúllyal, mint aki nem óhajt tovább tárgyalni az ügyről.

– Doki, szeretném, ha tanítana még sakkozni!

– Még mindig azt hiszi, hogy lehet benne csalni valahogy, mi?

– Nem, csak szeretnék kiokosodni rajta. Kaptam egy láda pilsenit Mexikóból. A jégen van.

– Nagyszerű! – mondta Doki. – Az a legjobb sör a nyugati féltekén!

– Fogadja el ajándékba – mondta a Gazda.

– Miért?

– Magam sem tudom. Talán csak mert jókedvemben vagyok.

– Köszönöm – mondta Doki. Kezdte kényelmetlenül érezni magát.

Minden szem rajta volt. Ahogy visszaballagott az Élettani Laborba, úgy érezte, hogy figyelik. A konyaktól van, gondolta. Nem szabadna konyakot innom. Ideges leszek tőle.

Két tojásból rántottát sütött, curryt szórt rá. Aztán a csütörtöki *Monterey Hírnök*-ben megnézte a vízállásjelentést. Délután 2 óra 18 percre közepes apályt jelzett, s ez éppen elégnek ígérkezett hozzá, hogy kitonokat meg tengericsillagokat gyűjthessen, hacsak addigra nem fúj majd part iránt a szél. A pilseni némileg megnyugtatta idegeit, de nyugtalanságát nem űzte el. Ez egyszer a currys rántotta sem ízlett úgy, mint máskor.

Fauna kopogtatott és lépett be. Ujjával csettintett egyet a csörgőkígyók felé.

– Hogy s mint, Doki? – kérdezte. Köszönöm, jól.

– Leitta magát?

– Egy kicsit.

– Milyen volt a vacsora?

– Pompás. Maga aztán érti, mit kell rendelni.

– A szakmámhoz tartozik. Mondja, Doki, tartsunk egy kis bemelegítőt, vagy térjünk rögtön a tárgyra? Ugye, érti már, akartam mondani a lánnyal kapcsolatban.

– Értem. És most hogy érzi magát?

– Még alszik.

– Kimegyek dolgozni.

– Mondjam meg neki?

– Minek? Várjon, nálam van a retikülje. Elvinné?

– Fenét! Ő se nyomorék. Hátha maga akar eljönni érte.

– Nem leszek itthon.

– Majd hazajön.

– Mondja csak – kérdezte Doki mi a fene akar ez lenni?

Fauna érezte, hogy ha tovább folytatja, Doki méregbe jön.

– Sok a dolgom – jegyezte meg. – De ugye, nem haragszik rám?

– Mért haragudnék?

– Ha bármire szüksége van, csak szóljon.

– Fauna... – kezdte Doki. – Különben hagyjuk!

– Mit akar?

– Kérdezni szerettem volna valamit... de inkább nem kérdezem.

Suzy éppen egy csésze kávét szürcsölgetett, amikor Fauna hazaért.

– Jó reggelt! – mondta Fauna, aztán megismételte: – Azt mondtam, jó reggelt!

– Ja? – felelte Suzy. – Jó reggelt.

– Nézz rám!

– Mért ne? – mondta Suzy, és fölpillantott.

Most már lesütheted a szemed.

– Úgyse tud semmit – jegyezte meg Suzy.

– Oké, nem tudok semmit. Mikor ütöttem az orromat a dolgába? Joe! – kiáltotta. – Hozzon egy csésze kávét! – És a linóleum abroszon egy doboz aszpirint tolt a lány elé.

– Kösz – mondta Suzy. Kivett három darabot, és leöblítette kávéval.

– Kimegy férgeket szedni – mondta Fauna csöndesen.

– Ott volt nála?

– Az utcán találkoztam vele. Jól mulattatok?

Suzy akkora szemekkel nézett föl rá, mintha egész bensőjét ki akarta volna tárni.

– Még csak nem is tapizott – suttogta hangtalanul. – Kimentünk a homokbuckákhoz, és még csak nem is tapizott.

– De kedves volt, ugye?

– Nem sokat beszélt, de kedves volt.

– Az jó.

– Lehet, hogy hülyén csináltam, Fauna, de megmondtam neki.

– Jól tetted.

– Mindent elmondtam neki. Anélkül, hogy kérdezte volna.

– És ő miről beszélt? – kérdezte csöndesen Fauna.

– Valami régi pacákról, aki virágokból csinált magának feleséget.

– Szent ég! Hát az meg mire volt jó?

– Fogalmam sincs róla. De nagyon szépen hangzott.

– Mit mondott még?

– Kint a homokbuckáknál – suttogta Suzy – főleg én beszéltem. Ha abbahagytam, biztatott, hogy folytassam.

– Ahhoz ért – jegyezte meg Fauna. Suzy szeme izgatottan csillogott.

– Majd elfelejtettem – mondta – Sose hittem csillagokban meg ilyesmikben, de tudja, mit kaptunk a vendéglőben?

– Pezsgőt?

– Halat meg rákot! – mondta Suzy. – És még csak ki se rókáztam.

– Na és?
– Hát nem emlékszik, mit mondott? Hogy én hal vagyok, ő meg rák?
Fauna elfordította a fejét.
– Valami csavarja az orromat – mondta. – Úgy látszik, náthás leszek.
– Nem gondolja, hogy ez jelent valamit, Fauna?
– Minden jelent valamit – válaszolta Fauna. – Minden.
Suzy szeme diadalmasan csillogott.
– Mikor befejeztük a vacsorát, beszélgettünk, s azt mondta: „Magányos vagyok."
– Ez nem vall rá – jegyezte meg Fauna. – Ronda trükk!
– Nem, madam! – tiltakozott Suzy. – Nem úgy mondta. Én se először hallottam ilyesmit. Úgy hangzott, mintha valami kényszerből mondta volna. Ő maga is meglepődött, mintha nem tudta volna, hogy ilyet fog mondani. Mit gondol, Fauna, mi lesz? Mit gondol?
– Azt, hogy alighanem fölrakok a táblára egy új aranycsillagot.
– Tegyük fel... ebből még semmi baj nem lehet... tegyük fel... hogy átmennék oda lakni. Ez azt jelentené, hogy pont szemben lennék. És mindenki tudja, hogy itt dolgoztam. Nem lesz ez neki kellemetlen?
– Most is tudja, hogy itt dolgozol, nem? Te, Suzy gyerek, meg kell ígérned valamit. Hogy soha nem próbálsz megszökni semmi elől, mert úgyse tudsz. Ha rendben a szénád, senki se fog akarni lebőgetni. Aki meg meglép, az szökik valami elől. És az ilyen sose ússza meg szárazon.
– És Doki?
– Nézd, ha nem vagy elég jó neki, ő se elég jó neked.
– Nem akarok csapdát állítani neki, Fauna!
Fauna mosolygott magában.
– Azt hiszem – mondta –, az ember az egyetlen bestia, amelyik önmagának állít csapdát, csalétket is tesz bele, aztán belelép. Te csak ülj nyugton, Suzy. Ne csinálj semmit. Akkor senki se mondhatja, hogy csapdát állítottál neki.
– Hát... tulajdonképpen nem is mondott semmit...
– Sose mondanak – állapította meg Fauna.
– Alig élek! – pihegte Suzy.
– Tudod-e, hogy ma reggel még nem káromkodtál? – kérdezte Fauna.
– Tényleg?

– Az aranycsillagjaim között akadt egy-két nagyon klassz kurva – mondta Fauna –, de ha a te aranycsillagodat fölteszem, nem sokat veszít az ipar. Ahogy a Gazda mondja, a hátsófertályod túl sovány, a kebled meg túl nagy.

– Nem akarom, hogy azt higgyék, hetyegek Dokival.

– Biztosíthatlak, hogy nem is fogsz – mondta Fauna. – Erről én gondoskodom. – Tűnődve nézett a lányra. – Legjobb volna, ha ma estére eltűnnél a városból. Kicsit felfrissülni.

– Hová?

– Elintézhetnél nekem valamit San Franciscóban. Van ott egy kis csomagom a széfben. Adok egy kis gubát. Vegyél valami ruhát meg kalapot. És egy szép kosztümöt. Azt évekig hordhatod. Ide figyelj! Sétálj végig egyszer-kétszer a Montgomery utcán, és nézd meg, mit hordanak a csinosabb dámák, úgy értem, milyen anyagot. Mert ott aztán klassz nők vannak! Mielőtt vennél valamit, nézz egy kicsit körül, aztán szépet vegyél! És holnapra gyere haza.

– Félre akar tenni az útból?

– Igen – felelte Fauna. – Egyből eltaláltad.

– Mért?

– Ez, Suzy gyerek, nem a te dolgod. Kettőkor és négykor indul a busz.

– Inkább a négyórással megyek.

– Mért?

– Azt mondta, Doki elmegy férgeket gyűjteni. Gondoltam, amíg odalesz, fölnyalom kicsit a vackát. Évek óta nem látott súrolókefét.

– Nem biztos, hogy örülni fog neki!

Fölteszek neki egy jó kis gulyást. Lassú tűzre – mondta Suzy. – Finom gulyást tudok főzni. – Megkerülte az asztalt.

– Hozzám ne nyúlj! – kiáltotta Fauna. – Menj innét! És ne halljam még egyszer azokat a szavakat, amikkel palira vettél! A legszebb boám!

– Hogy „maga egy angyal”? Arra gondol?

– Pontosan. Még egyszer meg ne halljam!

– Oké – mondta Suzy.

25. AZ ÖREG CSINNADRATTA

Doki fél ötkor ért haza gyűjtőútjáról. Több mint száz kitont hozott magával, kis üveglemezekre kötözve, hogy össze ne kunkorodjanak, gyűjtővödrében pedig sok száz tengericsillag pihent a sós víz mélyén.

Tudni kell, hogy az állatok megölése a tengeri zoológus munkájának egyik legnagyobb szakértelmet igénylő része. Az volna jó, ha az állatok megőriznék eredeti külsejüket, ez azonban lehetetlen. A kimúlt állat színe éppúgy megváltozik, mint a halott ember. Ráadásul az erőszakos halál következtében a test összezsugorodik, a tengericsillag például haláltusája közben elhullatja karjait.

A labor utcai szobájában Doki kiöntötte a favödörből a tengervíz egy részét. Aztán egy nagy, lapos fenekű üvegtálba rakta át a tengericsillagokat, és egy kis tengervizet öntött rájuk. A kicsiny állatok kígyóforma karjaikkal egy-két másodpercig csapkodtak maguk körül, aztán megnyugodtak. Amikor már egészen mozdulatlanokká váltak, Doki egy kis édesvizet töltött az edénybe. Az állatok karjai idegesen megrándultak. Doki várt egy ideig, aztán újabb adag édesvizet öntött rájuk. A tengeri állatoknak az édesvíz méreg, apránként adagolva olyan jótékony hatású, akár a morfin. Megnyugtatja, elbódítja a kicsiny teremtményeket, mígnem elalszanak, és minden erőszakos beavatkozás nélkül kimúlnak.

Doki leült, hogy kivárja, amíg a méreg hatni kezd. De hirtelen az az érzése támadt, hogy valami nincs rendben körülötte. Mi lehet az? Megfeledkezett volna valamiről? Közérzete kifogástalan volt, reggeli macskajaja már elmúlt. Ja persze! A láda pilseni, amit még nem hozott el a Gazdától! Úgy látszik, tudatalattija figyelmezteti a sörre. Az ablakon át a szatócsbolt felé bámult. De ezzel se volt rendben valami. Aztán végre rájött. Tiszták az ablakok! Megfordult, és szétnézett a laborban. A gramofonlemezek szép rendben álltak a polcokon, nem egymás hegyén-hátán, ahogy szoktak. A padló ragyogott, és ez a szag – ez szappan!

Kiment a konyhába. Az edények el voltak mosogatva, a tepsik kisúrolva, ragyogtak. A gáztűzhely felől egy lábasból ínycsiklandó illat áradt. Doki fölemelte a fedelét. Sárgarépa és hagyma között barna szaft fortyogott, fehér zellerdarabkák úszkáltak benne, akár a halak.

Doki visszament az asztalához, és leült. Az ágya be volt vetve, simára eligazított, tiszta lepedő takarta. Dokit hirtelen a vigasztalanság érzése fogta el, nagy-nagy szomorúság, amely jóleső melegként áradt szét benne. Az ágy alatt glédába voltak állítva a cipők, kikukucskált az orruk.

Szegény kölök, gondolta. Ó, ez a szegény, nyavalyás kölök! Csak nem akar megfizetni valamiért – remélem, nem tettem semmi rosszat! Úristen, csak nem értett félre valamit! Mit mondhattam? Hogy nem csináltam semmit, azt tudom, de mit mondhattam? Nem szeretném megbántani Suzyt a világ minden kincséért sem! Újból szétnézett a laborban. Hogy jól állhat a partvis a kezében, az biztos. A gulyásnak is csuda jó szaga van. Még egy kis édesvizet öntött az üvegedénybe. A tengericsillagok karjai kis csigavonalakban rendeződtek el. Az újabb adag méreg hatására már alig-alig moccantak.

A tiszta laboratórium idegesítette, nyugtalansággal töltötte el Dokit. Mintha lénye egy darabkája hiányzott volna, mintha elvesztett volna valamit. De a legmélyebbről jövő hang néma volt. Elméje sötét szurdokaiban jóleső békesség honolt. A lemezes polchoz lépett: Bach? Nem, most nem... Buxtchude? Az sem, és Palestrina sem. Keze egy rég nem játszott albumra tévedt. Kinyitotta, mielőtt még tisztában lett volna vele, mit művel. Aztán elmosolyodott, és a korongra tette az első lemezt: Mozart *Don Juan*-ját. Fölhangzott a nyitány, és Doki, még mindig mosolyogva, kiment a konyhába, és megkavarta a gulyást.

– *Don Juan* – mondta magában. – Annak képzelem magamat? Ugyan! De miért érzem magam olyan jól és olyan rosszul?

Az íróasztalra nézett. A sárga blokkok szépen egymásra voltak rakva, a ceruzák ki voltak hegyezve.

– Azt hiszem, megpróbálhatnám.

De ebben a pillanatban botorkáló léptek hangzottak föl a verandán, és az öreg Csinnadratta rontott a szobába.

Tiszta őrültség megpróbálni leírni az öreg Csinnadrattát, minthogy azonban ezen a ponton belépett a történetbe, elkerülhetetlen. Az embereknek egy-egy tudományos ülésről jövet, ahol az öreg Csin is jelen volt, általában kissé kóválygott a fejük, a bölcsebbje viszont egy bizonyos idő után egyszerűen nem hitt abban, amit látott és hallott. Igazi neve maradjon titok, mert túl sok bronzplaketten szerepel, amelynek a felirata így kezdődik: „Adományozta a...”

Az öreg Csin olyan gazdagnak született, hogy egyáltalában nem is tudta, hogy gazdag. Azt hitte, mindenki az. Tudós volt, de hogy lángész-e vagy sarlatán, senki se tudta. És annyi tudományos alapítványt támogatott, oly sok vállalkozást pénzelt, annyi igazgatóságban és felügyelő bizottságban tevékenykedett, hogy a nyilvánosság előtt nem is mert senki hangot adni kételyének. Milliókat ajándékozott el, de barátait szemrebbenés nélkül megpumpolta. Számos tudományos kitüntetés birtokosa volt, viszont szép számban akadtak, akik rosszindulatúan úgy vélekedtek, hogy a kitüntetéseket alapítványok reményében kapta, s hogy az öreg Csin valójában az olyan futballjátékoshoz hasonlít, akinek osztályzatai a legcsekélyebb kapcsolatban sincsenek tanulmányai előmenetelével.

Zömök emberke volt, természet adta sárga tonzúrával. Szeme élénken csillogott, mint a madáré, és minden érdekelte. Annyira benne élt a valóságban, hogy elvesztett vele minden kapcsolatot. Dokit néha mulattatta, de határtalan és rövidlátó lelkesedése máskor meg kétségbeesésbe tudta kergetni az embert. Az öreg Csinnadratta mindenkivel ordítva beszélt, mert úgy vélte, hogy ez világosabbá teszi mondanivalóját.

– Megkaptad a táviratom? – kiáltotta.

– Nem.

A születésnapodra jöttem. Ezt a dátumot megjegyeztem magamnak. Ezen a napon égették meg Giordano Brúnót.

– Nem is ma van a születésnapom.

– Hát milyen nap van ma?

– Péntek.

– Nem baj. Kivárom.

– Decemberben születtem. És csak egy ágyam van.

– Sebaj! Majd alszom a földön!

Kiballagott a konyhába, fölemelte a fedőt, és enni kezdte a gulyást, fújta istentelenül, mert forró volt.

– Még nincs kész! – mondta Doki.

Bosszankodva vette észre, hogy ő is kiabál.

– Mindjárt kész! – ordította az öreg Csin, és rendületlenül evett tovább.

– Hitzler járt itt a minap – mondta Doki. – Azt mesélte, hogy láttak Berkeleyben, amint a füvön térdeltél, és a fogaddal gilisztákat ráncigáltál ki a földből.

Az öreg Csin lenyelt egy félig főtt sárgarépát.

– Nem úgy volt! – üvöltötte. – Te, ez a gulyás még nincs kész!

– Mondtam!

– Mondtad? Megfigyeltem, tudod, hogyan húzzák ki a földből a rigók a férgeket. A kis csirkefogók szinte beássák magukat. Kíváncsi voltam, mekkora tényleges húzóerőre van szükségük. Mércét csíptettem a fogamra. Az átlagos földigiliszta hatvankét egész háromtized deka ellenállást fejt ki. Negyvennyolc egyeddel végeztem kísérletet. Képzeld csak! Egy nyolc és fél dekás madár hatvankét egész háromtized deka húzóerőt fejt ki, saját testsúlyának több mint hétszeresét! Nem csoda, hogy olyan sokat esznek. Magától az evéstől újból megéheznek. Szereted a rigókat?

– Nem különösebben – mondta Doki. – Az egész ebédem meg akarod enni?

– Lehet – felelte az öreg Csin. – Csak még nincs kész. Van valami innivalód?

– Hozok egy kis sört – mondta Doki.

– Nagyszerű! Sokat hozzál.

– Nem járulnál hozzá valamivel?

– Le vagyok égve – felelte az öreg Csin.

– Hazudsz! – vágta rá dühösen Doki. – Dehogy vagy leégve! Csak szeretsz potyázni. Amíg katona voltam, úgy vezetted a labort, hogy majdnem tönkrementem bele. Nem állítom, hogy elloptad az üvegedényeket, csak éppen nincsenek meg. Elvitted őket?

– Hát igen – felelte az öreg Csinnadratta. Majd elgondolkodva hozzátette: – Kár, hogy nem vagy jótékonysági egyesület vagy valamiféle intézmény.

– Micsoda?

– Akkor alapítványt tehetnék részedre – mondta az öreg Csinnadratta.

– De hát nem vagyok intézmény. Mit teszel hát? Minden erődet megfeszíted, hogy ne kelljen pár dollárt sörre kiadnod.

Hirtelen jókedvvel vegyes elkeseredés fogta el, és kényszeredett nevetésben tört ki: – Te jóságos isten, micsoda lehetetlen alak vagy! Röhögni való fráter!

– Odaég a gulyásod! – jegyezte meg az öreg Csinnadratta. Doki a tűzhelyhez ugrott, és lekapta a lábast a tűzről.

– Az egész szaftját leetted – állapította meg keserűen. – Persze hogy odaégett!

– Nagyon jó volt – mondta az öreg Csinnadratta.

– Adjon tizenkét üveg sört – mondta Doki a szatócsboltban.
– A pilseniből?
– Fenét! – mondta Doki. – Vendégem van, aki... – S aztán egy gonosz ötlete támadt. – Nagyon érdekes ember. Nem volna kedve átjönni, és meginni velünk egy-két pohár sört? Az öreg... akarom mondani, a barátom még nálam is jobban ért a sakkhoz.
– Szívesen – mondta a Gazda. – Viszek talán egy kis itókát is.
– Helyes.
Miközben átvágtak az utcán, a Gazda megkérdezte:
– Elmegy a holnapi estélyre?
– Persze.
– Kedvelem magát, Doki, csak nem értem. Maga valahogy nem is igaz.
– Hogyhogy?
– Mert minden, amit tesz... maga olyan, mint a sakk. Totál nem értem magát.
– Tán azt hiszi, hogy senki se lehet igaz másnak? A végén meg találkozik valakivel, aki nem is létezik.
– Ne mondjon ilyeneket – mondta idegesen a Gazda.
Amikor fölértek a lépcsőn, az öreg Csin rájuk ordított:
– Nagyszerű hírem van számotokra! Az emberi faj ki fog pusztulni!
– Ez József és Mária Rivas – mondta Doki. – József és Mária, hadd mutassam be öreg Csinnadrattát!
– Mért nem lehet svindlizni a sakkban? – kérdezte a Gazda.
– Dehogynem lehet, dehogynem lehet! Vagy legalábbis meg lehet zavarni az ellenfelet. Ami ugyanazt eredményezi. Hol is tartottam? Ja igen... kipusztulunk, mint a reptiliák.
– Pompás! – mondta Doki.
– Úgy érti, hogy nem lesznek többet emberek? – kérdezte a Gazda.
– Eltalálta, fiatalember. Eljátszottuk önmagunkkal utolsó kisdedjátékainkat is. Nyisd ki már azt a sört! Az ember abbeli igyekezetében, hogy megmentse magát, elpusztította magát.
– Ki pusztította el magát? – kérdezte a Gazda.
– Képzelem, milyen jókat röhögnek az Olümposzon – mondta az öreg Csinnadratta. – Nem Armageddonba vonulunk, hanem gázkamrákba, és magunk fejlesztjük a gázt...
– A cikkemen szándékoztam dolgozni – jegyezte meg Doki.

– Kitűnő! Majd segítek – mondta az öreg Csinnadratta.
– Úristen! Csak azt ne! – kiáltotta Doki.
– Az ember megoldotta minden problémáját – folytatta az öreg Csin. – A ragadozókat kiirtotta, a meleget és hideget kiküszöbölte, a járványokat gyakorlatilag megszüntette. Az öregek tovább élnek, a fiatalok nem halnak meg. A legkiadósabb háború sem tudja kiegyensúlyozni a születési arányszámot. Volt idő, amikor egy kis hadsereg egyetlen esztendő alatt egy ország lakóinak felét ki tudta irtani. Éhínség, tífusz, kolera, tébécé megbízható fegyverek voltak. Egy kis karcolás a lándzsaheggyel már elég volt, hogy fertőzést kapjon és belehaljon az ember. Most meg tudjátok mennyi a háborús sebesülésekből származó halálesetek aránya? Egy százalék! Száz évvel ezelőtt még nyolcvan volt. A népesség szaporodik, a Föld termékenysége csökken. Saját mennyiségünk nyom agyon bennünket, méghozzá a közeli jövőben. Csak a születésszabályozás menthetne meg bennünket, ez viszont az egyetlen, amit az emberiség sose fog gyakorolni.
– Hé! Öreg... fiú! – mondta a Gazda. Mi a francot örül ennek annyira?
– Hát nem pokoli tréfa? Úgy el vagyunk foglalva fönnmaradásunk biztosításával, hogy mindent megteszünk a magunk kipusztítására.
– Egy büdös szót se értek az egészből mondta József és Mária.
Dokinak mindkét keze foglalt volt. A balban egy kis pohár whiskyt tartott, a jobban meg egy üveg sört. Az egyikből kortyolgatott, a másikból jókat húzott.
– Minden ösztönöm azt súgja – mondta –, hogy maradjak ki ebből, és minden érzésem azt kívánja, szálljak be.
– Príma! – mondta az öreg Csin. – Ez whisky?
– Ócska Teniszcipő – mondta József és Mária. Akar?
– Tán egy kicsit később. Oké.
– Már egy kicsit később van – mondta az öreg Csinnadratta.
– Úgy látom, maga mindenkit átráz – mondta a Gazda. – Az a gyanúm, engem is.
– Az érzéseim győztek – szólt közbe Doki. – Egyvalamiről megfeledkeztél, öreg Csinnadratta. Igaz, akadtak állatfajok, amelyek, hogy úgy mondjam, elszámították magukat, és kipusztultak, de ezek csekély alkalmazkodóképességű fajok voltak. Vegyük például a lemminget...
– Az egészen speciális eset – vágott közbe az öreg Csinnadratta.

– Honnan tudod, hogy a miénk nem az? Mit csinálnak a lemmingek, ha a létszámuk meghaladja a rendelkezésükre álló táplálékot? Csordaszám úsznak ki a tengerbe, és öngyilkosok lesznek, míg megint helyre nem áll az egyensúly létszámuk és a táplálék közt.

– A lemming példáját nincs jogod felhozni – mondta az öreg Csinnadratta. – Add ide azt az üveget.

– Mi az, hogy nincs jogom?! – kiabálta Doki. – Szerinted mi a lemmingvándorlás? Betegség? Az emlékezet műve? Vagy talán valamilyen lelki kényszer, amelynek hatása alatt egy csoport föláldozza magát a faj életben maradása érdekében?

– Nem hagyom magam megfosztani a kipusztulástól! – üvöltötte az öreg Csin. – Egész érvelésed merő szemfényvesztés! – Aztán a Gazdához fordult: – Ne hallgasson rá. Sarlatán.

– De még milyen klassz! – mondta megilletődve József és Mária.

Doki mutatóujjával az öreg szeme felé bökött, whiskys poharát úgy fogta, mint a pisztoly agyát.

– Azt mondod, betegség? Fertőzés? Le egészen a nemlétig? De arra felelj, vajon az idegbetegségek nem szaporodnak? Tudjuk-e gyógyítani őket, vagy inkább az a helyzet, hogy a kezeléssel még csak terjednek? Várj! Hagyj kibeszélni! Nem gondolod, hogy a homoszexualitás is esetleg számtani arányban növekszik? És nem lehetne esetleg ez a megoldás az emberiség számára?

– Nem tudod bizonyítani! – ordította az öreg Csinnadratta.

– Fecsegés az egész, túlhangsúlyozott dolog! Ugyanilyen joggal engem is idegbetegséggel vádolhatnál, és kész! – Szeme könnybe lábadt. – Barátom, drága vitapartnerem, egyetlen igaz barátom! – nyöszörögte.

– Eszem ágában sem volt ilyet mondani.

– Nem?

– Persze hogy nem.

– Mikor vacsorázunk? – kérdezte az öreg Csinnadratta.

– Megetted a vacsorámat – felelte Doki.

– Van egy remek ötletem – mondta az öreg Csin. – Amíg te vacsorát csinálsz, Ferenc és József hozhatna még egy üveg whiskyt, én meg fölállítom a sakktáblát.

– Nem Ferenc és József, hanem József és Mária!

– Ki? Aha! Ó, barátom, megtanítom magát a játékok játékára, az emberi értelemnek erre az éterikus alkotására. Lehetne esetleg egy kis fogadással fűszerezni?

– Te szédelgő vén csibész! – kiabálta Doki.

– Áll a tíz dollár, Mária?

A Gazda bocsánatkérően vonogatta vállát Doki felé.

– A tandíjat mindenért meg kell fizetni – mondta.

– Legyen hát huszonöt – javasolta az öreg Csinnadratta. – Úgyse élünk örökké!

Doki felbontott egy lazackonzervet meg egy doboz spagettit, és összekeverte egy tepsiben. Aztán szerecsendiót reszelt rá. Az odaégett gulyásos lábast szomorúan betette a mosogatóba, ázni.

Kevéssel szürkület után a Gazda visszatért a szatócsboltba, és átküldte Cacahuetét a laborba egy harmadik üveg whiskyvel. Odafönt aztán csatlakozott a búvárokhoz, akik a tehuanos édesbús, méltóságteljes dallamára előre-hátra hullámzó sorokban táncoltak. „Sandunga – dalolták –, Sandunga mama mia...”

Az egyre sötétebb homályba burkolózó laborban Doki és az öreg Csin csendesen nekiláttak a harmadik üveg Ócska Teniszcipőnek.

– Te már eleget feküdtél az ágyon – mondta Doki. – Most rajtam a sor!

– Jól van. Ahogy öregszik az ember, mind kevesebbet várhat elé még az úgynevezett barátaitól is. De kapni semmit se kap.

– Ide hallgass! Beleettél az első vacsorámba és leégetted, bezabáltál a másodikból, vedelted a sörömet, kétszer annyi whiskyt ittál, mint én, kisajátítottad az ágyamat, összetörtél két gramofonlemezt, és láttam, amikor zsebre vágtad a töltőtollamat. De hogy a Gazdától hogy tudtál kicsalni huszonöt dollárt, azt nem értem. Hogy mondhattad neki, hogy a huszár bizonyos körülmények közt egy irányban három kockát is ugorhat? Ez nem tisztességes dolog.

– Tudom – mondta az öreg Csinnadratta, és szeretettel megveregette a párnát. – Na, feküdj le, és fújd ki magad. Hozok egy ki innivalót. Jobban vagy már?

– Kutya bajom sincs!

– Mondd csak, az az intézmény ott átellenben még működik Doki hirtelen mérgében felült.

– Maradj veszteg! Vén bolond! Feküdj le, és aludj!

– Mért? Sose tagadtam meg magamtól az asszonyi bájakat, ha nem kerültek túl sokba. Ide hallik édes szavuk csilingelése, ide látszik fehér domborulataik hullámzása...

– Kuss! – mondta Doki.

– Mi baj, drága barátom? Nem emlékszem, hogy te valaha is hiába epekedtél volna, még akkor se, ha szerelmed tárgya nem volt ilyen közel, és nem hajolt ilyen könnyen az okos szóra.

– Menj a fenébe! – mondta Doki. – De itt helyben!

26. GYŰL A VIHAR SEREGE

Pontosan akkor, amikor Doki és az öreg Csinnadratta épp valami olyasmin civakodtak, amihez egyikük sem értett, Mack testileg ugyan kényelmesen, de feldúlt lelkiállapotban ült Fauna iroda-hálószobájában. Kezében whiskyvel telt velencei üvegvázát szorongatott. Olyan problémát tálalt ki Fauna elé, amelyhez hasonló évek hosszú sora óta nem merült föl életében.

– Ne gondolja – mondta –, mintha a Palota lebujban nem rendeztünk volna már régebben is estélyeket meg hirigeket. Mikor például megjött az értesítés, hogy Gay megtért őseihez, olyan murit csaptunk az emlékére, hogy a salinasi rodeó kismiska ahhoz képest. Gaynek dagadt volna a keble... ha ott lehetett volna.

– Azt regéli a fáma – szólt közbe Fauna –, hogy a gyászoló gyülekezet három tagja még másnap Gay nyomdokába lépett.

Bizonyos számú balesettel persze ilyenkor számolni kell – mondta szerényen Mack. – De egészében véve klassz muri volt. Csakhogy ez a mostani, ez speciális eset. Itt nemcsak arról van szó, hogy néhány hűséges szív kismillió jótéteményéért meglepetésben részesíti egyik kedves barátját, hanem dupla bunkó készül. Mert pont a Palota lebuj kellős közepén van a rajtvonal, ahová leverettek a házasságok szent kötelékeinek tartócövekjei. Ez boldogságos nagy zrí lesz. Én és a fiúk a leggyengédebb érzelmekkel viseltetünk a dolog iránt.

– Csak azt nem tudják, mit viseljenek, igaz? – állapította meg Fauna.

– Ahogy mondja! Gondolnunk kell a színvonalra. Mert ha a hűséges barátok úgy néznek ki, mint a vagányok, hogy néznek majd ki a vagányok?

– Értem – bólintott Fauna. – S meddig akarnak elmenni. Klakk-frakk?

– Ugyan, hova gondol? – válaszolta Mack. Csak pantalló meg zakó, egyforma anyagból, és nyakkendő, de előírásos, nem az a csiptetős vacak, azzal nincs belépés. Fene ünnepélyes pillanat lesz. Fauna.

Fauna megvakarta fejét a ceruzával.

– Már nem vagyok olyan fiatal, mint voltam – folytatta Mack. – Nem tudom, hány estélyen vehetek még részt.

– Egyikünk se fiatalodik – mondta Fauna. A fogát ütögette a ceruzával. Úgy állt a dolog, hogy neki is volt egy problémája, s szerette volna Mack

tanácsát kikérni. A két probléma most nagy robajjal egyesült, és közös megoldás született mindkettőre. Fauna szemében kigyúlt a diadal lángja. – Megvan! – mormolta.

– Csak gyengéden közölje mondta Mack. Nem sokat aludtam az éjjel.

Fauna fölállt, kezébe vette a pálcát, amellyel asztrológiai üzemét irányította, no meg időnként a helytelen testtartás egyik-másik túlontúl kidomborodó példájára suhintott rá. A parancsnoki pálcával a kezében jobban tudott beszélni.

– Erre inni kell – mondta, és töltött is. Mack megforgatta ujjai közt a vázát, és átnézett az italon.

A vörös üvegtől a barna whisky zöld fényben csillogott.

– Volt egyszer réges-régen egy királynő kezdte Fauna, tenger volt a dohánya. Egyből leszúrt kétszáz dollárt egy pongyoláért. Annyi karkötő csilingelt a karján, hogy be se tudta hajlítani. És tudja, mit viselt a születésnapján, akasztás, vagy más cécók alkalmával?

– Kezeslábast – mondta Mack.

– Nem, de majdnem eltalálta. Fejőlánynak öltözött. Kiglancoltak egy tehenet, a királynő odaült mellé egy arany sámlira, és megjátszotta, mintha fejne. Aztán volt még egy másik ilyen régi dáma is. Krémek krémje. Olyan estélyeket adott, senki be nem mehetett. És egy ócska ronggyal kötötte be a fejét. Évekig csinálta. Ha az ember átnézett a tömeg fölött, és nem látta a rongyot, fix, hogy a nő nem volt ott.

Mack keze remegett, ahogy ajkához emelte a virágvázát.

– Egyet gondolunk?

– Jelmezbál! – kiáltotta Fauna. – Ez a megoldás. Jelmezbált kétféle ember rendez: akinek túl sok a dohánya, meg akinek túl kevés.

Mack mosolygott magában:

– Kaphatnék még egy kicsit?

– Szolgálja ki magát – felelte Fauna. – A jelmezbálnak van még egy fórja. Az emberek néha már unják, hogy azok, amik. A jelmez egy kis változatosságot jelent.

– Azt szokták mondani – jegyezte meg tisztelettelјesen Mack –, ha valamit nem tudsz egyedül kifundálni, fordulj Mackhez. De most, Fauna, magáé a dicsőség. Baromi ötletes egy spiné maga, hallja? Isten ta-tam-tám, hogy, csodát tegyen!

– Tetszik az ötlet?

– Mi az, hogy! Fauna, ez olyan móka lesz, hogy a *Life* riportere mindenét odaadná egy meghívóért.

– De valami címet is ki kell gondolnunk hozzá.

– Hogyhogy?

– Nem ereszthetjük csak úgy szabadjára az embereket. Ki tudja, milyen vackokat vesznek fel? Nem szeretném, ha rongyosbál lenne belőle!

– De milyen igaza van! Van is valami ötlete?

– Mit szólna hozzá, ha azt a címet adnánk az estélynek, hogy „Hófehérke meg a hét törpe”?

– Láttam a moziban – mondta Mack. – Klassz tipp. Némelyik törpe úgyis úgy nézett ki, mint valami csavargó. Hazelt például tündérnek nem tudnám elképzelni, de óriás törpének egész jól elmenne.

– Ez a remek benne – mondta Fauna. – Szabadon csaponghat a fantázia.

– Nem gondolja, hogy erre inni kéne?

– Hogy a fenébe ne! Tegye közhírré a dolgot, Mack, jó? Ha nem hercegnek, hercegnőnek vagy törpének öltözik, senki nem léphet be. Tartsa egyenesen azt a vázát!

– De Dokira ez nem áll?

– Dokira? – mondta Fauna. – Száz az egy ellen, hogy Doki nyakkendőt köt.

27. DICSDÚS NAP, Ó!

A Konzervgyár utca hírközlő rendszere titokzatos, akár a mágia, és szinte fénysebességgel működik. Fauna és Mack péntek este kilenc óra tizenegy és fél perckor határozta el, hogy az estély jelmezbál lesz. Kilenc óra tizenkettőkor működésbe lépett a mágia, és kilenc harmincra már mindenki tudta, aki nem aludt, nem volt részeg, vagy nem volt távol. Egy különös ocsmány nőszemély, aki már jó ideje nem talált férfit magának, így vélekedett: „Ki tudja majd megmondani, jelmezben vannak-e vagy sem?” – ami nyilvánvalóan saját nyomorúságát tükrözte. De a hírt általában ámulattal és örömmel fogadták. Mack csuda jó hecce valóban az oltári nagy hecc rangjára emelkedett.

Gondolják csak el, mi minden várta a boldog tombolajegy-tulajdonosokat: muri a Palota lebujban; karácsonyi ajándékosztásnak beillő tombola; izgalommal várt eljegyzés, amilyenhez hasonlót még nem jegyeztek fel az utca történetében; és mindennek a tetejébe: jelmezbál. Bármelyik egymagában is elegendő vonzóerőt jelentett volna. Így együtt valóságos természeti csapással felérő vigadalomnak ígérkezett.

Fauna szívéről nagy kő esett le, mert a jelmezbál megoldotta legfőbb problémáját. Egy bizonyos módon szerette volna felöltöztetni Suzyt, de tartott tőle, hogy a leány, amilyen makacs teremtés, nem megy bele. Így azonban leegyszerűsödött az ügy. Mert Hófehérke és egy bájos ifjú menyasszony öltözéke közt nem sok a különbség.

Bizonyára lesznek, akik azt gondolják, hogy Fauna túl nagy feladatot vállalt, amikor nyélbe akart ütni egy házasságot, amelyről egyik fél se tudott, s így nem is játszhatott a kezére. E kételyek jogosultságát el kell ismerni. Csakhogy Faunának szilárd, sok évtizedes tapasztalatból merített meggyőződése volt, hogy, egy: a legtöbb ember nem tudja, mit akar; kettő: nem tudja, hogy szerezze meg magának, amit akar; három: akkor se tud róla, amikor már megszerezte.

Fauna azon ritka lények közé tartozott, akiknek nemcsak meggyőződésük van, de felelősséget is hajlandók vállalni érte. Tudta, hogy Doki és Suzy összetartoznak. De mert mindketten túlságosan zavarodottak, gondatlanok vagy félénkek ahhoz, hogy saját erejükből jussanak el az összetartozás bol-

dog állapotába, Fauna készen állt, hogy helyettük cselekedjék. Kritikusai persze erre majd így kiáltanak: „És ha téved? Hátha ennek a házasságnak sincs esélye a sikerre?” Fauna – ha véletlenül fülébe jut a vélekedés – valószínűleg így válaszol: „Most se megy olyan jól a soruk! Ez meg esetleg beválik. Mi vesztenivalójuk van? És ha megfontolja az ember, kinek van egyáltalában esélye? Doki nyakkendőt kötött, igaz? Ha tévedek, az én hibám. Hogy olykor-olykor civakodni fognak, az biztos. Ilyesmi a legjobb családokban is előfordul. De lehet, hogy megéri. Ki mehet biztosra?”

Ha meg valaki azzal állt volna elő, az embereknek joguk van hozzá, hogy alapos megfontolás után maguk válasszanak élettársat maguknak, Fauna válasza így hangzott volna: „Ki szokott ilyesmit megfontolni? Én megfontolhatom, mert érdektelen vagyok az ügyben.”

Ha pedig azzal vádolták volna, hogy olyasmibe üti az orrát, mihez semmi köze, azt mondta volna rá: „Úgy van! Egész élemben ezt csináltam!” Faunával szemben nem lehetett felül maradni a vitában, mert mindig mindenben egyetértett az emberrel, aztán ment a saját feje után. Az asztrológiával is azért foglalkozott, mert rájött, hogy az olyan ember, akinek esze ágában sincs okos és tájékozott barátja tanácsát megfogadni, a csillagok útmutatását vakon követi – holott a csillagok minden jel szerint meglehetősen távol vannak, és fittyet hánynak az emberekre. Doki nem hitt az asztrológiában, tehát le kellett taglózni. Fauna nem várt hálát. Az ilyesmiről már rég lemondott. Doki képtelen volt helyesen értelmezni a zsigerei mélyéből jövő komor hangot, de Fauna tisztán hallotta. Tudta, hogy Doki magányos. Ha a társaságban volt, ez a legmélyebbről jövő hang minden más hangot elnémított. Szombat reggel utasította a lányokat, hogy mindegyikük hozza elő valamennyi ruhadarabját, és terítse ki az irodában az ágyra. Nomármost. Mabel született kurva volt, tetőtől talpig. Kellő tájékozódás után bármely korban, bármilyen rendszerben pontosan azt csinálta volna, amit a Konzervgyár utcában csinált. Nem a Sors rendelte így, életútját inkább bizonyos hajlamok és adottságok határozták meg. Mabel, akár kunyhóban, akár palotában születik, a kurválkodás révébe futott volna be. A Fauna ágyán tornyosodó ruhahalmaz lenyűgöző látványt nyújtott. Némelyik darabban elég lett volna a legközelebbi postaládáig elmenni, hogy viselője strichelésért dutyiba kerüljön. Mabel egy kis magánbeszélgetésre vonta félre Faunát:

– Nagymamám az óvilágból jött át – mondta, amikor szobája ajtaja becsukódott mögöttük. Kihúzta sublódja legalsó fiókját, és elővett egy barna

papírba burkolt csomagot, amely celofáncsíkokkal légmentesen le volt ragasztva. – Nagymama a mamámra hagyta, mama meg rám – folytatta, és föltépte a papírt. – Egyikünknek se volt rá szüksége. – Egymás után szedte le a selyempapír rétegeket, s végül egy ruha feküdt kiterítve az ágyon: menyasszonyi ruha, legfinomabb fehér batisztból, hímzett fehér virágokkal. Az öltések oly aprók voltak rajta, hogy alig lehetett észrevenni őket. A pruszlik szűk volt, a szoknya igen-igen bő. Mabel ezután egy dobozt nyitott ki, és egy ezüst menyasszonyi koronát helyezett az ágyra a ruha mellé. – Remélem, nem esik baja. – Mondja meg neki, hogy le ne öntse valamivel. A koronát majd kifényesítem, kicsit megfakult. Valódi ezüst.

Ez egyszer Faunának is elállt a szava. Megtapogatta a gyönyörű, könnyű anyagot. Nem volt sírós nőszemély, de ez a ruha – ez majdnem beadott neki.

– Hófehérke – rebegte. – Jó lesz vigyáznom, mert a végén még magam is beveszem a kefét. Mabel, neked adom a borostyán fülbevalóm.

– Nem kell semmi.

– Már hogyne kellene.

– Kell a fenének!

– Mintha egyenest rászabták volna – jegyezte meg Fauna.

– Ha nem jó, majd megigazítjuk.

– Derék lány vagy, Mabel. Akarod, hogy veled is foglalkozzak?

– Fraszt! – mondta Mabel. – Jól érzem itt magam. Még egy fátyol is van a táskában.

– Fátyol? Nem hinném, hogy ráerőszakolhatjuk, de megpróbáljuk – mondta Fauna.

– Ugyan! Hiszen azt se tudja, mi fán terem a fátyol.

Ha az emberek a nemzetközi eseményeknek, a politikának vagy akár a hivatásuknak annyi figyelmet szentelnének, mint amennyi ötletet elpazarolnak egy báli maskarára, a történelem kereke sokkal olajozottabban gördülne sínein. A felszínen a Konzervgyár utca a szokottnál is nyugalmasabb képet mutatott, ám a felszín alatt minden fortyogott-sistergett. A Palota lebuj egyik zugában Whitey II. a kártyabűvészkedés terén alapos oktatásban részesítette a kis Johnny Carriagát. Johnnyt a jelmezbál alkalmából kölcsönözték, illetőleg ha hűek akarunk maradni az igazsághoz, bérelték ki. Alber-

to Carriaga ugyanis elsőszülöttének használati jogáért hatvankét centet, azaz négy liter borra valót zsebelt be. A tervek szerint Johnnyt Cupidónak öltöztetik, papírszárnyakkal, nyíllal, íjjal, tegezzel. A tegez azért kellett, mert abba akarták dugni a nyertes tombolajegyet. Mert jóllehet csaknem az egész utca tudta, hogy a tombola előre meg van kártyázva, az illendőség megkövetelte, hogy a csalást illő méltósággal hajtsák végre. A tegezben levő nyilakat – Johnny iránti enyhe bizalmatlanságuk következtében – gumikupakkal látták el.

Whitey II. pontosan akkorára vágott egy kártyát, mint egy tombolajegy.

– Na, Johnny, próbáld meg még egyszer – mondta. – Nem jó! Kukucskál a széle. Ide nézz! Ügyeskedd a szélét egy kicsit a tenyeredbe! Na még egyszer! Így már jó! Ez a beszéd! Most lássuk, hogy veszed ki a tegezből. Emeld föl az íjat... így... hogy mindenki arra a kezedre nézzen, és akkor mondd, hogy...

– Tudom – mondta Johnny. – Cupido vagyok, a Szerelem istene. Nyilaim gyanútlan szívekbe lövöm.

– Istenem, be szép! – mondta Eddie. – Csak tudnám, honnét vette Mack.

– Maga csinálta – mondta Whitey II. – Na most, amikor jobb kezeddel fölemeled az íjat, a ballal kiveszed a jegyet a tegezből, lássuk!

– Cupido-vagyok-a-Szerelem-istene – mondta Johnny, és a magasba emelte az íjat.

– Rendben – mondta Whitey II. – De egy kicsit azért még gyakorolnod kell. Ne nézz a bal kezedre, Johnny! Az íjra nézz! Na, itt a tál. Motozz a kártyák közt, de le ne ejtsd a jegyet. Rajta, gyakorold!

– Adjon előbb harmincöt centet – mondta Johnny.

– Micsoda?

– Ha nem kapok harmincöt centet, elköpöm a dolgot!

– Mack – mondta Whitey II. –, ez a srác fölsrófolja az árat.

– Add oda neki! – felelte Mac. – A végén dupla vagy semmiben földobjuk.

– De nem olyannal, aminek mindkét oldalán fej van! – mondta Johnny.

– Ezekben a mai srácokban semmi tisztelet nincs az idősebbek iránt! – jegyezte meg Eddie. – Ha én annak idején ilyet mondok, az öregem egyből eldönget!

– A maga faterja valószínűleg nem csalt a tombolán – jegyezte meg Johnny.

– Ebben a srácban nincs semmi tisztesség – vélekedett Whitey II. – Tudod, hol tanulnak móresre a hozzád hasonló gyerekek, Johnny?

– Hogyne tudnám, már voltam ott – felelte Johnny.

– Add oda neki a harmincöt centet – mondta Mack.

Mennyi sok vágy rejtőzik az emberi szívekben! Egy törött orr, kancsal szem mögött is nemes lovag húzódhatik meg, Elegáns Joe pózai, szimbólumai és mítoszai mögött talán a férfiasság utáni epekedés. Ha valakinek csak egyetlen éjszakára teljesedésbe mennének az álmai, ugyan milyen alakban toppanna elénk? S milyen titkok kerülnének napfényre?

A Palota lebujban tartandó tombola és eljegyzési ünnepség címének kiválasztásánál bizonyos mértékig Hazel érdekeit tartották szem előtt. Mint törpe határozottan jól festett volna. De amikor meghallotta a mesét, föltett néhány kérdést, és sikerült az ő fogalmai szerint a lehető legtisztább képet alkotnia az ügyről, ő akart lenni a mesebeli királyfi. Szinte már látta, is magát fehér selyem térdnadrágban, Eton-kabátban, amint bal keze a rövid kard markolatán nyugszik.

Fölajánlották neki Morgót, a szeretetre méltó öreg Morgót, a gyöngyök gyöngyét. Fölajánlották Hüvelyk Matyit, de Hazel továbbra is ragaszkodott álmához. Vagy mesebeli királyfi, vagy semmi! Már kisebb dolgok miatt is futottak zátonyra barátságok.

– Rendben van – mondta Mack –, csak rajta. Segíteni akartam neked a jelmezed elkészítésében, de tudom, mikor vernek orrba. Ha mesebeli királyfi akarsz lenni, csináld magad.

– Na bumm! – válaszolta Hazel. – Kell is nekem a te segítséged! Azért zabolsz, mert te akartál mesebeli királyfi lenni.

– Én? Szó sincs róla – mondta Mack. – Én fa leszek.

– Miért?

– Inkognitóban akarok maradni – felelte Mack. – A törpék az erdőben laknak, ugye? Attól meg nem látni a fát.

Hazel kivonult, és leült a ciprusfa alá. Rosszkedvűen, ijedten bámult maga elé: agya teljesen fölmondta a szolgálatot, és ha támadt is valami gondolata egy pillanatra, rögtön sikítva menekült. De rendületlenül kitartott elhatározása mellett. A nemesség kötelez. Aki elnökségre ítéltetett, nem öltözhet törpének. Méltóságán aluli volna. Később, még a délelőtt folyamán,

elballagott a Mackós Lobogó hátsó kapujához, és Elegáns Joe segítségét kérte.

– Majd én segítek – mondta Joe vészjósló mosollyal.

Az egész Konzervgyár utcában bőröndöket nyitogattak, még úttest közepén is megcsapta az ember orrát a naftalinszag. És az egész utcában a ruhaállománynak megfelelően átírták Hófehérke meséjét. Hófehérkének, hallgatólagos megegyezéssel, senki nem öltözött.

Az Élettani Laborban Doki a padlón töltött éjszaka után kínzó fájdalmakra ébredt. Egy pillanatig még mozdulatlanul feküdt, iparkodott megállapítani, melyik tagja fáj a legjobban. Kínjai sorában nem utolsó helyen szerepelt a gondolat, hogy az este ő maga erőltette rá az öreg Csinnadrattára az ágyát. Őrült, alkoholmámoros – és valószínűleg mazochista eredetű – nagylelkűség sarkallta erre az áldozatra. Egyik megnyomorított könyökére tápászkodott, és elnézte a vén csirkefogót, milyen békésen alszik, sárga fürtjeinek glóriája hogyan fogja körül fénylő, rózsaszín kobakját, hogyan fújtat tüdeje rövid, kellemes horkantásokkal.

– Ébresztő! – kiáltotta dühösen Doki.

A savószín szemek megrebbentek.

– Mi van reggelire? – kérdezte az öreg Csin.

– Még annyi tisztesség sincs benned, hogy legalább macskajajod legyen?

– Dehogy nincs – felelte méltóságteljesen az öreg Csin. – Nem innánk egy kis sört?

– Fáj a fejed?

– Igen.

– És az ízületeid?

– Szintén.

– Levert vagy? Alacsony a vérnyomásod?

– Szörnyű mód.

– Akkor megfogtalak! – mondta Doki. – Te mész sörért!

A savószín szemek kétségbeesetten forogtak.

– Fizetem a felét, ha te mész.

– Nem!

– Tudod, mit? Kölcsönadom az egésznek az árát!

– Nem!

Az öreg Csinnadratta szeme elhomályosult.
– Add ide a nadrágom! – mondta. Kihalászott a zsebéből harmincöt centet, és Doki felé nyújtotta.
– Nem!
– Úristen! Hát mit akarsz?
– Két dollárt!
– Hiszen az hat üveg!
– Pontosan. Bejöttél a csőbe, öreg Csinnadratta, magad is beláthatod.
Az öreg Csin hosszasan kotorászott zsebében, és végre előszedett két egydolláros bankjegyet.
– Talán felírathatom reprezentációs költségnek. Doki nadrágot és inget húzott, és átment a szatócsboltba. Nem sietett. Fölhajtott egy üveg sört, és míg a másodikat hörpölte, meghallgatta József és Mária beszámolóját a nap eseményeiről.
A laborba visszatérve az asztalra állította a megmaradt négy üveget.
– És ami visszajár? – kérdezte az öreg Csinnadratta.
– Elittam – felelte a Doki. Most már nagyon jól érezte magát. Az öreg Csin megvert kutyára emlékeztető pillantása jókedvre derítette. – Te vén hamiskártyás! – nevetett vidáman. – Most az egyszer megfogtalak! Igazán nem értelek – folytatta. Millióid vannak, mégis folyton fukarkodsz, tarhálsz és csalsz. Miért?
– Adj már inni, könyörgöm – mondta az öreg Csinnadratta. – Szomjan halok!
– Csak haldokolj még egy kicsit – vágta rá Doki. – Élvezem a haldoklásodat.
– Nem én vagyok az oka – mondta az öreg Csin. – Lelkiállapot. Nevezheted amerikai lelkiállapotnak. Az adótörvények lassanként új embertípust teremtenek... pszichét inkább, mint pszichózist. Két-három nemzedék, és lehet, kialakul az új emberfaj. Most már kaphatok sört?
– Nem!
– Ha valakinek pénze van, nem azt kérdezi: „Megengedhetem ezt vagy azt magamnak?”, hanem: „Levonhatom vajon az adóból?” Az emberek képesek összeveszni, ki fizesse az ebédet, holott mind a kettő úgyis levonja az adóból, egy egész nemzetet becstelenségre késztetnek saját törvényei, mert a becsületességnek pénzbírság a jutalma. Sőt még ennél is rosszabb a helyzet. Ha adsz sört, megmagyarázom.

– Előbb magyarázd meg!

– Nem én hoztam az adótörvényt – mondta az öreg Csin egész testében remegve. – Az egyetlen alkotó, ami létezik, az egyén, de a törvény nem engedi, hogy az egyénnek pénzt adj. Intézményeknek, szervezeteknek kell adnom, pedig hol az az intézmény, amely könyvelésen kívül valaha is alkotott volna valamit? Az egyénnek, ha részesülni akar az adományaimból, be kell lépnie valamilyen szervezetbe, csakhogy ezáltal elveszti egyéniségét és alkotóképességét. Nem én hoztam a törvényt. Gyűlölöm az olyan törvényeket, amelyek megfojtják a nagylelkűséget, és a jótékonyságból üzletet csinálnak! A társulatok gazdasági egyensúlya megrendül, mert csak úgy szórják a pénzt. Én siránkozom rajta, de magam is ezt csinálom. Tudom, kéne neked egy mikroszkóp, de nem vehetek neked, mert egy négyszáz dolláros mikroszkóp az adókkal együtt ezerkétszáz dolláromba kerül, ha neked adom, viszont egy centembe se, ha valamelyik intézménynek. Ha például alkotó tevékenységeddel elnyersz valami díjat, a pénz java része elmegy adóba. Isten látja a lelkem, nincs kifogásom az adók ellen. Csak azt az adót gyűlölöm, amely megfosztja a jótékonyságot az adakozás örömétől, és undorító haszonlesésre kényszerít. De ha még most se adsz sört, kénytelen leszek...

– Nesze, itt a söröd!

– Mi van reggelire?

A jó ég tudja. A mai estély a Palota lebujban jelmezbál lesz. „Hófehérke és a hét törpe.”

– Miért?

– Nem tudom.

– Én vörös törpének öltözöm.

– Inkább hunyó csillagnak kéne öltöznöd – mondta Doki. – Az illenék a hajadhoz.

Amikor végeztek a sörrel, arra a meggyőződésre jutottak, hogy a sör a legkiadósabb reggeli. Doki átment még hat üvegért, és nagylelkűségi rohamában a mexikói eredetű pilsenivel tért vissza.

– Ez aztán sör – mondta az öreg Csinnadratta. – A mexikói nagy és nemes nép. A nap-piramis és ez a sör! Voltak kultúrák, amelyek egész fennállásuk alatt kevesebbet produkáltak. Tegnap este elkezdtél mesélni valamit a cikkedről, de aztán egy lányról beszéltél helyette. Szeretném látni azt a lányt.

Inkább a cikkemről beszéljünk! Szeretném kimutatni, hogy hasonlóság van a cephalopodok és az emberek érzelmi reakciói között. Meg akarom továbbá vizsgálni azokat a patologikus elváltozásokat, amelyek a reakciók folytán fellépnek. Mármost a polipok testfala áttetsző, megfelelő műszerekkel tehát a változásokat lefolyásukkal egyidejűleg nyomon lehet követni. Gyakori eset, hogy az egyszerűbb szervezetek adják meg a kulcsot a bonyolultabbakhoz. A dementia praecoxot például eleinte kizárólag pszichotikus megnyilvánulásnak tartották, míg aztán rájöttek, hogy fizikai szimptómái is vannak.

– És miért nem írod meg a cikket?

– Úgy látszik, félek megírni. Amint hozzákezdek, rettegés fog el.

– Mit veszítesz, ha nem sikerül?

– Semmit.

– És mit nyersz, ha sikerül?

– Nem tudom.

Az öreg Csinnadratta jóindulatúan vizsgálgatta Doki arcát.

– Elég sör van benned, hogy ne kezdj veszekedni?

– Sose szoktam veszekedni.

– Nem a fenét! Tegnap este majd leharaptad a fejem. Meg is sértettél.

– Akkor bocsánatot kérek. Mit akartál mondani?

– Ha elkezdem, hagyod, hogy befejezzem?

– Megpróbálom.

– Szerintem az olyan asszonyhoz hasonlítasz, akinek sose volt gyereke, de rettenetesen vágyik rá. A beteljesülés hiányzik belőled. Megsértettél valamit magadban, megtagadtál valamit magad, mint aki sokat eszik, de A-vitamint soha. Nem vagy éhes, mégis éhhalál fenyeget. Szerintem ez a helyzet veled.

– Fogalmam sincs róla, mi hiányozhatik nekem. Szabadság, kényelem, szívem szerinti munka: mindenem megvan. Mi egyéb kellene?

– Tegnap este, valahányszor beszélgetni kezdtünk, mindig szóba került egy Suzy nevezetű leányzó...

– Az isten szerelmére! – kiáltott fel Doki. – Tudod, mi az a Suzy? Tudatlan kis cafka, egyszerűen szólva kurva! Elvittem vacsorázni, mert Fauna megkért rá. Érdekelt, ahogy egy új polipfajta érdekelne, és kész! Mindig vén bolond voltál, öreg Csinnadratta, de sose voltál romantikus bolond!

– Ki beszél itt romantikáról? Éhségről beszéltem. Tán azért nem tudsz teljes ember lenni, mert sose tudtad magad teljesen átadni valakinek.

– Micsoda ezoterikus hülyeség! – kiáltotta Doki. – Magam se tudom, mért hagylak összevissza fecsegni!

– Inkább azt próbáld meg kisütni, miért gurultál dühbe!

– Mit?

– Mi értelme ekkora hévvel tagadni valamit, ha nem igaz? – Néha kénytelen vagyok azt hinni, tisztára bolond vagy – felelte Doki.

– Tudod, mit csinálok? – kérdezte az öreg Csin. – Megyek, és hozok egy üveg whiskyt.

– Hiszi a piszi! – mondta Doki.

28. MACK KÁN TÜNDÉRPALOTÁT ÉPÍTTETETT...

Kevesen tudják, hogy a Palota lebujnak Hazel adta a nevét, még évekkel ezelőtt, amikor a fiúk beköltöztek. Az édes révbe érés sugallatára olyan nevet fundált ki, amely ismert és ismeretlen, mindennapos és egzotikus elemekből állt. S a név aztán mindörökre rajta is ragadt a Palotán, az emberek bizonyos csoportja az állam egyik végétől a másikig így ismerte. És a Palota lebuj az évek folyamán igazolta a nevét. Menedéke, otthona és támaszpontja volt a fiúknak. Továbbá jó néhány meglepő esemény színhelye.

Az épület maga nem keltett különösebb hatást, vörösfenyő deszkából és téglatörmelékből készült, kátránypapír volt a teteje, hossza huszonnyolc láb, szélessége tizennégy, hosszanti oldalain egy-egy négyszögletes ablakkal és ajtóval. Ebbe a közönséges dobozba Mack és a fiúk néhány igen figyelemreméltó holmit raktak be; ötletességük, munkájuk, sőt olykor balszerencséjük gyümölcseit. A nagy öntöttvas kályha kitűnő állapotban volt, és a legjobb reményekkel kecsegtetett, hogy túléli a Colosseumot, amelyhez egyébként hasonlított is. Az ingaóra, valaha egy kutya otthona, most üresen állt – Eddie-nek az volt az óhaja, hogy majdan ebben temessék el. Az ágyak – hogy a tetőt ne kelljen kijavítani – mind mennyezetesek voltak. Gay ágyát érintetlenül hagyták, abban az állapotban, ahogy volt, amikor tulajdonosa elment – a lehajtott, toldott-foldott paplan alatt szürke teniszflanell lepedővel. Egy almásláda tetején ott feküdt a könyv: *Csodálatos sivatagi igaz történetek,* a 62. oldalon kinyitva, úgy, ahogy hagyta. Legfőbb kincse, muzeális értékű darab, egy 1914-es modellű Willys-Knight differenciál fogaskerék a láda fenekén, fekete bársony takarón pihent. Az ágy fölötti polcon egy formás pálinkásüvegben egy kis csokrot tartottak a fiúk, mert Gay nagyon szerette a virágot. Ette a virágokat – kedvenc csemegéje a piros rózsa, a mustár-fű, a vadrépa bimbó és a dália egyik válfajának szirma volt. Senkinek nem engedték, hogy Gay ágyára üljön vagy rajta aludjon. Hátha egy szép napon még hazajön, gondolták, bár haláláról megérkezett a hivatalos értesítés, és háborús biztosítását is kifizették.

A Palota lebujban nemegyszer rendeztek már csuda nagy hecceket, de olyan oltári nagy heccet még soha, amilyen most volt kirobbanóban. Az

épületet frissen bemeszelték. Az ágyakat összetolták. Az erdőt fenyőágakból font lugas jelképezte, mint valami mennyezet borult a teremre. A nagy kályhát bárpulttá képezték ki, és jégdarabokkal rakták tele. Az épület hátsó ajtaja elé kis színpadot állítottak, függönyéül egy darab festővászon, bejáratául az ajtó szolgált. Ezt a térséget ugyanis, nem is szólva a tomboláról, bizonyos színpadi hatások céljaira szánták.

Az erdei lugast lampionokkal ékesítették fel, és lampionfüzér vezetett a vasúti síneken át egészen a kis ösvényig. A fiúk elégedettek voltak teljesítményükkel.

Mack szemrevételezte a színteret, és olyan névvel illette, amely sokáig emlékezetes maradt.

– Valóságos tündérpalota.

A Gazda a maga részéről hozzájárulásként rendelkezésre bocsátotta sikerdús zenekarát, az eredeti *Espaldas Mojadas*-t – két gitárt, kereplőket, dobokat, kasztanyettákat, egy nagydobot és egy csónaknak is beillő gitarónt. Cacahuete Rivas, a Gazda unokaöccse, a tervek szerint utólag csatlakozik majd pisztonjával a zenekarhoz, ez időben azonban még a tengerparton gyakorolja szívhez szóló szólóját.

Amikor a Konzervgyár utcára leszállt az est, a fiúk fáradtak, de elégedettek voltak. Mack példáját követve valamennyien fának öltöztek. Végül is ők a vendéglátók. Egyetlen bánatuk az volt, hogy Hazel cserbenhagyta őket. Vágya, hogy mesebeli királyfi lehessen, felülkerekedett baráti szeretetén. Átalakulása Elegáns Joe parányi hálószobájában ment végbe.

– Fölkészületlenül ért a dolog – védekezett Mack immár huszadszor. – Hazel olyan süket pacák, hogy az ember elfelejti, milyen érzékeny. Tán ki tudtam volna gondolni neki valami mesebeli ancúgot, ha előbb eszembe jut. Nem az igazi nélküle csinálni ekkora felhajtást.

A jelmezbálokon szokott jelenség, hogy a vendégsereg vagy egy óra hosszat félénk-szemérmesen, bizonytalan érzésekkel eltelve, józanul álldogál, mielőtt belemelegedne. Ám az összejövetelek beindítási technikája terén a Konzervgyár utca fölényesen veri az összes többi kultúrközpontot. A cécó kezdetét pontban kilenc órára tűzték ki. A vendégeket Cacahuete Rivas a „Munka közben fütyöréssz” dallamával szólítja majd föl a gyülekezésre.

Legalább két órával a jeladás elhangzása előtt Terjedelmes Ida presszójában, a Mackós Lobogóban és a magánlakásokban illő komolysággal egy sor kisebb összejövetelt tartottak, mintegy főpróbájaként a fő eseménynek. Vitán felülinek látszott, hogy az estély az első pillanattól kezdve teljes virágában fog majd tündökölni. Mack és a fiúk vállára persze akkora felelősség nehezedett, hogy nem élvezhették kellőképpen az italt, de azért ők is számottevő előrehaladással dicsekedhettek. És közben állandóan figyelték a kályhán álló ébresztőóra nagymutatójának járását.

A Mackós Lobogóban az előkészületek pompázatos színjátéka az egész házat betöltötte. Hófehérke kíséretét a San Luis Obispótól északra fellelhető legismertebb, legmegbecsültebb szajhákból válogatták össze. A hölgyek átlátszó vörös, sárga és zöld öltözékeket viseltek. A program szerint fellépésük idején ugyanilyen színű szalagokkal ékesített whiskysüveget tartanak majd a kezükben. Fauna azt ötlötte ki, hogy boszorkánynak öltözik. Voltaképpen csak egyetlen kellékre: egy seprűre lett volna szüksége, ő azonban még egy fekete csúcsos kalappal és fekete alpaka kendővel is kiegészítette jelmezét. De a boszorkánymaskaráért kárpótolta magát. Arra készült ugyanis, hogy a nagy pillanatban ledobja a fekete kendőt, a seprűt varázspálcára cseréli föl, és mint Jó Tündér lép a színre.

Terjedelmes Ida presszója valóságos törpeországgá alakult át. Nyolc Vidor, négy Hapci, hat Kuka és tizenkilenc Morgó gyűlt a bár köré, és énekelte nagy komolyan nem is annyira össze, mint inkább visszhangzatban a *Szeptemberi hold*-at.

József és Mária úgy döntött, hogy Drakulának öltözik. A „Hófehérkét” nem látta, de hát nem édesmindegy? Egyik film olyan, mint a másik.

Az Élettani Laborban Doki és az öreg Csinnadratta reménytelen vitát folytattak a dohány okozta mozaikbetegségről. Ha a gát egyszer átszakad, itt az árvíz. A szoba közepén egy szemétvödörben hat üveg pezsgő csücsült a jégdarabok között, annak a tucatnak a maradványa, amelyet az öreg Csin vásárolt.

Doki és az öreg Csin tökéletesen megfeledkezett az estélyről. Amikor Cacahuete fegyverbe hívó kürtjele fölharsant, olyan hangosan ordítoztak, hogy meg se hallották. Midőn a Konzervgyár utca színe-virága már vígan vonult a lampion megvilágította kis ösvényen a Palota lebuj felé, az öreg Csin és Doki még mindig nagyban üvöltöztek.

De Doki egyszerre lehalkította a hangját, aminek éppen olyan hatása volt, mint egy robbanásnak.

– Azt hiszem, elmegyek innen – mondta. – Igyekeztem, törtem magam, és kudarcot vallottam.

– Ostobaság! – mondta az öreg Csin. – Nagy karrier előtt állsz, öcsém.

– Törődöm is én a kitüntetésekkel!

– Honnét tudod, hogy törődsz-e velük? – kérdezte az öreg Csin. – Még sose kaptál!

– Ne is próbálj visszatartani, öreg Csinna.

– Eszem ágában sincs. Úgyis elég sok van errefelé a fajtádból, tudsz róla, hogy még nem főztél vacsorát?

– Vettem fél kiló virslit, de még nyersen bekaptam, mielőtt a konyháig jutottam volna.

– Nem kellene koplalnod, öcsém – mondta az öreg Csinnadatta.

Eddie jött rohanvást a lépcsőn, és fölrántotta az ajtót.

– Doki! – kiáltotta. – Az isten szerelmére! Már elkezdődött, mindjárt húzzák!

Doki kivett egy üveget a jégből.

– Ragadj fegyvert öreg Csinnadratta! Aztán előre!

A kis ösvényen fölfelé segédkezet kellett nyújtaniuk az öreg Csinnek.

A húzással megvárták őket. A törpék, állatok, szörnyetegek félkörben álltak, a színpaddal szemközt.

– Azt hiszem, mindnyájan együtt vagyunk – mondta Mack. A függöny mögé kukucskált. – Minden rendben, Johnny?

– Ráz a hideg – felelte Johnny.

Ebben a pillanatban nagy büszkén, fejét fölvetve, szemében a méltóság fényével belépett Hazel. Elegáns Joe egy álló napig dolgozott, hogy bosszút álljon az emberiségen, és munkája eredménye Hazel volt. Jelmeze alapjául egy hosszú szürke alsóruha szolgált, amelyen vörös és fekete kőr, pikk, káró és treff figurák díszelegtek. Katonabakancsának orrát sárga pomponok ékesítették. Vállán keménypapírból kivágott nyakfodor ült, fején pedig a templomos lovagok fehér strucctollas fövege. Övéről, dereka táján hosszú kardhüvely lógott. Jobbjával büszkén emelt tisztelgésre egy lovassági kardot.

Elegáns Joe egyetlen területre összpontosította bosszúját. A jelmez fenékrészét eltávolította, és helyére, egyenest Hazel testének e fontos felületére céltáblát festett, vörös és kék koncentrikus körökkel.

Hazel lélegzetelállító látványt nyújtott. Nem nézett se jobbra, se balra. Tudta, hogy teljes a siker – tudta a csendből, amely fogadta. Kardját lenge bájjal leeresztette, s kezét keresztbe fonta a kard markolatán. Szíve a torkában dobogott.

– Én... – mondta fátyolos hangon. – Én vagyok a mesebeli királyfi. – A közönség csak most vette észre, hogy Hazel arca rúzzsal, szempillája pedig tussal ki van festve. – A hö... hölgyek védelmezője – jelentette ki. És csak ekkor vetette oldalvást büszke fejét, hogy fogadja a megérdemelt tetszésnyilvánítást és tapsot.

Mack szemében könnyek ültek.

– Gyönyörű vagy, Hazel fiacskám – mondta. – Szebb már nem is lehetnél. Ki segített?

– Elegáns Joe – felelte Hazel. – Marha rendes fiú!

Mack alig észrevehető kézmozdulatára odalépett Whitey II.

– Menjek? – kérdezte.

– Azonnal! – mondta Mack halkan. – Taposd ki a belét.

Hazel méltósággal kapcsolódott be csöndes tárgyalásukba.

– Elegáns Joe úr üdvözletét küldi – mondta. – Legnagyobb sajnálatára nem lehet jelen az estélyen, mert ügyei elhívták a városból... Azt hiszem, mást nem mondott. Nem, ez az egész.

– Majd ha hazajön, megköszönjük neki – mondta Mack komoran.

A vendégsereg megdöbbenve meredt Hazelre, de senki sem nevetett. Egyetlen pillantás Mack előreugró állkapcsára csírájában elfojtott minden efféle szándékot.

– Folytassuk – nyögte Terjedelmes Ida.

Mack összeszedte magát, a függöny elé lépett, és a közönség felé fordult.

– Polgártársaim! Lakik itt a Konzervgyár utcában egy tag, akinél jobb barátot senki sem kívánhat magának. Éveken át pumpoltuk, és soha egy fillért nem fizettünk vissza neki. Most ennek a tagnak bizonyos masingerre van szüksége, ami komoly dohányba kerül. Ezért nekem és a fiúknak igaz örömünkre szolgál, hogy kitombolázzuk a Palota lebujt, és a jegyek árán veszünk Dokinak egy mikroszkópot. Háromszáznyolcvan dollár gyűlt össze! Függöny!

– Mack! – kiáltotta Doki. – Megőrültél?

– Csönd! – felelte Mack. – Függöny!

Félrevonták a függönyt, a színpadon láthatóvá vált Johnny Carriaga. Minden öltözéke egy alumínium sérvkötő és két kék papírszárny volt. Johnny fölemelte az íját.

– Cupido-vagyok-a-Szerelem-istene! – kiáltotta. Ekkor a nyers tombolajegy kicsúszott a tenyeréből, és a földre libegett.

Johnny utánakapott s közben tovább üvöltött:

– Nyilam-gyanútlan-szívekbe-talál! – Megragadta a jegyet, és Mackhez fordult. – Most mit csináljak?

Mack föladta a harcot.

– Egye meg a fene! – suttogta, aztán ráordított Johnnyra: – Ezt a jegyet húztad, Cupido?

– Ezt húztam ki a sok közül – felelte Johnny. Közelében se volt a tálnak, mégis ezt üvöltötte.

– Add ide, te kis csibész – mondta Mack halkan. Majd a közönség felé fordult: – Barátaim! Mit látnak szemeim? Ez aztán a meglepetés! Na de ilyet! Emberek, nagy örömmel hirdetem ki, hogy a Palota lebuj Doki tulajdonába ment át!

Doki a méregtől teljesen kijózanodott. Mackhez lépett.

– Te meg vagy őrülve! – mondta.

– Tisztára – felelte Mack.

– Ki mondta meg, hogy a Palota a tiétek? Én egy szóval se említettem!

– Hogy érti ezt, Doki?

– Azt hittem, Csong csak nekem árulta el. Pontosan attól tartott, hogy valami ilyesmit fogtok csinálni!

– Menjünk csak ki egy pillanatra! – mondta Mack.

Odakint a lampionok alatt szemben álltak egymással. Doki kihúzta a pezsgősüveg dugóját, és az üveget Mack felé nyújtotta, Mack a csillogó hab fölé tartotta a száját.

– Hogy mondta, Doki? – kérdezte halkan.

– Csong otthonhoz akart juttatni téged meg a fiúkat – felelte Doki. – Rátok íratta a Palotát, és letétbe helyezett tízévi adót.

– De hát nekünk mért nem szólt?

– Attól félt, hogy ha megtudjátok, hogy a tiétek, kölcsönt vesztek föl rá, vagy eladjátok, és akkor megint nem lesz otthonotok.

– Doki – mondta megrendülve Mack –, tegyen meg nekem egy szívességet! Ne árulja el a fiúknak!

– Dehogy árulom.

– Kezet rá!

– Itt van!

– És igyunk is egyet!

Mack hirtelen elnevette magát.

– Doki! Én és a fiúk arra szeretnénk kérni, adja bérbe nekünk a Palotát.

– Hogyne adnám, Mack!

– Remélem, sose tudják meg – mondta Mack. – Elevenen megnyúznák.

– Nem volna egyszerűbb, ha visszacsinálnánk a tombolát?

– Azt már nem! – mondta Mack. – Csongnak igaza volt. Nem bízom a fiúkban, hogy ha egyszer pár dollárra lesz szükségünk, el ne adnák. Vagy el ne adnám.

Az öreg Csinnadratta látogatása rendkívüli teherpróbának vetette alá Doki szervezetét. Keveset evett, alig aludt, ingerült volt, rengeteg alkoholt fogyasztott. A tombola kirángatta a kellemes, szivárványos hangulatból, és valamilyen, a józansághoz hasonló, de nem túl közel álló kedélyállapotba juttatta. Az álomnak is beillő valószerűtlenség köde nem agyát ülte meg, hanem körülötte lebegett. Visszament a Palotába, és a lampionok reszkető fényében elnézte a törpéket, a szörnyetegeket, Hazel lehetetlen figuráját. Mintha nem is az édes valóság szőtte volna őket. A zenekar fülsiketítően játszott. Az öreg Csin táncolt el mellette, halvány képű, barna partnernőjét mint valami marcangoló fájdalmat szorította hasára. Undorító látvány volt, éppoly valószerűtlen, mint az egész.

Aki nem szokott az efféle cécókhoz, felettébb megütközött volna a látottakon. Eddie a rumba hangjaira egy láthatatlan táncosnőt ölelgetve valcerozott. Terjedelmes Ida indián módra birkózott a padlón Whitey II.-vel, rózsaszín bugyijából minden egyes fogásnál roppant térségek váltak láthatóvá. Körülöttük törpék és állatok sűrű rajokban eszeveszett kongát jártak. Johnny Carriagát vad szenvedély kerítette hatalmába. Egy láda tetejéről vaktában lődözte nyilait, persze korántsem gyanútlan szívekbe. Mrs. Alfred Wongnak egy gumikupakos nyíl a lapockájába fúródott. Aztán Johnny a szárnyaival levert egy lampiont, amely lángra lobbant, három törpe tüzet fogott, úgy, hogy punccsal kellett eloltani őket.

Macket és Dokit a tömeg a kongázók közé sodorta. Doki körül előbb lassan forogni kezdett a világ, majd meg emelkedett és süllyedt, akárcsak a viharos tengeren egy jól megépített hajó fedélzete. A zene mennydörgött és

csilingelt. Hazel a kályhán verte a ritmust a kardjával, míg Johnny gondos célzás után a céltábla közepébe nem talált. Hazel a levegőbe szökkent, s visszazuhantában ráesett a kályha ajtajára, jégdarabokat szórva szerteszét a padlón. Az egyik vendég az ingaórába szorult. Kívülről nézvést a Palota lebuj úgy duzzadt és apadt, mint a kelőfélben levő kenyértészta. Doki tölcsért formált a tenyeréből, és beleordított Mack fülébe:

– Fauna meg a lányok hol vannak?

– Később! – üvöltötte Mack.

– Mi?!

– Később jönnek – mondta, majd hozzátette: – Bárcsak minél előbb jönnének, mielőtt az egész kaliba leég!

– Mi?!

– Hosszú! – felelte Mack.

Ebben a pillanatban Whitey I. utat tört magának Mackhez, és a fülébe ordította:

– Jönnek, Mack!

Mack az *Espaldas Mojadas*-hoz rohant, és mindkét karját felemelte. Johnny utolsó nyilával megcélozta a gitarónt, és pontosan a húrok közepébe talált.

– Állj! – üvöltötte Mack.

A zene elhallgatott, a teremre néma csönd borult. Aztán megkezdődött az estély legvalószerűtlenebb része.

Nagyon-nagyon halkan felzümmögött egy édes hangú trombita, a bolond szerszám a *Lohengrin* nászindulóját játszotta. Mire Doki fölfigyelt, a ravasz hangszer már játszogatni kezdett a dallammal, mollba siklott át, szaggatott, gyors futamokra váltott, s végül bánatos epekedésben halt el. A táncoló párok mozdulatlanul, szinte kővé dermedten álltak. Doki megtalálta a dallam forrását: Cacahuete Rivast, aki az egyik sarokban ült, és nedves szivaccsal fogta szordinóra trombitáját.

És ekkor, mint egy álomban, széthúzódott a festékfoltos függöny. Fauna, a boszorkány jött be az ajtón, seprűnyélen lovagolva.

„Úristen! – gondolta Doki. – Ha erről tanúskodnom kéne, egyenest a diliházba kerülnék!”

– Örömünnep ez a mai – vijjogta Fauna. Szétnézett a teremben. – Jöjjön ide, Doki!

Doki bizonytalanul elindult Fauna felé.

Az ajtón négy lány jött be, a Mackós Lobogóból, rikító színű ruhákban. Párosával fölálltak az ajtó két oldalán, befelé fordultak, és a szalagokkal földíszített whiskysüvegekből diadalívet emeltek a bejárat fölé.

Fauna leszállt a seprűről, ledobta a fekete kendőt, s most ezüst lamé ruhában állt a színpadon. Kezében csodával határos módon ezüst pálca csillant meg, a végén aranyos csillaggal. Fauna lábujjhegyre állt, olyan pózban, mintha el akarna repülni.

– Én vagyok a te Jó Tündéred! – rikoltotta. – Itt hozom neked Hófehérkét, az arádat!

Aztán Suzy jelent meg az ajtóban, egy teljesen átalakult, menyasszonyi ruhába öltözött Suzy. Fején ezüstkorona ült, s a koronáról fátyol csüngött alá. Gyönyörű volt, fiatal és csupa boldog izgalom. Ajka kissé szétnyílt.

– Gyere, Doki! – kiáltotta Fauna. – Vedd át az arádat!

Doki megrázta a fejét, mint aki álomból akar ébredni. Mert álom volt, fantasztikus álom ez a korona, ez a fátyol, ez a szűziesség.

– Mi a fene ez? – kérdezte magában.

Megesik néha, hogy két ember, aki bizonyos távolságra áll egy mástól, olvasni tud egymás gondolataiban. Suzy leolvasta Doki arcáról, mit gondol. Zavarában elpirult a nyaka, vörös lett az arca. Behunyta a szemét.

Doki pedig leolvasta Suzy arcáról, hogy szenved. Forgott körülötte a világ, mint a pörgettyű. És hallotta, hogy azt mondja:

– Jó Tündér, átveszem... kezedből... az arámat.

Suzy kinyitotta a szemét, és Doki tekintetét kereste. Aztán állkapcsán megfeszültek az izmok, vad fény gyúlt a szemében, édesszép szája egyetlen vonallá élesedett. Lekapta fejéről a koronát meg a fátylat, nézte egy pillanatig, majd óvatosan letette az almásládára.

A bolond trombita most szambaritmusban játszotta a *Nászinduló*-t*,* és egy gitár is pengetni kezdte a dallamot.

– Ide figyeljetek, hülyék! – Suzy túlkiabálta a zenét. – Akár a csatornában is el tudnék lakni egy utolsó csavargóval, és jó felesége volnék. Hozzámennék akár egy rühös kutyához is, és babusgatnám. De jóságos Krisztusom! Dokihoz nem!

Hirtelen sarkon fordult, és kirohant az ajtón. Fauna utánavetette magát. A hátsó kijáratnál nem volt palló. Suzy megcsúszott, és legurult a töltés oldalán, Fauna utána. A vasúti sínen szedték össze magukat.

– Te istenverte, pöffeszkedő kurva! – kiáltotta elkeseredetten Fauna. – Mit jelentsen az, hogy Dokihoz nem mégy?

– Azt, hogy szeretem – felelte Suzy.

29. Ó, JAJ, Ó, JAJ, Ó, JAJ!

A nagy megrázkódtatásokat rendszerint tespedés követi. Ha egy autóbaleset után az egyik áldozat üvölt és vonaglik, a másik meg csak ül csöndesen, és némán bámul a semmibe, rendszerint, az a súlyosan sebesült, aki hallgat. Egy közösséget is érhet megrázkódtatás. A Konzervgyár utcával ez történt. Az emberek begubóztak, az ajtókat kulcsra zárták, senki nem ment látogatóba senkihez. Az utca valamennyi lakója bűnösnek érezte magát, még azok is, akiknek nem volt semmi részük az estély kitervezésében. Elég volt az is, hogy látták, mi történt.

Mack és a fiúk összecsuklottak a sorscsapás alatt. Harmadízben próbáltak kedveskedni valamivel Dokinak, és mindhárom kísérletük kudarcba fulladt. Nem tudták, hová forduljanak, hogy az önmaguk iránti megvetéstől szabaduljanak.

Terjedelmes Ida bőszen hallgatott. Vendégei szótlanul kortyolgatták az italt, nehogy áldozatul essenek az eszeveszett bűntudatnak, amelyről tudták, hogy ott lapul Ida izmos külleme alatt.

Fauna úgy búslakodott, akár egy elveszett vizsla. Képtelennél képtelenebb tervekkel teli élete során sokszor érte csalódás, de ilyen katasztrófa soha.

Még a Gazdában is fölvillant olykor-olykor valamilyen eddig nem ismert érzés. Korábban minden bűnéért sikerült a körülményeket vagy ellenségeit okolnia, most azonban vádaskodó mutatóujja, mint egy vígjátékbeli pisztoly csöve, meggörbült, és önnön szívének szegeződött. Érdekes fájdalom volt, de tagadhatatlanul fájdalom. Hatására a Gazda mindenkivel barátságosan, figyelmesen bánt –, s ez megrettentette azokat, akik ismerték. Mert a mosolygó tigris egyáltalán nem épp megnyugtató látvány.

Ami Dokit illeti, olyan mélyreható átalakuláson ment át, hogy azt se tudta, mi történik vele. Olyan volt, mint egy szétszedett óra az ékszerész asztalán – valamennyi kő, rugó, inga ott hevert, készen az összeszerelésre. A fájdalomra, a kudarcra akadt sokféle csillapítószer, s ezek között nem utolsó helyen áll a harag.

Doki csúnyán összeveszett az öreg Csinnadrattával, és kiutasította házából azzal, hogy többé látni se akarja. Aztán lehordta a boyszolgálat emberét

a kiszolgálás minősége miatt, holott az utolsó tíz év során nem történt abban semmiféle változás. Végül közhírré tette, hogy dolgozik, és senkit se óhajt látni, se a Konzervgyár utcából, se máshonnan. Csak üldögélt a sárga blokk fölé hajolva, könyöke mellett a Suzy által kihegyezett, sorba rakott ceruzákkal, és rémült, üveges szemekkel bámult maga elé.

Suzy egyidejűleg okozója és áldozata is volt a Konzervgyár utca széthullásának. Nem állíthatjuk, hogy a bajok megacélozzák a jellemet, mert legalább ugyanolyan gyakran tönkre is teszik. De bizonyos jellemvonások bizonyos ábrándokkal keveredve a tűzben néha... néha...

Ella, az Aranypipacs pincérnője és egyben vezetője, délelőtt tízkor sem volt kevésbé fáradt, mint éjfélkor. Mindig fáradt volt. De ezt a tényt nemcsak hogy tudomásul vette, hanem azt hitte, mindenki így van vele. Nem is tudta elképzelni, hogy van ember, akinek ne fájna a feje, ne hasogatna a háta, akadna egészséges gyomrú szakács. Reggelinél a mohó szájak láttán elvesztette étvágyát, és többé vissza se nyerte. Tíz óra tájban, amikor a forgalom csökkent, letakarította és felmosta a nyirkos vendéglőt, a bárszékek alól összesöpörte a szemetet. Joe Blaikey lépett be délelőtti kávéjára.

– Épp most főzöm a frisset – mondta Ella. – Megvárja?

– Persze – felelte Joe, majd megkérdezte: – Mondja, Ella, hallotta, mi történt szombat este a Konzervgyár utcában?

– Nem. Mi történt?

– Magam sem tudom. Estélyt rendeztek. Én is el akartam menni, de mire odaértem, már vége volt. És senki se akar beszélni róla.

– Nem hallottam – mondta Ella. – Gondolja, hogy verekedés volt?

– Fenét. Arról beszélnének. Imádják a bunyót. Mintha mindenki szégyellné magát valamiért. Ha hall valamit, szóljon. Jó?

– Oké. Mindjárt kész a kávé.

Suzy jött be, San Franciscó-i ruhájában. Szürke, halszálkás tweedruha volt, nagyon fess, elegáns. Felült az egyik bárszékre.

– Hello! – köszönt a zsaru.

– Hello! – köszönt vissza Suzy. – Egy kávét!

– Épp most van a darálóban – mondta Ella. – De klassz ruhája van, hallja!

– Friscói – válaszolta Suzy.

– Elutazik?

– Nem – mondta Suzy. – Maradok.

– Mondja, mi történt szombat este a Konzervgyár utcában? – kérdezte Joe.

Suzy vállat vont.

– Maga se akar beszélni, mi?

– Nem.

– Hát ilyet még nem pipáltam! – mondta Joe. – Máskor csak úgy ömlik belőlük a szó! Suzy, ha valakit kinyírtak, okosabb, ha elárulja. Tudja, mi az a perdöntő tanúzás?

– Nem nyírtak ki senkit – felelte Suzy.

Majd Ellához fordult:

– Ugye, magát Ellának hívják?

– Eddig úgy hívtak.

– Úgy emlékszem, azt mondta, magát nem váltja le senki.

– Nem is.

– Nem próbálná meg velem? Egy-két hét próbaidőre, mondjuk. Akkor maga is elmehetne néha egy moziba.

– Rossz helyen kereskedik, húgom! Ez a kricsmi nem jövedelmez annyit, hogy pincérnőt vegyek fel.

– Kosztért megcsinálom. És nem is vagyok nagyétkű.

Joe Blaikey félrefordította fejét. Így szokott figyelni.

– Mi a hézag, húgocskám? – kérdezte Ella.

– Semmi. Csak állást szeretnék, mindegy, akármennyit kell is kulizni.

Joe lassan visszafordította a fejét.

– Jobb, ha elmondja... – vetette fel megint.

– Mért ne mondanám. Új életet akarok kezdeni, de nem akarok elmenni innét.

– Mi ütött magába?

– Semmi köze hozzá! Vagy ezt tán tiltja a törvény?

– Olyan ritkán fordul elő, tiltania kéne – felelte Joe.

– Ella, kérem – könyörgött Suzy –, tegyen egy próbát velem!

– Mit szól hozzá, Joe? – kérdezte Ella.

Joe fürkésző pillantást vetett a lány arcába. Szeme egy pillanatra megakadt a lány festett haján. – Növeszti a haját? – kérdezte.

– Aha.

– Tegyen egy próbát vele, Ella.

– Ilyen ruhában? – kérdezte Ella fáradt mosollyal.

– Átöltözöm. Negyedóra múlva itt vagyok. Főzni is tudok, Ella. Sütni meg még jobban.

– Menjen, és öltözzön át – mondta Ella.

Joe Blaikey az utcán várt, míg Suzy visszajött. A lány mellé lépett.

– Ne balhézzon össze Ellával – mondta csendesen.

– Nem fogok.

– Nagyon izgatottnak látszik.

– Joe! – mondta Suzy. – Emlékszik, hogy egyszer azt mondta, ha odább akarok állni innét, adna kölcsön egy kis gubát?

– Azt hittem, maradni akar.

– Maradok is. Csak gondolom, hátha hozzásegít, hogy ne kelljen lelépnem.

– Mennyi kéne?

– Huszonöt.

– Hol fog lakni?

– Megüzenem.

– Máskor is kisegítettem már magafajta kölköket. Mit veszíthetek rajta?

– Megadom.

– Tudom – felelte Joe.

A kazán, amely már hosszú évek óta ott pihent a Mackós Lobogó és a szatócsbolt közt elterülő, papsajttal benőtt üres telken, a Hediondo konzervgyár első kazánja, a Hediondo konzervgyár pedig Monterey első konzervgyára volt. Amikor az emberek rájöttek, hogy a szardíniát nyers állapotban dobozba lehet rakni, le lehet önteni paradicsommártással vagy olajjal, aztán lezárni és forró gőzben megfőzni, Montereyben egy új ipar jött létre. A Hediondo kevés tőkével, krajcároskodva, úttörőként kezdte, hogy aztán felvirágozzon, s végül feledésbe merüljön. Első gőzfejlesztő kazánja William Randolphnak, az üzem mérnökének, fűtőjének és egyben elnökének diadalmas rögtönzése volt. Maga a kazán nem is került pénzébe. A Parajo és Vidéke Vasúttársaság egyik mozdonyának komplett előrészéből született. A lokomotív ugyanis egy éjjel törött sínre szaladt, és lebukfencezett vagy húsz láb mélységbe, egyenest egy iszapgödörbe. A vasúttársaság leszereltette róla a kerekeket és a szelepeket, a sípot meg e jelzőharangot, a nagy hengert azonban otthagyta az iszapban.

William Randolph megtalálta, Montereybe vontatta, és az akkor alapított Hediondo konzervgyárban betonba ágyazta. Esztendőkön át termelt alacsony nyomású gőzt a dobozolt halak főzéséhez, legfeljebb a megrepedt csöveket kellett időnként kicserélni benne.

1932-ben, amikor a konzervgyár virágkorát élte, és terjeszkedni kezdett, az ócska kazánt végleg leállították, és – hogy a szállítási költségeket megtakarítsák – kidobták az üres telekre. Az öreg Mr. Randolph akkor még élt, s noha már nyugalomba vonult, változatlanul nem szerette fölöslegesen szórni a pénzt. Így aztán a csöveket kiszerelték a kazánból, és csak a nagy, tizenhat láb hosszú, hét láb átmérőjű hengert hagyták ott. A kürtője megmaradt, és az etetőnyílás két láb széles, tizenhat hüvelyk magas ajtaja is forgott még rozsdás sarokvasain.

Ideiglenes hajlékul sokan használták a kazánt, első állandó lakói azonban Sam Malloyék voltak. Mr. Malloy ügyes kezű ember volt, kiszedte a még benne maradt csöveket, és kényelmi okokból több kisebb átalakítást hajtott végre rajta.

A kazánnak mint lakásnak vannak előnyei, és vannak hátrányai. Mindig lesznek emberek, akik húzódozni fognak attól, hogy egy etetőnyíláson át, négykézláb kelljen bemászniuk otthonukba. A homorú padló miatt elég nehéz odabent járkálni meg bútorokat elhelyezni. A harmadik kényelmetlenség: a világosság hiánya.

A kazán előnyei a következők: tökéletes védelmet nyújt az eső ellen; otthonos és csodálatosan lehet szellőztetni. Az égésszabályozó meg az ajtó megfelelő beállításával tetszés szerinti huzat létesíthető.

A kürtő alá Mr. Malloy egy kis tűzhelyet épített téglából, tekintettel a hideg téli estékre. Az említett előnyökhöz járul még, hogy a kazán tűz-, szél-, földrengés-, sőt csaknem bombabiztos. Mindez bőséges kárpótlást jelent a folyóvíz, villany és belső csatornázás hiányából eredő hátrányokért.

Akadnak – elsősorban Carmelben – olyanok, akik abban, hogy Suzy a kazánt szemelte ki otthonául, valamiféle szimbolikus visszavonulást látnak az anyaméhbe. Lehet, hogy igaz, de az is igaz, hogy ennél az anyaméhbe való visszavonulásnál gazdasági tényezők játszottak közre. Suzy az Aranypipacsban ingyen étkezett, a kazánban pedig ingyen lakott.

Suzy megkapta Joe Blaikeytől a kölcsönt, és elment a Pacific Grove-i Holman áruházba. Vásárolt egy kalapácsot, fűrészt, különféle szögeket, két furnérlemezt, egy doboz világoskék olajfestéket, egy ecsetet, egy tubus

dukkózó cementet, két darab kék virágos rózsaszínű függönyt, három lepedőt, két párnaaljat, két törülközőt, mosdókesztyűt, egy teáskannát, két csészét csészealjjal, meg egy doboz teát. Egy ócskástól meg vett egy használt tábori ágyat matraccal, egy lavórt, egy vizeskorsót, egy bilit, két tábori pokrócot, egy kis tükröt meg egy olajlámpást. A nagy bevásárlásra minden pénze ráment, de már az első hét végén visszafizetett az Aranypipacsban kapott borravalókból két és egynegyed dollárt Joe-nak.

A Konzervgyár utca – szégyenében – úgy tett, mintha nem látná, mi történik a kazánházban, nem hallaná a késő éjszakáig tartó kopácsolást. Ezt inkább a jó modor okozta, mint a kíváncsiság hiánya.

Fauna tíz napig bírta ki, s mikor végül engedett vele született kíváncsiságának, titokban indult el, egy keddi napon késő este, mikor a Mackós Lobogó kuncsaftok hiányában már bezárt. A társalgó ablakából Fauna látta, hogy a kazán etetőnyílásán gyenge fény szivárog ki. A kürtőből álmos füst gomolygott, és fenyőgyanta illatot árasztott. Fauna csendesen kiosont az utcai kapun, és átvágott a papsajttal benőtt telken.

– Suzy! – suttogta.

– Ki az?

– Én, Fauna.

– Mit akar?

– Csak tudni szeretném, hogy vagy.

– Jól.

Fauna négykézlábra ereszkedett, és bedugta fejét az etetőnyíláson. Az átalakulás teljes volt: a homorú falak világoskék színben pompáztak, rajtuk dukkózó cementtel fölragasztva díszelegtek a függönyök. Suzy a kis tűzhely világosságában az ágyon ült. A tükör, a lavór és a korsó számára egy kis öltözőasztalt készített, melléjük egy befőttesüvegbe néhány szál csillagfürtöt és pipacsot rakott.

– Csinosan berendezkedtél, az biztos! – mondta Fauna. – Be se hívsz?

– Jöjjön be, csak be ne szoruljon az ajtóba.

– Segíts, jó?

Suzy nagy üggyel-bajjal keresztülráncigálta Faunát az etetőnyíláson.

– Üljön ide az ágyra. Nemsokára szerzek egy széket is.

– Majd horgolunk neked egy ágyelőt – mondta Fauna. – Egész jól nézne ki.

– Köszönöm – mondta Suzy. – Majd csinálok magam. Főzhetek egy csésze teát?

– Nem bánom – felelte Fauna szórakozottan, majd hozzátette: – Biztos, hogy nem haragszol?

– Dehogy haragszom. Tudja, még sose volt saját lakásom.

– Hát csinosan berendezted, az biztos – mondta Fauna. – Ha kellene valami, szívesen adok kölcsön. Használhatod a fürdőszobát a Mackós Lobogóban.

– Az Aranypipacsban van zuhanyozó – felelte Suzy.

– Ide figyelj, Suzy! – mondta Fauna. – Rendben van, kiütöttél. De miért kell belém is rúgnod?

– Dehogy rúgok.

– Csinos ez a teáscsésze. Mondok neked valamit, Suzy. Nem érdekel, kíváncsi vagy-e rá vagy se. Nagy szamárságot csináltam, de most te is szamárságot akarsz csinálni. Ne dörgöld a dolgot Doki orra alá. Csak megdühödik tőle.

– Mitől?

– Hát hogy ide költöztél. Hiszen még csak ki se nézhet az ablakán, hogy föl ne borzolódjék miattad.

Fauna lelkileg fölkészült rá, hogy Suzy kirobban, de nem robbant ki.

– Most igazán szépek a körmeim – mondta a lány, a kezét nézegetve. – Az Aranypipacsban egész idő alatt vízben van a kezem, és szesszel is bedörzsölöm. Attól ilyen puha. Maga mondta, Fauna, hogy ne szökjek el, és nem is szöktem el. A föld alá tudtam volna bújni szégyenemben, mégse szöktem el, mert azt hiszem, igaza volt. Amit csinálok, itt csinálom, mindenki szeme láttára.

– Én nem ezt mondtam.

– Ne szóljon közbe! Igenis mondta, amikor Dokiról beszélt. És én most kerek perec megmondom magának, tovább is adhatja az egész utcának, ha akarja, legalább akkor nem kell ismételgetnem. Hagyja abba ezt a Doki-ügyet. Nincs semmi dolgom Dokival. Összeakadtunk, nem kellettem, nem voltam elég jó neki. Talán nem lesz több ilyen esetem, de ha lesz... ha egyszer jön egy fiú... annak majd jó leszek, az istenfáját neki, kívül-belül, otthon és másutt is. És ami a legfontosabb, tudni fogom, hogy jó vagyok neki. Meg vagyok értve?

– Inkább ne káromkodnál – mondta Fauna.

– Leszoktam róla.
– Épp most...
– Ne próbáljon megkeverni! – mondta Suzy. – Érti, amit mondtam?
– Hát persze, Suzykám! Csak nem értem, mért nem hagyod, hogy a barátaid segítsenek.
– Mert akkor már nem én csinálnám. És úgy semmit se érne.
– De Joe Blaikeytől mégis tarháltál!
– Egy zsarutól, attól a zsarutól, aki ki akart penderíteni innét? Ő nem a barátom, csak egy zsaru. Ha visszafizetem neki a tartozásom, lehet, hogy még barátok leszünk.
– Túl szigorú vagy önmagaddal!
– Az kell! Banánnal nem lehet operálni!
– Sose voltál te kurva, Suzy. Legalábbis nem igazi.
– Tudom, mi voltam, meg azt is, mi leszek.
– És Doki? – kérdezte Fauna.
– Mondom, hogy annak vége! Értse meg már! Vége!
– Hát akkor talán jobb, ha megyek – mondta Fauna elkeseredve. A teáscsészét az öltözőasztalkára tette, négykézlábra állt, és az etetőnyílás felé mászott. – Taszíts egyet rajtam, Suzy!
Suzy keresztültömködte a nyíláson, ahogy a kolbászt töltik. Aztán utánakiáltott: – Fauna!
Fauna bedugta a fejét az ajtón.
– Maga volt eddig a legjobb barátom. Ha szigorú vagyok, magammal vagyok az, nem magával. Mindig zaboltam az emberekre. De most kiderült, hogy tulajdonképp magamra zaboltam. Tán ha sikerül megbarátkoznom magammal, másokkal is meg fogok tudni barátkozni, balhézás nélkül.
– És ha Doki mondjuk eljönne pitizni?
– Nem akarok én senkit befűzni – felelte Suzy. – Még akkor se kéne, ha tótágast jönne. Farbarúgást nem lehet farbarúgással gyógyítani. De ha még egyszer akadna egy kedvemre való fiú, és annak lesz mire fölvágnia, akkor már nekem is lesz.
– Hiányozni fogsz, Suzy.
– Majd meglátogatom, ha rendbe jövök. Maga egy angyal, Fauna.
– Ó, fogd be a szád! – mondta Fauna, és nagy csattanással bevágta az etetőnyílás ajtaját.

30. ELNÖK SZÜLETIK

Valamennyi ködös találmányunk közül a bűntudat a legfondorlatosabb, legnevetségesebb és legfájdalmasabb. Vajon a törzsi életben, a közösség akarata kényszerítette-e ki a születését, hogy a lázongásra hajlamos egyént kordában tarthassa általa? A pszichés szövetekben van-e a központja, szekréciós mirigyek öntözik és táplálják? Vajon a bűntudat nem valamiféle tudat alatti eszköz, amellyel az ember a közömbös világban figyelemért kiált, vagy talán az emberi gyönyör tetőzése mégiscsak a fájdalom? De bármi is az eredete, vinnyogunk, akár a párzó macskák, mint az ordasok üvöltünk a holdra, a megvetés kéjes tüskéivel ostorozzuk magunkat, és közben többnyire fene jól szórakozunk.

Ha szavazásra kerül a sor, Hazelt bizonyára utolsónak jelölik, mint akiről feltehető, hogy a bűntudat gyönyöreiben és szenvedéseiben részesülhet. A bűntudat önző időtöltés, és Hazelnek sohase volt olyan tiszta képe önmagáról, hogy ilyesmiben örömét lelje. Úgy figyelte az életet, ahogy a kisgyerek figyeli a tovaszáguldó vonatokat: tátott szájjal, lélegzet után kapkodva, gyönyörködve, meglepetten, és kicsit zavartan.

Hazel, őszintén szólva, hajítófát sem ért. Mack egyszer így jellemezte Hazel neveltetését: „Négy évet elemibe járt, négyet javítóba, de itt se, ott se tanult semmit!"

A javítóintézet, ahol a bűn és a káros szenvedélyek korántsem melléktantárgyak, Hazelre éppoly csekély hatással volt, mint az elemi. Ugyanolyan ártatlanul hagyta el a javítót, mint amilyen ártatlanul belépett a kapuján. Nem figyelt eléggé ahhoz, hogy a környezet megronthassa. Ha Mack, a fiúk és Doki személyében nem talált volna segítőkész barátokra, isten tudja, milyen bajba sodródik. Hazel a világ legnagyobb emberének tartotta Macket, Dokiban pedig egyenesen emberfeletti lényt látott. Előfordult, hogy imáiban Dokihoz fohászkodott.

De Hazelben mostanság lassú változás ment végbe. Bár nem lehetett észrevenni rajta, figyelni kezdett. E folyamat csíráját talán Fauna horoszkópja vetette el benne. Az első erélyes tiltakozás után soha többé nem hozta szóba a dolgot, s ennek már önmagában is gyanút kellett volna ébresztenie.

Hazel nem akart az Egyesült Államok elnöke lenni. A menekülés bármilyen lehetőségét megragadta volna, de a horoszkóp minden kaput bezárt előtte. Ha valakit végérvényesen skatulyába zártak, és nincs többé választása, nekilát, hogy földíszítse a skatulyát, így volt Hazel is: elnökségre ítélve, a menekülés legcsekélyebb reménye nélkül – mi egyebet tehetett –, nekilátott, hogy földíszítse az elkerülhetetlent. Az ember igen magasra képes hágni a felelősségtudat lépcsőfokain.

Hazel kezdett felkészülni a pillanatra, amikor elhangzik a hívó szó. Az első betűtől az utolsóig elolvasta a *Time* egyik példányát, s amikor befejezte, elölről kezdte. Sokat törte a fejét az olvasottakon, és arra a meggyőződésre jutott, hogy hülyeség az egész – ami bizonyítja, hogy Hazel problémája valóban a figyelmetlenség volt, és nem az értelmetlenség.

Megvette a *Nagy Almanach*-ot*,* elolvasta az elnökök életrajzát, és hosszasan eltöprengett rajta, mit kell majd tennie, ha az angolok ismét flottájukba akarnák kényszeríteni az amerikai tengerészeket, vagy ha újból adót vetnének ki a teára.

Hazel vállalta kötelességét, de belebetegedett. Előfordult, hogy reggel boldogan ébredt, abban a hitben, rossz álom volt az egész. De aztán megszámolta lábujjait, és megint visszaszédült a végzet, az elkötelezettség feneketlen szakadékába. A legnagyobb kínok forrása a magány volt. Senkivel nem vitathatta meg problémáit. A sors a hétköznap tapasztalatai fölé rendelte, s függetlenítette azoktól. Amikor ökölre akart menni Mackkel, szándékát nem a harag szülte. A gyengék védelmezésére akart felkészülni. És amikor szembeszállt barátaival, nem volt hajlandó törpének öltözni, ragaszkodott hozzá, hogy mesebeli királyfi lehessen, nem hívságból cselekedett így. Rangja, méltósága fontosabb volt, mint saját személye. Nem árulhatta el jövőjét.

Rendes körülmények között valamelyik fiú nyilván fölfigyelt volna Hazel szenvedő ábrázatára, kimerültségére, fájó nemességére, és belediktált volna két kanál keserűsót. De ezekben a napokban valamennyi férfi – és női – lélek nagy megpróbáltatáson ment keresztül, és a meggyötört lélek nem sokat törődik a környezetével.

Hazel minden kísérlete, hogy kibogozza, mi történt a jelmezbálon, eredménytelen maradt. Csak arra emlékezett, milyen méltóságteljesen viselkedett, milyen gyönyörű volt, meg arra, hogy aztán megnyíltak a pokol kapui. És ami utána következett, még borzasztóbb volt. A Palota lebuj hosszú évek

során annyi kemény próbát kiállt harci szelleme megtört, darabokra hullt, akár a gránit, amely sokáig ellenáll a kalapácsnak, aztán egyszerre csak szétmállik.

Mack, aki sosem tartotta rosszabbnak az életet egy kellemetlen náthánál, halálra volt sebezve – szeme elvesztette régi fényét, hősi lelkét kínok marcangolták. És ha Mack ilyen állapotban volt, gondolhatni, milyen állapotban lehettek a többiek: mint a szárazra vetett halak.

– Mi történt? – kérdezte Hazel, de a fiúk csak egy pillantást vetettek rá, majd elfordították a fejüket: egyiküknek se volt lelkiereje a magyarázkodáshoz. Hazel napokig azt hitte, hogy a szokásos macskajaj gyötri a fiúkat, de amikor eljött a szomjúság törvényszerű megújulásának napja is, és még ez se hozott szomjúságot, Hazel aggódni kezdett barátaiért.

A ciprusfa alatt üldögélt, de ezúttal nem üresen járt az agya, hanem tényleges gondolatok pattantak ki belőle. Az idő nagy tetteket követelt, és egyedül Hazelben volt meg hozzá az erő, hogy e tündöklő kísértéssel szembe merjen nézni. Mire fölállt, és lesöpörte nadrágjáról a ciprus mocskát, lélekben teljesen átalakult. Immár nem Hazel, az Ártatlan, Hazel, a Naiv, Hazel, a Tökfej volt. Sudáregyenesen állt, készen a terhek vállalására. Szemében az erő higgadt bája ragyogott.

A Palotát homály ülte meg, dohos, búbánatos homály. A fiúk fásultan, reményvesztetten hevertek ágyaikon. Mack üveges szemmel bámulta a baldachint, kifejezéstelen arca arról tanúskodott, hogy ő van a legrosszabb állapotban. Nem lángokban omlott össze: apránként mállott szét.

Amikor Hazel leült Mack ágya szélére, Mack még csak bele se rúgott, pedig Mack cipőben volt.

– Mack – kezdte Hazel –, Mackecském, ideje volna összeszedned magad.

Mack nem válaszolt, csak behunyta a szemét. Két könnycsepp buggyant ki belőle, s ott rezgett a pilláin, míg fel nem száradt.

– Mack – kérdezte Hazel a lehető leggyengédebben –, akarod, hogy ripityára verjelek?

Mack szó nélkül tagadólag ingatta jobbra-balra a fejét.

Hazel most már nem tudta türtőztetni magát. Kijátszotta – ott egye a fene! – utolsó aduját.

– Voltam Dokinál – mondta. – Csak ül, ceruzával a kezében. Nem ír. Nem csinál semmit. Nem is gondolkozik. Szedd össze magad, Mack, Dokinak szüksége van ránk.

– Mint halottnak a napszemüvegre – felelte Mack síri hangon. – Ne bánts, Hazel. Föladtam a harcot. Kiszámoltak.
– Mi történt, Mack?
– A régebbi esetekben – mondta tompán Mack – szétvertük az odúját, kicsináltuk őt, de az mind csak kismiska volt.
– Már hogy lett volna kismiska?
– Hát csak összetörtünk pár vicikvacakot, üveget, gramofonlemezt, edényt meg ilyesmit. Ezúttal azonban megkéseltük. Ha meg akarsz simogatni valakit, és ehelyett betöröd a fejét, elveszted az önbizalmad.
Mack fölsóhajtott, a falnak fordult, és a karjába temette az arcát.
– Nincs jogod föladni a harcot! – mondta Hazel.
– Azt csinálok, amit akarok – mondta Mack. – Te meg fogd a pofád.
– Ez már jobban hangzik.
– Vagy nem csinálok semmit – folytatta Mack.
– Ide figyelj, Mack. Tudod, hogy Dokinak La Jollába kell mennie. Jövő héten megjönnek a tavaszi árapályok. Aztán ha megjön az új mikroszkópja, meg lesznek polipjai, megírja azt a cikket. Segítenünk kell rajta, Mack.
– Fauna szokta mondani, hogy menedzselt valamikor egy veltersúlyú tagot, a Halálcsókja Kellyt. Ez vagyok én: Halálcsókja Mack. Amihez csak hozzáérek, lepereg, mint a hervadt, sárga levél.
– Kelj föl!
– Nem kelek!
– Azt mondtam, kelj föl!
Mack még csak nem is válaszolt.
Hazel kiment, és körülnézett. Odament a gizgaz közt heverő törött kátrányos hordóhoz, és kihúzott belőle egy meghajlított tölgyfa dongát. Visszament, és odaállt Mack ágya mellé.
Fölbecsülte a távolságot, és fölemelte a dongát. Akkora erővel sújtott le Mackre, hogy még a nadrágja is elszakadt bele. És csak most jött rá igazán, milyen komoly Mack állapota. Mert Mack meg se moccant. Csak nyögött egyet.
Hazel leküzdötte szörnyű ijedtségét, aztán eszébe jutott Végzete, az áldozat, amellyel Washingtonnak tartozik, ahol majd osztrigát kell ennie.
– Hát jó, Mack – mondta csöndesen. – Akkor magamnak kell megtennem.

Megfordult, és méltóságteljes nyugalommal kisétált az ajtón. Mack felkönyökölt.

– Hallottátok, mit mondott ez a szerencsétlen balfácán? De ott egye a fene! Nálam nagyobb hülyeséget ő se csinálhat. Anyám, vesd meg az ágyam, már jön értem a halál, ó, pihenni vágyom.

– Ha jól látom, máris pihensz – jegyezte meg Whitey II.

31. A NAGYSÁG RÖGÖS ÚTJA

Ha valaki irányt változtat, útjának első felét többnyire azzal tölti, hogy vissza-visszanézeget. Hazel új utat választott, jobban mondva kényszerült választani. „Akkor magamnak kell megtennem”, mondta. Első pillanatra ez könnyűnek látszott. De miközben a fekete ciprusfa oltalmazó lombjai alatt üldögélt, kénytelen volt bevallani önmagának, hogy fogalma sincs róla, mi a fene az, amit meg kell tennie. Sóvárogva gondolt vissza a régi szép időkre, amikor még tökfej volt, amikor mások gondoskodtak róla, gondolkodtak helyette, ajnározták, szerették. Persze megfizetett érte: tűrte, hogy kinevessék, de azért mégis szépséges idők voltak, csupa derű és melegség visszagondolni rájuk.

– Szeretem, ha itt üldögélsz velem, Hazel – mondta Doki egyszer régen. – Kút vagy, igazi kút. Az ember legféltettebb titkait is elsuttoghatja neked. Semmit se hallasz, nem emlékszel semmire. De még ha hallanál és emlékeznél, az se számítana, hisz úgyse figyelsz. Még jobb is vagy, mint a kút: meghallgatod, amit mondanak neked, de nem hallod. Olyan vagy, mint a pap, aki nem követel penitenciát, vagy az analitikus, aki nem csinál diagnózist.

Ó, azok voltak a szép idők, amikor még nem volt felelős semmiért! Viszont a felelősség józan megfontolást követel, a célhoz vezető út megválasztását, egyszóval: gondolkodást. Hazel vállalta a gondolkodást, de csak titokban. Senki se tudott róla. Emiatt egy kicsit szégyellte is magát. A régi szép időkben csak leült a fekete ciprus alá, karjára hajtotta fejét, és egy pillanat alatt elaludt. Az új Hazel átölelte karjával a térdét, és a jövőbe révedt. Agya úgy kapaszkodott majd csúszott vissza, mint a hangyász csapdájának álnok lejtőin vergődő hangya. Terveznie, Ítélnie, döntenie kellett. Álom nem jött a szemére. Még viszketés se fogta el. Meg kell tennie. De mit? Halvány fogalma se volt róla, hogyan jött rá. Elaludt, homlokát térdén nyugtatva, aztán hirtelen akkorát rándultak az izmai, mintha megütötték volna. Úgy érezte, zuhan – és íme, zuhantában világosan látta, milyen úton kell haladnia. Nem volt éppen dicsteljes út, de az egyetlen, amely nyitva állt előtte. Árulásnak is beillett volna.

Bizonyára emlékeznek Hazelnek arra a kedves társalgási szokására, hogy folyvást kérdezett, de a válaszra már nem figyelt oda. Az emberek ezt el is várták tőle, számítottak rá. Tegyük föl, gondolta Hazel, hogy most majd kérdezek, és oda is figyelek a válaszra, de nem árulom el, hogy odafigyelek. Csalárd ötlet volt, de a szándék, amely szülte, tiszta, és az elérendő cél nagyon is kívánatos.

Hazel elhatározta, hogy a jövőben nemcsak figyelni fog, hanem emlékezni is, és szépen összerakja a kapott válaszokat. Így talán rájön, mi a teendője, és végre is tudja hajtani. Egy kérdés is elég lesz, gondolta. Esetleg kettő.

Hazel egészen kimerült e nagy erőfeszítésben. Hanyatt dőlt, fejét karjára tette, és a jól végzett munka után átadta magát az édes álomnak.

32. HAZEL, A MESTERDETEKTÍV

Elegáns Joe óvatosan tért haza utazásából, készen rá, hogy szükség esetén a legrövidebb időn belül újból odábbálljon. Megtorlásra számított Hazel jelmezéért, de a megtorlás elmaradt. Hálából egymás után három este tolófánkot készített vacsorára a Mackós Lobogóban – de a lányok még csak nem is tudták, mit esznek. Joe szerette volna megtudni, mi történt a bálon, de nem merte megkérdezni. Így aztán örült, amikor egy szép napon Hazel megjelent nála a Mackós Lobogó mögött, a kis sufniban.

– Ülj csak le – mondta. – Rögtön hozok egy szelet tortát.

Amíg Joe távol volt, Hazel Henrinek, a festőnek az alkotásait nézegette. Két kép díszítette a sufni falát, egyik a festő csirketoll-korszakából, a későbbi dióhéj-periódusból a másik. Mikor már betelt a képekkel, a kártyaasztalt vette szemügyre, amelyen Elegáns Joe táskaírógépe állt. Az írógép mellett szépen összerakott kéziratcsomó hevert, egy halom zöld írógépszalaggal gépelt zöld papírlap. Az írógépbe be volt tekerve egy ív papír, rajta a következő szavak: „Kedves Anthony West, nagyon aranyos volt Magától..."

Joe egy háromszögletű tortaszelettel és egy pohár tejjel tért vissza. Mialatt Hazel majszolt és kortyolgatott, Joe nedves, tágra nyílt szeme állandóan ott táncolt körülötte, de egyenesen sohase nézett rá.

– Na, hogy tetszett? – kérdezte.

– Micsoda?

– Hát a jelmezed.

– Szörnyen! Mindenki odavolt a meglepetéstől.

– Azt elhiszem! Mack mondott valamit?

– Azt mondta, gyönyörű vagyok.

Majdnem elsírta magát. Elegáns Joe csendesen, kajánul mosolygott.

– Mondd csak – kérdezte Hazel színlelt közönnyel –, szerinted mi a baj Dokival?

Joe gyakorlott mozdulattal keresztbe tette a lábát, és ujjaival a zöld betűs zöld kéziratlapokat kezdte pörgetni.

– Az egész és annak a része, és itt a rész az egész – felelte.

– Hogy mondod?

– Sok minden és mégis egy dolog. Dokit a libidója egy bizonyos irányba hajtja, a lelkiismerete meg egy másikba. Mítosza a tenger, a szél, az árapály, ezt éli ki azzal, hogy állatokat gyűjt. Kincseit a laboratóriumba hordja. Szeretné elrejteni őket a világ elől, s tán még Fafnirt, a sárkányt is odaállítaná őrizetükre.

Hazel már majdnem kibökte, hogy „el szokta adni az állatokat”, de ezzel elárulta volna, hogy figyel – Ismertem egy spinét – mondta ehelyett –, azt hívták Fafnirnak. Bertha Fafnirnak. Harmadikban tanított. Karácsony előtt mindig telerajzolta a táblát pulykákkal. Az alsószoknyáját meg kikeményítette, hogy csak úgy csörgött.

Elegáns Joe kicsit összeráncolta a homlokát, amiért félbeszakították.

– Ha lepárolod a mítoszt, eljutsz a szimbólumhoz – folytatta az előadást. – A szimbólum a cikk, amelyet meg akar írni, de még ebben is vannak tisztátlanságok, további lepárlásra van hát szükség. Éspedig mért? Mert ez is csak kompenzáció, azért. A szimbóluma hamis. Ezért nem tudja megírni a cikket. Szükségszerű kudarc! Rossz úton indult el. És ezért hamis megoldásokhoz jut. „Mikroszkópra van szükségem”, mondja. „La Jollába kell mennem, ha megjönnek a tavaszi árapályok.” Nem fog elmenni La Jollába. És sohase fogja megírni a cikket.

– Mért nem?

– A hamis szimbólum miatt. Vissza kell térnünk a mítoszhoz, a tengerhez. A tenger az ő anyja. Az igazi anyja halott, de a tenger él. Kincseket hord haza az anyja méhéből, és rejtegeti őket. Érted a dolgot?

– Persze – vetette oda Hazel.

– Szeretetre van szüksége. Megértésre.

– Kinek nincs? – kérdezte Hazel.

– Azt hiszem, tudnék rajta segíteni, ha hagyná.

– Úgy látszik, Suzyn felejtette a szemét – mondta Hazel.

Elegáns Joe méla undorral lebiggyesztette az ajkát.

– Ez megint csak a hamis útra vinné, újabb kudarc felé.

– Kinek a pap, kinek a papné – jegyezte meg Hazel.

– Nagyon eredeti! – mondta Elegáns Joe.

Elegáns Joe sufnijától a konyhán át csupán néhány lépést kellett tenni a Mackós Lobogó társalgójáig. A társalgóban Becky üldögélt maga alá húzott

lábbal, és a postáját olvasta. Becky a „Levelező Pajtások” tagja volt, és az egész világgal élénk levelezést folytatott. A kezében tartott rizspapír Japánból érkezett. „Kedves Levelező Pajtás” – így kezdődött a levél. – „Tied érdekes iromány kaptam én meg. Mily gyönyörű álam Kalifornia. Japán lány ugyanúgy fésül haját, hanem nem használja szőkkítés. Barátnőm, Mici Micuki nagyon nyugatias gondolkod. Próbálnám ha küldené kis kicsi üvegke hidrogén peroxid duplaerőst.”

– Hello! – mondta Hazel. Becky letette a levelet.

– Voltál már Japánban?

– Nem.

– Én sem. Hogy van Mack?

– Jól. Mondd, Becky, szerinted mi baja Dokinak?

– Szerelem – felelte Becky. – Attól sorvadozik. Ha meg nem, akkor is az volna a jó. Egy ilyen kedves fiú!

– Egészen el van kámpicsorodva.

– Így szokott ez lenni. Szegény fiú! Ha rólam volna szó, bizony én átmennék hozzá, homlokára tenném hűs kezem, és azt mondanám: „Doki...”

Fauna kukkantott ki a szobájából.

– Mintha beszédet hallottam volna. Hello, Hazel! A többi lány nincs a láthatáron? Becky nyavalyás.

– Kérdezni szeretnék magától valamit – mondta Hazel.

– Hát akkor gyere be. Ülj le! Akarsz egy kortyot? Magánügy? Várj, becsukom az ajtót.

– Igen – felelte Hazel, és ez valamennyi kérdésre vonatkozott. A kortytól Hazel szeme csillogni kezdett.

– Maga szerint mi a baj Dokival?

– Egy-két héttel ezelőtt még nem mertem volna ezt állítani – felelte Fauna –, de amikor nyakkendőt kötött... meg aztán, akkor este...

– Affenét! – mondta Hazel. – Részeg volt. Olyankor az embernek csak úgy jár a szája.

– De Doki nem – vélekedett Fauna.

– Gondolja, hogy Suzy van a dolog mögött?

– Bizony, uram! És ha az a lány nem volna dilis, elmenne vele La Jollába. Segítene neki. És akkor már páholyban ülne!

– Doki a cikkét szeretné megírni.

– Ugyan! – mondta Fauna. – Csak be van csavarodva. Fogadni mernék, hogy még csak nem is gondol arra a cikkre.

– Nem gondol az semmire!

– Azt mondom én is! Ha meg tudná állni, hogy ne gondoljon többé Suzyra, elkezdhetne gondolkodni a cikkén. Nekem legalábbis ez a véleményem.

– Azt hiszi, ha Suzy elmenne La Jollába...?

– Igen. De nem megy.

– És Doki el se vinné – mondta Hazel.

– Ha nem volna mindenki olyan tökkelütött hülye, meg se kérdeznék tőle – mondta Fauna. – Így igazán nem tudom, mi lesz a vége! Iszol még egy kortyot?

– Nem lehet – felelte Hazel. – Még el kell mennem egy pacákhoz.

Csak a merő véletlennek tulajdonítható, hogy József és Mária is épp egy levelet olvasott, amikor Hazel belépett a szatócsboltba. József és Mária azonban nemcsak olvasott, hanem egyidejűleg káromkodott is, méghozzá ékes spanyol nyelven. A levél James Petrillótól jött, és az írója nem sokat kertelt. Ha a levélben foglalt fenyegetést valóra váltják, akkor – a jelek szerint – amit az USA kormányának nem sikerült elérnie a búvárok távoltartása terén, a zenészszakszervezetnek sikerül. A Gazda benne volt a szószban. Általában azt az eljárást követte, hogy ha valamilyen bonyodalmat nem tudott elhárítani az útból, abba betársult. De Petrillo erre nem adott neki lehetőséget. József és Mária a bérgyilkosság gondolata körül tapogatózott.

– Hogy s mint? – kérdezte Hazel.

– Vacakul! – felelte a Gazda.

– Más sincs különbül – jegyezte meg Hazel. – Doki úgy ül ott, mintha orrba verték volna. Maga szerint mi baja?

– A jóég tudja – felelte a Gazda. – Nekem is megvan a magam baja. Fura! – folytatta. – Az este későn jöttem haza Montereyből, és az üres telken egy árnyékot láttam kódorogni. Egy pillanatra az utcai lámpa fényébe került, a kazán mellett. Esküszöm az élő istenre, hogy Doki volt. Ő szimatolt arrafelé.

– Az nem lehet! – mondta Hazel.

– Úgy volt, ha mondom! – A Gazda pillantása elsiklott a zöldség meg a dobozos áruk halma felett, és megpihent a plakáton, amelyen egy Coca-

Cola lány hintázott. – Tudod, mit? – folytatta tűnődve. – A bál előtt még azt mondtam volna, hogy az a lány is csak afféle közönséges cafka. És erre uccu neki, beköltözik a kazánba! És most... úgy látszik, Doki bukik rá. Tán van valami benne, ami elkerülte a figyelmemet. Már gondoltam is rá, hogy talán megpróbálhatnám ledönteni.

– Azt nem teheted! – mondta Hazel. – Dokié!

– Affenét! – Így a Gazda. – Az ilyen baba szabad préda. Majd füttyentek egyet az ablaka alatt.

– Nincs is ablaka – mondta Hazel.

A Gazda elmosolyodott. Petrillo fullánkjának mérge lassanként veszített hatásából. – Úgy van, barátocskám! – mondta. – Valami elkerülhette a figyelmemet.

– Hagyja Suzyt békén! – mondta Hazel.

József és Mária lesütötte szemét, és álarca mögül egy pillanatra kikukucskált az indián. Aztán megint elmosolyodott. – Kívánságod parancs – mondta könnyedén. – Hallom, már munkát is talált.

Íme, az Aranypipacs premier plánban: hosszúkás, keskeny, magas helyiség; nyolcszögletű kőlapocskákkal kirakott padló; sötét színű fapult kis, kerek bárszékekkel; a pulton egymástól bizonyos távolságban különféle kellékek: Wurlitzer, papírszalvéta-tartó, só, bors, cukor, mustár, ketchup; egy konyhába nyíló hátsó ajtó, ablakkal és szervírozó polccal; az előtérben pénztár, az ajtó mellett cigarettaautomata; a pult mögött magas tükör, előtte a pulton kávéfőző, sütőrostély, kenyérpirító, üvegbura alatt torták és sütemények, reggelicsomagok, fánk, leveskonzervek és levesfőző, bokszmeccsplakátok, moziprogram, buszmenetrend.

Az Aranypipacs reménytelen eset volt: savanyú, mélabús lokál, ahol jó kávét, de íztelen, szagtalan ételt szolgáltak föl. Nem versenyezhetett a feljebb, Montereyben gombamód szaporodó vidám, cicomás kis vendéglőkkel, kockás abroszaikkal, képeslevelezőlapfreskóival, alacsony plafonjával, parafatalpas gyertyáival.

Az Aranypipacs nem is próbált versenyezni. Mégis sokan szívesebben jártak ide, mint az újsütetű éttermekbe – olyanok, akik szeretik a hideg, nyúlós fánkot, a rágós húst, a konzervlevest. Ezek a kosztosok nem szerették a falra akasztott halászhálókat és az étlapon olvasható vicceket. Számukra az étkezés szükséges és egyben ünnepélyes aktust jelentett, amely nem tűrt semmiféle léhaságot.

A legnagyobb forgalom reggel héttől fél kilencig reggeli, déli fél tizenkettőtől fél egyig ebéd, és esti hattól nyolcig vacsora idején volt. A három főétkezés közt néztek be a kávézók meg a szendvics- és fánkevők. Az esti órákban még kétszer volt csúcsforgalom: fél tíz körül, amikor az első, és fél tizenkettőkor, amikor a második mozielőadás befejeződött. Fél egykor az Aranypipacs szirmai becsukódtak, szombat este kivételével, midőn azok kedvéért, akik korán leitták magukat, kettőig tartott nyitva. Suzy megjelenése az Aranypipacsban különös, de érthető hatással volt Ellára. Ella hosszú esztendőkön át vastilalmat mondott ki minden fáradságra, fájdalomra. Talán ha megengedi magának, hogy ráeszméljen nyomorúságára, föl is akasztja magát. Suzy nemcsak kisegített, hanem jóformán átvette az irányítást, tréfált az ügynökökkel, kenyérpirítás közben fütyörészett, emlékezett, hogy Mr. Garrigas a zellerleves sűrűjét szereti, sőt még Mr. Garrigas nevére is emlékezett. Ella egy-két napig figyelte Suzyt, és éles hangon utasította vissza a lány javaslatát, hogy menjen haza, és pihenjen egy kicsit. De aztán a vastilalomban repedések keletkeztek, mi több: egyre nagyobb repedések. A szörnyű fáradtság, a lábak sajgása, a bélfájdalmak, át- meg átszivárogtak a réseken. Mire Ella végre beismerte ezt, már halálosan kimerült. Eleinte bűnnek tekintette, hogy hazamenjen, és pihenjen egy órácskát, aztán fényűzésnek, végül gyógyszernek.

Most Suzy azt mondta neki a fél tízes csúcsforgalom után: „Menj haza, és aludd jól ki magad!” – már egészen természetesnek találta. Suzy nemcsak megállta a helyét a vártán, hanem munkaköréhez illő jókedvével, odavetett tréfáival még új vendégeket is szerzett.

Negyed tizenkettőkor friss kávét tett a négy főzőbe, zsírpapírba csomagolt virslit készített a jégszekrénybe, paradicsomot szeletelt, s a sütőrostély alatti fiókba szendvicseket rakott. Fél tizenkettőkor, a második mozielőadásról jövet csapatostul érkeztek a vendégek.

Suzynak ekkor mintha hat pótkarja nőtt volna: klubszendvicshez, kolbászos szendvicshez, meleg sajtos zsemléhez és kávéhoz, kávéhoz meg kávéhoz! A pénztár számológépe megállás nélkül csilingelt, és a gumipárna rovátkái között szakadatlan áradatban folyt az aprópénz.

– Megbeszélhetnénk egy randevút szombatra?

– Szívesen!

– Akkor ez fix?

– A férjemet is hozhatom?

– Férjnél van?
– Amíg el nem megyek a randevúra.
– De helyre kislány maga.
– Aki mondja, az se rosszképű. Tessék, ami visszajár.
– Tartsa csak meg!
– Kösz! Hozom a sajtosat... Ez sajnos, kevés, a tonhalszendvics nyolcvanhat cent.

A rendelések közti másodpercekben Suzy három pótkarját szappanos vízbe rakta, leöblítette és eltörölgette a tányérokat.

– Hé! Mr. Geltham! Itt felejtette az esernyőjét!
– Tényleg! Köszönöm!

Ez újabb negyed dollár borravalót jelentett, s a negyed dollár a „Joe" feliratú konzervdobozba került.

Reggelenként, amikor Joe Blaikey bejött a kávéjáért, Suzy egész kis halom ezüstpénzt tett elébe, és az összeget kipipálta a noteszában. Csuda gyorsan apadt a tartozása.

Tizenkettő előtt öt perccel Hazel lépett be a vendéglőbe. A falnak támaszkodva várt, amíg megüresedett egy bárszék.

– Hello, Hazel! Mit adhatok?
– Egy kávét.
– Az üzlet kontójára. Hogy vagy?
– Kösz.

A vendégek lassanként elszállingóztak, a helyiség kiürült. Suzy villámgyorsan ágyba rakta az Aranypipacsot: lesúrolta a rostélyokat, lemosta a pultot, letörölte a ketchupos üvegek nyakát. Fölnézett, és látta, hogy Hazel söpröget.

– Hé, mi a fenét csinálsz?
– Egy irányba megyünk. Gondoltam, elkísérlek.
– Helyes! – mondta Suzy. – Majd te viszed a könyveimet.
– A könyveidet?
– Csak tréfáltam.
– Hahaha! – mondta Hazel nagyon komolyan.

Végigsétáltak az Alvarado utcán. Már minden üzlet zárva volt, a bárokat kivéve, amelyeknek neonreklámjai fénnyel árasztották el a járdát. A Presidio végén megálltak, rákönyököltek a vaskorlátra, és elnézték az öböl fekete vizén lebegő halászcsónakokat. Aztán átvágtak a vasúti síneken, elhalad-

tak a katonai raktár mellett, és elérték a Konzervgyár utca felső végét. Itt aztán Hazel megszólalt:

– Csuda klassz nő vagy!

– Tessék?

– Mondd, szerinted mi baja Dokinak?

– Honnét tudnám?

– Zabolsz rá?

– Mi volna, ha nem ütnéd az orrod a mások dolgába?

– Jó, jó! – mondta gyorsan Hazel. – Nem vagyok lángész. Mindenki tudja.

– Akkor sincs közöd a magánügyeimhez!

– Amit én mondok, úgyse számít – felelte Hazel. Ezt mint valami ajánlólevelet nyújtotta át. – Doki szerint nem figyelek oda, amikor mások beszélnek. Ő ezt szereti.

Egy ideig szótlanul mendegéltek. Aztán Hazel félénken megszólalt:

– A világon mindent megtett értem. Egyszer még jellemrajzot is adott rólam, pedig nincs is jellemem. Egy másik alkalommal meg ráment volna a fél lábam, ha fel nem nyitja a sebet, és nem rak valami port rá. Így aztán még ma is megvan.

Suzy nem felelt. Lépteik hangosan koppantak az úttesten, s a koppanások visszaverődtek a kihalt konzervgyárak hullámlemez homlokzatáról.

– Doki bajban van – mondta Hazel.

Lépteik visszhangja betöltötte az egész utcát.

– Ha valaki bajba került, gyerünk Dokihoz. Most, hogy ő van bajban, a kutya se néz feléje.

Kip-kop, kip-kop, kip-kop.

– Segítenem kell rajta – mondta Hazel. – Csakhogy én nem vagyok lángész.

– Mi a fenét akarsz tőlem? – kérdezte Suzy.

– Nem mennél át hozzá, és üldögélnél el nála egy kicsit?

– Nem.

– Ha te bajban volnál, ő biztos segítene rajtad.

– Én nem vagyok bajban. És honnét tudod, hogy ő igen?

– Mondom neked. Azt hittem, szereted.

– Szeretem is. Ha igazán bajban volna, betegen vagy törött lábbal feküdne, valószínűleg vinnék neki egy tányér levest.

– Jesszusom! Ha eltörné a lábát, nem tudna árapálykor kimenni a tengerpartra – kiáltott fel Hazel.

– Mit sopánkodsz? Hiszen semmi baja a lábának!

Terjedelmes Ida presszója elé értek.

– Megiszol egy pohár sört? – kérdezte Hazel.

– Kösz. Nem kérek – felelte Suzy, aztán megkérdezte: – Nem a Palotába mész?

– Nem. Még el kell mennem valakihez.

– Egyszer, még kislány koromban – kezdte Suzy –, csináltam az öregeimnek egy hamutartót...

– És tetszett nekik?

– Nem kellett nekik hamutartó.

– Nem dohányoztak?

– Ahogy mondod – felelte Suzy. – Jóccakát!

Hazel a teljes összeomláshoz közeledett. Soha életében nem fordult még elő vele, hogy egy gondolatot két percnél tovább kellett volna őriznie agyában. Erőtartalékai a négyórás állandó összpontosított figyelemben felőrlődtek. Pedig még nem is ért a végére. Még két helyre kellett ellátogatnia, s utána le kellett ülnie a fekete ciprusfa alá, hogy megszűrje tapasztalatait. Eddig még nem látott sehol semmi fényt. Az agyában fölvillanó képek a gyermekek kedvenc játékszerében, a kaleidoszkópban látható mintákhoz hasonlítottak, amelyek forgatás közben állandóan változtatják színüket és alakjukat. Hazel úgy érezte, hogy agyveleje valami halk, zizegő hangot ad.

Amolyan macskás éjszaka volt. Hatalmas kandúrok lopakodtak, fejükkel, vállukkal egészen a földet súrolva, vetélytársaikat kémlelve. A cicahölgyek édes ártatlanságban csinosítgatták magukat, nem gyanították, hogy amit remélnek, valószínűleg meg is esik majd velük. A Hopkins hadikikötő előtti szikláknál a fókák vadászkutyákhoz méltó tremolóban ugattak. Az utcai lámpák fényében ezüstösen csillogtak a néma konzervgyárak falai. És valahonnét, a tengerpart felől ide hallatszottak a *Memphisi kesergő* édesbús akkordjai. Cacahuete gyakorolt.

Hazel megállt egy pillanatra, hogy elgyönyörködjék a titokzatos éjszakában. Visszanézett a kazánra, ahová Suzy bebújt, és az utcai lámpa fényében egy surranó alakot pillantott meg; a mozgásából és az alakjából ítélve alig-

hanem a Gazda volt. Bizonyos értelemben Hazelnek ehhez semmi köze se volt. Fölment hát az Élettani Labor lépcsőjén, és bekopogtatott.

Doki az ágy szélén ült, és szerszámait nézegette. Hálók, vödrök, üvegedények, formaldehid, keserűsó és mentol, gumicsizma és gumikesztyű, üveglemezek és zsinórok hevertek előtte halomba rakva. Munkaasztalán új hordozható kis akvárium állt, aprócska szivattyúval és motorral, amelyet két szárazelem táplált. Doki rosszkedvűen figyelte, hogy szállnak föl a tengervízben a fehér légbuborékok.

– Bújj be – mondta Doki. – Örülök, hogy látlak.

– Csak egy kis tereferére jöttem.

– Helyes. Örülök neki. Bolond dolog, hogy az ember magának beszéljen, pedig akkor legalább nem hallja senki. Te éppen nekem való partner vagy, Hazel.

– Mielőtt még elfelejtem: mondja, Doki, mi az az asszt... asztrofizika?

– Tényleg érdekel?

– Nem valami nagyon. Csak épp eszembe jutott. Annak idején beiratkoztam rá.

– Azt hiszem, jobb, ha nem beszélünk róla – mondta Doki megborzongva.

– Hoztam egy kis piát.

– Igazán kedves. De segítesz meginni, ugye?

– Persze – felelte Hazel. – Tényleg elmegy La Jollába?

– Azt hiszem, el kell mennem. Többek közt épp ezen is törtem a fejem. De már akkora felhajtást csináltam vele.

– Sokak szerint nem fog elmenni.

– Nos, éppen ez az egyik oka, hogy el kell mennem.

– És jobb szeretne nem menni?

– Magam se tudom – válaszolta Doki halkan.

Fölkelt az ágyról, és lekapcsolta a drótot a szárazelemről.

– Kár az áramért – mondta. – Annyit strapáltam magam vele, mint egy ócska Ford a dűlőúton. Darabokra szedtem. És még mindig nem tudom, mért nem akar működni. Meg azt se, hogy össze tudom-e megint rakni.

– Talán segíthetnék – mondta Hazel. – Értek a régi Fordokhoz.

– A végén még kiderül, hogy az emberekhez is értesz.

Hazel szemérmesen nézegette a cipőjét. Eddig azzal még sose vádolták, hogy ért valamihez.

– Az ám, derék öreg Hazelem – kuncogott Doki.
– Mondja, Doki, maga szerint mi baja magának?
Hazel maga is megrettent merészségétől, de a kérdést már nem lehetett visszaszívni. És Doki mintha nem is találta volna értelmetlennek.
– Isten tudja – felelte. – Valamiféle rejtélyes önigazolás, gondolom. Tán szerettem volna hozzájárulni valamivel a tudományos fejlődéshez. Így akartam talán kompenzálni, hogy nincsenek gyerekeim. De most úgy látom, hogy a hozzájárulásom, ha egyáltalán sor kerül rá, nagyon-nagyon szegényes lesz. Azt hiszem, belekergettem magam valamibe, és most már a végére kell járnom, ha akarom, ha nem.
Hazel a maga gondolatainak diribdarabjai közt motozott:
– Mack istentelenül bánja, amit ő meg Fauna csinált. Egészen belebetegedett.
– Semmi oka rá – jegyezte meg Doki. – Én rontottam el a dolgot.
– Úgy érti, hogy nem kellett volna elengednie Suzyt?
– Azt hiszem. Azóta is töröm rajta a fejem. Egy-két napig egészen másképp éreztem magam, sokkal jobban, mint valaha életemben. Mintha feloldódott volna bennem valami velem született fájdalom. Úgy éreztem magam, mint aki tárva-nyitva áll.
– Suzy miatt?
– Azt hiszem. Mindig azt gondoltam, hogy én, az én szabadon, vadul nyargalászó elmémmel nem ismerem a konvenciók korlátait. És mi derült ki? Hogy valójában undorító mérleget készítettem. Mérlegeltem nevelést, tapasztalatot, társadalmi hátteret, sőt talán még vérségi kapcsolatokat is. Pedig ilyen alapon ismerőseim közül épp a leghitványabbaknak lett volna a legtöbb kérkednivalójuk. Hát ez a helyzet. Most, hogy elmondtam, még világosabban látom, hol hibáztam. Azt hiszem, alaposan elrontottam a dolgot.
– Mért nem próbálja meg még egyszer, Doki.
– Hogyan?
– Mért nem vesz egy doboz csokoládét vagy egy csokor virágot, és kopogtat be hozzá?
– Kezdjem egészen elölről? Egy kicsit bután hangzik.
– A nő az csak nő! – mondta Hazel.
– Micsoda felfedezés! Mondd csak, láttad mostanában?
– Aha. Klasszul kicsinosította azt a kazánt. És az Aranycsillagban dolgozik.

– Hogy van? Mondott valamit?

Hazel megint kutatni kezdett a törött gondolatdarabkák között. De elsőnek Suzy heves kitörése jutott eszébe.

– Még kislány korában – kezdte töprengve – egy hamutartót csinált az apjának meg anyjának... – Hazel abbahagyta, mert nagyon nevetségesen hangzott.

– Na és?

– Nem is kellett nekik hamutartó.

– Ezt mesélte?

– Ühüm.

– Akkor igyunk egyet!

– Nem lehet, Doki. Még van egy... akarom mondani, még el kell mennem valakihez.

– Ilyen késő éjszaka?

– Aha. – És aztán Hazel gyónni kezdett. – Maga mindig jó volt hozzám, Doki. Nem ártanék magának a világ minden kincséért sem.

– Tudom.

– Mégis ártottam.

– Hogyan?

– Emlékszik, mit szokott mindig mondani? Azért szeret, mert nem szoktam figyelni.

– Persze hogy emlékszem.

Hazel szemében szemérem és szégyenkezés tükröződött.

– Most figyeltem – mondta.

– Abban még nincs semmi rossz.

– Doki...

– Tessék?

– József és Mária a kazán körül sündörög.

Hazel nem emlékezett, hogy valaha is ilyen fáradt lett volna. Szokatlan trükkökre kényszerítette agyát, de végül is bekövetkezett, amitől előre félt. Nem ment semmire. Amikor földerítő útjára indult, remélte, hogy talál valamiféle vezércsillagot. De az elért eredmény legfeljebb Henri dióhéj-festményeihez hasonlított. Hazel aludni szeretett volna, sokáig aludni, hogy tán ne is ébredjen többé e világra, amelyben most idegennek érezte magát. Össze-

zagyválta az egészet. Azon tűnődött, hogy vajon Washingtonban is így összezagyválja-e majd a dolgokat.

Fáradtan vánszorgott keresztül az üres telken, aztán föl a kis ösvényen a Palota lebujba. Szeretett volna gyorsan ágyba bújni a sötétben és álomba bújtatni kudarcát.

De Mack és a fiúk ébren várták.

– Hol a francban voltál? – förmedt rá Mack. – Már mindenfelé kerestünk.

– Csak sétáltam egyet – felelte kedvetlenül Hazel.

Mack megmozdult, és felnyögött:

– A fene egyen meg! – mondta. – Összetörted a csontom! Majdnem kinyiffantottál!

– Hülyeséget csináltam – felelte Hazel. – Akarod, hogy megmasszírozzam?

– Isten ments! Mi van veled? Ha te egyszer törni kezded valamin a fejed, legjobb, ha fut, ki merre lát!

– Hol voltál? – kérdezte Whitey II.

– Itt is, ott is. Sétáltam egyet.

– Kinél jártál?

– Hát például Elegáns Joe-nál meg Faunánál meg Suzynál meg Dokinál...

– Találkoztál Suzyval? – kérdezte Mack.

– Ühüm. Benéztem a Pipacsba egy kávéra.

– Mi a fene? Pénzt adsz ki kávéra?

– Az üzlet kontójára ment.

– És mit mondott Suzy?

– Hogy harmadikos korában csinált egy hamutartót.

– Úristen! – kiáltott fel Mack. – Dokiról nem beszélt?

– De igen, azt hiszem.

– Azt hiszed?

– Ne kérdezősködj, ha piszkoskodni akarsz velem. Mert akkor én is piszkoskodni kezdek!

Mack nagy keservesen átfordult a másik oldalára. Hazel úgy érezte, hogy ellenséges indulatok gyűrűjébe került. – Talán jobb, ha kimegyek – mondta elkeseredetten.

– Várj! Mit mondott Suzy Dokiról?

– Azt mondta, hallani se akar róla, kivéve, ha... de talán mégis jobb lesz, ha kimegyek.

– Kivéve, ha?

– Kivéve, ha megbetegedne vagy eltörné a lábát.

Mack a fejét rázta.

– A fene érti a te eszed járását. Jóságos Isten! Nem szabadna hagyni, hogy egyedül mászkálj!

– Nem csináltam semmi rosszat.

– De fogadni mernék, hogy jót se! Száz az egyhez, hogy máris a baktériumháborún jár az eszed... hogy lehetne Dokit megbetegíteni.

– Fáradt vagyok – mondta Hazel. – Szeretnék lefeküdni.

– Ki tart vissza?

Hazel még a ruháját se vetette le, hanem azonnal bebújt az ágyba, mégse tudott elaludni, legalábbis amíg Salinas fölött pirkadni nem kezdett. Az agya felhólyagosodott, a kötelességtudat sarkantyúi mélyen a húsába vágtak.

33. TÁVOLI DOBPERGÉS

Miután Hazel eltávozott, Doki még sokáig üldögélt magában. Mellkasa zsibongott az érzelmektől, torka kiszáradt. Legfelső elméje – a tudósé, a gyakorlott gondolkodóé, akit módszeresség és pontosság jellemez – mereven nézett rá. Az ő világába nem férkőzhetett be semmi, ami nem mérhető, ízlelhető, hallható vagy látható. A tudomány törvényei sziklaszilárd törvények voltak Doki szemében, mindenkor igyekezett engedelmeskedni nekik.

E törvények megszegését nemcsak bűnös, hanem veszedelmes cselekedetnek is tartotta, mert a törvénysértés anarchiához vezet. Doki megrettenve üldögélt, hideg futkározott a testén:

Középső elméje Doki nyomorúságos állapota láttán ujjongott örömében. „Nem megmondtam? Éveken át egyre csak hajtogattam, hogy bolondítod magad! Hadd lássuk, vissza mersz-e térni az analízishez?”

De a zsigereiben lakó, halkan zümmögő elméje sem maradt tétlen, sajgott ugyan, és mégis arról énekelt, hogy ez a sajgás jó és szükséges.

Középső elméje kerekedett felül. Vizsgáljuk meg, miről is van szó, töprengett Doki. Itt ül egy ember, akinek dolga van e világban. És az a lány – mit mondjak róla? Tegyük föl, hogy kapcsolatunkból csupa jó származnék. Még akkor se vezethetne igazán jóra. Nincs remény, semmi remény a nap alatt, hogy az a lány meg én boldogan élhessünk egymás mellett. Nemcsak műveletlen, hanem indulatos is. Nézetei mint a tájékozatlan embereké általában. Biztosnak tekint olyasmit, amit sohase vizsgált meg közelebbről, és ráadásul nemcsak a maga, hanem mindenki számára. Két hónap alatt affektáló teremtés válna belőle. És akkor már oda a szabadság! Úgy állnál ott a magad nézeteivel, mint aki egy rossz játékossal teniszezik. Hagyd már ezt az ostobaságot! Verd ki a fejedből! Úgyse kaphatod meg, és nem is akarod megkapni.

De azt se bírod ki, ha nem kapod meg – huhogta a középső elme. – Akármi történik, de legalább a tiéd lesz a lány. Tapintsd meg a pulzusod, hallgasd csak meg a szívverésed! Azt kérded, mért lüktet úgy, mért kopácsol? Mert e pillanatban a kazán vasajtaja megcsörrent. Azért. Még sejtelmed sincs róla, hogy ez mit jelent, de máris sajog benned a fájdalom, mert az ajtó csörrent, és mert hajnali fél három van.

Valójában nincs is rossz – mondta a legalsó elme. – Minden csak része az egésznek, a jó is meg a rossz is. Vajon ismersz-e egyetlen férfit vagy nőt (mindegy, hogy milyen közel áll hozzád), akiben ne volna jó is meg rossz is? Eressz ki! Ha nem, istenemre, beléd vájom a karmaimat, és amíg csak élsz, marcangolni foglak. Eressz ki, ha mondom! Érzed, érzed ezt a vérvörös izzást? A méreg forr benned. Kiereszted-e, vagy addig gyűlik itt, mígnem beteggé tesz, megőrjít? Nézd csak meg, hány óra? Csörrent a vasajtó, hallod-e?

Doki az órájára pillantott – három óra tizenhét perc volt.

– Rohadt strici! – mondta hangosan. Lekattantotta a villanyt, az ablakhoz lépett, és kipillantott a fénysávra, amelyet az utcai lámpa vetett az üres telekre. Aztán kinyitotta az ajtót, és leosont a lépcsőn. Átvágott az utcán, és az árnyékban megbújva lopakodott tovább.

A Gazda az egyik nagy rozsdás csövön ült, és egy rejtvényt próbált megoldani. Gondolatban kirakta maga elé a kockákat, de a részek sehogy se álltak össze egésszé. Egyfelől itt volt ő maga: jóképű, elegáns fiatalember, aki komoly gubát keres. Másfelől itt van ez a semmi különös baba, aki egy kazánban lakik, és kulizik, hogy megéljen valahogy. Amellett a Gazdának megvoltak a maga (ha nem is éppen tudományos) módszerei, amelyek mindeddig igen jó szolgálatokat tettek, teljesen megbízhatóknak bizonyultak. A bájcsevegés, az ígérgetés, a széptevés, és tartalékban az erőszak. Mert a babáknál mindig szükség van egy kis erőszakra. Megtapogatta dagadt jobbját. Ez a baba dilis. A bájolgását meg se hallgatta, amikor a Gazda fölvonultatta a tartalékát, a lány rávágta a vasajtót, kis híja, hogy le nem szakította négy ujját. Biztos, leesik róluk a köröm. A büdös kurva! A Gazda annyira elmerült keserű töprengésében, hogy nem hallotta meg Doki lépteit.

Doki csíkos inge gallérjánál fogva talpra rántotta József és Máriát. A Gazda ösztönszerű mozdulattal villámgyorsan kirúgta Doki alól a lábát. Együtt zuhantak a földre, és máris ott hemperegtek a papsajtban. József és Mária térdével megcélozta ellenfele ágyékát, Doki pedig finom, erős ujjával a Gazda torkát fogta körül. A Gazda érezte, hogy Doki hüvelykujjai az ádámcsutkája alatti üreget keresik. Viszonzásul belevájta körmét a fehér arcba, de addigra Doki hüvelykujjai már megtalálták a keresett pontot. József és Mária szeme előtt fényes karikák örvénylettek föl, agyát elöntötte a vér. Tudta, hogy mellkasa két másodpercen belül összeroppan a hüvelykujjak nyomása alatt, és ez pedig a halált jelenti. Már látott ilyet. Tudta, mi vár

rá, és ez a tudat elernyesztette. Testén kiütött a rémülettől a veríték, és akkor a hüvelykujjak szorítása meglazult.

A Gazda mozdulatlanul feküdt, és kétségbeesetten mérlegelte esélyeit – célozza-e meg ismét Doki ágyékát, vagy pedig rontson a fejével ellenfele állának? De ha elvéti, a rettenetes hüvelykujjak újból lecsapnak. Gyönge volt, és félt – még megszólalni is félt, nehogy rosszat mondjon, s ezzel magára vonja a hüvelykujjak haragját. – Doki – suttogta –, megadom magam! Kikészített!

– Ha még egyszer meglátom a lány körül sündörögni, kitépem a torkát – felelte ugyancsak suttogva Doki.

– Soha többé nem fogok! Esküszöm az élő Istenre!

A szatócsboltban a hétwattos lámpa alatt a Gazda összezúzott ujjaival hasztalan próbálta kihúzni a whiskysüveg dugóját, kénytelen volt átadni az üveget Dokinak.

Dokit az a fajta rosszullét környékezte, amely a dührohamokat szokta követni – és ráadásul ostobának érezte magát. Jókorát kortyintott a whiskyből, aztán átnyújtotta a pulton az üveget. József és Mária meghúzta, de bele is görnyedt, köhögött, fuldoklott. Dokinak meg kellett kerülnie a pultot, hogy hátba verje. Amikor visszanyerte beszélőképességét, József és Mária ámulva nézett Dokira.

– Nem értem – mondta. – Hol tanulta ezt a trükköt? Mire jó ez magának? Könnyen meg is ölhetett volna.

– Úgy látszik, azt is akartam – felelte Doki. – Sőt biztos vagyok benne. – Zavartan elnevette magát. – Azt hittem, ki akar kezdeni Suzyval.

– Jól hitte – mondta József és Mária. – Teremtőm, Doki, nem tudtam, hogy ez a helyzet maguk közt!

– Nincs köztünk semmi! – mondta Doki. – Adjon még egy kortyot!

– Nem éppen kesztyűs kézzel bánt velem – mondta József és Mária. – Kár volt izgulnia. Az a lány jól elintézett. Úgy bevágta az ajtót, hogy majdnem leszakította az ujjaimat. Kiszállok a versenyből, Doki. A lány a magáé.

– Még látni se akar! – jegyezte meg Doki.

– Tényleg? Mi a fene ütött bele?

– Ki tudja?

Könyökükkel a pultra támaszkodva nézegették egymást.

– A nyavalya érti – mondta József és Mária. – És most mi a szándéka?

– Hazel azt tanácsolta – mosolygott Doki –, vigyek neki csokoládét meg virágot.

– Nem rossz tipp. A fene tud kiokosodni ezen a lányon. – A Gazda óvatosan leeresztett a torkán még egy kis whiskyt. Amikor a folyadék a fájó ponthoz ért, József és Mária arca megvonaglott. – Szerintem egyszerűen dilis – folytatta –, és ha az, akkor a férfinak is dilisen kell viselkednie. Miért nem próbálja meg hagyni a fenébe?

– Már megpróbáltam. Nem is egyszer.

– És nem sikerült?

– Egy csöppet sem. Tudom, hogy hülyeség, de ez a helyzet.

– Ilyesmi már másokkal is megesett. Azt hiszem, itt csakugyan nincs mit tenni. – Éles pillantást vetett Dokira. – Most jut eszembe! – mondta. – Amikor fűzni kezdtem azon a rohadt etetőnyíláson át, azt mondta: „Ha találok valakit, aki talpig férfi, azt mondom, uccu!” – „Doki?” – kérdeztem én. „Fenét – mondta. – Doki pipogya alak.”

– Azt hiszem, igaza van – mondta Doki.

Nekem más a véleményem. Ide figyeljen, Doki! Amikor az imént elkapta a torkom, ha nem adom fel, kinyiffantott volna?

– Valószínűleg. Nehezen tudom elhinni magamról, de azt hiszem, igen. Ilyesmi még sose fordult elő velem. Miért?

– Mert aki puszta kézzel képes lenne kinyiffantam valakit, szerintem nem lehet olyan nagyon pipogya. Végezzünk az üveggel, Doki, aztán segítek magának.

– Miben akar segíteni?

– Virágügyben – felelte József és Mária. – Még egy óránk van hajnalig. Fönt a Világítótorony utcában tudok egy kertet, rogyásig van virággal.

34. NINCS JOBB A VILÁGON EGY JÓ MELEG FÜRDŐNÉL

Elegáns Joe csak szakács volt a Mackós Lobogóban, kidobóember nem, így aztán az estéi szabadok voltak. Korán le szokott feküdni, és az ébresztőórát hajnali négyre állította be. Következésképpen minden reggel volt három-négy órája, amikor táskagépén zöld betűket ütögetett le a zöld papírlapokra.

A regény jól haladt. Hőse megrendült lelkiállapotban jött a világra, és utána már semmi sem hozott számára megnyugvást. Ha nem egy szimbólum verte szájon, valamilyen mítosz rúgta ki alóla a lábát. A könyv a hangulatok, rejtélyes jelekkel teleírt tapétával bevont nyirkos szobák, lenge illatok, fonnyadó álmok regénye volt. Az *Oidipusz király pi gyöké*-ben nem akadt egyetlen szereplő sem, aki nem ért volna meg az elmegyógyintézetre. A hős öregedő nagynénjeihez képest de Sade márki patyolatfehér lélekkel dicsekedhetett. A zöld kézirat már három hüvelyk magasra nőtt, és Elegáns Joe már kezdte tervezgetni, milyen fényképet tétessen a könyv hátsó borítólapjára. Nyitott gallér kell, gondolta, halvány, kényszeredett mosoly, maga elé helyezett, laza tartású kéz, a középső ujján nyitott, mérget rejtő gyűrű. Joe már azt is tudta, mely kritikusokra számíthat és miért. „A tó színét tajték borította – kopogtatta a papírra. – Közepén, a nyílt vízen hasával fölfelé egy döglött hal lebegett..."

Elegáns Joe felsóhajtott, hátradőlt, és megvakarta a hasát. Aztán ásított egyet, átment a Mackós Lobogó konyhájába, és nekilátott a kávéfőzésnek. Amíg a kávé főtt, kilépett a csodálatos reggelbe. Egy törpetőkehal-raj nyomában pelikánok csörtettek a tenger vizén, s az öböl felett rózsaszín papírzsebkendő-felhőcskék lebegtek. Joe észrevette a kazán etetőnyílása elé helyezett virágcsokrot, és odament, hogy tüzetesebben megvizsgálja: tulipánból, korai rózsából, nárciszból és nősziromból összeállított hatalmas bukéta volt. Bárkitől származhatott volna, csakhogy a virágok szára egy laboratóriumi üvegedényben állt.

Elegáns Joe élete az eljegyzési és tombolaestélyt követően nem forgott ugyan veszélyben, de sok baráti érzést se tapasztalt a Konzervgyár utca részéről. A csokorról szóló hírt megvitte a Mackós Lobogóba, a kávéval meg

a süteménnyel egyetemben fölszolgálta Faunának. Nyolc órára a hír eljutott már a Palota lebujba, és a korán munkába induló férfiak ezen csámcsogtak a szódás whisky közben a La Idában.

A legjobb kilátást a társalgó nyújtotta, mert ablakai az üres telekre néztek; Mack is ott tartózkodott, egy függöny mögött, Fauna süteményeit majszolta. Ott voltak a lányok is, legszebb kimonójukban. Becky strucctollas papucsába bújt. Fél kilenckor a nézőközönség hallotta, amint a kazánajtó megcsikordult. – Csitt! Csitt! – figyelmeztették egymást.

Suzy – négykézláb – kidugta fejét az etetőnyíláson, és menten beleütötte orrát az óriási virágcsokorba. Egy hosszú pillanatig ámulva nézte a virágokat, aztán megragadta a bukétát, és a kazán belsejébe vonszolta. A vasajtó pedig becsukódott mögötte.

Kilenc órakor Suzy ismét előbukkant, és gyors léptekkel elindult Monterey felé. Fél tízkor érkezett vissza. Bebújt a kazánba, de egy perc múlva újból felbukkant az ajtóban, és egy kézitáskát tolt ki maga előtt. A nézőket döbbenet fogta el, ez azonban csak egy pillanatig tartott. Mert Suzy fölsietett a Mackós Lobogó lépcsőjén, és becsöngetett. Fauna szobájukba kergette a lányokat, Mack is elbújt, mielőtt Fauna ajtót nyitott volna.

– Azt mondta, használhatom a fürdőszobát – mondta Suzy.

– Parancsolj – válaszolta Fauna.

Egy óra múlva, amikor a csobogás már alábbhagyott, Fauna bekopogott a fürdőszoba ajtaján. – Adjak kölnit, drágám?

– Kösz – mondta Suzy.

Néhány perc múlva lesikálva, fényesre pucolva bukkant elő.

– Kérsz egy csésze kávét? – kérdezte Fauna.

– Sajnos, nincs tdőm – felelte Suzy. – Rohannom kell. Köszönöm a fürdőt! Nincs jobb a világon egy jó meleg fürdőnél!

Fauna a függöny mögül leste, ahogy a lány visszamászik a kazánba.

Aztán az iroda-hálószobában egy üzenetet firkantott, és Elegáns Joe-val átküldte az Élettani Laborba. A papíron ez állt: „Ma nem megy dolgozni.”

35. IL N'Y A PAS DE MOUCHES SUR LA GRANDMÈRE

Doki kiterítette az ágyra legtisztességesebb ruhadarabjait. Az agyonmosott khakiszínű nadrágon halvány savfoltok éktelenkedtek, a fehér ing megsárgult az időtől, és most először vette észre, hogy öreg tweedkabátja mindkét könyökén kikopott. A nyakkendőt, amely a Sonny Boynál rendezett vacsorán volt rajta, pecsétek csúfították. Szerencsére a bőröndje fenekén talált egy fekete katonai nyakkendőt. Doki életében először vizsgálgatta elégedetlenül öltözékét. Ostobaságnak látszott, hogy ilyesmit komolyan vegyen, és mégis kétségtelenül komolyan vette. Leült egy kicsit, eltöprengett ruhatárán és az életén, és mind a kettőt nevetségesnek találta. És nem kevésbé nevetségesnek találta azt a tagadhatatlan tényt is, hogy fél.

Ezek után fennhangon szónoklatot intézett a csörgőkígyókhoz. A hüllők villás nyelvüket öltögetve hallgatták.

– Egy ostoba frátert láttok magatok előtt – mondta. – Értelmes és viszonylag intelligens ember vagyok, intelligencia-hányadosom száznyolcvankettő. A chicagói egyetemen magister artium és bölcsészdoktor lettem. És most nézzétek meg jól ezt az embert! – folytatta. – Szabályszerűen meg akarja kérni egy leány kezét, aki egy kazánban lakik. Negyed kiló csokoládébonbont visz neki. És ez a férfi iszonyúan fél. Hogy miért? Megmondom. Attól tart, hogy nem kell a lánynak. Rettenetesen fél tőle. Tudja, hogy nevetséges, mégsem tud rajta nevetni.

A csörgőkígyók szomorkás szemmel néztek rá – legalábbis Doki úgy látta.

– Talán úgy is fogalmazhatnám, hogy nincs mit tennem. Azt mondják, hogy akinek amputálták a lábát, fájdalmat érez ott, ahol valaha a lába volt. Így vagyok én is ezzel a lánnyal. Nem vagyok teljes nélküle. Nem vagyok eleven ember. Amikor velem volt, teljesebbnek éreztem az életet, mint valaha. És nemcsak akkor, amikor veszekedtünk. Akkor nem ébredtem rá, hogy ez mennyire fontos, de most már tudom. Nem vagyok fajankó. Jól tudom, hogy ha sikerül is meghódítanom ezt a lányt, sok nehéz napom lesz. Újra meg újra azt kívánom, hogy bárcsak sose találkoztam volna vele! De azt is tudom, hogy ha kudarcot vallok, sose leszek teljes ember. Csak valami szür-

ke fél élet lesz az életem, hátralevő napjaim minden órájában gyászolni fogom, hogy elvesztettem ezt a lányt. Ti mint aggályoskodó csúszómászók, most azt kérditek: „Miért nem vársz? Nézz kissé távolabbra is! Jobb hal is akadhat horogra!” Igen, csakhogy ti nem vagytok érdekelve a dologban. Nyíltan megmondom, hogy számomra nemcsak hogy nincs jobb hal, de egyáltalán nincs is más hal a tengerben. A vizek elhagyatottak e nélkül a hal nélkül. Hát ezt adjátok össze!

Levetkőzött, a tus alá állt, és addig dörgölte magát, míg bőrét vörösre nem marta a szappan. A fogát meg addig pucolta, míg vérezni nem kezdett az ínye. Kezén a bőr repedezett volt a formalintól, mégis sokáig vagdosta és reszelgette elszíntelenedett körmeit. Aztán lefésülte hosszúra nőtt haját, és oly simára borotválkozott, hogy égett az arca. Végre teljesen elkészült, de még mindig nézte, mit tudna csinálni, halogatta az indulást.

A gyomrát szinte a mellkasában érezte, alig tudott lélegzeni. „Iszom egy nagy korty whiskyt – gondolta. – Csakhogy megérzi a leheletemen, és tudni fogja, miért ittam. Kíváncsi vagyok, ő is fél-e. Az ember sose tudhatja. A nők az ilyesmit ügyesebben titkolják, mint a férfiak. Úristen, micsoda hülye vagyok! Ez így nem mehet tovább. Az idegeim lassanként fölmondják a szolgálatot. A hangom remegni fog. A fene egye meg ezt a kis... nem, ennek semmi értelme. Attól, hogy ócsárolod, nem leszel bátrabb! Te mégy hozzá, nem ő jön hozzád. Miért mondod azt, hogy »te«, amikor »ént« kellene mondanom? Tán félek az »éntől«?”

Aztán rájött, mit kell csinálnia. Odalépett a gramofonlemezes polchoz, és kikereste *A fúga művészeté*-t. Ha ennek a nagyságából se merítek bátorságot, gondolta, jobb, ha föladom a harcot. Mozdulatlanul ült, míg Bach fölépített egy világot, benépesítette, elrendezte, aztán harcba szállt vele, és a világ elpusztította. Mire a zene véget ért, egy motívum kellős közepén ért véget – miként véget ér az ember, ha eljön érte a halál –, Doki visszanyerte bátorságát. „Bach hősiesen harcolt! – mondta magának. – Nem szenvedett vereséget. És ha tovább él, lankadatlanul vívja tovább reménytelen harcát.”

– Adj egy kis időt! – kiáltotta Doki, maga se tudta, kinek. – Gondolkodnom kell. Mi volt Bach lényében, amire én úgy szomjazom, hogy szinte elepedek? Talán bátorság? És vajon a bátorság nem a lélek nagy művészete? Van-e a bátorságnál nemesebb emberi tulajdonság? – Elhallgatott, és hirtelen érezte, hogy elöntik a ki nem csordult könnyek. – Miért nem jött rá már

korábban? – kérdezte. – Én, aki annyira csodálom a bátorságot, fel se ismertem, amikor találkoztam vele. A jó öreg Bachnak tehetsége, családja és barátai voltak. Mindenkinek van valamije. És Suzynak? Neki nincs semmije az égvilágon, csak lelkiereje. Parittyával lődöz egy olyan világra, amelyben az atom uralkodik, és istenemre, győzni fog! Ha nem győz, nem érdemes élni.

– Mit jelent győzni? – kérdezte Doki. – Tudom már. Aki nem szenvedett vereséget, az győz.

Aztán bosszút állt önmagán, amiért az imént ócsárolta Suzyt. – Tudom, mit csinálok – mondta. – A magam veresége tudatában Suzy bátorságának fényénél sütkérezem. Nézzünk csak, kérem, szembe a dologgal! Szükségem van Suzyra, hogy megmentsem magam. Nem lehetek teljes Suzy nélkül.

Fölállt, és immár nem érezte magát ostobának, küldetését sem nevetségesnek. – Viszlát! – mondta a csörgőkígyóknak. – Kívánjatok nekem szerencsét! – Fogta a bonbonos dobozt, és fürgén leszaladt az Élettani Labor lépcsőjén. Ahogy átvágott az utcán, tudta, hogy minden ablakból őt lesik, de nem törődött vele. Sőt: üdvözlésképpen még intett is láthatatlan nézőinek.

Miközben átvágott a papsajttal benőtt üres telken, azon tűnődött, hogyan lehet bekopogni egy vasajtón. Meglátott a fűben egy jókora rozsdás szöget, lehajolt, és fölvette. Csaknem vidáman érkezett el a kazánhoz, és a szöggel rövid dobpergést hallatott a vasfalon. Az etetőnyílás ajtaja résnyire nyitva állt.

– Ki az? – kérdezte Suzy fémesen csengő hangon.

– Én – mondta Doki. Vagy úgy is mondhatnám: magam vagyok ideki.

Az etetőnyílás ajtaja kitárult, és Suzy kinézett.

– Köszönöm a virágokat.

– Hoztam magának még valamit!

Suzy a bonbonos dobozra nézett. Mivel négykézláb állt, tekernie kellett egyet a nyakán, hogy fölpillanthasson Dokira. Doki nem tudta megállapítani, hogy a lány arcán gyanakvás vagy kétkedés ül-e, vagy csak izmai feszülnek a térdepléstől.

– Bonbon? – kérdezte Suzy.

– Igen.

– Én nem... – kezdte a lány, de aztán eszébe jutott Fauna figyelmeztetése, hogy sose üssön az ember elsőnek. – Nofene! – mondta. – Köszönöm.

Doki önbizalma megingott. Suzy kiegyenesítette a nyakát, és ebben a helyzetben legfeljebb térdig láthatta vendégét. Doki újból megpróbált könnyed lenni, de még maga is esetlennek érezte szavait:

– Vizitbe jöttem – mondta. – Be se hív?

– Gondolja, hogy befér?

– Megpróbálnám.

– Nem valami tágas idebent. Doki nem szólt rá semmit.

– Bújjon már be, az isten szerelmére! – mondta Suzy, és visszahúzta fejét az etetőnyílásból.

Doki négykézlábra állt. A bonbonos dobozt bedobta az etetőnyíláson, aztán maga is utánamászott. Akinek ez sikerül – anélkül, hogy emberi méltóságán csorba esnék, gondolta mulatva –, nem kell többé semmitől félnie. És abban a pillanatban beakadt az ajtóba nadrágja hajtókája, berántotta, és Doki bokája a nyílásba szorult. Fél lába kivételével bent volt a kazánban, és képtelen volt kiszabadulni. – Úgy látszik, beakadtam valamibe.

– Kapaszkodjon meg erősen – mondta Suzy. Lovagló ülésben ráült Dokira, és kiráncigálta a hajtókát az ajtó sarkából. – Azt hiszem, elszakadt a nadrágja – állapította meg, miközben átmászott Doki vállán. – Talán meg tudom varrni.

Doki szeme apránként hozzászokott a kazánban uralkodó homályhoz. A kürtő felől szivárgott csak be némi világosság, meg az etetőnyíláson jött be egy kis fény.

– Eleinte alig lát az ember – jegyezte meg Suzy. – De van lámpám. Mindjárt meggyújtom.

– Ne fáradjon – mondta Doki. Most már elég jól ki tudott venni mindent, és a függönyök, a festett falak, a tükörrel meg üvegekkel felszerelt, házilag készített öltözőasztalka csalóka pompája láttán egy kicsit elszorult a szíve a szánalomtól. Istenem, gondolta, micsoda hősiesség lakozik az emberi lélekben! De egyre növekvő szánakozását Suzy most hirtelen robajjal szétzúzta.

– Egy hegesztő jár kajálni a Pipacsba. Mihámcst ideje lesz, elhozza a pisztolyát, és ablakokat vág a kazán oldalába! – Suzy hangja szinte izzott a lelkesedéstől: – Beüvegezem, és virágládákat teszek oda, piros muskátlival! Persze kívülről is be kell majd festenem, azt hiszem legjobb lesz fehérre, zöld szegéllyel. És elöl talán egy kis lugast is csinálok. Értek a rózsákhoz.

Elhallgatott. A kazán levegőjét feszült szertartásosság töltötte be.

Nem is olyan, mint egy kazán, gondolta Doki. Otthont varázsolt belőle. – Valóságos csodát művelt itt – jegyezte meg.

– Kösz.

Doki kimondta, amit gondolt: – Igazi otthon.

– Kényelmes – jegyezte meg Suzy. – Még sose volt saját lakásom.

– Hát most van.

– Néha, ahogy itt ülök, elgondolkodom, hogy ha valaki erőszakkal ki akarna rakni innét, föl kellene robbantani az egész hóbelevancot.

Doki összeszedte bátorságát: – Suzy – mondta –, sajnálom, ami történt.

– Hagyjuk ezt. Nem maga volt a hibás.

– De én.

– Szerintem nem – jelentette ki vitát nem tűrő hangon Suzy.

– Mindent megtennék, hogy...

– Ide figyeljen, Doki – vágott a szavába Suzy. – Látom, nem akarja abbahagyni, muszáj hát beolvasnom egy kicsit magának. Nem maga volt a hibás, de hogy jó lecke volt számomra, az fix. Alaposan kibőgtem magam, és túl vagyok rajta. Most már nincs mit tennie. Nincs szükségem semmire. Csak az idejét pocsékolja, aki sajnál. Soha életemben nem volt még ilyen jó sorom! Érti? Na, akkor jegyezze is meg magának! Nincs itt semmi tennivalója se magának, se másnak, mert ami kell, megteszem én magam. Ha be tudja ezt verni a kobakjába, jó. Ha nem, szedjen aszpirint.

– Milyen beképzelt hülye voltam – mondta Doki.

A kazánra csönd borult. Suzy csak akkor törte meg, amikor úgy érezte, hogy a beolvasásnak már megvan a kellő hatása.

– Ide figyeljen! – mondta jókedvűen. – Beiratkoztam egy esti gépírói tanfolyamra. Jövő szombaton már írógépem is lesz. Bérelek egyet. Meg tudom tanulni.

– Egész biztos. Akkor majd legépelheti a cikkemet.

– Mégiscsak meg akarja írni?

– Meg kell írnom, Suzy. Nincs más lehetőségem. Ha nem írom meg, kampec vagyok. Szombaton indulok La Jollába, itt vannak a tavaszi árapályok. Úgy örülök neki! Maga nem?

Miért ne örülnék? – kérdezte Suzy. – Nem szeretem, ha valaki lógatja az orrát. – Úgy burkolta be magát a szertartásosságba, mint valami takaróba. – Megiszik egy csésze teát? Van egy kis petróleumfőzőm.

– Szívesen – felelte Doki.

Suzy most már teljesen ura volt a helyzetnek. Közben meggyújtotta a főzőt, és kis teáskannában vizet forralt, könnyed hangon folytatta:

– A Pipacsban egész csinos borravalókat kapok. Joc Blaikey-nek két hét alatt megfizettem a tartozásom. Ella ki akar venni egy hét szabadságot. Még sose volt szabadságon. Elvezetem én egyedül is azt a kricsmit, a fenébe is! Bocsánat a fenéért. Már csak ritkán szokok káromkodni.

– Nagyszerűen csinálja – mondta Doki. – Meg tudná mondani, anélkül, hogy beolvasna, milyen férfi kell magának? Tán még hasznát vehetem... más alkalommal.

– Kész a tea – mondta Suzy. Odanyújtotta Dokinak a gőzölgő csészét. – Hagyja még egy kicsit állni. A cukor ott van abban a csészében az öltözőasztalon.

Miközben Doki a teáját kavargatta, Suzy megszólalt:

– Ha nem csak úgy viccből kérdezi, megmondom.

– Nem viccből kérdem – felelte Doki.

– Akkor oké. Lehet, hogy amilyen férfit én szeretnék, nincs is, nekem mégis olyan kell. Azzal biztatom magam, hogy igenis, van ilyen. Szóval nekem olyan fiú kell, aki tárva-nyitva áll. Talpig férfi. Azt se bánom, ha rámenős fiú, csak legyen rajta ablak, amin beláthatok. Mindenki mással ugrálhat, csak velem nem. És szüksége legyen rám, mint egy falat kenyérre. Olyan fiúnak kell lennie, akinek nem volna semmije, ha én nem volnék. És mondhatom, barátocskám, hogy az ilyen fiú kap is velem valamit!

– A gorombaságtól eltekintve, hozzám hasonló rámenős alakot írt le – jegyezte meg Doki.

– Maga csak hallgasson! Egyszer már megmondta a magáét, csak akkor süket voltam hozzá, hogy megértsem. Magának úgy jó, ahogy most van. Megmondta kerek perec. Én csak tönkretenném az életét. Sokáig tartott, amíg leesett nálam a tantusz, de a végén csak leesett.

– Hátha nem mondtam igazat?

– Amikor mondta, látszott az arcán, hogy igaz.

Doki érezte, hogy vereséget szenvedett. Suzy hangjából nem harag csendült ki, hanem a tények egyszerű tudomásulvétele meg egy kis izgalom. Igen, izgalom, de vidámságnak is beillett volna.

– Tudja, Suzy, maga úgy beszél, mint aki boldog.

– Az is vagyok – mondta Suzy. – És tudja, kinek köszönhetem?

– Kinek?

– Faunának. Csuda egy nő! Megtanított rá, hogy büszkének kell lenni, márpedig azelőtt soha nem voltam büszke.

– És hogy csinálta? – kérdezte Doki. – Nekem is jól jönne egy kis büszkeség.

– Azt mondta, és velem is elismételtette, hogy: „Suzynál nincs különb az egész világon”, meg azt, hogy „Suzy gyöngyszem”. És igaza volt, a fenébe is! De most már hagyjuk abba, jó?

– Oké – felelte Doki. – Azt hiszem, illő távoznom.

– Bizony – felelte Suzy. – Nekem is munkába kell mennem. Mondja csak, emlékszik arra a pacákra, akiről azt mondta, hogy ott él, ahol akkor éjjel jártunk?

– A látnokra? Persze! Mi van vele?

– Joe Blaikey bevitte. Kénytelen volt bevinni.

– Miért?

– Lopott. Az egyik áruházból. Joe egész odavolt miatta.

– Majd meglátom, mit tehetek érte. Viszlát, Suzy.

– Haragszik?

– Dehogy, Suzy. Csak nagyon-nagyon sajnálom.

– Én is. De hát a fenébe is, az ember nem kaphat meg mindent az élettől! Viszlát, Doki! Remélem, sikerrel jár La Jollában.

Amikor Doki átvágott az utcán, remélte, hogy nem figyeli senki. Bement a laborba, és lefeküdt az ágyra. A veszteség fölötti fájdalom szinte beteggé tette. Még gondolkodni se tudott. Csak egy volt biztos: el kell mennie La Jollába. Ha nem megy, a halálát jelenti, mert akkor már semmi se maradna benne, amiben hinni tudna, amit érdemes volna még védelmeznie. Behunyta a szemét jó erősen, és elnézte a recehártyáján úszkáló fényes pontokat.

A veranda felől léptek hallatszottak, a kígyók rázni kezdték csörgőiket, de nem nagyon hevesen.

Hazel nyitotta ki az ajtót és kukucskált be. Amikor meglátta Doki arckifejezését, minden reménye elpárolgott.

– Almás? – kérdezte.

– Almás – felelte Doki.

– Muszáj valami módjának lennie!

– Nincs.

– Segíthetek valamiben?

– Nem. Azazhogy mégis. Ismered Joe Blaikeyt?

– A zsarut? Hogyne!

– Joe lefülelt egy embert a homokbuckáknál. Keresd meg, és mondd meg neki, hogy azt az embert jól ismerem. Mondd meg neki, hogy bánjon rendesen vele. Majd én is elmegyek hozzá, mihelyt tehetem. Mondd meg Joenak, hogy az az ember teljesen ártatlan. – Doki az oldalára fordult, és belenyúlt a zsebébe. – Itt van két dollár. Kérd meg Joe-t, hogy beszélhess azzal az emberrel, és add oda neki... nem, vegyél a Safeway áruházban egy tucat csokoládés szeletet, vidd el a látnoknak, és a pénzt, ami megmaradt, add oda neki.

– A látnoknak?

– Az a neve – mondta fáradtan Doki.

– Már megyek is – jelentette ki büszkén Hazel, és elügetett.

Doki megint éppen kényelmesen elmerülni készült nyomorúságában, amikor kopogtattak.

– Tessék! – kiáltotta.

Még erőteljesebb kopogás volt a válasz, a kígyók pedig vadul csörögtek.

– Úristen! – kiáltott fel Doki. – Csak nem iskolás gyerekek jöttek megnézni a labort?!

Távirat érkezett, hosszú, utánvétes távirat. Ez állt benne:

HEURÉKA! GÖRÖG SZÓ JELENTÉSE MEGTALÁLTAM. MOST MÁR INTÉZMÉNY VAGY. FÖLÁLLÍTOTTUK KALIFORNIA TECHNOLÓGIAI INTÉZET CEPHA-LOPOD KUTATÁSI OSZTÁLYÁT. TE VEZETED. ÉVI HATEZER ÉS KÖLTSÉGEK. FOLYTASD A MUNKÁT A POLIPOKKAL. LÉPÉSEKET TETTEM, HOGY ÉV VÉGÉN FELOLVASHASD CIKKEDET A KALIFORNIAI AKADÉMIÁN. TERMÉSZETESEN MINDEN LEVONHATÓ AZ ADÓBÓL. GRATULÁLOK. BÁR HALLHATNÁM, MIT MONDASZ, AMIKOR FIZETNED KELL EZÉRT A TÁVIRATÉRT.

Doki letette a táviratot maga mellé az ágyra. – Vén csirkefogó! – morogta.

36. LAMA SABAKTANI?

Hazel a montereyi börtönben a vaságy szélén ült, és érdeklődve nézegette a látnokot.

– Kajálja már meg azt a Ramónát – mondta. – Ha Doki barátja, ne féljen, nem lesz semmi baja.

– Nem ismerem – mondta a látnok.

– De ő ismeri magát. És ez a maga szerencséje.

– Nem ismerek semmiféle doktort.

– Nem olyan doktor. Férgek meg egyéb ilyesmik doktora.

– Aha, már emlékszem. Egyszer meghívtam ebédre.

– És most csokoládés szeletet küldött magának.

– Valószínűleg nem eszem meg.

– Mért nem, az isten szerelmére?

– Mondja meg Doki barátomnak, hogy a mohóság mérgezett meg. Imádom a csokoládészeletet. De egyszerre mindig csak egyet szoktam lopni, és ez alól a csekély bűn alól fölmentettem magam. De tegnap korbácsként csapott le rám az étvágy. Hármat loptam. A Safeway igazgatója azt mondja, tudta, hogy lopok néha egyet-egyet. Ezt még csak elnézte. De amikor hármat emeltem el, már nem nézhette el. Nem hibáztatom érte. Ki tudja, ha így megy, legközelebb mi mindent lopok? Másfajta étvágy is elkaphatott volna. Most azzal büntetem magam, hogy szagolgatom ezeket a szeleteket, de nem eszem meg őket.

– Tisztára dilis – mondta Hazel.

– Magam is azt hiszem. Bár nincs meg az összehasonlítási alapom, és így nem tudom, mások hogy gondolkodnak.

– Majdnem úgy beszél, mint Doki – állapította meg Hazel. – Egy büdös szót sem értek belőle.

– Hogy van Doki?

– Elég rohadtul. Nyakig ül a pácban.

– Igen, ezt én is láttam. Emlékszem. Úgy viselte a magányosságát, akár valami leplet. Aggódtam is érte.

– Jesszusom, pont úgy beszél, mint ő! Dokinak szerelmi bánata van.

– Ez szükségszerű. Aki fázik, az melegre vágyik. Ha Doki magányos, annak csak egy gyógyszere van. Mért nem veszi el a nőt?

– Nem akar hozzámenni, hacsak...

– Értem. Néha ilyenek.

– Kik?

– A nők. Mit akart azzal mondani, hogy hacsak?

Hazel átható pillantást vetett a látnokra. Ez az ember úgy beszél, mint Doki! Hátha tudna segíteni! De a gondolat egyben óvatosságra is késztette.

– Szeretnék kérdezni valamit – mondta.

– Mit?

– Nem is olyan igazi kérdés. Csak olyan... hogy is mondják...

– Hipotetikus kérdés?

– Hipo...? Lehet.

– Szóval?

– Mondjuk, van egy tag, aki nyakig ül a pácban.

– No és?

– Nem tud kimászni belőle. De van egy igaz haverja, akiről tán nem is tud.

– Ez volna maga – jegyezte meg a látnók.

– Fenét! Egy másik tag. A nevét elfelejtettem. – Sietve folytatta: – Szóval a tag pácban van, és volna egy mód, hogy kimásszon belőle, de ő azt nem tudja megtenni. Maga szerint a haverjának meg kell tenni helyette?

– Feltétlenül.

– Akkor is, ha pokoli fájdalmat okoz neki?

– Feltétlenül!

– Még akkor is, ha utána a tag esetleg nem tud dolgozni?

– Feltétlenül. Én nem tudom, mi a helyzet a Dokijával, de látom, mi a helyzet magával. Ha szereti Dokit, feltétlenül segítenie kell rajta, mindegy, hogy miképpen. Akár meg is kell ölnie, ha valami gyógyíthatatlan betegségben szenved. Ez a barátsággal járó legszentebb és legborzasztóbb kötelesség. Ha jól értem, valamilyen erőszakos cselekedetre készül. Elsősorban arról kell meggyőződnie, eléri-e vele a kívánt eredményt, másodszor tisztán kell látnia, hogy tettéért esetleg bűnhődnie kell. Lehetséges, hogy a barátja soha többé nem áll szóba magával, még akkor se, ha a tervével eléri a várt eredményt. Ez nagy-nagy szeretetet követel, talán a lehető legnagyobbat.

Győződjék meg róla, hogy tényleg szereti-e annyira a barátját. Hazelnak elállt a lélegzete.

– A fenét! – lihegte. – Nem is létezik ilyen tag. Csak olyan izé volt az egész... olyan hipo... feltételes duma.

– Úgy látom – felelte a látnok –, hogy tényleg szereti annyira a barátját.

Senki se tudja, hogyan születik meg valakiben a nagyság. Talán már eleve a tudat sötét mélységeiben szunnyad, az is lehet, hogy úgy hasít az emberbe, mint a világűrből érkező tüzes meteordarabok. A következőket viszont mindenesetre tudjuk a nagyságról: a szükség hozza létre és készteti tettekre; mindig kínokkal jár; átalakítja, meggyötri, de ugyanakkor föl is magasztosítja az embert – többé nem lehet akárki.

Hazel a fekete ciprusfa alatt a földön vonaglott. Összeszorított foga közül apró nyöszörgések buggyantak ki. Ahogy telt-múlt az éjszaka, lement a hold, és teljes lett a sötétség. Hazelre oly kétségbeejtő magányosság borult, hogy a nagyság agóniájában ő is fölkiáltott, miként az a másik, aki úgy érezte, elhagyta az Úr.

A küzdelem órákig tartott, Hazel csak hajnali három körül hajtotta iga alá a fejét. Vállalta a nagyság előírta feladatot, mint ahogy annak idején vállalta az Egyesült Államok elnökének keserves tisztségét is. Lehiggadt, sorsa elől – belátta nem menekülhet. Fölöttébb érzéketlen embernek kellett volna lennie annak, aki akkor látja Hazelt, és nem találja gyönyörűnek.

Hazel fölvette a földről kiszemelt eszközét – egy baseballütőt. Akár egy éjszínű macska surrant ki a ciprusfa sötét árnyékából.

Három perc múlva vissza is tért. Hasra feküdt a fa alatt, és sírva fakadt.

37. NYÚLFARKNYI FEJEZET

Dr. Horace Dormody, mint az emberek általában, rossz néven vette, ha éjszaka hívják fel telefonon. Doki azonban a barátja volt, tehát eleget kellett tennie izgatott kérésének. A laboratóriumban előbb Doki sápadt arcára, majd pedig a karjára pillantott.

– Hát ez bizony eltörött. Hogy milyen csúnyán, még nem tudom. Gondolod, hogy be tudsz szállni a kocsimba? Szeretném megröntgenezni.

– Na, ez rendben is volna – jelentette ki később. – Szép kis törés, beletelik egy időbe, míg összeforr. Most pedig halljam csak még egyszer azt a fantasztikus sztorit.

– Aludtam – mondta Doki. – Csak azt tudom elképzelni, hogy megfordultam, és a karom beszorult az ágy meg a fal közé.

– Úgy érted, hogy nem verekedés közben tört el?

– Mondom, hogy aludtam. Mit vigyorogsz? Mi olyan vicces ebben?

– Kérlek, kérlek – felelte dr. Dormody. – Nem az én dolgom, hacsak nem jelentkezik a másik pacák is. A törés fölött összezúzódtak a szövetek. Mintha fütykössel vágtak volna a karodra!

– Rémes! – kiáltott fel Doki. – Holnap el kellett volna mennem La Jollába, itt vannak a tavaszi árapályok!

– Sziklákat görgetni, mi?

– Persze.

– Hát csak próbáld meg – mondta dr. Dormody. – Melegszik már a gipsz?

– Melegszik – felelte elkeseredetten Doki.

38. ZÖNGICSE (2), AVAGY A PACIFIC GROVE-I PILLANGÓ ÜNNEPÉLY

Ha valakinek rosszul mennek a dolgai, gyakran megesik, hogy vigasztalásul keres valakit, akinek még rosszabbul megy. Nehéz megérteni, hogy az ilyesmi vigaszul szolgálhasson, de úgy látszik, mégis ez a helyzet. Az ember összeméri a maga baját a máséval, és ha az övé a kisebb, föllélegzik.

Nyugodtan állíthatná valaki, hogy a Konzervgyár utca helyzete jóformán reménytelen volt. De nézze csak meg Pacific Grove siralmas állapotát, és majd megérti, miért ég egész éjjel a villany a Szabadkőművesek Házában, miért beszélnek úton-útfélen arról, hogy el kéne csapni a városi tanácsot. Nem valami jelentéktelen ügyről van szó. Az egész várost érinti. Nem érkeztek meg a pillangók. E tragédia teljes súlyának megértéséhez tudni kell, hogy Pacific Grove haszonélvezője volt azon szerencsés természeti jelenségek egyikének, amelyek lelkesítik a szívet, fölcsigázzák a képzeletet, és okulásul szolgálnak az ifjúságnak.

A gyönyörűséges tavasz egy bizonyos napján ugyanis a narancsszínű danaidapillangók hatalmas rajai mint csillogó légi virágmezők, fenséges vándorútjuk során, nagy magasságban ellibegnek a montereyi öböl fölött, és leszállnak egy Pacific Grove melletti fenyőerdőben. A pillangók pontosan tudják, hova tartanak. Milliószám lepik el a fenyőfákat, méghozzá mindig ugyanazokat. Itt megszívják magukat az ágakból szivárgó sűrű, gyantás nedvvel, és megrészegednek tőle. Az elsőnek érkezők teleszívják magukat, és ittasan leszédülnek a fák alá, s ott azután, mint valami aranyos szőnyeg terítik szét szárnyukat, részegen lengetik lábukat a levegőben, pillangó-örömkiáltásokat hallatnak, s közben újabb, szomjas milliók foglalják el helyüket az ágakon. Körülbelül egy hét múlva a pillangótivornya véget ér, az ittasok kijózanodnak, és tovalibegnek. De most már nem rajokban – a macskajajos reggellel egyenként vagy párosával néznek szembe.

Pacific Grove lakói sokáig nem is gyanították, milyen kincs van tulajdonukban: De aztán kiderült, hogy mind több és több turista kíváncsi a pillangókra. A turisták nyomán pedig pénz áll a házhoz, és ezt vétek volna kiengedni a markukból. Pacific Grove-nak úgyszólván az ölébe hullott az aranybánya. Hisz a pillangókhoz ingyen jutott. Így tehát érthető, hogy kibimbó-

zott a Nagy Pillangó Ünnepély, az ilyen ünnepélyek viszont szokás szerint látványos színjátékkal járnak együtt.

Kezdetben komoly problémát okozott az olajozás – mármint a torkoké. Pacific Grove ugyanis nemcsak egyszerűen alkoholellenes város, hanem lelkesen az. A különféle, magas szesztartalmú gyógyitalok iránti kereslet az állam összes városai közül itt a legnagyobb, szeszes italt azonban Pacific Grove-ban nem lehet kapni. Az a tény, hogy a pillangók épp egy ilyen száraz oázist keresnek föl lerészegedés céljából, első pillanatra kissé igazságtalannak látszott, de a város ezzel a problémával is megbirkózott. Kezdetben úgy, hogy egyáltalában nem vett tudomást róla, aztán meg tagadta, hogy ellentmondásról volna szó. A színjáték mindent igen szépen elmagyarázott: volt egyszer egy pillangókisasszony (Miss Graves énekelte a szerepét), aki valahogy elbolyongott, és elveszett. Egy csapat indián (azaz néhány polgár hosszú, barna alsóruhában) szintén helyet kapott a történetben. Hogy miért, arra már nem emlékszem. De akárhogy is volt, a hűséges alattvalók egetföldet tűvé tettek, hogy fölkutassák a királykisasszonyt. Fáradozásaikat végül is siker koronázta, és ekkor milliószám siettek úrnőjük megmentésére. (Midőn a pillangók hátukon fekszenek, lábukat lengetve üdvözlik uralkodónőjüket.) Tehát minden nagyszerűen rendbejön. A színjátékot a sportpályán rendezik meg, és a turisták a toboztól kezdve a platináig minden elképzelhető anyagból készült pillangókat vásárolhatnak. A város ezen igen szépen keres. Olyannyira, hogy Pacific Grove kereskedői hirdetéseiket danaidapillangós emblémákkal díszítik.

Az egész idő alatt egyetlenegyszer fordult elő egy kis baleset. Ha jól emlékszem, 1924-ben történt, hogy nem érkeztek meg a pillangók, és a város kétségbeesésében arra kényszerült, hogy sok százezer papírpillangót készíttessen, két színben, és szétszórja őket az erdőben. Újabban az előrelátó városi tanács már hatalmas papír danaidapillangó-készletet tart raktáron, arra az esetre, ha ez a tragédia esetleg megismétlődnék.

A pillangók tehát egy meghatározott időpontban érkeznek, egy-két nap eltéréssel. Az idén a színészek már hónapok óta gyakoroltak, az indiánok kiképzése folyamatban volt, a királyfi előhúzta a naftalinból trikóruháját, a királykisasszony pedig a koloratúra legcsodásabb magaslatai felé tornáztatta a hangját.

De az előkészületeket baljós esemény zavarta meg: két nappal a pillangók érkezésének szokott időpontja előtt Miss Graves elvesztette a hangját.

Miss Graves kedves ifjú hölgy volt, elég csinos és meglehetősen fáradt. A negyedik osztályban tanított, ami elég indok a fáradtságra. Belégzésnek, injekciónak nem volt semmi hatása. Talán valamilyen pszichoszomatikus görcs szorította össze a torkát: száraz rikoltáson kívül más hangot nem is tudott kiadni. Szeme lázas fényben csillogott a kétségbeeséstől.

És aztán teltek-múltak a napok, és a pillangók nem érkeztek meg. Pacjfic Grove-ban pánik tört ki, a pánikot vad harag váltotta föl, a polgárok bűnbakot kerestek. A városi tanács helyzete megingott. Elérkezettnek látszott az idő, hogy leváltsák. A kereskedők, akiknek a könyvelése kedvezőtlen képet mutatott, a polgármestert hibáztatták. A mozik látogatottsága lecsökkent, és ezért is a városi tanács volt a felelős. A haragból morgás lett, a morgásból üvöltés: „Seprűzzük ki a csirkefogókat!"

Aztán a hatvan mérföldnyire fekvő King City egyik szállodájában tűz ütött ki. És mit gondolnak, ki rohant ki feldúltan az épületből átmeneti kabátban, egy szőke szépséggel? Cristy, Pacific Grove polgármestere, aki még annyi fáradságot se vett, hogy leköszönjön. Elhagyta a várost, és kész. Az emberek ugyanis már nyilvános kipellengérezésről beszéltek. Úgy látszik, Cristy megneszelt valamit. A város a Nagy Rokk-háború óta nem volt ilyen fölbolygatott állapotban. A vallásosak bűnöket emlegettek, anélkül, hogy részletekbe bocsátkoztak volna. A cinikusok az egész tanácsot el akarták mozdítani, beleértve a rendőrfőnököt és a vízügyi felügyelőt is. A tisztesebb polgárok azt hibáztatták, amit lehetett is hibáztatni: a Roosevelt-Truman-féle szocializmust. De a pillangók csak nem akartak megjönni.

Aztán az első osztályban tört ki a skandalum. William Taylor IV. a Kinsey-jelentés borítólapjába burkolva vitte haza színes ceruzáit. Amikor elővették miatta, begyulladt, és elköpte, hogy a borítólapot a tanítónőjétől, Miss Bucke-tól kapta. Miss Bucke-ot kihallgatták, mire kiderült, hogy a tanítónő apja 1918-ban aláírt egy kérvényt Eugene V. Debsnek, a szocialista vezérférfiúnak kiszabadítása érdekében. Odáig jutottak hát, hogy már senki nem bízhatott senkiben.

És Miss Graves csak tovább krákogott.

És a pillangóknak még mindig nem volt se hírük, se hamvuk.

Amiből látható, hogy a Konzervgyár utca gondja-baja nem is volt olyan borzasztó, mint gondolták.

39. ÉS MÉG EGYSZER SZERELEM CSÜTÖRTÖK

És még egyszer eljött egy tavaszi szerelem csütörtök. A nap nagy ugrással szökellt a nyár felé, és kibontotta az aranypipacsok összeborult szirmait. A Fort Ord körüli rétekről már délelőtt betört az utcába a kék csillagfürtök fűszeres illata.

Minden rendű és rangú csörgőkígyóra varázslatos nap virradt. A gyakorlótéren egy tavasztól mámoros nyúlbak tisztára megkergülve lőtávolságon belül rohant keresztül a réten, magára vonva két század katona jókedvű sortüzét, aztán gyorsan bemenekült egy biztonságot nyújtó homokbucka mögé. A tapsifüles boldog pillanata nyolcszázkilencven dollárjába került a kormánynak, igaz viszont, hogy egy nagy csomó katona szívét vidította föl.

Miss Graves a várakozástól lázasan ébredt. Egy kromatikus skálát énekelt, örömmel állapította meg, hogy visszanyerte hangját, tehát az égvilágon minden rendben van. És nem is tévedett. Tizenegy órakor a danaidapillangók nagy lendülettel keresztülrepültek az öböl felett, milliószám lepték el a fenyőfákat, teleszívták magukat a sűrű, édes nedvvel, s menten le is részegedtek. A pillangó-bizottság rendkívüli ülésre jött össze a tűzoltóság épületében, és azonnal előszedette a raktárból a tündérkoronákat meg az indiánok hosszú, barna alsóruháit. Pacific Grove ideiglenes polgármestere kiáltványt írt az esti lap számára.

A vízállás aznap reggel igen alacsony volt, a tenger fölkészült a tavaszi árapályokra. A nap melege annyira kiszárította a moszatokat, hogy a legyek billiói kirándultak a partra, és ott kerestek eleséget.

Az emberek szívét öröm töltötte el. Albertson bíró a Safeway áruház igazgatójának javaslatára szabadon bocsátotta a látnokot.

Dr. Horace Dormody vakbélműtét közben vígan fütyürészett az álarca mögött, politikai vicceket mesélt az érzéstelenítést végző orvosnak, Doki törött karját azonban egy szóval sem említette. A páciensek ügyeit, bármily furcsák legyenek is, dr. Dormody az orvosi titoktartás leplébe burkolta. De azért egy-egy diszkrét kuncogást mégsem tudott elfojtani.

Hogyan terjed el mégis a hír, hogy Doki karja eltörött? Ki tudná megmondani? Faunának a reggeli süteménnyel együtt tálalták fel. Alice-nak,

Mabelnek és Beckynek a narancslével. A Gazdának Cacahuete vitte meg, aki utána rögtön ki is rohant a tengerpartra, és ott teli tüdőből eljátszott három gátlástalan szólót az *Édes Georgia Brown*-ból, méghozzá hat különféle hangnemben.

Terjedelmes Ida épp Pine Canyon-i lőrét töltögetett valódi skót whiskys üvegekbe, amikor hírét vette a balesetnek.

Mack és a fiúk korán megtudták, mi történt, mire sürgős teendőik támadtak.

Aznap reggel Suzy nyitott a Pipacsban. A pultnál tömött sorban ültek a reggelizők, és kényelmes tempóban hörpölgették kávéjukat. A délelőtt már eléggé előrehaladt, amikor Suzy megtudta, hogy Doki a karját törte. Pillanatnyilag semmit sem tehetett, mert Ella épp daueroltatott. De ezután egyik-másik késő délelőtti vendég különös kiszolgálásban részesült az Aranypipacsban. Suzy üres tekintettel nézett el az emberek fejé fölött, ha szóltak hozzá. Mr. MacMinimint Mr. Grossnak szólította, Mr. Grosst letegezte, a rántottát pedig félig elégve tette elébe, amitől szegénynek menten elment az étvágya.

A színen Mack jelent meg elsőnek. Még a cipőjét sem vette föl. Megvizsgálta Doki karján a még ki sem hűlt gipszkötést, meghallgatta az elbeszélést a balesetről, az egyetlen elképzelhető magyarázatot, hogy tudniillik Doki karja álmában beszorult az ágy és a fal közé.

– És most mit csinál? – kérdezte Mack.

– Nem tudom. Csak azt tudom, hogy el kell mennem La Jollá-ba. Feltétlenül!

Mack már épp azon volt, hogy fölajánlja segítségét, amikor támadt egy ötlete. – Majd csak lesz valahogy – mondta sietve; hazarohant a Palota lebujba.

Mikor beért a házba, odament Hazel ágyához, és látta, hogy érintetlen, egyetlen gyűrődés sincs rajta.

– Nem aludt itthon – mondta Whitey I.

– Na, mit szólsz ehhez? – ámuldozott Mack. – A drága kis csirkefogó!

Mack kiment a ciprusfához, bebújt mélyen lehajló ágai alá, úgy ráncigálta ki rejtekéből Hazelt, ahogyan egy kölyökkutyát szokás kiráncigálni az ágy alól, s úgyszólván a vállán cipelte be a Palota lebujba.

Hazel addigra már alaposan kikészült érzelmi zűrzavarában.

– Muszáj volt megtennem – hajtogatta kétségbeesetten.

– Suzyt látta valaki? – kérdezte Mack.

– Korán reggel munkába ment – felelte Eddie.

– Jó volna, ha megvinnéd neki a hírt. De csak úgy mellékesen közöld vele – adta ki Mack az utasítást. – No, Hazel, hogy csináltad?

– Zabolsz rám?

– A nyavalyát – felelte Mack. – Igaz, még nem tudni, hogy sül el, de fix, hogy komoly lépés a helyes irányban. – Odafordult a két Whiteyhoz: – Figyeljétek meg, hogy Hazel nem a lábát törte el Dokinak. Ez józan ítélőképességre vall. Doki járni tud, csak dolgozni nem. Te, Whitey – mondta Whitey II.-nek –, menj át Dokihoz, és csellengj ott körülötte. Ha bárki megjelenne, és el akarná vinni kocsin La Jollába, intézd el a tagot. Hol az a baseballütő?

– Vízbe dobtam az öbölben – felelte Hazel.

– Aha, szóval azzal csináltad? Whitey, szerezz valahonnan egy párcentis gázcsövet!

Hazel teljesen összeomlott. Mack leült az ágya szélére, és nedves ronggyal borogatta Hazel láztól tüzes homlokát.

– Mack – mondta Hazel küszködve a szavakkal –, nem tudom megtenni! Nem törődöm vele, mit mondanak a csillagok, vagy akár a zsaruk, nem tudom megtenni! Nincs hozzá merszem!

– Mit fecsegsz itt összevissza! Hiszen már megtetted!

– Nem arról beszélek. Mondd meg Faunának, keressen más elnököt.

Mack csodálkozva nézett Hazelre. – Ördög bújjon beléd! – mondta. – Azt hittem, már rég elfelejtetted!

– Gyakoroltam – szólt Hazel megtört hangon. – Nem szeretnék senkit vízben hagyni, Mack, de hiába. Nem vagyok elnöknek való. Próbáld meg, hátha ki tudsz húzni a pácból. Ugye, megteszed, Mack? Kérlek. Nagyon, nagyon szépen kérlek!

Mack szeme könnyes lett a szánakozástól.

– Te drága kis csirkefogó! – mondta. – Te szegény nyulacska! Ne félj! Senki nem fog rákényszeríteni! Nemes dolog, amit műveltél! Senkinek se volt hozzá mersze, csak neked!

– Nem az osztriga miatt – jelentette ki Hazel. – Az még csak hagyján. Egy rongyos zoknit is megenném, ha muszáj lenne. Csak... csak a feladat túl nagy nekem. Összekutyulnám az egész országot.

– Csak feküdj nyugodtan, Hazelkém! – mondta Mack. – Mack majd elintézi a dolgot. Te vagy a legbátrabb gyerek a világon! Whitey – szólt oda Whitey I.-nek –, ülj csak ide Hazel ágyához, és babusgasd. Ne engedd fölkelni, míg vissza nem jövök.

És Mack elrohant.

– Csinálnia kell valamit, méghozzá gyorsan! – mondta Faunának Mack. – Ha Hazelnek még egy ilyen nemes ötlete támad, fene tudja, nem öl-e meg valakit!

– Ahá! – mondta Fauna. – Értem. Csak összeszedem a cuccot. Mi a véleménye, örülne Hazel egy szép kis majomfejnek?

– Odavolna a gyönyörűségtől – felelte Mack. – Amellett szüksége is van rá.

Fauna odatartotta Hazel elé a csillagtérképet. – Mindenki követhet el baklövést. – Egy légypiszok volt a térképen. Saturnus nem is volt a megfelelő jegyben.

– Honnét tudhatom, hogy nem akar átejteni? – kérdezte gyanakodva Hazel. – Csak azért, hogy megnyugtasson.

– Hány lábujjad van?

– Már elégszer megszámoltam. Kilenc!

– Számold csak meg még egyszer!

Hazel lehúzta a cipőjét. – Úgy nézem, ugyanannyi van, mint eddig – mondta.

– Nézd csak azt a legörbült kisujjat! Hogy a fene enné meg! Én a légypiszokkal tévedtem, te meg a lábujjaidat számoltad meg rosszul! Tíz ujjad van! Csak az egyik be van görbülve!

Hazel arcát lassan elöntötte a mosoly, a megkönnyebbülés boldog mosolya. Aztán egy pillanatra újból beárnyékolta az aggodalom. – Mit gondol, ki lép a helyembe?

– Azt nem lehet tudni – mondta Fauna.

– Hát csak vigyázzon, nehogy valami balhét csináljon! – figyelmeztette Hazel baljós hangsúllyal. Aztán átadta magát a megkönnyebbülés tiszta örömének. – Már nem haragszom rád, rég megenyhült a bánat – énekelte boldogan. Fauna összegöngyölte a térképet, és hazament.

Pár perccel déli tizenkettő előtt a szállítóvállalat embere a számára szokatlan kis ösvényen fölballagott a Palota lebujhoz.

– Egy ménkű nagy láda van itt nektek, fiúk – mondta. – De az nem kötelességem, hogy kötéllétrán szállítsam föl. Gyertek le érte, és hozzátok föl!

– Megjött! – kiáltotta Mack. – Isten ta-tam-ta-tam-ta jár, tatám csodát tegye!

Hazel, Whitey I. és Mack éppen a nagy faládával küszködött, amikor Eddie megérkezett.

– Jön Suzy! – kiáltotta. – Együtt jöttünk. Úgy sietett, hogy szinte a lába se érte a földet. Már nála is van.

– Gyere, segíts! – mondta Mack. – Milyen volt Suzy?

– Csupa tűz! – felelte Eddie.

Becipelték a ládát a Palota lebujba, és Mack nekiesett egy fejszével.

– Na, itt a drága kincs! – mondta, amikor leszedte a láda fedelét.

– A drága kincs már Dokinál van. Nini, mi a fene ez?

– Te jó ég! – kiáltott fel Mack. És a fiúkkal együtt bámulva meredt a szerszámra: a nyolchüvelykes reflektor nagy fekete csövére, mellette a tokban elhelyezett szemlencsékre, meg az összehajtott háromlábra.

– A legnagyobb volt abban a nyavalyás katalógusban – mondta Mack büszkén. – Jesszusom, de boldog lesz Doki! Eddie, mindent mondj el, egy szót se hagyj ki!

Micsoda nap! Bíborban és aranyban, a salinasi főiskola büszke lobogójának színeiben ragyogott. Egy század angyalka manőverezett odafent ezerkétszáz láb magasságban, rózsaszín felhőt lebegtettek, amelyen az Ö-R-Ö-M szó cikázott ide-oda. Egy törött szárnyú sirály fölrepült a magasba, és közben egyre rikoltozott: „Öröm! Öröm!”

Suzy gondolatai már rohanó lába előtt jártak, amikor Eddie találkozott vele. Eddie néhány közömbös megjegyzést tett az időjárásra, Suzy kurta igennel meg nemmel válaszolt, de látszott, hogy nemcsak a megjegyzéseket nem hallja, de azt se tudja, hogy Eddie ott lépked mellette.

Fölszaladt az Élettani Labor lépcsőjén, s észre se vette Whitey II.-t, aki piszkavasával őrködött a lépcső alatt. Suzy megérkezése fölmentette

Whitey II.-t a szolgálat alól, de azért posztján maradt, hogy hallja, mi történik.

Mire a lépcső tetejére ért, Suzy kifogyott a szuszból. Egyszeriben szemérmes leányzóvá alakult át, az meg köztudomású, hogy nincs elpusztíthatatlanabb, halálosabb egy szemérmes fiatal lánynál. Egy pillanatra megállt, hogy lélegzethez jusson, aztán bekopogott, és belépett. Az ajtót elfelejtette becsukni maga után – ami igen jól jött Whitey II.-nek.

Doki az ágy szélén ült, és komoran nézegette a padlón halomba rakott halászkellékeket.

– Hallottam, hogy eltört a karja – pihegte Suzy. – Eljöttem megkérdezni, tudnék-e valamiben segíteni.

Doki arca egy pillanatra földerült, aztán újból elkomorodott. – Fuccs a tavaszi árapályoknak! – mondta, és a fehér gipszkötésre bámult. – Nem tudom, mitévő legyek.

– Nagyon fáj? – kérdezte Suzy.

– Meglehetősen. De később, azt hiszem, még jobban fog.

– Lemegyek magával La Jollába.

– És ott huszonöt meg ötven kilós sziklákat fog görgetni?

– Nem vagyok olyan gyönge legény – felelte Suzy.

– Tud autót vezetni?

– Persze – mondta Suzy.

– Nem fog menni, Suzy – mondta Doki. De ekkor feltört belőle, onnét a zsigerekből, a bugyborékoló kiáltás: – Miért ne menne? Szükségem van magára, Suzy! El kell jönnie velem! Nagyon nehéz munka lesz, mert én most tehetetlen vagyok!

– De azt csak meg tudja mondani, mit kell csinálnom, mit hol kell keresnem?

– Természetesen. És azért egészen tehetetlen se vagyok. A bal kezemet tudom használni.

– Klassz! – mondta Suzy. – Mikor indulunk?

– Ma este. Ha egész éjjel megállás nélkül megyünk, elérjük a reggel hét óra tizennyolc perces apályt. Fogja bírni?

– Hogyne – mondta Suzy. – Ha szüksége van rám.

– De mennyire, hogy szükségem van! Maga nélkül semmire se mennék? De nagyon belefárad!

– Nem érdekel! – vágta rá Suzy.

– Szeretnék kérdezni valamit – mondta Doki. – Az öreg Csinnadratta egy alapítványt létesített számomra a kaliforniai technikumban.
– Na és?
– Ez nem azt jelenti, hogy ott kell dolgoznom.
– Klassz!
– Nem tudom, ne vágjam-e a képébe.
– Miért ne?
– Másrészt kitűnő felszerelésük van.
– Az klassz – mondta Suzy.
– Csakhogy nem szeretek másoknak dolgozni!
– Hát utasítsa vissza!
– Viszont meghívtak, hogy olvassam föl a cikkemet a Tudományos Akadémián.
– Akkor menjen el!
– Még az se biztos, hogy meg tudom-e írni a cikket. Mit csináljak, Suzy?
– Hát mit akar csinálni?
– Nem tudom.
– Mit töpreng most ezen? Ide figyeljen, Doki, nekem még egy csomó dolgot el kell intéznem! Legalább két órámba kerül! Tud várni addig?
– Az a fontos, hogy este indulhassunk.
– Mihelyt végeztem, jövök!
És most Doki:
– Suzy, én szeretem magát!
Suzy már útban volt az ajtó felé. Megpenderült, és a szemébe nézett Dokinak. Szemöldöke nyílegyenes, szája szorosan zárva. Aztán lassan egy nagyot lélegzett, ajka szétnyílt, szája szöglete fölfelé kunkorodott, a szemében pedig hihetetlen izgalom csillant meg.
– Barátocskám! – mondta elismerőleg. – Hát nem elcsavarta mégis a fejemet!

40. ÚGY ÉLÜNK VÍGAN, MINT A KISKIRÁLYOK

Suzy a Palota lebujban ült egy egyenes hátú széken, a fiúk gyűrűjében. Arcán feszült figyelem tükröződött. Lába két téglán pihent, a kezében meg egy abroncsot szorongatott. Előtte egy deszka volt fölállítva, krétával ráírva, hogy „gyújtás”, „sebességmérő”, „fék”, „gáz”. Jobboldalt egy almásláda állt a földön, egy seprűnyél nyúlt ki belőle.

– Próbálja meg még egyszer! – mondta Mack. – Fordítsa meg a kulcsot, aztán jobb lábával taposson az indító pedálra!

Suzy egy krétapöttyre tette a lábát a padlón.

– Tutu-tutu-tutu! – mondta Hazel boldogan.

– Most nyomja ki a kuplungot!

Suzy bal lábát a téglára nyomta.

– Most kapcsolja be az első sebességet, húzza maga felé, aztán megint vissza!

Suzy első sebességre állította a seprűnyelet.

– Vegye le a gázt, és nyomja be a kuplungot! Most nyomja ki a kuplungot, magától elfelé és előre. Adjon gázt! Nyomja ki megint a kuplungot, és húzza egyenest vissza! Úgy ni, príma! Na, most még egyszer!

Suzy másfél óra alatt százötven mérföldet tett meg a székkel.

– Fog ez menni – mondta Mack. – Csak szép lassan hajtson! Ha két mérföldnyire kijut a városból anélkül, hogy karambolozna, megmondhatja neki az igazat. Akkor már nem fog visszafordulni. Majd megmondja, mit hogyan csináljon. Én majd beindítom, és kiviszem az utcára.

– Klassz fiúk vagytok! – mondta Suzy.

– Ha már Hazel annyit tűrt és szenvedett, hogy eltörje... puff, ezer bocs és egy anyamedve... legalább süljön ki valami jó is belőle. Rajta! Lássuk csak még egyszer azt a sebességváltást!

Az este ugyanolyan gyönyörű volt, mint a délelőtt és a délután. A lenyugvó nap rózsaszínűre festette az öböl vizén lebegő tajtékot, megvilágította a

komolykodó pelikánokat, amint csattogva tértek vissza szikláikhoz. A konzervgyárak fémfalai lágy platinafényben csillogtak.

Doki öreg tragacsa az Élettani Labor előtt állt, hátsó ülésén vödrök, lábasok, hálók, emelőrudak hevertek halomban. A Konzervgyár utca teljes létszámban megjelent. A Gazda Ócska Teniszcipő-üvegeket rakott sorba a járda szélén. Fauna haja ragyogott a lenyugvó nap sugaraiban. A lányok sorba ölelgették Suzyt. Becky romantikus könnyekben úszott.

Elegáns Joe kipillantott a sufni ajtaján. Ha a könyve megjelenik, gondolta magában, Rómába utazik.

Doki egy jegyzéket tartott a kezében, és ellenőrizte, hogy minden benn van-e a kocsiban.

Csak Mack és a fiúk nem voltak ott. De már jöttek is a kis ösvényen, a háromlábat meg a hosszú fekete csövet cipelték. Átvágtak a vasúti sínen, majd az üres telken, és letették a háromlábat az autó mellé.

Mack megköszörülte a torkát:

– Barátaim! – mondta. – A magam és a fiúk nevében örömmel nyújtom át Dokinak ezt a kis ajándékot.

Doki az ajándékra pillantott. Egy teleszkóp volt, méghozzá akkora, hogy akár ölébe pottyanthatta volna a holdat. Dokinak leesett az álla. Aztán elfojtotta kitörni készülő kacagását.

– Tetszik? – kérdezte Mack.

– Csodálatos! – felelte Doki.

– A legnagyobb volt abban a nyavalyás katalógusban – jegyezte meg Mack.

Doki csak nagy nehezen tudott megszólalni. – Köszönöm. – Aztán egy kis szünet után hozzátette: – Végeredményben, azt hiszem, mindegy, hogy lefelé néz-e az ember, vagy felfelé, az a fontos, hogy nézzen.

– Majd bevisszük a laborba – mondta Mack. – Ide egy üveget! Egészségére, Doki! – kiáltotta. Majd odasúgta Suzynak: – Fordítsa meg a kulcsot! Most taposson a pedálra!

Az ősrégi motor felbőgött! Doki egy üveg whiskyt szopogatott.

– Kuplungot ki, maga felé és vissza! – suttogta Mack. – Most nyomja be!

Suzy benyomta.

Az ócska tragacs megfontoltan fölkapaszkodott a járdára, valamicskét magával sodort az Élettani Labor falépcsőjéből, majd lekanyarodott az úttestre, és lassan mászott előre, csak úgy hullott belőle a sok kacat.

Doki megfordult az ülésen, és hátranézett. A lenyugvó nap megcsillant mosolygó arcán, vidám, lelkes arcán. Bal kezét a föl-alá szökdécselő volánon tartotta.

A Konzervgyár utca az öreg tragacs után nézett. Az autó befordult az első kanyarba, és éppen akkor tűnt el egy áruház mögött, amikor lebukott a nap.

– Mit gondoltok – kérdezte Fauna –, föl merjem tenni már ma este Suzy aranycsillagát? Mi a fene van magával, Mack?

– A bűnnél iszonyúbb szörnyet ki látott? Úgy élünk vígan, mint a kiskirályok! – felelte Mack. Átölelte Hazel vállát. – Barátom! Micsoda elnök lett volna belőled!

JEGYZETEK

---

[1] Lao-ce (valószínűleg i.e. 6-5. sz.) kínai filozófus. Bölcseletének foglalata a híres Tao-te king.

[2] John Graham (1754-1817) skót festő.

[3] Salvadore Dali (1904) spanyol festő. Képein delíriumos hallucinációkat ábrázol aprólékos naturalizmussal.

[4] George Grosz (1893-1959) német expresszionista grafikus és festő. Legjobb művei kíméletlen politikai szatírák.

[5] Li Taj-po (701-762) az egyik legkiválóbb középkori kínai lírikus.

[6] Az ókori Egyiptom legfontosabb irodalmi emléke, csodatevő imákat és egyéb szakrális szövegeket tartalmaz.

[7] Bel Geddes (1893-1958) amerikai díszlettervező.

[8] Claudio Monteverdi (1567-1643) nagy olasz zeneszerző. A cím jelentése: Most, mikor az ég és a föld. Petrarca egyik versének kezdő szavai.

[9] Francesco Petrarca (1304-1374) Daloskönyve a költő elveszett szerelmét, Laurát siratja.

[10] Arthur Rimbaud (1854-1891) francia költő, a modern líra legnagyobb úttörője.

[11] Alessandro Scarlatti (1660-1725) az ún. nápolyi iskola vezéralakja, többek között 115 operát és 660 szólókantátát írt. Ma azonban gyakrabban játsszák fia, Domenico Scarlatti (1685-1757) műveit. Ő csembalójátékával és szonátáival vált híressé.

[12] Aleuta: az Alaszkához tartozó Aleuták szigetcsoportján élő bennszülött.

[13] Ludwig van Beethoven (1770-1827) egyik késői műve vonósnégyesre, op. 133. Beethoven eredetileg az op. 130 B-dúr vonósnégyes zárótételének szánta.

[14] Maurice Ravel (1875-1937) francia zeneszerző műve; eredetileg zongorára íródott, Ravel később átdolgozta zenekarra.

[15] Szintén Ravel műve, balett; a belőle készült zenekari szvit népszerű hangversenydarab.

[16] A Brandenburgi versenyek Johann Sebastian Bach (1685-1750) hat zenekari versenyműből álló ciklusa. Christian Ludwig brandenburgi őrgrófnak ajánlotta, innen az elnevezés.

[17] Claude Debussy (1862-1918) zongoradarabjai. Az első cím jelentése: Holdfény.

[18] Beethoven zongoraszonátája, op. 27., No. 2, cisz-moll.

[19] A két cím jelentése: Lángolok; Szerelem.

[20] A szerelem és gyönyör istennője.

[21] Black Marigolds (Fekete körömvirágok). E. Powys Mathers fordításai szanszkritból. (Steinbeck jegyzete.) Az idézett szakaszok Bilhana 11. századi költő A tolvaj ötven versszaka c. költeményéből valók.

[22] A gregorián mise tételei. A szavak az ide tartozó latin liturgikus szöveg kezdőszavai. Jelentésük: Miatyánk, Isten Báránya.

TARTALOM